

GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

SION NO. 13471

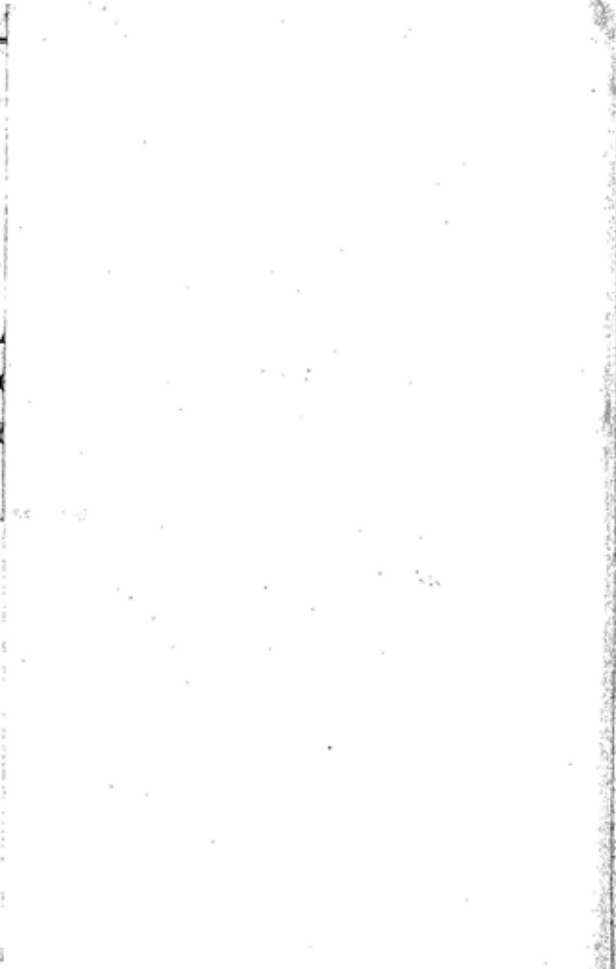
No. 910/stg

A N

1797

NOT TO BE ISSUED

STRABONIS
GEOGRAPHICA ^{Vol. 2}

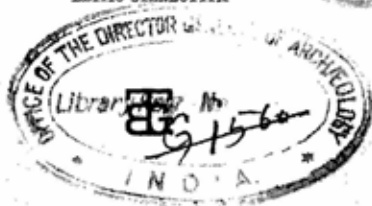
RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

13471

VOLUMEN SECUNDUM

EDITIO STEREO-TYPA

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCCXCIX

1899

910
Str

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No.....13471.....

Date.....14.7.1969.....

Call No.....910.....val (2)
Str.

Nostrae lectionis a Krameriana in iis, quos secundum volumen Strabonis complectitur, libris haec est discrepantia:

397, 28. λέγοντες 398, 8. 9. διὸ δίκαιά μοι 31. μέγ
399, 8. Λούλους 9. Σιβινούς 26. Γαμαβρίλουι 400, 17.
διέχον 29. Ουαρον 401, 1. 2. Ούκρομίου 9. Καθύλων καὶ
Ἀμφάνων 22. † τριακοσίων 402, 2. Οὐνδολινκοὶ † καὶ ἡ Βοίων
5. Ἀλπίων 8. ἐπὶ τὰδε] Rectius ἐπὶ ταῦδε 15. ἐξέλασθαι 31. 32.
τοσαύτας 403, 13. Ταῦτα δὲ δίκαιως 16. καὶ ἡ 19. Βοίων] Ita ubi-
que scripsi vel scribere volui pro Βοίων 404, 7. ἀναβάσα ὑπερπετής
16. παρήκους 21. οὐδένα 21. 22. πεποιημένον 405, 28. Φοῖβον
τε παλαιόν 30. Σαυράτης] Fort. add. ἐξ 406, 11. [δὲ] ὁρθῶς
10. Τρωάδι 25. τοὺς † μὴ ὀπισθεν 407, 25. 26. χρημάτων †
ἐκτίμῃσιν 410, 10. ἀποθεν 411, 10. Παγγαίαν 11. ἄρμον,
ἐκ δὲ 15. εἰ γάρ, αὐτὸ χρῆναι 412, 7. τὰ ὑπὸ] τὰ delet Spenge-
lius 23. πρότερον 28. πλὴν ἢ φόρτον 413, 15. 16. κακο-
τεχνίας εἰς πλεονεξίας 414, 9. ἐς 20. οὐδένα 415, 28. γενεᾷ
19. [δὲ] ἐν 27. ἦν ἔξυξε Λαρεῖος] Haec suspectat Kramerus, fort.
recte 416, 3. καὶ ἐπὶ σοφῶν ἵνα ταῖς 4. εὐρέματα 7. οὕτε
ἀληθέστατα 8. εὐρεμα 11. ὕστερον 17. πλάσματα 417, 27.
τέσσαρας 418, 4. Λάοι 24. Μυσοῖς 27. ἐς 419, 2. εἴκοσι
μυριάδας ἐκπέμπειν † στρατίας 24. εἴκοσι 420, 2. ἑννακόσιοι
7. τεσσαράκοντα 422, 3. Φαναγορίαν 4. καὶ † πηλὸν εἶναι
4. Νεοπόλεμον — 7. ἐκπόμαχία post τὸ μέγεθος 10. 25. τες-
σάρων 423, 1. τοῦ μυχοῦ † καλοῦνται 4. 5. σταδίων τεσσαρά-
κοντα 16. καὶ ἄλλος λιμὴν] Pro ἄλλος fort. ἄρα 424, 2. αὐτῇ
15. Παρισάδου, et sic etiam in sqq. 425, 11. εὐγαιον 14. εὐ-
γαιος 17. στάδιοι περὶ πεντακόσιοι 19. Νυμφαῖον 31. ὅς ἐσ.
426, 9. Φαναγορίαν 29. ἑννακισχίλιον 427, 15. 16. † τριά-
κοντα γοῦν ἀποδίδωσι 428, 11. καθίσταται Spengellus 12.
στάδιον δέκα 22. Διοφάντου, Μιθριδάτου στρατηγοῦντα 430,
14. 15. ἐφ' ἑκάστῃ δ' αὐτῆς, ἐπὶ μὲν τὰ Θέρμια ἢ Ῥοδόπη, ὁμο-
ρον ὑψηλὸν ὄρος 21. Ῥαιτοὺς καὶ Τοινίους 431, 6. πολὺν]
Recte Coraes πολλοὶ 8. ὑπερθεῖσι 18. Σαῶν 20. Νόαρος κλη-
θεῖ 433, 4. Φάριος. καὶ ἡ τῶν 8. Πριάμωνα 10. Δάλμιον
17. μέσον 29. τὸ ἔθνος om. 434, 1. Αὐταγρίαι et hic et
in sqq. 6. ὁ † Ῥιζαίων κόλπος 13. 14. Θουνάται] Rectius
a*

fort. Θουράται 435, 29. τὰ πειράγη ἀπὸ] Indicavi lacunam ante ἀπὸ. excidisse videtur τετραμερὴς vel simile verbum 436, 11. εἰ ποῦ τι 437, 23. 24. περὶ τὸν Αἰμον καὶ οἱ ἐπ' αὐτοῦ 26. δὲ ἐπὶ 438, 2. Τριῖνες 26. ὅπου om. 439, 5. 6. Σηλυβρία 6. Πολυνοβρία 8. ἢ add. post αὐτῇ ib. ἐστὶ καὶ ἡ 30. προσεχὴς 440, 10. Φαρνακίας ib. πρότερον 29. πρότερον πλεύσαντες [εἰς] τοὺς 441, 10. ὄρεσι Ἰλλυρικοῖς 12. ἀρξαμένων 442, 2. Αἰλος 15. Δελφία 443, 4. γαίης † αἰλούς 21. δ' οὖν 444, 16. Ἐόρδαν 449, 9. 10. Δαρασσίη, Περισαυρὺς τε συνεστήσαντο 10. καὶ † Ἐγγελοῦς καὶ 11. Ἀνγκησταί 12. τριπολίτις Πελαγονία καὶ Ἐορδοί 14. Ἐγγελοῖς 17. Ἀνγκησταί 19. Ἰερρα 21. Νεοπτολέμῳ] De Pyrrho Neoptolemi filio v. Vindic. p. 89. ubi adde schol. ad Euripidis Androm. 24. 26. Ἀνγκηστόν 28. Κερκύρας 450, 1. Παραιοίς 10. τριπολίτις 13. Στόμβαρα· Κύθραι 451, 22. 23. Σελήεντος . . . ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς 452, 1. τε 15. ἐπι- τετραμένως † τμήρους ὅσον 17. καταχρηστικῶς [εἰς] καὶ 25. μὲν τοῖς 28. Πελαγονίας] Malim Θετταλίας 29. Θεσσαλίας] Hoc fort. del. ib. δὲ 453, 8. Σκότουςσαν 28. κρατοῦντα] Spengelius κρα- τοῦντα. recte κρατοῦντα i. e. manu tenentem 26. 27. 31. γαλκιδόν 454, 6. ὑπέρκειται] Rocilus esset καίται 7. ἐπὶ τὰ πρὸς] Quae sequitur decem literarum lacuna, in ea στενὰ scriptam fuisse, nescio a quo notatum meminī 27. γελᾶται] λέγεται? 30. 31. τινῶν] Spengelius δαινῶν 455, 24. λούση 26. παραλληλογράμμον 456, 7. Ἰδαντες] Ὀδοντες? 9. δὲ] Spengelius γὰρ 457, 16. ἐν δὲ δεξιᾷ τῇ Ὀσσαν, ἴγυος om. 22. Θράκη 458, 12. 13. om. 20. φασὶ 23. μεθόνα 459, 1. τῆς † Πελλαίας 8. ὀνομάζουσι 460, 2. Αἰνία 461, 5. κάλλιστον † τῆς γῆς τῇ ὅφει κίδναται ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἀξίῳ] Spengelius κάλλιστον τῇ ὅφει ἐπι- κίδναται, ἀλλὰ τὸ τῆς Αἰῆς τῷ Ἀξίῳ 24. Αἰνίαν 462, 27. Μηκύβερνα 31. περίε τῆς 464, 11. ἀγαθίδες 14. χρούσια 15. ἀργύρεα 465, 25. ἀγαθίδας 466, 25. καὶ [γὰρ] αὐτοῦς Spengelius 466, 32. Πελαγόνες 467, 28. Ἰσμερα] Imo Ἰσμερα 468, 11. εἰκοσι 15. Ὀρθαγορία 17. χαράκωμα 18. ἀποθὲν 19. χαρακάματος 469, 25. εὐρόνοτον] λιβόνο- τον? 470, 9. Ἐισοῦς 19. βάλλει] Corrige operarum errorem ἐκ βάλλει pro ἐκβάλλει 22. 23. Ἀσυμαχία 24. Ἐισοῦς 26. Ἐισοῦντα 472, 17. μέμνη 26—32 om. 473, 5. πάντα] πάντα τὰ Spengelius 6. μέρος † τῆς Μακεδονίας ἀποδώσωμεν 474, 3. [Τῆς] Ἑλλάδος μὲν οὖν 5. τεσσάρων 7. Ἰωντες] Corr. Ἰωνες 17. μὲν εἶναι] μείναι? 18. φησὶν ὁ Θουκυδίδης] Haec fort. delenda 21. ἐπεροσθνοῦς 29. Αἰολικοῦ ἔθους] V. Heyne Op. Ac. 2 p. 7. 475, 9. δ' ἐτι 11. τοιαῦτα 12. 13. δὴ ἰδίᾳ λαβόντες 18. γῆν ἀρχὴν ib. Θάλασσαν 26. δὲ ταῦτα δύο 28. ἔκτος † Πυ- λῶν μέγχι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θετταλι- κόν· ἐτι δὲ 476, 14. δ' cm. 16. τὴν μὲν Βοιωτίαν] τὴν μὲν [Ἀττικὴν καὶ] Βοιωτίαν? Vidit etiam Spengelius. cf. Vindic. p. XII.

477, 16. αἱ om. 30. ἡ om. 478, 12. καὶ om. 16. τέρμοισιν
 479, 7. † πόλιν ib. *τὴν δὲ παρ' 20. σχεδὸν δὲ] Add. videtur
 τι 23. ὀνομάζει ib. δεῖ om. 31. προσκτις[Θεῶν] 481, 14.
 τῇ † ἐπιθαλάσσιονα 15. Βοιωτῶν 19. 20. ἐκεῖ — στρατεῖαι ante
 τὴν ἀγέρ' ἐξ 21. δὲ 24. ἡ Ἀθηναῖα om. 31. ἀνδρα, φήσας,
 * ἀνδρα Μούλιον 482, 4. καὶ add. ante Κραναῖοι 20. καὶ
 παρ] καὶ τὸ παρ' 21. οὖν] Fort. delendum 25. αἰδοῦς· φησὶ γὰρ
 Οἰχαλήθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλήος. εἰ μὲν γὰρ ἦν Θητα-
 λικῇ 483, 1. δὲ τῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Σαλλήεντος] Correxith
 Ernestus Curtius, nisi quod καὶ τῆς τοῦ Σ. scripsit. quod sequitur ἐκ-
 βολής, idem recte scripsit ἐμβολῆς 32. corr. ἐφ' 484, 6. 13. τίς-
 σαρα et τέσσαρας 485, 2. Ἀλκυῖλος] Ἀρχιλοχος? 17. ἐνέμοντο
 πολιτείας 486, 4. ἐχόμενον — Λαμπείας] Haec recte delere videtur
 Curtius 487, 4. Πάροιο] Scribendum videtur Πίροιο 10. Ἀέριον
 ut in sqq. 21. τῷ ἑγγυτάτῳ 22. ἐστὶ 488, 12. Γυθίου 13.
 τὸν τε Κελάδοντα 18 et 20. Ἀλφειονίας] Scripsi Ἀλφειωνίας.
 praestat fortasse Ἀλφειῶς 24. ἀνθίαν ὡς τὸ 489, 7. Φέλλαν
 10. ὁ om. 12. ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν Ὀμήρου τεκμαίροιο 14. καὶ
 Ἀρκαδικός] Haec fort. transponenda 10. post Ἀερεατικός 21. ἀπα-
 τηθεῖσαν 490, 1. πολείδια] Quod revocandum 24. *δ' * et hypo-
 stigma post διήγησιν. delenda potius verba τὸ δ' ἀπείχεσθαι προσήκε
 μᾶλλον 491, 30. μὲν] Delendum videtur ib. Σωτάδῃ 492, 2.
 πορεύεσθαι 29. lacunam om. 493, 22. Μινυήιον] Ἐλινυήιον?
 30. Τπαισία 494, 4. ἐπέδειξαν 7. καὶ τάφος· καὶ Ἀχαιοὶ εἰσεῖ
 δὲ] καὶ τάφος καὶ αἱ Χανί· εἰσεῖ δέ; 17. Παδινῇ 19. λιγέ' ib.
 αἰδοῦς, ἐρατῶν ὕμνων 21. Παδινῇ 495, 11. Κελάδοντι 23.
 Κυπαρισσεῦσι 496, 1. Ἐρανα] Rectius videtur Ἐρανα 2. καὶ ἡ
 ἀκρα om. 30. μὲν] Delendum videtur 497, 3. φυσικῶς] Hoc
 abesse malim 17. 18. ὁμωνύμως μὲν οὖν 24. 25. Πτελεασιμον
 28. Ἡλείας 30. οἱ δὲ πολείδιον (sive potius πολείδιον) om.
 498, 22. δύσετό 501, 17. ὑπῆρχε 504, 9. εὖρεμα] Quod for-
 tasse revocandum 22. οὔτε 505, 16. Ἀέριον 19. ὅσας θ' 27.
 δια' om. 30. πολλὰ † καὶ νομίζουσιν 506, 7. Πίσαν et sic in sqq.
 9. ὁρῶν 25. post φησὶ verba in margine posita 26. τεσσαρα-
 κοντα 31. Ἐλισία] Scripsi Ἐλισία, at debebam Ἐλιπία. Hesychius
 Ἐλιπεύς· ὁ Ἐνιπεύς ποταμός. Quod confirmat titulus Thessalicus edi-
 tus ab Ussingo Inscr. gr. 2, 7. ἐκ τοῦ Εὐρώπου ἐν τὸν Ἐλιπῇ, ἀπὸ
 τοῦ Ἐλιπίος ἐν τὸ νῆμος. Itaque Ἐλιπεύς pro Ἐνιπεύς dicebatur, ut
 λίτρον pro νίτρον, et alia. Hinc corrigenda quae dixi in Vind. Strab.
 p. 111 sq. 507, 3. Θηραῖαν ib. post ἰόντων verba in margine
 posita, quorum partem (inde ab ὑπέρκειται) suspectavit Kramerus in
 notis 5. ἐξηλείφθη 508, 10. † Ἀχαιοί 510, 8. καὶ ἡ Κυπα-
 ρισσία add. post Κορυναίσιον 14. καὶ pro ἐπὶ 16. προσκαίμενη
 511, 8. Κιναιδίον 10. Βαίτυλος 18. Θαλάμους 20. ἀγόμε-
 νος 22. τῆς add. ante Ἀθηναῖς 23. καὶ et 25. Τράγιον sine ante-
 rioris; non videntur haec Strabonis esse 512, 10. Ἐρανα] Malim

Ἐρασσα 313, 17. ἀμφοῶν pro κρατῶν 314, 11. 12. ἐλθὼν ἐξ Ἐρινου om. 315, 31. κατὰ τούτου] Volebam καὶ τούτου cum Corae 316, 8. ἀμαθούς 9. Γύθιος ut in seqq. 26. τὸν [Θερά]κα, Scribendum videtur κατὰ τὸν [Θόρα]κα 28 — 317, 7. non videntur Strabonis esse 317, 13. post προσηγομένηθῃσαν sequuntur ea quae ego in margine posui 24. 25. ποιεῖ . . . γὰρ 25. Φεραίᾳ δ . . . ἀπὸ ἐντός] Volebam ἐκτός. V. Vind. Strab. p. 115. ubi recte probavi Φεραίᾳ, pro quo per errorem Φάριδι editum est. ibidem πολέμιους comiceci, non πολέμους 320, 3. ἀποδίδεται 6. ἐμβαλ- λούσης 19. γαίης 29. πρόσω sine aster. 29. 30. κάθηται 321, 4. τῶν [Λεπτα]ῶν? ib. Μεσσαίων] Μακιστίων? 8. τῶν τε 322, 12. δοκαί . . . πίπτειν 323, 9. τεσσαράκοντα 27. Ἀσίης sine ast. 324, 2. Σαρωνικόν. καλεῖται δὲ πᾶς 11. ἀλλὰ γὰρ τὰ μὲν 15. Ἀγαθόν 25. Ἀγαικόν om. 325, 25. 26. Ἀργος ἄνδρον θεοὶ δ' αὖ θίσαν Ἀργος ἄνδρον] Pro θεοὶ δ' αὖ scripsi ut par erat ἰὼν Δαναοί. si Strabo nonnisi priora Ἀργος ἄν- δρον apposuisse videtur. Δαναοὶ error est typographicus 29. δὴ 326, 8. δέχονται κατὰ τὴν συναλοιφήν 9. ἐλέγχιστον] Fort. errore operarum, quaequam fuerunt qui ita scriberent 16. ὄρνις 28. χω- εῖς μὲν κτεῖσθαι 20. om. parentheses signa, quibus quae inclusi verba fortasse ne sunt quidem Strabonis 327, 1. εἰπῶν] Fort. ἐκπα- αῖν 4. † ἐν εὐπορίᾳ 11. Πάλινθος 29. ἡγεμονίδας οὐσας 328, 9. Λακωνικὴν 15. συνίβη om. 329, 4. τῆς Ναυπλίας 7. Μίδα pro Μίδα 8. Πρόσυμμα [καὶ] αὕτη 11. οἱ δὲ [ἐξ Ἐρ- μιώνης] εἰς 12. ἴσιν αὕτη 14. ὅπου om. 23. αὐδ' ? 25. καὶ sine ast. 32. Νισαίαν 330, 6. αὕτη 331, 2. . . . ον] Fort. [πλατύτερον 3. ἢ ante Ἐπίδαντος abesse malim ib. φησὶ γὰρ 23. Τροισζήνι 25. τοῦ om. 332, 4. ἐπ' αὐτόν 334, 5. γαυθίου 26. Τριχο- ρύθῳ 335, 18. ὦν om. 20. lacunae signa om. 27. τὸν ἐπὶ περὶ † τε τῶν ἐκκομιζομένων 336, 11. Διός om. 337, 23. 24. φράτα sine ast. An φλεβία? 31. ὑποπεσοῦσαν] Scripsi ὑποῦσαν cum Plethone, nisi praestat υποπεπταῦσαν 32. λευ- κῷ λίθῳ] Fort. λευκοῦ λίθου 338, 5. Βοιωτίδος 17. τῆς περὶ τὸ 339, 15. λείων 30. ἐγένοντο ib. ἐν ἄλλοις] Fort. εἰς ἄλ- λους 340, 14. ἀρῖται Spengelius 341, 3. 4. κατορθομένων 11. πάντες] An παρ[ίζοντες? 15. Εὐφρόνιος 24. Σικωνίαν 26. Ταράγαν 342, 2. Ἀγυαλούς ib. ἀνφίσθαι 3. σταδίους 4. Σήμητρος 27. Τριχορῦθον 343, 1. φυλάς] Fort. βίους 2. βίους] Fort. φυλάς 344. 4. συνοῦμαι 6. οὐ συνελθούσης] Cur- tius Pelop. I p. 451. οὐ συνετάσης, quo sensu οὐκ ἐτι συνιεύσσης requirerem. nil mutandum videtur 9. δ 30. ἰστίῃ] Fort. ἰστικῇ vel ἰστίχοι 345, 1. Θαλάσσης 12. 13. Ἡσιόδος — Θεταλικῆς in marginem reicienda videntur 346, 2. post βουλο- μένων add. quae in margine posui 10. παρ' ὃν [Παίρος] ποταμὸς ib. μέγας * Μέλας] Μέλας Curtius Pelop. I p. 450. 347, 22.

πόλιν pro χώραν 348, 7. post Φαριεῖς quae in marginem reiecti, in quibus Βούραν [κα]θ' scribendum videtur 349, 3. Φαράται 7. τριάκοντα om. 30. αὐτῇ 350, 17. πενήκοντα] πάντε Mullerus Dor. II p. 430. 32. περὶ Στόμαλον 351, 13. εἰς Θανμακοῦς om. 14. καὶ τὸν Πηνειὸν om. 352, 7. 8. ὅτε — Κορινθίαν post Δοκρῶν 10. 11. λεκτίον om. 13. ἐπὶ] Fort. καὶ 18. σφόδρα pro οὕτως 21. ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν om. 22. οὐδ' αὖν om. 25. ὅπου τὸ pro εἰ μὴ τὸ 26. ἐπολεῖ om. 27. τὰ περὶ . . . τὸν μυχὸν 353, 9. δὲ om. 11. ἡ Ἀττικὴ om. 28. lacuna pro πάλιν ἀπὸ τῆς 30. Ἀττικῆς] Fort. ἀκτῆς 354, 4. ὃν recte post ὠψηλὸν add. Coraes 5. ληξομένων 9. Μινῶα et sic constanter 10. Νισαία 355, 3. τεσσαρῶν 3. Νίος 12. νεῖμας . . . α 13. νέμων 26. παροξυνάτων 32. ante ἐποίησαν fort. excidit καλεῖσθαι, quod in similibus locis addere solet Strabo 356, 15. Νισαίαν 21. 22. καθάπερ — πνοάς non videntur Strabonis esse 25. 26. Κυχρεία 31. Δήμητραν 357, 8. 9. Βάικαρος — καλούμενος non videntur Strabonis esse. postrema ὁ νῦν — καλούμενος suspectavit etiam Kramerus in addendis 358, 15. Ἐλευσί 30. Φορταλία 359, 1. Φορταλία 6. στορίῳ] ἰσθμίῳ? 16. τὸ] τό τε? 360, 1. 2. περὶ τῆς 2. ἐκεῖ τι 5. αὐτοῖς [ἰδρυσιν] καταλαβόντων? 6. ἡρώων [ἔστιν ἱερὸν]? 26. καὶ εἰς τὸ 27. Θησεῖον . . . υς ἔχει 27. 28. καὶ τὸ Διονυσιακόν, [καὶ δὴ καὶ τ]ὸ Ὀλύμπιον? 31. πλείστα om. 361, 4. Ἀττικὴν 12. φιλότιμον] Libri φιλόδημον. an φιλεῖδημον? 18. [ἀλλ'] εἰσὶ? 28. προσθήσειν, ὅτι 362, 5. of om. 363, 8. Θορεῖς 12. Θορίας 13. Φάβρα] an Φάγρα? ib. Ἐλεούσσα 19. φελζουσι 24. 25. Πρασία 364, 5. τετραορίστω 365, 6. Κηφισσοῦς] Debebam Κηφισσοῦς 22. [κείμενα . . .] η πρός 24. ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ om. 27. 28. Πηγὰς 28. ὄρων pro τόπων 29. ἀπὸ τοῦ pro τῇ ἀπὸ 366, 20. χρησαμένους ἐπι[μελεῖ] μηδὲ? 21. εἰ om. 369, 14. αἰ om. ib. ἀνάλογον] Hoc revocandum 370, 9. σύριγξ 20. θαλάσσης 25. Σιγηλοῦ] Imo Σιγῆλου 30. Ἀμφιάρειον 371, 1. τὴν ἐκ om. ib. post Χαλκίδα add. καλοῦσι δὲ Βοιωτικῶς Μυκαληττόν, quod Μονυκαληττόν scribendum 3. Μυκαληττόν 23. ἀπὸντι 24. Τάναγρα κ[αὶ] ὤμη· ἡ δὲ Φαρεῖ κ[αὶ] ὤμη? 372, 14—17. διάγραμμα — πολὺ ἑλαττοῦς] Haec fortasse post Ὀρόβιαι transponenda, aut quae sequuntur 17. κέεται — Ὀρόβιαι delenda 32. ἦν γὰρ ὁ[μῶνυμος πόλις τῇ] Μεγαρικῇ? 373, 1. πρόσχωρος τοῦ om. 375, 10. ἐπῆρξε 376, 10. οὕτε 24. 25. τόπω[ν σημνῆναι] αὖν ὥστε τῷ λόγῳ 27. ἀξί[ων μνήμης καὶ τῶν μῆ·] χαλεπὸν [δ'] ἐν 377, 2. περιωμ[ε]θεα τὰς ἀρχὰς λαβεῖν·] ἐνταῦθα 4. 5. χηρσίμον ἢ [ληφθὲν ἐξ ἄλλω] ν ἡμῶν 20. post εἰδ add. εἰσὶ [δὲ] καὶ — τούτω, quae in margine posui 378, 19. αὐτὸς ἐ . . . . . τοῦ πατρὸς 20. μ . . . . . τερον 379, 1. εἰκοσι 21. θίαν 380, 5. [ὑφ' ἐτέρω]ων 6 et 10. Ὠκάλα 381, 10. Κορωνεῖας] Libri Κορωνίας. Fort. Κορωνίας ib. ἐπιλαῖω] Operarum error pro ἐπὶ λαῖω. λαῖον loci nomen fuisse

videtur prope Coroneam. Cf. Hippocrates Epid. III p. 134 et 142 ed. Littr. ἐπὶ τοῦ Ἀγίου, de quo dixi nuper in Commentatione de Hippocratis Epidemias in Relatt. menstr. Acad. Berol. 1852. 25. Βοιωτίας pro Μεγαρίδος ib. pro af lacuna 582, 8. πολιίδιον] Hoc revocandum 23. [κ]ινηθῆς 583, 2. 6. Πρώον 4. Πρώον 17. οὔτε 21. τίκτορος 585, 12. 13. πολυχρηματίσαντας 27. οὔτε μὴ om. 586, 3. ὦν pro ὅν 26. καὶ διαγώσιν 29. πλείστην om. 587, 12. καθήκειν 15. Ἀντίκυρα 588, 5. πᾶσα om. 589, 12. Πηληϊαδῶ ἀνακτος 590, 7. ὁ per errorem irrepsit ib. Κίρρι 591, 1. ἐπιμήθη om. 592, 31. ἱερὸν· χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων 593, 22. καταρχῆται 594, 16. ἀνάκρουσιν 19. ἐπιπαιωνισμόν 21. ὡς καὶ τὸ λαμβάνειν add. post κακισμοῖς 23. εἰς add. ante ἱεράτους 595, 27. παιωνισμόν 596, 11. Ἀλκμαίονος 13. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ 14. ὀπισθεν ὁ Μάραθος 23. Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγαρίδι φησὶ add. post μυθεύουσι 597, 7. οἱ δ' ἐνοικούντες Τραχίνας λέγονται] Haec fort. delenda 21. ἐκείνης 598 11. Πανόπην Γλήχωνα 18. post Ἐκέρφ add. quae nos in margine posuimus 599, 13. κατέληξεν 18. τοῦδε ποτὲ φθ. 19. 20. Δοκρῶν κενθεὶ ὁμάς Ὀπόας 600, 16. εἴκοσι 601, 7. οἰκεῖται, [ἀλλὰ τὴν εὐήροτον] τι πεδίον 8. καλοῦσιν οὕτως 9. 10. [αἱ Λύγαι, ὧν τὴν χῶραν 11. 16. εἶργα 14. ἀγνοῶν . . . Ἀσπην] Excidisse videtur οὐκ εὐ. Ceterum vide ne iniuria erroris accuset Strabo (si tamen haec Strabonis sunt) Hellenicum; Ἀσπην enim dici potuit quae aliis Νάπη, ut Ἐλιπεύς dicebatur Thessalis, qui aliis Ἐνιπεύς. vide supra p. V. 27. ἀλλ' οὐποτε ἄλλων 604, 10. Ἀντίκυραν 29. ἀπαντα τελευτᾷ πᾶσι 605, 32. ἑῷα 607, 5. καὶ οἱ [Θετταλιῶται] ἱερεῖς Buitmannus Mythol. vol. 2 p. 277. 608, 4. post στρατείας add. καὶ οὐδ' ἱερατῆν Δολόπασσιν ἀνάσσαν 5. αὐτῶ om. 6. post μόνον add. ὀλέγων ἱερῶν 12. γὰρ om. οἱ μὲν om. nec necessaria sunt 22. ὅταν οὕτως om. 29. Θεττίδιον 30. Θεττίδιον 610, 17. ἐντεῦθεν δὲ 21. συνῆκσαν Φαρσάλιοι] Ita haec suppleverunt critici; non minus recte possis συνῆκσαν Φιλίππος 611, 2. Τραχίνα] Τραχινίαν? 13. Ἀσπίαν 613, 3. πρὸς ἑω δὲ om. 18. τὴν Οἰταίαν om. 22. θαλάσσης 25. μεσογείω 614, 25. Φυλλαίου 615, 8. ἐννετήκοντα 9. εἴκοσι 18. Νηλίας et 20. Νηλίαν 616, 10. Μεθώνη 617, 2. καὶ τῆς Δευκαλλίης] Haec delenda videntur 3. ἱεραιοτικῆς] Hoc delendum videtur 5. λιθίας, ὅφ' ἧς 618, 6. μυθεῖσθαι sine ast. 10. 11. ὀνοῦριον 21. ἄλλοι om. 619, 4. εἴκοσιν 10. Κερκίφου 620, 5. λευκόγαλον 14. post ἐκείνους add. εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν 621, 13. πεδίον τῶν] Cod. A. πεδίον ἱερῶν ὁ τῶν. Fort. igitur πεδίον ἐν τῶν 18. 19. καὶ [ἡ] ἐν Συρία 21. καὶ — Ἀφρίσα] Haec fort. delenda 29. καὶ Ὀδηροῦ om. 30. Ὀλοσῶν 622, 10. ἐπειληφώτας] Fort. ἐπειληφώτας 11. ὑπὸ] Fort. [οἱ] ὑπὸ 11. 12. Περραιφικαί] Fort. Περραιφικοί 623, 11. τοιοῦτον 624, 5. δὲ ἰδίους] Fort. διδύμοις 7. κολωνοῖς] Fort. Κόρωνις 29. καὶ om. 626, 13. Ἐπειδὴ

ἡ Εὐβοία 627, 15. τὸν om. 20. Αἰκλίου 24. Περιάδα 25. ἐν
 α] Fort. ἐνθα 26. καὶ add. ante τοῦ 628, 24. πλησίον om.
 28. κολείδιον] Quod revocandum 629, 6. τὸν πῖνον 8. Μα-
 λιακῶ 24. Αἰκλὸς 630, 16. 17. ὥσπερ — τὰργυρεῖα om. 23.
 Εὐβοῖδα] Imo Εὐβοῖδα ib. καρπῆν] Fort. κάμπτων 631, 1.
 post Ἑρετρία add. ἐν δὲ τῇ Ἑρετρικῇ πόλει ἣν Ταμύναι, quae cum
 πλησίον τοῦ πορθμοῦ coniuncta (in libris haec leguntur post αὐτὸν 3.)
 post κεκομψιθῆναι 19. transponenda esse vidit Kr. in notis 3. αὐ-
 τόν] Fort. ἐνιαυτὸν 19—21. ἐν δὲ — πορθμοῦ] De his vide ad 1.
 632, 1. ὅς γε καὶ 4 et 5. lacunas om. 5. ὥστε τῷ 6. δρᾶν]
 Corrige δρᾶν 27. οὐδὲν 32. lacuna om. 633, 10. Ἀβαντες pro
 ἀποβαίνοντες 634, 10. Λαμῖαν 21. Παλαιρός 636, 31. Γαρ-
 γάσσον 637, 13. τηλεφανούς· ἀλλὰ κατ' 24. Ἀλκμαιωνίδα
 638, 26. ποιῆσθαι 642, 1. Ταφιοῦς 10. Κισφαλῆνες, καὶ [οἱ
 μὲν] ὑπ' Ὀδυσσεὶ 26. Αἰνός add. post αὐτῇ 644, 5—7. μέμνη-
 ται — ἐθέλων] Haec fort. ex lib. 12 p. 549 addita sunt 11. ἔστιν
 ὁ κύκλος 15. τριακόσιοι 22. πλείους εἰσὶ 23. καὶ add. ante
 πρὸς 645, 9. βουπρωρός 30. Ταφιοῦς 646, 14. 15. Χριθωτῇ
 15. αἱ om. 16. ἐνικῶς λεγομένη add. post κόλπον 647, 4. οὐ
 ante οὕτως om. 21. Αὐσιμαχία, ut in sqq. 649, 15. ἐπιμαίνει
 25. Ἀλκμαιῶνα hic et in sqq. 653, 16. † λέγων post Ἐπειῶν 19.
 πιστὸν om. 24. ἀπειθόντος 654, 12. lac. signa om. Excidit
 fort. νέμειν 656, 25. καὶ — ἐμπλέκεσθαι om. 658, 3. γίνηται
 659, 22. Ἀγδιστίν] Ἀγδιστίν C. Keilius 24. Σαυληνῆν 24.
 75. καὶ Κυβήσῃν om. 660, 10. διὰ τὴν Ὀμηρον 11—13 ἀς ἐκ
 — μητρὸς om. 13. pro μητρὸς pone μητρός] 14. post εὐρημάτα
 dele parentheses notam 29. Παλημήδῃ 30. οὐ σὺν] Fort. θύσων
 ib. καρᾶν, ὅς] Fort. κοιλᾶν ὅς 661, 24. 25. Κορύτια 28
 σεμνὰ Κότυς] V. Hermannum Aeschyl. 31. δακτυλοδείκτον 662,
 22. εἰάσων] Fort. ἀράσων, ut sit paroemiacus 663, 4. εὐροὶ om.
 9. ὄρεαι ib. ἐγύνοντο 665, 4. Κορυβάντιον 10. ἡῖθοι
 667, 4. αὐτῇ 25. ὑπὸ τὸ μέγεθος] Fort. ὃ ὅπον σὺ μέγιστον
 668, 5. Αὐκτίων 669, 9. Βοῖον 23. 27. 30. Αὐκτον 670, 5.
 ὁμώνυμος] Malim ὁμωνύμως 671, 2. Ζεὺς om. 673, 14. λόγῳ
 † ἄθλων 15. φησὶν 674, 21. 22. καὶ Ὀλίσην 675, 14. ποιη-
 τῆς] Fort. Νέστωρ 21. [οὐτε] κατὰ τὴν στρατείαν — ἐκείθεν add.
 post αὐτῷ 676, 7. † ἐν 8. ἀνδρεία συστάσια, ὅπως 677, 8.
 Κρης 19. malim Κισσοῦ 680, 11. lac. signa om. 26. ἀσχερόν
 post τυχεῖν 681, 18. Θήρα 682, 18. ἐπιβαίνειν 27. δ' σὺν
 πεντεκαίδεκα om. 683, 6. κάμιον] Quod revocandum 14. ἡ
 με] Fort. οὐ με 15. δαίλῃ ἡ] Fort. ἡ δαίλῃ 30. 31. Πήναια] Imo
 Πήνεια, ut monuit Lobeckius ib. τετρασι] Quod fortasse cupidius
 relecti quam debebam 684, 6. 7. Κορησσία hic et in sqq. 685, 3.
 μηχανύουσι — συλλαβῆν in parenth. 686, 2. Ἀφρία 12. post Αἰφρος
 add. quae nos in margine posuimus 689, 12. πλησιάζοντα] Fort.
 ἐπιπολάζοντα 690, 16. ἐς 691, 2. καὶ om. 25. ὑπέρκεινται

693, 12. *ἐλάσω* 694, 20. ϕ ante *δ*νομα add. ib. *ἄρα*
 695, 2. *Φαναγορία* ei sic constanter 24. *Τορεάται* 696, 17.
Ῥίκα 697, 13. *Ζυγίων* 24. τοῦ] *Malim* τῶ, vel τῶ τοῦ 29
μύαν] *λιμένα*? 699, 6. οὕτω *δεῖ* *δέξασθαι* post *δρομός* 7. 700,
 3. πολλήν τε 6. 7. *ἐπεκόμιζον* 14. 15. *κακωθείσης* — *Εὐριπί-*
δης] *Hæc* fort. delenda 701, 4. περὶ δὲ τὴν *Διοσκουριάδα* *ῥεῖ* ὁ
Χάρης *ποταμός* add. post *Κολχίδος* 14. δὲ om. 21. 22. *Θαυμα-*
στοῖς, [α] *καὶ* τοὺς *φαρμάκοις* *τετραμένους* 26. μὲν om. nec *necc-*
sarium est 29. *καὶ* *δὴ* *καὶ* ἢ *γ*ς] *Corrige* *operarum* *errorem* *δὴ* *καὶ*
 ib. *δὴ* *κ* ἢ *γ*ς *operarum* *error* *pro* *δὴ* ἢ *γ*ς ib. *Ἰβηρία* * *καὶ* * *οἰκεί-*
ται 702, 10. *Ἀράγων* 14. ἄλλους om. 29. *γενόμενος* 703,
 4. ἐπ' αὐτῶ 24. *ἀγγιστεῖαν*] *Fort.* add. *ἀεὶ* 704, 16. *προπί-*
πτουσα? 22. *ἐπιγελαῖντα*] *Fort.* *ἐπίπεδα* *ὄντα* 705, 2. *ἀλλὰ* *τά-*
γαθὰ *ἀσπαρτα* 3. *ἅπαντα* 5. *γούν* 11. *ἐκείνῳ* 12. δὲ *pro* *δ*
αἰ 13. δὲ om. 27. *στρατιάς* 28. *δισμυρίους* 706, 13. *εἰκοσι*
 707, 4. *καὶ* add. ante τὸ 708, 28. τῶ om. 710, 1. 2. *Θρυ-*
ληθέντα + *καὶ* *ν* *ὠμολόγηται* 5. *ἔφην* 7. *καὶ* *ast.* *incl.* 711, 12.
Χαιανοῖται 18. *lac.* om. 21. *ἔστειλε* 712, 24. *προσβόρους*
 26. *πρότερον*] *πορρωτέρῳ* *Hermannus* *ad* *Aeschylum* *vol.* II *p.* 163.
 30. *ἀκριβῶς* 713, 8. *μῆτε* om. 8. 9. *παρά* *γ*ς *εἰδότες*, + *σκο-*
ποῦντες *δ'* αὐτὸ *δὲ* *μόνον* *τούτο*, *ὅτι* 714, 22. *τετρακοσίους*. *καὶ*
† *διὰ* *τὸ* *μὲν* *εἶδος* *τῆς* *εὐδαιμονίας* *σημαῖα* *ἡγοῦνται* ἢ *μὲν* *γὰρ*
 715, 5. *καὶ* *pro* *ἀλλ'*, *quod* *nunc* *revocaverim*, *deleta* *cum* *Corae* *par-*
ticula *μὲν* 716, 1. *οὖν* add. ante *συνήγον* 6. *προσφέρεται* 14.
προσέθεσαν * *καὶ* * *τούτῳ* 717, 0. 7. *ἡλιαζόμενοι*. *ἄλλως* *δ'* *ἄλλοι*
 13. *ἀρξάμενον* 718, 2. *ῥάαι* 720, 2. *ἅμα* *τε*] *Malim* *aut*
ἅμα *sine* *τε* *aut* *τε* *ἅμα* 4. *ὦν* 721, 8. ἢ add. ante *δαιτα* 10.
 11. *σκαῖός* *δὲ* 722, 8. 9. *διοχίλοι* *δισμυρίοι*] *Transposuit* *etiam*
Spengellus 723, 14. + *ἀλλήλοις* 724, 20. *διαφρεῖται*. *ποτίζουσι*
δ' αὐτὰ] *Scribendum* *διαφρεῖται* *ποτίζουσιν* αὐτὰ 725, 1. *Ἀχαῖα*] *Cor-*
ruptum *videtur* 19. *Ἰσάμου* 21. *Πατταληνῆς* 28. 29. *ἐκβάλλ-*
ων] *Corrigant* *ἐμβαλλων*. *malim* *εἰσβάλλων* 29. *ῥάραψα* 30. *Εὐ-*
κρατιδία 726, 2. 3. *Τοριούαν* 10. ἤθεσι 26. *ποιεῖν*] *Thyr-*
whittus *posidē*. *malim* *ὑποποιεῖν*, *quamquam* *etiam* *alia* *hic* *miserrime*
corrupta *sunt* 727, 8. *Ὀξον* 22. om. *lacunae* *signa* 23. *τοῦνομο*
om. 728, 20. *ἔξω* 729, 1. 9. *Ἰμάτων* 5. *μείουρον* *et* *hic* *et* *in*
seq. 730, 26. *θύνανται* 31. *Ταπυρίων*] *Hoc* *fortasse* *ex* *Ταπύρων*
δ' *ἴδιον* *corruptum* *est* 731, 11. *οὖν* om. 27. *ἐκτεινόμενος*
 732, 14. 15. *προσβόρῳ* 733, 13. *πρόσβορα* 21. *αἰ* add. ante
 τοῦ 734, 21. *Τίγρι* 735, 10. *χειμερινόν* *δὲ* om. ib. *Οὔερα*
 736, 8. *εἰκός* 22. *χειμάδιον*] *Fort.* *χηματιστήριον* 737, 15.
Ῥάγαις] *An* *Ῥάγα*? 16. *Ἡράκλεια* om. 738, 8. *Μηδικῆν* 17.
πλάτος 740, 3. *νέμειν*] *Fort.* *νέμ[οντας* *ἐχ]ειν*, *viam* *monstrante*
Kramero *qui* *coni.* *ἐχοντας* *νέμειν* 742, 3. *Θάλασσαν* 10. *προσ-*
βορώτατοι 15. *ἀς* om. 19. *περιεχούσας*] *De* *his* *v.* *Vindic.* *p.* 190

743, 15. ἔχουσα om. 20. Ἀρτάγηρας 21. Ἄδωρ 744, 19. Ὑπερατίδι 21. ἀπήχθη 749, 10. lacunae signa om. ib. δ' om.
 752, 9. δ' pro ἤν 753, 2. † ἀπλωτῶ 10. ὀχτετοῦ πλάται] Recte, ut videtur, Kramerus in notis ὀχτετῶ οὐ πλάται 24. εὐρυοδί-
 νης 30. post Ἀλύπτῶ add. τρίτη — φανερῶν, quae 754, 24. post
 ἐκείνον transponenda esse Kr. vidit in notis 754, 17. δ' om. 22.
 δ' om. 24. 25. Διὸς Δακίη οὐ λιπομένη 31. Διὸς δὲ ἔχουσι
 μόνον στρατηγίας πόλεις 755, 31. καὶ ἐμβελεῖς] Fort. κἀνμβε-
 λεῖς vel καὶ ἐμβελεῖς 756, 23. λιθίαν 757, 18. αὐτῶν 19. ἐκ
 pro καὶ ib. τῶν add. ante ἐν 24. Κυρίνου 758, 7. καὶ add.
 ante καρποῖς 9. Βαγαθαονία 24. ἄλλος δ' [εἰς] τὰς διόπτρας
 759, 30. μὲν] Fort. μέντοι, vel μὲν δὴ 760, 2. τε 761, 9.
 οὐδὲν 764, 4. μεσημβρίας 5. ἐξήσει ib. εἰς 13. διεῖπον
 763, 16. ἑκατόν] Hoc corruptum 767, 27. ἡ om. 32. Γαδιλω-
 νίτις 768, 13. Γαδιλώνα 14. ἐννακοσίους 27. 28. Σιδηρὴν
 ut in sqq. 769, 29. εὐφορίαν 770, 4. 5. τῷ † Ἰκνι γεωμέτρῳ
 15. εἰτα † Κυτῶρος 26. Ἀππαῖται 771, 28. προαιέστερον
 δελεαζομένους μόνον οὗτοι] V. Vindla, p. 193. 772, 14. Βρύγοι
 22. οὐν om. 773, 2. ὦν om. 17. καὶ πᾶς] Delendum videtur καὶ
 22. Ἀλαζία] Mallm' Ἀλαζίη 23 et 26. Ὀδρύσσης 774, 1. 2.
 Ἀμαζόνων 2. δ' ἐν pro δὲ 775, 4. οὐδ' 7. Ἐνίαν 27. πο-
 λεμήσαντας 30. συμμαχήσαντας 32 et sqq. Φρυξίν. οἱ δὲ τὸν
 ἦλθον Ἀμαζόνες 776, 3. οὐδ' 5. οὐδ' 20. Βακωνίτιδι
 21. Πιρπολίτιδι καὶ τῇ Γαζαλονίτιδι 31. καίπερ 777, 12. ἂν
 add. ante διὰ 15. ἂν om. 778, 2. τούτων καὶ om. 18. καὶ
 ἔαρον add. post λέγων 779, 9. δεικνύηται 780, 16. Φαρνα-
 κίας] Rectius fuerit Φαρνακίας 781, 24. περὶ τε 786, 6. καὶ
 ἡ τοῦ 28. πόλιν om. 787, 1. Γαζηλωτός 30. 31. πόλεως ἅμα
 τε καὶ 788, 24. Μιμνηγῆς 27. Τροικῶν 28. Μιμνηγῆ 789,
 11. οὐδ' 16. et 20. Σανδαρακούργιον 792, 19. τό add. ante
 φύλον 20. τε 31. τε om. 794, 10. οἴεται pro οἱ ἔστι 19
 Ἀντιγορίαν 795, 14 — 16. Κίσοφάνης τε φήτωρ, ὁ Μυρσιανός,
 Ἀσκληπιάδης τε Ιατρός, ὁ Προυνσιεύς] Correxit et supplevit Lehrs
 796, 19. Τρόκμοι, quod ubique correxi 24. * Βογοδιατάρῳ] Βρογι-
 τάρῳ C. Kellius 25. δὲ πᾶς Δανάλα] C. πᾶς pro πᾶς. Fort. δὲ Πανδανάλα
 797, 7. Ἀγδιστίν] Ἀγγιδιστίν C. Kellius 23. Σακονδαρίον 798, 7. Πι-
 τνισόν 11. † Γορεαβόρων 24. † Γαρεαθύρων 28. τὰ Ἰαυρα]
 Fort. τὰ Ἰαυρα numero duali 29. [τὴν δὲ] Εὐτερῇ 799, 10.
 Ἰαυρίαν] Praestat fort. Ἰαυρίαν pro eo quod posui Ἰαυραν 10.
 καὶ † Κιλίκων add. post οὐσαν 800, 29. προσβόροις 801, 20.
 ὀρθήλῳ] Ex ὀρθόκαυλον corruptum ex e suspicatur Lobeckius 803,
 14. post ἀλλήλους add. πρὸς μὲν ἀλλήλους 805, 26. αἶ ante Κι-
 μερίων fort. delendam 27. τε om. 809, 24. Δουλάτων 810,
 29. μικρὰς 811, 10. καταφέρει 13. γενόμενος [μέγας] Μαλιν-
 δρος 24. ἀπέδειξεν? 30. ὑπολείβεσθαι 812, 22. † συνέπεσαν

813, 12. μεσόγειαν 18. ὁμώνυμον 29. διὰ τὸν λίθον καὶ
 τὴν ἀπὸ 814, 13. ὑπόνομον 20. συνίστηται 24. τι συμβαίνει
 36. βρυχήμασιν ἱρποῦσι πᾶν δ' ἰσχύθει] πᾶν τ' ἑρῶθειον
 πέδον? an πᾶν δ' ἰσχύθεται πέδον?

Berolini d. XXVI. m. Ianuarii a. MDCCCLIII.

Augustus Meineke.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν Κελ-^{C.289}
 τικῶν ἔθνων καὶ τῶν Ἰταλικῶν σὺν ταῖς πλησίον νή-¹
 σοις ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης
 5 μέρη, διελοῦσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. λείπεται δὲ
 τὰ πρὸς ἑω * μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Τανάι-
 δος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα
 μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς
 θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον μέχρι τῆς
 10 Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἰστρος· διαιρεῖ γὰρ
 οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν,
 μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς
 νότον κατ' ἀρχάς, εἴτ' ἐπιστρέφων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύ-
 σεως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν Πόντον. ἄρχεται μὲν
 15 οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἐσπερίων, πλη-
 σίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ
 περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον οὐ
 πολὺ ἄπωθεν τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένους
 ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πῶς πρὸς ἄρκτους. προσάρκτια
 20 μὲν οὖν ἐστὶ τῷ Ἰστροῦ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς
 Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ τε Γαλατικά ἔθνη καὶ τὰ
 Γερμανικά μέχρι Βασταρνῶν καὶ Τυρσεγέτων καὶ τοῦ
 ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου καὶ
 Τανάιδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εἰς τε τὴν
 25 μεσόγαιαν ἀνατείνειν μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῇ Πον-
 τικῇ κλύζεται θαλάττῃ· μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυ-
 ρικά καὶ τὰ Θράκια καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται τῶν
 Κελτικῶν ἢ τινων ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος. λέγωμεν

δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ· πολὺ γὰρ ἀπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

C.290

2

Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς Κελτοὺς πρὸς τὴν ἔω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου τῷ τε πλε- 5 ονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ξανθότητος, τάλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς καὶ ἥθεσι καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτοὺς. διὸ δὴ καὶ μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θίσθαι τοῦτομα ὥς ἂν γνησίους Γαλάτας φράζειν βουλόμε- 10 νοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

3

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρ- 15 ξαμένοις· σχεδὸν δέ τι καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἐφθη μετα- στάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθάπερ Μαρσοί· λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σουγάμβρων μέρος. μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους τὰλλὰ ἐστὶν ἔθνη τὰ με- 20 ταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἀλβίου ποταμοῦ, ὃς παράλ- ληλός πως ἐκείνῳ φεῖ πρὸς τὸν ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω χώραν διεξιὼν ἤπερ ἐκεῖνος. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δροῦσος Βρουκτέ- 25 ρους κατεναυμάχησε), ὄντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν ὠκεανόν. ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον καὶ συνεχῇ ταῖς Ἀλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινὰ πρὸς ἔω τεταμένην, ὥς ἂν μέρος οὔσαν τῶν Ἀλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφάναντό τινες οὕτως διὰ τε τὴν λεχθεῖ- 30 σαν θέσιν καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὲν ἐπὶ τοσοῦτό γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτῃ ὄρη. ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς καὶ τὰ τῶν Σοήβων ἔθνη,

τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ
 Βουίαιμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασιλείον, εἰς ὃν ἐκεῖ-
 νος τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους καὶ δὴ καὶ
 τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρκομμάνους. ἐπέστη γὰρ
 5 τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης
 ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε καὶ εὐεργετήτο ὑπὸ
 τοῦ Σεβαστοῦ, ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε καὶ κατε-
 κτήσατο πρὸς οἷς εἶπον Λουγίους τε, μέγα ἔθνος, καὶ
 Ζούμους καὶ Γούτωναs καὶ Μουγίλωνας καὶ Σιβίνους
 10 καὶ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμνωνας. πλὴν
 τὰ γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ,
 τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὅμορα τοῖς Γέταις. μέγιστον
 μὲν οὖν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ
 Ῥήνου μέχρι τοῦ Ἀλβίου· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ πέραν
 15 τοῦ Ἀλβίου νέμεται, καθάπερ Ἑρμόνδοροι καὶ Λαγκό-
 βαρδοι· νυνὶ δὲ καὶ τελείως εἰς τὴν περαιάν οὗτοί γε C.291
 ἐκπεπτώκασιν φεύγοντες. κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς
 ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμαρὲς διὰ τὴν λι-
 τότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυ-
 20 ρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι πα-
 ρασκευήν· τροφή δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἢ πλείστη
 καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι τὰ
 οἰκεῖα ταῖς ἁρμαμάξαις ἐπάραντες ὅπῃ ἂν δόξῃ τρέ-
 πονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐνδεέστερά
 25 ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ Χηροῦσκοί τε καὶ Χάττοι καὶ
 Γαβαρβίριοι καὶ Χαττουάριοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκείανθῳ
 Σούγαμβροί τε καὶ Χαῦβοι καὶ Βρούκτεροι καὶ Κίμ-
 βροι Καῦκοί τε καὶ Καοῦλκοι καὶ Καμφσιανοὶ καὶ ἄλ-
 λοι πλείους. ἐπὶ ταῦτά δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται Βί-
 30 σουργίς τε καὶ Λουπίας ποταμός, διέχων Ῥήνου περὶ

1. post δρυμοῦ: καθάπερ τὰ τῶν κολδούων (Κοαδούων)

ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων διὰ Βρουκτέρων τῶν ἐλατόνων. ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμός, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν καὶ κατορθῶν Δροῦσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἔστι 5 καὶ ἡ Βυρχανίς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἴλε.

- 4 Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη πολεμοῦντα πρὸς Ῥωμαίους, εἰτ' ἐνδιδόντα καὶ πάλιν ἀφιστάμενα ἢ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· καὶ πλείω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ Σεβαστὸς 10 διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν μετιούσι τοὺς ἐκεῖσε ἀπανιστάμενους. νυνὶ δ' εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χειρὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο καὶ μὴ παροξύνει πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς ἐχθρας. ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου Σούγαμβροι πλη- 15 σίον οἰκοῦντες τοῦ Ῥήνου, Μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα· ἀνὰ κλιθεὶς ἦδη διεδέχοντο ἄλλοι ἄλλοι θυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὄμηρα καὶ τὰς πίστεις. πρὸς οὓς ἡ μὲν ἀπιστία μέγα ὄφελος, οἱ δὲ πιστευθέντες τὰ μέγιστα κατέβλα- 20 ψαν, καθάπερ οἱ Χηρούσκοι καὶ οἱ τούτοις ὑπήκοοι, παρ' οἷς τρία τάγματα Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ὑάρου Κοιντιλλίου παρασπονδηθέντα ἀπώλετο ἐξ ἐνέδρας. ἔτισαν δὲ δίκας ἅπαντες καὶ παρέσχον τῷ νειωτέρῳ Γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ 25 ἐθριαμβεύθη τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σεγιμουντὸς τε Σεγέστου υἱός, Χηρούσκων ἡγεμῶν, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς Χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς Ὑἄρον C.292 Κοιντιλλίον παρασπονδήσει καὶ νῦν ἐτι συνέχοντος 30 τὸν πόλεμον, ὄνομα Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετὴς Θουμέλικος· ἐτι δὲ Σεσίθακος, Σεγιμήρου υἱὸς τῶν Χη-

- ροῦσκων ἡγεμόνος, καὶ γυνὴ τούτου Ῥαμῖς, Οὐκρομή-
 ρου θυγάτηρ ἡγεμόνος Χάττων, καὶ Δευδόριξ, Βαιτό-
 ριγος τοῦ Μέλωνος ἀδελφοῦ υἱός, Σούγαμβρος. Σε-
 γίστης δὲ ὁ πενθερός τοῦ Ἀρμενίου καὶ ἐξ ἀρχῆς διέστη
 5 πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ λαβὼν καιρὸν ἠτύτομόλησε
 καὶ τῷ θριάμβῳ παρῆν τῶν φιλιάτων, ἐν τιμῇ ἀγό-
 μενος. ἐπόμευσε δὲ καὶ Αἰβης τῶν Χάττων ἱερεὺς,
 καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐκ τῶν πεπορθημένων
 ἔθνων, Καούλων Καμψανῶν Βρουκτέρων Οὐσίπων
 10 Χηρούσκων Χάττων Χαττουαρίων Λανδαῶν Τουβατ-
 τίων. διέχει δὲ τοῦ Ἀλβιος ὁ Ῥήνος περὶ τρισχιλίους
 σταδίους, εἴ τις εὐθυπορούσας ἔχοι τὰς ὁδοὺς· νυνὶ
 δὲ διὰ σκολιᾶς καὶ ἐλώδους καὶ δρυμῶν κυκλοπορεῖν
 ἀνάγκη.
- 15 Ὁ δὲ Ἐρκύνιος δρυμὸς πυκνότερός τε ἐστὶ καὶ με- 5
 γαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς κύκλον περιλαμβά-
 νων μέγαν, ἐν μέσῳ δὲ ἴδρυται χώρα καλῶς οἰκισθαι
 δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ἐστὶ δὲ πλησίον αὐτῆς
 ἢ τε τοῦ Ἰστρου πηγῇ καὶ ἢ τοῦ Ῥήνου καὶ ἢ μεταξὺ
 20 ἀμφοῖν λίμνῃ καὶ τὰ ἔλη τὰ ἐκ τοῦ Ῥήνου διαχεόμενα.
 ἐστὶ δ' ἡ λίμνῃ τὴν μὲν περίμετρον σταδίων πλειόνων
 ἢ πεντακοσίων, διάγραμμα δὲ ἐγγὺς διακοσίων. ἔχει δὲ
 καὶ νῆσον, ἣ ἐχρήσατο ὁρμητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν
 πρὸς Ὀινδολικούς. νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστρου
 25 πηγῶν καὶ αὕτη, ὥστ' ἀνάγκη τῷ ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ
 τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν ἰόντι πρῶτον μὲν διαπεράσαι
 τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἰστρον, εἴτ' ἡδὴ δι' εὐπετεστέ-
 ρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιῆσθαι
 δι' ὁροπεδίων. ἡμερήσιον δ' ἀπὸ τῆς λίμνης προελθὼν
 30 ὁδὸν Τιβέριος εἶδε τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς. προσάπτου-

25. post αὕτη: καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς ;

ται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοί, τὸ δὲ πλεόν
Ἑλεήττιοι καὶ Βινδολικοί . . . καὶ ἡ Βοίων ἐρημία.
μέχρι Παννονίων πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλεήττιοι καὶ
Βινδολικοί, οἰκοῦσιν ὄροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρι-
κοὶ μέχρι τῶν Ἀλπίων ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι καὶ πρὸς 5
τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσούβροις συνά-
πτοντες οἱ δὲ Κάρνοις καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληίαν χω-
ρίοις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβρήτα ἐπὶ τὰδε
τῶν Σοήβων, ἐπέκεινα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμός· ἔχεται
δὲ κάκεινος ὑπ' αὐτῶν. 10

- 2 Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ'
ἔχει πιθανότητος οὐ μετρία. οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην
αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ ληστρικοὺς ἀποδέ-
ξαιτ' ἂν τις, ὅτι χερρόνησον οἰκοῦντες μεγάλη πλημ-
μυρίδι ἐξελαθεῖν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι 15
C.293 τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἐπεμψαν τῷ Σε-
βαστῷ δῶρον τὸν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λίσθητα, αἰ-
τούμενοι φιλίαν καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπεργραμένων, τυ-
χόντες δὲ ὧν ἡξίου ἀπῆραν· γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ
καὶ αἰωνίῳ πάθει δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνειν 20
προσοργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. εἰκοι δὲ
πλάσματι τὸ συμβῆναί ποτε ὑπερβάλλουσιν πλημμυ-
ρίδα· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμέ-
νας δὲ καὶ περιοδιζούσας, ὁ ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις
πάθεισιν. οὐκ εὖ δ' οὐδὲ ὁ φήσας ὅπλα αἰρεσθαι πρὸς 25
τὰς πλημμυρίδας τοὺς Κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ
Κελτοὶ ἀσχοῦντες κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομέ-
νουσιν, εἰτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς
συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορὸς
φησιν. ἡ γὰρ τάξις ἡ τῶν πλημμυρίδων καὶ τὸ τὴν 30
ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνώριμον οὐκ ἔμελλε τοι-
αύτας τὸς ἀτοπίας παρέξειν. δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας

τούτου συμβαίνοντος τὸ μὴδ' ἅπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὐσάν τὴν παλίρροϊαν καὶ ἀβλαβῇ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσιν ἀλλὰ τοῖς παρωικεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθανον; οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ
 5 γὰρ τοὺς ἱππίας ἰδόντας τὴν ἐφοδὸν τοῦ πελάγους ἀφιππάσασθαι καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ περικαταληφθῆναι. οὔτε δὲ τοσοῦτον τάχει τὴν ἐπίβασιν ὁρμωμένην ἱστοροῦμεν, ἀλλὰ ληληθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν· οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γινόμενον καὶ
 10 πᾶσιν ἐναυλον ἤδη ὃν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι πρὶν ἢ θεάσασθαι, τοσοῦτον ἐμελλε παρῆξεσθαι φόβον ὥστε φεύγειν, ὥς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκῆτου προσέπεσε.

Ταῦτά τε δὴ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι 2
 Προσιδώνιος καὶ οὐ κακῶς εἰκάζει, διότι ληστροικοὶ ὄν-
 15 τες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν, ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθεῖν Βόσπορος, οἷον Κιμβρικός, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. φησὶ δὲ καὶ Βοίους τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρό-
 20 τερον, τοὺς δὲ Κίμβρους ὁρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοίων ἐπὶ τὸν Ἰστρον καὶ τοὺς Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι, εἰτ' ἐπὶ Τευρίστας καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας, εἰτ' ἐπὶ Ἑλεητιίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας εἰρη-
 25 ναίους δέ· ὁρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν λησθηρίων πλοῦτον ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς τοὺς Ἑλεητιίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρίνους τε καὶ Τωγένους, ὥστε καὶ συνεξορμηῆσαι. πάντες μέντοι κατὰ C. 294 λύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοὶ τε οἱ Κίμβροι καὶ
 30 οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβαλόντες τὰς Ἀλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν οἱ δ' ἐξω τῶν Ἀλπεων.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, 3

ὅτι ταῖς γυναῖξιν αὐτῶν συστρατευούσαις παρηκολού-
θουν προμάντιες ἰέρειαι πολιότριχες, λευχείμονες,
καρπασίνας ἐφατίδας ἐπιπεπορημέναι, ζῶσθα χαλ-
κοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ
τοῦ στρατοπέδου συνήντων ξιφήρεις, καταστέψασαι δ' ὁ
αὐτοὺς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν ὅσον ἀμφορέων εἰ-
κοσιν· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβάσα .... ὑπερπετῆς
τοῦ λέβητος ἐλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ
δὲ τοῦ προχομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα μαν-
τείαν τινὰ ἐποιοῦντο, ἄλλαι δὲ διασχίσασαι ἐσπλάγ-
χνευον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς
ἀγῶσιν ἐτυπτον τὰς βύρσας τὰς περιεταμέναις τοῖς
γέροισι τῶν ἀρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον
ἐξαίσιον.

- 4 Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὥς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι 15
παροικοῦσι τῷ ὠκεανῷ, γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκ-
βολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ Ἄλ-
βιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι Σούγαμβροί τε καὶ
Κίμβροι. τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος τὰ πρὸς τῷ ὠκεανῷ
παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ἐστίν. οὔτε γὰρ τῶν προ- 20
τέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλου τοῦτον πεποιη-
μένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη τὰ μέχρι τοῦ στόματος
τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοί ποτε προῆλθον
εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὥς δ' αὐτως οὐδὲ περὶ
παρωδεύκασιν οὐδένας. ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μήκος ἰού- 25
σιν ἐπὶ τὴν ἑω τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς
βορρᾶν τοῦ Πόντου χωρία ἀπαντᾷ, δηλὸν ἐκ τῶν κλι-
μάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. τί δ' ἐστὶ
πέραν τῆς Γερμανίας καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴτε
Βαστάρνας χρὴ λέγειν, ὥς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' 30

ἄλλους μεταξὺ ἢ Ἰάξυγας ἢ Ρωξολανούς ἢ τινας ἄλλους τῶν ἀμαξοίκων οὐ ῥάδιον εἰπεῖν, οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παρὰ πᾶν τὸ μήκος, ἢ ἐστὶ τι αἰοίκητον ὑπὸ ψύχους ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐσίων Γερμανῶν ἰδρυμένον. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἐπέχει. οὔτε γὰρ τοὺς Βαστάρνας οὔτε τοὺς Σαυρομάτας καὶ ἀπλῶς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, 10 οὔθ' ὅπόσον ἀπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὔτ' εἰ συνάπτουσιν αὐτῇ.

Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας τὸ πέραν τοῦ **Β** Ἀλβίου τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν Σοήβων κατέχεται· εἰτ' εὐθὺς ἡ τῶν Γετῶν συνάπτει γῇ, κατ' ἀρ—C.295
 15 χὰς μὲν στενὴ, παρατεταμένη τῷ Ἰσθμῷ κατὰ τὸ νότιον μέρος, κατὰ δὲ τοῦναντίον τῇ παρωρείᾳ τοῦ Ἐρκυνίου ὄρυμου, μέρος τι τῶν ὄρων καὶ αὐτὴ κατέχουσα, εἴτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι Τυρεγετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς ὄρους οὐκ ἔχομεν φράζειν.
 20 διὰ δὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν τόπων τούτων οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη καὶ τοὺς Ὑπερβορείους μυθοποιοῦντες λόγου ἡξίωται, καὶ ἂ Πυθίας ὁ Μασσαλιώτης κατεψεύσατο * ταῦτα τῆς παρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν
 25 ἐάσθωσαν· οὐδὲ γὰρ εἴ τινα Σοφοκλῆς τραγῳδεῖ περὶ τῆς Ὀρειθυίας λέγων ὥς ἀναρπαγείσα ὑπὸ Βορέου κομισθείη „ὑπὲρ τε πόντον πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς „νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπνυχάς, Φοίβου πα- „λαιὸν κῆπον,“ οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐα-
 30 τέον, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. ἂ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦτα λέγωμεν.

- 2 Οἱ τοίνυν Ἕλληνες τοὺς Γῆτας Θράκας ὑπελάμβανον· ᾤκουν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστροῦ καὶ οὗτοι καὶ οἱ Μυσοὶ Θράκες ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ οὖς νῦν Μοισοὺς καλοῦσιν, ἐφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μεταξὺ Ἀυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Τρώων οἰκοῦντες Μυσοί. 5 καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες Βρίγες εἰσὶ, Θράκιόν τι ἔθνος, καθάπερ καὶ Μυγδόνες καὶ Βέβρονες καὶ Μαιδοβιθυνοὶ καὶ Βιθυνοὶ καὶ Θυνοὶ, δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς. οὗτοι μὲν οὖν τελείως ἐκλελοίπασιν πάντες τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. καὶ Ὅμηρον 10 δ' ὀρθῶς εἰκάζειν μοι δοκεῖ Ποσειδώνιος τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσοὺς κατονομάζειν (λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ) ὅταν φῇ „αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῶ, „νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων.“ ἐπεὶ εἰ γε τοὺς κατὰ τὴν 15 Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτό τις, ἀπηρητημένος ἂν εἴη ὁ λόγος. τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρώων τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρηκῶν γῆν συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν οὐ νόσφιν ὄντων ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ἰδρυμένων καὶ ἑκατέρωθεν, διειρ- 20 γομένων δ' ἀπὸ τῆς Θράκης πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγχέοντος ἂν εἴη τὰς ἡπείρους καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκούοντος. τὸ γὰρ „πάλιν τρέπεν“ μάλιστα μὲν ἐστὶν εἰς τοῦπίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῶν Τρώων μεταφέρων τὴν ὄψιν ἐπὶ τοὺς μὴ ὀπισθεν αὐτῶν ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας 25 προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοῦπίσω δ' οὐ πάνν.
- C. 296 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτοῦ τούτου μαρτύριον, ὅτι τοὺς ἱππημολογούς καὶ γαλακτοφάγους καὶ ἀβίους συνῆψεν αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶν οἱ ἀμάξιοι Σκύθαι καὶ Σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν ἀναμείκται ταῦτα τὰ ἔθνη 30 τοῖς Θραξὶ καὶ τὰ Βασταρνικά, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἰστροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελ-

τικά, οἳ τε Βόιοι καὶ Σκορδίσκοι καὶ Ταυρίσκοι. τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι Σκορδίστας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Τευρίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδώνιος καὶ ἐμφύ- 3
 5 χων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ θρημ-
 μάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ ζῶν-
 τας καθ' ἡσυχίαν, διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε
 καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ τινας τῶν Θρακῶν οἳ χωρὶς
 γυναικὸς ζῶσιν, οὓς κτίστας καλεῖσθαι, ἀνιερωσθαι
 10 τε διὰ τιμὴν καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τούτους δὴ συλλή-
 βδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἀγανοὺς ἱππημολ-
 γοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώ-
 πους. ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα ὅτι χωρὶς γυ-
 ναικῶν, ἡγούμενον ἡμιτελῆ τινα βίον τὸν χῆρον, κα-
 15 θάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου διότι
 χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσοὺς, ὅτι ἀπόρθητοι,
 καθὰ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ ἐν τῷ τρισκαίδεκά-
 τῳ γράφειν ἀντὶ τοῦ „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων“ „Μοι-
 σῶν τ' ἀγχεμάχων.“

20 Τὸ μὲν οὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν 4
 εὐδοκμήσασαν περιττὸν ἴσως· πολὺ γὰρ πιθανώτε-
 ρον ὠνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετωνομάσθαι
 δὲ ὡς νῦν. τοὺς ἀβίους δὲ τοὺς χῆρους οὐ μᾶλλον ἢ
 τοὺς ἀνεστίους καὶ τοὺς ἀμαξοίκους δέξαιτ' ἂν τις· μά-
 25 λιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν τῶν χρημάτων
 κτήσιν συνισταμένων τῶν ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ'
 ὀλίγων εὐτελῶς ζῶντας δικαιοτάτους εὖλογον κληθῆ-
 ναι· ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιο-
 σύνην ἐγγυτάτω τιθέντες τὸ αὐταρκές καὶ τὸ λιτὸν ἐν
 30 τοῖς πρώτοις ἐξήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ προεκπιώσεις τι-
 νὰς αὐτῶν παρέωσαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. τὸ δὲ χῆρους
 γυναικῶν οἶκον οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογρά-

φει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θραξῶσι καὶ τούτων τοῖς
 Γέταις. ὅρα δ' αὖ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν οὐ
 C.297 πλάσας, ὥς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβὼν „πάντες
 „μὲν οἱ Θραῖκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ
 „γὰρ αὐτὸς εὐχομαι ἐκαῖθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' 5
 „ἐγκρατεῖς ἐσμέν.“ καὶ ὑποβὰς μικρὸν τῆς περὶ τὰς
 γυναικας ἀκρασίας τίθησι τὰ παραδείγματα „γαμεῖ
 „γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, εἰ μὴ δέκ' ἢ ἑνδεκα γυναικας δώ-
 „δεκά τ' ἢ πλείους τινάς. ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γε-
 „γαμηκῶς τύχῃ καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος ἄθλιος 10
 „ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκαῖ.“ ταῦτα γὰρ
 ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, οὐκ εἰκός δὲ
 τοὺς αὐτοὺς ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον τὸν μὴ
 μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δίκαιον
 τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ δὴ καὶ θεοσεβεῖς νο- 15
 μίζειν καὶ καπνοβάτας τοὺς ἐρήμους γυναικῶν σφό-
 δρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. ἅπαντες
 γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγοὺς οἴονται τὰς γυναι-
 κας· αὗται δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται πρὸς τὰς
 ἐπὶ πλῆθον θεραπείας τῶν θεῶν καὶ ἐορτὰς καὶ ποτνι- 20
 ασμούς· σπάνιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὐτὸν ζῶν εὐρί-
 σκεται τοιοῦτος. ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν αὖ λέ-
 γει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν
 γυναικῶν δαπάναις καὶ λέγοντα „ἐπιτρίβουσι δ' ἡμᾶς
 „οἱ θεοὶ μάλιστα τοὺς γήμαντας· αἰ γὰρ τινα ἄγειν 25
 „ἐορτὴν ἐστ' ἀνάγκη.“ τὸν δὲ μισογύνην αὐτὰ ταῦ-
 τα αἰτιώμενον „ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας, ἐκυμ-
 „βάλιζον δ' ἐπὶ τὰ θεράπαινα κύκλω, αἱ δ' ὠλόλυ-
 „ξον.“ τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γετῶν
 εὐσεβεῖς νομίζεσθαι παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' 30
 ἰσχύειν ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν

ἐκ τε ὧν εἶπε Ποσειδάωνιος οὐκ ἀπιστητέον καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν ὄνομα Ζάμολξιν δου- 5
 λεῦσαι Πυθαγόρα καὶ τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκεί-
 νου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων πλανηθέντα
 καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν σπου-
 δασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι καὶ τῷ ἔθνει προλέγοντα
 τὰς ἐπισημασίας, τελευτῶντα δὲ πείσαι τὸν βασιλέα
 κοινωνῶν τῆς ἀρχῆς αὐτὸν λαβεῖν ὥς τὰ παρὰ τῶν
 10 θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερὰ
 κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς
 θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ 0.29
 καταλαβόντα ἀνθρώδεις τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλ-
 λοις ἐνταῦθα διατᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς
 15 ἐκτὸς πλὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν θεραπόντων· συμ-
 πράττειν δὲ τὸν βασιλέα ὁρῶντα τοὺς ἀνθρώπους
 προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλεόν ἢ πρότερον, ὥς ἐκφέ-
 ροντι τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλὴν θεῶν. τουτὶ
 δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, αἰεί τινος εὐρι-
 20 σκομένου τοιοῦτου τὸ ἔθος, ὃς τῷ μὲν βασιλεὶ σύμ-
 βουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο θεός·
 καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν
 οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίονον ὁμώνυμον τῷ πα-
 ραρρέοντι ποταμῷ. καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν
 25 Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ θεὸς στρα-
 τεύειν, Δεκαίνιος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ πῶς τὸ
 τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξιος
 ἔμεινε παραδοθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν [οὐ] κακῶς ἂν τις διαποροίη περὶ 6
 30 τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ τε Μυσῶν καὶ

1. ποῖ ἀπιστητέον : καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσίβειαν

ἀγανῶν ἱππημολγῶν· ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευ-
 τερῷ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἰρηκεν ἥκιστα λέγοιτ'
 ἄν. ἐπαινεῖ γὰρ Ἑρατοσθένηους ἀπόφασιν, ὅτι φησὶν
 ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς τὰ
 μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν⁵
 ἀπειρίαν, ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας ἀπείρους
 δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. συνηγορῶν δὲ τούτοις Ὅμηρόν
 φησι τὴν μὲν Αὐλίδαν καλεῖν πετρῆεσσαν, ὥσπερ καὶ
 ἔστι, πολύνκημον δὲ τὸν Ἑταίωνόν, πολυτρήρωνα δὲ
 τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἀλάρτον· τὰ δ' ἄπωθεν¹⁰
 οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν
 περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν Πόντον μηδὲ τῶν
 ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνήσθαι, οἷον Ἰστρου Ταναί-
 δος Βορυσθένηους Ὑπάνιος Φάσιδος Θερμώδοντος Ἀλυ-
 ος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνήσθαι, πλάττειν δὲ¹⁵
 ἀγανούς τινας ἱππημολγούς καὶ γαλακτοφάγους ἀβί-
 οους τε, Παφλαγόνας τε τοὺς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορηκέ-
 ναι παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλησιασάντων, τὴν πα-
 ραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. ἄπλουν γὰρ εἶναι
 τότε τὴν θάλατταν ταύτην καὶ καλεῖσθαι Ἀξενον διὰ²⁰
 τὸ δυσχεαίμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων
 ἔθνων καὶ μάλιστα τῶν Σκυθικῶν, ξενοθυτούντων
 καὶ σαρκοφαγούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρω-
 C.299μένων· ὕστερον δ' Εὐξείνον κεκληῖσθαι τῶν Ἰώνων
 ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν²⁵
 καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις
 τοῦ Νεῖλου καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους, ὧν οὐδα-
 μοῦ μεμνήσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἑρ-
 θρᾶς καὶ τῆς Αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν καὶ τὸν ὠκεανόν, εἰ μὴ Ζή-³⁰
 νωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι „Αἰθιοπίας
 „θ' ἰκόμεν καὶ Σιδονίους Ἀραβὰς τε.“ οὐ θαυμαστὸν

δ' εἶναι περὶ Ὀμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ νεωτέρους ἐκεί-
 νου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν, Ἡσίοδον μὲν
 Ἠμίκνυας λέγοντα καὶ Μεγαλοκεφάλους καὶ Πυγμαί-
 ους, Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας, Αἰσχύλον δὲ κυνο-
 5 κεφάλους καὶ στερνοφθάλμους καὶ μονομμάτους καὶ
 ἄλλα μυρία. ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφίας βα-
 διζει Ῥιπαῖα ὄρη λέγοντας καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος καὶ τὴν
 τῶν Γοργόνων καὶ Ἑσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ
 Θεοπόμπῃ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἑκαταίῳ δὲ Κιμμε-
 10 ρίδα πόλιν, παρ' Εὐνήμερῳ δὲ τὴν Παρχαῖαν γῆν, παρ'
 Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου... ἐκ δὲ τῶν
 ὄμβρων τήκεσθαι, ἐν δὲ τῇ Διβύῃ Διονύσου πόλιν εἶ-
 ναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δις τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν.
 ἐπιτιμᾷ δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι
 15 καθ' Ὅμηρον τὴν Ὀδυσσεύς· εἰ γὰρ * αὐτὴ χρῆναι τὴν
 μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν, τὸν δὲ ποιητὴν
 ἐξωκεανικῆναι μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις
 συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ μεταποιου-
 μένῳ γε γραμματικῆς, ὅς τὴν μὲν Γαυδὸν Καλυψοῦς
 20 νῆσόν φησι, τὴν δὲ Κόρκυραν Σχερίαν. ἄλλους δ' αἰ-
 τιᾶται ψεύσασθαι περὶ Γερήνων καὶ τοῦ Ἀκακησίου
 καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλίο, Γλαν-
 κωπίου δ' ἐν Ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τινα προσθεῖς
 τοιαῦτα παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοῦ
 25 Ἑρατοσθένους, ὥς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, οὐκ εὖ
 εἰρημένα. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γε-
 γονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἑρατοσθένη
 καὶ τούτῳ δοτέον· τὸ δ' οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προά-
 γειν καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρου, δοκεῖ μοι καὶ ἐπιπλη-
 30 ξαί τις δικαίως καὶ τούναντίον εἰπεῖν, ὥς περὶ ὧν

5. ποιεῖ μονομμάτους: ἐν τῇ Προμηθεΐ φησι,

Ο.300 ἄγνοοῦσιν αὐτοί, περὶ τούτων τῷ ποιητῇ προφέρουσι.
τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης
τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

- 7 Νυνὶ δὲ περὶ Θρακῶν ἐλέγομεν „Μυσῶν τ' ἄγχε-
μαίων καὶ ἀγανῶν ἱππημολγῶν, γλακτοφάγων ἀβί- 5
ων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων,“ βουλόμενοι συγκρί-
ναι τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα
καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν
ὑπεναντίαν τοῖς προτεθειῖσι πεποιήνται. προὔθεντο
μὲν γὰρ διδάξαι διότι τῶν πόρρω τῆς Ἑλλάδος πλείων 10
ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις ἢ τοῖς νεωτέροις, ἔδειξαν
δὲ τάναντία, καὶ οὐ [κατὰ] τὰ πόρρω μόνον ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. ἀλλ', ὥς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν
ὑπερκείσθω, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ
[μὴ] μεμνήσθαι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς 15
ξένους ὁμότητος αὐτῶν, καταθύνοντων καὶ σαρκοφα-
γούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, δι'
οὓς Ἀξενος ὠνομάζετο ὁ πόντος, πλάττειν δ' ἀγανούς
τινας ἱππημολγούς γαλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
καιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. πῶς 20
οὖν Ἀξενον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα,
μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιούτους; οὗτοι δ' εἰσὶ δῆ-
που οἱ Σκύθαι. πρότερον δ' οὐδ' ἱππημολγοὶ ἦσαν οἱ
ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν καὶ Θρακῶν καὶ Γετῶν, οὐδὲ
γαλακτοφάγοι καὶ ἀβιοί; ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσιν ἀμάξιοι- 25
κοι καὶ νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων
καὶ γάλακτος καὶ τυροῦ καὶ μάλιστα ἱππείου, θησαν-
ρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες οὐδὲ καπηλείαν πλὴν εἰ φόρ-
τον ἀντὶ φόρτου. πῶς οὖν ἡγνῶει τοὺς Σκύθας ὁ ποι-
ητής, ἱππημολγούς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς προσά- 30
γορεύων; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἱππημολγούς ἐκά-
λουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους

παρατεθείσιν ἐπισιν „Αἰθίοπας τε Αἴγυς τε ἰδὲ Σκύ-
 „θας ἱππημολγούς.“ τί δὲ θαυμαστόν, εἰ διὰ τὸ πλεο-
 νάζειν παρ' ἡμῖν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν δι-
 καιοτάτους εἶπεν ἀνθρώπους τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμ-
 5 βολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κε-
 κτημένους πάντα πλὴν ξίφους καὶ ποτηρίου, ἐν δὲ τοῖς
 πρῶτον τὰς γυναῖκας πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς καὶ
 τέκνα; καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποι-
 ητῇ φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν „ἀλλ' ἱππάκης βρωτήρηςC.301
 10 „εὐνομοὶ Σκύθαι.“ αὕτη δ' ἡ ὑπόληψις καὶ νῦν ἐτι συμ-
 μένει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· ἀπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς
 νομίζομεν καὶ ἥκιστα κακεντρεχεῖς εὐτελεστέρους τε
 πολὺ ἡμῶν καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὁ γε καθ' ἡμᾶς
 βλός εἰς πάντας σχεδὸν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον
 15 μεταβολήν, τρυφήν καὶ ἡδονὰς καὶ κακοτεχνίας καὶ
 πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. πολὺ οὖν τῆς
 τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε τοὺς
 τε ἄλλους καὶ τοὺς νομάδας· καὶ γὰρ θαλάττης ἀφάμε-
 νοι χεῖρους γεγόνασι ληστεύοντες καὶ ξενοκτονοῦντες,
 20 καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκεί-
 νων πολυτελείας καὶ καπηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμε-
 ρότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἥθη καὶ ποικι-
 λίαν ἀντὶ τῆς ἀπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.

Οἱ μέντοι πρὸ ἡμῶν καὶ μάλιστα οἱ ἐγγυὲς τοῖς 8
 25 Ὀμήρου χρόνοις τοιοῦτοί τινες ἦσαν καὶ ὑπελαμβάνοντο
 παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὁποῖους Ὀμηρὸς φησιν. ὅρα
 δὲ ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως,
 ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπισταλμένα παρ'
 αὐτοῦ. ὅρα δὲ καὶ ἃ λέγει Χρύσιππος περὶ τῶν τοῦ Βο-
 30 σπόρου βασιλέων τῶν περὶ Λεύκωνα. πλήρεις δὲ καὶ
 αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἀπλότητος ἣς λέγω, καὶ τὰ
 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων καὶ Ἰνδῶν ἀπο-

μνημονευόμενα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις καὶ Ἀβαρις καὶ τινες ἄλλοι τοιοῦτοι παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν εὐδοκίμουν, ὅτι ἐθνικόν τινα χαρακτηρὰ ἐπέφαινον εὐκολίας καὶ λιτότητος καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δαί τοὺς πάλαι λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου κατὰ τὴν 5 ἐπὶ Θρᾷκας τοὺς ὑπὲρ τοῦ Σίμου στρατεῖαν ἐμβαλὼν εἰς Τριβαλλούς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἰστρου καθήκοντας καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο, καὶ εἰς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων (ἐκεῖσε γὰρ κα- 10 ταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλεῖα Σύρμον ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν), εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα ἐλεῖν αὐτῶν πόλιν καὶ ἀναστρέφα· διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβόντα δῶρα [παρὰ] τῶν ἐθνῶν καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου. φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου κατὰ 15 ταύτην τὴν στρατεῖαν συμμῆξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ τὸν Ἀδρίαν φιλίας καὶ ξενίας χάριν, δεξάμενον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλεῖα ἐρέσθαι παρὰ πότον, τί μάλιστα εἴη ὃ φοβοῦντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίναςθαι ὅτι οὐδὲν πλὴν εἰ ἄρα 20 μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι, φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. ταῦτα δὲ ἀπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα, τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν τὴν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμψαντος καὶ συνθεμένου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι 25 μὲν οὐδένα φαμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὃ τε Δρομιχαίτης κατὰ τοὺς διαδόχους ἦν Γετῶν βασιλεὺς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν ξωγρία Ἀνσίμαχον ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν τὴν τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἐθνους, ὁμοίως δὲ καὶ 30

την αὐτάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρησθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας καὶ συνθέμενος φιλίαν ἀπέλυσεν αὐτόν.

- Ἐφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας Εὐ- 9
 5 ρώπῃ δ' ἐπιγραφομένη βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐ-
 ρώπην μέχρι Σκυθῶν ἐπὶ τέλει φησὶν εἶναι τῶν τε ἄλ-
 λων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομοί-
 ους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεποὺς ὥστε καὶ ἀνθρωπο-
 φάγειν, τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν
 10 οὖν ἄλλοι, φησί, τὰ περὶ τῆς ὁμότητος αὐτῶν λέγουσιν,
 εἰδότες τὸ δεινόν τε καὶ τὸ θαυμαστὸν ἐκπληκτικὸν ὄν·
 δεῖν δὲ τάναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιῶ-
 σθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἡθεσι χρω-
 μένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γὰρ τινες τῶν
 16 νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων τῇ τε
 δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν· μεμνησθαι δ' αὐτῶν
 τοὺς ποιητάς, Ὅμηρον μὲν „γλακτοφάγων ἄβρων τε,
 „δικαιοτάτων ἀνθρώπων“ φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν
 τὸν Δία, Ἡσίοδον δ' ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ
 20 τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν ἄγεσθαι „γλακτοφάγων
 „εἰς γαῖαν ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.“ εἴτ' αἰτιολογεῖ
 διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματισταὶ
 πρὸς τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες
 τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τέκνα καὶ τὴν ὅλην
 25 συγγένειαν, πρὸς τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι καὶ ἀνίκη-0.303
 τοι, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὐ δουλεύσουσι. καλεῖ δὲ καὶ
 Χοιρίλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας ἦν ἔξευξε
 Λαρεῖος, μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ
 „ἔναιον Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἅποι-

3. post αὐτόν; καὶ Πλάτων δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν
 ὡς πονηροδιδασκαλον φεύγειν οἶεται δεῖν ὅτι πορρωτάτω τοὺς
 εὐ πολιτευσομένους καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

„κοι, ἀνθρώπων νομίμων.“ καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ σοφὸν καλῶν ὁ Ἐφορος τούτου τοῦ γένους φησὶν εἶναι· νομισθῆναι δὲ καὶ τῶν ἐπὶ σοφῶν ἐπ’ εὐτελείᾳ σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματά τε αὐτοῦ λέγει τὰ τε ζώπυρα καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν καὶ τὸν κεραμικὸν τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδῶς ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὐ τάληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρῆσβύτερος ὢν; ἀλλ’ ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος ὅτι κοινῇ τι φήμη καὶ ὑπὸ τῶν 10 παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὑστέρων πεπιστευσθαι συνέβαινε τὸ τῶν νομάδων, τοὺς μάλιστα ἀπρωκισμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ’ οὐχ ὑπὸ Ὀμήρου πεπλάσθαι.

- 10 Περὶ τε τῶν Μυσῶν δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον 15 τῶν ἐν τοῖς ἐπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ’ ἡγρεῖται καὶ τούτους εἶναι πλάσμα, ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς „Μυσῶν τ’ ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν,“ ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δέχεται. τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προείρηται, 20 πλάσμα [δὲ] λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν, παρὰ τὰ ὄντα [ἔρει]. ἔτι γὰρ ἐφ’ ἡμῶν Αἰλλίος Κάτος μετῴκισεν ἐκ τῆς περσείας τοῦ Ἰστρου πέντε μυριάδας σωμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θραξίν 25 ἔθνοισι, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι 25 Μοισοὶ καλούμενοι, ἦτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων, ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων

9. post ὢν : „ὡς δ’ ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃ“ καὶ τὰ ἐξῆς.

πρότερον. περὶ μὲν δὴ τούτων ἅλῃς· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἑξῆς περιήγησιν.

Τῶν δὴ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς 11
 ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας ἀνὴρ Γέτης, ἐπι-
 5 στάς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν, ἀνέλαβε κεκακω-
 μένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων καὶ το-
 σοῦτον ἐπῆρεν ἀσκήσει καὶ νήψει καὶ τῷ προσέχειν τοῖς
 προσταγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κα-0.304
 τεστήσατο καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς
 10 Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερός ἦν, διαβαίνων
 ἀδεῶς τὸν Ἰστρον καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μα-
 κεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυρίδος, τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀνα-
 μεμιγμένους τοῖς τε Θραξὶ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθη-
 σε, Βοίους δὲ καὶ ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρῳ
 15 καὶ Ταυρίσκους. πρὸς δὲ τὴν εὐπειθειαν τοῦ ἔθνους
 συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνειον ἄνδρα γόητα, πεπλανη-
 μένον κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ προσημασίας ἐκμεμα-
 θηκότα τινάς, δι' ὧν ὑπεκρίνετο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλί-
 γου καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τοῦ Ζα-
 20 μόλξεως διηγούμενοι. τῆς δ' εὐπειθείας σημεῖον· ἐπεί-
 σθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον καὶ ζῆν οἶνον χωρὶς.
 ὁ μὲν οὖν Βοιρεβίστας ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναστάν-
 των αὐτῷ τινων πρὶν ἢ Ῥωμαίους στείλαι στρατείαν
 ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ διαδεξάμενοι τὴν ἀρχὴν εἰς πλείω μέρη
 25 διέστησαν. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἥνῃκα ἐπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς
 στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μερίδας, τότε
 δὲ εἰς τέτταρας διεστώτες ἐτύγγανον· οἱ μὲν οὖν τοι-
 οῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμέ- 12
 30 νων ἐκ παλαιού· τοὺς μὲν γὰρ Λακοὺς προσαγορεύ-
 οῦσι τοὺς δὲ Γέτας, Γέτας μὲν τοὺς πρὸς τὸν Πόντον
 κεκλιμένους καὶ πρὸς τὴν ἕω, Λακοὺς δὲ τοὺς εἰς τὰ-

ναντία πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. τοῦτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν οὓς καλοῦσι Δάας· πόρρω γὰρ ἐκείνοι δ περὶ τὴν Τρκανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικὴν. ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμους ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὥς Ἀνδὸν καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὥς Μάνην ἢ Μίδαν τὸν Φρύ- 10 γα, Τίβιον δὲ τὸν Παφλαγόνα. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἐξαρθρὲν ἱταπεινώθη τελείως ὑπὸ τε τῶν στάσεων καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὅμως εἶσιν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

- 13 Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δα- 15 νούιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη μέχρι τῶν καταρακτῶν Δανούιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δακῶν φέ- 20 ρεται, τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ παρὰ τοὺς Γέ- 20 τας καλοῦσιν Ἰστρον· ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Δακοὶ τοῖς Γέταις. παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἕλλησιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστρου ποιῆσθαι καὶ τοῖς Μοισοῖς ἀναμεῖχθαι· καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος, Θρακι- 25 κὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ δίδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἐξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περαιᾶς Σκυθῶν καὶ Βασταρνῶν καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλὰ- 30 κισ, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἐξελαθεῖσι καὶ κατα- 30 μένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς νήσοις ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κα-

τισχυομένων. αὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλείστον οἷ τε
 Γέται οἷ τε Λακοί, ὥστε καὶ εἰκοσιμυριάδας ἐκπέμπειν
 στρατείας, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλ-
 μένοι τυγχάνουσι, καὶ ἐγγὺς μὲν ἤκουσι τοῦ ὑπακού-
 5 εἰν Ῥωμαίων, οὐπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως διὰ τὰς
 ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ Ἰστρου 14
 ἐπὶ Τύραν καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιάς
 10 πᾶσα καὶ ἄνυδρος, ἐν ἣ Ἀρτεῖος ἀποληφθεὶς ὁ Ὑστά-
 σπειω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἰστρον ἐπὶ τοὺς Σκύ-
 θας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾷ δίψῃ διαλυθῆναι· συν-
 ἦκε δ' ὅψε καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον
 στρατεύσας ἐπὶ Γέτας καὶ τὸν βασιλέα Δρομichaίτην
 15 οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ζωγραφία· πάλιν
 δ' ἐσώθη τυχὼν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ
 εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νησὸς ἐστὶν ἡ Πεύ- 15
 κη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι Πευκῖνοι προση-
 20 γορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους,
 αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπτά-
 στομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλού-
 μενον, δι' οὗ σταδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην ἑκα-
 τὸν εἴκοσιν, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζεύγμα
 25 Ἀρτεῖος· δύναιτο δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω.
 τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέ-
 οντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς ἐν παράπλῳ τῷ ἐπὶ τὸν
 Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἑβδόμον στόμα περὶ
 τριακοσίους σταδίους. γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στο-
 30 μάτων νησίδες. τὰ μὲν δὴ τρία στόματα τὰ ἐφεξῆς τῷ
 ἱερῷ στόματι ἐστὶ μικρά, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ
 ἐλάττονα τῶν δὲ μεζονα· Ἐφορος δὲ πεντάστομον

εἰρηκε τὸν Ἰστρον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν
 C.306 πλωτὸν ἑνακόσιοι στάδιοι· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ δύο λίμναι
 μεγάλαι, ἥ μὲν ἀνιφγμένη πρὸς τὴν θάλατταν ὥστε
 καὶ λιμένι χρῆσθαι, ἥ δ' ἄστομος.

- 16 Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος ἐστὶ Νεοπτο- 5
 λέμου καλούμενος καὶ κώμη Ἑρμῶνακτος λεγομένη.
 ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τετταράκοντα σταδίους ἐφ'
 ἑκάτερα πόλεις, ἥ μὲν Νικωνία ἥ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφι-
 οὔσσα· οἱ δὲ προσοικουῦντες τῷ ποταμῷ * πόλιν φασὶν
 ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. διέχει δὲ τοῦ στό- 10
 ματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ διάγραμμα πεντακοσίων σταδίων,
 ἰερὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πελαγία.

- 17 Εἴτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίους
 σταδίους καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ἵπανις καὶ νῆ- 15
 σος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένους ἔχουσα λι-
 μένα. πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους διακο-
 σίους ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἥ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλ-
 βία καλεῖται, μέγα ἐμπόριον, κτίσμα Μιλησίων. ἡ δὲ
 ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέντος μεταξὺ Βορυ-
 σθένου καὶ Ἰστρον πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρη- 20
 μία, ἔπειτα οἱ Τυρεγῆται, μεθ' οὓς οἱ Ἰάξυγες Σαρμάται
 καὶ οἱ Βασίλαιοι λεγόμενοι καὶ * Οὐργοι, τὸ μὲν πλεόν
 νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τού-
 τους φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἰστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα
 πολλάκις. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυ- 25
 ρεγῆταις ὁμοροὶ καὶ Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ
 τοῦ Γερμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διηρη-
 μένοι. καὶ γὰρ Ἀτμονοὶ λέγονται τινες καὶ Σιδόνες, οἱ
 δὲ τὴν Πεύκην κατασχόντες τὴν ἐν τῷ Ἰστροφ νῆσον
 Πευκίνοι, Ῥωξολανοὶ δ' ἀρктиώτατοι τὰ μεταξὺ τοῦ 30
 Ταναΐδος καὶ Βορυσθένους νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ
 προσάρктиος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κασπίας

πεδιάς ἐστίν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἴ-
 τινες οἰκοῦσιν οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ καὶ πρὸς
 τοὺς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος στρατηγοὺς ἐπολέ-
 μουν ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον· ἦκον δὲ Παλάκῳ συμ-
 5 μαχήσοντας τῷ Σκιλοῦρου, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μά-
 χιμοι, πρὸς μέντοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὥπλι-
 σμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενὲς πᾶν ἐστὶ
 καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκείνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας
 πρὸς ἑξακισχιλίους τοὺς Διοφάντῳ, τῷ τοῦ Μιθριδά-
 10 του στρατηγῷ, συμπαραταξαμένους οὐκ ἀντίσχον,
 ἀλλ' οἱ πλείστοι διεφθάρησαν. χρῶνται δὲ ὠμοβολῖνοις
 κράνεσι καὶ θώραξι, γερροφόροι, ἀμυντήρια δ' ἔχοντες
 καὶ λόγχας καὶ τόξον καὶ ξίφος· τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκηναὶ πιλωταὶ 0.30
 15 πεπηγάσιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ
 τὰς σκηναὺς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γά-
 λακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασιν· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νο-
 μαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους αἰετὸς ἔχοντας πόαν,
 χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιώτιν, θε-
 20 ρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

Ἄπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερός ἐστι μέχρι τῶν ἐπὶ 18
 θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένους καὶ τοῦ στό-
 ματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ
 ἀρκτικώτατα τό τε στόμα τῆς Μαιώτιδος καὶ ἐτι μᾶλ-
 25 λον τὸ τοῦ Βορυσθένους [καὶ] ὁ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου
 κόλπου, [τοῦ] καὶ Καρκινίτου, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς τῆς
 μεγάλης χειρρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καίπερ ἐν πε-
 δίοις οἰκούντων· ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι (δύσριγον
 γὰρ τὸ ξῶν), οἷ τε βόες οἱ μὲν ἄκερῳ γεννῶνται, τῶν
 30 δ' ἀπορρινῶσι τὰ κέρατα (καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ
 μέρος), οἷ τε ἵπποι μικροί, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα· φή-
 τονται δὲ χαλκαὶ ὕδραιο, τὰ δ' ἐνόντα συμπῆτται.

τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος δηλὸς ἐστίν. ἀμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους ὁ εἰς Φαναγόρειαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πλοῦν εἶναι καὶ ὁδόν· Νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸν ἐν 5 τῷ αὐτῷ πόρῳ θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἵππομαχίᾳ. ὀρυκτοὶ τέ εἰσιν ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ κρυστάλλῳ τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δειφίσι πάρισσι τὸ μέγεθος. φασὶ δὲ καὶ τὴν ἄμπελον 10 ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀηδιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων ἀνηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ αἵματος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφε- 15 σιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτίας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξαι τῶν ταύτῃ βαρβάρων ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντου.

- 19 Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένου νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλ- 20 λείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον καλούμενον δ' αἶσος, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶθ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἀλιτενῆς χειρρόνησος· ἐστὶ γὰρ ταινία τις ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἑω, πλάτος δὲ τὸ μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεττάρων πλέθρων, διέχουσα τῆς 25 ἐκατέρωθεν τοῦ ἀνέχενος ἡπείρου σταδίους ἐξήκοντα, C.308 ἀμμάδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ μέσην δ' ὁ τοῦ ἱσθμοῦ ἀνχὴν ὅσον τετταράκοντα σταδίων· τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον βλέποντα πρὸς τὴν ἡπειρον· μεθ' ἣν ὁ Καρ- 30 κινίτης κόλπος εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ σταδίους χιλίους, οἱ δὲ καὶ τριπλασίους φασὶ

μέχρι τοῦ μυχοῦ . . . . . καλοῦνται δὲ Τάφριοι. τὸν δὲ κόλπον καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ διαιρῶν τὴν σα- 4
πρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης σταδίων
5 [ὧν] τετταράκοντα καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυ-
θικὴν λεγομένην χερρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἐξή-
κοντα τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. ἡ δὲ σαπρὰ λίμνη
σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται, μέρος δ' ἐστὶ
τῆς Μαιωτίδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ
10 στόματι μεγάλῳ. ἐλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα καὶ ῥαπτοῖς
πλοίοις μόγις πλόιμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγῃ ῥα-
δίως ἀνακαλύπτουσιν, εἴτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ
ἐλη τοῖς μείζοσι σκάφεισιν οὐ περάσιμά ἐστιν. ἔχει δ' ὁ
κόλπος νησίδια τρία καὶ προσβραχὴν τινα καὶ χοιρα-
15 δώδη ὀλίγα κατὰ τὸν παράπλου.

Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ πολίχνη καὶ * ἄλλος λι- 2
μὴν Χερρονησιτῶν. ἐκκεῖται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβριάν
ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλου ἐφεξῆς, μέρος οὐσα
τῆς ὅλης χερρονήσου, ἐφ' ἣ ἵδρυται πόλις Ἡρακλεω-
20 τῶν ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη
Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλου σταδίων
τετρακισχιλίων τετρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς Παρθένου
ιερόν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πρὸ
τῆς πόλεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατόν, καλουμένη Παρ-
25 θένιον, ἔχον νεῶν τῆς δαίμονος καὶ ξόανον. μετὰ δὲ
τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἰδ' ἡ παλαιὰ
Χερρόνησος κατεσκαμμένη καὶ μετ' αὐτὴν λιμὴν στε-
νόστομος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος,
τὰ ληστήρια συνίσταντο τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν
30 ἐπιχειροῦντες· καλεῖται δὲ συμβόλων λιμὴν. οὗτος δὲ
ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον τετ-
ταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ

κλείων τὴν μικρὰν χειρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης χειρόνησου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χειρόνησον.

- 3 Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθομένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην εἰσθαι 5
C.309 Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν Χειρόνησον στρατιὰν ἅμα πρὸς τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει Σκί- 10
λουρόν τε καὶ τοὺς Σκιλοῦρου παῖδας τοὺς περὶ Πάλακον, οὓς Ποσειδώνιος μὲν πεντήκοντά φησιν Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βία καὶ Βοσπόρου κατέστη κύριος παρ' ἐκόντος λαβὼν Παιρισαίου τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου 15
τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἢ τῶν Χειρονησιτῶν πόλεις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστὶ. τὸ δ' ἴσον ὁ Κτενοὺς διέχει τῆς τε τῶν Χειρονησιτῶν πόλεως καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἢ Ταυρικῇ παραλίᾳ, χιλίων ποντα- 20
δίων τὸ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ καταιγιζούσα τοῖς βορέαις ἴδρυνται. πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέρατος καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν καὶ Ἀμαστριν πόλιν, καλεῖται δὲ Κριοῦ μέτωπον. ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων 2-
ἀκρωτήριον ἢ Κάραμβις τὸ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὐξείνιον πόντον τῷ ἐκατέρωθεν σφριγγομένῳ πορθμῷ. διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χειρονησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμόν· 30

- συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα
 φασὶν ἰδεῖν ἀμφοτέρως ἐκατέρωθεν τὰς ἄκρας. ἐν δὲ
 τῇ ὀρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζοῦς,
 ὁμώνυμον τῇ πόλει τῇ περὶ τὴν Τιβαρανίαν καὶ τὴν
 5 Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν
 αὐτὴν ὀρεινὴν, δυναστευσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων
 ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος κα-
 λεῖται τοῦ πορθμοῦ πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαι-
 ωτίδος.
- 10 Μετὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν ἡ Θεοδοσία 4
 κεῖται πόλις, πεδίον εὐγεων ἔχουσα καὶ λιμένα ναυοὶ
 καὶ ἑκατὸν ἐπιτήδειον· οὗτος δὲ ὄρος ἦν πρότερον τῆς
 τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς· καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν
 εὐγεως χώρα μέχρι Παντικαπαίου, τῆς μητροπόλεως
 15 τῶν Βοσποριανῶν ἰδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαι-
 ωτίδος. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παν-
 τικαπαίου σταδίων περὶ πεντακοσίων καὶ τριάκοντα,
 χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα καὶ πόλιν εὐλί-
 μενον τὸ Νύμφαιον καλούμενον. τὸ δὲ Παντικάπαιον
 20 λόφος ἐστὶ πάντῃ περιουκούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων
 εἴκοσι· πρὸς ἑω δ' ἔχει λιμένα καὶ νεώρια ὅσον τρι-
 άκοντα νεῶν, ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν· κτίσμα δ' ἐστὶ C310
 Μιλησίων. ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυνα-
 στῶν τῶν περὶ Λεύκωνα καὶ Σάτυρον καὶ Παιρισάδην
 25 αὕτη τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι αἱ περὶ τὸ
 στόμα τῆς Μαιωτίδος ἐκατέρωθεν μέχρι Παιρισάδου
 τοῦ Μιθριδάτῃ παραδόντος τὴν ἀρχήν. ἐκαλοῦντο δὲ
 τύραννοι, καί περ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξά-
 μενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ
 30 καὶ θεὸς νενόμεσται· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστα-
 τος, ὃς οὐχ οἷός τε ὦν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους
 φόρον πραττομένους μίζῳ τοῦ πρότερον Μιθριδάτῃ

τῷ Εὐπάτορι παρίδωκε τὴν ἀρχὴν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεια γεγενηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν οὖν πλεόν αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δέ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

- 5 Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμε-
 ρικὸς Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μειζονος πλάτους
 ἑβδομήκοντά πον σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν
 περὶ Παντικάπαιον τόπων εἰς τὴν ἐγγυτάτῳ πόλιν τῆς
 Ἀσίας τὴν Φαναγόρειαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ στενω-
 τερον πορθμόν. διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Ἀσίαν 10
 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Τανάϊς ποταμός, καταντικρὺ
 ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τε τὴν λίμνην καὶ τὸ στόμα
 αὐτῆς· δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχού-
 σας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. ἐστὶ δὲ καὶ πό-
 λιν ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων 15
 ἐμπόριον μετὰ τὸ Παντικάπαιον. ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰς-
 πλείοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πολίχνιον ἐστὶ
 Μυρμηκίον ἐν εἰκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου.
 τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον,
 καθ' ἣν στενωτάτος ὁ εἰσπλους ἐστὶν ὅσον εἰκοσι στα- 20
 δίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην Ἀχίλλειον
 καλουμένην. ἐντεῦθεν δ' εὐθυπλοία μὲν ἐπὶ τὸν Τά-
 ναϊν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον στάδιοι δισχίλιοι
 διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου
 πλείοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλεόν δ' ἢ τριπλάσιον ἐν 25
 ἀριστερᾷ πλείοντι μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἐν ᾧ παράπλω
 καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυνται. οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρη-
 μος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρη-
 μος· ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐνακισχιλίων ἰστο-
 ρεῖται σταδίων. ἡ δὲ μεγάλη χειρρόνησος τῇ Πελοπον- 30
 νήσῳ προσέεικε καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. ἔχουσι
 δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶ-

σαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. πρότερον δ' εἶχον
 ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος καὶ
 τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τῷ-C.311
 ραντοί, τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλ-
 5 που τοῦ Καρκινίτου Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος· καὶ
 ἐκαλεῖτο ἡ χώρα πᾶσα αὕτη, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τοῦ
 ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ
 πλῆθος τῶν ἐνθίνδε περαιουμένων τόν τε Τύραν καὶ
 τὸν Ἰστρον καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν καὶ ταύτης οὐκ
 10 ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία, τῶν Θρακῶν τὰ
 μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας·
 ἐλώδης γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ χειρρονήσου, πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ τῇ 6
 θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἡ γε ἄλλη πεδιάς καὶ εὐγεῶς
 15 ἐστὶ πᾶσα, σίτω δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχῆς, τριακοντά-
 χουν ἀποδίδουσα διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη.
 φόρον τε ἐτέλουν ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων
 Μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια σὺν τοῖς
 Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. κἂν τοῖς
 20 πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἑλ-
 λησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα
 δὲ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας
 μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα. οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ
 γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους
 25 νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν ἄλλοις τε καὶ ἰπ-
 πείοις, ἰππαίῳ δὲ καὶ τυρῷ καὶ γάλακτι καὶ ὀξυγάλακτι
 (τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευασθέν
 πως)· διόπερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας εἰρηκε τοὺς ταύτη
 γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πολεμισταὶ μάλ-
 30 λόν εἰσιν ἢ ληστρικοί, πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων.
 ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωρ-
 γεῖν ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς

συντεταγμένους μετρίους τινάς, οὐκ εἰς περιουσίαν ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ δίδόντων δὲ αὐτοῖς πολεμουσιν. οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἄμα καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας, ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπειτακτουμένων οὐδ' 5 ἂν καθίσταντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀπειτακτοῦσι δ' οἱ δυνάμει πεποιθότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιόντας ἢ κωλύσαι τὴν ἐφοδὸν· καθάπερ Ἀσανδρον ποιῆσαι φῆσιν Ὑψικράτης, ἀποτευχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς χερρονήσου τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι τριακοσίων ὄντα 10 καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους, καθ' ἕκαστον στάδιον ἓνα. οἱ δὲ γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμερώτεροί τε ἄμα καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι, χρηματισταὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπτόμενοι ληστηρίων C.312 οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλοο- 15 νεξιῶν.

- 7 Πρὸς δὲ τοῖς καταριθμηθεῖσι τόποις ἐν τῇ χερρονήσῳ καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, ἃ κατεσκεύασε Σκύλλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ ὁρμητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε καὶ 20 Χάβον καὶ Νεάπολιν· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντου, [τοῦ] Μιθριδάτου στρατηγοῦ. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίου, κόλπον ποιοῦσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρεκται 25 λιμνοθάλαττα ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενοῦς ἦν. ἔν' οὖν ἀντέχοιεν, οἱ βασιλικοὶ πολιορκούμενοι τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατίστησαν τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεζεῦεσθαι ῥα- 30 δίως καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾶον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. ἐπεὶ δὲ καὶ

τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι
 προσέβαλον καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλὰ μὲν, τὸ μὲθ'
 ἡμέραν γιφυρωθὲν μέρος νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ
 βασιλικοὶ καὶ ἀντιέχον τέως ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν
 5 ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ῥωμαῖοι
 καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παν- 8
 τὸς ἔθνους τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπειθείας χάριν.
 μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὅξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς.
 10 Ὅθῃραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλλεσιν ἐλάφων καὶ σφάγγων,
 ἐν δὲ τοῖς πεδίοις οὐράγγων καὶ δορκάδων. Ἴδιον δέ τι
 καὶ τὸ αἰτὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι
 δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος, μεταξὺ ἐλά-
 φου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος τούτων
 15 τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰπ'
 ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους ὥστ' ἐν τῇ ἀνύ-
 δρῳ νέμεισθαι ῥαδίως. τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς Ἰστρου
 πᾶσα ἢ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ
 μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

20 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἡ ἐντὸς Ἰστρου καὶ 5
 τῆς κύκλῳ θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Ἀδριατικοῦ μέχρι τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου, ἐν
 ᾗ ἐστὶν ἡ τε Ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν
 Ἑπειρωτῶν ἔθνη καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἰστρου
 25 καθήκοντα καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἐκάτερα θάλατταν τὴν τε C.313
 Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικὴν, πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατι-
 κὴν τὰ Ἰλλυρικά, πρὸς δὲ τὴν ἐτέραν μέχρι Προποντίδος
 καὶ Ἑλλησπόντου τὰ Θράκια καὶ εἰ τινα τούτοις ἀνα-
 μέμικται Σκυθικὰ ἢ Κελτικὰ. δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰστρου
 30 τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιο-
 δευθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε
 καὶ ταῖς Ἀλπεσι καὶ Γερμανοῖς καὶ Λακοῖς καὶ Γέταις.

δίχα δ' ἂν τις καὶ ταῦτα διέλοι· τρόπον γάρ τινα τῷ Ἰστροῦ παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικά καὶ τὰ Παιονικά καὶ τὰ Θράκια ὄρη, μίαν πῶς γραμμὴν ἀποτελοῦντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μὲν ἐστὶ μέρη τὰ μεταξὺ τοῦ Ἰστροῦ καὶ τῶν ὄρων, πρὸς νότον δ' ἦ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχὴς βάρβαρος μέχρι τῆς ὀρεινῆς. πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ τὸ Αἰμον ἐστὶν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτη καὶ ὑψηλότατον, μέσην πῶς διαιροῦν τὴν Θράκην· ἀφ' οὗ φησι Πολύβιος ἀμφοτέρως καθοραῖσθαι τὰς θαλάσ- 10 τας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς τὸν Ἀδρίαν καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. πρὸς δὲ τῷ Ἀδρίᾳ πᾶσα ἡ Ἀρδιά σχεδὸν τι, μέση δ' ἡ Παιονία καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλὴ. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θράκια ἡ Ροδόπη ὁμορεῖ, ὑψηλότατον ὄρος μετὰ τὸν 15 Αἰμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά ἢ τε τῶν Αὐταριατῶν χώρα καὶ ἡ Δαρδανικὴ. λέγωμεν δὴ τὰ Ἰλλυρικά πρῶτα συνάπτοντα τῷ τε Ἰστροῦ καὶ ταῖς Ἀλπεσιν, αἱ κεῖνται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμεναι ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Ὑνδο- 20 λικοὺς καὶ Ραιτοὺς καὶ Ἑληττίους.

- 2 Μέρους μὲν δὴ τι τῆς χώρας ταύτης ἡρήμωσαν οἱ Λακοὶ καταπολεμήσαντες Βοίους καὶ Ταυρίσκους, ἔθνη Κελτικά τὰ ὑπὸ Κριτασίῳ, φάσκοντες εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διείργοντος τοῦ Πα- 25 ρίσου, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰστρον κατὰ τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρακίοις ἀναμῖξ ᾤκησαν· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Λακοὶ κατέλυσαν, τούτοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοι- 30 πὸν ἔχουσι Παννόνιοι μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἰστροῦ πρὸς ἄρκτον καὶ ἔω· πρὸς δὲ τὰλλα μέρη ἐπὶ πλέον

διατείνουσιν. ἡ δὲ Σεγεστική πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν
 συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐ-
 φυνὲς ὁρητήριον τῷ πρὸς Λακοὺς πολέμῳ· ὑποπέ-
 πτωκε γὰρ ταῖς Ἀλπεσιν, αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰα-
 5 πόδων, Κελτικῷ τε ἄμα καὶ Ἰλλυρικῷ ἔθνεσιν· ἐντεῦθεν—C.314
 θεὺν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσιν πολὺν καταφέροντες εἰς αὐ-
 τὴν τὸν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. εἰς
 γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυληίας ὑπεριθδεῖσι τὴν Ὀκραν
 εἰςὶ στάδιοι τριακόσιοι πενήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἀρμάμα-
 10 ξαι κατάγονται, τῶν Ταυρίσκων οὖσαν κατοικίαν·
 ἔνιοι δὲ πεντακοσίους φασίν. ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον
 μέρος τῶν Ἀλπεῶν ἐστὶ τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς
 Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαίρεται τὰ ὄρη
 πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι καὶ καλεῖται Ἀλβια. ὁμοίως δὲ
 15 καὶ ἐκ Τεργέστε κώμης Καρνικῆς ὑπέρθεσις ἐστὶ διὰ
 τῆς Ὀκρας εἰς ἔλος Λούγειον καλούμενον. πλησίον δὲ
 τοῦ Ναυπόρτου ποταμός ἐστι Κορκόρας ὁ δεχόμενος
 τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάβον ἐμβάλλει,
 ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δράβον, ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον κατὰ
 20 τὴν Σεγεστικήν. ἐντεῦθεν δ' ἦδη ὁ Νόαρος * πλήθει
 προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τοῦ Ἀλ-
 βίου ὄρους Κόλαπιν συμβάλλει τῷ Δανουίῳ κατὰ τοὺς
 Σκορδίσκους. ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ
 τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς δ' ἀπὸ Τεργέστε ἐπὶ τὸν Λα-
 25 νούιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. ἐγγὺς δὲ
 τῆς Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ Σισκία φρούριον καὶ Σίρ-
 μιον ἐν ὁδῷ καίμεναι τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννονίων Βρεῦκοι καὶ Ἀνδι- 3
 ζήτιοι καὶ Διτίωνες καὶ Πειροῦσται καὶ Μαζαῖοι καὶ
 30 Δαισιτιᾶται, ὧν Βάτων ἡγεμῶν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα
 μικρά, ἃ διατείνει μέχρι Δαλματίας σχεδὸν δέ τι καὶ
 Ἀρδιαίων ἰόντι πρὸς νότον· ἅπαντα δ' ἡ ἀπὸ τοῦ μυ-
 3*

χοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὀρεινὴ μέχρι τοῦ Ριζονι-
κοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς ..... μεταξὺ πί-
πτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν.
σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιητέον τῆς συν-
εχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων 5
πρότερον. ἔφαμεν δ' ἐν τῇ περιοδείᾳ τῆς Ἰταλίας
Ἰστρους εἶναι πρῶτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας συνε-
χεῖς τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς Κάρνοις, καὶ διότι μέχρι Πόλας,
Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς
τῆς Ἰταλίας ὄρους. οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους 14
σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ
τῆς ἄκρας τῆς πρὸ τῶν Πολῶν ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ
ἔχοντι τὴν Ἑνετικὴν. ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικὸς παράπλους
χίλια τριακόσια.

4 Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων στα- 15
δίων· ἴδρυνται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τε-
λευταίῳ τῶν Ἀλπεων ὄντι ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ
τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἰστρον καθήκοντες τῇ δ' ἐπὶ
τὸν Ἀδρίαν, ἀρειμάνιοι μὲν ἐκπεποιημένοι δὲ ὑπὸ
τοῦ Σεβαστοῦ τελείως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον 20
C.315 Ἀρουπῖνοι Μονήτιον ὕενδων· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ
ξυῖα καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὄπλισμός
Κελτικὸς· κατάστικτοι δ' ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἰλλυρι-
οῖς καὶ Θραξί. μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρικὸς
παράπλους ἐστί, μείζων τοῦ προτέρου σταδίοις [πεν- 25
τακοσίους], ἐν δὲ τῷ παράπλῳ ποταμὸς φορτίοις ἀνά-
πλουν ἔχων μέχρι Σαλματίων, καὶ Σκάρδων Λιβυρινῇ
πόλει.

5 Παρ' ὕλην δ' ἣν εἶπον παραλίαν νῆσοι μὲν αἱ
Ἀψυρτίδες, περὶ αἷς ἡ Μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν 30
ἀδελφὸν Ἀψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἔπειτα ἡ Κυρι-
κτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἴθ' αἱ Λιβυρινίδες περὶ τετ-

ταράκοντα τὸν ἀριθμὸν· εἴτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώ-
 τатаι δ' Ἰσσα, Τραγούριον, Ἰσσίῳ κτίσμα, Φάρος ἢ
 πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα, ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ
 Φάριος. εἶτα ἡ τῶν Σαλματίων παραλία καὶ τὸ ἐπί-
 5 νειον αὐτῶν Σάλων. ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολε-
 μησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας
 δ' ἔσχεν ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πό-
 λεις, Σάλωνά τε καὶ Πρώμωνα καὶ Νινίαν καὶ Σινώ-
 τιον τό τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβα-
 10 στός. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον, Δέλμιον
 δὲ μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικράν δ'
 ἐποίησε Νασικᾶς καὶ τὸ πεδίον μηλόβοτον διὰ τὴν πλε-
 ονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον δὲ τῶν Σαλματίων τὸ
 διὰ ὀκταστηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ
 15 μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ταύτῃ ἴδιον, πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς
 κοινόν. Ἀθριον δὲ ὄρος ἐστὶ μέσσην τέμνον τὴν Σαλμα-
 τικὴν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. εἴθ'
 ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Λαόριζοι καὶ Ἀρ-
 20 διαῖοι καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ
 μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη καὶ πόλις, Κνιδίων κτί-
 σμα, τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἢ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρό-
 τερον· Παρίων γὰρ ἔστι κτίσμα.

Ἰσθαίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τοὺς Ἀρδιαί- 6
 25 οὺς· ἀπείωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς
 θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λη-
 στηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. τραχεῖα δὲ χώρα
 καὶ λυπρὰ καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐξέφθαρ-
 ται τελείως [τὸ ἔθνος], μικροῦ δὲ καὶ ἐκκλέλοιπε. τοῦτο
 30 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ
 πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελείως ἐταπεινώθησαν
 καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίσται, Ἰλ-

λυριῶν δὲ Ἀνταριάται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι, Θρακῶν δὲ Τριβαλλοί, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς, C316 ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἐκπολεμούμενοι.

7 Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων δ παραλίαν ὁ Ῥιζονικὸς κόλπος ἐστὶ καὶ Ῥίζων πόλις καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλουν ἔχων πρὸς ἔω μέχρι τῆς Δαρδανικῆς, ἣ συνάπτει τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν, καθάπερ καὶ οἱ Ἀνταριάται καὶ Δασα- 10 ρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες καὶ τοῖς Ἀνταριάταις. τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ Γαλάβριοι, παρ' οἷς ... πόλις ἀρχαία, καὶ οἱ Θουνάται, [οἱ] Μαΐδοις ἔθνει Θρακίῳ πρὸς ἔω συνάπτουσιν. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελείως, ὥσθ' ὑπὸ 15 ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια ἐνταῦθα διαίτας ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὀργάνοις. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ· μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ ὕστερον. 20

8 Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζονικὸν κόλπον Αἰσσος ἐστὶ πόλις καὶ Ἀκρόλισσος καὶ Ἐπίδαμνος Κερκυραίων κτίσμα, ἣ νῦν Δυρράχιον ὁμωνύμως τῇ χειρρονήσῳ λεγομένη ἐφ' ἧς ἰδρυται. εἰδ' ὁ Ἄσος ποταμὸς καὶ ὁ Ἄσως, ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία πόλις ἐννοματώτη, κτίσμα Κορινθίων 25 καὶ Κερκυραίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίους δέκα τῆς θαλάττης δὲ ἐξήκοντα. τὸν δ' Ἄσων Αἰαντα καλεῖ Ἐκαταῖος καὶ φησιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τοῦ περὶ Λάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τὸν τε Ἰναχον ρεῖν εἰς Ἄργος πρὸς νότον καὶ τὸν Αἰαντα πρὸς 30

17. ante αἰ: μουσικοῖς

ἑσπέραν καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολ-
λωνιατῶν καλεῖται τι νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ
ἀναδιδοῦσα, ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροῦ καὶ
ἀσφάλτου, καιομένης, ὥς εἰκός, τῆς βώλου τῆς ἀσφαλ-
5 τίτιδος· μέταλλον δ' αὐτῆς ἐστὶ πλησίον ἐπὶ λόφου·
τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγγων-
νυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰς ἀσφαλ-
τον, ὥς φησι Ποσειδώνιος. λέγει δ' ἐκείνος καὶ τὴν ἀμ-
πελίτιν γῆν ἀσφαλτώδη τὴν ἐν Σελευκαίᾳ τῇ Πιερίᾳ
10 μεταλλευομένην ἄκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρι-
σθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου φθείρειν τὸ θηρίον πρὶν ἐπὶ
τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὗρε-
θῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ πρυτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος
δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ
15 Ὠρικὸν καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος καὶ τὰ Κε-
ραύνια ὄρη, ἣ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰονίου κόλπου
καὶ τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει 9
δὲ ὁ Ἰόνιος διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης 0.317
20 ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστίν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι
τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. φησὶ δ' ὁ Θεό-
πομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ ἀνδρὸς ἡγη-
σαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἰσσης τὸ γένος, τὸν Ἀδρίαν
δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι. στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν
25 Λιβυρῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῷ πλείους ἢ δισχίλιοι.
Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμε-
ρῶν ἐξ εἰρηκε, πεξῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυριδος καὶ
τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ. καὶ ἄλλα δ' οὐ
πιστὰ λέγει, τό τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη .... ἀπὸ
30 τοῦ εὐρίσκεσθαι κέραμόν τε Χίον καὶ Θάσιον ἐν τῷ
Νάρωνι, καὶ τὸ ἄμφω κατοπτεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπό-
τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων * τιθεῖς,

ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακοσίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἑρατοσθένους ἐνια παρακούσματά ἐστι λαοδογματικά, καθάπερ Πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφῶν. 5

- 10 Τὸν μὲν οὖν παράπλουν ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ῥόδου καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεραντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἁλιμένῳ ὄντι· ἁλσινοὶ δὲ καὶ χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ 10 εὐάμπελοι, πλὴν εἰ τί που σπάνιον ἐκτετράχυνται τελείως. τοιαύτη δ' οὐσα ὠλιγορῆτο πρότερον ἢ Ἰλλυρικὴ παραλία, τάχα μὲν καὶ κατ' ἄνοιαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μὲντοι πλέον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος. ἡ δ' ὑπερκείμενη ταύτης πᾶσα 15 ὄρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφόβολός ἐστιν, ἡ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδωτέροις. ὀροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, 20 πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἑω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα ..... τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν.

- 11 Αὐταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξεν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδι- 25 αῖους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος ῥέοντος ὑπὸ ἄγκει τινὶ τοῦ ἕαρος· ἀρυσσάμενοι γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἄλεις. συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χοῆσθαι τῷ ἀλοπηγίῳ, παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέ- 30 μουν· καταστρεφάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριᾶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρον καθήκοντας

ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων
 Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορ-
 δίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἱ καὶ
 τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρό-
 5 νον ἰσχύσαντας.

Ῥακησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἰστρον διηρημένοι 12
 δέχα, οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι οἱ δὲ μι-
 κροί· οἱ μὲν μεταξὺ δυεῖν ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς
 τὸν Ἰστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικήν
 10 ῥέοντος καὶ τοῦ Μάργου (τινὲς δὲ Βάργον φασίν), οἱ δὲ
 μικροὶ τούτου πέραν, συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ
 Μυσοῖς· εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ Σκορδίσκοι·
 ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἠϋξήθησαν ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυ-
 ρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν καὶ Θρακίων προῆλθον
 15 ὁρῶν· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἰστροῦ
 τὰς πλείους, ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἐόρτα καὶ Κα-
 πέδουνον. μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χώραν παρὰ
 μὲν τὸν Ἰστρον ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἔστιν,
 ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς
 20 καλουμένης Σκυθίας τῆς ἐντὸς Ἰστροῦ· καὶ τούτων
 ἐμνήσθημεν. ὑπεροικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι
 καὶ οἱ Τρωγλοδύται λεγόμενοι τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ
 Τομέα καὶ Ἰστρον τόπων. εἶθ' οἱ περὶ τὸ Αἶμον καὶ
 οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι
 25 καὶ Βέσσοι καὶ Μαΐδων τινὲς καὶ Δανθηλητῶν. πάντα
 μὲν οὖν ταῦτα ληστρικώτατα ἔθνη, Βέσσοι δέ, οἵπερ
 τὸ πλεον τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἶμου, καὶ ὑπὸ τῶν
 ληστῶν λησται προσαγορεύονται, καλυβिताί τινες καὶ
 λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παί-
 30 οσι καὶ τῶν Ἰλλυριῶν τοῖς τε Αὐταριάταις καὶ τοῖς

Λαρδανίοις. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων οἱ Ασαρήτιοι εἰσὶ καὶ Ἀγριαῖνες καὶ ἄλλα ἄσθημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ Σκορδίσκοι μέχρι ἡρῆμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν. 5

6 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἰστροῦ καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἐκάτερα τῆς Παιονίας ἢ Ποντικῆ παραλίας, ἢ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἴμον ὀρεινῆς καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. καθάπερ [δὲ] τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόν- 10 τες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὀρῶν προὔβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὀρεινῆς, ἐχόντων δὲ τι οἰκεῖον πέρας, τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας περιγραφὰς καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω κἀν- 15 ταῦθα ἢ παραλία, κἀν ὑπερπίπτῃ τὴν ὀρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρασ τελεντήσῃ τὸ τοῦ Πόν-

C.319 του στόμα καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ ἐν δεξιᾷ ἔχον-
τι τὴν συνεχῆ παραλίαν Ἰστρος πολίχνιον ἐν πεντα- 20 κοσίοις σταδίοις, Μιλησίαν κτίσμα· εἰτα Τόμις, ἕτερον πολίχνιον ἐν διακοσίοις πεντήκοντα σταδίοις· εἰτα πόλις Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλειω-
τῶν ἄποικος· εἰτ' Ἀπολλωνία ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος Μιλησίαν, τὸ πλεόν τοῦ κτίσματος 25 ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, [ὅπου] ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ Μάρκος Λεύκολλος τὸν κολοσσὸν ἤρε καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν Βιζώνη τέ ἐστιν, 30 ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ Κρουνοὶ καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίαν ἄποικος, καὶ Ναύλοχος Με-

σημβριανῶν πολίχνιον· εἶτα τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς
 δεῦρο θαλάττης διῆκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρίων
 ἄποικος, πρότερον δὲ * Μενεβρία, οἷον * Μένα πόλις,
 τοῦ κτίσαντος * Μένα καλουμένου, τῆς δὲ πόλεως βρίας
 5 καλουμένης θρακιστί· ὥς καὶ ἡ τοῦ Σήλνους πόλις Ση-
 λυμβρία προσηγόρευται, ἥ τε Αἶνος Πολτυμβρία ποτὲ
 ὠνομάζετο· εἶτ' Ἀγχιᾶλη πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν καὶ
 αὐτὴ Ἀπολλωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶν ἡ
 Τίριξις ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ὃ ποτε καὶ Ἀυσίμαχος
 10 ἐχρήσατο γαζοφυλακίῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας
 ἐπὶ Κυανέας στάδιοι εἰσι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους,
 ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἡ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα,
 καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδριακή, συνάπτουσαι τῷ Σαλμυ-
 δησῶ. ἐστὶ δ' οὗτος ἐρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλί-
 15 μενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, στα-
 δίων ὅσον ἑπτακοσίων μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος, πρὸς
 ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάσσονται τῶν
 ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους. αἱ δὲ Κυάνεαι πρὸς
 τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ
 20 Εὐρώπῃ προσεχὲς τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα
 ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ
 τοῦ Βυζαντίων καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ
 ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενωτάτον· προΐ-
 όντι γὰρ δέκα σταδίους ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποι-
 25 οὔσα τὸν πορθμόν, εἶτα δίσταται ἐπὶ πλεόν καὶ ποιεῖν
 ἄρχεται τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον ποι- 2
 ούσης ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον λιμένα στά-
 διοι πέντε καὶ τριάκοντα, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ C. 320
 30 Βυζαντίων πέντε. ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας προσεχὲς τῷ Βυ-

12. post χώρα: Ἀγχιᾶλη καὶ αὐτὴ Ἀπολλωνιατῶν

ξαντίων τείχει κόλπος ἀνέχων ὥς πρὸς δύοσιν ἐπὶ στα-
 δίους ἐξήκοντα, εἰκὼς ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλεί-
 στους σχίζεται κόλπους ὥς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς
 ἐμπίπτουσα ἢ πηλαμὺς ἀλίσκεται ῥαδίως διὰ τε τὸ
 πλήθος αὐτῆς καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελάνοντος ῥοῦ καὶ 5
 τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀλίσκε-
 σθαι. γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαι-
 ωτίδος, ἰσχύσαν δὲ μικρὸν ἐκπύπτει διὰ τοῦ στόματος
 ἀγγελιδὸν καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἥονα μέχρι
 Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακείας· ἐνταῦθα δὲ πρῶτον 10
 συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν, οὐ πολλή δ' ἐστίν·
 οὐ γάρ πω τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην
 προοῦσα ὠραιότερα πρὸς τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταρι-
 χεῖαν ἐστίν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανείαις καὶ
 παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκή 15
 τις πέτρα προπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον ὥστ' εὐθὺς εἰς
 τὴν περαιάν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα
 ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυνῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν
 ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς
 αὐτῷ Κέρας τετραφθαι, φυσικῶς συνελάνεται δεῦρο 20
 καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων
 πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαιᾶς
 ἰδρυμένοι πλησίον οὐ μετίχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης
 διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν πηλα-
 μύδα· ἢ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασι τὸ Βυ- 25
 ζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνος
 κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξαι ποιήσασθαι τὴν
 ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν, τυφλοὺς καλέσαντα
 τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότεροι πλεύσαντες τοὺς τό-

7. post ἀλίσκεσθαι: διὰ τὴν στενοχωρίαν.

πους, ἀφέντες τὴν πέραν κατασχεῖν τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσιν, εἴλοντο τὴν λυπροτέραν.

Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν, ἐπειδὴ πό-
 5 λις ἐπιφανὴς πλησιάζουσα μάλιστα τῷ στόματι εἰς γνω-
 ριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἰστρου τὸν παράπλου τε-
 λευτῶντα ἀπέβαινεν. ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ
 τῶν Ἀσιῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ
 Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστρῷ καὶ 7
 10 τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις ταῦτ' ἔστιν ὧν
 ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παρα-
 λίαν πᾶσαν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν τὰ
 ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἰστρου ποταμοῦ
 μέχρι Βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ἐστὶ τὰ νότια μέρη τῆς 12-0.321
 15 χθελίσης ὀρεινῆς καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία, ἐν
 οἷς ἐστὶν ἡ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ προσεχὴς βάρβαρος μέχρι
 τῶν ὀρῶν.

Ἐκαταῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς Πελοπον-
 νήσου φησὶν διότι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ὥκησαν αὐτὴν
 20 βάρβαροι. σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλὰς κατοι-
 κία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζο-
 μένοις τῶν μνημονευομένων, Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς
 Φρυγίας ἐπαγαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κλη-
 θεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, Δρυό-
 25 πων τε καὶ Καυκῶνων καὶ Πελασγῶν καὶ Διελύγων καὶ
 ἄλλων τοιούτων κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς Ἰσθμοῦ·
 καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλ-
 που Θρᾶκες ἔσχον, τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδαν Τη-
 ρεύς, τὴν δὲ Καδμείαν οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες, αὐ-
 30 τὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν Ἄονες καὶ Τύμικες καὶ Ταντες·

30. post Ταντες: ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν „ἦν δὲ σύας Βοι-
 ῶτιον ἔθνος ἔννεπον.“

καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ καὶ Κόδρος καὶ Ἄϊκλος καὶ Κόθος καὶ Δρύμας καὶ Κρίνακος οἱ δὲ Θρᾷκες καὶ Ἰλλυριοὶ καὶ Ἑπειῶται καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν· ἔτι μέντοι μᾶλλον πρότερον ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὔσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι, Μακεδονίαν μὲν Θρᾷκες καὶ τινα μέρη τῆς Θερραλίας, Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας [τὰ] ἄνω Θεσπρωτοὶ καὶ Κασσωπαῖοι καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ Μολοττοὶ καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἑπειρωτικὰ ἔθνη. 10

2 Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται, τοὺς δὲ Αἰεγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσὶν εἰκάζουσιν, οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Αελέγων κατοικίας λέγεσθαι τινας, πολλαχοῦ δὲ τῆς Καρίας τάφους Αελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα Αελέγεια 15 καλούμενα. ἥ τε Ἰωνία νῦν λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ᾤκειτο καὶ Αελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τοὺτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον, ἔτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες ἐξήλασαν τοὺς Αἰεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἰδὴν τόπων τῶν κατὰ Πηῆδασον καὶ τὸν Σατνιό- 20 εντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσὶ νομίζοιτ' ἂν σημεῖον· ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνανῶν φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρήτας, 25 322 τὸ δὲ προσεσπέριον Αἰεγας, εἰτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Αἰεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίῳ καὶ Μεγαρίῳ· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Αἰεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυ- 30 γατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἰκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. μάλιστα δ'

ἂν τις Ἑσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι
 „ἦτοι γὰρ Δοκρὸς Διελέγων ἡγήσατο λαῶν, τοὺς δ' ἄ
 „ποτε Κρονίδης, Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς, λεκτοὺς
 „ἐκ γαίης λάουσ πόρε Δευκαλίωνι.“ τῇ γὰρ ἐτυμολο-
 5 γία τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μι-
 γάδας αἰνέτεσθαι μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦτο ἐκλειοπέναι
 τὸ γένος· ἅπερ ἂν τις καὶ περὶ Καυκῶνων λέγοι, νῦν
 οὐδαμοῦ ὄντων πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατο-
 κισμένων.

10 Πρότερον μὲν οὖν καίπερ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ 3
 ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν
 καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν
 διαλαβεῖν τοὺς δρους αὐτῶν, νυνὶ δ' ἐρήμου τῆς πλεί-
 στης χώρας γεγεννημένης καὶ τῶν κατοικιῶν καὶ μάλι-
 15 στα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναίτο τις
 ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἂν ποιήῃ χρήσιμον διὰ τὴν
 ἀδοξίαν καὶ τὸν ἠφάνισμὸν αὐτῶν, ὅς ἐκ πολλοῦ χρό-
 νου λαβὼν τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νῦν πῶ πέπαυται κατὰ
 πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις, ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύ-
 20 ουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἰκοῖς, κατασταθέντες ὑπ'
 αὐτῶν δυνάσται. τῶν γοῦν Ἑπειρωτῶν ἐβδομήκοντα
 πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέφει Παῦλον μετὰ τὴν
 Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν (Μολοττῶν δ'
 ὑπάρχει τὰς πλείστας), πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας
 25 ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. ὅμως δ' οὖν ἐγχειρή-
 σομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει καὶ ἡμῖν ἐφι-
 κτόν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς
 κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον παραλλας· αὕτη δ' ἐστὶν εἰς
 ἣν ὁ ἐκπλοὺς ὁ ἐκ τοῦ Ἀδρίου τελευτᾷ.

30 Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ 4
 Ἀπολλωνίαν ἐστίν. ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακε-
 δονίαν ἢ Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἔω, βεβηματισμένη

κατὰ μίλιον καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυφέλων καὶ
 Ἐβρου ποταμοῦ· μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριά-
 κοντα πέντε· λογιζομένῳ δέ, ὥς μὲν οἱ πολλοί, τὸ μί-
 λιον ὀκταστάδιον τετρακισχίλιοι ἂν εἴεν στάδιοι καὶ
 ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, ὥς δὲ Πολύβιος⁵
 προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον
 σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομή-
 C.323κοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. συμ-
 βαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐ-
 τὴν ὁδὸν τοὺς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὀρμηθέντας καὶ¹⁰
 τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἑγνατία καλεῖται,
 ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδακίας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικοῦ,
 διὰ *Αυχνιδου* πόλεως καὶ *Πυλῶνος* τόπου ὀρίζοντος ἐν
 τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκείθεν
 δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας καὶ *Αυγκη*-¹⁵
 στῶν καὶ *Εορδῶν* εἰς Ἑδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι *Θεσ-*
σαλονικίας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα δια-
 κόσια ἐξήκοντα ἑπτά. ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ
 τὴν Ἐπιδάμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν ἐν
 δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη κλυζόμενα τῷ Σι-²⁰
κελικῷ πελάγει μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐν ἀρι-
 στερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἃ προδιήλθομεν, καὶ
 τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιό-
 νων. εἰτ' ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα
 ἐφ' ἐξῆς πρὸς ἑω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ,²⁵
 τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἰτ' ἐκπίπτει [εἰς] τὸ Αἰγαῖον πέ-
 λαγος ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλην.
 ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ὁρῶν καὶ τῶν
Παιονικῶν μέχρι *Στρυμόνος* ποταμοῦ Μακεδόνες τε
 οἰκοῦσι καὶ *Παίονες* καὶ τινες τῶν ὀρεινῶν *Θρακῶν*·³⁰
 τὰ δὲ πέραν *Στρυμόνος* ἤδη μέχρι τοῦ *Ποντικοῦ* στό-
 ματος καὶ τοῦ *Αἴμου* πάντα *Θρακῶν* ἐστὶ πλὴν τῆς

παραλίας· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ
 τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ
 καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν δ' ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. τὸ δ'
 Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν
 5 μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ Σουνίου
 πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσ-
 σαλονικείας Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν μάλιστα τῶν
 ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν
 ἀπὸ Θεσσαλονικείας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν
 10 ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέστου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέ-
 μουσιν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ
 ταῦτα τὰ χωρία ὥστ' ἐξειδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο
 προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης
 εὐφυίας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοπον-
 15 νήσου τὸ Μυρτῶν ἐστὶ καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λι-
 βυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ
 καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισαῖον
 ἐκπληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεό- 6
 20 πομπος τετταρεσκαίδεκα, τούτων δ' ἐνδοξότατα Χάονες
 καὶ Μολοττοὶ διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρώτι-
 δος πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττούς, οἷον 0.324
 καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλείων ἐπὶ πλείον ἡύξη-
 θησαν (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦσαν), καὶ διὰ τὸ παρὰ τού-
 25 τοις εἶναι τὸ ἐν Λωδῶνῃ μαντεῖον, παλαιὸν τε καὶ ὀνο-
 μαστὸν ὄν. Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ καὶ μετὰ
 τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι (καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ Θεσπρω-
 τοὶ) τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἀμβρα-
 κικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα
 30 ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἄρξαμένῳ πρὸς
 ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸν Κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Λύσόνιον πέλα-

γος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἡπειρον, εἰσὶ χίλιοι καὶ τρια-
 κόσιοι στάδιοι ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι
 Πάνορμος τε λιμὴν μέγας ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις
 ὄρεσι, καὶ μετὰ ταῦτα Ὀγγησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν 5
 τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας ἀντίκειται, καὶ πά-
 λιν ἄλλος Κασσιόπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ Βρεντέσιον χίλιοι
 ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ
 ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς Κασσιόπης ὁ κα-
 λοῦσι Φαλακρόν. μετὰ δὲ Ὀγγησμον Ποσειδῖον καὶ 10
 Βουθρωτὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πηλώδους καλουμέ-
 νου λιμένος ἰδρυμένον ἐν τόπῳ χειρρονησίζοντι, ἐποί-
 κους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. εἰσὶ δὲ νησιδες
 τὰ Σύβοτα τῆς μὲν Ἡπείρου μικρὸν ἀπέχουσai, κατὰ
 δὲ τὸ ἔϋον ἄκρον τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμαν κεί- 15
 μεναι. καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησιδες εἰσὶν οὐκ
 ἄξιαι μνήμης. ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον καὶ Γλυκὺς λι-
 μὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμός, ῥέων ἐκ τῆς
 Ἀχερουσίας λίμνης καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς
 ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Θύαμις 20
 πλησίον. ὑπέρεκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυ-
 ρος, ἢ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεισπρωτῶν· τοῦ δὲ
 κατὰ Βουθρωτὸν ἢ Φοινίκη. ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου
 πολίχνην Βουχέτιον Κασσωπαίων μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὄν, καὶ Ἐλάτρια καὶ Πανδοσία καὶ Βατίαι ἐν 25
 μεσογαίᾳ, καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου.
 μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα ἐφεξῆς εἰσὶ δύο ἄλλοι λιμένες,
 ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττιον Κόμαρος ἰσθμὸν ποιῶν
 ἐξήκοντα σταδίῳ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα τὴν Νικόπολιν· ὁ 30
 δὲ ἀπωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων πλησίον τοῦ στό-

ματος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δώδεκα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· τοῦ^{C.325}
 6 του δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρὸν τοῦ τετραστα-
 5 δίου μείζον, ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, ἐν-
 λήμενος δὲ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέουσι
 τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνανεῖς· καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλ-
 λωνος ἐνταῦθά ἐστι πλησίον τοῦ στόματος, λόφος
 τις ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πεδῖον ἄλλος ἔχον καὶ
 10 νεώρια, ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν δεκαναῖαν ἀκρο-
 θίνιον, ἀπὸ μονοκρότου μέχρι δεκῆρους· ὑπὸ πυρὸς
 δ' ἠφανίσθαι καὶ οἱ νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα·
 ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν οἱ
 Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν·
 15 ὑπέρεκται δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρόν, Γόργου τοῦ
 Κυψέλου κτίσμα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἄρατθος πο-
 ταμὸς ἀνάπλουν ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν ὀλίγων
 σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Τύμφης ὅρους καὶ τῆς Παρω-
 ραίας. ἡντὺχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἢ πόλις αὕτη δια-
 20 φερόντως (τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἐσχηκεν ὁ
 κόλπος), μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος βασι-
 λεὺς χρησάμενος τῷ τόπῳ· Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ
 Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνθησαν τοῖς
 25 συνεχίσιν πολέμοις διὰ τὴν ἀπειθείαν, ὥστε τὸ τελευ-
 ταῖον ὁ Σεβαστὸς ὁρῶν ἐκλειμμένας τελέως τὰς πό-
 λεις εἰς μίαν συνώκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Νι-
 κόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ, ἐκάλεσε δ' ἐπωνυμιον τῆς
 νίκης, ἐν ᾗ κατεναυμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στό-
 30 ματος τοῦ κόλπου καὶ τὴν Αἰγυπτίαν βασίλισσαν
 Κλεοπάτραν παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτήν. ἡ μὲν
 οὖν Νικόπολις εὐάνδρεῖ καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν
 ἐπίδοσιν, χώραν τε ἔχουσα πολλὴν καὶ τὸν ἐκ τῶν λα-

φύρων κόσμον, τό τε κατασκευασθῆν τέμενος ἐν τῷ
 προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντητηρικὸν ἐν
 ἄλλαι ἔχοντι γυμνάσιον τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ
 ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλλους ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος.
 ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ 5
 Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ
 Λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς
 Νικοπόλεως εἰσιν. ἤγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ
 θεῷ, στεφανίτης ἀγὼν, ὑπὸ τῶν περιόικων· νυνὶ δ'
 ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ. 10

7 Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμφι-
 λοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἐφο-
 ρος μὲν οὖν φησὶ τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων
 ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείαν παρακληθέντα ὑπὸ Διομή-
 δους συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ καὶ συγκατακτῆ- 15
 σασθαι ταυτὴν τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ'
 αὐτοὺς ἐπὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον Ἀγαμέμνωνος, τὸν
 0.326 μὲν Διομήδῃ πορευθῆναι, τὸν δ' Ἀλκμαίωνα μέιναντα
 ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Ἄργος κτίσαι, καλέσαι δ' Ἀμφιλο-
 χικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελφοῦ, Ἰναχον δὲ τὸν διὰ τῆς 20
 χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον ἀπὸ τοῦ κατὰ
 τὴν Ἀργείαν προσαγορευῆσαι. Θουκυδίδης δὲ φησιν
 αὐτὸν Ἀμφίλοχον μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον δυσ-
 ρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἀργεὶ παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν, διαδεξάμενον δὲ τὴν τᾶδελφοῦ δυναστείαν κτίσαι 25
 τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

Ἠπειρώται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ οἱ ὑπερκεί-
 μενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν
 οἰκοῦντες χώραν, Μολοττοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰ-
 θικες καὶ Τυμφαῖοι καὶ Ὀρέσται Παρωρατοὶ τε καὶ 30
 Ἀτιντιάνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μάλ-
 λον οἱ δὲ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα

κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φό-
 νον καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν, κτί-
 σαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἀργος Ὀρεστι-
 κόν. ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη τὰ πρὸς
 5 τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου
 κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέ-
 χρι τῶν Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι Βυλλιόνες τε καὶ Ταυ-
 λάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ Βρυῖοι· πλησίον δὲ πον καὶ
 τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν Λαμαστίῳ, περὶ ἃ Ἀνέσται συνεστή-
 10 σαντο τὴν δυναστείαν καὶ Ἐγγέλειοι, οὓς καὶ Σεσαρη-
 θίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Ἀνγκῆσται τε καὶ ἡ
 Δευρίοπος καὶ ἡ τρίπολις Πελαγονία καὶ Ἐορδοὶ καὶ
 Ἑλίμεια καὶ Ἐράτυρα. ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυ-
 ναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἐν τοῖς Ἐγγελεῖσι οἱ Κάδμου
 15 καὶ Ἀρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ
 αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυνται. οὗτοι μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ ἰθαγε-
 νῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ Ἀνγκῆσται ὑπ' Ἀρραβαῖφ ἐγένοντο
 τοῦ Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ
 ἡ Φιλίππου μήτηρ τοῦ Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Σίερα δὲ
 20 θυγάτηρ· καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν δὲ Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρ-
 ρῳ τῷ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῖς ἀπογόνους
 αὐτοῦ Θετταλοῖς οὖσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ ἰθα-
 γενῶν ἦρχοντο· εἴτ' ἐπικρατούντων αἰετίνων κατέ-
 στρεφεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, πλὴν ὀλί-
 25 γων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ
 Ἀνγκὸν καὶ Πελαγονίαν καὶ Ὀρεστιάδα καὶ Ἑλίμειαν
 τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν, οἱ δ' ὕστερον καὶ ἑλευ-
 θέραν· ἔνιοι δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας
 Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογούντες ἅμα 0.327
 30 ὅτι καὶ κουρᾷ καὶ διαλέκτῳ καὶ χλαμῦδι καὶ ἄλλοις
 τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως· ἔνιοι δὲ καὶ δίγλωτ-
 τοὶ εἰσι. καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς ὑπὸ

Ῥωμαίους ἐπεσε. διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἔθνων ἡ Ἑγνατία ὁδὸς ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανδασίας ὁδὸν αἶ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Ἀνχνιδὸν ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι, καὶ ποταμοὶ οἳ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες καὶ οἱ ἐπὶ τὰ νότια μέρη, ὃ τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ἀρατθος καὶ ὁ Ἀχελῶος καὶ ὁ Εὐηνος ὁ Ἀνκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβάλλον ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὐηνος, ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διεξιὼν ὁ δὲ τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐρίγων πολλὰ δεξάμενος ρεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὁρῶν καὶ Ἀνγκηστῶν καὶ Βρύγων καὶ Λευριόπων καὶ Πελαγόνων εἰς τὸν Ἀζιὸν ἐκδίδωσι.

- 9 Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις· τρίπολις γοῦν ἡ Πελαγονία ἐλέγετο, ἧς καὶ 15 Ἀζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Λευριόπων πόλεις ὄκνητο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύβαρα· Κύδραι δὲ Βρύγων, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὁμορον Αἰθιχίς καὶ Τρίκκη· πλησίον δ' ἦδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Ποῖον 20 ὄρος καὶ τὴν Πίνδον Αἰθιχίς τε καὶ τοῦ Πηνειοῦ πηγαί, ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοί τε καὶ [οἱ] ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύνηια παρὰ τὸν Ἰωνα ποταμὸν ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς τριπολίτιδος σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγί- 25 νιον καὶ Εὐρωπος καὶ αἱ τοῦ Ἰωνος εἰς τὸν Πηνειὸν συμβολαί. τότε μὲν οὖν, ὥς εἶπον, καίπερ οὐσα τραχεῖα καὶ ὁρῶν πλήρης, Τομάρου καὶ Πολυάνου καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρῃ ἢ τε Ἰπείρος πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ 30 δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται.

- 10 Ἐκλέλοιπε δὲ πῶς καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ,

- καθάπερ τὰλλα. ἔστι δ', ὥς φησιν Ἐφορος, Πελα-
 σγῶν ἴδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα
 δυναστευσάντων ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιη-
 τὴς φησιν οὕτω „Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε, Πελασγικέ,”
 5 ὁ δ' Ἡσίοδος „Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἔδρα-
 „νον ἦεν.” περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν ἐν τοῖς C.328
 Τυρρηνικοῖς εἴρηται, περὶ δὲ Δωδώνης τοὺς μὲν πε-
 ριοικοῦντας τὸ ἱερόν διότι βάρβαροι διασαφεῖ καὶ ὁ
 Ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας λέ-
 10 γων· πότερον δὲ χρὴ λέγειν Ἑλλοὺς, ὥς Πίνδαρος, ἢ
 Σελλοὺς, ὥς ὑπονοοῦσι παρ' Ὁμήρῳ κεῖσθαι, ἢ γρα-
 φῇ ἀμφίβολος οὐσα οὐκ ἐξ δισχυρίζεσθαι. Φιλόχορος
 δὲ φησι καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὥσπερ τὴν Εὐ-
 βροίαν, Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον οὕτω
 15 λέγειν „ἔστι τις Ἑλλοπία, πολυλήϊος ἡδ' ἐνυλείμων·
 „ἐνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἰσχατιῇ πεπόλισται.” οἶον-
 ται δέ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἐλῶν τῶν περὶ
 τὸ ἱερόν οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέντοι ποιητὴν [οὐχ]
 οὕτω λέγειν Ἑλλοὺς ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνει τοὺς
 20 περὶ τὸ ἱερόν, προσθεῖς ὅτι καὶ Σελλήεντα τινὰ
 ὀνομάζει ποταμόν. ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῇ „τηλό-
 „θεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.” [οὐ μὲν-
 τοι, ὁ Σχήψιός φησι, τῆς] ἐν Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας,
 ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς Ἠλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα,
 25 ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. τὰ δὲ
 μυθεύόμενα περὶ τῆς θρυλῆος καὶ τῶν πελειῶν καὶ εἰ
 τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ [τὰ] περὶ Δελφῶν, τὰ
 μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν
 περιουσίας.
- 30 Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρω- 11
 τοῖς ἦν καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος (ἀμφοτέρως
 γὰρ λέγεται), ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοὶ

- δὲ καὶ Πίνδαρος Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην·
 ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοττοῖς ἐγένετο. ἀπὸ δὲ τοῦ Το-
 μάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑποφήτας
 τοῦ Διὸς, οὓς καὶ ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας καλεῖ, το-
 μοῦρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ οὕτω 5
 γράφουσιν τινες ἃ φησιν Ἀμφίνομος, συμβουλευόντων
 τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλε-
 μάχῳ πρὶν ἢ τὸν Δία ἔρυνται „εἰ μὲν κ' αἰνήσωσι
 „Διὸς μεγάλοιο τομοῦροι, αὐτὸς τε κτανέω, τοὺς τ'
 „ἄλλους πάντας ἀνώξω· εἰ δέ κ' ἀποτραπέῃσι θεός, 10
 „παύεσθαι ἄνωγα.“ βέλτιον γὰρ εἶναι τομοῦρους ἢ
 θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας
 λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πο-
 λιτεύματα καὶ νομοθετήματα· τομοῦρους δ' εἰρησθαι
 C.329 ἐπιτετμημένως οἷον τομαροφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώ- 15
 τεροι λέγουσιν τομοῦρους· [παρ'] Ὀμήρῳ δ' ἀπλούστε-
 ρον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας καταχρηστικῶς καὶ βουλὰς,
 τὰ προστάγματα καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικά, κα-
 θάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τό „ἐκ θρυῶς
 ὑφικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι.“ 20
- 12 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύον-
 τες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας
 γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττειντο καὶ οἱ προφηταί· ὕστερον
 δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραταί, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ
 Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουίδας μέντοι Θετ- 25
 ταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαριζόμενος ἐκείθεν τέ
 φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκο-
 τοῦσσαν Πελασγίας (ἔστι δ' ἡ Σκοτοῦσσα τῆς Πελασ-
 γιώτιδος Θετταλίας), συνακολουθησαί τε γυναῖκας
 τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνους εἶναι τὰς νῦν προφήτι- 30

δας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πελασγικὸν Δία κεκλησθαι·
Κινίας δ' ἐτι μυθωδέστερον.

— ΕΚ ΤΟΥ Ζ —

5 Κινίας δέ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλίᾳ εἶναι καὶ φη- 1
γὸν καὶ τὸ τοῦ Διὸς μαντεῖον εἰς Ἡπειρον μετενεχθῆ-
ναι. Stephanus in Δωδώνῃ.

Ἦν δὲ πρότερον περὶ Σκοτοῦσσαν πόλιν τῆς Πε- 1*
λασγιάτιδος τὸ χρηστήριον· ἐμπρησθέντος δ' ὑπὸ τι-
10 νων τοῦ δένδρου μετηνέχθη κατὰ χρησμόν τοῦ Ἀπόλ-
λωνος ἐν Δωδώνῃ. ἐχρησμέθαι δ' οὐ διὰ λόγων, ἀλλὰ
διὰ τινων συμβόλων, ὥσπερ τὸ ἐν Λιβύῃ Ἀμμωνιακόν·
ἴσως δέ τινα πετήσιν αἱ τρεῖς περιστεραι ἐπέτοντο ἐξαί-
ρετον, ἐξ ὧν αἱ ἱέρειαι παρατηρούμεναι προεθέσπιζον.
15 φασὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τῶν Μολοττῶν καὶ Θεσπρωτῶν
γλῶτταν τὰς γραίας πελίας καλεῖσθαι καὶ τοὺς γέρον-
τας πελίους· καὶ ἴσως οὐκ ὄρνεια ἦσαν αἱ θρυλούμεναι
πελειάδες, ἀλλὰ γυναῖκες γραῖαι τρεῖς περὶ τὸ ἱερὸν
σχολάξουσai. Epit. (i. e. epitome edita).

20 Ὅτι κατὰ Θεσπρωτοὺς καὶ Μολοττοὺς τὰς γραίας 2
πελίας καὶ τοὺς γέροντας πελίους, καθάπερ καὶ παρὰ
Μακεδόσι· πελιγόνας γοῦν καλοῦσιν ἐκεῖνοι τοὺς ἐν
τιμαῖς, καθὰ παρὰ Λάκωσι καὶ Μασσαλιώταις τοὺς
γέροντας· ὅθεν καὶ τὰς ἐν τῇ Δωδωναίᾳ δρυὶ μεμυ-
25 θεῦσθαι πελείας φασίν. E. (i. e. epitome Vaticana).

Ὅτι ἡ παροιμία „τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκίον“ ἐντεῦ- 3
θεν ὠνομάσθη· χαλκίον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ ἔχον ὑπερκείμε-
νον ἀνδριάντα κρατοῦντα μάστιγα χαλκῆν, ἀνάθημα
Κορκυραίων· ἡ δὲ μάστιξ ἦν τριπλῇ ἀλυσιδωτὴ ἀπηρ-
30 τημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους, οἱ πλήττοντες
τὸ χαλκίον συνεχῶς, ὅποτε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέ-
μων, μακροὺς ἤχους ἀπειργάζοντο, ἕως ὃ μετρῶν τὸν

χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους καὶ ἐπὶ τετρακόσια προέλθοι· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη „ἡ Κερκυραίων μάστιξ.“ *Επίτ.*

- 4 Ἡ δὲ Παιονία τούτοις μὲν ἔστι πρὸς ἑω τοῖς ἔθνεσι, πρὸς δὲ τοῖς Θρακίοις ὄρεσι, πρὸς ἄρκτον δ' ὑπέρκειται τοῖς Μακεδόσι, διὰ Γορτυνίου πόλεως καὶ Στύβων ἔχουσα τὰς εἰσβολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς ..... δι' ὧν ὁ Ἀξιὸς ῥέων δυσείσβολον ποιεῖ τὴν Μακεδονίαν ἐκ τῆς Παιονίας, ὥς ὁ Πηνειὸς διὰ τῶν Τεμπῶν φερόμενος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν ἐρμυνοῖ· πρὸς νό- 10 τον δὲ τοῖς Ἀνταριάταις καὶ Λαρδανίοις καὶ Ἀρδιαίοις ὁμορεῖ· ἐκτέταται δὲ καὶ μέχρι Σιτυμόνος ἡ Παιονία. *Ε.*

5 Ὅτι ὁ Ἀλιάκμων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον ῥεῖ. *Ε.*

- 6 Ἡ δ' Ὅρεσις πολλὴ καὶ ὄρος ἔχει μέγα μέχρι τοῦ 15 Κόρακος τῆς Αἰτωλίας καθήκον καὶ τοῦ Παρνασσου· περικοινοῦσι δ' αὐτοῖς τε Ὅρεσται καὶ Τυμφαῖοι καὶ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ Ἕλληνες οἱ περὶ Παρνασσὸν καὶ τὴν Οἰτην καὶ Πίνδον. ἐν μὲν δὴ κοινῷ ὀνόματι καλεῖται Βοῖον τὸ ὄρος, κατὰ μέρη δὲ πολυώνυμόν ἐστιν. φασὶ 20 δ' ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων σκοπιῶν ἀφοραῖσθαι τό τε Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸ Ἀμβρακικὸν καὶ τὸ Ἰόνιον, πρὸς ὑπερβολὴν οἶμαι λέγοντες. καὶ τὸ Πτελεὸν ἱκανῶς ἐστὶν ἐν ὕψει τὸ περικείμενον τῷ Ἀμβρακικῷ κόλ- 25 πῳ, τῇ μὲν ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς Κερκυραίας τῇ δ' ἐπὶ τὴν κατὰ Λευκάδα θάλασσαν. *Ε.*

7 Ὅτι ἐπὶ γέλῳτι ἐν παροιμίας μέρει *γελᾷται Κέρκυρα ταπεινωθεῖσα τοῖς πολλοῖς πολέμοις. *Ε.*

8 Ὅτι ἡ Κόρκυρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τι- 30 νῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα οὐκ ἐπηνέθη, ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ παροι-

μίαν ἔλαβεν „ἐλευθέρα Κόρκυρα, χεῖς ὅπου θέλεις.“
Erit.

Λοιπή δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἢ τε Μακεδονία καὶ 9
τῆς Θράκης τὰ συνεχῇ ταύτῃ μέχρι Βυζαντίου καὶ ἢ
5 Ἑλλάς καὶ αἱ προσεχεῖς νῆσοι. ἔστι μὲν οὖν Ἑλλάς καὶ
ἢ Μακεδονία· νυνὶ μέντοι τῇ φύσει τῶν τόπων ἀκο-
λουθοῦντες καὶ τῷ σχήματι χωρὶς ἔγνωμεν αὐτὴν ἀπὸ
τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τάξαι καὶ συνάψαι πρὸς τὴν ὁμο-
ρον αὐτῇ Θράκην μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου
10 καὶ τῆς Προποντίδος. εἴτα μετ' ὀλίγα μέμνηται Κυ-
ψέλων καὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ. καταγράφει δὲ καὶ τι
σχῆμα παραλληλόγραμμον, ἐν ᾧ ἡ σύμπασα Μακεδο-
νία ἐστίν. Ε.

Ὅτι ἡ Μακεδονία περιορίζεται ἐκ μὲν δυσμῶν τῇ 10
15 παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου, ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ
ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἐβρου
ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως, ἐκ βορρᾶ δὲ τῇ νοου-
μένη εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους καὶ Σκάρ-
δου καὶ Ὀρβήλου καὶ Ῥοδόπης καὶ Αἴμου· τὰ γὰρ ὄρη
20 ταῦτα ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου διήκει κατὰ εὐθείαν
γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦντα χειρόνησον με-
γάλην πρὸς νότον, τὴν τε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδο-
νίαν καὶ Ἠπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ τῇ Ἐγνατίᾳ
ὁδῷ ἀπὸ Συρραχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσιν
25 ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μα-
κεδονίας παραλληλογράμμου ἑγγιστα. Erit.

Ὅτι Ἡμαθία ἐκαλεῖτο πρότερον ἢ νῦν Μακεδο- 11
νία. ἔλαβε δὲ τοῦτομα τοῦτο ἀπ' ἀρχαίου τινὸς τῶν
ἡγεμόνων Μακεδόνης. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἡμαθία πρὸς
30 θαλάσση. κατεῖχον δὲ τὴν χώραν ταύτην Ἠπειρωτῶν
τινες καὶ Ἰλλυριῶν, τὸ δὲ πλεῖστον Βοττιαῖοι καὶ Θρά-
κες· οἱ μὲν ἐκ Κρήτης, ὥς φασι, τὸ γένος ὄντες, ἡγε-

μόνα ἔχοντες Βόττιωνα, Θρακῶν δὲ Πέρεις μὲν ἐνέ-
 μοντο τὴν Πιερίαν καὶ τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον, Παίονες
 δὲ [τὰ] περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ τὴν καλουμένην διὰ
 τοῦτο Ἀμφαξίτιν, Ἡδωνοὶ δὲ καὶ Βισάλται τὴν λοιπὴν
 μέχρι Στρυμόνος· ὧν οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο προσηγο- 5
 ρεῖοντο Βισάλται, Ἡδωνῶν δ' οἱ μὲν Μυγδόνες οἱ δὲ
 *Ἡδωνες οἱ δὲ Σίδωνες. τούτων δὲ πάντων οἱ Ἀργεά-
 δαι καλούμενοι κατέστησαν κύριοι καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν
 Εὐβοίᾳ. ἐπῆλθον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ ἐπὶ
 τὴν τῶν Σιδωνίων καὶ συνώκισαν πόλεις ἐν αὐτῇ περὶ 10
 τριάκοντα, ἐξ ὧν ὕστερον ἐκβαλλόμενοι συνῆλθον εἰς
 μίαν οἱ πλείους αὐτῶν, εἰς τὴν Ὀλυνθον· ὠνομάζοντο
 δ' οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς. Ε.

- 11^a Τὸ δὲ ἔθνικόν τοῦ Βόττια δια τοῦ Ι, ὡς Στρά-
 βων ἐν ζ'. καλεῖται δὲ ἀπὸ Βόττιωνος τοῦ Κρητός. Ely- 15
 mol. M. p. 206, 6.
- 12 Ὅτι Πηνειὸς μὲν ὀρίζει τὴν κάτω καὶ πρὸς θα-
 λάττῃ Μακεδονίαν ἀπὸ Θετταλίας καὶ Μαγνησίας,
 Ἀλιάκμων δὲ τὴν ἄνω, καὶ ἔτι τοὺς Ἡπειρώτας καὶ
 τοὺς Παίονας καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Ἐρίγων καὶ ὁ Ἀξιὸς καὶ 20
 ἕτεροι. Ε.
- 13 Ὅτι ἐστὶ τῆς παραλίας τῆς Μακεδονικῆς ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας ἢ μὲν
 τεταμένη πρὸς νότον μέχρι Σουνίου, ἢ δὲ πρὸς ἑω μέχρι
 τῆς Θρακίας χειρρονήσου, γωνίαν τινὰ ποιοῦσα κατὰ 25
 τὸν μυχόν. εἰς ἑκάτερον δὲ καθηκούσης τῆς Μακεδο-
 νίας, ἀπὸ τῆς προτέρας λεχθείσης ἀρκτέον. τὰ μὲν δὴ
 πρῶτα μέρη τὰ περὶ Σούνιον ὑπερκειμένην ἔχει τὴν
 Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρικῇ μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλ-
 που· μετὰ δὲ ταύτην ἢ Βοιωτικὴ ἐστὶ παραλία ἢ πρὸς 30
 Εὐβοίαν· ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ἢ λοιπὴ Βοιωτία ἐπὶ
 δύσιν παράλληλος τῇ Ἀττικῇ. λέγει δὲ καὶ τὴν Ἐγνα-

τίαν ὁδὸν τελευτᾶν εἰς Θεσσαλονίκηαν ἀπὸ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Ε.

Τῶν ταινιῶν, φησὶν, ἀφοριοῦμεν πρώτους τοὺς 14 περὶ Πηνειὸν οἰκοῦντας καὶ τὸν Ἀλιάκμονα πρὸς θαλάττῃ. ῥεῖ δ' ὁ Πηνειὸς ἐκ τοῦ Πίνδου ὄρους διὰ μέσης τῆς Θετταλίας πρὸς ἑω. διελθὼν δὲ τὰς τῶν Λαπιθῶν πόλεις καὶ Περραιβῶν τινὰς συνάπτει τοῖς Τέμπεσι, παραλαβὼν πλείους ποταμούς, ὧν καὶ ὁ Εὐρώπος, ὃν Τιταρήσιον εἶπεν ὁ ποιητής, τὰς πηγὰς ἔχοντα 10 ἀπὸ τοῦ Τιταρίου ὄρους συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ, ὃ κέντευθεν ἄρχεται διορίζειν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Θετταλίας. ἔστι γὰρ τὰ Τέμπη στενὸς αὐλῶν μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης. φέρεται δ' ὁ Πηνειὸς ἀπὸ τῶν στενῶν τούτων ἐπὶ σταδίους τετταράκοντα, ἐν ἀριστερᾷ 15 ῥᾷ μὲν ἔχων τὸν Ὀλυμπον, Μακεδονικὸν ὄρος μετewρότατον, [ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἐγγὺς] τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ. ἐπὶ μὲν δὴ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ ἐν δεξιᾷ Γυρτῶν ἴδρυται, Περραιβικὴ πόλις καὶ Μαγνητις, ἐν ᾗ Πειριθόους τε καὶ Ἰλίον ἐβασίλευσαν· ἀπέχει 20 δ' ὅσον σταδίους ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλις Κρανῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής „τῷ μὲν ἄρ' ἐκ „Θρήκης“ καὶ ἐξῆς, Ἐφύρους μὲν λέγισθαι τοὺς Κρανῶνιους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτῶνιους· ἐπὶ δὲ θάτερα ἢ Πιερία. Ε.

Ἵτι ὁ Πηνειὸς ποταμός, ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν, 15 καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περραιβῶν, δεχόμενός τε τὸν Εὐρώπον ποταμόν, ὃν Ὅμηρος Τιταρήσιον ὠνόμασε, διορίζει Μακεδονίαν μὲν πρὸς βορρᾶν, Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον. αἱ δὲ τοῦ Εὐρώπου ποταμοῦ πηγὰς ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ 30 ἔστι συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὀλυμπος

τῆς Μακεδονίας, ἡ δὲ Ὅσσα τῆς Θεσσαλίας καὶ τὸ Πηλιοῖ. Erit.

- 16 Ὅτι ὑπὸ ταῖς ὑπωρεΐαις τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν Γυρτῶν ἐστὶ, πόλις Περραιβικὴ καὶ Μαγνητικὴ, ἐν ᾗ Παιρίθους τε καὶ Ἰξίον ἤρξαν. ἀπέχει 5
C.330δ' ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλεως Κραννῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς „τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρηῆκης,“ Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννωσίους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους. Erit.
- 16^a Ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατὸν Γυρτῶνος ἢ Κραννῶν 10 πόλις, ὥς φησι Στράβων. Stephanus in Κραννῶν.
- 16^b Ὁμόλιον πόλις Μακεδονίας καὶ Μαγνησίας. Στράβων ἰβδόμῃ. Stephanus v. Ὁμόλιον. cf. Strabo 9 p. 443.
- 17 Ὅτι τὸ Διον ἡ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐστὶν ἐν ταῖς ὑπωρεΐαις τοῦ Ὀλύμπου, 15 ἀλλ' ὅσον ἐπὶ ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ Διον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἐνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν. Erit.
- 18 Ὅτι ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ πόλις Διον. ἔχει δὲ κώμην πλησίον Πίμπλειαν· ἐνταῦθα τὸν Ὀρφέα διατρέφαί 20 φησι τὸν Κίκονα, ἄνδρα γόητα, ἀπὸ μουσικῆς ἅμα καὶ μαντικῆς καὶ τῶν περὶ τὰς τελετὰς ὀργιασμῶν ἀγυρταύοντα τὸ πρῶτον, εἴτ' ἤδη καὶ μειζόνων ἀξιούντα ἑαυτὸν καὶ ὄχλον καὶ δύναμιν κατασκευαζόμενον· τοὺς μὲν οὖν ἐκουσίως ἀποδέχεσθαι, τινὰς δ' ὑπιδομένους 25 ἐπιβουλὴν καὶ βίαν ἐπισυστάνας διαφθεῖραι αὐτόν. ἐνταῦθα πλησίον καὶ τὰ Λεῖβηθρα. E.
- 19 Ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ μάντις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο. Erit.
- 20 Μετὰ δὲ τὸ Διον αἱ τοῦ Ἀλιάκμονος ἐκβολαί· εἴτα 30 Πύθια Μεθώνη Ἀλωρος καὶ ὁ Ἐρίγων ποταμὸς καὶ Λουδίας, ὁ μὲν ἐκ Τρικλάρων ῥέων δι' Ὀρεστῶν καὶ

τῆς Πελαγονίας ἐν ἀριστερᾷ ἀφίεις τὴν πόλιν καὶ συμβάλλων τῷ Ἀξιῷ· ὁ δὲ Λουδίας εἰς Πέλλαν ἀνύπλουν ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. μέση δ' οὐσα ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης ὅσον τετταράκοντα σταδίων 5 ἀπέχει, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ἡ Ἀλώρος τὸ μυχαίτατον τοῦ Θερμαίου κόλπου· *λέγεται δὲ Θεσσαλονίκηα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν. τὴν μὲν οὖν Ἀλώρον Βοτταϊκὴν νομίζουσι, τὴν δὲ Πύδναν Πιερικὴν. Πέλλα ἔστι μὲν τῆς κάτω Μακεδονίας ἣν Βοττιαῖοι 10 κατεῖχον· ἐνταῦθ' ἦν πάλαι τὸ τῆς Μακεδονίας χρηματιστήριον· ἠϋξήσε τὴν πόλιν ἐκ μικρᾷ Φίλιππος τραφεὶς ἐν αὐτῇ. ἔχει δ' ἄκραν ἐν λίμνῃ τῇ καλουμένῃ Λουδία· ἐκ ταύτης ὁ Λουδίας ἐκδίδωσι ποταμός, αὐτὴν δὲ πληροὶ τοῦ Ἀξιοῦ τι ἀπόσπασμα. ὁ δὲ Ἀξιὸς ἐκδί- 15 δωσι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπικεῖται δὲ τῷ ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνόν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται Ἀβυδών, Ὅμηρος δ' Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παιόνας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν „τη- „λόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ κατε- 20 σκάφη δ' ὑπὸ τῶν Ἀργεαδῶν. Ε.

Ὅτι ὁ Ἀξιὸς θολερὸς ᾔει· ὁ δ' Ὅμηρος Ἀξιοῦ κάλ- 21 λιστον ὕδωρ φησίν, ἴσως διὰ τὴν πηγὴν τὴν καλουμένην Αἶαν, ἣ καθαρώτατον ἐκδιδούσα ὕδωρ εἰς τοῦτον ἐλέγχει φαύλην ὑπάρχουσαν τὴν νῦν φερομένην γρα- 25 φὴν παρὰ τῷ ποιητῇ. μετὰ δὲ Ἀξιὸν Ἐχέδωρος ἐν σταδίοις εἴκοσιν· εἶτα Θεσσαλονίκηα Κασάνδρου κτίσμα ἐν ἄλλοις τετταράκοντα καὶ ἡ Ἑγνατία ὁδός. ἐπαινόμασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλονίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρὸς, καθελὼν 30 τὰ ἐν τῇ Κρουσίδι πολίσματα καὶ τὰ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ περὶ ἑξ καὶ εἴκοσι καὶ συνοικίσας εἰς ἓν· ἡ δὲ μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἔστι. τῶν δὲ συνοι-

κισθισαῖν ἤν' Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκός καὶ Αἰνεια καὶ Κισσός, ὃν τὴν Κισσὸν ὑπονόησαιεν ἂν τις τῷ Κισσῷ προσήκειν, οὐ μέμνηται ὁ ποιητής „Κισσῆς τὸν γ' ἐθρεψε,“ τὸν Ἰφιδάμαντα λέγων. Ε.

5

- 22 Ὅτι μετὰ τὸ Δίον πόλιν ὁ Ἀλιάκμων ποταμὸς ἔστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἢ πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου παραλία Πιερία καλεῖται ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ, ἐν ᾗ καὶ πόλις Πύδνα, ἢ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἴτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πό- 10 λεις· εἴτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί· ἀπὸ δὲ Λουδίου εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους στάδια ἑκατὸν εἰκοσιν. ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης στάδια τετταράκοντα, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα στάδια. ἡ μὲν οὖν Πύδνα Πιερικὴ ἐστὶ πόλις, ἡ δὲ Ἄλωρος Βοτταϊκὴ. 15 ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες καθείλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν, ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ γενέσθαι συνέβη Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπὴν τοῦ διειοῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶ βέλει κατὰ τὴν πολιορκίαν 20 τῆς πόλεως. Epil.

- 23 Ὅτι τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον Φίλιππος εἰς μῆκος ηὔξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροὶ τοῦ Ἀξιοῦ τι ποταμοῦ ἀπόσπασμα. εἴτα ὁ Ἀξιὸς 25 διαιρῶν τὴν τε Βοτταϊαίαν καὶ τὴν Ἀμφαξιτίν γῆν, καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν ἐξίησι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπύκειται δὲ τῷ Ἀξίῳ ποταμῷ χωρίον, ὅπερ Ὅμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἔλθειν „τηλόθεν ἐξ 30 „Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν Ἀξιὸς θολερὸς ἐστὶ, κρήνη δὲ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνί-

σχουσα καὶ ἐπιμιγνυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς στίχον „Ἀξιοῦ, οὐ κάλλιστον ὕδωρ „ἐπικίδνεται Αἶαν“ μεταγράφουσιν οὕτως „Ἀξιοῦ, ὃ „κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδνεται Αἴης.“ οὐ γὰρ τὸ τοῦ 5 Ἀξιοῦ ὕδωρ κάλλιστον τῇ πηγῇ ἐπικίδνεται, ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἀξίῳ. Epil.

Ἐν δὲ τῷ „ἐπικίδνεται αἴη“ ἢ „αἶαν“ (διτιῶς γὰρ 23 ἡ γραφή) αἶαν τινὲς οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν, ἀλλὰ τινα πηγὴν, ὡς δὴλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησί, λέγων ὅτι ἡ 10 παρ’ Ὀμήρῳ Ἀμυδῶν Ἀβυδῶν ὕστερον ἐκλήθη, κατεσκάφη δέ. πηγὴ δὲ πλησίον Ἀμυδῶνος Αἶα καλουμένη καθαρώτατον ὕδωρ ἐκδιδούσα εἰς τὸν Ἀξίον, ὃς ἐκ πολλῶν πληροῦμενος ποταμῶν θολερὸς ὄρει. φαύλη οὖν, φησὶν, ἡ φερομένη γραφή Ἀξίου κάλλιστον ὕδωρ 15 ἐπικίδνεται αἴη, ὡς δηλαδὴ οὐ τοῦ Ἀξίου ἐπικιδνάντος τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ, ἀλλ’ ἀνάπαλιν· εἴτα ὑποδυσκόλως αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος καὶ τὸ νοῆσαι τὴν αἶαν ἐπὶ τῆς γῆς ἔοικε παντελῶς ἐθέλειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους τὴν τοιαύτην λέξιν. Eustathius ad Il. β 850.

20 Ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις, ἢ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ’ ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὠνόμασε· μετῴκισε δὲ τὰ περίεξ πολίχνια εἰς αὐτήν, οἷον Χαλάστραν Αἰνείαν 25 Κισσὸν καὶ τινα καὶ ἄλλα. ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου ὑπονοήσειεν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ’ Ὀμήρῳ Ἴφιδάμαντα, οὗ ὁ πάππος Κισσεὺς ἐθρεφεν αὐτὸν (φησὶν) ἐν Θρήκῃ, ἢ νῦν Μακεδονία καλεῖται. Epil.

Ὅτι αὐτοῦ πον καὶ τὸ Βέρμιον ὄρος, ὃ πρότερον 25 30 κατεῖχον Βρίγες Θρακῶν ἔθνος, ὧν τινες διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν Φρύγες μετωνομάσθησαν· μετὰ δὲ Θεσσαλονικήαν ἐστὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Θερμαίου κόλπου μέχρι

τοῦ Καναστραίου. τοῦτο δ' ἐστὶν ἄκρα χειρρονησίξου-
σα, ἀνταίρουσα τῇ Μαγνήτιδι· ὄνομα δὲ τῇ χειρρονήσῳ
Παλλήνῃ· πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διορωρυ-
μένον· κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἡ πρότερον μὲν Ποτί-
δαια, Κορινθίων κτίσμα, ὕστερον δὲ Κασάνδρεια ἀπὸ 5
τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Κασάνδρου ἀναλαβόντος αὐτὴν
ἀνατετραμμένην· ὁ περίπλους ταύτης τῆς χειρρονήσου
πεντακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα. ἔτι δὲ πρότερον τοὺς
Γίγαντας ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ καὶ τὴν χώραν ὀνο-
μαῖσθαι Φλέγραν οἱ μὲν μυθολογοῦντες οἱ δὲ πιθα- 10
νώτερον ἔθνος τι βάρβαρον καὶ ἀσεβὲς ἀποφαίνοντες
τὸ κατέχον τὸν τόπον, καταλυθὲν δ' ὑπὸ Ἡρακλέους,
ἡνίκα τὴν Τροίαν ἐλὼν ἀνέπλει εἰς τὴν οἰκίαν. κἀν-
ταῦθα δὲ τῆς λύμης αἱ Τρωάδες αἰτιαὶ λέγονται, ἐμ-
πρήσασαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἐλόντων 15
αὐτὰς δουλεύοιεν. Ε.

26 Ὅτι ἡ Βέροια πόλις ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις κεῖται τοῦ
Βερμίου ὄρους. Epit.

27 Ὅτι ἡ Παλλήνη χειρρόνησος, ἥς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖ-
ται ἡ πρὶν μὲν Ποτίδαια νῦν δὲ Κασσάνδρεια, Φλέγρα 20
τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ὥκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι Γί-
γαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον, οὓς Ἡρακλῆς διέ-
φθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις τέσσαρας, Ἄφυντιν Μένδην
Σκιώνην Σάνην. Epit.

28 Ὅτι διεῖχε Ποτιδαίας Ὀλύμπτος ἑβδομήκοντα στα- 25
δίους. Ε.

29 Ὅτι τῆς Ὀλύμπου ἐπίνειόν ἐστι Μηκύπερνα ἐν τῷ
Τορωναίῳ κόλπῳ. Epit.

30 Ὅτι πλησίον Ὀλύμπου χωρίον ἐστὶ κοῖλον, καλού-
μενον Κανθαρώλειθρον ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ 30
ζῶον ὁ κἀνθαρος τῆς περιεχώρας γινόμενος, ἡνίκα
ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθείρεται. Epit.

- Μετὰ δὲ Κασάνδρειαν ἐφεξῆς ἡ λοιπὴ τοῦ Τορω- 31
νικοῦ κόλπου παραλία μέχρι Λέρρεως· ἄκρα δ' ἐστὶν
ἀνταίρουσα τῷ Καναστραίῳ καὶ ποιούσα τὸν κόλπον.
ἀπαντικρὺ δὲ τῆς Λέρρεως πρὸς ἕω τὰ ἄκρα τοῦ Ἄθω,
5 μεταξὺ δὲ ὁ Σιγγικὸς κόλπος ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ πόλεως
ἀρχαίας κατεσκαμμένης Σίγγου τοῦνομα. μεθ' ἣν
Ἀκανθος ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ τοῦ Ἄθω κειμένη πόλις, Ἀν-
δρίων κτίσμα, ἀφ' ἧς συχνοὶ καὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον
καλοῦσι. Ε.
- 10 Ὅτι ἀντικρὺ Κανάστρου, ἄκρου τῆς Παλλήνης, 32
ἡ Λέρρις ἐστὶν ἄκρα πλησίον Κωφοῦ λιμένος, καὶ ὁ
Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. καὶ πρὸς
ἀνατολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος, ὃ ἀφορί-
ζει τὸν Σιγγικὸν κόλπον, ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ
- 15 Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας
οὕτως, Μαλιακὸν Παγασιτικὸν Θερμαῖον Τορωναῖον
Σιγγικὸν Στρυμονικόν. τὰ δὲ ἄκρα Ποσειδῖον μὲν τὸ
μεταξὺ Μαλιακοῦ καὶ Παγασιτικοῦ, τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς
βορρᾶν Σηπιάς, εἰτα τὸ ἐν Παλλήνῃ Κανάστρου, εἰτα
- 20 Λέρρις, εἰτα Νυμφαῖον ἐν τῷ Ἄθωνι πρὸς τῷ Σιγγιτι-
κῷ, τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ Ἀκράθως ἄκρον, ὃν με-
ταξὺ ὁ Ἄθων, οὐ πρὸς ἀνατολὰς ἡ Αἴημος· πρὸς δὲ βορ-
ρᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον ἡ Νεάπολις. Εἰπ.
- Ὅτι Ἀκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγικῷ κόλπῳ ἐστὶ 0.331
33
- 25 παράλιος πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος· ἔχει δ'
ὁ Ἄθων πέντε πόλεις, Στον Κλεωνὰς Θύσσον Ὀλόφν-
ξιν Ἀκροθαύους· αὕτη δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθω-
νος κεῖται. ἔστι δ' ὁ Ἄθων ὄρος μαστοειδὲς ὀξύτατον
ὑψηλότατον· οὐ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες ὁρῶσι τὸν
- 30 ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὠρῶν τριῶν τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ
ἀνατολῆς. καὶ ἔστιν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περι-
πλους τῆς χειρρονήσου ἕως Σταγείρου, πόλεως τοῦ

Ἀριστοτέλους, στάδια τετρακόσια, ἐν ἣ λιμὴν ὄνομα Κάπρος καὶ νησίον ὁμώνυμον τῇ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης Γαληψὸς Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα τοῦ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ τούτου παῖς διώριζον ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις. εἰσὶ δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἑτεραι, οἷον Μύρκινος Ἀργίλος Δραβήσκος Δάτον, ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον καὶ ναυπήγια καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία „Δάτον ἀγαθῶν,“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ Erit.

- 34 Ὅτι πλεῖστα μέταλλά ἐστι χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρηναῖσι, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλεις ἴδρυνται, πλησίον τοῦ Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος χρυσεῖα καὶ ἀργυρεῖα ἔχει μέταλλα καὶ ἡ πέραν καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Παιονίας· φασὶ δὲ καὶ τοὺς τὴν Παιονίαν γῆν ἀρουντας εὐρίσκειν χρυσοῦ τινα μόρια. Erit.

- 33 Ἔστι δ' ὁ Ἄθως ὄρος ὑψηλὸν καὶ μαστοειδές, ὥστε τοὺς ἐν ταῖς κορυφαῖς ἤδη ἀνίσχοντος ἡλίου κάμνειν 20 ἀρουντας, ἡνίκα ἀλεκτοροφωνίας ἀρχὴ παρὰ τοῖς τῇν ἀκτὴν οἰκοῦσιν ἐστίν. ἐν δὲ τῇ ἀκτὴ ταύτῃ θάμνυρις ὁ Θραξ ἐβασίλευσε, τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γεγονώς ὢν καὶ Ὀρφεύς. ἐνταῦθα δὲ καὶ διώρυξ δαίκνυται ἡ περὶ τὴν Ἀκανθον, καθ' ἣν Ξέρξης τὸν Ἄθω διορύξει 25 λέγεται καὶ διαγαγεῖν ἐκ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου διὰ τοῦ ἰσθμοῦ, δεξιάμενος τὴν θάλασσαν εἰς τὴν διώρυγα. Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος οὐκ οἶσται πλευσθῆναι τὴν διώρυγα ταύτην· μέχρι μὲν γὰρ δέκα σταδίων εὐγεων καὶ ὀρυκτὴν εἶναι, διορῶνυχθαι δ' ἐπὶ πλάτος πλεθροῦ 30 αἶον, εἰδ' ὑψηλὸν εἶναι πλαταμῶνα σταδιαλὸν σχεδόν τι τὸ μήκος, ὅσον οὐκ ἐνὸν ἐκλατομηθῆναι δι' ὅλου

- μέχρι θαλάσσης· εἰ δὲ καὶ μέχρι δεῦρο, οὗ γε καὶ κατὰ
 βυθοῦ ᾧστε πόρον γενέσθαι πλωτόν· ὅπου Ἀλέξαρχον
 τὸν Ἀντιπάτρου πόλιν ὑποδείμασθαι τὴν Οὐρανόπο-
 λιν τριάκοντα σταδίων τὸν κύκλον ἔχουσιν. ὥκησαν
 5 δὲ τὴν χειρόνησον ταύτην τῶν ἐκ Ἀήμνου Πελασγῶν
 τινες, εἰς πέντε διηρημένοι κολλίσματα, Κλεωνᾶς Ὀλό-
 φυξιν Ἀκροθώους Διον Θύσσον. μετὰ δὲ Ἄθω ὁ Στρυ-
 μονικὸς κόλπος μέχρι Νέστου τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀφορί-
 ζοντος τὴν κατὰ Φίλιππον καὶ Ἀλέξανδρον Μακεδο-
 10 νίαν· εἰς μέντοι τάκριβες ἄκρα τίς ἐστιν ἡ ποιοῦσα τὸν
 κόλπον πρὸς τὸν Ἄθω, πόλιν ἐσχηκυῖα τὴν Ἀπολλω-
 νίαν. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ πρώτη μετὰ τὸν Ἀκανθίων λι-
 μένα Στάγειρα, ἔρημος, καὶ αὐτὴ τῶν Χαλκιδικῶν,
 Ἀριστοτέλους πατρίς, καὶ λιμὴν αὐτῆς Κάπρος καὶ
 15 νησίον ὁμώνυμον τούτῳ· εἰδ' ὁ Στρυμών καὶ ὁ ἀνά-
 πλους εἰς Ἀμφίπολιν εἴκοσι σταδίων· ἐστὶ δ' Ἀθη-
 ναίων κτίσμα ἐν τῷ τόπῳ ἰδρυμένον τούτῳ, ὃς καλεῖ-
 ται Ἐννέα ὁδοί· εἰτα Γαληφὸς καὶ Ἀπολλωνία, κατε-
 σκαμμέναι ὑπὸ Φιλίππου. Ε.
- 20 Ἀπὸ Πηνειοῦ φησὶν εἰς Πύδναν σταδίους * ἑκατὸν 36
 εἴκοσι. παρὰ δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Στρυμόνος καὶ Λα-
 τινῶν πόλις Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Λάτον, εὐκαρπα
 πεδία καὶ λίμνην καὶ ποταμούς καὶ ναυπήγια καὶ χρυ-
 σεία λυσιτελῇ ἔχον, ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται „Λάτον
 25 ἀγαθῶν“ ὥς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ ἐστὶ δ' ἡ χώρα
 ἢ πρὸς τὸ Στρυμόνος πέραν, ἢ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ
 τοῖς περὶ Λάτον τόποις Ὀδόμαντες καὶ Ἡδωνοὶ καὶ Βι-
 σάλται, οἳ τε αὐτόχθονες καὶ οἱ ἐκ Μακεδονίας δια-
 βάντες, ἐν οἷς Πῆσος ἐβασίλευσεν. ὑπὲρ δὲ τῆς Ἀμφι-
 30 πόλεως Βισάλται καὶ μέχρι πόλεως Ἡρακλείας, ἔχοντες
 αὐλῶνα εὐκαρπον, ὃν διαρρεῖ ὁ Στρυμὼν ὠρημέ-
 νος ἐκ τῶν περὶ Ῥοδόπην Ἀργιάνων, οἷς παράκειται

τῆς Μακεδονίας ἡ Παρορβηλία, ἐν μεσογαίᾳ ἔχουσα
κατὰ τὸν αὐλῶνα τὸν ἀπὸ Εἰδομένης Καλλίπολιν Ὀρ-
θόπολιν Φιλιππούπολιν Γαρησκόν. ἐν δὲ τοῖς Βισάλ-
ταις ἀνὰ ποταμὸν ἰόντι τὸν Στρυμόνα καὶ ἡ Βέργη
ἰδρύται, κώμη ἀπέχουσα Ἀμφιπόλειως περὶ διακοσίους 5
σταδίους. ἐπὶ δὲ ἄρκτους ἰόντι ἀπὸ Ἡρακλείας καὶ τὰ
στενὰ δι' ὧν ὁ Στρυμὼν φέρεται, δεξιὸν ἔχοντι τὸν
ποταμὸν ἐκ μὲν τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ἡ Παιονία καὶ τὰ
περὶ τὸν Λόβηρον καὶ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὸν Αἴμον
ὕψος, ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ περὶ τὸν Αἴμον. ἐντὸς δὲ τοῦ 10
Στρυμόνος πρὸς αὐτῷ μὲν τῷ ποταμῷ ἡ Σκοτουῖσσα
ἐστὶ, πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ τῇ Βόλβῃ Ἀρέθουσα. καὶ δὴ καὶ
μάλιστα λέγονται Μυγδόνες οἱ περὶ τὴν λίμνην. οὐ μόν-
ον δ' ὁ Ἀξιὸς ἐκ Παιόνων ἔχει τὴν ῥύσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ
Στρυμὼν· ἐξ Ἀγριάνων γὰρ διὰ Μαίδων καὶ Σινταῶν 15
εἰς τὰ μεταξὺ Βισαλτῶν καὶ Ὀδομάντων ἐκπίπτει. Ε.

37 Ὅτι ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν
Ῥοδόπην Ἀγριάνων. Εἰρή.

38 Τοὺς δὲ Παίονας οἱ μὲν ἀποίκους Φρυγῶν οἱ
δ' ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι, καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι 20
Πελαγονίας καὶ Πιερίας ἐκτετάσθαι φασί· καλεῖσθαι
δὲ πρότερον Ὀρεστίαν τὴν Πελαγονίαν, τὸν δὲ Ἀστερο-
παῖον, ἕνα τῶν ἐκ Παιονίας στρατευσάντων ἐπ' Ἴλιον
ἡγεμόνων, οὐκ ἀπεικότως υἱὸν λέγεσθαι Πηλεγόνος,
καὶ αὐτοὺς τοὺς Παίονας καλεῖσθαι Πελαγόνους. Ε. 25

39 Ὅτι ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνος
ἐκ Παιονίας ὦν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ
Πηλεγόνος υἱός· οἱ γὰρ Παῖονες Πελαγόνες ἐκαλοῦντο.
Εἰρή.

40 Ἐπεὶ δὲ ὁ παιανισμὸς τῶν Θρακῶν τιτανισμὸς ὑπὸ 30
τῶν Ἑλλήνων λέγεται κατὰ μίμησιν τῆς ἐν παιᾷσι φω-
νῆς, καὶ οἱ Τιτᾶνες ἐκλήθησαν Πηλαγόνες. Ε.

Ὅτι καὶ πάσαι καὶ νῦν οἱ Παιῖνες φαίνονται πολ- 41
λὴν τῆς νῦν Μακεδονίας κατεσχηκότες, ὥς καὶ Πέριν-
θον πολιορκῆσαι, καὶ Κρηστωνίαν καὶ Μυγδονίδα πᾶ-
σαν καὶ τὴν Ἀγριάνων μέχρι Παγγαίου ὑπ' αὐτοῖς γε-
5 νέσθαι. τῆς δ' ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλῳ παραλίας τῆς
ἀπὸ Γαληψοῦ μέχρι Νέστου ὑπέρκεινται οἱ Φίλιπποι
καὶ τὰ περὶ Φιλίππους. οἱ δὲ Φίλιπποι Κρηνίδες ἐκα-
λοῦντο πρότερον, κατοικία μικρά· ἠϋξήθη δὲ μετὰ τὴν
περὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἦτταν. Ε.

10 Ὅτι οἱ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο 43
τὸ παλαιόν. Epil.

Πρόκεινται δὲ τῆς παραλίας ταύτης δύο νῆσοι, 44
Ἀῆμνος καὶ Θάσος. μετὰ δὲ τὸν εἰς Θάσον πορθμὸν
Ἀβδήρα καὶ τὰ περὶ Ἀβδήρου μυθεύόμενα. ᾤκησαν δ'
15 αὐτὴν Βίστονες Θρᾷκες, ὧν Διομήδης ἦρχεν· οὐ μέ-
νει δ' ὁ Νέστος ἐπὶ ταύτου ῥεῖθρον διὰ παντός, ἀλλὰ
κατακλύζει τὴν χώραν πολλάκις. εἴτα Δίκαια πόλις ἐν
κόλῳ κειμένη καὶ λιμὴν· ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ Βι-
στονὶς λίμνη κύκλον ἔχουσα ὅσον διακοσίων σταδίων.
20 φασὶ δὲ τοῦ πεδίου κοίλου παντάπασιν ὄντος καὶ τα-
πεινοτέρου τῆς θαλάττης ἱπποκρατούμενον τὸν Ἡρα-
κλέα, ἥνικα ἦλθεν ἐπὶ τὰς τοῦ Διομήδους ἵππους, διο-
ρῦσαι τὴν γῆνα καὶ τὴν θάλατταν ἐκσφέντα τῷ πεδίῳ
κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. δέκνυνται δὲ καὶ τὸ βασιλείον
25 Διομήδους ἀπὸ συμβεβηκότος καλούμενον Καρτερά
κώμη διὰ τὴν ἐρυμνότητα. μετὰ δὲ τὴν ἀνὰ μέσον λί-
μνην Ξάνθεια Μαρώνεια καὶ Ἴσμαρος, αἱ τῶν Κικό-
νων πόλεις· καλεῖται δὲ νῦν Ἴσμαρα πλησίον τῆς Μα-
ρωνείας· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἴσμαρις ἐξίησι λίμνη· κα-
30 λεῖται δὲ τὸ ῥεῖθρον ἡδὺ .... γειον· αὐτοῦ δὲ καὶ αἱ
Θασίων λεγόμεναι κεφαλαί. Σαπαῖοι δ' εἰσὶν οἱ ὑπερ-
κείμενοι. Ε.

- 45 "Οτι τὰ Τόπειρα ἔστι πρὸς Ἀβδήροις καὶ Μαρω-
ναίᾳ. Ε.
- 46 "Οτι Σιντοὶ ἔθνος Θρακικὸν κατῴκει τὴν Δῆμνον
νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ λέγων
„ἐνθα με Σίντιες ἄνδρες.“ Εἰρήν. 6
- 47 "Οτι μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς
Ἀβδηρα πόλις, ἐπώνυμος Ἀβδήρου, ὃν οἱ τοῦ Διομή-
δους ἵπποι ἔφαγον· εἴτα Δίκαϊα πόλις πλησίον, ἧς
ὑπέρκειται λίμνη μεγάλη ἡ Βιστονίς· εἴτα πόλις Μα-
ρώνεια. Εἰρήν. 10
- 48 "Ἔστι δ' ἡ Θράκη σύμπασα ἐκ δυεῖν καὶ εἰκοσιν
ἔθνων συνεστῶσα· δύναται δὲ στέλλειν καίπερ οὐσα
περισσῶς ἐκπεπονημένῃ μυρίους καὶ πεντακισχιλίους
ἱππίας, πεζῶν δὲ καὶ εἰκοσι μυριάδας. μετὰ δὲ τὴν
Μαρωνεῖαν Ὀρθαγόρεια πόλις καὶ τὰ περὶ Σέρριον, 15
παράπλους τραχύς, καὶ τὸ τῶν Σαμοθράκων πολίχνιον
Τέμπυρα καὶ ἄλλο Χαράκωμα, οὐ πρόκειται ἡ Σαμο-
θράκη νῆσος, καὶ Ἰμβρος οὐ πολὺ ἄπωθεν ταύτης·
πλέον δ' ἢ διπλάσιον ἡ Θάσος. ἀπὸ δὲ Χαράκωματος
Δορίσκος, ὅπου ἐμέτρησε Ξέρξης τῆς στρατιᾶς τὸ πλη- 20
θος. εἰδ' Ἐβρος ἀνάπλουν ἔχων εἰς Κύψελα ἑκατὸν
εἰκοσι· τῆς Μακεδονίας φησὶ τοῦτο ὄριον, ἣν ἀφεί-
λονται Περσὶα Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ψευδοφί-
λιππον. Παῦλος μὲν οὖν ὁ τὸν Περσέα ἐλὼν συνάψας
τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη εἰς τέτταρα 25
μῆρη διέταξε τὴν χώραν, καὶ τὸ μὲν προσένειμεν Ἀμ-
φιπόλει, τὸ δὲ Θεσσαλονικεῖα, τὸ δὲ Πέλλῃ, τὸ δὲ Πε-
λαγόσι. παροικοῦσι δὲ τὸν Ἐβρον Κορπίλοι καὶ Βρέ-
ναι ἐν ἀνωτέρῳ, εἰτ' ἔσχατοι Βέσσοι· μέχρι γὰρ δεῦρο
ὁ ἀνάπλους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ληστρικὰ ταῦτα, μά- 30
λιστα δ' οἱ Βέσσοι, οὓς λέγει γειτονεῦειν Ὀδρύσαις καὶ
Σαπαίοις. Ἀστῶν δὲ βασιλεῖον ἦν Βιζύη. Ὀδρύσας δὲ

καλοῦσιν ἐνιοι πάντας τοὺς ἀπὸ Ἑβρου καὶ Κυψέλων
μέχρι Ὀδησοῦ τῆς παραλίας ὑπεροικούντας, ὧν ἐβα-
σίλευσεν Ἀμάδοκος καὶ Κερσοβλέπτης καὶ Βηρισάδης
καὶ Σεύθης καὶ Κότυς. Ε.

5 Ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θράκῃ καλούμενος 49
Ἑρίγων ἦν καλούμενος. Epit.

Ὅτι τὴν Σαμοθράκην Ἰασίων καὶ Λάρδανος ἀδελ- 50
φοι ᾤκουν· κεραινωθέντος δὲ Ἰασίωνος διὰ τὴν εἰς
Ἀήμητρα ἀμαρτίαν, ὁ Λάρδανος ἀπάρας ἐκ Σαμοθρά-
10 κης, ἐλθὼν ᾤκησεν ἐν τῇ ὑπωρεῖα τῆς Ἰδης, τὴν πόλιν
Λαρδανίαν καλέσας, καὶ ἐδίδαξε τοὺς Τρῶας τὰ ἐν
Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκῃ Σά-
μος πρὶν. Epit.

Ὅτι τοὺς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τιμωμένους θεοὺς εἰ- 51
15 ρήκασι πολλοὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς Καβαίροις, οὐδ' αὐ-
τοὺς ἔχοντες λέγειν τοὺς Καβαίρους οἵτινές εἰσι, κα-
θάπερ τοὺς Κύρβαντας καὶ Κορύβαντας, ὥς δ' αὐτως
Κουρήτας καὶ Ἰδαίους Λακτύλους. Ε.

Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Ἑβρου διστόμου ὄντος πό- 52
20 λιν Αἶνος ἐν τῷ Μέλανι κόλπῳ κεῖται, κτίσμα Μιτυ-
ληναίων καὶ Κυμαίων, ἐτι δὲ πρότερον Ἀλωπεκοννη-
σίῳ· εἴτ' ἄκρα Σαρπηδῶν· εἴθ' ἡ Χερρόνησος ἡ Θρα-
κία καλουμένη, ποιούσα τὴν τε Προποντίδα καὶ τὸν
Μέλαναν κόλπον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἄκρα γὰρ ἐκ-
25 κεῖται πρὸς εὐρόνοτον, συνάπτουσα τὴν Εὐρώπην
πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐπτασταδίῳ πορθμῷ τῷ κατὰ Ἄβυδον
καὶ Σησιόν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὴν Προποντίδα ἔχουσα,
ἐν δεξιᾷ δὲ τὸν Μέλαναν κόλπον καλούμενον οὕτως ἀπὸ
τοῦ Μέλανος ἐκδιδόντος εἰς αὐτόν, καθάπερ Ἡρόδο-
30 τος καὶ Εὐδοξος· εἰρηκε δέ, φησὶν, ὁ Ἡρόδοτος μὴ ἀν-
ταρκέσαι τὸ ὁδεῖθρον τῇ Ξέρξου στρατιᾷ τοῦτο· ἰσθμῷ
δὲ κλείεται τετταράκοντα σταδίων ἡ λεχθεῖσα ἄκρα.

ἐν μέσῳ μὲν οὖν τοῦ ἰσθμοῦ *Λυσιμάχεια* πόλις ἴδρυνται ἐπ' αὐνυμος τοῦ κτίσαντος βασιλέως· ἐκατέρωθεν δ' ἐπὶ μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία* κεῖται μεγίστη τῶν ἐν τῇ *Χερρονήσῳ* πόλεων, *Μιλησίων* καὶ *Κλαζομενίων* κτίσμα, ὕστερον δὲ καὶ *Ἀθηναίων*· ἐν δὲ τῇ *Προποντιδί* *Πακτύῃ*. μετὰ δὲ *Καρδίαν* *Δράβος* καὶ *Λίμναι*· εἰτ' *Ἀλωπεκόννησος*, εἰς ἣν τελευτᾷ μάλιστα ὁ *Μέλας* κόλπος· εἰτ' ἄκρα μεγάλη *Μαζουσία*· εἰτ' ἐν κόλπῳ *Ἐλαιοῦς*, ὅπου τὸ *Πρωτεσιλάειον*, καθ' ὃ τὸ *Σίγειον* ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων ἐστίν, ἄκρα τῆς *Τροάδος*· 10 καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἐστὶ τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς *Χερρονήσου*, σταδίους μικρῶ πλείους τῶν τετρακοσίων ἀπὸ *Καρδίας*· καὶ οἱ λοιποὶ δ' ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ ἰσθμοῦ μικρῶ τοῦ διαστήματος τούτου πλείους περιπλέοντι. *Ε*.

15

53 Ὅτι ἡ ἐν *Θράκη* *Χερρονήσος* τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· *Προποντιίδα* ἐκ βορρᾶ, *Ἑλλήσποντον* ἐξ ἀνατολῶν καὶ τὸν *Μέλαν* κόλπον ἐκ νότου, ὅπου καὶ ὁ *Μέλας* ποταμὸς ἐκ βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ. *Εἰρήν.*

54 Ὅτι ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς *Χερρονήσου* τρεῖς πόλεις 20 κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία*, πρὸς δὲ τῇ *Προποντιδί* *Πακτύῃ*, πρὸς δὲ τῇ μεσογαίᾳ *Λυσιμάχεια*· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια τετταράκοντα. *Εἰρήν.*

55 Ὅτι ἡ πόλις ὁ *Ἐλαιοῦς* ἀρσενικῶς λέγεται· ἰάχα δὲ καὶ ὁ *Τραπεζοῦς*. *Εἰρήν.*

25

56 Ἔστι δ' ἐν τῷ περίπλῳ τούτῳ τῷ μετὰ *Ἐλαιοῦντα* ἡ εἰσβολὴ πρῶτον ἢ εἰς τὴν *Προποντιίδα* διὰ τῶν στενῶν, ἣν φασὶν ἀρχὴν εἶναι τοῦ *Ἑλλήσποντου*· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τὸ *Κυνὸς* σημεῖον ἄκρα, οἱ δ' *Ἐκάβης* φασί· καὶ γὰρ δεικνύνται κάμψαντι τὴν ἄκραν τάφος αὐτῆς. 30 εἰτα *Μάδυτος* καὶ *Σηστιὰς* ἄκρα, καθ' ἣν τὸ *Ξέρξου* ξεῦγμα, καὶ μετὰ ταῦτα *Σηστός*. ἀπὸ δὲ *Ἐλαιοῦντος*

ἐπὶ τὸ ζευγμα ἑκατὸν ἐβδομήκοντα· μετὰ δὲ Σηστόν
 ἐπὶ Αἰγὸς ποταμοὺς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, πολίχνην
 κατεσκαμμένην, ὅπου φασὶ τὸν λίθον πεσεῖν κατὰ τὰ
 Περσικά· εἶτα Καλλίπολις, ἀφ' ἧς εἰς Λάμφακον δι-
 5 αρμα εἰς τὴν Ἀσίαν τετταράκοντα· εἶτα πολίχνην κα-
 τεσκαμμένον Κριθωτή· εἶτα Πακτύη· εἶτα τὸ Μακρὸν
 τεῖχος καὶ Λευκὴ ἀκτὴ καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος καὶ Πέρινθος,
 Σαμίῳν κτίσμα· εἶτα Σηλυβρία. ὑπέρκειται δ' αὐτῶν
 Σίλτα, καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
 10 καὶ ἔστιν οἶον ἀκρόπολις τῆς χώρας. ἄσφαλτον δ' ἐξίη-
 σιν εἰς τὴν θάλασσαν, καθ' ὃν τόπον ἡ Προκόννησος
 ἐγγυτάτῳ τῆς γῆς ἐστὶ ἀπὸ ἑκατὸν εἰκοσι σταδίων, τὸ
 μέταλλον ἔχουσα τῆς λευκῆς μαρμάρου πολὺ τε καὶ
 σπουδαῖον. μετὰ δὲ Σηλυβρίαν Ἀθύρας ἐστὶ ποταμὸς
 15 καὶ Βαθυρίας· εἶτα Βυζάντιον καὶ τὰ ἐφεξῆς μέχρι
 Κυανέων πετρῶν. Ε.

Ὅτι ἐκ Περίνθου εἰς Βυζάντιόν εἰσιν ἑξακόσιοι 57
 τριακοντα· ἀπὸ δὲ Ἐβρου καὶ Κυψέλων εἰς Βυζάντιον
 μέχρι Κυανέων τρισχίλιοι ἑκατόν, ὥς φησιν Ἀρτεμίδω-
 20 ρος· τὸ δὲ σύμπαν μῆκος ἀπὸ Ἰονίου κόλπου τοῦ κατὰ
 Ἀπολλωνίαν μέχρι Βυζαντίου ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι
 εἰκοσι· προστίθῃσι δ' ὁ Πολύβιος καὶ ἄλλους ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα, τὸ τρίτον τοῦ σταδίου προσλαμβάνων
 ἐπὶ τοῖς ὀκτώ τοῦ μιλίου σταδίοις. Δημήτριος δ' ὁ
 25 Σκῆψιος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου τὸ μὲν
 ἐκ Περίνθου μέχρι Βυζαντίου φησὶν ἑξακοσίους σταδί-
 ους, τὸ δ' ἴσον μέχρι Παρίου. τὴν δὲ Προποντίδα μήκει
 μὲν χιλίων καὶ τετρακοσίων ἀποφαίνει σταδίων, εἰς
 εὖρος δὲ πεντακοσίων. τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου τὸ στενώ-
 30 ιατον ἑπταστάδιόν φησι, μῆκος δὲ τετρακοσίων. Ε.

Ὅτι Ἑλλησπόντος οὐχ ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν ὁ 58
 αὐτός, ἀλλὰ δόξαι περὶ αὐτοῦ λέγονται πλείους. οἱ

μὲν γὰρ ὅλην τὴν Προποντίδα καλοῦσιν Ἑλλήσποντον,
 οἱ δὲ μέρος τῆς Προποντίδος τὸ ἐντὸς Περίνθου· οἱ δὲ
 προσλαμβάνουσι καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης τῆς πρὸς τὸ Αἰ-
 γαῖον πέλαγος καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἀνεωγμένης, καὶ
 οὗτοι ἄλλος ἄλλα ἀποτιμνόμενος· οἱ μὲν τὸ ἀπὸ Σιγεί- 5
 ου ἐπὶ Λάμψακον καὶ Κύζικον ἢ Πάριον ἢ Πριάπον, ὁ δὲ
 προσλαμβάνων καὶ τὸ ἀπὸ Σιγρίου τῆς Λεσβίας. οὐκ
 ὁκνοῦσι δὲ τινες καὶ τὸ μέχρι τοῦ Μυρτώου πελάγους
 ἅπαν καλεῖν Ἑλλήσποντον, εἶπερ, ὥς φησιν ἐν τοῖς
 ὕμνοις Πίνδαρος, οἱ μεθ' Ἡρακλείους ἐκ Τροίας πλέον- 10
 τες διὰ παρθένιον Ἑλλάς πορθμόν, ἐπεὶ τῷ Μυρτῷ
 συνῆψαν, εἰς Κῶν ἐπαλινδρομήσαν ξεφύρου ἀντικνεύ-
 σαντος. οὕτω δὲ καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μέχρι τοῦ Θερ-
 μαίου κόλπου καὶ τῆς κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν
 θαλάσσης ἅπαν ἀξιοῦσιν Ἑλλήσποντον προσαγορεύειν 15
 δεῖν, μάρτυρα καὶ Ὅμηρον καλοῦντες. φησὶ γὰρ „ὄψεται,
 „ἣν ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμλήῃ, ἦρι μάλ' Ἑλλή-
 „σποντον ἐπ' ἰχθυοέντα πλεούσας νῆας ἐμάς.“ ἐλέγχε-
 „ται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐπῶν ἐκείνων „ἦρως Ἰμβρα-
 „σίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει.“ οὗτος δὲ τῶν Θρα- 20
 κῶν ἦγατο „ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρρους ἐντὸς ἐέρ-
 „γει.“ τοὺς γὰρ ἐφεξῆς τούτων ἐκτὸς αὖ καὶ τοῦ Ἑλλη-
 σπόντου καθιδρυμένους ἀποφαίνοι. ἡ μὲν γὰρ Αἶνος
 καίται κατὰ τὴν πρότερον Ἀψυνθίδα νῦν δὲ Κορπιλικὴν
 λεγομένην, ἡ δὲ τῶν Κικόνων ἐφεξῆς πρὸς δύσιν. Ε. 25

58* Τετραχωρεῖται, οἱ Βεσσοί, ὥς Στράβων ἐβδόμη.
 οὗτοι λέγονται καὶ Τετράκωμοι. Stephanus v. Τετρα-
 χωρεῖται.

58* Λέγει γὰρ (Στράβων) αὐτὸν ἐν τῇ ἐβδόμῃ (τῶν
 γεωγραφουμένων) ἔγνωκεναι Ποσειδώνιον τὸν ἀπὸ τῆς 30
 στοᾶς φιλόσοφον .... συγγενομένου Σκιπίωνι τῷ τὴν
 Καρχηδόνα ἐλόντι. Athenaeus 14 p. 657 f.

Ἐπεὶ δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Εὐρώπης
 μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτός,
 5 τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα ἐν αὐτῇ μέ-
 χρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολὺ μέρος, ἀπο-
 δώσομεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας,
 ἅπερ Ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους
 ἐπραγματεύσαντο, οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας ἢ περιήλους ἢ
 10 περιόδους γῆς ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράψαντες, ἐν οἷς
 καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστο-
 ρίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων το-
 πογραφίαν, καθάπερ Ἐφορὸς τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος·
 ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν
 15 προσέλαβόν τινα καὶ τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσει-
 δώνιος τε καὶ Ἰππαρχος. τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων εὐδι-
 αίτητά ἐστι, τὰ δ' Ὁμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς,
 ποιητικῶς τε λέγοντος καὶ οὐ τὰ νῦν ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα,
 ὧν ὁ χρόνος ἡμαύρωκε τὰ πολλὰ. ὥς δ' οὖν δυνατόν
 20 ἐγγχειρητέον ἀρξαμένοις ἀφ' ὧν περ ἀπελίσκομεν· ἐτε-
 λεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπέρας καὶ τῶν
 ἄρκτων εἰς τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν,
 ἀπὸ δὲ τῆς ἑω εἰς τὰ τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου.
 μετὰ μὲν οὖν τοὺς Ἑπειρώτας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν
 25 Ἑλλήνων Ἀκαρνανεὶς εἰσι καὶ Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ οἱ
 Ὀξόλαι· πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· τού-
 τοις δ' ἀντίπορθμός ἐστιν ἡ Πελοπόννησος, ἀπολαμ-
 βάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ σχημα-
 τίζουσά τε τοῦτον καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ C.333

δὲ Μακεδονίαν Θετταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντὸς.

- 2 * ἐπιδοῦο μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται, τὰ δ' ἀνωτάτω τοσαῦτα ὅσας καὶ διαλέκτους παρσιλήφामεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεττάρων οὐσῶν τὴν 5 μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φασί (καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοί, καὶ ἐκεῖθεν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένη γλῶττι Ἰάδι), τὴν δὲ Δωρίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ πλὴν Ἀθηναίων καὶ Με- 10 γαρέων καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων καὶ νῦν ἐτι Αἰολεῖς καλοῦνται· καὶ τοὺς Δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας καὶ τραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν εἰκὸς ἐστὶ τῷ ἀνεπιμύκτῳ παρατρέφαι τὴν γλῶττιαν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πρὸς τὸ μὴ ὁμογενεῖς, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. τοῦτο 15 δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγειόν τε καὶ τραχεῖαν οἰκοῦντας χώραν ἀπορρήτους * μὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι φησὶν ὁ Θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν ἀεὶ, μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς μηδ' ἐπιθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο 20 τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττου καὶ τοῦ ἑτεροεθοῦς αἴτιον, ὥς εἰκὸς, ὑπῆρξε καίπερ ὀλίγοις οὖσιν. οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πλήθους ἐπικρατοῦντος ἐν τοῖς ἐκτὸς Ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἴτ' ἐμύχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν Αἰγιαλὸν κα- 25 τασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τοὺς Δωριέας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τὰ τε Μίγαρα φησίσθη καὶ πολλαὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν, Αἰολικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό τε Αἰ- 30 ολικὸν καὶ τὸ Δωρικόν. ὅσοι μὲν οὖν ἦντιον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο (καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι

καὶ τοῖς Ἑλλείοις, τοῖς μὲν ὀρεινοῖς τελέως οὖσι καὶ οὐκ
 ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι
 τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ καθ' αὐτοὺς εἰρήνην ἄγουσι
 πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὖσι
 5 καὶ δεδερμένοις τὴν Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιάν
 περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον), οὗτοι αἰολιστὶ
 διελέχθησαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἀμ-
 φοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἦτιον αἰολίζοντες· σχεδὸν
 δέ τι καὶ νῦν κατὰ πόλεις ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δο-
 10 κοῦσι δὲ θεωρεῖν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικρά-
 τειαν. τοσαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ οὗ-C.334
 τως, ὥς τύφω εἰπεῖν, ἀπωρισμένα. λέγωμεν δὲ διαλα-
 βόντες ὃν χρὴ τρόπον τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἐφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν 3
 15 Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην
 γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἡπειρωτικοῖς ἔθνεσιν.
 ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ μέτρῳ χρώμενος ἐντεῦ-
 θεν ποιεῖται τὴν ἀρχήν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατταν
 κρινῶν πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει
 20 κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀπο-
 φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκο-
 λουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων σύμβουλον ποιεῖσθαι
 τὴν θάλατταν. αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους
 προσπεσοῦσα τῇ μὲν ἀναχέεται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν
 25 κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χειρρόνησον μεγάλην τὴν Πε-
 λοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομένην. ἔστι δὲ τὰ δύο
 μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλάδος τό τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ
 καὶ τὸ ἐκτὸς μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· ἔστι δὲ
 καὶ μεῖζον καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· σχε-

28. post ἐκτὸς: πυλῶν post Πηνειοῦ: καὶ τοῦτο δ' ἴστί
 τὸ Θετταλικόν·

δὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολιν ἔστιν ἡ Πελοπόννησος τῆς
 συμπάσης Ἑλλάδος . . . . . χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότη-
 τος καὶ δυνάμειος τῶν ἐνοικησάντων ἐθνῶν αὐτὴ ἡ
 τῶν τόπων θείσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην,
 κόλποις τε καὶ ἄκραις πολλαῖς καὶ τοῖς σημειωδεσταί- 5
 τοις, χειρρονήσοις μεγάλαις, διαπεποικιλμένη, ὧν ἐκ
 διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει. ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν
 χειρρονήσων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τετρα-
 ράκοντα σταδίων. δευτέρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα,
 ἣς ἰσθμὸς ἔστιν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν εἰς Νί- 10
 σαιαν, τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκα-
 τὸν εἰκοσιν ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν. τρίτη δ' ἡ
 καὶ ταύτην περιέχουσα, ἣς ἰσθμὸς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Κρισαίου κόλπου μέχρι Θερμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινου-
 μένη εὐθεῖα γραμμὴ ὅσον πεντακοσίων ὀκτῶ σταδίων 15
 τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν
 δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους.
 τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου διὰ τῆς
 Οἰτῆς καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον κα-
 θήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον 20
 ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων· πλειόνων δ' ἢ χιλίων ἄλλος
 ἔστιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θε-
 ταλῶν καὶ Μακεδόνων εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυ-
 χόν. ὑπαγορεύει δὴ τινα τάξιν οὐ φαύλην ἢ τῶν χειρ-
 ρονήσων διαδοχῇ· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, 25
 ἐπιφανεστάτης δέ.

C.335

2

Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰκονῆα φύλλῳ πλα-
 τάνου τὸ σχῆμα, ἴση σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ
 πλάτος ὅσον χιλίων καὶ τετρακοσίων σταδίων, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω, τοῦτο δ' ἔστι τὸ ἀπὸ τοῦ 30
 Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ
 Ἰσθμόν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὅ ἔστι

τὸ ἀπὸ Μαλειῶν δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἰγιον· ἡ δὲ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι τετρακισχιλίων σταδίων, ὥς Πολύβιος· Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστίθῃσι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ 5 τοῖς πεντακισχιλίοις. ὁ δ' Ἰσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεωλοκῶσιν ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἐτέραν θάλατταν, εἰρηται ὅτι τετταράκοντα σταδίων ἐστίν.

Ἔχουσι δὲ τῆς χειρρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἐσπέριον 2
10 μέρος Ἡλεῖοι καὶ Μεσσηνιοὶ, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἐκατέρωθεν παραλίας, ἡ μὲν Ἡλεῖα πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας Ἀράξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμὸς ἐστὶν ἢ τε Ἀκαρνανία καὶ 15 αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία καὶ Ἰθάκη καὶ [αἱ] Ἐχινάδες, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεόν ἀνεωγμένον πρὸς νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων πλησίον Ταινάρου. ἐξῆς δὲ μετὰ μὲν τὴν Ἡλείαν ἐστὶ 20 τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἄρκτους βλέπον καὶ τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ παρατεῖνον, τελευταῖα δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν· ἐντεῦθεν δὲ Σικυῶν καὶ Κόρινθος ἐκδέχεται μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ· μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεῖα, μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ αὕτη· κόλ- 25 ποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὅ τε Μεσσηνιακὸς καὶ ὁ Λακωνικὸς καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικὸς, τέταρτος δ' ὁ Ἑρμιονικὸς καὶ Σαρωνικὸς (οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν καλοῦσιν), ὧν τοὺς μὲν ἡ Λιβυκὴ τοὺς δ' ἡ Κρητικὴ θάλαττα πληροὶ καὶ τὸ Μυρτώον πέλαγος· τινὲς δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πό- 30 ρον [ἢ] πέλαγος ὀνομάζουσι. μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρκαδία πᾶσιν ἐπικειμένη καὶ γειτνιαῖσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.

Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν 3
STRABO II. 6.

ἐκβολῶν τοῦ Εὐήνου (τινὲς δὲ φασιν τοῦ Ἀγελῶος τοῦ
 ὀρίζοντος Ἀκαρνανας καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς) καὶ τοῦ Ἀρά-
 ξου. ἐνταῦθα γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμ-
 βάνουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ἐκατέρωθεν ἄκται· προτοῦ-
 σαι δὲ πλέον τελείως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ 5
 τὸ Ἀντίρριον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπονσαι
 πορθμόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενὴς
 ἄκρα, θρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχου-
 σι. 3368α· καὶ δὴ καλεῖται Δρεπανον· καίται δὲ μεταξὺ
 Πατρῶν καὶ Αἰγίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' 10
 Ἀντίρριον ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος
 ἴδρυνται, καλοῦσι δὲ [καὶ] Μολύκριον Ῥίον. εἴτ' ἐντεῦ-
 θεν διίσταται πάλιν ἡ παραλία μετρίως ἐκατέρωθεν,
 προσελθοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισαῖον κόλπον ἐνταῦθα τε-
 λευτῇ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας καὶ 15
 τῆς Μεγαρικῆς τερμόσιν. ἔχει δὲ τὴν περίμετρον ὁ
 Κορινθιακὸς κόλπος ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι Ἀρά-
 ξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα· εἰ δ' ἀπὸ
 τοῦ Ἀγελῶος, πλεονάζει ἂν ἑκατὸν πού σταδίοις. ἀπὸ
 μέντοι Ἀγελῶος ἐπὶ τὸν Εὐήνον Ἀκαρνανές εἰσιν, εἰδ' 20
 ἕξῃς ἐπὶ τὸ Ἀντίρριον Αἰτωλοί, τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι
 Ἰσθμοῦ Φωκίαν ἔστι καὶ Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος,
 στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι δυεῖν δέοντες· ἡ δὲ ἀπὸ
 τοῦ Ἀντιρρίου μέχρι Ἰσθμοῦ θάλαττα . . . Ἀλκυονίδες
 καλεῖται, μέρος οὐσα τοῦ Κρισαίου κόλπου· ἀ[πὸ δὲ 25
 τοῦ] Ἰσθμοῦ ἐπὶ τὸν Ἀραξὸν τριάκοντα ἐπὶ τοῖς [χι-
 λίοις]. ὥς μὲν δὴ τύπῳ εἰπεῖν τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη
 ἡ τῆς Πελοποννήσου θείσις καὶ τῆς ἀντιπόρθμου γῆς
 μέχρι τοῦ μυχοῦ, τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλ-
 πος. εἰτα καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς 30
 Ἠλείας ποιησάμενοι.

3 Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι τὴν μεταξὺ

Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς
 τὴν μεσόγαίαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην
 καὶ Ἀζᾶνας καὶ Παρρασίους. τοῦτο δὲ τὸ παλαιὸν εἰς
 πλείους δυναστείας διήρθητο, εἰτ' εἰς δύο, τὴν τε τῶν
 5 Ἐπειῶν καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλείως· καθάπερ
 καὶ Ὅμηρος εἰρηκε, τὴν μὲν τῶν Ἐπειῶν ὀνομάζων
 Ἥλιν „ἥ δὲ παρ' Ἥλιδα δῖαν, ὅθι κρατείουσιν Ἐπειοί,“
 τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥέειν
 φησιν, „Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης.“
 10 Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής „οἱ δὲ Πύ-
 „λον, Νηληϊὸς ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξον.“ οὐ διὰ
 τῆς πόλεως δὲ οὐδὲ παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ Ἀλφειός, ἀλλὰ
 παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ μὲν Παμισδὸν οἱ δὲ Ἀμα-
 θον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύλος Ἡμαθόεις εἰρησθαι
 15 οὗτος δοκεῖ, διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Πυλίας ὁ Ἀλφειός.

Ἥλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὐπω ἐκτιστο καθ' Ὅμηρον, 2
 ἀλλ' ἡ χώρα κωμηδὸν φέκετο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη Ἥλις
 ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ πλείστη καὶ
 ἀρίστη· ὅψε δὲ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πόλιν Ἥλιν,
 20 μετὰ τὰ Περσικά, ἐκ πολλῶν δῆμων. σχεδὸν δὲ καὶ
 τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κατὰ Πελοπόννησον πλὴν
 ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητής, οὐ πόλεις ἀλλὰ χώ- 0.337
 ρας νομίζειν [δεῖ], συστήματα δῆμων ἔχουσαν ἐκάστην
 πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συνωκί-
 25 σθησαν, οἷον τῆς Ἀρκαδίας Μαντίνεια μὲν ἐκ πέντε
 δῆμων ὑπ' Ἀργείων συνωκίσθη, Τεγέα δ' ἐξ ἑννέα, ἐκ
 τοσοῦτων δὲ καὶ Ἡραία ὑπὸ Κλεομβρότου ἢ ὑπὸ
 Κλεωνύμου· ὥς δ' αὐτως Αἰγιον ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ δῆ-
 μων συνεπολίσθη, Πάτραι δὲ ἐξ ἑπτὰ, Δύμη δὲ ἐξ
 30 ὀκτώ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἥλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνε-
 πολίσθη· μία τούτων προσκτισ . . . . . Ἀγριάδες. ῥεῖ
 δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνά-

σιον αὐτῆς· ἐπραξάν τε τοῦτο Ἡλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι.

- 3 Ἦν δὲ ταῦτα ἢ τε Πισᾶτις, ἧς ἡ Ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία καὶ ἡ τῶν Καυκῶνων. Τριφύλιοι δ' 5 ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ τρία φῦλα συνεληλυθέναι, τὸ τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐπειῶν καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἡλείων· οἱ δ' ἀντὶ τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασίν, ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, 10 ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὅμηρος δὲ ταύτην ἅπασαν τὴν χώραν μέγχι Μεισσήνης καλεῖ Πύλον ὁμωνύμως τῇ πόλει. ὅτι δὲ διώριστο ἡ κοίλη Ἥλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμό- 15 νων καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ ταῦτα συμβάλλων τὰ τε νῦν καὶ τὰ ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἐκάστου κατορθοῦσθαι τὴν παροῦσαν πρόθε- 20 σιν, ὅταν ἢ μὴδὲν ἀντιπίκτον τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὴ τὰ τε ὄντα λέγειν καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσσκοπεῖν.

- 4 Ἔστι δέ τις ἄκρα τῆς Ἡλείας πρόσβορος ἀπὸ ἐξή- 25 κοντα Δύμης Ἀχαϊκῆς πόλεως Ἀραξος. ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθμεν τῆς τῶν Ἡλείων παραλίας· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν προιοῦσι τὸ τῶν Ἡλείων ἐπίνειον ἢ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ τῆς Κυλ- 30 λήνης ταύτης καὶ Ὅμηρος λέγων Ὄτον Κυλλήνιον ἀρχὸν Ἐπειῶν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα

- ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἑπειῶν ἀποφῆναι· ἔστι δὲ κώμη
μετρία, τὸν Ἀσκληπιδὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμα-
στὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ Κυλλήνην
ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πε-
λοποννήσου σημεῖον. πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίον καὶ 0.338
βραχία ἐν μεθορίοις τῆς τε κοίλης Ἡλίδος [καὶ τῆς]
Πισατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι εἰσεῖν οὐ
πλεῖους στάδιοι ὀγδοήκοντα. αὐτοῦ δέ που καὶ ὁ Ἐλί-
σων ἢ Ἐλίσσα ῥεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθαίῳ μεθορίᾳ.
- 10 Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὅ τε 5
Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς καὶ ὁ Σελλήεις ὑπὸ τοῦ ποιη-
τοῦ λεγόμενος, ῥέων ἐκ Φολόης· ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις,
ἐτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς καὶ τῆς Κορίν-
θου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ καιμένη τῇ ἐπὶ Λασιῶνα,
15 ἥτοι ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ Βοιωτῷ (τὴν γὰρ Οἰνόην οὕτω
καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς
Ἡλείας πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἰκοσιν· ἐξ ἧς ἢ τε
Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μῆτηρ
„τὴν ἄγει“ ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος“ (ἐκεῖ
20 γὰρ μᾶλλον αἱ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι, πρὸς ἐκεί-
ναις τε οὐδεὶς ποταμὸς Σελλήεις), καὶ ὁ τοῦ Μέγητος
[Θωράξ] „τόν ποτε Φυλεὺς ἤγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποτα-
μοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀν-
δροφόνα. εἰς Ἐφύραν γὰρ ἀφίχθαι [ἢ Ἀθηνᾶ] φησὶ τὸν
25 Ὀδυσσεῖα „φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενον, ὅφρα οἱ
„εἴη ἰοὺς χρίεσθαι“ καὶ τὸν Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες
„ἥε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πείραν ἄρουραν εἰσεῖν,
„ὅφρ' ἐνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνεῖκη.“ καὶ γὰρ τὴν
Ἀργίου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἑπειῶν βασιλέως ὁ Νέστωρ
30 ἐν τῇ διηγῆσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα
εἰσάγει „πρῶτος ἐγὼν ἔλον ἄνδρα“ φήσας „Μούλιον
„αἰχμητὴν, γαμβρὸς δ' ἦν Ἀργεῖο, πρεσβυτάτην δὲ

„θύγατρ' εἶχεν, ἣ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐ-
 „ρεῖα χθών.“ ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις πο-
 ταμὸς καὶ Ἐφύρα πλησίον κώμη, καὶ ἐν τῇ Ἀγραίᾳ τῆς
 Αἰτωλίας Ἐφύρα κώμη, οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἐφυροὶ καὶ
 ἄλλοι οἱ Περραιβῶν πρὸς Μακεδονίαν, οἱ Κραννώ- 5
 νιοι, καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς πρότερον
 Ἐφύρας.

- 6 Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων ὃν τρόπον ὁ ποιητὴς
 εἶωθε διαστέλλεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, ὅλον ἐπὶ τοῦ Ὀρ-
 χομενοῦ τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν τὸν δὲ 10
 Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Θρηκίην συντιθεῖς
 C.339, „μεσσηγὺς τε Σάμοιο καὶ Ἰμβρου,“ ἵνα χωρίσῃ ἀπὸ
 τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν Θεσπρωτικὴν Ἐφύ-
 ραν διαστέλλεσθαι τῷ τε „τηλόθεν“ καὶ τῷ „ποταμοῦ
 „ἀπο Σελλήεντος.“ ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ 15
 Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ
 πλεῖστα. ἐκεῖνος γὰρ οὐ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν
 Θεσπρωτοῖς ποταμόν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ
 Ἐφύραν, ὡς προείπομεν. τοῦτό τε οὖν εἰρηκε σκέψεως
 δεόμενον καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας ὅτι φησὶν οὐ μίαν οὐ- 20
 σης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος· δῆλον οὖν
 ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν „οἱ τ' ἔχον Οἰχαλίην,
 „πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.“ τίς οὖν ἐστὶν ἐξ ἧς ὁρ-
 μηθέντα αἱ Μοῦσαι κατὰ Δώριον „ἀντόμεναι Θάμυ-
 „ριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς;“ εἰ μὲν γὰρ ἡ Θεττα- 25
 λικὴ, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκῆψιος Ἀρκαδικὴν τινα λέγων,
 ἣν νῦν Ἀνθανίαν καλοῦσιν· εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρ-
 καδικὴ πόλις Εὐρύτου εἰρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον·
 ἐκεῖνος δὲ μίαν φησὶ.

25. post ἀοιδῆς: φησὶ γάρ „Οἰχαλίθεν ἴοντα παρ' Εὐ-
 ρετιου Οἰχαλιῆος“

Μεταξὺ δὲ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκ- 7
 βολῆς Πύλος ὤκειτο κατὰ τὸ Σκόλλιον, οὐχ ἡ τοῦ
 Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις, ἥ πρὸς τὸν Ἀλφειὸν
 οὐδὲν ἐστὶ κοινῶνημα, οὐδὲ πρὸς τὸν Παμισόν, εἴτε
 5 Ἀμαθον χρὴ καλεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνηστευόμενοι
 τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν· τριῶν γὰρ Πύ-
 λων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ — καθότι καὶ τὸ
 ἔπος εἰρηται τοῦτι „ἐστὶ Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γε
 μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλος“ — τούτου τε καὶ τοῦ Λεπρεατικοῦ
 10 τοῦ ἐν τῇ Τριφυλίᾳ καὶ τῇ Πισάτιδι, τρίτου δὲ τοῦ
 Μεσσηνιακοῦ τοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρά
 σφισιν ἡμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τὴν τοῦ
 Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. οἱ μὲν οὖν
 πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν
 15 Μεσσηνίον φασὶ τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς
 αὐτοὺς προστιθέμενοι· οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι τοῖς ἔπεσιν
 ἀκολουθοῦντες τοῦτον εἶναι φασὶ τὸν τοῦ Νέστορος
 Πύλον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειὸς· διέξεισι δὲ
 τὴν Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοί-
 20 λης Ἥλιδος καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεισαν τῷ
 παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες Γέρη-C.340
 νον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γεράνιον,
 εἰτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρησθαὶ πιστού-
 μενοι τὸν Νέστορα. τοῦτο δὲ ταῦτό καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ
 25 πεποιήκασι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον
 γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα,
 συνοικουμένην ποτὲ εὖ. τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοί-
 λην Ἥλιν ὑπάρχοντα νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέτταρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν 8
 30 χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπών, οὐ σα-
 φῶς εἰρηκεν „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα δῖαν
 „ἔναιον, ὅσσον ἐφ' Ἐρμίνην καὶ Μύρσινον ἐσχατόωσα

„πέτρον τ' Ὀλενίη καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἔργει, τῶν αὐ-
 „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστῳ νῆες,
 „ἔποντο θοαί· πολῖες δ' ἐμβαῖνον Ἐπειοί.“ τῷ μὲν
 γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τοὺς τὸ Βου-
 πρασίους καὶ τοὺς Ἠλείους, Ἠλείους δὲ μηκέτι καλεῖν 5
 τοὺς Βουπρασίους, οὐ τὴν Ἠλείαν δόξειεν ἂν εἰς τέτ-
 ταρα μέρη διαμεῖναι, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο
 μέρη διέτελε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἠλίδος
 τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. ὅτι γὰρ
 Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασίους, δηλὸν „ὥς ὁπότε 10
 „κράϊοντ' Ἀμαρυγκία θάπτον Ἐπειοὶ Βουπρασίφ.“
 πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμεῖσθαι Βουπράσιόν τε καὶ
 Ἠλῖδα διὰν λέγοντα, εἴτ' εἰς τέτταρας διαμεῖναι μερίδας,
 ὥς ἂν κοινῇ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίφ καὶ τῇ Ἠλίδι αὐ-
 τὰς ὑποτάττειν. ἦν δ', ὥς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἠλείας 15
 τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἥ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἡ δὲ
 χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Δύ-
 μνῃ ἐξ Ἠλίδος τῆς νῦν πόλεως. ὑπολάβοι δ' ἂν τις καὶ
 ὑπεροχὴν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν
 Ἠλιν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τοὺτους· ὕστερον δ' 20
 ἀντ' Ἐπειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ Βουπράσιον
 μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἠλίδος. ποιητικῶς δὲ τινα σχήματι
 συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον, ὥς
 τό „ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος“ καὶ „ἀν' Ἑλλάδα
 τε Φθίην τε“ „Κουρητὲς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί“ „οἱ 25
 δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' ἰεράων.“ καὶ γὰρ τὸ Δου-
 λίχιον τῶν Ἐχινάδων. χρῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι·
 Ἰκπῶναξ μὲν „Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθου-
 „σίων πυρόν.“ Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι· καὶ

11. post Βουπρασίφ: τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναι τινα χεῖραν
 τῆς Ἠλείας, κατοικίαν οὐκ ἔχουσαν ὁμώνυμον· νυνὶ φαίνεται
 τῆς Ἠλίδος ὃν μέρος καὶ τοῦτο.

Ἀλκμάν δέ „Κύπρον λιμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφον πε-
 „φιρρύταν“ καὶ Αἰσχύλος „Κύπρον Πάφον τ' ἔχουσα C.341
 „πάντα κλήρον.“ εἰ δ' οὐκ εἰρηκεν Ἠλείους τοὺς Βου-
 πρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων, φήσομεν· ἀλλὰ
 5 τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ
 εἶπεῖν μόνον.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἐτέρους λέγει τῶν Ἠλείων 9
 τοὺς Ἐπειούς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς
 Ἐπειούς ἐπὶ Ἀνγέαν καὶ συνανελεῖν αὐτῷ τὸν τε Ἀν-
 10 γίαν καὶ τὴν Ἥλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην Ἐπειῶδα
 καὶ Ἀχαιῶδα. πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ
 ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντεθραμμένοι τῷ ψεύδει διὰ
 τὰς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μέντοι ἄπιστον
 15 οὐδ' εἰ ποτε διάφοροι τοῖς Ἠλείοις ὄντες οἱ Ἐπειοὶ καὶ
 ἑτεροεθνεῖς εἰς ταῦτό συνήρχοντο κατ' ἐπικράτειαν,
 καὶ κοινὴν ἐνεμον τὴν πολιτείαν· ἐπικράτουν δὲ καὶ
 μέχρι Δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ὠνόμακε τὴν Δύ-
 μην, οὐκ ἀπεικὸς δ' ἐστὶ τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς
 20 Ἐπειοῖς ὑπάρξαι, ὕστερον δὲ τοῖς Ἰωσιν, ἢ μὴδ' ἐκεί-
 νοις ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαι-
 οῖς· τῶν δὲ τεττάρων μερίδων, ὧν ἐντός ἐστι καὶ τὸ
 Βουπράσιον, ἢ μὲν Τρμίνην καὶ ἢ Μύρσινος τῆς Ἠλείας
 ἐστίν, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐπὶ τῶν ὄρων ἥδη τῆς Πισατίδος,
 25 ὥς οἶονταί τινες.

Τρμίνην μὲν οὖν πολίχνην ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν· 10
 ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὄρειόν ἐστι, κα-
 λούμενον Ὀρμινά ἢ Τρμινά· Μύρσινος δὲ τὸ νῦν
 Μυρτουέντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα κατὰ τὴν ἐκ
 30 Δύμης εἰς Ἥλιν ὁδὸν κατοικία, στάδια τῆς Ἠλείων πό-
 λεως διέχουσα ἐβδομήκοντα. πέτρην δ' Ὠλενίην εἰκά-
 ζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν· ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ

- τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβληθέντων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος· ἔστι δ' ὄρος πετρώδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταίων καὶ Ἑλείων, ἐχόμενον ἐτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λαμπείας, ὃ τῆς Ἑλίδος μὲν διέστηκεν ἐκ[ατὸν καὶ] τριά- 5
κοντα σταδίους, Τριταίας δὲ ἑκατὸν, [καὶ Δύμης] τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. τὸ δ' Ἀλείσιον ἔστι τὸ νῦν Ἀλειαῖον, χώρα περὶ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἐν ᾗ καὶ κατὰ μῆνα ἄγορὰν συνάγουσιν οἱ περίοικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὀρεινῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἑλίδος εἰς Ὀλυμπίαν· πρότε- 10
ρον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοι δ' ἄλλως τῶν ὄρων ἐπαλλαττόντων διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλείσιον καὶ Ἀλειαίου κολώνην ὃ ποιητὴς καλεῖ
- C342 ὅταν φῇ „μέσφ' ἐπὶ Βουπρασίῳ πολυπύρου βῆσαμεν „ἔππους πέτρης τ' Ὀλενίης καὶ Ἀλειαίου ἐνθα κολώνη 15
„κέκληται.“ ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τῷ „καὶ „ἐνθ' Ἀλειαίου κολώνη κέκληται.“ ἔνιοι δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλείσιον.
- 11 Λεγομένων δὲ τινων ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκῶνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Δύμης Καν- 20
κωνίδος ὑπὸ τινων, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταίας ὃς καλεῖται Καύκων, ζητοῦσι περὶ τῶν Καυκῶνων μὴ διττοὶ λέγονται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τριφυλίαν οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἕλιν καὶ τὸν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς 25
Τευθείας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη τινὶ τῶν εἰς τὴν Δύμην συνφοκισμένων, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σίγμα Τευθεία λέγεται θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆς * Νεμυδίας Ἀρτέμιδος ἱερόν. ὃ δὲ Τευθείας εἰς τὸν Ἀχιλῶνα ἐμβάλλει τὸν 30

κατὰ Λύμην ρέοντα, ὁμώνυμον τῷ κατὰ Ἀκαρνανίαν,
καλούμενον καὶ Πείρον. τοῦ δ' Ἑσιόδου εἰπόντος
„ῥῶκε δ' Ὠλενὴν πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας εὐρείας
„Πείροιο,“ μεταγράφουσί τινες Πάροιο οὐκ εὖ. οὔτε
5 γὰρ τὴν Λύμην ὀπόθεν Καυκωνίδα εἰρησθαι συμβέ-
βηκε παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὀπόθεν Καύ-
κων εἰρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν,
οἳ τινὲς ποτὲ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηναῖα βαδίζειν κατὰ
τὴν τοῦ χρέους κομιδὴν. εἰ γὰρ δὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν
10 τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρειον, οὐκ οἶδ'
ὅπως πιθανὸς ἐσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες
„ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἥλιδι δίῃ, οὐκ ὀλίγον.“
σαφεστέραν δ' ἔξει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦτο, ἐπειδὴν τὴν
ἑξῆς χώραν περιοδεύσωμεν τὴν τε Πισᾶτιν καὶ τὴν
15 Τριφυλίαν μέχρι τῆς τῶν Μεσσηνίων μεθορίας.

Μετὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν ἐστίν 12
αἰγριαλὸς πολὺς, εἴτ' ἄκρα Φειά· ἣν δὲ καὶ πολίχνη
„Φειᾶς παρ' τείχεσσι, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.“ ἐστι
γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον. ἔνιοι δ' ἀρχὴν τῆς Πισά-C.343
20 τιδος τὴν Φειάν φασι· πρόκειται δὲ καὶ ταύτης νησίον
καὶ λιμὴν, ἐνθεν εἰς Ὀλυμπίαν τὸ ἐγγυτάτω ἐκ θαλάτ-
της εἰςὶ στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσιν. εἴτ' ἄλλη ἄκρα εὐθύς
ἐπὶ πολὺ προὔχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν, καθάπερ ὁ Χελω-
νάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ἐπὶ τὴν Κεφαλληνίαν στάδιοι ἑκα-
25 τὸν εἴκοσιν. εἴθ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ Χε-

4. post οὐκ εὖ: περὶ δὲ τῶν Καυκῶνων ζητοῦσι, φησὶν,
οἱ τῆς Ἀθηναῖς τῆς τῷ Μέντορι ὁμοιωμένης ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ
εἰπούσης περὶ τὸν Νέστορα „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας με-
„γαθέρους εἰμ', ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται, οὗ τι νῆον γε οὐδ'
„ὀλίγον. αὐτὸ δὲ τοῦτον. ἐπεὶ τὸν ἔκετο δῶμα, πέμψον σὺν δίφροσιν
„τε καὶ οἴε· δὸς δὲ οἱ ἱπποῦς,“ δοκεῖ σημαίνεσθαι χώραν τινὲς ἐν
τῇ τῶν Ἑπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἑταροὶ ὄντες τῶν ἐν τῇ
Τριφυλίᾳ, ἐπικτείνοντες καὶ μέχρι τῆς Λυκαίας τυχόν.

λωνάτα σταδίους διακοσίους ὀγδοήκοντα, Ἀράξου δὲ πεντακοσίους τετταράκοντα πέντε. ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσία, κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγάς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύν- 5 τες δ' ὑπὸ γῆς ἐπὶ συχνοὺς σταδίους ἀνατέλλουσι πάλιν, εἰθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ δ' εἰς τὴν Πισάτιν κατὰγεται. ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην ῥυεῖς καὶ διεξιὼν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ 10 τὸ Ἔλος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μετὰ τὸ Γυνθείου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπινείου καὶ Ἀκραίων. ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Λάδωνα καὶ τὸν Ἐρύμανθον καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους διὰ τῆς Φοῖβης καὶ τῆς Πισάτιδος καὶ Τριφυλίας ἐνεχθεὶς παρ' αὐτὴν τὴν 15 Ὀλυμπίαν ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μετὰ τὸ Φειᾶς τε καὶ Ἐπιταλίου. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειωνίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως), ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. ταύτῃ δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμ- 20 πίᾳ κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφίᾳ καὶ τῇ Λαφνίᾳ. μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίων τε καὶ ἀφροδισίων καὶ νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων [πλέ]ως τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐνυδρίαν, συχνὰ δὲ καὶ ἑρμεῖα ἐν ταῖς ὁδοῖς, ποσιδία δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. 25 ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀλφειωνίας ἱερῇ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσης καὶ Ἀθηνᾶς γοναί, τοῦ δ' Ἀρτεμις ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπός, σφόδρα εὐδόκιμοι.

- 13 Εἶτα τὸ διεῖργον ὄρος τῆς Τριφυλίας τὴν Μακι- 30
στίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἰτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς
καὶ κρήνη Κρουνοὶ καὶ κατοικία Χαλκίς, καὶ τὸ Σαμι-

κὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σα-
μίου Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἐστὶ δ' ἄλλος ἀγριελαιῶν
πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακίστιοι· οὗτοι δὲ καὶ
τὴν ἐκεχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιον· συν-
5 τελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφύλιοι. καὶ τὸ τῆς
Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν
ἐπιφανῶν ἐστίν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν φελλῶνα.

Κατὰ ταῦτα δὲ πῶς τὰ ἱερὰ ὑπέρεκεται τῆς θα- 14
λάττης ἐν τριάκοντα ἢ μικρῷ πλείοσι σταδίοις ὁ Τρι-
10 φυλιακὸς Πύλος [ὁ] καὶ Λεπρεατικός, ὃν καλεῖ ὁ ποιη- C.344
τῆς ἡμαθόεντα καὶ παραδίδωσι τοῦ Νίστορος πατρίδα,
ὥς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τεκμαίροιτο· εἴτε τοῦ παραρ-
ρέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμάθου καλουμένου
πρότερον, ὃς νῦν *Μάματος καὶ Ἀρκαδικὸς καλεῖται,
15 ὥστ' ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα κεκληῖσθαι· εἴτε τούτου μὲν
Παμισοῦ καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ
δυσί, τῆς δὲ πόλεως ἁδηλον ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν
τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἡμαθῶδη τὸν ποταμὸν ἢ τὴν
χώραν εἶναι ψευδὸς φασι. πρὸς ἧς δ' ἐστὶν ὄρος τοῦ
20 Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι
παλλακὴν τοῦ Ἰδίου γενομένην πατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς
κόρης εἰς τὴν κηπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες
ἡδύοσμον καλοῦσι. καὶ δὴ καὶ τίμενός ἐστιν Ἰδίου
πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον καὶ ὑπὸ Μακιστίων, καὶ Δῆ-
25 μητρος ἄλλος ὑπερκείμενον τοῦ Πυλιακοῦ πεδίου. τὸ
δὲ πεδίου εὐγείων ἐστὶ τοῦτο, τῇ θαλάττῃ δὲ συνάψαν
παρατείνει παρ' ἅπαν τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ
ποταμοῦ Νέδας διάστημα. θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν
ὁ τῆς θαλάττης αἰγιαλός, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίῃ τις
30 ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα ἀνομάσθαι τὸν Πύλον.

15 Πρὸς ἄρκτον δ' ὁμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίδια
 Τριφυλιακὰ Ὑπανα καὶ Τυμπανίαι, ὧν τὸ μὲν εἰς
 Ἑλιν συνφκίσθη τὸ δ' ἔμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγ-
 γὺς ῥέουσιν ὃ τε Δαλίῳν καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες
 εἰς τὸν Ἀλφειόν. ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄι- 5
 δην οἰκειότητα ὠνόμασται· ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφό-
 δρα τὰ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς κόρης ἱερὰ ἐνταῦθα
 καὶ τὰ τοῦ Ἄιδου, τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ὥς
 φησιν ὁ Σκῆψιος Δημήτριος. καὶ γὰρ εὐκαρπὸς ἐστὶ
 καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρύον ἢ Τριφυλία· διόπερ 10
 ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γίνεσθαι συμβαί-
 νει κατὰ τοὺς τόπους.

16 Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λεπρεῖον. ἦν δὲ
 καὶ αὕτη ἡ πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντα
 σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρείου καὶ τοῦ *Ἀννίου τὸ 15
 ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἐστίν, ἑκατὸν σταδίους
 ἑκατέρου διέχον. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἱερὸν ἐν ᾧ καταλη-
 φθῆναι φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν Θυσίαν
 συντελοῦντας τοὺς Πυλίους „οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος
 „ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσ- 20
 „σης ἱερὰ ῥέξον, ταύρους παμμέλανας, Ἑνὸσίχθονι
 C.345 „κυανοχαίτη.“ πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν
 τὰ μὴ ὄντα, ὅταν δ' ἢ δυνατόν, ἐφαρμόττειν τοῖς οὖσι
 τὰ ἔπη καὶ σώζειν τὴν διήγησιν. τὸ δ' ἀπέχεσθαι
 προσῆκε μᾶλλον. χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λε- 25
 πρεῖται· τούτοις δ' ὁμοροὶ Κυκαρισσιεῖς. ἄμφω δὲ τὰ
 χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεῖχον, καὶ τὸν Μάκιστον
 δέ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. ὁμώνυμον τῇ
 χώρᾳ [δ'] ἐστὶ τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἐν τῇ Λεπρεατίδι
 καὶ Καύκωνος εἶναι μνήμα, εἰτ' ἀρχηγέτου τινὸς εἰτ' 30
 ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει.

17 Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκίωνων· καὶ

γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φασί, καθάπερ τὸ Πελασγικόν,
 καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκείνο. Ἰστορεῖ γοῦν ὁ
 ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφικμένους συμμάχους, πό-
 θεν δ' οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας· ἐκεῖ γὰρ
 5 ὀνομάζουσι Καυκωνιάτας τινὰς Μαριανδυνοὺς ὁμό-
 ρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσὶ. μνησθησόμεθα
 δ' αὐτῶν ἐπὶ πλεόν, ὅταν εἰς ἐκεῖνον περιστῇ τὸν τό-
 πον ἢ γραφῇ. νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυ-
 κώνων ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. οἱ μὲν γὰρ καὶ
 10 ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Λύ-
 μης Καυκωνίαν λεχθῆναί φασιν· Ἀντίμαχος γοῦν καὶ
 Ἐπειοὺς καὶ Καύκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. τινὲς
 δὲ ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτοὺς, δίχα δὲ μεμερι-
 σμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ
 15 τὴν Τριφυλίαν τοὺς δὲ πρὸς τῇ Λύμῃ κατὰ τὴν Βου-
 πρασίδα καὶ τὴν κοίλῃν Ἠλιν· Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦ-
 θα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτοὺς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ'
 Ὅμηρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἢ ὑστάτη ἀπόφα-
 σις, τό τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. ὁ μὲν
 20 γὰρ Νέστωρ ὑπόκειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύ-
 λον, τὰ τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἐωθινά (ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ
 συγκυροῦντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνι-
 κήν) ὑπ' ἐκείνῳ ἐστίν, ἔχουσι δ' οἱ Καύκωνες, ὥστε
 τοῖς ἀπὸ τοῦ Πύλου βαδίζουσιν εἰς Λακεδαίμονα ἀνάγ-
 25 κη διὰ Καυκώνων εἶναι τὴν ὁδόν. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ
 Σαμίου Ποσειδῶνος καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃν κα-
 τήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύοσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀπο-
 νεύει. εἰ μὲν τοίνυν οἱ Καύκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰ-
 κοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. καλεῖται γὰρ ἢ
 30 μὲν Ἀθηναῖα κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι, τὸν μὲν Τη-
 λέμαχόν εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε
 καὶ νίεϊ εἰς τὰ πρὸς ἑω μέρη· αὐτὴ δ' ἐπὶ ναῦν βαδισ-

σθαι νυκτερεύουσα φησιν ἐπὶ τὴν θυρίδα καὶ εἰς τοῦ-
 πίσω, „ἀτὰρ ἡῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους“
 πορεύσεσθαι ἐπὶ τὸ χρεῖος πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. τίς
 C.346 οὗν ὁ τρόπος; παρὴν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν ἄλλ' οἷ
 γε Καύκωνες ὑπ' ἐμοὶ εἰσι καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακε- 5
 δαίμονα βαδίζουσιν· ὥστε τί οὐ συνοδεύεις τοῖς περὶ
 Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοῦπίσω; ἅμα δ' οἰ-
 κειον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρεῖος κομιδὴν οὐκ ὀλέγον,
 ὥς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέστορι ὄντας, αἰ-
 τήσασθαί τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἰ τι ἀγνωμονοῖτο 10
 (ὥσπερ εἶωθε) περὶ τὸ συμβόλαιον· οὐ γέγονε δὲ
 τοῦτο. εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ Καύ-
 κωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄτοπα· μεμερισμένων
 δὲ τινῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύμη τόπους τῆς Ἠλείας,
 ἐκαῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴν ἐφοδὸν ἢ Ἀθηναῖ, καὶ οὐκ 15
 ἂν ἔτι οὐδ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχοι τι ἀπεμφαι-
 νον οὐδ' ὁ τῆς συνοδίας ἀποσπασμός, εἰς τὰναντία
 τῆς ὁδοῦ οὔσης. παραπλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ
 Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης
 ἐπελθοῦσι μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύ- 20
 λου τοῦ Μεσσηνιακοῦ.

18 Ἐλέγοντο δὲ Παρωρεῖται τινὲς τῶν ἐν τῇ Τριφυ-
 λίᾳ κατέχοντες ὄρη περὶ τὸ Λέπρειον καὶ τὸ Μάκιστον
 καθήκοντα ἐπὶ θάλατταν πλησίον τοῦ Σαμιακοῦ πο-
 σειδίου. 25

19 Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ
 μὲν νυνφῶν Ἀνιγριάδων τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀ-
 τλαντίδας καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 τὰ ἄλλα τό τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρυκύδειον. .... τὸ μὲν
 οὖν Σαμικὸν ἐστὶν ἔρυμα, πρότερον δὲ καὶ πόλις Σά- 30
 μος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος ἰσως, ἐπεὶ δὲ σά-
 μους ἐκάλουν τὰ ὕψη· τάχα δὲ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις

ἦν τοῦτο, ἥς ἐν τῷ καταλόγῳ μένεται ὁ ποιητής „οὐ
 „δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.“ οὐ-
 δαμοῦ γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες ἐνταῦθα μάλιστα εἰκά-
 ζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος Ἀνιγρος
 5 ποταμός, καλούμενος πρότερον Μινυῖος, δίδωσιν οὐ
 μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής „ἔστι δέ τις πο-
 „ταμός Μινυῖος εἰς ἅλα βάλλων ἐγγύθεν Ἀρήνης.“
 πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄντρον τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἔστι
 πηγὴ, ὑφ' ἥς ἔλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται
 10 χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλείστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἀνι-
 γρος βαθὺς καὶ ὕψις ὧν ὥστε λιμνάζειν· θινώδης
 δ' ὧν ὁ τόπος ἐξ εἰκοσι σταδίων βαρεῖαν ὁσμήν παρέ-
 χει καὶ τοὺς ἰχθῦς ἀβρώτους ποιεῖ. μυθεύουσι δ' οἱ
 μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετραμένων Κενταύρων τινὰς ἐν-
 15 ταῦθ' ἀπονέψασθαι τὸν ἐκ τῆς Ἰθάρας ἰόν, οἱ δ' ἀπὸ
 τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι τούτοις καθαρσίους χρήσα-
 σθαι πρὸς τὸν τῶν Προϊτίδων καθαρόν· ἄλφουδες δὲ C.347
 καὶ λεύκας καὶ λειχήνας ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν.
 φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἄλφων θερα-
 20 πείας οὕτως ὠνομάσθαι. ἐπεὶ οὖν ἦ τε ὑπτιότης τοῦ
 Ἀνίγρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάττης μονὴν μᾶλλον
 ἢ ῥύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, * Μινυῖόν φασιν εἰρη-
 σθαι πρότερον, παρατρέψαι δὲ τινὰς τοῦνομα καὶ ἀντ'
 αὐτοῦ ποιῆσαι Μινυῖον. ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας
 25 ἀφορμὰς, εἰτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος
 μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυεῖου, [εἰτε]
 Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες ἐκ Αἴ-
 μνου μὲν εἰς Λακεδαιμόνα ἐξέπεσον ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν
 Τριφυλίαν, καὶ ὤκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ
 30 τῇ νῦν Αἰπασίᾳ κελουμένη, οὐκ ἐχούσῃ οὐκέτι τὰ τῶν
 Μινυῶν κτίσματα· ὧν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίω-
 νος (ἦν δ' οὗτος Πολυνείκους ἀπόγονος) πλεύσαντες
 STRABO II.

εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης νῆσον „Καλ-
 „λίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρην,
 ὡς φησι Καλλίμαχος, ἐκτισαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυ-
 ρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν
 νῆσον.

5

- 20 Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἐξ οὗ ῥαί,
 ὁ τοῦ Ἰαρδάνου λειμῶν δείκνυται καὶ τάφος· καὶ Ἀχαι-
 αὶ εἰσὶ δὲ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν
 ἡ Σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις· οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ
 τῶν τοὺς περίπλους γραψάντων ἡ Σάμος μνημονεύε- 10
 ται, τάχα μὲν γε διὰ τὸ πάλαι κατεσπᾶσθαι, τάχα δὲ καὶ
 διὰ τὴν θέσιν. τὸ μὲν γὰρ ποσείδιον ἐστὶν ἄλσος, ὡς
 εἰρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· ὑπέρκειται δ' αὐτοῦ λόφος
 ὑψηλὸς ἐπίπροσθεν ὧν τοῦ νῦν Σαμικοῦ ἐφ' οὗ ἦν
 ἡ Σάμος, ὥστ' ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι. καὶ πεδίον δ' 15
 αὐτόθι καλεῖται Σαμικόν· ἐξ οὗ πλέον ἅν τις τεκμαί-
 ροιτο ὑπάρξαι ποτὲ πόλιν τὴν Σάμον. καὶ ἡ Ῥαδίνη
 δὲ ἦν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ (ἥς ἀρχὴ „ἄγε Μοῦ-
 „σα λίγει", ἄρξον ἀοιδᾶς, Ἐρατώ, νόμους Σαμίων περὶ
 „παίδων ἐρατῆ φθεγγομένα λύρα") ἐντεῦθεν λέγει 20
 τοὺς παῖδας. ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ῥαδίνην εἰς Κόριν-
 θον τυράννῳ φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι πνέοντος
 ξιφύρου, οὐ δῆπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμου· [τῷ] δ'
 αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιθέωρον εἰς Λελφονὺς [τὸν ἀδ]ελ-
 φὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸν ἀνιψιὸν ἐρῶντα αὐτῆς ἄρ- 25
 ματι εἰς Κόρινθον ἐξορμηῆσαι παρ' αὐτήν· ὃ τε τύραν-
 νος κτείνας ἀμφοτέρους ἄρματι ἀποπέμπει τὰ σώματα,
 μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

C.348

21

Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου καὶ τοῦ Λεπρείου τε-
 τρακοσίων που σταδίων ἐστὶ διάστημα ἐπὶ τὴν Μίεσση- 30

νιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα
 φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον, ἀπὸ
 δὲ Ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ Χε-
 λωνάτα χιλίων τριάκοντα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ τε τοῦ
 5 Μακιστίου Ἡρακλείους ἱερὸν ἐστὶ καὶ ὁ Ἀκίδων ποτα-
 μός. ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ
 ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρείου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ
 Αἰπάσιον. περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασὶν
 ἔνιοι τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίου, ὃν
 10 ἔφρασεν Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν „ἠβῶμ’,
 „ὥς ὅτ’ ἐπ’ ὠκυρόφ’ Ἀκίδοντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύ-
 „λιοί τε καὶ Ἀρκάδες Χάας παρ’ τείχεσσι,“ οὐ Κελά-
 δοντι, οὐδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαρδάνου τοῦ-
 τον πλησιάζειν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον ἢ
 15 ἐκείνῳ.

Κυπαρισσία τέ ἐστὶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυ- 22
 λιακῇ καὶ Πύργοι καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμὸς καὶ Νέδα.
 νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὄριόν
 ἐστὶ τὸ τῆς Νέδας ῥεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Λυκαίου κα-
 20 τιὸν Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς ἣν ἀναρρῆξαι τεκού-
 σαν τὸν Δία μυθεύεται Ῥεῖαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ
 παρὰ Φιγαλίαν, καθ’ ὃ γειτνιῶσι Πυργῖται Τριφυλίων
 ἔσχατοι Κυπαρισσιεῦσι πρῶτοις Μεσσηνίων. τὸ δὲ πα-
 λαιὸν ἄλλως διώριστο, ὥς καὶ τινὰς τῶν πέραν τῆς
 25 Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τὸν τε Κυπαρισσηέντα
 καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν
 τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἐπὶ πό-
 λεων ὧν ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „πᾶσαι δ’
 „ἔγγυς ἁλὸς νέεται Πύλου ἡμαθόεντος.“ τοῦτο γὰρ
 30 ἴσον τῷ „ἔγγυς ἁλὸς τῆς Πυλίας.“

Ἐφεξῆς δ’ οὖν τῷ Κυπαρισσηέντι ἐπὶ τὴν Μεσση- 23
 νιακὴν Πύλον παραπλέοντι [καὶ] τὸ Κορυφάσιον ἢ τε

Ἐρανα ἔστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσι κε-
 κλησθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ, [καὶ ἡ ἄκρα]
 Πλαταμώδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν
 καλουμένην Πύλον ἑκατόν εἰσι στάδιοι. ἔστι δὲ καὶ
 νησίον καὶ πολίχνιον ἐν αὐτῷ ὁμώνυμον Πρωτῇ. οὐκ ἂν
 δ' ἐξητάζομεν ἰσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά, ἀλλ'
 ἥρκει λέγειν ὥς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παί-
 δων ἡμῶν παραδεδομένη φήμη περὶ τούτων· ἄλλων δ'
 ἄλλα εἰπόντων ἀνάγκη διαιτᾶν. πιστεύονται δ' ὥς
 ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' 10
 ἐμπειρίαν πρῶτοι· Ὀμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλη-
 0.349 μένου πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν καὶ τὰ ὑπ' ἐκεί-
 νου λεχθέντα καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ
 καὶ μικρὸν ἐμπροσθεν ἔφαμεν.

- 24 Περὶ μὲν οὖν τῆς κοίτης Ἡλίδος καὶ τοῦ Βουπρά- 15
 σίου τὰ λεχθέντα ὑφ' Ὀμήρου προεπέσκεπται ἡμῶν.
 περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησὶν „οἱ δὲ Πύλον
 „τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν καὶ Θρῦον, Ἀλ-
 „φειοῖο πόρον, καὶ ἐύκτιτον Αἰπυ καὶ Κυπαρισσήεντα
 „καὶ Ἀμφιγένησιαν ἔναιον καὶ Πτελεὸν καὶ Ἔλος καὶ 20
 „Δώριον, ἐνθα τε Μοῦσαι ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν
 „Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς, Οἰχαλήθεν ἰόντα παρ' Εὐ-
 „ρύτου Οἰχαλῆος.“ Πύλος μὲν οὖν ἔστι περὶ ἧς ἡ ζή-
 τησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. περὶ δὲ
 τῆς Ἀρήνης εἴρηται· ἣν δὲ λέγει νῦν Θρῦον, ἐν ἄλλοις 25
 καλεῖ Θρυόεσσαν „ἔστι δὲ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα
 „κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ.“ Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φη-
 σὶν, ὅτι περὶ περατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τό-
 πον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίον.
 τὸ εὐκτιτον δ' Αἰπυ ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πότερον ποτέ- 30
 ρου ἐπίθετον, καὶ τίς ἡ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι
 τῆς Ἀμφιδολίας· αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἔρημα,

ἕτερον δὲ δείκνυνται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπονοῶν φράζεσθαι ὄνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἰλυ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὥς "Ἐλος καὶ Αἰγιάλὸν καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργά-
 5 λαν τοῦμπαλιν ἰσῶς. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν αὕτη ἡ χώρα Θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλείον δὲ διαφαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ῥείθρου τόπους. τάχα δέ φασι Θρύον μὲν εἰρῆσθαι τὸν πόρον, εὐκτιτον δ' Αἰλυ τὸ
 10 Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἐρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπεῖαν κολώνην λέγει, "ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πό-
 "λις, αἰπεῖα κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, πυμάτη Πύ-
 "λου ἡμαθόεντος."

Ὁ δὲ Κυπαρισσήεις ἔστι μὲν περὶ τὴν πρότερον 25
 15 Μακιστίαν, ἥνικα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἐτι ἦν Μακιστία, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὥς οὐδὲ τὸ Μάκιστον· ἄλλη δ' ἐστὶν ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία, ὁμώνυμος μὲν οὖ, ὁμοίως δὲ νῦν κάκεινι λέγεται Κυπαρισσία ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς, ὁ δὲ ποταμὸς Κυπαρισσήεις. καὶ Ἀμ-
 20 φιγένεια δὲ τῆς Μακιστίας ἐστὶ περὶ τὸν Ὑψόντα, ὅπου τὸ τῆς Αἰτουῦς ἱερὸν. τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων· λέγε-
 25 "ται γὰρ κάκει "Αγχιάλὸν τ' Ἀντρώνα ἰδὲ Πτελεὸν λε-
 "χεποῖν." ἔστι δὲ δρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, Πτελε-
 30 ἄσιον καλούμενον. "Ἐλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινά φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὥς τὴν Λακωνικήν, "Ἐλος τ' ἔφαλον πολίεθρον." οἱ δὲ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλος, οὗ τὸ τῆς Ἐλείας Ἀρτέμιδος ἱερὸν τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρχασίῃ· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Δω-
 30 ριον δ' οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδῖον, [οἱ δὲ πολίδιον] φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυνται· ὅμως δ' ἐνιοὶ τὴν νῦν "Ολουριν ἢ "Ολουραν ἐν τῷ καλουμένῳ αὐλῶνι τῆς

Μεσσηνίας κειμένην Δώριον λέγουσιν. αὐτοῦ δέ που καὶ ἡ Οἰχαλία ἐστίν ἢ τοῦ Εὐρύτου ἢ νῦν Ἀνδανία, πολίχνην Ἀρκαδικὸν ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοικῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θράκα ὑπὸ Μουσῶν ἀφαιρεθῆναι 5 τὴν μουσικὴν.

- 26 Ἐκ δὲ τούτων δηλὸν ὥς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἢ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστίν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλίων γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται οὔτε τῆς κοίτης Ἥλιδος. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ 10 ἐστίν ἢ πατρὶς τοῦ Νέστορος, ἣν φάμεν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ Ἀρκαδικὸν καὶ Λεπρεατικόν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δείκνυνται, οὗτος δὲ πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δηλόν. ἐπὶ τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἐταίρους 15 ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον καλῶν ἐπὶ ξενίαν, ὃ τε Τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἐξ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρατρέφαντα ἐπὶ [τὴν] ναῦν σπεύδειν, ὥς οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρμον. ὃ τε ἀπόπλους 20 τοῦ Τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκείως λέγοιτο „βὰν δὲ παρὰ „Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον. δύετό τ' ἡέλιος, σκιοῶντό τε πᾶσαι ἀγνυαί· ἡ δὲ Θεὰς ἐπέβαλλεν, „ἀγαλλομένη Διὸς οὔρω, ἡδὲ παρ' Ἥλιδα διαν, ὅθι „κρατέουσιν Ἐπειοί.“ μέχρι μὲν δὲ δεῦρο πρὸς τὴν 25 ἄρκτον ὁ πλοῦς, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ πρὸς ἕω μέρος ἐπιστρέφει. παρήσι δὲ τὸν εὐθὺν πλοῦν ἢ ναῦς καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην διὰ τὸ τοὺς μνηστήρας ἐκεῖ τὴν ἐνέδραν θέσθαι „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμιοί τε· ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θεοῖσι.“ 30 3.351 θεὰς δὲ εἰρηνεαὶς ὁξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὐται, πλησιάζουσai τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου

καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀγελώου. παραλλάξας δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότον γενέσθαι, κάμπτει πάλιν πρὸς τὸν οἰκεῖον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ θάτερα μέρη τῆς νήσου ποιεῖται τὴν καταγωγὴν, οὐ κατὰ τὸν πορθμὸν τὸν Κεφαλληνιακόν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνηστήρες.

Εἰ γοῦν τὸν Ἠλιακὸν Πύλον εἶναι τις τὸν Νέστο- 27
ρος ἐπινοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἢ ἐντεῦθεν ἀναχθεῖσα ναὺς παρὰ Κρουνοὺς ἐνεχθῆναι καὶ Χαλ-
10 κίδα μέχρι δύσεως, εἰτα Φεαῖς ἐπιβάλλειν νύκτωρ, καὶ τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ, πρῶται μὲν αἱ Φεαί, εἰθ' ἡ Χαλ-
κίς, εἰθ' οἱ Κρουνοί, εἰθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ τὸ Σαμικόν. τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ
15 Ἠλιακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρκτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω λείπεται, αὐτὴ δ' ἡ Ἠλεία παραπλευστέα ἦν, καὶ πρὸ δύσεώς γε· ὁ δὲ φησι μετὰ δύσιν. καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν ὑπόθοιτο τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυ-
20 φάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη τὸ διάστημα καὶ πλέονος χρόνου. αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμιακὸν ποσείδιον τετρακοσίων ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους [οὔ] παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καὶ Φεάν, ἀδόξων ποταμῶν
25 ὀνόματα μᾶλλον δὲ ὀχετῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν πρῶτον, εἰτ' Ἀκίδωνα, εἰτα τὸν Ἀλφειὸν καὶ τόπους τούτων τοὺς μεταξὺ· ὕστερον δ', εἰ ἄρα, κάκσινων ἐχορὴν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς.

30 Καὶ μὴν ἢ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθει- 28
ται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλίοις πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπι-

χειρουμένοις, ἂν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. φησὶ γὰρ ἐν αὐ-
 τοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλείους τὴν Πυλῖαν ὥστε
 τὴν νεότητά ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὲ παίδων
 ὄντων τῷ Νηλεΐ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέ-
 στορα νέον τελέως· καταφρονήσαντες δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ 5
 Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν ὑπερηφάνως καὶ ὑβρι-
 στικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλίοις. ἀντὶ τούτων οὖν ὁ Νέ-
 στωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους ὅσους οἶός τε ἦν ἐπελ-
 θεῖν φησιν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ περιελάσαι παμπόλλην
 λείαν „πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πάνα οἰῶν, 10
 „τόσσα συῶν συβόσια,“ τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια, „ἔπ-
 πους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα,“ ὑποπώλους
 C.352 τὰς πλείστας. „καὶ τὰ μὲν ἡλασάμεσθα Πύλον“ φησὶ
 „Νηληϊὸν εἰσω, ἐννύχιοι προτὶ ἄστν,“ ὥς μεθ' ἡμέραν
 μὲν τῆς λεηλασίας γενομένης καὶ τῆς τροπῆς τῶν ἐκ- 15
 βοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν λέγει τὸν Ἴτυμονέα, νύ-
 κτωρ δὲ τῆς ἀφόδου γενομένης ὥστ' ἐννυχίους πρὸς
 τῷ ἄστει γενέσθαι· περὶ δὲ τὴν διανομὴν καὶ θυσίαν
 ὄντων οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλη-
 θος ἀθροισθέντες πεζοὶ τε καὶ ἱππεῖς ἀντεπεξῆλθον 20
 καὶ τὸ Θρῦον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιστρατοπέ-
 δευσαν. αἰσθόμενοι δ' εὐθύς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὤρ-
 μησαν· νυκτερεύσαντες δὲ περὶ τὸν Μινυήιον ποτα-
 μὸν ἐγγύθεν Ἀρῆνης, ἐντεῦθεν ἐνδοιοὶ πρὸς τὸν Ἀλ-
 φειὸν ἀφικνουῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· 25
 θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ πο-
 ταμῷ συμβάλλουσιν εἰς μάχην εὐθύς ἔωθεν· λαμπρᾶς
 δὲ τῆς τροπῆς γενομένης οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές
 τε καὶ κτείνοντες πρὶν Βουπρασίου ἐπέβησαν „πέτρης
 „τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλκισίου ἐνθα κολώνη κέκληται, ὅθεν 30
 αὐτὶς ἀπέτραπε λαὸν Ἀθῆνη.“ καὶ ὑποβάς „αὐτὰρ

„Αχαιοὶ ἄψ' ἀπὸ Βουπρασίου Πύλονδ' ἔχον ὠκείας ἵπ-
πους.“

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἦ τὸν Ἡλιακὸν Πύλον ὑπο- 29
λάβοι τις ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν μὲν Ἡλια-
5 κόν, ὅτι τούτου πορθουμένου συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τῶν
Ἐπειῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἠλεία.
πῶς οὖν ἤμελλον οἱ συμπεπορθημένοι καὶ ὁμόφυλοι
τοιαύτην ὑπερηφανίαν καὶ ὕβριν κτήσασθαι κατὰ τῶν
συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν τὴν οἰκείαν κατέτρεχον
10 καὶ ἐλεηλάτουν; πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Ἀυγείας ἦρχε τῶν
αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων; εἶγε τῷ
Νηλεῖ „χρεῖος μὲν' ὀφείλει' ἐν Ἡλιδι δέη, τέσσαρες
„ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεςφιν, ἐλθόντες μετ'
„ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· τοὺς
15 „δ' αὐθι ἄναξ ἀνδρῶν Ἀυγείας κάσχεθε, τὸν δ' ἐλατῆρ'
„ἀφίει.“ εἰ δ' ἐνταῦθα ᾤκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ
ὁ Νέστωρ ἐπῆρχε. πῶς οὖν τῶν μὲν Ἠλείων καὶ Βου-
πρασίων „τέσσαρες ἄρχοι ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστῳ
„νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;“ εἰς
20 τέτταρα δὲ καὶ ἡ χώρα διήρητο, ὣν οὐδενὸς ἐπῆρχεν ὁ
Νέστωρ, „οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀργήνην ἐρα-
τεινὴν“ καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσήνης; οἳ δὲ δὴ ἀν-
τεπεξιόντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν
ἐξορμῶσι καὶ τὸ Θρῡόν; πῶς δ' ἐκεῖ τῆς μάχης γενομέ-
25 νης τραφθέντες ἐπὶ Βουπρασίου φεύγουσι; πάλιν δ', C.353
εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς,
πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφιστάτες ὕβριζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν
συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπεστέρουσαν χρεο-
κοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον;
30 πῶς δὲ ἐπὶ τὴν λεηλασίαν ἐξιὼν Νέστωρ τοσαύτην πε-
ριελάσας λείαν συῶν τε καὶ προβάτων, ὣν οὐδὲν ὠκυ-
πορεῖν οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων

σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλον, οἱ δὲ τρίτῳ ἡματι πάντες ἐπὶ τὴν Θρυόεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἤκουσι πολιορκήσοντας τὸ φρούριον; πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ θυναστεύουσιν ἐχόντων Καυκά- 5 νων καὶ Τριφυλίων καὶ Πισατῶν; τὰ δὲ Γέρηννα ἢ τὴν Γερηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ὠνόμασάν τινες· δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ὠνομάσθαι τὸ χωρίον. τὸ δ' ὄλον, τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ Μενελάῳ τεταγμένης, ὅφ' ἢ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακτο 10 (ὡς δῆλον ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον), καὶ τοῦ μὲν Παμισσοῦ ῥέοντος διὰ ταύτης καὶ τοῦ Νέδωνος, Ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς „ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης,“ ἥς ἐπῆρχεν ὁ Νέστωρ, τίς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοτριὰν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρού- 15 μενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις * πάνθ' ὑπ' ἐκείνῳ ποιῶν;

- 30 Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τοὺς Ἥλείους ἀπάντων μεταπτώσεως. ἔστι δ' ἐν τῇ Πισατίδι τὸ ἱερὸν σταδίους τῆς Ἥλιδος ἐλάττους ἢ τρι- 20 ακοσίους διώχον· πρόκειται δ' ἄλλος ἀγριελαίων ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραρρεῖ δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ῥέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλατταν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλει- 25 φθέντος οὐδὲν ἦττον συνέμεινεν ἡ δόξα τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν αὐξήσιν ὅσῃν ἴσμεν ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακόν, στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν πάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης 30 ἀντιτίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίων τυράν-

νου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξοάνον, ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τηλικούτον τὸ μέγεθος ὥς καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ νεῷ δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην, 5 καθήμενον ποιήσαντα, ἀπτόμενον δὲ σχεδὸν τι τῇ κορυφῇ τῆς ὀροφῆς ὥστ' ἐμφασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γένηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεῶν. ἀνέγραψαν 0.354 δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου, καὶ Καλλίμαχος ἐν λάμβω τινὶ ἐξεῖπε. πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναι- 10 νος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδουὺς ὦν αὐτοῦ καὶ συνεργολάβος, πρὸς τὴν τοῦ ξοάνου διὰ τῶν χρωμάτων κόσμησιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. δείκνυνται δὲ καὶ γραφαὶ πολλαὶ τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἐκείνου ἔργα. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς 15 τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον πρὸς τί παράδειγμα μέλλοι ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διός, ὅτι πρὸς τὴν Ὀμήρου δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων „ἡ καὶ κυανέησιν „ἐκ' ὄφρυσιν νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται „ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν 20 „δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.“ ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίαςιν ἱερὸν μεγαλοπρεπείας τε καὶ τιμῆς Ἡεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωικὰ καὶ ἐτι πρὸ τούτων οὐκ ἠτύχουν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπεινωθέντες καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὕστερον, ἥνίκα Ἀνγέας

20. ποιεῖ Ὀλυμπον: εἰρηθεῖν γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς ἐκ τε τῶν ἄλλων καὶ τῶν ὀφρῶν, ὅτι προκαλεῖται τὴν διάνοιαν ὁ ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον καὶ μεγάλην δύναμιν αἰτίαν τοῦ Διός, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς Ἡρας, ἀρα φυλάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρῃ πρέπον· ἔρη μὲν γὰρ „σεύσατο δ' εἰς ὄφρον“, ἐλέλιξε δὲ μακρόν Ὀλυμπον. τὸ δ' ἐπ' ἐκείνης συμβᾶν ὅλη κινήσεισιν, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὀφρῦσι μόνον νεύσαντος, συμπαθοῦσης δὲ τι καὶ τῆς κόμης· κομφῶς δ' εἰρηται καὶ τὸ ὅ τας τῶν θεῶν εἰκόνας ἢ μόνος ἰδῶν ἢ μόνος δείξας.

ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δέ· εἰς γὰρ
 τὴν Τροίαν ἐκείνοι μὲν τετταράκοντα ναῦς ἔστειλαν,
 Πύλιοι δὲ καὶ Νέστορ ἐνενήκοντα. ὕστερον δὲ μετὰ
 τὴν τῶν Ἡρακλείδων κάθοδον συνέβη τάναντία. Αἰ-
 τωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδαις μετὰ ὁ
 Ὁξύλου καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς κατὰ συγγένειαν
 παλαιὰν ἠϋξησαν τὴν κοίλην Ἥλιον καὶ τῆς τε Πισάτι-
 δος ἀφείλοντο πολλήν, καὶ Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγέ-
 νετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὖρημά ἐστιν ἐκείνων ὁ Ὀλυμ-
 πιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκείνοι συνε- 10
 τέλουν. εἶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ καὶ περὶ τῆς κτίσεως
 C.355 τοῦ ἱεροῦ καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος, τῶν μὲν
 ἓνα τῶν Ἰδαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχη-
 γέτην τούτων, τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ
 ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα 15
 πολλαχῶς λέγεται καὶ οὐ πάνυ πιστεύεται. ἐγγυτέρω
 δὲ πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἑκτῆς καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιά-
 δος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐν ἣ Ῥόροιβος ἐνίκα στάδιον
 Ἡλείος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ
 ἀγῶνος Ἡλείοι. κατὰ δὲ τὰ Τρωικὰ ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν 20
 στεφανίτης ἢ οὐκ ἐνδοξος, οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐ-
 δεις τῶν νῦν ἐνδόξων· οὐδὲ μέμνηται τούτων Ὅμηρος
 οὐδενός, ἀλλ' ἐτέρων τινῶν ἐπιταφίων. καίτοι δοκεῖ
 τισὶ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνησθαι, ὅταν φῇ τὸν Αὐγείαν
 ἀποστερησάι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἱππους, ἐλθόντας 25
 μετ' αἰθλα· φασὶ δὲ τοὺς Πισάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ
 Τρωικοῦ πολέμου ἱεροὺς νομισθέντας τοῦ Διός. ἀλλ'
 οὔθ' ἡ Πισάτις ὑπὸ Αὐγείᾳ τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ἣ ἐστι
 καὶ ἡ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἡ Ἡλεία μόνον, οὔτ' ἐν Ἡλείᾳ
 συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν οὐδ' ἀπαξ, ἀλλ' αἰὲ 30
 ἐν Ὀλυμπίᾳ. ὁ δὲ νῦν παρατεθεὶς ἐν Ἡλίδι φαίνεται γε-
 νόμενος, ἐν ἣ καὶ τὸ χρεὸς ὠφείλετο „καὶ γὰρ τῷ χρεῖος

„[μέγ'] ὀφείλει· ἐν Ἡλίδι δέη, τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι.“ καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης (περὶ τρίποδος γὰρ ἐμελλον θεύσεσθαι), ἐκείνος δέ. μετὰ [δὲ] τὴν ἕκτην καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισᾶται τὴν οἰκίαν
 5 ἀπολαβόντες αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα ὁρῶντες εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσεύσης πάλιν τῆς Πισάτιδος εἰς τοὺς Ἡλείους μετέπεσεν εἰς αὐτοὺς πάλιν καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσ-
 10 σσηνίων συμμαχήσασιν αὐτοῖς τὰναντία τῶν Νέστορος ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων συμπολεμησάντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι Μεσσήνης Ἡλείαν ῥηθῆναι καὶ διαμεῖναι μέχρι νῦν, Πισατῶν δὲ καὶ Τρι-
 15 φυλίων καὶ Κανκῶνων μηδ' ὄνομα λειφθῆναι. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Λέπρειον συνώκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Λεπριάταις κρατήσασιν πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν, ὅσας γ' ἐώρων αὐτοπραγεῖν ἐθελούσας, καὶ φόρους
 20 ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ ἡ Πισᾶτις τὸ μὲν πρῶτον διὰ 31 τοὺς ἡγεμόνας θυνηθέντας πλείστον, Οἰνόμαόν τε καὶ C.356 Πέλοπα τὸν ἐκείνον διαδεξάμενον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δ' ἐνταῦθα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὅκτῳ πόλεις μεριζομένης τῆς Πισάτιδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμωνή. διὰ ταῦτά τε δὴ καὶ [διὰ] τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπιάσι διατεθρύληται σφόδρα ἡ χώρα. δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως ὥς μὴ ὁμολογουμένων σφό-
 30 δρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καινίζουσιν, ὥστε καὶ τὰ-

ναντία λέγειν, ὅλον τὸν μὲν Ἀνγείαν τῆς Πισάτιδος ἄρξαι τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἡλείας· ἔνιοι δ' εἰς ταῦτό συνάγουσι τὰ ἔθνη. δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὥς ἐπὶ πολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτομα τὴν Πισάτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Πίσσης ὁμωνύμου τῇ κρήνῃ πόλεως, τὴν δὲ κρήνην Πισαν εἰρησθαι, ὅλον πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτίστρα· τὴν δὲ πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὕψους δεικνύουσι μεταξὺ δυεῖν ὁροῦν, Ὅσσης καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν Θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γερονέ-
 ναι Πισαν φασίν (εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ), κρήνην δὲ μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βισαν, Κικυσίου πλησίον πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορον δὲ καλεῖν πόλιν τὴν χώραν Πισαν λεγομένην, ὥς ὁ ποιητὴς τὴν Λέσβον Μάκαρος πόλιν. Εὐριπίδης δ' ἐν Ἰωνί „Εὐ-
 „βοί· Ἀθήναις ἐστὶ τις γείτων πόλις“ καὶ ἐν Ῥαδα-
 μάνθῃ „οἱ γῆν ἔχουσ' Εὐβοῖδα πρόσχωρον πόλιν“
 Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς „Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα κλή-
 „ζεται, ξένη, πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.“

- 32 Ἡ δὲ Σαλμώνη πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρή-
 νης ἐξ ἧς ρεῖ ὁ Ἐνιπεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλφειόν.
 τούτου δ' ἱρασθῆναι τὴν Τυρῶ φασιν „ἡ ποταμοῦ
 „ἡράσσαι· Ἐνιπῆος θείοιο.“ ἐνταῦθα γὰρ βασιλεῦσαι
 τὸν πατέρα αὐτῆς τὸν Σαλμωνέα, καθάπερ καὶ Εὐρι-
 πίδης ἐν Αἰόλῳ φησί. ἐγγὺς δὲ τῆς Σαλμώνης Ἡρά-
 κλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ τετταρά-
 κοντα σταδίους τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν
 Κυθήριον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν
 ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς

21. post Ἀλφειόν· καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος. 25. post
 φησί· τὸν δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐλισθα γράφουσι, δεξ ἀπὸ τῆς
 Ὀδρεως ῥέων διέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου.

ὑδασι. παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐστὶ καὶ ἡ Ἀρπὶνα, καὶ C.357
 αὕτη τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας ὡς εἰς
 Ἡραίαν ἰόντων· αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ τὸ Κικύσιον τῶν
 ὀκτὼ καὶ τὸ Λυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἡλίδος
 5 εἰς Ὀλυμπίαν ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξελεῖσθαι δέ, καὶ
 ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ
 ἡ Φολὴ δ' ὑπέρεκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὅρος
 Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆς Πισατίας εἶναι.
 καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισατις καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλεῖστα
 10 ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀρκαδικὰ εἶναι
 δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζο-
 μένων χωρίων· οὐ μέντοι φασὶν οἱ ἔμπειροι· τὸν γὰρ
 Ἐρύμανθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρκαδίαν τῶν εἰς
 Ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χω-
 15 ρία ἰδρῦσθαι ταῦτα.

Ἐφορος δέ φησιν Αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλ- 33
 μωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Πισατῶν ἐκ τῆς
 Ἡλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὐτοῦ τὴν
 χώραν καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ'
 20 ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὀξύλον φίλον τοῖς περὶ Τήμε-
 νον Ἡρακλείδαις ἡγήσασθαι τε τὴν ὁδὸν κατιοῦσιν εἰς
 τὴν Πελοπόννησον καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς
 χώραν καὶ τᾶλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν
 τῆς χώρας, ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν τὴν εἰς τὴν
 25 Ἡλείαν ἀθοδον, προγονικὴν οὖσαν, κατελθεῖν δὲ
 ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέ-
 χοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἥλιν· ἀπαντησάντων δὲ τῶν
 Ἐπειῶν μεθ' ὅπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνά-
 μεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν

3. post ἰόντων: ἡ δὲ Ἡραία ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας· ὑπέρεκει-
 ται δὲ τῆς Λυμαίας καὶ Βουπρασίον καὶ Ἡλίδος· ἀπερ ἐστὶ
 πρὸς ἄρκτον τῇ Πισατίδι.

τῶν Ἑλλήνων Πυρραΐχμην Αἰτωλὸν Δέγμενόν τ' Ἐπειόν,
 τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξου φίλον, ὥς περιεσόμενον
 ῥαδίως ὑπλίτου διὰ τῆς ἐκβολίας, τὸν δὲ μετὰ σφεν-
 δόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν δόλον·
 τυχεῖν δὲ νεωστὶ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὐρημένον τὸ τῆς δ
 σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφεν-
 δόνης πεσεῖν τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰ-
 τωλοὺς τὴν γῆν ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειοὺς· παραλα-
 βεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίαισιν,
 ἣν εἶχον οἱ Ἀχαιοί· διὰ δὲ τὴν τοῦ Ὁξύλου φιλίαν πρὸς 10
 τοὺς Ἡρακλείδας συνομολογηθῆναι ῥαδίως ἐκ πάντων
 0.358 μεθ' ὅρκου τὴν Ἥλειαν ἱερὰν εἶναι τοῦ Διός, τὸν δ'
 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων ἐναγῇ εἶναι,
 ὥς δ' αὐτῶς ἐναγῇ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύνα-
 μιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἥλειαν πό- 15
 λιν ὕστερον ἀτείχιστον εἶσαι, καὶ τοὺς δι' αὐτῆς τῆς
 χώρας ἰόντας στρατοπέδῳ τὰ ὅπλα παραδόντας ἀπο-
 λαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὄρων ἐκβασιν· Ἰφιδόν τε
 θεῖναι τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα, ἱερῶν ὄντων τῶν Ἥλει-
 ων. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων αὐξήσιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώ- 20
 πους· τῶν γὰρ ἄλλων πολεμούντων αἰεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους, μόνοις ὑπάρχει πολλὴν εἰρήνην, οὐκ αὐτοῖς μό-
 νον ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐανδρῆσαι μά-
 λιστα πάντων παρὰ τοῦτο. Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον,
 δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβε- 25
 βλημένον τοὺς κατ' αὐτόν, ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὅλην
 ἀνέλαβε τὴν Τημένου διασπασμένην εἰς πλείω μέρη,
 καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνια καλούμενα καὶ σταθ-
 μοὺς καὶ νόμισμα κεχαραγμένον τό τε ἄλλο καὶ τὸ ἀρ-
 γυροῦν, πρὸς τούτοις ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρα- 30
 κλέους αἰρεθείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν
 τιθέναι αὐτόν, οὓς ἐκεῖνος ἐθήκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ

τὸν Ὀλυμπικόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θείναι αὐτόν, οὔτε τῶν Ἑλλείων ἐχόντων ὄπλα ὥστε κωλύειν διὰ τὴν εἰρήνην τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυναστείᾳ· οὐ μὴν τοὺς γε Ἑλλείους ἀναγράφαι τὴν θέσιν 5 ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὄπλα κτήσασθαι διὰ τοῦτο καὶ ἀρξυμένους ἐπικουρεῖν σφίσιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην εὐτυχίᾳ εἴτε καὶ συνεργοὺς ἔξιν νομίσαντας πρὸς τὸ καταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα, ἀφηρημένον αὐτοὺς τὴν ἡγε- 10 μονίαν τῶν Πελοποννησίων, [ἦν ἐκεῖ]νοι προεκέκτηντο· καὶ δὴ καὶ συγκатаλῦσαι τὸν Φεῖδωνα· τοὺς δὲ συγκатаσκευάσαι τοῖς Ἑλλείοις τὴν τε Πισᾶτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἑλλείας μὴ κατακολπίζοντι χιλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ 15 σταδίων. ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἑλλείας.

Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Ἑλλείᾳ, περινεύ- 11
ουσα τὸ πλεόν ἐπὶ τὸν νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωικῶν ὑπὸ Μενελάῳ ἐτέτακτο, μέρος οὖσα τῆς Λακωνικῆς, ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσ- 20 σσηνῇ· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην, ἥς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὕτω συνέβαινεν ἐκτίσθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευτήν, ἔξασθενήσαν- C.359
των τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικὴν, οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνίας ἐπῆρχον. καὶ δὴ κατὰ τὴν τῶν Ἑρα- 25 κλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τότε γεννηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας ἦν Μέλανθος βασιλεὺς τῶν Μεσσηνίων καθ' αὐτοὺς ταττομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ Μενελάου. σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσιναίου λεγομένου ἀπὸ τῆς 30 Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης αἱ ἑπτὰ ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο δώσειν ὁ Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „Καρδαμύλην Ἐνό-
„πην τε καὶ Ἰρὴν ποιήσσαν Φηράς τε ξαθείας ἡδ' Ἀν-
STRABO II. 8.

„θειαν βαθύλειμον καλήν τ' Αἰπαιαν καὶ Πήδασον
 „ἀμπελόεσσας,“ οὐκ ἂν τὰς γε μὴ προσηκούσας μῆτ'
 αὐτῷ μῆτε τῷ ἀδελφῷ ὑποσχόμενος. ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν
 καὶ συστρατεύσαντας τῷ Μενελάῳ δημοὶ ὁ ποιητής,
 τὸν δὲ [Οἶτυλον] καὶ συγκαταλέγει τῷ Λακωνικῷ κα- 5
 τάλῳ, [ἰδρυμένον] ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. ἔστι
 δ' ἡ Μεσσηνία μετὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν
 ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ Κορυφάσιον· ὑπέρκειται δ' ὄρος ἐν
 ἑπτὰ σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.

- 2 Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ 10
 Αἰγαλέῳ πόλις ἦν, κατεσπασμένης δὲ ταύτης ἐπὶ τῷ
 Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐ-
 τὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλείοντες μετ'
 Εὐρυμίδοντος ἐπὶ Στρατοκλείους, ἐπιτείχισμα τοῖς Λα-
 κειδαιμονίοις. αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσ- 15
 σηνιακὴ καὶ ἡ ..... καὶ ἡ προκειμένη πλησίον
 τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία
 λεγομένη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρία Λακεδαιμόνιοι
 τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπο-
 λιορκηθέντας. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην τῶν Κυ- 20
 παρισσιῶν πελάγαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγο-
 ρευόμεναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μά-
 λιστα πῶς τῆς ἡπείρου σταδίου ἐν τῷ Αἰβυκῷ καὶ με-
 σημβρινῷ πελάγει. φησὶ δὲ Θουκυδίδης ναύσταθμον
 ὑπάρχει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει 25
 ἢ Σπάρτης τετρακοσίους.

- 3 Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναι φασὶ τὴν
 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην, μίαν
 τῶν ἑπτὰ ὧν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Ἀγαμέμνων· ἐν-
 ταῦθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς 30

Ἀντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ 4 τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσιν-
5 ναῖον ἀπὸ Ἀσίνης, πολέχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ, ὁμωνύμου τῇ Ἑρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς 0.360
δύσιν τοῦ κόλπου ἐστί, πρὸς ἧς δὲ αἱ καλούμεναι Θυ-
ρίδες, ὅμοροι τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ κατὰ Κιναΐθιον καὶ
Ταίναρον. μετὰ δὲ ἀπὸ τῶν Θυρίδων ἀρξαμένοις
10 Οἰκυλὸς ἐστὶ· καλεῖται δ' ὑπὸ τινων Βοίτυλος· εἴτα
Λεῦκτρον τῶν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ Λεύκτρων ἄποικος, εἴτ'
ἐπὶ πέτρας ἐρυμνῆς ἴδρυται Καρδαμύλη, εἴτα Φηραὶ
ὅμορος Θουρίᾳ καὶ Γερήνοισι, ἀφ' οὗ τόπου Γερήνιον
τὸν Νέστορα κληθῆναι φασὶ διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι
15 αὐτόν, ὥς προειρήκαμεν. δαίκενται δ' ἐν τῇ Γερηνίᾳ
Τρικκαίου ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ Θετ-
ταλικῇ Τρίκκῃ. οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό τε Λεῦ-
κτρον καὶ Χαράδραν καὶ Θαλάμας, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς
καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι
20 καὶ ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀγαγόμενός τινας. παρὰ δὲ Φηρὰς
Νέδων ἐκβάλλει ῥέων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ὢν
τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας.
*καὶ ἐν Ποιαέσσει δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν,
ἐπάνυμον τόπου τινὸς Νέδοντος, ἐξ οὗ φασιν οἰκίσαι
25 Τηλέκλον Ποιαέσσαν καὶ Ἐχειᾶς καὶ Τράγιον.*

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἐπὶ τὰ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῖ 5
περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν καὶ Πη-
δάσου. Ἐνόπην δὲ οἱ μὲν τὰ Πέλλανά φασιν, οἱ δὲ τό-
πον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γερηνίαν· τὴν
30 δὲ Ἰρὴν κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλό-
πολιν τῆς Ἀρκαδίας ὥς ἐπὶ τὴν Ἀνδανίαν ἰόντων, ἣν
ἔφαμεν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκληῆσθαι· οἱ δὲ

τὴν νῦν Μεσόλαν οὕτω καλεῖσθαι φασὶ καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταίγέτου καὶ τῆς Μεσσηνίας. ἡ δ' Αἰπεια νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὁμορον Φαραῖς· ἴδρυται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα. ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας καὶ ὁ Θουρία-5 τῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλισμα ἦν Ῥίον τοῦνομα ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἀνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν φασίν, Αἰπειαν δὲ τὴν Μεθώνην, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίην τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖσαν, ἥς πρὸς θαλάττῃ πόλις Κορώνη· 10 καὶ ταύτην δὲ τινες Πήδασον λεχθῆναι φασιν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. „πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός,“ Καρδαμύλῃ μὲν ἐπ' αὐτῇ, Φαραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕψομον ἔχουσα θερινόν, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάττης διαστήμασι. 15

- 6 Πλησίον δὲ τῆς Κορώνης κατὰ μέσον πῶς τὸν κόλπον ὁ Παμισὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς· ὧν εἰσιν ἑσχαται πρὸς δύσιν Πύλος καὶ Κυπαρισσία, μέση δὲ τούτων Ἐρανα, ἣν οὐκ εὖ τινες Ἀρήνην . . . νενομίκασι πρότερον· Θουρίαν 20 δὲ καὶ Φαρὰς ἐν ἀ[ριστερᾷ]. μέγιστος δ' ἐστὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς Ἰσθμοῦ καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥυεῖς θαψιλῆς τῷ ὕδατι διὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης· ἀφείστηκέ τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς 25 σταδίους πεντήκοντα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Παμισὸς χαρὰ θρώδης μικρὸς περὶ Λεῦκτρον ῥέων τὸ Λακωνικόν, περὶ οὗ κρίσιν ἔσχον Μεσσήνιοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Παμισόν, ὃν Ἀμαθόν τινες ἀνόμασαν, προειρήκαμεν. 30

26. post σταδίους: διακοσίους καὶ 30. ante: προειρήκαμεν: ως

Ἐφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μισσὴ-
 νην, διελεῖν φησιν εἰς πέντε πόλεις αὐτήν, ὥστε Στε-
 νύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χ[ώ]ρας ταύτης] κειμένην
 ἀποδειξαι βασιλῆιον αὐτῷ, [εἰς δὲ τὰς ἄλλας] βασιλείας
 5 πέμψαι, Πύλον καὶ Ῥίον κ[αὶ] Μεσόλαν καὶ Ῥαμεῖτιν,
 ποιήσαντα ἰσονόμους πάντας τοῖς Λωριεῦσι τοὺς Μεσ-
 σηνίους· ἀγανακτοῦντων δὲ τῶν Λωριέων μεταγρόντα
 μόνον τὸν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν, εἰς τοῦτον δὲ
 καὶ τοὺς Λωριέας συναγαγεῖν πάντας.

10 Ἡ δὲ Μισσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκει- 8
 ται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότο-
 μον τείχει κοινῷ περιειλημμένον ὥστ' ἀκροπόλει χρῆ-
 σθαι, τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος·
 ὥστ' οἰκείως δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φάριος πρὸς Φίλιπ-
 15 πον εἰπεῖν τὸν Δημητρίου, παρακελευόμενος τούτων
 ἔχεσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελο-
 ποννήσου· „τῶν κεράτων γὰρ κρατῶν“ ἔφη „καθέ-
 „ξεῖς τὴν βοῦν.“ κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ
 τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. καὶ
 20 δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασιν αἱ
 πόλεις αὗται. Κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν [Ρω-
 μαῖοι] καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μισσηνὴν δὲ ἀνείλον
 μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι καὶ
 μετὰ ταῦτα Φίλιππος Ἀμύντου· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοί-
 25 κητοὶ διέμειναν.

Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ ^{C.362}
 9 Μισσηνιοὶ περὶ τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς
 ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἐστὶ τῆς τε
 Λακωνικῆς καὶ τῆς Μισσηνίας, ὅπου κοινὴν συνετέ-
 30 λουν πανηγυρίαν καὶ θυσίαν ἀμφοτέροι· μετὰ δὲ τὴν
 ὑβρίαν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μισσηνίων συστήναί
 φασι τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν Λιμνῶν τούτων καὶ

τὸ ἐν τῇ Σπάρτῃ Λιμναῖον εἰρηται τῆς Ἀρτέμιδος
ιερόν.

- 10 Πλεονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀποστάσεις τῶν
Μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν
φησι Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέ- 5
ρων πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἐλό-
μενοι συμμάχους Ἀργείους τε καὶ Ἀρκάδας καὶ Πισά-
τας ἀπέστησαν, Ἀρκάδων μὲν Ἀριστοκράτην τὸν Ὀρ-
χομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, Πισατῶν
δὲ Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίωτος· ἥνικα φησὶν αὐτὸς 10
στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις [ἐλ-
θὼν ἐξ Ἐρινεοῦ]· καὶ γὰρ εἶναι φησιν ἐκεῖθεν ἐν
τῇ ἐλεγείᾳ ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν „αὐτὸς γὰρ
„Κρονίων, καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης, Ζεὺς Ἥρα-
„κλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν· οἷσιν ἄμα προλιπόν- 15
„τες Ἐρινεὸν ἠνεμόεντα, εὗρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφι-
„κόμεθα.“ ὥστ' ἡ ταῦτα ἠκύνωται τὰ ἐλεγεία, ἡ Φι-
λοχόρῳ ἀπιστητέον τῷ φήσαντι Ἀθηναίων τε καὶ Ἀφι-
δναίων, καὶ Καλλισθένει καὶ ἄλλοις πλείοσι τοῖς εἰποῦ-
σιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀφικέσθαι δεηθέντων Λακεδαιμονίων 20
κατὰ χρησμόν, ὃς ἐπέταττε παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγε-
μόνα. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου ὁ δεύτερος ὑπῆρξε
πόλεμος· τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συστήναι φασιν, ἐν
ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσήνιοι. ὁ δὲ πᾶς παράπλους
ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοί που κατακολπί- 25
ζοντι.

- 11 Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου πρόκειναι
ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώ-
ρας ἐκλειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Λακω-
νικὴ λειπανδρεὶ κρινομένη πρὸς τὴν παλαιὰν εὐαν- 30
δρίαν. ἔξω γὰρ τῆς Σπάρτης αἱ λοιπαὶ πολίχναι τινές
εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· τὸ δὲ παλαιὸν ἑκα-

τόμπολιν φασιν αὐτὴν καλεῖσθαι, καὶ τὰ ἑκατόμβαια διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λα-
κωνικὸς μεταξὺ Ταινάρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μι-
5 κρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἑω· διέχουσι δὲ σταδίου
ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινάρου ἐν τῷ Μεσ-
σηνιακῷ οὔσαι κόλπῳ, ῥοώδης κρημνός. τούτων δ' 363
ὑπέρεκται τὸ Ταῦγετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς
θαλάττης ὑψηλὸν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ
10 προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπώρειαις, ὥστε
καταλείπεσθαι μεταξὺ αὐλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία
συνεχῆς ἔστι τῇ Λακωνικῇ. ὑποπέπτωκε δὲ τῷ Ταῦ-
γέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ καὶ Ἀμύνκλαι, οὗ τὸ τοῦ
Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ ἡ Φᾶρις. ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλο-
15 τέρῳ χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἑδαφος καίπερ ἀπολαμβάν-
ον ὄρη μεταξὺ· ἀλλ' οὐδέν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει,
τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις
ἐφ' ὕγρου βεβηκὸς ἐτύγγανε, νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τὴν
20 ἰδρυσιν ἔχει. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταί-
ναρον ἀκτὴ ἔστιν ἐκκειμένη τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Πο-
σειδῶνος ἐν ἄλσει ἰδρυμένον· πλησίον δ' ἔστιν ἄν-
τρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ'
Ἡρακλείους ἐξ ἄδου. ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκοῦντα
25 ἄκραν τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον διάρμα ἔστι σταδίων
τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικε-
λίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων, τινὲς δὲ
τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλέας πρὸς ἑω ἑξακο-
σίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζοντι· εἰς δὲ Ὀνου γνά-
30 θον, ταπεινὴν χειρρόνησον ἐνδοτέρῳ τῶν Μαλεῶν,
πεντακοσίων εἴκοσι (πρόκειται δὲ κατὰ τούτου Κύ-
θηρα ἐν τετταράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πό-

λιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ἣν ἔσχεν Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμῶν· περὶκειται δὲ νησίδια πλείω τὰ μὲν ἐγγὺς τὰ δὲ καὶ μικρὸν ἀπωτέρω)· εἰς δὲ Κώρυκον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγυιάτω πλοῦς ἐστὶ σταδίων ἑπτακοσίων 5 πεντήκοντα.

- 2 Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὀνου γνάθον καὶ Μαλίας Ψαμαθοῦς ἐστὶ πόλις· εἴτ' Ἀσίνη καὶ Γύθειον τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον ἐν διακοσίοις καὶ τετταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δ', ὥς φασι, τὸ 10 ναύσταθμον ὀρυκτόν· εἰδ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου καὶ Ἀκραίων. τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστὶ παρ' αἰγιαλὸν ὅσον διακοσίων καὶ τετταράκοντα σταδίων· εἰδ' ἑλῶδες ὑπέρκειται χωρίον καὶ κώμη Ἔλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φησιν „οἷ 15 „τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἔλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον.“ κτίσμα δ' Ἑλλίου φασὶ τοῦ Περσέως. ἐστὶ δὲ καὶ πεδῖον καλούμενον Λεύκη· εἴτα πόλις ἐπὶ χερρονήσου ἰδρυμένη Κυπαρισσία λιμένα ἔχουσα· εἴτα ἡ Ὀνου γνά- C.364θος λιμένα ἔχουσα· εἴτα Βοία πόλις, εἴτα Μαλία· στά- 20 διοι δ' εἰς αὐτάς ἀπὸ τῆς Ὀνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐστὶ δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ.
- 3 Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγόμενων τὴν μὲν Μίσσην οὐδαμοῦ δείκνυσθαι φασι· Μισσόαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος [ἀλλὰ] τῆς Σπάρτης, καθάπερ καὶ 25 τὸ Λιμναῖον, κατὰ τὸν . . . κα. ἔνιοι δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχονται τὴν Μεσσήνην· εἰρηται γὰρ ὅτι καὶ αὕτη μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς. παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν ποιητοῦ τῷ κρι καὶ δῶ καὶ μάψ, καὶ ἔτι „ἦρας „δ' Αὐτομέδων τε καὶ Ἀλκιμος,“ ἀντὶ τοῦ Ἀλκιμέ- 30 δων· Ἡσιόδου δέ, ὅτι τὸ βριθὺ καὶ βριαρὸν βρι λέγει· Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ ῥᾶδιον ῥά· Ἐπίχαρμος δὲ τὸ

λίαν λι, Συρακῶ δὲ τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδο-
κλεῖ δέ „μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ“ ἢ ὄψις· καὶ παρ'
Ἀντιμάχῳ „Ἀήμητρός τοι Ἐλευσινίης ἱερῇ ὄψ.“ καὶ
τὸ ἄλφιτον ἄλφι· Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἥλον λέγει ἥλ·
5 παρὰ Φιλῆτα δέ „δμωίδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄγου-
„σιν ἔρι“ [τὸ ἔριον]· „εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδᾶ“ τὰ πη-
δάλια Ἀρατὸς φησι, Δωδὼ δὲ τὴν Δωδώνην Σιμμίας.

Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατονομα-
σμένων τὰ μὲν ἀνήρηται, τῶν δ' ἔχνη λείπεται, τὰ δὲ
10 μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Αὐγειαὶ Αἰγαιαί· [αἱ] γὰρ
ἐν τῇ Δοκρίδι οὐδ' ὅλως περίεσι. τὴν δὲ Δᾶν οἱ Διός-
κουροὶ ποτε ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ
δὴ Λαπέρσαι προσηγορεύθησαν.

Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνι- 4
15 κὴν Ἡρακλείδας Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ διελεῖν
εἰς ἕξ μέρη καὶ πολιῶσαι τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν
μερίδων, τὰς Ἀμύκλας, ἐξαίρετον δοῦναι τῷ προδόντι
αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα αὐ-
τὴν ἀπελθεῖν ὑπόσπονδον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν
20 Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλείῳ ἀποφῆναι σφίσι
αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαν-
τας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων
διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ Λαῖ μὲν ναυστάθμῳ
διὰ τὸ εὐλίμενον, Αἴγυι δὲ πρὸς τοὺς πολέ[μους] ὁρμη-
25 τηρίῳ· καί] γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλῳ, Φάριδι δ[ὲ] ἄρ-
χείῳ, πλειστήν] ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ,
τ..... ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιόί-
κους Σπαρτιατῶν ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχοντας C.365
καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· Ἄγειν δὲ τὸν Εὐρυσθένην

13. post προσηγορεύθησαν: καὶ Σοφοκλῆς λέγει πον „ὣ
„τῷ Λαπέρσῃ, ὃν τὸν Εὐρώτιαν τρίτον, ὃν τοὺς ἐν Ἀργεὶ καὶ
„κατὰ Σπάρτην θεοὺς.“

ἀφελίσθαι τὴν ἰσοτιμίαν καὶ συντελεῖν προστάξει τῇ Σπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακοῦσαι, τοὺς δ' Ἐλείους τοὺς ἔχοντας τὸ Ἔλος (καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας) ποιησαμένους ἀπόστασιν κατὰ κράτος ἀλῶναι πολέμῳ καὶ κριθῆναι δούλους ἐπὶ τακτοῖς τισιν, ὥστε τὸν 5 ἔχοντα μῆτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι μῆτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὄρων τούτους· τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἰλωτας πόλεμον. σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἰλωτείαν τὴν ὕστερον συμμείναςαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ Ἀγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντες· τρόπον γάρ τινα 10 δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακιδαιμόνιοι τούτους, κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας ἰδίας.

- 5 Περὶ δὲ τῆς Λακωνίων πολιτείας καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν τὰ μὲν πολλὰ παρείη τις 15 ἂν διὰ τὸ γνῶριμον, τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι. Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν, τοσοῦτον δ' ἄρετῇ διενεγκεῖν ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἀργος λεγομένην, τότε Ἀχαλ- 20 κὸν Ἀργος λεχθῆναι, καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ „ποῦ Μενέλαος ἔην; „ἢ οὐκ Ἀργεος ἦεν Ἀχαικοῦ;“ δέχονται τινες οὕτως „ἢ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ;“ κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρα- 25 κλειδῶν κάθοδον Φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι μετανέστησαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων τὴν καὶ νῦν Ἀχαϊαν καλουμένην· ἐροῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀχαϊκοῖς. οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσωφρόνουν, ἐπεὶ δ' 30

οὖν Λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἄλλους ὥστε μόνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάττης ἐπῆρξαν, διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων ὥς ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι
 5 καὶ μετ' ἐκείνους εὐθύς Μακεδόνες. οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν ἔριν εἶχον περὶ πρωτείων αἰὲς πρὸς τε τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· καταλυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα
 10 προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγοῖς τυραννοῦμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς ἐτιμήθησαν διαφερόντως καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς C.366
 15 ἐτάραξε δόξας ἀποχρησασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα τοῦ μετρίου πρὸς τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῶν, ἐπαύσατο δ' ἡ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεῶν, τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν τοιαύτην πᾶσαν· συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκω-
 20 νας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσέθεντο πρῶτοι οἱ περίοικοι τυραννουμένης τῆς Σπάρτης, οἳ τε ἄλλοι καὶ οἱ Εἰλωτες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν Εὐρυσθένη καὶ Προκλία φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν, Ἐφορος δ' ἐπιτιμᾷ φήσας Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδα-
 25 μού μεμνησθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἰδρῦσθαι καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος, ἐκείνοις δὲ καίπερ οἰκισταῖς γενομένοις μηδὲ τοῦτο δεδῶσθαι ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖ-
 30 σθαι, ἀ[λλὰ τοὺς μὲν] Ἀγίδας ἀπὸ Ἀγιδος τοῦ Εὐρυσθένους τοὺς δ' [Εὐρυπωντίδας ἀ]πὸ Εὐρυπῶντος τοῦ Προκλέους· τοὺς μὲν [γὰρ δυναστεῦ]σαι δικαίως,

τοὺς δὲ δεξαμένους ἐπ[ήλυδας ἀνθρώ]πους, δι' ἐκεί-
νων δυναστεῦσαι· ὅθεν οὐδ' ἀρχηγέτας νομισθῆναι
ὅπερ πᾶσιν ἀποδέδοτα[ι οἰκισταῖς. Παν]σανίαν τε τῶν
Εὐρυπωντιδῶν ἐκπιδόν[τα . . . . . τῆς] οἰκείας ἐν
τῇ φυγῇ συντάξαι λόγ[ον κατὰ τοῦ Λυκούρ]γου, νό- 5
μων ὄντος τῆς ἐκβαλούσης αὐτὸν αἰτίου, καὶ τοὺς
χρησμοὺς λέγειν τοὺς δοθέντα[ς αὐτῷ περὶ τῶν] πλεί-
στων.

- 6 Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων καὶ
τῶν Μεσσηνιακῶν ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος 10
Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησιν ἔχειν „πολὺν
„μὲν ἄροτον, ἐκποιεῖν δ' οὐ ῥάδιον· κοίλῃ γάρ, ὄρεσι
„περιδρομος, τραχεῖά τε δυσείσβολός τε πολέμοις,“
τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν „καλλίκαρπον κατάρρυτόν τε
„μυρίοισι νάμασι, καὶ βουσί καὶ ποίμναισιν εὐβοτῶ- 15
„τάτην οὔτ' ἐν πνοαῖσι χείματος δυσχείμερον, οὔτ' αὖ
„τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν.“ καὶ ὑποβὰς τῶν
πάλων φησὶν ὅν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποιή-
σαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι „γαίης Λακαίνης
„κύριον, φαύλου χθονός·“ τὸν δὲ δεύτερον τῆς Μεσ- 20
σήνης „ἀρετὴν ἐχούσης μείζον' ἢ λόγῳ φράσαι.“ οἷαν
καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν
Μεσσηνίαν ὁρίζει αὐτοῦ φήσαντος „Παμισὸν εἰς θά-
„λασσαν ἐξορμώμενον,“ οὐ συγχωρητέον, ὅς διὰ μέσης
ῥεῖ τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακωνικῆς ἀ- 25
πτόμενος. οὐκ εὖ δὲ οὐδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως
ἐπιθαλαττιαίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ φησὶν αὐτὴν πρό-
σω ναυτίλοισιν εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἠλίαν εὖ διορίζει
„*πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἠλῆς ἢ Διὸς γείτων καλεῖ-
C.367, „ται.“ εἴτε γὰρ τὴν νῦν Ἠλείαν βούλεται λέγειν, ἥτις 30
[ὁμο]ρεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πα-
μι[σός], ὥσπερ γε [οὐδὲ] τῆς Λακωνικῆς· εἰρηται γὰρ

ὅτι διὰ μέσης ῥ]ε τῆς Μεσσηνίας· εἶτε τὴν παλαιὰν
τὴν κοίλην [καλουμένην] πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς
ἀληθείας· διαβάν[τι γὰρ τ]ὸν Παμισὸν ἔστι πολλὴ τῆς
Μεσσηνίας, εἰθ' ἢ τῶν . . . . . ὧν ἅπασα καὶ * Μεσ-
5 σαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλουν, [εἰθ' ἢ Πι]σάτις καὶ ἡ
Ὀλυμπία, εἶτα μετὰ τριακοσίο[υς σταδίοις] ἡ Ἥλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν „Λακεδαιμόνα κητώεσ- 7
„σαν“ τῶν δὲ „καιετάεσσαν“, ξητοῦσι τὴν κητώεσσαν
τίνα δέχεσθαι χρή, εἶτε ἀπὸ τῶν κητῶν εἶτε μεγάλην,
10 ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τὴν δὲ καιετάεσσαν οἱ
μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σει-
σμῶν ῥωχοὶ * καιετοὶ λέγονται· καὶ ὁ καιέτας τὸ δε-
σμωτήριον ἐνταῦθεν τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις, σπή-
λαιόν τι· ἔνιοι δὲ κώους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα
15 λέγεσθαι φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ „φηρσίην ὄρεσκόφουσιν.“
εὐσειστος δ' ἡ Λακωνικὴ· καὶ δὴ τοῦ Ταῦγέτου κορυ-
φᾶς τινὰς ἀπορραγῆναι τινὲς μνημονεύουσιν. εἰδὼ δὲ
λατομίαι λίθου πολυτελοῦς τοῦ μὲν Ταιναρίου ἐν Ται-
νάρῳ παλαιαί, νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταῦγέτῳ μέταλλον
20 ἀνέφξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῶν
Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαιμόνων ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἡ χώρα 8
καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ
Μεσσηνίᾳ. περὶ μ[ὲν δὴ τῶν] τόξων ὅταν λέγῃ „καλά,
25 „τὰ οἱ ξείνος Λακεδαιμόνι δῶκε τυχήσας, Ἴφίτος Εὐ-
„ρυτίδης“, εἰτ' ἐπενέγκῃ „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλή-
„την ἀλλήλουιν οἶκον ἐν Ὀρτιλόχοιο“, τὴν χώραν λέγει,
ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ
καὶ οὕτως εἰπεῖν „ξείνος Λακεδαιμόνι δῶκε τυχήσας“,
30 καὶ „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην.“ ὅτι γὰρ αἱ Φηραὶ

εἰσὶν ὁ τοῦ Ὀρτιλόχου οἶκος δῆλον „ἐς Φηράς δ' ἴκον-
 „το Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, υἱέος Ὀρτιλόχοιο,“ ὃ τε Τη-
 λέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μιτση-
 νίας εἰσὶν. ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὁρμηθέντας τοὺς
 περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἰτ' ὁ
 εἶπεν „δύσετό τ' ἡέλιος, οἱ δ' ἴξον κοίλῃν Λακεδαιμόνα
 „κητώεσσαν· πρὸς δ' ἄρα δῶματ' ἔλων Μενελάου,“
 0.368 τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μή, ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς
 Λακεδαιμόνα φανείται λέγων τὴν ἄφιξιν· ἄλλως τε οὐ
 πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἰκησιν εἶναι τοῦ Μενε- 10
 λάου, [οὐδὲ] μὴ οὔσης ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν „εἰμι
 „γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον.“ δοκεῖ [δὲ συμ]πί-
 πτειν τούτῳ τὸ τοῖς τῆς χώρας ἐπιθέτοις αὐτοῖς . . . . . εἰ
 μὴ νῆ Δία ποιητικῇ τις τοῦτο συγχωρήσει ἔξο[υσία].
 βέλ[τιον] γὰρ τὴν Μιτσηνήν μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ 15
 Πύλου] τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι, μηδὲ δὴ καθ' αὐτὴν
 τάτ[τεσθαι ἐν τῇ] καταλόγῳ μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς
 στρα[τείας].

- 6 Μετὰ δὲ Μαλίας ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος
 καὶ ὁ Ἐρμιονικὸς, ὁ μὲν μέχρι τοῦ Σκυλλαίου πλείοντι 20
 ὥς πρὸς ἑω βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυκλάδας, ὁ δὲ ἑω-
 θινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἰγίναν καὶ τὴν Ἐπι-
 δαυρίαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικοῦ Λάκωνες
 ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἐστὶ τῶν μὲν Λα-
 κῶνων τὸ Ἀήλιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος ὁμώνυμον τῷ Βοι- 25
 ωτιακῷ, καὶ Μινωῖα φρούριον ὁμώνυμος καὶ αὕτη τῇ
 Μεγαρικῇ, καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυρος, ὥς Ἀρτεμίδωρος
 φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθήρων πλησίον ἱστορεῖ
 ταύτην, εὐλόμενον δὲ οὖσαν βραχέως καὶ ἐπιτετμημέ-
 νως λιμηρὰν εἰρησθαι ὥς ἂν λιμενηράν, μεταβεβλη- 30
 κῆναι δὲ τοῦνομα. ἐστὶ δὲ τραχὺς ὁ παράπλους εὐθὺς
 ἀπὸ Μαλειῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ Λακωνικὸς,

ἔχει δ' ὅμως ὑφόρους καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὐλίμενος, νησίδια τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἱ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τημένιον, 2
 5 ἐν ᾧ τίθασται Τήμενος, καὶ ἔτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρινη καλουμένη ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθειται τὰ περὶ τὴν Ὑδραν. τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἀργους ἕξ καὶ εἰκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀργους εἰς τὸ Ἡραῖον τετ-
 10 ταράκοντα, ἐνθεν δὲ εἰς Μυκῆνας δέκα. μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία, τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσὶ προσπλίσθαι. ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὅμηρον
 15 ἀμνημονῆσαι ἂν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδεδειγμένου, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθῳδῇ καὶ τοῖς χρόνοις διημάρ-
 20 τηται· δεδοσθω γάρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς τὸν κατὰ τὰ Τρωικὰ ἔτι ζῶντα; ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυ- C.369
 πλίᾳ τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἴτ' ἄλλα χωρία καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἑρμιονικὸς κόλπος· 3
 25 καὶ [γὰρ τοῦτον Ὀμ]ήρου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ [παροπτέος ἐνέ]φηνεν ὁ μερισμὸς τῆς περιουσίας οὗτος. ἄρχεται δ' ἀπὸ *Ἀσίνης πολίχνης· εἰθ' Ἑρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται καὶ Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων,
 30 πορθμῷ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἡπείρου.

Εἰθ' ὁ Σαρωνικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγου- 4

σιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρωνικὸν πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἀπὸ τῆς Ἑρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν Ἰσθμὸν θαλάττης τῷ τε Μυρτιφῷ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ. τοῦ δὲ Σαρωνικοῦ Ἐπίδανρός τέ ἐστι καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Αἰγινα· εἶτα Κεγχρηαὶ τὸ δὲ τῶν Κορινθίων ἐπὶ τὰ πρὸς δὴ μέρη ναύσταθμον· εἶτα λιμὴν Σχοινοῦς πλεύσαντι τετταράκοντα καὶ πέντε σταδίους· ἀπὸ δὲ Μαλεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ δίοικος τὸ στενωτάτον τοῦ Ἰσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἰσθμίου 10 Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἀλλὰ [ταῦτα μὲν ὑπερκείμεθα· ἔξω γάρ ἐστι τῆς Ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργείαν.

- 5 Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ Ἄργος καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, Ἀχαι- 15 κὸν Ἄργος καλοῦντος ἢ Ἰάσον ἢ ἵππιον ἢ Πελασγικὸν ἢ ἱππόβοτον. καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται Ἄργος τε Σπάρτη τε. „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τύρυνθά τε.“ καὶ ἡ Πελοπόννησος „ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἀργεῖ.“ οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. καὶ ὅλη 20 ἡ Ἑλλάς· Ἀργεῖους γοῦν καλεῖ πάντας καθάπερ καὶ Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς. τὴν δ' οὖν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται, τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν „νῦν αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἐναίον.“ τὴν δὲ Πελοπόννησον [Ἀχαικὸν] „εἰ 25 „δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαικὸν“ „ἢ οὐκ Ἄργος ἦεν Ἀχαικοῦ.“ σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομαζόντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἰασὸν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει „εἰ πάντες 30 „γ' ἐσίδοιεν ἀν' Ἰάσον Ἄργος Ἀχαιοί“ τὴν Πηνελό-

πην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας· οὐ γὰρ τοὺς C. 370
ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός, ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. Ἰππόβο-
τον δὲ καὶ ἵππιον κοινῶς εἴρηκε.

- Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλή- 6
νων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν
μηδαμοῦ βαρβάρους εἰπεῖν φησι διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνάς
πῶ τὸ ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. καὶ Ἀπολ-
λόδωρος δὲ μόνους τοὺς ἐν Θετταλίᾳ καλεῖσθαι φησιν
Ἑλληνας „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες.“
10 Ἡσίοδον μέντοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναι καὶ Ἑλλη-
νας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανέλληνες ἐμνή-
στευον αὐτάς, τὸν δὲ „ὥς Πανελλήνων ὀϊζὺς ἐς Θά-
„σον συνέδραμεν.“ ἄλλοι δ' ἀντιτιθέασιν ὅτι καὶ βαρ-
15 βάρους εἴρηκεν, εἰπὼν γε βαρβαροφώνους τοὺς Κᾶ-
ρας, καὶ Ἑλληνας τοὺς πάντας „ἀνδρός, τοῦ κλέος
„εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“ καὶ πάλιν „εἰ
„δ' ἐθέλῃς (τραφῆναι) ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“
Ἡ μὲν οὖν πόλις ἢ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπι- 7
20 πείδοις ἴδρυται τὸ πλεόν, ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην
Λάρισαν, λόφον εὐερκὴ μετρίως ἔχοντα ἱερὸν Διός·
ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἰναχος χαραδρῶδης ποταμὸς
τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Ἀνρκείου. περὶ δὲ τῶν μυθευομέ-
νων πηγῶν εἴρηται διότι πλάσματα ποιητῶν ἐστί· πλά-
25 σμα δὲ καὶ τὸ „Ἄργος ἄνυδρον ἐὼν Δαναοὶ θέσαν Ἄρ-
„γος ἔνυδρον,“ τῆς τε χώρας κοίλης οὐσης καὶ ποτα-
μοῖς διαρροεμένης καὶ ἔλη καὶ λίμνας παρεχομένης,
καὶ τῆς πόλεως εὐπορουμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν
καὶ ἐπιπολαίων. αἰτιῶνται δὲ τῆς ἀπάτης τὸ „καὶ κεν
30 „ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.“ τοῦτο δ' ἦτοι

23. post Ἀνρκείου· τοῦ κατὰ τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρ-
καδίας.

ἀντὶ τοῦ πολυπόθητον κεῖται, ἢ χωρὶς τοῦ δ' πολυψιον-
 ὤς „πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε“ φησὶ Σο-
 φροκλῆς· τὸ γὰρ ἰφασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην ση-
 μαίνει „νῦν μὲν πειράται, τάχα δ' ἰφεται νίης Ἀχαιῶν“
 ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἄργος (οὐ γὰρ ἐκείσε δ'
 ἐμελλεν ἀφίξεσθαι) ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ δὴ-
 που καὶ ταύτην διψηρὰν οὔσαν. καὶ σὺν τῷ δ' δὲ ὑπερ-
 βατῶς δέχονται [τινες κατὰ] συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συν-
 δέσμου τοῦ δέ, ἢ ὡς οὕτως „καὶ κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ'
 „ἴφιον Ἄργος ἰκοίμην,“ ..... πολυψιον Ἄργοςδε 10
 ἰκοίμην ἀντὶ τοῦ „εἰς Ἄργος.“

C.371

8

Εἰς μὲν δὴ Ἰναχὸς ἐστὶν ὁ διαρρέων τὴν Ἀργεῖαν·
 ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἑρασίνος ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ ἐστίν· οὗτος
 δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει
 καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν 15
 ἢ τὰς ὄρνεις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους το-
 ξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, [ἄς] καὶ αὐτὰς κα-
 λοῦσι Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ τὸν ποτα-
 μὸν τοῦτον ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ ποιεῖν ἐπίρ-
 ρυτον τὸ πεδίον· ὅρι δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βοῦραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστὶν
 ὁ Ἑρετρικός, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυρωνᾶ. δει-
 κνυται δὲ καὶ Ἀμυμώνη τις κρήνη κατὰ Λέρνην. ἢ δὲ
 Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ καὶ τῆς Μυκηναίας, ἐν
 ἢ τὴν Ὑδραν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γινομένους κα- 25
 θαρμούς ἐν αὐτῇ παροιμία τις ἐξέπεισε „Λέρνη κακῶν.“
 τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐνδρεῖν, αὐτὴν δὲ
 τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι, φρεάτων δ' εὐ-
 πορεῖν (ἢ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξεν-

3. post γὰρ: προῖάφαι καὶ ἰάφαι καὶ 4. post Ἀχαιῶν: κατὰ
 χρόα καλὸν ἰάφῃ. Ἰδίει προῖαφεν. 20. post πεδίον: τὸν δ' Ἑρα-
 εῖνον καλοῦσι καὶ Ἄρεϊνον.

ρουσῶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος * εἶπεῖν τοῦτο „*Ἄργος ἄνδρον ἐὼν Δανααὶ θέσαν Ἄργος ἔινυδρον*“), τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

- 5 Τὴν δὲ ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται 9
 Δαναός, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλίσθαι δοκεῖ ὥστε κατ' Εὐριπίδην „Πελασγιάτας ὠνομασμένους τὸ πρὶν Δαναούς „καλεῖσθαι νόμον ἔθηκ' ἄν' Ἑλλάδα.“ ἔστι δὲ καὶ τὰ-
 10 φος αὐτοῦ κατὰ μέσσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγοράν· καλεῖται δὲ πλίνθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγιάτας καὶ Δαναούς, ὥσπερ καὶ Ἀργεῖους, ἡ δόξα τῆς πόλεως ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας καὶ Ἰασον Ἄργος.
 15 καὶ Ἀπίαν καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασι· Ὅμηρος δ' Ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. ὅτι δ' Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσλαβεῖν ἔστι καὶ τὰδε „Ἀργεῖη δ' Ἑλένη“ καὶ „ἔστι πόλις „Ἐφύρη μυχῶ Ἄργεος“ καὶ „μέσον Ἄργος“ καὶ „πολ-
 20 „λήσιν νήσοισι καὶ Ἄργει παντὶ ἀνάσσειν.“ ἌργοςC.372 δὲ καὶ τὸ πεδῖον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὅμηρῳ δ' οὐδ' ἅπαξ· μάλιστα δ' οἴονται Μακεδονικὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

- Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναοῦ διαδεξαμένων τὴν 10
 25 ἐν Ἄργει δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν Ἀμυθαιωνιδῶν ὠρμημένων ἐκ τῆς Πισάτιδος καὶ τῆς Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις εἰ συγγενεῖς ὄντες οὕτω διείλοντο τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε τὰς ἡγεμονεύουσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις
 30 ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰδρυμένας ἐν ἐλάττωσιν ἢ πεντήκοντα σταδίοις, τό τε Ἄργος καὶ τὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς

Μυκῆναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ξόανα τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων πολυτελείᾳ δὲ καὶ μεγέθει τῶν Φειδίου λειπόμενα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον, εἰδ' αἱ Μυκῆναι μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρου- 5 σιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρείως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἅμα τύχῃ τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὖσι πολλὴν προσεκτίησατο τῆς χώρας, καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀργολικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακω- 10 νικὴν ἔσχε, Μυκῆνας δὲ καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιαλέων καλουμένης Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον Ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ Τρωικὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης ταπεινωθῆναι [συνέβη] Μυκῆνας καὶ μάλιστα 15 μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας ὥσθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες εἶχον καὶ τὰς Μυκῆνας συντελούσας εἰς ἓν· χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων ὥστε νῦν μηδ' ἔχνος εὐρίσκε- 20 σθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. ὅπου δὲ Μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν οὐδ' εἰ τινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγόμενων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τύ- 25 „ρυνθὰ τε τειχιόεσαν Ἑρμιόνην τ' Ἀσίνην τε, [βα- 25 „θὺν] κατὰ κόλπον ἐχούσας, Τροίξην Ἡϊόνας τε καὶ „ἀμπελόεντ' Ἐπίδauρον, οἳ τ' ἔχον Αἰγιναν Μάσητά „τε, κοῦροι Ἀχαιῶν.“ τούτων δὲ περὶ μὲν τοῦ Ἀργους εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον.

- 11 Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὁρμητηρίῳ χρήσασθαι δοκεῖ 30
 Προῖτος καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων, οὓς ἐπὶ μὲν εἶ-
 ναι καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας τρεφομένους ἐκ τῆς

- τέχνης, ἥκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας· καὶ ἴσως³⁷³
 τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς
 ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. ἡ δὲ ἀκρόπολις Λίκυμνα
 ἐπώνυμος Λικυμνίου, διέχει δὲ τῆς * Ναυπλίου περὶ
 5 δώδεκα σταδίου· ἔρημος δ' ἐστὶ κάκεινη καὶ ἡ πλη-
 σίον Μιδεία, ἑτέρα οὖσα τῆς Βοιωτικῆς· ἐκείνη γὰρ
 ἐστὶ Μίδεια ὡς πρόνοια, αὕτη δὲ Μιδεία ὡς Τεγεία·
 ταύτη δ' ὁμορος Πρόσυμνα ..... αὕτη ἱερὸν ἔχουσα
 "Ἡρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθού-
 10 σας. οἱ δ' οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ [τῆς] Τίρυνθος ἀπῆλθον
 εἰς Ἐπίδανρον, οἱ δὲ ἐκ [τῆς .....] εἰς τοὺς Ἀλιεῖς κα-
 λουμένους, οἱ δ' ἐκ τῆς Ἀσίνης (ἐστὶ δ') αὕτη κώμη
 τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας) ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετοκίσθησαν, ὅπου καὶ ἡ ὁμό-
 15 νυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνῃ πολίχ[νη]. οἱ γὰρ Λακεδαι-
 μόνιοι, φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι
 τῆς ἀλλοτρίας εἰς ταύτην κατώκιζον οὓς ἂν ὑποδέβαι-
 το τῶν φυγόντων ἐπ' αὐτο[ύς· καὶ οἱ] ἐκ τῆς Ναυπλίας
 ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν.
- 20 Ἐρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων, ἥς τὴν 12
 παραλίαν ἔχουσιν Ἀλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοί τι-
 νες ἄνδρες. παρ' Ἐρμιονεῦσι δὲ τεθρύληται τὴν εἰς
 "Αἶδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέ-
 ασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.
- 25 Ἀρυνόπων δ' οἰκητήριόν φασι * καὶ τὴν Ἀσίνην, 13
 εἰτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχεῖον τόπων ὄντας αὐτοὺς Ἀρύ-
 οπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀρι-
 στοτέλης φησὶν, εἰθ' Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
 νασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. τὸ δὲ Σκύλ-
 30 λαιον τὸ ἐν Ἐρμιόνῃ ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης
 τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἔξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνω
 τὴν Νίσαιαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο

δ' ἐκκυμανθεῖσαν ταφῆς τυχεῖν. *Ἱόνες* δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες *Μυκηναῖοι* ναύσταθμον ἐποίησαν, ἀφαν[ισθεῖσα δ' ὕστερον] οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστιν.

- 14 *Τροιξὴν* δὲ *Ιερά* ἐστὶ *Ποσειδῶνος*, ἀφ' οὗ καὶ *Ποσειδωνία* ποτὲ ἐλέγετο· ὑπέρεκειται δὲ τῆς θαλάττης εἰς 5 πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὕτη ἄσσημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς *Πάγωνος* τοῦνομα *Καλαυρία* νησιδίων ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄστυλον *Ποσειδῶνος* *Ιερόν*, καὶ φασι τὸν θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν *Αἰτῶ* τὴν *Κα-* 10
- C374 *λαυρίαν* ἀντιδύοντα *Δῆλον*, πρὸς *Ἀπόλλωνα* δὲ *Ταίναρον* ἀντιδύοντα *Πυθῶ*. Ἐφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει „ἴσόν τοι *Δηλόν* τε *Καλαυρείαν* τε νέμεσθαι, *Πυ-* 15 „*θῶ* τ' ἡγαθήην καὶ *Ταίναρον* ἡνιμέοντα.“ ἦν δὲ καὶ *Ἀμφικτυονία* τις περὶ τὸ *Ιερόν* τοῦτο ἐπὶ πόλεωσιν αἰ 15 μετεῖχον τῆς *Θυσίας*· ἦσαν δὲ Ἑρμιῶν *Ἐπίδουρος* *Ἀλγίνα* *Ἀθήναι* *Πρασιεῖς* *Ναυπλιεῖς* *Ὀρχομενὸς* ὁ *Μινύειος*· ὑπὲρ μὲν οὖν *Ναυπλίων* *Ἀργεῖοι* συνετέλουν, ὑπὲρ *Πρασιέων* δὲ *Λακεδαιμόνιοι*. οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὥστε 20 καὶ *Μακεδόνες* δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν πως τὴν ἄστυλιαν, καὶ τοὺς ἰκέτας ἀποσπᾶν ἤδουντο τοὺς εἰς *Καλαυρίαν* καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ *Δημοσθένης* ἐθάρρησεν *Ἀρχίας* βιάσασθαι στρατιώτας ἔχων, ᾧ προσετέτακτο ὑπὸ *Ἀντιπάτρου* ζῶντα 25 ἀγαγεῖν κἀκεῖνον καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων ὃν ἂν εὖρη τῶν ἐν ταῖς αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίοις, ἀλλὰ πείθειν ἐπειράτο· οὐ μὲν ἐπεισέγε, ἀλλ' ἐφθη φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν. *Τροιξὴν* δὲ καὶ *Πιτθεὺς* οἱ *Πέλοπος* ὀρμηθέντες ἐκ τῆς *Πισάτιδος* ὁ μὲν 30 τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ὁ δὲ *Πιτθεὺς* ἐβασίλευσεν ἐκεῖνον διαδεξάμενος. *Ἀνθης* δ' ὁ προ-

κατέχων πλεύσας Ἀλικαρνασὸν ἔκτισεν· ἱεροῦμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς ..... ον καὶ τοῖς Τρωικοῖς.

Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίταυρος· φησὶ δὲ 15 Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἐρμιόνα, τῶν δὲ Ἡρακλειδῶν κατελθόντων Ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἡ πόλις καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεραπέειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένον, καὶ τὸ 10 ρὸν πλήρης ἔχοντος αἰὲ τῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένοι τυγχάνουσιν αἱ θεραπείαι, καθάπερ ἐν Κῷ τε καὶ Τρίκῃ· καίται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν περίπλου ἐχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα 15 πρὸς ἀνατολὰς θειρίας· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρυμνὴ κατεσκεύασται φυσικῶς πανταχόθεν. μετὰ δὲ Τροιζήνος καὶ Ἐπιδαύρου χωρίον ἦν ἐρυμνὸν Μέθανα καὶ χειρρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ· παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἐν τισιν 20 ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται ὁμωνύμως τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ᾗ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἰεῖται τινὰς ἐξαπατηθέντας ὁ Σκῆψιος 0.376 Δημήτριος τὴν ἐν τῇ Τροιζηνίᾳ Μεθώνην ὑπονοεῖν, καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπ' Ἀγαμέμνονος 25 πεμφθέντας ναυτολόγους μηδέποτε παύσασθαι [τοῦ] τεichoδομεῖν, οὐ τούτων ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὥς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγὺς ὄντας ἀπειθῆσαι.

Ἀίγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπιδαυρίας, 16 ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἡπείρου ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθείσιν ἔπεισι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσιν τινες „νῆσόν τ' Αἶγιαν“ ἀντὶ

τοῦ „οἷ τ' ἔχον Αἰγίαν“, διαστελλόμενοι τὴν ὁμώνυ-
 μίαν. ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆ-
 σος, τί δὲ λέγειν; ἐντεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται καὶ
 οἱ ἄπ' αὐτοῦ. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλαττοκρατήσασά
 ποτε καὶ περὶ πρωτείων ἀμφισβητήσασα πρὸς Ἀθη- 5
 ναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περ-
 σικά. λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ κύκλος
 τῆς νήσου, πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς
 λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἡ τε Ἀττικὴ καὶ ἡ Μεγαρὶς
 καὶ τῆς Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι 10
 ἑκατὸν σταδίους ἐκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἰωθινὸν μέ-
 ρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῷ τε Μυρτώφῳ καὶ
 τῷ Κρητικῷ· νησίδια δὲ περὶκεῖται πολλὰ μὲν πρὸς
 τῇ ἡπείρῳ, Βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα.
 ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ἐστί, πε- 15
 τρώδης δ' ἐπιπολῆς καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ ψιλὴ
 πᾶσα ἐστί, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς. Μυρμιδόνας δὲ
 κληθῆναι φασιν οὐχ ὥς ὁ μῦθος τοὺς Αἰγινῆτας, ὅτι
 λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι
 γένοιτο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ, ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρό- 20
 πον ὁρύττοντες τὴν γῆν ἐπιφέρουσι ἐπὶ τὰς πέτρας
 ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὁρύγμασιν οἰκεῖν φει-
 δόμενοι πλίνθων. ὠνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι. ἐπώ-
 κησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι καὶ Κρητὲς καὶ Ἐπιδαύριοι
 καὶ Δωριεῖς, ὕστερον δὲ κατεκληροῦχησαν τὴν νήσον 25
 Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθη-
 ν. 376 ναίους τὴν νήσον ἀπέδωκαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτορ-
 σιν. ἀποίκους δ' ἔστειλαν Αἰγινῆται εἰς τε Κυθω-

23. post πάλαι: ὁμώνυμος θυσὶ δῆμοις τῆς Ἀττικῆς, τῷ τε πρὸς Εὐενθεραῖς „Οἰνώνη σύγχροτα ναίειν πεδία ταῖς δ' Εὐενθεραῖς,“ καὶ μὲ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ' ἧς ἡ παροιμία „Οἰνώνη τὴν χαράδραν.“

νίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ εἰς Ὀμβρικοὺς. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπήναι φησιν ὑπὸ Φεῖδω-
 νος· ἐμπορίον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς
 5 χώρας τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς,
 ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἔνια μὲν χωρία λέγει συνεχῶς ὥσπερ 17
 καὶ κεῖται „οἱ δ' Ἑρὴν ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα“ „οἱ δ'
 „Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε“ „Ἐρμιόνην τ' Ἀσίνην τε“
 „Τροίην" Ἡϊόνας τε.“ ἄλλοτε δ' οὐχ ὥς ἐστι τῇ τάξει
 10 „Σχοῖνόν τε Σκαδλόν τε“ „Θέσπειαν Γραῖάν τε.“ τὰ τ'
 ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει „οἱ δ' Ἰθάκην εἶχον,
 „καὶ Κροκύλει" ἐνέμοντο.“ τὰ γὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς
 Ἀκαρνασίν. οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα
 15 συνῆψεν ὄντα τῆς Ἀργολικῆς ἡπείρου. Θυρίας δὲ Ὀμη-
 ρος μὲν οὐκ ὠνόμασεν, οἱ δ' ἄλλοι θυρυλοῦσι· περὶ
 αὖν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέστη ἀγῶν τρια-
 κοσίοις πρὸς τριακοσίους· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι
 στρατηγούντος Ὀθρυάδα· εἶναι δέ φησι τὸ χωρίον τοῦ-
 20 το Θουκυδίδης ἐν τῇ Κυνουργίᾳ κατὰ τὴν μεθορίαν τῆς
 Ἀργείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ Τισίαι τόπος
 γνῶριμος τῆς Ἀργολικῆς καὶ Κεγχρεαί, αἱ κεῖνται ἐπὶ
 τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγίας εἰς Ἄργος διὰ τοῦ Παρθενίου
 ὄρους. Ὀμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν.

Τῶν [δὴ] κατὰ Πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξότα- 18
 25 ται γεγόνασι καὶ μέχρι νῦν εἰσιν „Ἄργος τε Σπάρτη
 „τε,“ διὰ δὲ τὸ πολυθρύλητον ἥκιστα δεῖ μακρολογεῖν
 περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρημμένα λέγειν δύ-
 ξομεν. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠὲδοκίμαζε τὸ Ἄργος μάλ-

23. post ὄρους: καὶ τοῦ Κροκεώλου. ib. post οἶδεν: οὐδὲ
 τὸ Λύρκιον, οὐδ' Ὀρεαίς· κῶμαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὁμο-
 νυμος τῷ ὄρει τῷ [Λυρκείῳ], αἱ δὲ ταῖς Ὀρεαῖς ταῖς μεταξὺ Κο-
 ρίνθου καὶ Σικυῶνος ἰδρυμέναις.

λον, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντός ὑπερεβάλλοντο Ἀα-
 κεδαιμόνιοι καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττον-
 τες, πλὴν εἴ τί που μικρὸν προσπταίειν αὐτοὺς συνέ-
 βαιεν. Ἀργεῖοι δὲ Πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο (ἀλλὰ
 καὶ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε γραδίου τινός, ὥς ἔοικε, 5
 κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν) ὑπ' ἄλ-
 C.377λοῖς δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι, μετασχόντες δὲ τοῦ τῶν
 Ἀχαιῶν συστήματος σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων
 ἐξουσίαν ἦλθον, καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις δευτε-
 ρεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπάρτην. 10

19 Ἐξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Μυκῆναις καὶ τῷ
 Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν
 νεῶν· ἔχει δ' οὕτω τὰ ἔπη „οἳ δὲ Μυκῆνας εἶχον, ἐν-
 „κείμενον πολίεθρον, ἀφνειὸν τε Κόρινθον ἐνκτιμέ-
 „νας τε Κλεωνάς, Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην 15
 „[τ' ἱερατεινὴν] καὶ Σικυῶν, ὅθ' [ἄρ'] Ἀδρηστος πρῶτ'
 „ἐμβασίλευεν, οἳ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γο-
 „νόεσσαν Πελλήνην τ' εἶχον, ἡδ' Αἰγιον ἀμφενέ-
 „μοντο, Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλίκην ἐν-
 „ρεῖαν.“ αἱ μὲν οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτ' εἰσὶν, ἔκτισε 20
 δ' αὐτὰς Περσεύς, διεδέξατο δὲ Σθένελος, εἴτ' Εὐρυ-
 σθεύς· οἳ δ' αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἀργεῖος ἦρξαν. Εὐρυσθεύς
 μὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς Ἡρακλέ-
 οους παῖδας καὶ Ἰόλαον βοηθησάντων Ἀθηναίων ἱστο-
 ρεῖται πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα Γαρ- 25
 γηττοὶ ταφῆναι, τὴν δὲ κεφαλὴν χωρὶς ἐν Τρικορύνθῳ,
 ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου περὶ τὴν κρήνην τὴν Μα-
 καρίαν ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ τόπος καλεῖται Εὐρυσθέως
 κεφαλὴ. αἱ δὲ Μυκῆναι μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας
 ὀρμηθέντας ἐκ τῆς Πισάτιδος, εἴτ' εἰς τοὺς Ἡρακλεί- 30
 δας καὶ τὸ Ἄργος ἔχοντας. μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι
 ναυμαχίαν Ἀργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν

ἐπελθόντες ἄρδην τὰς Μυκήνας ἀνείλον καὶ τὴν χώραν
 διενείμαντο. διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις ὥς
 μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν, Εὐρι-
 πίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι τοτὲ μὲν Μυκήνας
 5 καλῶν τοτὲ δ' Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν
 Ἰφιγενείᾳ καὶ Ὀρέστη. Κλεωναὶ δ' εἰσὶ πόλισμα ἐπὶ
 τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ Ἀργους εἰς Κόρινθον ἐπὶ λόφον
 περιωικουμένου πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς,
 ὥστ' οἰκείως εἰρησθαί μοι δοκεῖ τὸ ἐνυκτιμέναις Κλε-
 10 νάς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ
 Φλιοῦντος καὶ τὸ ἄλσος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν
 ἔθος τοῖς Ἀργείοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα
 μυθεύόμενα, καὶ ἡ Βέμβινα κώμη· διέχουσι δ' αἱ Κλε-
 15 ωναὶ τοῦ μὲν Ἀργους σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι, Κορίν-
 θου δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου
 κατωπτεύσαμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπό-^{C378}
 ριον, ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κείμενος καὶ δυεῖν λιμένων [ῶν]²⁰
 κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς
 20 ἐστὶ ..... καὶ ῥαδίας ποιεῖ τὰς ἑκατέρωθεν ἀμοιβὰς
 τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφροστώσιν.
 ἦν δ' ὥσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὐπλοὺς ὁ κατὰ τὴν Σικε-
 λλίαν τὸ παλαιόν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη καὶ μάλιστα τὸ
 ὑπὲρ Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοίας· ἀφ' οὗ καὶ παροι-
 25 μιάζονται „Μαλέας δὲ κάμψας ἐπιλάθου τῶν οἰκαδε.“
 ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
 ἐκ τῆς Ἀσίας ἐμπόροις, ἀφείσι τὸν περὶ Μαλέας πλοῦν,
 κατάγεσθαι τὸν φόρτον αὐτόθι· καὶ περὶ δὲ τῶν ἐκκο-
 30 μιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν εἰσαγομένων
 ἐπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλειθρα ἔχουσι. διέμεινε δὲ

τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείω προσεγίνετο πλεονεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο, καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ καὶ γένος λαμπροί, διακόσια ἔτη σχεδόν τι κατέσχον τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ἐμπόριον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τούτους δὲ Κύψελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράννησε, καὶ μέχρι τριγωνίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε· τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλούτου μαρτύριον τὸ Ὀλυμπιασιν ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδριάς εὐμεγέθης [Διός]. Δημάρατός τε, εἰς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἰκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως, ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεὺς. τό τε τῆς Ἀφρο-
δίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀντιτίθουσιν τῇ θεῇ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. καὶ διὰ ταύτας οὖν πολυωχεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι ῥαδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησὶν
„οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται τις ἑταῖρα πρὸς τὴν ὀνειδίζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἴη οὐδ' ἐρίων ἄπτοίτο, εἰπεῖν „ἐγὼ μέντοι ἢ τοιαύτη τρεῖς ἡδὴ καθείλον ἱστοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ.“

21 Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἰερῶνυμὸς C.379τε εἰρηκε καὶ Εὐδοξος καὶ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδομεν νεωστὶ ἀναληφθεῖσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιάνδε εἶναι συμβαίνει. ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα 30 σταδίων, εἰς ὁρᾶν τελευτᾷ κορυφὴν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ

μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους
 ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίξῃ τοῦ Ἀκροκορίν-
 θου. αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τετταρά-
 κοντα σταδίων ὑπεῖρχεν· ἐτεταίχιστο δ' ὅσον τῆς πό-
 5 λεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριεῖληπτο δὲ τῷ
 περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὃ Ἀκροκόρινθος ἢ
 δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δεῖξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνου-
 σιν ἦν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας· ὥσθ' ἡ πᾶσα πε-
 ρίμετρος ἐγένετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων.
 10 ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος,
 ἀνατέταται μέντοι ἐνθενδε ἱκανῶς καὶ περίοπτόν ἐστιν.
 ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναῖδιον ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ
 κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἐκρυ-
 σιν μὲν οὐκ ἔχουσαν μεστὴν δ' αἰεὶ διαυγοῦς καὶ ποτί-
 15 μιν ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἐνθενδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονό-
 μων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίξῃ
 τοῦ ὄρους κρήνην ἐκρέουσαν εἰς τὴν πόλιν ὥσθ' ἱκα-
 νῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἐστὶ δὲ καὶ φρεάτων εὐ-
 πορία κατὰ τὴν πόλιν, λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκρο-
 20 κόρινθον· οὐ μὲν ἡμεῖς γε εἶδομεν. τοῦ δ' οὖν Εὐρι-
 πίδου φήσαντος οὕτως „ἦκω περίκλυστον προλιπούς·
 „Ἀκροκόρινθον, ἱερὸν ὄχθον, πόλιν Ἀφροδίτας,“ τὸ
 περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάρους δεκτέον, ἐπεὶ καὶ *φρέ-
 ατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ, ἢ τὸ πα-
 25 λαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν καὶ κα-
 τάρρυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. ἐνταῦθα δὲ φασὶ πίνοντα
 τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν
 ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Μεδούσης ἀναπαλέντα
 κατὰ τὴν γοργοτομίαν· τὸν δ' αὐτόν φασὶ καὶ τὴν
 30 Ἴππου κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἐλικῶνι πλήξαντα
 τῷ ὄνυχι τὴν ὑποῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ
 Σισύφειόν ἐστιν, ἱεροῦ τινος ἢ βσιλείου λευκῶν λί-

θων πεποιημένου διασῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφοραῖται ὃ τε Παρνασσὸς καὶ ὁ Ἑλικών, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νηρόβολα, καὶ ὁ Κρισαῖος κόλπος ὑποπεπτωκὸς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπὸ τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ τῆς ἀντιπόρθμου τῇ Φωκίδι Κορινθίας καὶ Σικυωνίας· πρὸς ἑσπέραν δὲ . . . . ὑπέρκειται δὲ τούτων

C.380 ἀπάντων τὰ καλούμενα Ὀνεια ὄρη διατείνοντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρώνος ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν. 10

22 Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἑκατέρως τῆς μὲν τὸ Λέχαιον τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμὴν ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους· τούτῳ μὲν οὖν χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Λεχαίῳ. τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῇ πό- 15 λει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκίλη δὲ καθείλκυσται σταδίων περὶ δώδεκα ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ Λέχαιον. ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἧών μέχρι Παγῶν τῆς Μεγαρίδος κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, κοίλη δ' ἐστὶ καὶ ποιεῖ τὸν δίοικον 20 πρὸς τὴν ἐτέραν ἧῶνα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Λεχαίου καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραίας μαντεῖον Ἥρας ὑπῆρχε τὸ παλαιόν, καὶ αἱ Ὀλμιαί τὸ ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον ἐν ᾧ ἦ τε Οἰνὸς καὶ Παγαί, τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων 25 φρούριον ἡ δὲ Οἰνὸς τῶν Κορινθίων. ἀπὸ [δὲ] τῶν Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοὺς, καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ δίοικου· ἐπειθ' ἡ Κρομμυωνία. πρόκειται δὲ τῆς ἧῶνος ταύτης ὃ τε Σαρωνικὸς κόλπος καὶ ὁ Ἐλευσινιακός, τρόπον τινα ὁ αὐτὸς ὢν, συνεχῆς τῷ Ἑρμιονικῷ. ἐπὶ 30 δὲ τῷ Ἰσθμῷ καὶ τὸ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄλσει πιτυώδει συνηρεφές, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων

Κορίνθιοι συνετέλουν. ἡ δὲ Κρομμυῶν ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος, ἐν ᾗ μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὕν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί· καὶ τῶν Θησέως ἄδλων ἓνα 5 τοῦτον παραδιδόασιν τὴν τῆς ὕδς ταύτης ἐξαίρεσιν. καὶ ἡ Τενία δ' ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ᾗ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· λέγεται δὲ καὶ Ἀρχία τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας ἀποικίαν τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συνεπακολουθησάι, καὶ μετὰ 10 ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, προσθέσθαι τε τοῖς Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων καὶ κατασκαφείσης τῆς πόλεως συμμεῖναι. φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθείς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι 15 εἰ λῶον εἴη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον „εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης.“ ὅπερ κατ' ἀγνοίαν τινες παρατρέπουσιν „ἐγὼ δ' εἴην Τεγεάτης.“ λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέφαι Πόλυβος τὸν Οἰδίπουν. δοκεῖ δὲ καὶ συγγενεῖά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τοὺτους ἀπὸ 20 Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἰρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὕσα δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δ' ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνῳ τε συνε-^{C.381}
φιλονείκησαν καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς ²³
25 εἶχον, ὥστε τινὲς καὶ τῶν πρέσβειων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐθάρρησαν καταντλήσαι βόρβορον. ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον ἔτισαν δίκας αὐτίκα· πεμφθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτὴ τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομμίου καὶ τὰλλα μέχρι 30 Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυῶνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμ-

βάντα περὶ τὴν ἄλωσιν ἐν οἴκτου μέρει λόγων προστί-
 θησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν
 τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρῶν
 ἐφορμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεπτεύοντας δὲ
 τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀρι- 5
 στείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρησθαί
 φασι τὸ „οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον,“ καὶ τὸν Ἡρακλέα
 τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηϊανείρας χιτῶνι. τοῦ-
 τον μὲν οὖν οὐχ ἐωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον
 ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον 10
 ἔργον ἐωρῶμεν· ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεῶ συνηφανί-
 σθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. σχεδὸν δέ τι καὶ τῶν ἄλλων
 ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλεῖστα καὶ ἄριστα ἐν-
 τεῦθεν ἀφίχθαι· τινὰ δὲ καὶ αἱ κύκλω τῆς Ῥώμης πό-
 λεις ἔσχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος 15
 ὁ Μόμμιος, ὥς φασι, μετεδίδου ῥαδίως τοῖς δεηθεῖσι.
 Λεύκολλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ
 στοάν τινα χρῆσιν ἡτήσατο ὃν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ
 Μόμμιος, ὥς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδείξεως, εἰτ'
 ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δέ, ἀλλ' ἀνέθηκε κελεύσας 20
 αἰρεῖν εἰ βούλεται· πράως δ' ἤνεγκεν ἐκεῖνος οὐ φρον-
 τίσας οὐδέν, ὥστ' ἠὺδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον.
 πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμη μέινασα ἡ Κόρινθος ἀνελήφθη
 πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν εὐφυλίαν, ἐποί-
 κους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· 25
 οἱ τὰ ἐρείπια κινοῦντες καὶ τοὺς τάφους συνανασκά-
 πτοντες εὗρισκον ὀστρακίων * τορευμάτων πλήθη,
 πολλὰ δὲ καὶ χαλκῶματα· θαυμάζοντες δὲ τὴν κατα-
 σκευὴν οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἶασαν, ὥστε εὐ-
 πορήσαντες τῶν τοιούτων καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ 30
 C.382 νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ
 ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ

ὀστράκινα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργίαις, εἰτ' ἐπαύσαντο τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὀστράκων καὶ οὐδὲ κατωρθωμένων τῶν πλείστων. ἡ μὲν δὲ πόλις ἡ τῶν
 5 Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε ἡνυπόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικὰς· μάλιστα γὰρ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ἡνυξήθη γραφικὴ τε καὶ πλαστικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔσχεν
 10 οὐκ εὐγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ' οὗ πάντες ὀφρυσέοντα Κόρινθον εἰρήκασι καὶ παροϊμιάζονται „Κόρινθος ὀφρυᾶ τε καὶ κοιλαίνεται.“

Ὅρνεαι δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τῷ παραρρέοντι ποτα- 24
 μῳ, νῦν μὲν ἔρημοι πρότερον δ' οἰκούμεναι καλῶς,
 15 ἱερὸν ἔχουσαι Πριάπου τιμώμενον, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ Πριάπεια ποιήσας Εὐφορίαν Ὅρνεάτην καλεῖ τὸν θεόν· κεῖνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνίων, τὴν δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν ἡ νῦν Φλιασία καλουμένη, πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ
 20 πρὸς ὄρει Κηλώσση· οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκέθην πρὸ τριάκοντα σταδίων ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἐκάλεσαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κηλώσσης μέρος ὁ Καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσωπὸς ὁ παραρρέων τὴν Σικυῶνα καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν, μέρος οὐ-
 25 σαν τῆς Σικυωνίας. ἐστὶ δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας ῥέων καὶ Πλαταιὰς καὶ Τάνακρον, ἄλλος δ' ἐστὶν ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ παρὰ κώμην ῥέων ἣν Παρασωπίους ὀνομάζουσι, τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. κεῖται δ' ὁ Φλιοῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας Ἀργείας Κλεωνῶν καὶ
 30 Στυμφάλου κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλιοῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερὸν· καλοῦσι δ' οὕτω τὴν Ἥβην.

- 25 Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκώνην ἐκάλουν, ἐτι δὲ πρότερον Αἰγιάλις· ἀνῴκισε δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης ὅσον εἰκοσι σταδίοις (οἱ δὲ δώδεκά φασιν) ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δημήτριος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ἐπινειὸν ἐστὶν ἔχον λιμένα. ὀρίζει δὲ τὴν Σικυωνίαν καὶ 5 τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμέα· ἐτυραννήθη δὲ πλεῖστον χρόνον, ἀλλ' αἶψα τοὺς τυράννους ἐπισεικὼς ἄνδρας ἔσχεν, "Αρατον δ' ἐπιφανέστατον, ὅς καὶ τὴν πόλιν ἡλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε παρ' ἐκόντων λαβὼν τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸ σύστημα ἡὔξησε προσθεὶς αὐτῷ 10
- C.383 τὴν τε πατρίδα καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. Ὑπερησίην δὲ καὶ τὰς ἐξῆς πόλεις ἃς ὁ ποιητὴς λέγει, καὶ τὸν Αἰγιάλιν τῶν Ἀχαιῶν ἥδη συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν ὄρων τῆς Ἠλείας.
- 7 Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἰωνες ἐκρά- 15 τουν, ἐξ Ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν Αἰγιάλεια καὶ οἱ ἐνοικοῦντες Αἰγιάλις, ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἰωνία, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττική, ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Διούθου. φασὶ δὲ Δευκαλίωνος μὲν Ἑλλήνα εἶναι, τοῦτον δὲ περὶ τὴν Φθίαν τῶν μεταξὺ Πηνειοῦ 20 καὶ Ἀσωποῦ δυναστεύοντα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν, τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διαπέμψαι ζητήσοντας ἰδρυσῖν ἕκαστον αὐτῷ· ὧν Δῶρος μὲν τοὺς περὶ Παρνασσὸν Δωριέας συνοικίσας κατέλιπεν ἐκωνύμους αὐτοῦ, Διούθου δὲ τὴν Ἐρεχθίδεω θυ- 25 γατέρα γήμας ᾤκισε τὴν τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνόην Μαραθῶνα Προβάλινθον καὶ Τρικόρυνθον. τῶν δὲ τούτου παιδῶν Ἀχαιοὺς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Λακεδαιμόνα καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκεῖ κληθῆναι παρὲσκεύασεν, Ἰων δὲ τοὺς μετ' Εὐμόλπου νι- 30 κήσας Θρᾷκας οὕτως ὑπόδοκίμησεν ὥστ' ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν πολιτείαν Ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς

τέτταρας φυλάς διεῖλε τὸ πλῆθος, εἶτα εἰς τέτταρας
 βίους· τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε τοὺς δὲ δημι-
 ουργοὺς τοὺς δὲ ἱεροποιούς, τετάρτους δὲ τοὺς φύλα-
 κας· τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας τὴν χώραν ἐπώνυμον
 5 ἑαυτοῦ κατέλιπεν. οὕτω δὲ πολυανδρῆσαι τὴν χώραν
 τότε συνέπεσεν ὥστε καὶ ἀποικίαν τῶν Ἰώνων ἐστειλαν
 εἰς Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέ-
 σχον ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιάλου
 κληθεῖσαν, οἳ τε ἄνδρες ἀντὶ Αἰγιάλεων Ἴωνες προσ-
 10 ηγορεύθησαν εἰς δώδεκα πόλεις μερισθέντες. μετὰ δὲ
 τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξελαθέντες
 ἐπανῆλθον πάλιν εἰς Ἀθήνας· ἐκείθεν δὲ μετὰ τῶν
 Κοδριδῶν ἐστειλαν τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν Ἀσί-
 15 αν· ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Κα-
 ρίας καὶ τῆς Λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς
 ὅσα καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατεῖχον. οἳ δ' Ἀχαιοὶ
 Φθιώται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ᾠκησαν δ' ἐν Λακεδαι-
 μονι, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων ἀναλη-
 φθέντες ὑπὸ Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρίστου παιδός, ὡς προ-
 20 ειρήκαμεν, τοῖς Ἰωσιν ἐπέθεντο, καὶ γενόμενοι κρείτ-
 τους τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν,
 καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν ὅνπερ
 καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἰσχυσαν ὥστε τὴν ἄλλην Πε-
 30 λοπόννησον ἐχόντων τῶν Ἡρακλειδῶν ὧν ἀπέστη-
 σαν, ἀντεῖχον ὁμῶς πρὸς ἅπαντας Ἀχαιᾶν ὀνομάσαν-
 τες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ μέχρι Ὠγύγου
 βασιλευόμενοι διετέλουν· εἶτα δημοκρατηθέντες το-
 σοῦτον ἡνδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας ὥστε τοὺς Ἰτα-
 λιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους
 30 τὰ πλείστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων
 συνέβη· μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν
 Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαίταν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων

ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας· ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδό-
νων λυθείσης τῆς κοινωνίας ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν
κατὰ μικρόν· ἤρξαν δὲ Πύρρου στρατεύσαντος εἰς
Ἰταλίαν τέτταρες συνιοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι
καὶ Λύμη· εἰτα προσελάμβανόν τινες τῶν δώδεκα
πλὴν Ὠλένου καὶ Ἑλίκης, τῆς μὲν οὐ συνελθούσης τῆς
2 δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. ἐξαρθέν γὰρ ὑπὸ σει-
σμοῦ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ
Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃν καὶ νῦν ἐτι τιμῶσιν Ἴωνες,
καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιώνια. μέμνηται δ', ὥς ὑπο- 10
νοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος ὅταν φῇ
„αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἰσθε καὶ ἤρυγεν, ὥς ὅτε ταῦρος
„ἤρυγεν ἐλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.“ τεκμαί-
ρονται τε νεώτερον εἶναι τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας τὸν
ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας ἣν ἐν 15
τῇ Πριηνέων χώρα συντελοῦσιν Ἴωνες τῷ Ἑλικωνίῳ
Ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἑλίκης εἶναι
λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην καθιστᾶσιν
ἄνδρα νέον Πριηνέα τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον.
τεκμηριοῦνται δ' ἐτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν 20
περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι
καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυό-
μενος ὁ ταῦρος μυκήσῃται. οἱ δ' ἀντιλέγοντες μετα-
φέρουσιν εἰς τὴν Ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ
τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας, ὥς ἐκεῖ νενομισμένων τού- 25
των καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελού-
μενα. κατεκλύσθη δ' ἡ Ἑλίκη θυσὶν ἔτεσι πρὸ τῶν
Λευκτρικῶν. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι
τὸν τόπον, καὶ τοὺς πορθμέας λέγειν ὥς ἐν τῷ πόρῳ
ὀρθὸς ἐστήκει Ποσειδῶν χάλκειος, ἔχων ἱππόκαμπον 30
ἐν τῇ χειρὶ κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρα-
κλείδης δὲ φησι κατ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ,

δῶδεκα σταδίους διαχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης^{C.386}
καὶ τούτου τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέν-
τος, δισχίλιους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πεμφθέντας ἀνε-
λέσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι, τοῖς δ' ὁμόροις
5 νεῖμαι τὴν χώραν. συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν
Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης ἐκπεσόντας Ἰω-
νας αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων μάλιστα μὲν
τὸ βράτας τοῦ Ποσειδῶνος, εἰ δὲ μὴ, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν
ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δὲ πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν
10 Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων οὐδ' ὥς ὑπακοῦσαι·
τῷ δ' ἔξης χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος, τοὺς δ' Ἀχαι-
οὺς ὕστερον δοῦναι τὴν ἀφίδρυσιν τοῖς Ἰωσιν. Ἡσίο-
δος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλίκης μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἰκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματεῖα κοινὸν 3
15 ἔχοντες καὶ στρατηγοὺς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοί,
καὶ κοινοβούλιον εἰς ἓνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς (ἐκα-
λεῖτο δὲ Ἀμάριον) ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐξημάτιζον καὶ οὗτοι
καὶ Ἰωνες πρότερον· εἰτα ἔδοξεν ἓνα χειροτονεῖσθαι
στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγήσας ἀφείλετο Ἀντίγο-
20 νον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς
προσέθηκε καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ
καὶ Μεγαρίδας· καὶ τὰς παρ' ἐκάστοις τυραννίδας κα-
ταλύων Ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας .....
τὴν δὲ Πελοπόννησον ἠλευθέρωσε τῶν τυραννίδων,
25 ὥστε καὶ Ἄργος καὶ Ἑρμιῶν καὶ Φλιοῦς καὶ Μεγάλη
πόλις, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, προσετέθη τοῖς
Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ἠϋξήντο. ἦν δ' ὁ καιρὸς
ἥνικα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβα-
λόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας.
30 μέχρι δὲ τῆς Φιλοποίμενος στρατηγίας συμμεῖναντες
ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἥδη Ῥω-
μαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν καὶ οὐ τὸν αὐτὸν

τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων . . . .

- 4 Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατῴκουν εἰς δώδεκα μέρη διηρημένοι, τοιαύτη τίς ἐστὶ· μετὰ Σικυῶνα Πελλήνη καίεται· εἰτα Αἰγείρα δευτέρα· τρίτη Αἰγαί, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλίκη, εἰς ἣν καταπεφύγεισαν Ἴωνες, μάχῃ κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν, καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθύν-
 0386δε· μετὰ δὲ Ἑλίκην Αἰγιον καὶ Ῥύπες καὶ Πατρέϊς καὶ Φαρεῖς· εἰτ' Ὀλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας * Μίλας· 10 εἰτα Δύμη καὶ Τριταιεῖς. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηθὼν ὄκουν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἰς τινὰς ὕστερον συνώκισαν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἐνίας, καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἰγείραν (Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες), Ὀλενον δὲ εἰς Δύμην. δείκνυνται δ' ἔχνη 15 μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὀλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἐπίσημον, [ὃ] Δύμης μὲν ἀπέχει τετταράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ, τῷ δὲ Ὀλένῳ τὸ ἐν Αἰτω- 20 λίᾳ κτίσμα καὶ αὐτὸ ἔχνη σῶζον μόνον. ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαΐᾳ Ὀλένου οὐ μέμνηται, ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων, ἀλλὰ κοινότερον λέγει „Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ „ἄμφ' Ἑλίκην εὐρείαν.“ τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται 25 ὅταν φῇ „οἱ Πλευρῶν ἐνέμοντο καὶ Ὀλενον.“ τὰς δ' Αἰγὰς ἀμφοτέρως λέγει, τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν „οἱ δέ τοι „εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.“ ὅταν δὲ φῇ

2. ποιεῖ βουλομένων: εἰτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἀυξηθέντας, ὥς καὶ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι, μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι.

„Αἰγᾶς, ἔνθα τέ οἱ κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης·
 „ἐνθ' ἱππους ἔστησε Ποσειδάων,“ βέλτιον δέχεσθαι τὰς
 ἐν Εὐβοίᾳ, ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον λε-
 χθῆναι· ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πε-
 5 ποίηται ἡ περὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς
 Ἀχαϊκαῖς Αἰγαῖς ὁ Κραῖθις ῥεῖ ποταμὸς ἐκ θυεῖν ποτα-
 μῶν ἀνυόμενος, ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν
 ἔχων· ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κραῖθις.

- Ἐκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δῆμων συνει- 5
 10 στήκει ἑπτὰ καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐανδρεῖν τὴν χώραν
 συνέβαιναν. ἔστι δ' ἡ Πελλήνη στάδια ἑξήκοντα τῆς
 θαλάττης ὑπερκείμενη, φρούριον ἐρυμνόν. ἔστι δὲ καὶ
 κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ Πελληνικαὶ χλαῖναι, αἷς
 καὶ ἄθλα ἐτίθεσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι· κεῖται δὲ μεταξὺ Αἰ-
 15 γίου καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα ἕτερα τούτων ἐστί,
 Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν Μεγαλοπολὶν νεῦον.
 Αἰγείρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεῖται. Βοῦρα δ' ὑπέρκειται
 τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντά πῳς σταδίοις, ἣν ὑπὸ
 σεισμοῦ καταποθῆναι συνέβη. ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα
 20 κρήνης Συβάριδος τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνο-
 μασθῆναι φασιν. ἡ δ' Αἰγὰ (καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς 387
 Αἰγᾶς) νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται, τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰ-
 γιεῖς. Αἰγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται· ἱστοροῦσι δ' ἐνταῦθα
 τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς ἀνατραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ
 25 Ἀράτος „αἷξ ἱερή, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπι-
 „σχεῖν.“ ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι „Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς
 καλέουσ“ ὑποφῆται“ δηλῶν τὸν τόπον διότι πλησίον
 Ὠλένη. αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Κερύνεια ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς
 ἰδρυμένη. Αἰγίεων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα καὶ Ἑλλάκη καὶ τὸ
 30 τοῦ Διὸς ἄλσος τὸ Ἀμάριον, ὅπου συνήεσαν οἱ Ἀχαιοὶ
 βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰ-
 γιέων ὁ Σελινούς ποταμός, ὁμώνυμος τῷ τε ἐν Ἐφέσῳ

παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ
 παραρρέοντι τὸ χωρίον ὃ φησιν ὠνήσασθαι τῇ Ἀρτέ-
 μιδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος δὲ Σελινοῦς ὁ
 παρὰ τοῖς Ὑβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρ-
 χηδόριοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαικῶν εἴτε 5
 μερίδων Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται, τὴν δὲ χώραν Ῥυ-
 πίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγυεῖς καὶ * Φαριεῖς· ἐκ δὲ τῶν
 Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος ὁ Κρότῳ οἰκιστής· τῆς δὲ
 Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν, δηῆμος τῶν Ῥυπῶν. μετὰ
 δὲ τούτους Πάτραι πόλις ἀξιόλογος· μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον 10
 ἀπέχον Πατρῶν στάδια τετταράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νε-
 ωστὶ μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἰδρυσαν αὐτόθι τῆς
 στρατιᾶς μέρος ἀξιόλογον, καὶ διαφερόντως εὐανδρεῖ
 νῦν ἀποικία Ῥωμαίων οὖσα· ἔχει δὲ ὑφορμον μέτριον.
 ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη, πόλις ἀλίμανος, πασῶν δυσμι- 15
 κωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο
 Στράτος· διαιρεῖ δ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας κατὰ Βου-
 πράσιον ὁ Λάρισος ποταμός, ῥέων ἐξ ὄρους· τοῦτο
 δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος δὲ πέτρην Ὠλε-
 νίην. τοῦ δ' Ἀντιμάχου Κανκωνίδα τὴν Δύμην εἰπόν- 20
 τος, οἱ μὲν ἰδέξαντο ἀπὸ τῶν Κανκῶνων ἐπιθέτως εἰ-
 ρῆσθαι αὐτὸ μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπά-
 νω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Κανκωνος ποταμοῦ τινος,
 ὡς αἱ Θῆβαι Διρκαῖαι καὶ Ἀσωπίδες, Ἄργος δ' Ἰνά-
 χειον, Τροία δὲ Σιμωνντίς. δέδεκται δ' οἰκήτορας καὶ 25
 ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς
 0.388 ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλήθους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπή-
 ιος, καταλύσας τὰ ληστήρια καὶ ἰδρύσας τοὺς μὲν ἐν
 Σόλοις τοῖς Κιλικίοις τοὺς δ' ἄλλοι καὶ δὴ καὶ ἐν-

7. post Φαριεῖς: καὶ Αἰεγύλος δὲ λέγει πον „Βουραν θ
 „ἱερὰν καὶ κεραννίαν Ῥέπας.“ 10. post Ῥίον: καὶ τὸ Ἀντί-
 ριον

ταῦθα. ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Λυμαίᾳ. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς Φάρας * Φαριεῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς Φαραϊᾶται· ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραϊκῇ Δίρκῃ κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. ἡ δ' Ὠλενος ἔστι μὲν 5 ἔρημος, κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Λύμης· ἔχουσι δὲ Λυμαῖοι τὴν χώραν. εἴτ' Ἀραξος, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἠλείας, ἀπὸ Ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι [τριάκοντα].

Ἀρκαδία δ' ἔστιν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, 8 πλείστην δὲ χώραν ὄρεινὴν ἀποτεμένεται. μέριστον δ' ὅρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνῃ· τὴν γοῦν κάθεται οἱ μὲν εἰκοσι σταδίων φασὶν οἱ δ' ὅσον πεντεκαίδεκα. δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη τῶν Ἑλλήνων εἶναι τὰ Ἀρκαδικά, Ἀζᾶνές τε καὶ Παρράσιοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. διὰ δὲ τὴν 15 τῆς χώρας παντελεῖ κάκωσιν οὐκ ἂν προσήκοι μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· αἳ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν ἐνδοχοὶ γενόμεναι πρότερον, τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χρόνων ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγάλην πόλιν αἱ πλείσται συνωκίσθησαν. νυνὶ δὲ 20 καὶ αὐτὴ ἡ Μεγάλη πόλις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε καὶ „ἱερημία μεγάλη ἔστιν ἡ Μεγάλη πόλις.“ βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ θαψιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἱποβάτοις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικόν καὶ τὸ Ἐπι- 25 δαύριον. καὶ ἡ τῶν Αἰτωλῶν δὲ καὶ Ἀκαρνανῶν ἱερημία πρὸς ἱπποτροφίαν εὐφυῆς γέγονεν οὐχ ἥττον τῆς Θετταλίας.

Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἐνδοχὸν Ἐπαμεινών- 2 δας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους ἐν ἧ καὶ 30 αὐτὸς ἐτελεύτα. καὶ αὕτη δὲ καὶ Ὀρχομενὸς καὶ Ἡραία καὶ Κλείτωρ καὶ Φενεὸς καὶ Στύμφαλος καὶ Μαίναλος καὶ Μεθύδιον καὶ Καφνεῖς καὶ Κύναιθα ἧ οὐκέτ' εἰσὶν

ἢ μόλις αὐτῶν ἴχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως συμμένει καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς τιμᾶται δ' ἐπὶ μικρὸν καὶ τὸ τοῦ Ἀνκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ Ἀνκαῖον [μέγιστον] ὄρος. τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων „Ῥίπην τε Στρατιήν τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην“ εὐρεῖν τε χαλεπὸν καὶ εὐροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ τὴν ἐρημίαν.

- 3 Ὅρη δ' ἐπιφανῇ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόῃ τε καὶ
C.389 Ἀνκαῖον καὶ Μαίναλος καὶ τὸ Παρθένιον καλούμενον
καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργεῖαν ἀπὸ τῆς Τεγιάτιδος. 10
- 4 Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Εὐρώτα τὸ συμβε-
βηκὸς παράδοξον εἴρηται καὶ τὸ περὶ Ἐρασίνον τὸν ἐκ-
διδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀργεῖαν
τυνί, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν βερέθρων,
ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρχάδες ξέρεθρα, τυφλῶν ὄντων καὶ μὴ 15
δεχομένων ἀπέρασιν ὥστε τὴν τῶν Στυμφαλίων πόλιν
νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν σταδίους ἀπὸ τῆς λί-
μνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κείσθαι. τάναντία δ' ὁ Λάδων
ἔπαθε τοῦ ρεύματος ἐπισχεθέντος ποτὲ διὰ τὴν ἐμ-
φραξιν τῶν πηγῶν· συμπεσόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν 20
βέρεθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν ἦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποί-
ησε τοῦ ρεύματος μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς
πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν· Ἐρατοσθένης δέ
φησι περὶ Φενεὸν μὲν τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν
λιμναΐζειν τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινὰς 25
ῥήθμους οὓς καλεῖσθαι ξέρεθρα· τούτων δ' ἐμφρα-
χθέντων ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία,
πάλιν δ' ἀναστομουμένων ἄθρουν ἐκ τῶν πεδίων ἐκ-
πεσὼν εἰς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν,
ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας κλυσθῆναι ποτε τὴν περὶ τὸ 30
ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι· τὸν Ἐρασίνον
δὲ παρὰ Στυμφάλου ρέοντα ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐν

τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ Ἰφικράτη
πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον καὶ μὴδὲν περαίνοντα
ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι σπόγγους πο-
ρισάμενον πολλοὺς, παύσασθαι δὲ διοσημίας γενομέ-
νης. περὶ Φενεὸν δ' ἔστι καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς
ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν.
τοσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλειῶν ἐπὶ τὰς 5
ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἰστρου διάστημα περὶ μυρίους στα-
10 δίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως, ἐπὶ
μὲν Αἰγίον χιλίους καὶ [τετρακοσ]ίους εἶναι λέγων ἐκ
Μαλειῶν ὁδόν, ἐνθὲνδε εἰς [Κίρραν πλοῦν] διακοσίων,
ἐνθὲνδε διὰ Ἡρακλείας [εἰς Θευμακοὺς] πεντακοσίων
ὁδόν, εἰτα εἰς Λάρισαν [καὶ τὸν Πηνειόν] τριακοσίων
15 τετταράκοντα, εἰτα διὰ [τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς Πη]νειοῦ
ἐκβολὰς διακοσίων τετταράκον[τα, εἰτα εἰς τὴν Θεσσα]-
λονίκειαν ἑξακοσίων ἑξήκοντα, ἐντεῦ[θεν ἐπ' Ἰστρον
δι' Εἰδομ]ένης καὶ Στόβων καὶ Λαρδανίων τρισχι[λίους
καὶ διακοσί]ους. κατ' ἐκείνον δὴ συμβαίνει τὸ ἐκ [τοῦ
20 Ἰστρου ἐπὶ τὰς Μαλ]ίας ἑξακισχιλίων πεντακοσίων.
αἷτιον δὲ τούτου τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν,
ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν ἣν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις.

Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκιστὰς προσθεῖναι
τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος,
25 τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον· Κορίνθου μὲν
Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάικην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν,
Ἥλιδος δ' Ὀξύλον, Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντην, Λακε-
δαίμονος δ' Εὐρυσθένη καὶ Προκλῆ, Ἀργούς δὲ Τή-
μενον καὶ Κισσόν, τῶν δὲ] περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀργαίων
30 καὶ Δηιφόντην.

C.390

1

Περιωδιευκόσι δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν πρώτην
 ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεσῶν τὴν Ἑλλάδα
 χειρρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ἦν 5
 δὲ δευτέρα μὲν ἡ προστιθεῖσα τῇ Πελοποννήσῳ τὴν
 Μεγαρίδα, ὥστε τὸν Κρομμυῶνα Μεγαρίων εἶναι καὶ
 μὴ Κορινθίων· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ προσλαμβά-
 νουσα τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῆς Φωκίδος
 τι μέρος καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν. περὶ τούτων 10
 οὖν [λεκτέον]. φησὶ δ' Εὐδόξος, εἰ τις νοήσειεν ἀπὸ
 τῶν Κεραυνίων ὁρῶν ἐπὶ Σούνιον τὸ τῆς Ἀττικῆς
 ἄκρον ἐπὶ τὰ πρὸς ἑω μέρη τεταμένην εὐθαιαν, ἐν δε-
 ξιά μὲν ἀπολείψειν τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νό-
 τον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν 15
 Κεραυνίων ὁρῶν συνεχῇ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισαίου
 κόλπου καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ συμπάσης τῆς Ἀττικῆς·
 νομίζει δ' οὐδ' ἂν κοιλαίνεσθαι οὕτως τὴν ἥονα τὴν
 ἀπὸ Σουνίου μέχρι [τοῦ Ἰσθμοῦ ὥστε μεγάλην] ἔχειν
 ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῇν τῇ [ἥονι ταύτῃ καὶ] τὰ συν- 20
 εχῇ τῷ Ἰσθμῷ χωρία τὰ [ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν]
 Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν Ἀκτὴν· ὥς δ' αὖ[τως οὐδ' ἂν τὴν
 ἀπὸ τῶν Κεραυνίων] ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον
 ἔχειν τινὰ τοσαύ[την ἐπιστρο]φὴν ὥστε κοιλαίνεσθαι
 κολποειδῶς καθ' αὐ[τήν, εἰ μὴ τὸ] Ῥίον καὶ τὸ Ἀν- 25
 τίρριον συναγόμενα εἰς στενὸν [ἐποίει τὴν] ἔμφασιν
 ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περι[έχοντα] τὸν μυχόν, εἰς
 ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν [ταύτην] θάλατταν.

2

Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀν-
 C.391 δρῶς καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων καὶ τοὺς 30
 τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τήνδε τὴν πλευρὰν
 τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι

Ἰσθμοῦ κοίλῃν μὲν ἄλλ' ἐπὶ μικρόν. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσῃν πον τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεὺς τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπίνειον. διέχει γὰρ τοῦ μὲν Σχοινοῦντος τοῦ κατὰ τὸν Ἰσθμὸν περὶ τριακοσίους πεντή-
 5 κοντα σταδίους, τοῦ δὲ Σουνίου τριάκοντα καὶ τριακοσίους· [τόσ]ον πῶς ἐστὶ διάστημα καὶ τὸ ἐπὶ Πηγὰς ἀπὸ τοῦ Πει[ραιῶς], ὅσον περ καὶ ἐπὶ Σχοινοῦντα· δέκα δ' ὅμως στα[δίοις] πλεονάζειν φασί. κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς, ἐκκλίνων [δὲ]
 10 πρὸς δύσιν.

Ἀκτὴ δ' ἐστὶν [ἡ Ἀττικὴ] ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ 3
 πρῶτον, εἰτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μηνοειδῇ δ' οὐδὲν ἦτον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας τὸ κυρτὸν ἔχουσαν πρὸς θαλάττῃ· τοῦτο
 15 δ' ἐστὶ τὸ δευτέρον πλευρὸν ἐφ' ὃν τῆς Ἀττικῆς. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστὶ πλευρὸν ἀπὸ τῆς Ὠρωπίας ἐπὶ δύσιν παρατείνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος, ἡ Ἀττικὴ ὀρεινὴ, πολυνύμμος τις, διεύρουσα τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ὥσθ', ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς
 20 πρόσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν ἀμφιθάλαττον οὔσαν τῆς τρίτης χειρρονήσου τῆς λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ τὴν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττικὴν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν φασὶ λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀττικὴν τὴν νῦν Ἀττι-
 25 κὴν παρονομασθεῖσαν, ὅτι τοῖς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀλιτεὺς καὶ στενόν, μήκει δ' ἀξιολόγῳ κεχρημένον, προπεπτωκὸς μέχρι Σουνίου. ταύτας οὖν διεξιμεν ἀναλαβόντες πάλιν ἀπὸ τῆς π]α-
 ραλίας ἀφ' ἧσπερ ἀπελίπομεν.

30 Μετὰ δὲ Κρομμυῶνα ὑπέρχονται τῆς * Ἀττικῆς 4 αἱ Σκειρωνίδες πέτραι ἀρόδοι οὐκ ἀπολείπουσαι πρὸς θαλάττῃ· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἐπὶ Μεγάρων

καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ· οὕτω δὲ σφόδρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἢ ὁδὸς ὥστε πολλαχοῦ καὶ παρὰ κρημνὸς ἐστὶ διὰ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν· ἐνταῦθα δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ Σκείρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου τῶν ληξομένων τὴν λε- 5
χθεῖσαν ὀρεινήν, οὓς καθείλε Θησεύς. ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταγιγνόντα σκαιὸν τὸν ἀργέστην σκείρωνα προσηγορεύουσιν Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς Σκείρωνίδας πέτρας ἄκρα πρόκειται Μινώα ποιοῦσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. ἢ δὲ Νίσαια ἐπίνειόν ἐστιν τῶν 10
Μεγάρων δεκαοκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέ-
C.392 λεισιν ἐκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκα-
λεῖτο δὲ καὶ τοῦτο Μινώα.

- 6 Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύ-
την ὅπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὕτω τῶν Μεγάρων ἐκτι- 15
σμένων· διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων
τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀ-
τικῇ πάντας συμπεριεῖληψε καὶ τούτους τῷ κοινῷ ὀνό-
ματι Ἀθηναίους νομίζων, ὥς ὅταν φῇ ἐν τῷ καταλό-
γῳ „οἱ δ' ἄρ' Ἀθῆνας εἶχον, ἐνκείμενον πτολίεθρον“ 20
δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρίδας, ὥς καὶ τούτους
μετασχόντας τῆς στρατείας. σημεῖον δέ· ἢ γὰρ Ἀττικὴ
τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰὰς ἐκαλεῖτο, καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν
φῇ „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες“ τοὺς Ἀθηναίους
6 λέγει· ταύτης δ' ἦν μερὶς καὶ ἡ Μεγαρίς. καὶ δὴ καὶ 25
τῶν ὀρίων ἀμφισβητοῦντες πολλάκις οἱ τε Πελοπον-
νήσιοι καὶ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυωνία, συνέ-
βησαν καὶ στήλην ἱστησαν ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος
τόπου περὶ αὐτὸν τὸν Ἰσθμόν, ἐπιγραφὴν ἔχουσαν
ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μέρους „τάδ' ἐστὶ 30
„Πελοπόννησος οὐκ Ἰωνία,“ ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς Μέγαρα
„τάδ' οὐχὶ Πελοπόννησος ἀλλ' Ἰωνία.“ οἱ τε δὴ τὴν

Ἀτθίδα συγγράψαντες πολλὰ διαφωνοῦντες τοῦτό γε ὁμολογοῦσιν οἱ γε λόγου ἄξιοι, διότι τῶν Πανδιονιδῶν τεττάρων ὄντων, Αἰγέως τε καὶ Λύκου καὶ Πάλλαντος καὶ τετάρτου Νίσου, καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέτταρα μέρη διαιρεθείσης, ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα λάχοι καὶ κτίσαι τὴν Νίσαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ Ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ Πυθίου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρχὴν, Ἀνδρῶν δὲ μέχρι Ἐλευσίνος καὶ τοῦ Θριασίου πεδίου. τὴν δ' εἰς τέτταρα μέρη διανομὴν ἄλλων ἅλως εἰρηκότων ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν. φησὶ δ' ὁ Αἰγέως ὅτι ὁ πατὴρ ὥρισεν ἐμοὶ μὲν ἀπείλειν εἰς ἀκτὰς τῆσδε γῆς πρεσβεῖα νείμας. [εἰτ]α Λύκῳ „τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμει, Νίσῳ δὲ „τὴν ὁμαυλον ἐξαιρεῖ χθόνα Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ „γῆς τὸ πρὸς νότον ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκτρέφων εἰληχε Πάλλας.“ ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῆς Ἀττικῆς μέρος ἦν, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν 7 τῆς χώρας μερισμὸν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόντων αὐτοῖς Λωριέων ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολ-
 20 λούς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσηνίας βασιλεὺς Μέλανθος· οὗτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοιωτῶν βασιλέα Ξάνθον. εὐανδρούσης δὲ τῆς Ἀττικῆς
 25 διὰ τοὺς φυγάδας φοβηθέντες οἱ Ἡρακλειδαί, παρυνόντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειννίαν, τῶν δὲ ὅτι Κόδρος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευε τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν· ἡττηθέντες δὲ μάχῃ τῆς
 30 μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον καὶ τὴν τε πόλιν ἐκτίσαν τὰ Μέγαρα καὶ τοὺς ἀνθρώπους Λωριέας ἀντὶ Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ

τὴν στήλην τὴν ὀρίζουσαν τοὺς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

- 8 Πολλαῖς δὲ κίχρηται μεταβολαῖς ἢ τῶν Μεγαρέων πόλεις, συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔσχε δέ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβὰς τῶν προσαγορευθέντων Μεγα- 5 ρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένων ἄνδρα Σωκρατικόν, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἥλειον οἱ Ἥλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρατικόν, ὃν ἦν καὶ Πύρρων, Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετρικοί. ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυ- 10 πρὸς καθάπερ καὶ ἡ Ἀττική, καὶ τὸ πλεόν αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα ὄνια ὄρη, ῥάχιδες τις μηκυννομένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκυριωνίδων πετρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείργουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θάλατταν ἀπὸ τῆς κατὰ τὰς Παγὰς Ἀλκωνίδος προσ- 15 αγορευομένης.

- 9 Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλείοντι εἰς τὴν Ἀττικὴν πέντε νησία. εἴτα Σαλαμὶς ἐβδομήκοντά που σταδίων οὔσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασιν· ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Αἰγί- 20 ναν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον (καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἰρηκεν „Αἰγίνα δ' αὕτη πρὸς νότου κεῖται πνοάς“), τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χειρρονησοειδοῦς τόπου συνάπτοντος πρὸς τὴν Ἀττικὴν. ἐκαλεῖτο δ' ἑτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρὰς καὶ Κύ- 25 χροια ἀπὸ τινων ἡρώων, ἀφ' οὗ μὲν Ἀθηναῖα τε λέγεται Σκιρὰς καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐπὶ Σκίρῳ ἱεροποιία τις καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν, ἀφ' οὗ δὲ καὶ Κυχρείδης ὄφις, ὃν φησιν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυ- 30 χρεῖος ἐξελαθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου λυμαινόμενον τὴν νῆσον, ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητρα εἰς Ἐλε-

0.394 σίνα καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ὠνομάσθη δὲ

καὶ Πειτυούσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ· ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος
 ὑπῆρξε διὰ τε τοὺς Αἰακίδας ἐπάρξαντας αὐτῆς, καὶ
 μάλιστα δι' Αἰαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ διὰ τὸ περὶ
 τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι Διόξην ὑπὸ τῶν
 5 Ἑλλήνων καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. συναπέλυσαν δὲ
 καὶ Αἰγινῆται τῆς περὶ τὸν ἄγωνα τοῦτον δόξης, γεί-
 τονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι.
 Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκα-
 λία καλούμενος.

- 10 Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ 10
 παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐ-
 τῆς· καὶ φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον οἱ δὲ Σόλωνα
 παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος
 τοῦτο „Ἄλας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας“
 15 ἔξῃς τοῦτο „στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἴσταντο φά-
 „λαγγες,“ μάρτυρι χρήσασθαι τῷ ποιητῇ τοῦ τὴν νῆσον
 ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρχει. οὐ παραδέχονται δὲ τοῦθ'
 οἱ κριτικοὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρτυρεῖν αὐ-
 τοῖς. διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνεται ὁ Ἄλας, οὐ
 20 μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ Θετ-
 ταλῶν; „ἐνθ' ἔσαν Αἰαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου“
 καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει ὁ Ἀγαμέμνων „εὖρ' υἱὸν Πετεῶο
 „Μενεσθῆα πλή[ξιππον ἴστα]ότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι,
 „μήστωρες αὐτῆς. αὐτὰρ ὁ πλησίον ἐστήκει πολύμη-
 25 „τις Ὀδυσσεύς, παρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες.“
 ἐπὶ δὲ τὸν Αἰαντα καὶ τοὺς Σαλαμινίους πάλιν „ἦλθε
 „δ' ἐπ' Αἰάντεσσι,“ καὶ παρ' αὐτοὺς „Ἰδομενεὺς δ'
 „ἑτέρωθεν,“ οὐ Μενεσθεύς. οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι τοι-
 αύτην τινὰ σκήψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρου δο-
 30 κοῦσιν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρωδῆσαι οὕτως „Ἄλας
 „δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἐκ τε Πολίχνης, ἐκ τ'
 „Αἰγείουούσης Νισαίης τε Τριπόδων τε.“ ἃ ἐστὶ χωρία

Μεγαρικά, ὧν οἱ Τρίποδες Τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγάρων κεῖται.

- 11 Τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν Ἰέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθη-
C.395 νᾶς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεισθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ 5
Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα οὐκ εὔ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολο-
γουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθνους τούτου. ἔοικε δὲ τὸ παλαιὸν ἢ νῦν Σαλαμῖς καθ' 10
αὐτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμῖνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὅρια τῆς τε Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀτθίδος, ὅρη δύο ἃ καλοῦσι Κέρατα.
- 12 Εἴτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Ἀθήνητρος ἱερὸν 15
τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύα-
σεν Ἰκτίνος ὄχλον θεάτρον δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθη-
νᾷ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δῆμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις. 20
- 13 Εἴτα τὸ Θριάσιον πεδῖον καὶ ὁμώνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἴθ' ἡ ἄκρα ἢ Ἀμφιάλη καὶ τὸ ὑπερκείμε-
νον λατόμιον καὶ ὁ εἰς Σαλαμῖνα πορθμὸς ὅσον δι-
στάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειράτο Ξέρξης, ἐφθῇ δὲ ἡ ναυ-
μαχία γενομένη καὶ φυγὴ τῶν Περσῶν. ἐνταῦθα δὲ 25
καὶ αἱ Φαρμακοῦσαι, δύο νησίαι ὧν ἐν τῷ μέλῳ Κίρκης τάφος δείκνυται.
- 14 Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὅρος ἐστὶν ὃ καλεῖται Κορυθαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυθαλλεῖς· εἴθ' ὁ Φώ-
ρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησίον ἐρημον πετρῶδες 30
ὃ τινες εἶπον λήμην τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη ὁμώνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρούς,

καὶ ἄλλο νησίον ὁμοιον τῇ Ψυτταλείᾳ καὶ τοῦτο· εἰδ' ὁ Πειραιεὺς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δῆμοις ταττόμενος καὶ ἡ Μουνυχία.

Λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μουνυχία χειρρονησιάζων καὶ 15
 5 κοῖλος καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἰσοδὸν ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένας τρεῖς. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνώκιστο ἡ Μουνυχία παραπλησίως ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, προσειληφυῖα τῷ
 10 περιβόλῳ τὸν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις νειωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη Φίλωνος ἔργον· ἄξιόν τε ἦν ναύσταθμον ταῖς τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἔστελλον Ἀθηναῖοι. τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπτε τὰ καθειλκυσμένα ἐκ τοῦ ἄσπερος σκέλη· ταῦτα δ'
 15 ἦν μακρὰ τείχη τετταράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ Πειραιεῖ. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν τὴν περὶ 0.396
 τοὺς λιμένας καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος· τοῦ
 20 δὲ ἱεροῦ τὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν, τὸ δ' ὕπαιθρον ἀνδριάντας. κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἡνίκα Σύλλας ἐκ πολιορκίας εἴλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἄστυ.
 25 Τὸ δ' ἄστυ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιοικου- 16
 μένη κύκλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν ὃ τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος, καὶ ὁ παρθενῶν ὃν ἐποίησεν Ἰκτίνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον ἡ Ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ
 30 εἰς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβωμένων ὁκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. ἐπεισι

γὰρ ὁ φησιν Ἡγησίας „ὁρῶ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ πε-
 „ριττῆς τριαίνης ἐκείθι σημεῖον, ὁρῶ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ
 „τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκεῖνο Δεωκόριον, τοῦτο
 „Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἕν ἕκαστον· ἡ
 „γὰρ Ἀττικὴ θεῶν αὐτοῖς ..... καταλαβόντων καὶ 5
 „τῶν προγόνων ἡρώων .....“ οὗτος μὲν οὖν ἐνὸς
 ἐμνήσθη τῶν ἐν ἀκροπόλει σημείων, Πολέμων δ' ὁ πε-
 ριγητῆς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθη-
 μάτων τῶν ἐν ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως μερῶν καὶ τῆς χώρας· 10
 Ἐλευσίνα τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δή-
 μων πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὥς φασιν, οὐδένα τῶν
 ἄλλων ἀνόμακεν.

- 17 Ἐχουσι δὲ καὶ εἰ μὴ πάντες οἳ γε πολλοὶ μυθοποι-
 ῖας συχνὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν τῆς 15
 Ἑλένης ἀρπαγὴν ὑπὸ Θησέως καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Διοσ-
 κούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελ-
 φῆς, Μαραθῶν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα, Ῥαμνοῦς δὲ
 τὸ τῆς Νεμέσεως ξόανον, ὃ τινες μὲν Διοδότου φασὶν
 ἔργον τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Παρίου, καὶ μεγέθει 20
 καὶ κάλλει σφόδρα κατωρθωμένον καὶ ἐνάμιλλον τοῖς
 Φαιδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ Δεκέλεια μὲν τὸ ὀρμητή-
 ριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τὸν Δεκελεικὸν πόλε-
 μον, Φυλὴ δὲ ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον Θρασύβουλος
 εἰς Πειραιᾶ κάκειθεν εἰς ἄστυ. οὕτω δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων 25
 πλειόνων ἔστιν ἱστορεῖν πολλὰ· καὶ ἐτι τὸ Δεωκόριον
 καὶ τὸ Θη[σεῖον μύθος] ἔχει, καὶ τὸ Ἀύκειον καὶ τὸ
 Ὀλυμπικόν ..... ὃ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς
 κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεὺς· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
 Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων καὶ τὸ Ὠιδεῖον 30
 καὶ ἡ ποικίλη στοὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν τῇ πό[λει πλεῖστα]
 ἔχοντα τεχνιτῶν ἔργα.

Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας^{0.397}
 τοῦ κτίσματος ἐξετάξοι τις ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος·¹⁸
 οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ
 τῶν ὀνομάτων δῆλον· Ἀκτὴν μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀκταίω-
 5 νος φασίν, Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς
 Κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ Κραναοὶ οἱ ἔνοικοι, Μοψοπίαν
 δὲ ἀπὸ Μοψόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Ξούθου,
 Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν.
 εἰρηται δ' ὅτι κἀνταῦθα φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν
 10 ἔθνος ἐπιδημήσαν, καὶ διότι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελασ-
 γοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην.

Ὅσῳ δὲ πλείον ἐστὶ τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἐνδοξα¹⁹
 καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῶδε μεί-
 ζων ὁ ἔλεγχος, ἐὰν μὴ κρατῇ τις τῆς ἱστορίας· οἷον ἐν τῇ
 15 συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾶν φησιν,
 εἰ τις θαρρεῖ γράφειν τὰς τῶν Ἀθηναίων παρθένους
 „ἀφύσσεσθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδανοῖο,“ οὗ καὶ τὰ
 βοσκήματα ἀπόσχοιτ' ἂν. εἰσὶ μὲν νῦν αἱ πηγαὶ κα-
 θαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὥς φασιν, ἐκτὸς τῶν Διο-
 20 χάρους καλουμένων πυλῶν πλησίον τοῦ Ἀνκείου· πρό-
 τερον δὲ καὶ κρήνη κατεσκευάστω τις πλησίον πολ-
 λοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαν-
 μαστόν, εἰ πάλοι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν ὥστε καὶ πότι-
 μον εἶναι, μετέβαλε δὲ ὕστερον; ἐν μὲν οὖν τοῖς καθ'
 25 ἑκάστα τοσούτοις οὖσιν οὐκ ἐνδέχεται διατρίβειν, οὐ
 μὴν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν ὥστε μηδ' ἐν κεφαλαίῳ μνη-
 σθῆναί τινων.

Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη προσθεῖσιν ὅτι φησὶ Φι-²⁰
 λόχορος πορθομένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ
 30 Καρῶν ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν Ἄονας,
 Κέκροπα πρῶτον εἰς δώδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλη-
 θος, ὧν ὀνόματα Κεκροπία Τετράπολις Ἐπακρία Δι-

κείλεια Ἐλευσίς Ἀφιδνα (λέγουσι δὲ καὶ πληθυντικῶς Ἀφιδνας) Θόρικος Βραυρῶν Κύθηρος Σφηττός Κηφισιά ..... πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν τὰς δώδεκα Θησεύς. ἐβασιλεύοντο μὲν [οὖν οἱ Ἀθηναῖοι] πρότερον, εἴτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν· τυράννων δ' ἐπιθεμένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης τῆς τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριακοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥαδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ γὰρ εἴ τι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν ὥσθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὁλοσχερῇ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διατήρουν. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι δεκαετῇ χρόνον ὃν ἤρχε Μακεδόνων Κάσανδρος. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ εὐγνωμόνησε λαβὼν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα τῶν Θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνωρίμων, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἰσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια ὥστε μετὰ τὴν Κασάνδρου τελευτὴν ἠναγκάσθη φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπαναστάντες καὶ κατεχώνευσαν, ἔνιοι δὲ καὶ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς Ἀμίδα. Ῥωμαῖοι δ' οὖν παραλαβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἑλευθερίαν. ἐπιπεσὼν δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν

δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα καὶ ταύτην βια-
σαίμενον τὴν πόλιν ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλας ὁ τῶν
Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκόλασε, τῇ δὲ πόλει συγγνώμην
ἐνειμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερίᾳ τέ ἐστι καὶ τιμῇ
5 παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφε- 21
ξῆς παραλίᾳ· εἰθ' Ἀλιμούσιοι Αἰξωνεῖς Ἀλαιεῖς οἱ Αἰ-
ξωνικοὶ Ἀναγυράσιοι· εἰτα Θοραεῖς Λαμπρεῖς Αἰγι-
λίεῖς Ἀναφλύστιοι Ἀζηνιεῖς· οὗτοι μὲν οἱ μέχρι τῆς
10 ἄκρας τοῦ Σούνιου. μεταξὺ δὲ τῶν λεχθέντων δῆμων
μακρὰ ἄκρα, πρώτη μετὰ τοὺς Αἰξωνεῖς Ζωστήρ, εἰτ'
ἄλλη μετὰ Θοραεῖας Ἀστυπάλαια· ὧν τῆς μὲν πρόκει-
ται νῆσος Φάβρα τῆς δ' Ἐλαιοῦσσα· καὶ κατὰ τοὺς Αἰ-
ξωνεῖας δ' ἐστὶν Ὑδροῦσσα· περὶ δὲ Ἀνάφλυστόν ἐστι
15 καὶ τὸ Πανεῖον καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερόν,
εἰς ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ
Σαλαμῖνα ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυαγία φασι, περὶ
ὧν καὶ τὸν Ἀπόλλω προειπεῖν „Κωλιάδες δὲ γυναῖκες
„ἐρετμοῖσι φρυξουσιν.“ πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν
20 τόπων Βέλβινα νῆσος οὐ πολὺ ἄπωθεν καὶ ὁ Πατρό-
κλου χάραξ· ἐρημοὶ δ' αἱ πλείεσται τούτων.

Κάμφαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκραν ἀξιόλο- 22
γος δῆμος Σούνιον, εἰτα Θόρικος, εἰτα Ποταμὸς δῆμος
οὕτω καλούμενος, ἐξ οὗ οἱ ἄνδρες Ποτάμιοι, εἰτα Πρα-0.399
25 σιὰ Στειριὰ Βραυρών, ὅπου τὸ τῆς Βραυρωνίας Ἀρ-
τέμιδος ἱερόν, [Ἀλαῖ Ἀραφῇ]νίδες, ὅπου τὸ τῆς Ταυ-
ροπόλου, Μυρρινοῦς Προβάλινθος Μαραθῶν, ὅπου
Μιλτιάδης τὰς μετὰ Λάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρ-
δην διάφθειρεν οὐ περιμείνας ὑστερίζοντας Λακεδαι-
30 μονίους διὰ τὴν πανσέληνον· ἐνταῦθα μεμυθεύκασιν
καὶ τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον ὃν ἀνείλε Θησεύς. μετὰ
δὲ Μαραθῶνα Τρικόρυνθος, εἰτα Ῥαμνοῦς, [ὅπου] τὸ

τῆς Νεμέσεως ἱερὸν, εἴτα Ψαφίς ἢ τῶν Ὠρωπίων· ἐν-
 ταῦθα δὲ πον καὶ τὸ Ἀμφιαράειον ἐστὶ τιμημένον
 ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὥς φησι
 Σοφοκλῆς, „ἐδέξατο ἡραγῖσα Θηβαία κόνις αὐτοῖσιν
 „ὅπλοις καὶ τετρωρίστω δίφρῳ.“ Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισ- 5
 βητησίμῳ γεγένηται πολλάκις· ἴδρυνται γὰρ ἐν μεθορίῳ
 τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. πρόκειται δὲ τῆς παρα-
 λίας ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορέκου καὶ τοῦ Σουνίου νῆ-
 σος Ἑλένη τραχεῖα καὶ ἐρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξή- 10
 κοντα σταδίων τὸ μῆκος, ἧς φασὶ μεμνήσθαι τὸν ποι-
 ητὴν ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἑλένην „οὐδ'
 „ὅτε σε πρῶτον Λακεδαιμόνος ἐξ ἐρατεινῆς [ἐπλεον]
 „ἀρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι, νῆσῳ δ' ἐν Κρα-
 „νάῃ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνῇ.“ ταύτην γὰρ λέγει
 Κρανάην τὴν νῦν Ἑλένην ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν 15
 μῆξιν. μετὰ δὲ τὴν Ἑλένην ἢ Εὐβοία πρόκειται τῆς
 ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ καὶ κατὰ μῆ-
 κος τῇ ἡπείρῳ παραβεβλημένη καθάπερ ἡ Ἑλένη. ἐστὶ
 δ' ἀπὸ τοῦ Σουνίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον,
 ὃ καλοῦσι Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλοῦς· 20
 ἀλλὰ περὶ Εὐβοίας μέ[ν] λέγομεν ὕστερον], τοὺς δ' ἐν
 τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἰπεῖν διὰ τὸ
 πλῆθος.

- 23 Τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν ἐν ὀνόματι μάλιστα ἐστὶν ὃ τε
 Ὑμηττὸς καὶ Βριλησσὸς καὶ Λυκαβηττός, εἰ δὲ Πάρ- 25
 νης καὶ Κορυθαλλός. μαρμάρου δ' ἐστὶ τῆς τε Ὑμη-
 τίας καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς
 πόλεως· ὃ δ' Ὑμηττὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. τὰ δ'
 ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα,
 νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς με- 30
 ταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβο-
 λάδα καὶ σκυρίαν ἀναχωνεύοντες εὗρισκον εἰ ἐξ αὐτῆς

ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπείρως καμινούντων. τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου τῶν πάντων ὄντος τοῦ Ἀττικοῦ πολὺν βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀρ-0.400 γυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου
 5 τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν ὁ μὲν Κηφισὸς ἐκ Τρινεμέων 24
 τὰς ἀρχὰς ἔχων ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ
 γέφυρα καὶ οἱ γεφυρισμοί, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ
 τοῦ ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ καθηκόντων ἐκδίδωσιν εἰς
 10 τὸ Φαληρικόν, χειμαρρῶδης τὸ πλεόν, θέρους δὲ μει-
 οὔται τελέως. ἔστι δὲ τοιοῦτος μᾶλλον ὁ Ἴλισσός, ἐκ
 θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παρα-
 λίαν ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀγρας καὶ τοῦ Ἀνκείου μερῶν
 καὶ τῆς πηγῆς ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων. περὶ
 15 μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία, περὶ ἧς λέγοντα καὶ περὶ 2
 τῶν συνεχῶν ἔθνων ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ
 σαφοῦς χάριν ὧν εἵπομεν πρότερον. [ἐλέγομ]εν δὲ
 τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θετταλο[νικείας] ἐπὶ
 20 τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσαν [πρὸς δύ-
 σιν καὶ] ἔχουσαν τὴν θάλατταν πρὸς ἑω, τὰ δ' ὑπερ-
 [κείμενα μέρ]η πρὸς δύσιν ὥς ἂν ταινίας τινὰς διὰ τῆς
 [πάσης χώρας] τεταμένας παραλλήλους· ὧν πρώτη
 ἐστὶν [ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ] Μεγαρίδι ὥς ἂν ταινία τις, τὸ
 25 μὲν ἑωθι[νὸν πλευρὸν ἔχου]σα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέ-
 χρι Ὀρωποῦ καὶ .....ίας, τὸ δ' ἐσπέριον τὸν τε
 Ἴσθμόν καὶ τὴν [Ἀλκυονίδα θάλ]ατταν τὴν κατὰ Πα-
 γὰς μέχρι τῶν [τόπων τῆς Βοιωτίας] τῶν περὶ Κρέου-
 σαν· τὰ δὲ λοιπὰ [τὴν ἀπὸ Σουνίου] μέχρι Ἴσθμοῦ πα-
 30 ραλίαν καὶ τὴν ὥς ἂν .....ς ὀρεινὴν τὴν διείρ-
 γουσαν ἀπὸ τῆς [Βοιωτίας τὴν Ἀ]ττικὴν. δευτέρα δ'
 ἐστὶν ἡ Βοιωτία ἀπὸ τῆς ἑω ἐπὶ δύσιν τεταμένη ταινία

τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὐβοίαν θαλάττης ἐπὶ θάλατταν τὴν κατὰ τὸν Κρισαῖον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ ἢ καὶ ἐλάττων κατὰ μῆκος· ἀρετὴ μέντοι τῆς χώρας πάμπολυ διαφέρει.

- 2 Ἐφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀπο- φαίνει τῶν ὁμόρων ἔθνων καὶ ὅτι μόνῃ τριθάλαττός ἐστι καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ Λιβύης δεχομένη, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παρα- 10 λίας τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγραϊκὴν τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχῇ τὴν κατ' Αἰγύπτου καὶ Κύπρου καὶ τὰς νήσους θάλατταν τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προστίθῃσι δὲ ὅτι καὶ τὴν Εὐ- 15 βοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐριπος οὕτω στενὸς ὢν καὶ γεφύρα συνεξευγμένος πρὸς αὐ- 16
- C.401 τὴν διπλὴν. τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα, καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν, ἀγωγῇ δὲ καὶ παιδείᾳ μὴ χρησαμένους * ἐπεὶ μὴδὲ τοὺς αἰετοὺς προῖστα- 20 μένους αὐτῆς, εἰ καὶ [τί] ποτε κατώρθωσαν, ἐπὶ μικρὸν τὸν χρόνον συμμεῖναι, καθάπερ Ἐπαμεινώνδας ἔδειξε· τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν εὐθὺς τοὺς Θηβαίους γευσαμένους αὐτῆς μόνον· αἴτιον δὲ εἶναι τὸ λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώ- 25 πους ὀλιγορῆσαι, μόνῃς δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. ἔδει δὲ προσθεῖναι διότι τοῦτο πρὸς Ἕλληνας μάλιστα χρησιμὸν ἐστίν, ἐπεὶ πρὸς γε τοὺς βαρβάρους βία λόγον κρείττων ἐστί. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ τὸ παλαιὸν μὲν ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες οὐδὲν 30 ἰδίοντο τῶν τοιοούτων παιδευμάτων, ἀφ' οὗ δὲ ἤρξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὴν πραγμα-

ταίαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτῃ τῇ ἀγωγῇ καὶ κατέστησαν πάντων κύριοι.

- Ἡ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων 3
 ὄκειτο Ἀόνων καὶ Τεμνίκων ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλα-
 5 νημένων καὶ Λελέγων καὶ Τάντων· εἰτα Φοίνικες
 ἔσχον οἱ μετὰ Κάδμου, ὃς τὴν τε Καδμείαν ἐτείχισε
 καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὰς
 Θήβας τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὴν
 ἀρχὴν ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν ἕως τῆς τῶν
 10 Ἐπιγόνων στρατείας. κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον χρόνον
 ἐκλιπόντες τὰς Θήβας ἐπανήλθον πάλιν· ὥς δ' αὐτως
 ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπιδόντες ἐν Θετταλίᾳ
 συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν
 χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντας. εἰτ'
 15 ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου
 παρυσκαυασμένου περὶ Ἀυλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔσταλ-
 λον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Ὀρέστου παῖδες. προσθέντες δὲ
 τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρό-
 τερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλειξεν
 20 ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέ-
 βαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλή-
 θη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν (ᾤκησαν δὲ ὑπὸ
 τῷ Τμητιῷ), τοὺς δὲ Θρακὰς ἐπὶ τὸν Παρνασσόν.
 Ὦντες δὲ τῆς Φωκίδος ἔσαν πόλιν ᾤκισαν.
 25 Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς μὲν Θρακὰς ποιησαμένους 4
 σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιθίσθαι νύκτωρ στρα-
 τοπεδεύουσιν ὀλιγορότερον ὥς εἰρήνης γεγονυίας·
 διακρουσαμένων [δ'] αὐτοὺς αἰτιωμένων τε ἅμα ὅτι
 τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκεί-
 30 νους· συνθίσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθίσθαι. C.402
 ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρησθαι „Θρακία παρεύ-
 ρησις.“ τοὺς δὲ Πελασγοὺς μένοντος ἐτι τοῦ πολέμου

χρηστηριασμένους ἀπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτοὺς· τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν, τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφητίαν ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονοήσαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφητίαν 5 κατὰ τὸ συγγενὲς (ἐπειδὴ καὶ τὸ ἱερὸν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἀρπάσαντας τὴν ἀνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν εἴτε μὴ, πρὸς ἀμφοτέρω ὀρθῶς ἔχειν, εἰ μὲν παρεχρηστηρίασε, κολασθείσης αὐτῆς, εἰ δ' οὐδὲν ἐκα- 10 κούργησε, τὸ προσταχθὲν αὐτῶν πραξάντων. τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν, καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας αἱ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λε- 15 γόντων δ' ὡς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναῖκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναῖξι τὸν ἀριθμόν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι, ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων τὰς ἀπολουούσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις 20 ἄνδρας προθισπίζειν ἐν Λωδώνῃ. τὰς μέντοι προφήτιδας ἐξηγουμένας τὸ μαντεῖον εἰπεῖν, ὅτι προστάττοι ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας * συλλέγοντας εἰς Λωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· αἰετὶ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων 25 νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις ὥς αἰν λάθρα τριποδηφορεῖν εἰς Λωδώνην.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπέμψαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. ὕστε- 30

9. post κακουργήσασαν: περὶ τῶν γυναικῶν τῶν δικαστῶν

ρον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλα-
 ταιᾶς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χώραν. εἰτ' ἀνέλα-
 βον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλή-
 νων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυσι μάχαις κρα-
 5 τήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπαμεινώνδα δὲ πεσόντος
 ἐν τῇ μάχῃ ταύτης μὲν τῆς ἐλπίδος διεσφάλησαν, ὑπὲρ
 δὲ τῶν Ἑλλήνων ὅμως ἐπολέμησαν πρὸς Φωκίας τοὺς
 τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινόν. κακωθέντες δ' ὑπὸ τε C. 403
 τούτου τοῦ πολέμου καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων
 10 τοῖς Ἑλλήσιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπέβαλον
 τὴν πόλιν κατασκαφεῖσαν καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖ-
 σαν. ἐξ ἐκείνου δ' ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον αἰεὶ
 μέχρι εἰς ἡμᾶς οὐδὲ κώμης ἀξιολόγου τύπον σῶζουσι·
 καὶ [αἱ] ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνὰ λόγον πλὴν Τανάγρας καὶ
 15 Θεσπιῶν· αὗται δ' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας
 κρινόμεναι.

Ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον ἀρ- 6
 ξάμενους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν παραλίας τῆς συνε-
 χούς τῇ Ἀττικῇ. ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν
 20 ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ
 δὲ τὸ Δελφίνιον ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἰκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ
 τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια, διάπλους δ' ἐπ' αὐτὴν
 στάδιοι τετταράκοντα.

25 Ἔτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου 7
 ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πολίχνιον Ἀντίδος διέχον
 σταδίους τριάκοντα, ὅπου μάχῃ λειψθέντες Ἀθηναῖοι
 προτροπάδην ἔφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵπ-
 30 που Ξενοφῶντα ἰδὼν κείμενον τὸν Γρύλλου Σωκρά-
 τος ἐκποδὼν ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτόν, καὶ ἔσωσεν ἐπὶ
 πολλοὺς σταδίους ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγή.

8 *Εἶτα λιμὴν μέγας ὃν καλοῦσι Βαθὺν λιμένα· εἰθ' ἡ Αὐλὴ πετρῶδες χωρίον καὶ κώμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοις, ὥστ' εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρχει λιμένι. καὶ ὁ Εὐριπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Σουνίου στάδιοι * ἑβδομήκοντα· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλεθος, ὡς εἶρηκα· πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφίστηκεν ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας διαφυλάσσεται δ' εἰς αὐτοὺς σύριγγες. περὶ δὲ τῆς παλιγορίας τοῦ Εὐρίπου τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανόν, ὅτι ἐπτάκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα· τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.*

9 *Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμενον χωρίον Σαλγανεύς, ἐπάνωμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλγανέως ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς Πέρσαις εἰς πλείους εἰς τὸν διάπλουν τοῦτον ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασὶν ἀναιρεθῆναι πρὶν ἢ τῷ Εὐρίπῳ συνάπτειν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μεγαβάτου νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβαλόντα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάττης στενωπὸν· αἰσθόμενον δὲ τὸν βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτην μεταγνώναί τε καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀναιτίως ἀποθανόντα.*

C.404
10 *Καὶ ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ τόπος Ὠρωποῦ πλησίον καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου καὶ τὸ Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως μνημα ὃ καλεῖται Σιγγηλοῦ, ἐπειδὴ σιγῶσι παριόντες· τινὲς δὲ τῇ Τανάγρα τὴν αὐτὴν φασιν· ἡ Ποιμανδρεὶς δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Ταναγραικῇ· καλοῦνται δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. ἐκ Κνωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρύθη κατὰ χρησμόν] δεῦρο τὸ Ἀμφιαράειον.*

30

11 *Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κώμη τῆς Ταναγραϊκῆς·*

κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν [τὴν ἐκ] Θηβῶν εἰς Χαλκίδα· ὥς
 δ' αὐτως καὶ τὸ Ἄρμα, τῆς Ταναγραϊκῆς κόμῃ ἐρημος
 περὶ τὴν Μυκαλησσόν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἄρματος
 λαβοῦσα τοῦνομα, ἑτέρα οὖσα τοῦ Ἄρματος τοῦ κατὰ
 5 τὴν Ἀττικὴν, ὃ ἔστι περὶ Φυλὴν, δῆμον τῆς Ἀττικῆς
 ὁμορον τῇ Τανάγρα. ἐντεῦθεν δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρ-
 χὴν ἔσχεν ἡ λέγουσα „ὅποταν δι' Ἄρματος ἀστράψῃ,“
 ἀστραπὴν τινα σημειουμένων κατὰ χρησμὸν τῶν λε-
 γομένων Πυθαϊστῶν, βλεπόντων ὥς ἐπὶ τὸ Ἄρμα καὶ
 10 τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς ὅταν ἀστρά-
 ψαντα ἰδῶσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκα-
 στον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἐσχά-
 ρας τοῦ ἀστραπαίου Διός· ἔστι δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει
 μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. περὶ δὲ τοῦ
 15 Ἄρματος τοῦ Βοιωτιακοῦ οἱ μὲν φασιν ἐκπεσόντος ἐκ
 τοῦ ἄρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τό-
 πον, ὅπου νῦν ἔστι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἐρημον
 ἐνεχθῆναι ἐπὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον· οἱ δὲ τοῦ Ἀδρά-
 στου συντριβῆναι τὸ ἄρμα φεύγοντός φασιν ἐνταῦθα,
 20 τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι. Φιλόχορος δ' ὑπὸ
 τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο
 ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρχει.

Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς * Ἄργος ἀνιόντι ἐν ἀρι- 12
 στερᾷ ἡ Τάναγρα κ..... ἐν δεξιᾷ κεῖται· καὶ
 25 ἡ Ἑρία δὲ τῆς Ταναγραϊκῆς νῦν ἐστί, πρότερον δὲ τῆς
 Θηβαϊδος· ὅπου ὁ Τριεὺς μεμύθευται καὶ ἡ τοῦ Ὁρί-
 ωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις·
 κεῖται δ' ἐγγὺς Αὐλίδος. ἐνιοὶ δὲ τὰς Τσιὰς Ἑρίην λέγε-
 σθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι
 30 πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Τριέων,

1. post Χαλκίδα: καλοῦσι δὲ βοιωτιακῶς Μυκαληττόν.

κτίσμα δὲ Νυκτέως τοῦ Ἀντιόπης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Ῥοῖαι κώ[μη], οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Ῥοῖαται λέγονται. τῶν δ' Ἑρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἑρυθραί. καὶ ὁ Ἑλεὼν δ' ἐστὶ κώμη Ταναγρακὴ, ἀπὸ τῶν ἑλῶν ὠνομασμένη. 5

13 Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, C.405 καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἰρηκεν „Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„ωσαν.“ εἰσὶ μέντοι ἔτι προϊόντι μικρὸν πολίχνη δύο τῶν Βοιωτῶν, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσοὺς ἐκδί- 10
δωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἀλαί, ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κεῖσθαι φασιν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δι-
αγραμμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνης εἰς Αἰγὰς ἑκα- 15
τὸν εἴκοσι στάδιοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κεῖται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερὸν, ἣν δέ ποτε καὶ πόλις· ἐγγὺς δὲ τῶν [Αἰγῶν] καὶ αἱ Ὀρόβιαι. ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσήπιον ὄρος ἐστὶν ἀπὸ Μεσ-
σάπου, ὃς εἰς τὴν Ἰαφυρίαν ἐλθὼν Μεσσαιπίαν τὴν 20
χώραν ἐκάλεσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόμιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μεταβαλεῖν.

14 Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνης ἱεροπρεπὴς τόπος τῆς Βοιωτίας, Ἰχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος 25
συστέλλονται τὴν πρώτην συλλαβὴν. οἴονται δὲ τινες δεῖν γράφειν „Ἰσόν τε ξαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„σαν“ ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ „Νίσάν τε ξαθέην.“ ἡ γὰρ Νῖσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὥς φησιν Ἀπολ- 30
λόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν. .... [s]ῆ, εἰ μὴ τὴν Νίσαν οὕτως εἰρηκεν· ἦν γὰρ ὁ ..... Μεγαρικῇ,

ἐκεῖθεν ἀπωκισμένη πρόσ[χωρος τοῦ Κιθα]ρῶνος, ἐκλείπεται δὲ νῦν. τινὲς δὲ γράφουσι „Κρεῦσάν τε „ξαθέην,“ τὴν νῦν Κρείουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπίων ἐπίνειον ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλῳ ἰδρυμένον· ἄλλοι δὲ „Φαράς τε ξαθείας.“ ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἐλεῶνος Ἄρματος Μυκαλησσοῦ Φαρῶν. γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο „Νῦσάν τε ξαθέην.“ κώμη δ' ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος ἢ Νῦσα. ἡ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις ἢ πρὸς Εὐβοίαν.

- 10 Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ἔστι κοῖλα πάν- 15
τοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότου, πρὸς ἄρκτου δὲ τοῖς Φωκι-
κοῖς· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ Κιθαιρῶν λοξὸς ἐμπίπτει
μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν
15 συνεχῇ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν, εἰτ'
ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, πανύμενος δὲ περὶ τὴν Θη- C.406
βαίαν.

Τῶν δὲ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν 16
ἀναχειομένων εἰς αὐτά, τῶν δ' ἐμπίπτοντων, εἰτα ἐκρύ-
20 σεις λαμβανόντων· τὰ δ' ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται
παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. ὑπάντρον δὲ καὶ ση-
ραγωγῶδους οὔσης κατὰ βάθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενό-
μενοι πολλάκις ἐξαίσιον τοὺς μὲν ἐφραξαν τῶν πόρων
τοὺς δὲ ἀνέφραξαν, τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοὺς
25 δὲ δι' ὑπονόμων· συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς μὲν
δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν ῥείθρων τοῖς δ' ἐπιπολῆς,
τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγχωσθέντων δὲ
κατὰ βάθους τῶν πόρων αὔξεσθαι τὰς λίμνας συμ-
βαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων ὥστε καὶ πόλεις
30 καταπίνεσθαι καὶ χώρας, ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν
ἢ ἄλλων ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους
ποτὲ μὲν πλεῖσθαι ποτὲ δὲ πεξεύεσθαι, καὶ τὰς αὐ-

τὰς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ ποτὲ δὲ ἄπωθεν
καίσθαι.

- 17 Διττῶς δὲ τοῦτο γίνεται· καὶ γὰρ μενουσῶν ἀκιν-
νήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὕξησις τῶν ὑδάτων ᾗττων
ἢ τῆς ὑπερχύσεως διὰ ὕψος τῶν οἰκήσεων ἢ διὰ ἀπό- 5
στασιν, καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κιν-
δυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φό-
βου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν ἢ τῶν ἐν
ὑφεί. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν
αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττουσιν, ἐτύμως πρότερον 10
λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μη-
[κέτι] λέγεσθαι ἐτύμως· Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλά-
της τῶν κωπῶν εἰρησθαι πιθανὸν καὶ Πλαταιέας τοὺς
ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας, ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τῆς λίμνης
οἰκοῦντες οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιντο ἐτύμως. Ἔλος 15
τε καὶ Ἐλεῶν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλε-
σιν ἰδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικι-
σθέντων ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης διὰ τὰς
ὑστατον γενομένας ἐκρύσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.

- 18 Ἀγλοὶ δὲ καὶ ὁ Κηφισσὸς τοῦτο μάλιστα τὴν Κω- 20
παῖδα λίμνην πληρῶν. αὐξομένης γὰρ αὐτῆς ὥστε κιν-
δυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, [ἄς] ὁ τε ποιητὴς
ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἰ-
ληψε, χάσμα γενηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν Κω-
πῶν ἀνέφωξεν ὑπὸ γῆς θείθρον ὅσον τριάκοντα σταδίων 25
καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν, εἰτα ἐξέφρηξεν εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος τὴν ἄνω· καὶ
γὰρ ἑτέρα ἐστίν, ἥς [ἐμνήσθη]μεν, [ἡ] Βοιωτικῇ,
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἣ προσέειδον Ρωμαῖοι τὴν ἄνω. κα-
C.407λεῖται δ' ὁ τόπος Ἀγχόη· ἐστὶ δὲ καὶ λίμνη ὁμώνυμος· 30
ἐνταῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θά-
λατταν. τότε μὲν οὖν παυσαμένης τῆς πλημμυρίδος,

- παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε, πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγγου-
 μένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτὴς Κράτης ἀνὴρ Χαλ-
 κιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο στα-
 5 διασάντων τῶν Βοιωτῶν, καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς
 Ἀλεξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνιψυγμένων ἤδη πολ-
 λῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκίσθαι τὸν ἀρ-
 χαῖτον ὑπελάμβανον, οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας παρὰ
 τὸν Τρίτωνα ποταμόν· λέγεται [δ' οἰκίσαι] Κέκροπα,
 10 ἥνίκα τῆς Βοιωτίας ἐπῆρξε καλουμένης τότε Ὀρνυγίας,
 ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. γενέ-
 σθαι δὲ φασιν καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δεξα-
 σθαι τὸν Μέλανα ποταμόν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἀλιαρ-
 15 τίας καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἔλος τὸ φύον τὸν αὐλη-
 τικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἡφάνισται τελείως, εἴτε
 τοῦ χάσματος διαχέοντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους,
 εἴτε τῶν περὶ Ἀλιάρτον ἐλῶν καὶ λιμνῶν προκναλι-
 σκόντων αὐτόν, ἀφ' ὧν ποιήεντα καλεῖ τὸν [τόπον] ὁ
 ποιητὴς „καὶ ποιήενθ' Ἀλιάρτον“ λέγων.
- 20 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὄρων οἱ ποταμοὶ 19
 καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσοὺς ἐκ Αἰλαίας Φωκικῆς
 πόλεως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὅμηρός φη-
 σιν „οἷ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο.“ δι'
 Ἐλατείας δὲ ὄρεις μεγίστης τῶν ἐν Φωκεύσι πόλεων,
 25 καὶ διὰ Παραποταμίων καὶ Φανοτίων ὁμοίως Φωκι-
 κῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας πρό-
 εῖσιν, εἰτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνειακῆς
 εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐξίησι· καὶ ὁ Περμησσὸς δὲ
 καὶ ὁ Ὀλμειός, ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλή-
 30 λοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαῖδα
 τοῦ Ἀλιάρτου πλησίον· καὶ ἄλλα δὲ ῥεύματα εἰς αὐ-
 τὴν ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον

ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δὲ ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισὸν χάσματος καὶ τῶν ἐλῶν.

- 20 [Τῶν δὲ περι]κειμένων λιμνῶν ἐστὶν ἡ τε * Τρεφία καὶ ἡ Κ[ηφισίς, ἥς] μέμνηται καὶ Ὅμηρος „ὅς ῥ' ἐν 5
 „ἐν Ἰλῇ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς, λίμνη κε-
 „κλιμένος Κηφισίδι.“ οὐ γὰρ λίμνην τὴν Καπαῖδα
 βούλεται λέγειν, ὥς οἶονται τινες, ἀλλὰ τὴν Ἰλικὴν
 προσαγορευομένην ἀπὸ τῆς πλησίον κώμης ἣν καλοῦ-
 σιν Ἰλῆας, οὐδὲ Ἰλῆν, ὥς ἐνιοὶ γράφουσιν „ὅς ῥ' ἐν 10
 „Ἰλῇ ναίεσκεν.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐν Ἀνδία „Τρωῶν
 C.408 „ὑπὸ νηρόεντι, Ἰλῆς ἐν πίοι δῆμῳ,“ ἡ δὲ Βοιωτικὴ
 ἐπιφέρει γοῦν τῷ „λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι“ τὸ
 „πὰρ δὲ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοί.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ με-
 γάλῃ καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, ἡ δὲ μικρά, ἐκεῖθεν δι' 15
 ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη μεταξὺ Θηβῶν καὶ
 Ἀνθηδόου. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει τοτὲ μὲν ἐκτεί-
 νων τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὥς ἐν τῷ καταλόγῳ „ἡ δ'
 „Ἰλῆν καὶ Πετεῶνα,“ ποιητικῶς, τοτὲ δὲ συστέλλων
 „ὅς ῥ' ἐν Ἰλῇ ναίεσκε“ „σκυτοτόμων ὅχ' ἄριστος Ἰλῇ 20
 „ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων.“ οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γραφόντων τι-
 νῶν Ἰλῆ ἐνὶ· οὐ γὰρ ὁ Αἰῆς ἐκ Ἀνδίας τὸ σάκος μετε-
 πέμπετο.

- 21 [Αὗται δ' αἱ] λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων [ν
 ὑπογράφουσιν ὥστε] λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς, ὅτι 25
 ὁ [ποιητῆς ἀτάκτως χρῆται] τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων
 τῶν τε ἀξιολόγων καὶ τῶν μὴ· καὶ] χαλεπὸν ἐν το-
 σούτοις καὶ ἀσῆμοις τοῖς πλείστοις καὶ ἐν μεσογαίᾳ μη-
 δαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεο-
 νέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ 30

9. post προσαγορευομένην: τῇ προσφιδίᾳ ὡς λυρικὴν 10.
 post Ἰλῆας: ὡς λύρας καὶ θύρας 20. post ναίεσκε: Τύχιος

ἢ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ
 ἡμεῖς ἐκείθεν πειρώμ[εθα περιοδεύειν]· ἐνταῦθα δ'
 ἐάσαντες τοῦτο τῷ π[οιητῇ] ἀκολουθοῦντες ποιήσομεν
 τὴν] διαρίθμωσιν, προστιθέντες ὅ τι ἂν χρήσιμον ἢ
 5 [πρὸς τὴν ὑπόθεσιν] ἡμῖν, ὑπ' ἐκείνου δὲ παραλειφθέν.
 ἄρχεται [δ'] ἀπὸ τῆς Τριῆς καὶ τῆς Ἀυλίδος, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν 22
 τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνοιο, διέχουσα τῶν Θηβῶν ὅσον πεντή-
 10 κοντα σταδίους· ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κώμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ 23
 Κιθαιρῶνι, δυσοίκτητος τόπος καὶ τραχύς, ἀφ' οὗ καὶ
 ἡ παροιμία „εἰς Σκῶλον μῆτ' αὐτὸς ἵναι, μῆτ' ἄλλω
 ἔπεσθαι.“ καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθὲνδε καταγόμενον
 15 διασπασθῆναί φασιν. ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὀλυνθον
 πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. εἰρηται δ' ὅτι Πα-
 ρασώπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρα-
 χινίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἀσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν Σι-
 κυωνίᾳ ἄλλος ἐστὶν Ἀσωπὸς καὶ ἡ χώρα Ἀσωπία, δι'
 20 ἧς ῥεῖ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφῃ μετωνομάσθη, καὶ αὕτη 24
 δὲ τῆς Παρασωπίας. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ
 τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ
 Δίρκη κρήνη καὶ Πότνιαι, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ C.409
 25 τὸν Ποτνιέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτ-
 νιάδων ἱππῶν τῆς πόλεως πλησίον, καὶ ὁ Κιθαιρῶν δὲ
 οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ
 Ἀσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπάρχειαν αὐτοῦ κλύζων καὶ ποιῶν
 τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείους διηρημένους,
 30 ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας (ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλα-

20. post ῥεῖ: εἰσι καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τῷ ποταμῷ
 τούτῳ.

ταίων φασὶ τὸν τε Σκῶλον καὶ τὸν Ἐτεωνὸν καὶ τὰς Ἑρύθρας· καὶ γὰρ παρα[ρρεῖ] Πλαταιὰς καὶ παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι καὶ ὁ Τευμησός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσοῦσας ἀρετὰς διαριθ-
 5 μούμενος „ἔστι τις ἡνεμόεις ὀλίγος λόφος.“ γνῶριμα δὲ τὰ ἔπη.

- 25 Θεσπειαν δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν ὀνομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρενικῶς καὶ θηλυκῶς, 10 τῶν δ' ὀποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἐλικῶνι νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ καὶ αὐτῇ καὶ ὁ Ἐλικῶν ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρίουσαν, ἣν καὶ Κρεουσίδα καλοῦσιν. ἐν δὲ τῇ Θεσπείῳ ἔστι καὶ ἡ Ἀσκηρὴ κατὰ τὸ πρὸς Ἐλικῶνα μέρος, 15 ἢ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς· ἐν δεξιᾷ γὰρ ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος, ἔφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίους, ἣν καὶ κεκωμώθηκεν αὐτὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ πατρός, ὅτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος μετέστη, θρασύτερον λέγων 20 „νάσσατο δ' ἄγχι Ἐλικῶνος οἰζυρῇ [ἐνὶ κόμῃ], Ἀσκηρὴ χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλή, οὐδέ ποτ' [ἔσθλῃ].“ ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχής ἐστι τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν κατὰ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ 25 τοῦ συμβεβηκότος μυχόν· ὑπέρκειται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ὁ Ἐλικῶν καὶ ἡ Ἀσκηρὴ καὶ ἔτι αἱ Θεσπιαὶ καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἢ Κρίουσα. τοῦτο δὲ καὶ κοιλότατον νομίζεται το μέρος τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ἀπλῶς τοῦ Κοριν- 30 θιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶ τῆς [παραλίας] τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρίουσαν ἐνε[νήκοιτα·] ἐντεῦ-

- θεν δὲ ἑκατὸν εἰκοσιν ἕως τῆς ἄκρας ἦν [Ὀλμιάς] κα-
 λουσίην· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τοῦ [Κρισαίου
 συμ]βέβηκε τὰς Πηγὰς κείσθαι καὶ τὴν Οἰνόνην, περὶ
 ὧν εἰρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν Ἐλικὼν οὐ πολὺ διεστηκὼς
 5 τοῦ Παρνασσοῦ ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατὰ τε ὕψος
 καὶ περίμετρον· ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὄρη καὶ πε- C.410
 τρώδῃ, περιγράφεται δ' οὐ πολλῇ χώρῃ. ἐνταῦθα δ'
 ἐστὶ τό τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν καὶ ἡ Ἴππου κρήνη καὶ
 τὸ τῶν Λειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαί-
 10 ροιτ' ἂν τις Θραῖκας εἶναι τοὺς τὸν Ἐλικῶνα ταῖς Μού-
 σαις καθιερώσαντας, οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Λεῖβη-
 θρον καὶ τὴν Πύμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν·
 ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων Μακε-
 δόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. εἰρηται δ' ὅτι τὴν
 15 Βοιωτίαν ταύτην ἐπέκησάν ποτε Θραῖκες βιασάμενοι
 τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Πελασγοὶ καὶ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ
 δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἑρωτα
 τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἐγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ
 Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν ἐκείθεν οὔσα τὸ γένος,
 20 λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν
 ὀψόμενοι τὸν Ἑρωτά τινες ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν Θεσπειαν
 ἄλλως οὐκ οὔσαν ἀξιοθέατον, νυνὶ δὲ μόνῃ συνέστηκε
 τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων
 ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται.
- 25 [Μετ]ὰ δὲ Θεσπιάς καταλέγει Γραῖαν καὶ Μυκα- 26
 [λησσόν, περ]ὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὥς δ' αὐτῶς καὶ περὶ
 τῶν [ἄλλων „οἳ τ'] ἄμφ' Ἀρμ' ἐνέμοντο καὶ Ἑλλέσιον
 „καὶ Ἑρύθρας, [οἳ τ' Ἑλεῶν] εἶχον ἡδ' Ἐλὴν καὶ Πε-
 „τεῶνα.“ Πετεῶν δὲ κόμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγὺς τῆς
 30 ἐπ' Ἀνθηδόνα ὁδοῦ, ἡ δ' Ὠκαλή μέση Ἀλιάρτου καὶ
 Ἀλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχου-
 σα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον ὁμώνυμον. Μεδεῶν

δ' ὁ μὲν Φωκικὸς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα, ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται, πλησίον δ' ἐστὶν Ὀγχηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται, [ὑπ' ἐνί]ων δὲ τῆς Ἀλι- 5 αρτίας καὶ Μεδεῶν καὶ Ὠκαλέα.

- 27 Εἰτά φησι „Κώπας Εὐτρησὶν τε πολυτρήρωνά τε „Θίσβην.“ περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἴρηται· προσάρκτιος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῇ Κωπαίδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλῳ εἰσὶν αἶδε, Ἀκραιφαίαι Φοινικίς Ὀγχηστός Ἀλιάρτος Ὠκα- 10 λέα Ἀλαλκομεναὶ Τιλφούσιον Κορώνεια. καὶ τό γε C.411 παλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγγοτο, Κωπαῖς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἀλιάρτις δὲ Ἀλιάρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὕστερον δ' ἡ πᾶσα Κωπαῖς 15 ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν· κοιλότατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. Πίνδαρος δὲ καὶ Κηφισσίδα καλεῖ ταύτην· παρατίθῃσι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσσίῳ ὄρει ῥέουσαν πλησίον Ἀλιάρτου καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἣ τὸ Τειρεσίου μνημα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ 20 τοῦ Τιλ[φωσσίου] Ἀπόλλωνος ἱερόν.

- 28 Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κώπαις Εὐτρησιν τίθῃσι κωμίον Θεσπιέων· ἐνταυθὰ φασὶ Ζηῆθον καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. ἡ δὲ Θίσβη Θίσβαι νῦν λέγονται, οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θα- 25 λάττης ὁμορον Θεσπιεῦσι τὸ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἐλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστόν, ἐφ' οὗ φησιν ὁ ποιητὴς „πολυτρήρωνά τε Θί- „σβην.“ πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθὲνδε εἰς Σικυῶνα σταδίων 30 ἑκατὸν ἐξήκοντα.

- 29 Ἐξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγει καὶ Ἀλιάρτον καὶ

Πλαταιᾶς καὶ Γλίσσαντα. ἡ μὲν οὖν Κορώνεια ἐγγὺς
 τοῦ Ἑλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη, κατελάβοντο
 δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἀρνης οἱ Βοι-
 ωτοὶ μετὰ τὰ Τρωικά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν
 5 ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐ-
 τῆς πεδίῳ τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρύνσαντο
 ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ, καὶ τὸν παραρρέοντα ποτα-
 μὸν Κουάριον προσηγόρευσαν ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἀλ-
 καῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον λέγων „[ὦ'ν]ασσ' Ἀθανάα
 10 „πολε[μηδόκος], ἃ ποι Κορωνίας ἐπιλαῖω ναύω πάροι-
 „θεν ἀμφι[βαίνεις] Κωραλίω ποταμῷ παρ' ὄχθαις.“
 ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιωτία συνετέλουν· συγκαθί-
 δρυνται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Αἰδης κατὰ τινα, ὥς φασι, μυ-
 στικὴν αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνιοι
 15 λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωναεῖς.

Ἀλιάρτος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ κατασκαφεῖσα ἐν τῷ 30
 πρὸς Περσία πολέμῳ, τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι
 δόντων Ῥωμαίων. ἐκεῖτο δὲ ἐν στενῷ χωρίῳ μεταξὺ
 ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πλησίον
 20 τοῦ Περμησσοῦ καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ καὶ τοῦ ἔλους τοῦ
 φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δέ, ἃς ἐνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ τῷ 31
 Κιθαιρωνί εἰσι μετὰ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ τὴν
 ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν C.412
 25 τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. [αἱ] γὰρ Ἐλευθεραὶ πλη-
 σίον, ἃς οἱ μὲν [τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ] τῆς Βοιωτίας φα-
 σίν. εἰρηται δ' ὅτι παραρρεῖ τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἀσωπός.
 ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περ-
 σῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἰδρύ-
 30 σαντό τε ἑλευθερίου Διὸς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν
 στεφανίτην ἀπέδειξαν, Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες·
 ταφή τε δείκνυται δημοσία τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ

μάχη. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνίᾳ δῆμος Πλαταιαί, ὁθενπερ ἦν Μνασάλκης ὁ ποιητής. Γλίσσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει ὃ ἔστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησσοῦ καὶ τῆς Καδμείας, ᾧ ὑποπίπτει τὸ Ἀόνιον καλούμενον πεδίον, ὃ διατείνει [εἰς 5 τὴν Καδμείαν] ἀπὸ τοῦ Ὑπάτου ὄρους.

- 32 Τὸ δ' οὕτω ῥηθέν „οἱ δ' ὑπὸ Θήβας εἶχον“ οἱ μὲν δέχονται πολιδιόν τι Ὑποθήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτνίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλείφθαι διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ 10 πολέμου· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν οἰκεῖν δὲ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἄφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δὲ ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θήβας εἶπεν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν 15 τοὺς τότε Θηβαίους.

- 33 Ὅγχηστός δ' ἔστιν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέγχετο ἐν τῇ Ἀλιαρίᾳ πρὸς τῇ Κωπαίδι λίμνῃ καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ᾧ κείμενος ψιλός, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ αὐτὸ ψιλόν. οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, 20 ἄλσῃ καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα κἄν ἢ ψιλὰ· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον „[δι]νηθεὶς ἐπήει γὰρ τε καὶ θάλασσαν, καὶ σκοπιαῖσιν „[μεγάλαις] ὄρεων ὑπερ ἔστα, καὶ μυχοὺς * δεινάσατο „βαλλό[μενος] κρηπίδας ἁλσέων.“ οὐκ εὖ δ' ὁ Ἀλ- 25 καῖος, ὥσπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου, οὕτω καὶ τοῦ Ὅγχηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἐλικῶνος αὐτὸν τιθεὶς· ὃ δ' ἔστιν ἀπὸθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

- C.413 34 Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδίον ἀπὸ Τηνέρου προσηγό- 30

2. post ποιητης: Μνασάλκης τὸ μῦθον τῷ Πλαταιάδᾳ.

4. post Καδμείας: γεώλορα καλεῖται ὄρεα

ρευται μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας,
 προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πτῶον ὄρος, ὃ φησιν
 εἶναι τρικόρυφον ὁ αὐτὸς ποιητής „καί ποτε τὸν τρι-
 „κάρανον Πτωίου κευθμῶνα κατέσχεθε.“ καὶ τὸν Τή-
 5 νερον καλεῖ „ναοπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα.“
 ὑπέρκειται δὲ τὸ Πτῶον τοῦ Τηνερικοῦ πεδίου καὶ τῆς
 Κωπαίδος λίμνης πρὸς Ἀκραίφιον· Θηβαίων δ' ἦν τό
 τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ
 κεῖται ἐν ὕψει. φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ
 10 τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασὶ καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης κατα- 35
 ποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνόδοτος δὲ γράφων „οἱ
 „δὲ πολυστάφυλον Ἀσκηρην ἔχον,“ οὐκ ἔοικεν ἐντυ-
 χόντι τοῖς ὑπὸ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι καὶ
 15 τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χείρῳ λέγοντος περὶ τῆς Ἀσκηρς.
 πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ οἱ Τάρ-
 νην ἀντὶ τῆς Ἀρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μία δείκνυ-
 ται Τάρνη παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, ἐν δὲ Αὐδοῖς ἐστίν, ἧς
 20 καὶ Ὅμηρος μέμνηται „Ἴδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον
 „ἐνήρατο Μήνορος υἱὸν Βῶρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώ-
 „λακος εἰληλούθει.“ λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμέ-
 νων τῇ λίμνῃ αἷ τε Ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφώσσιον,
 τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια καὶ Λεβάδεια καὶ Λεῦκτρα,
 25 περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητής, ἀλλ' 36
 οὐκ ἐν καταλόγῳ „Ἦρη τ' Ἀργεῖη καὶ Ἀλαλκομενῆς
 Ἀθήνη.“ ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηναῖς σφόδρα τιμώμε-
 νον, καὶ φασὶ γε τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνθάδε, καθά-
 30 περ καὶ τὴν Ἦραν ἐν Ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν
 ὥς ἀπὸ πατρίδων τούτων ἀμφοτέρως οὕτως ὀνομάσαι.
 διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται τῶν

ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ ἱεροὶ ὄντες παρῆντο τῆς
στρατείας. καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος αἰὲ διετέλεσεν ἡ πό-
λις, οὔτε μεγάλη οὔσα οὔτ' ἐν εὐερκεὶ χωρίῳ καιμένη,
ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπεί-
χοντο πάσης βίας, ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν 5
Ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν ἐκείσε λέ-
γονται καταφεύγειν καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος
ἐρυμνὸν τὸ Τιλφῶσσιον, ὑφ' ᾧ Τιλφῶσσα κρήνη καὶ
τὸ τοῦ Τειρεσίου μνῆμα ἐκεῖ τελευτήσαντος κατὰ τὴν
φυγὴν.

10

C. 414

37

Χαιρωνεῖα δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου
Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μάχῃ μεγάλη νικήσας Ἀθηναίους
τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος
κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων
ἐν τῇ μάχῃ δημοσίᾳ· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς 15
καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριά-
δων κατηγωνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλατταν σω-
θέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσί, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν
ἀπολίεσθαι τοὺς δὲ καὶ ἀλῶναι.

38 Λεβάρεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφωνίου μαν- 20
τεῖον ἴδρυται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον,
καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ με-
ταξὺ τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας
πλησίον.

39 Τὰ δὲ Λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου Λακεδαιμονίους μέ- 25
γάλη μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας ἀρχὴν εὗρετο τῆς
καταλύσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἐξ ἐκείνου τὴν τῶν
Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἰσχύσαν ἦν εἶχον πρό-
τερον, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ συμβολῇ τῇ
περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἐπραξαν. τὸ μέντοι μὴ ὑφ' 30
ἑτέροις εἶναι καίπερ οὕτως ἐπταικόσι συνέμεινε μέχρι
τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμώ-

μενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆς πολιτείας ἀρετὴν. δεικνύται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θισπιάς ὁδόν.

Ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε- 40
5 νίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτια-
κοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαί τινας
τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκόν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργο-
ναύτας Μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν
10 καὶ πλουσία τις γεγονυῖα πόλις καὶ δυναμένη μέγα·
τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ Ὅμηρος· δια-
ριθμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματή-
σαντάς φησιν „οὐδ' ὅς' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
„οὐδ' ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας.“ τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι
15 Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνοφ
τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' Ἡρακλέους καταλυ-
θῆναι φασιν. Ἐτεοκλῆς δέ, τῶν βασιλευσάντων ἐν
Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν ἰδρυσάμενος πρῶτος
ἀμφοτέρω ἐμφαίνει, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, ὅς
20 εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας εἴτ' ἐν τῷ διδόναι
κατορθῶν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω, τὰς θεὰς ἐτίμησε C. 415
ταύτας. λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὕπερ ἡ λίμνη κατέ-

22. post ταύτας: ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσίαν εὐφροῇ γε-
νόμενον ἐκείνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὑμνήσαι τιμὴν, ὥστε
ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. ἀλλὰ πρὸς ταύτην καὶ
χρηματέων ἰδεῖ· οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ διδοίη ἂν πολλὰ,
ὅ τε [μὴ] λαμβάνων πολλὰ οὐκ ἂν ἔχοι πολλά· εἰ δ' ἀμφοτέρω συν-
έχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον
πρὸς τὴν χρεῖαν αἰεὶ πλήρῃς ἐστίν, ὁ δὲ διδοὺς μὲν μὴ λαμβάνων
δὲ οὐδ' ἂν ἐπὶ θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ διδοὺς ἐπι-
λείποντος τοῦ ταμείου, παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβά-
νοντι μόνον, χαριζομένῳ δὲ μηδέν, ὥστ' οὐδ' οὗτος ἐτίμως ἂν
κατορθοίη. ὁμοίᾳ δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἂν. χωρὶς δὲ
τοῦ κοινοῦ λόγου διότι „τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα, δύ-
„ναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.“ καὶ ἐκ τῶν καθ'

χει νῦν ἡ Κωπαῖς, ἀνεψύχθαι πρότερον καὶ γεωργεῖσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις ὃν πλησίον οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλούτου τιθέασι.

- 41 Τὴν δ' Ἀσπληδόνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς 5
ἐκάλουν τινές· εἴτ' Εὐδαίελος μετωνομάσθη καὶ αὐτὴ
καὶ ἡ χώρα, τάχα τι ἰδίωμα προσφερομένη ἐκ τοῦ δει-
λινοῦ κλίματος οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα
τὸ εὐχέιμερον. διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἰκοσι·
μεταξὺ δ' ὁ Μέλας ποταμός.

10.

- C. 416 Τπέρικται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεύς, Φωκικὴ
42 πόλις, καὶ Τάμπολις· τούτοις δ' ὁμορεῖ Ὀποῦς, ἡ τῶν
Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίων. πρότερον μὲν
οὖν οἰκεῖσθαι τὸν Ὀρχομενόν φασιν ἐπὶ πεδίῳ, ἐπιπο-
λαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόν- 15
τιον ὄρος, παρατεῖνον ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίους μέχρι
Παραποταμίων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι. ἱστοροῦσι δὲ τοὺς
ἐν τῷ Πόντῳ καλουμένους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομε-
νίων εἶναι τῶν μετὰ Ἰαλμίνου πλανηθέντων ἐκεῖσε
μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν. καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν 20

ἕκαστα σκοπεῖν δεῖ. μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαι φα-
μεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορεύομεν. δύναται δ' ἄγον-
τες ἐφ' ᾧ βούλονται τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἢ βίας. πείθουσι μὲν
οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα· οὐ γὰρ ἡ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ
βασιλική, ἀλλ' αὕτη μὲν ῥητορική· βασιλικὴν δὲ πειθῶ λέγομεν,
ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ ἀγώσωσι ἐφ' ᾧ βούλονται· πείθουσι
μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὀπλῶν. ταῦτα δ'
ἄμφω χρημάτων ὀνία ἐστὶ· καὶ γὰρ στρατιὰν ἔχει πλείστην ὁ
[πλείστην] τρέφειν δυνάμενος, καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλείστον
ὁ πλείστα κεντημένος.

9. ποῖ εὐχέιμερον· ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέ-
ρας ἐστὶ, τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑσπериνοῦ ψυχρότερον· εἰς
ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτί, τὸ δ' εἰς ἀνέασιν ἀφιστά-
μενον τῆς νυκτός. ἵαμα δὲ τοῦ ψέχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν ἡλιαζό-
μενον πλείστον ἐν τῷ ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐχέιμερώτατον.

τις Ὀρχομενός. εὖ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλή-
 κασιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράφαντες, οἷς
 ἀκολουθοῦμεν ὅταν οἰκεία λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν
 ὑπόθεσιν.

- 5 Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φω- 3
 κίς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ πα-
 ραπλησίως ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν τό γε παλαιόν.
 ὁ γὰρ Δαφνοῦς ἦν τότε τῆς Φωκίδος, σχίζων ἐφ' ἐκά-
 τερα τὴν Λοκρίδα καὶ μέσος ταττόμενος τοῦ τε Ὀπου-
 10 τίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλίας· νῦν
 δὲ Λοκρῶν ἐστὶν ἡ χώρα (τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται),
 ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ καθήκει οὐκέτι μέχρι τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ
 θαλάττης ἡ Φωκίς, τῷ δὲ Κρισαίῳ κόλῳ συνῆπται.
 αὐτὴ γὰρ ἡ Κρίσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἰδρυ-
 15 μένη τῆς θαλάττης καὶ Κίρρα καὶ Ἀντικύρα καὶ τὰ
 ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῇ κείμενα χωρία πρὸς
 τῷ Παρνασσῷ, Δελφοί τε καὶ Κίρφης καὶ Δαυλῆς καὶ
 αὐτὸς ὁ Παρνασσὸς τῆς τε Φωκίδος ὦν καὶ ἀφορίζων
 τὸ ἐσπερίον πλευρὸν. ὃν τρόπον δ' ἡ Φωκίς τῇ Βοιω-
 20 τίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἐκα-
 τέρα. διττὴ γάρ ἐστι διηρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασσοῦ
 δίχα, ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἐσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ
 Παρνασσῷ καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ'
 ἐπὶ τὸν Κρισαῖον κόλπον, ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἑω τελευ-
 25 τῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλατταν. καλοῦνται δ' οἱ
 μὲν ἐσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀξόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δη-
 μοσίᾳ σφραγίδι τὸν ἑσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον·
 οἱ δ' ἑτεροὶ δίχα πως καὶ αὐτοὶ διηρημένοι, οἱ μὲν
 Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὁμοροὶ Φωκεῦσι καὶ
 30 Βοιωτοῖς, οἱ δ' Ἐπικνημιδίοι ἀπὸ ὅρους Κνημιδος,
 προσεχεῖς Οἰταίοις τε καὶ Μαλιεῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ ἀμ-
 φοῖν τῶν τε Ἑσπερίων καὶ τῶν ἐτέρων Παρνασσός,

παραμήκης εἰς το ᾽προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος
 C 417 ἀπὸ τῶν περὶ Δελφούς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν
 τε Οἰταίων ὁρῶν καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνὰ μέ-
 στον Δωριέων. πάλιν γὰρ ὥσπερ ἡ Λο[κρὶς διττὴ οὐ]σα
 τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω [καὶ ἡ πᾶσα Οἰταία] 5
 μετὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ τινων ἀνὰ μέσον τ[όπων τῆς
 Λω]ρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρίδι ἐκατέρᾳ [καὶ Παρ-
 νασ]σῷ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. ὑπὲρ τούτων δ' ἤδη [οἱ
 Θετταλοὶ] καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι καὶ Ἀκαρ-
 ν[ᾶνες καὶ τινα] τῶν Ἑπειρωτικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν 10
 Μακεδονικῶν. [δεῖ δέ,] ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον,
 παραλλήλους ὥσ[περ ταινίας] τινὰς τεταμένας ἀπὸ
 τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὰς ἀ[νατολὰς] νοῆσαι τὰς λεχθεί-
 σας χώρας. ἱεροπρεπὴς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασσός,
 ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ 15
 ἀγιστευόμενα. ὧν ἐστὶ γνωριμώτατόν τε καὶ κάλ-
 λιστον τὸ Κωρύκιον νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ
 Κιλικίῳ. τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασσοῦ τὸ μὲν
 ἐσπέριον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀξόλαι καὶ τινες τῶν
 Δωριέων καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσαγορευ- 20
 ὄμενον Αἰτωλικὸν ὕψος, τὸ δὲ Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς οἱ
 πλείους, ἔχοντες τὴν Τετράπολιν περικειμένην πως
 τῷ Παρνασσῷ, πλεονάζουσιν δὲ τοῖς πρὸς ἑω. αἱ μὲν
 οὖν κατὰ τὸ μῆκος πλευ[ραι τῶν] λεχθεισῶν χωρῶν τε
 καὶ ταινιῶν ἐκάστης παρ[άλληλοι] ἅπασαί εἰσιν, ἡ μὲν 25
 οὐσα προσάρκτιος ἡ [δὲ πρὸς νότον]. αἱ δὲ λοιπαὶ
 ἐσπέριοι ταῖς ἐφαῖς οὐκ εἰσὶ π[αράλληλοι]. οὐ]δὲ ἡ
 παραλία ἐκατέρᾳ, ἥ τε τοῦ Κρι[σαίου κόλπου] μέχρι
 Ἀκτίου καὶ ἡ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς [Θεσσαλονικείας]
 παράλληλοι ἀλλήλαις εἰσὶν, εἰς ἃς τελ[ευτὰ ταῦτα τὰ] 30
 ἔθνη. ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ σχήματα [τούτων
 τῶν χω]ρίων ὥς ἂν ἐν τριγώνῳ παρὰ τὴν [βάσιν τε-

ταμένων] γραμμῶν πλειόνων· τὰ γὰρ ἀποληφ[θέντα
 σχήματα πα]ράλληλα μὲν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς [κατα
 μήκος ἐναν]τίον πλευρὰς ἔξει παραλλήλους, τ[ὰς δὲ
 κατὰ πλάτος οὐ]κέτι. ὁ μὲν οὖν ὁλοσχερῆς τύπος οὗτος
 5 τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιοδείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ'
 ἔξης λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρξάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοί τε 2
 καὶ Ἐλάτεια· Δελφοί μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου
 Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν, εἰ γε Ἀγαμέ-
 10 μων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι. λέγεται ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται „νεῖκος
 „Ὀδυσσεὺς καὶ Πηλεΐδew Ἀχιλλεύς, ὥς ποτε δηρί-
 „σαντο. — ἀναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων χαῖρε νόφ.“
 „ὥς γὰρ οἱ χρεῖων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων Πυ-
 15 „θοῖ.“ Δελφοί μὲν δὴ διὰ ταῦτα, Ἐλάτεια δὲ ὅτι πασῶν
 μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων καὶ ἐπικαιριωτάτη διὰ τὸ
 ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἔχειν τὰς
 εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. ἕρη γὰρ
 ἔστιν Οἰταία πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν
 20 Φωκέων, οὐ πανταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ
 Θετταλίας ἐμβάλλουσιν, ἀλλ' ἔχει παρόδους στενὰς
 μὲν ἀφωρισμένας δέ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρου-
 ροῦσιν· ἄλυσσων δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει
 καὶ τὰς παρόδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἐπιφάνεια τοῦ
 25 ἐν Δελφοῖς ἔχει πρεσβεῖον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χω-
 ρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ
 ἐσπεριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος), ἐντεῦθεν ἀρκτέον.

Εἰρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ τῶν ἐσπε- 3
 ρίων ὄρων ἰδρυται τῆς Φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν
 30 πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀξόλαι,
 τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοί, πετρῶδεις χωρίον θιατροειδές,
 κατα κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, στα-

δίων ἐκκαίδεκα κύκλον πληροῦσαν. ὑπέρκειται δ' αὐ-
 τῆς ἡ Ἀνκώρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἰδρυντο οἱ
 Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ
 τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως
 ἡ Κίρφεις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους, ὅρος ἀπότομον, νάπην 5
 ἀπολιπὸν μεταξὺ, δι' ἧς Πλείστος διαρρεῖ ποταμός. ὑπο-
 πέπτωκε δὲ τῇ ὁ Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίρρα, ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ ἰδρυμένη, ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφούς οὐδοή-
 κοντά πον σταδίων· ἰδρυνται δ' ἀπαντικρὺ Σικυνῶνος.
 πρόκειται δὲ τῆς Κίρρας τὸ Κρισαῖον πεδῖον εὐδαιμον. 10
 πάλιν γὰρ ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλις Κρίσα, ἀφ' ἧς ὁ
 κόλπος Κρισαῖος· εἶτα Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ
 τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἰτην. καὶ δὴ φασιν
 ἐκεῖ τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀστείον, ἐνταῦθα δὲ
 σκευάζεσθαι βέλτιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδημεῖν δεῦρο 15
 πολλοὺς καθάρσεως καὶ θεραπειᾶς χάριν· γίνεσθαι
 γάρ τι σησαμοειδὲς φάρμακον ἐν τῇ Φωκιῇ, μεθ' οὗ
 σκευάζεσθαι τὸν Οἰταῖον ἐλλέβορον.

- 4 Αὕτη μὲν οὖν συμμένει, ἡ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κρίσα
 κατεσπάρσθησαν, ἡ μὲν . . . . . ὕστερον ὑπ' Εὐ- 20
 ρυλόχου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν Κρισαῖον πόλεμον·
 εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας
 καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ
 C. 419 ἱερὸν ἀφικνουμένους καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν
 Ἀμφικτυόνων. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισσεῦσι συν- 25
 ἔβη. Λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀζολῶν. ἐπελθόντες
 γὰρ καὶ οὗτοι τὴν τε Κρίσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδῖον
 τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐθις κατεγεώρ-
 ρουν, καὶ χεῖρους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι
 Κρισαίων. καὶ τούτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφι- 30
 κτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χώραν ἀπέδωσαν. ὀλιγώρηται
 δ' ἱκανῶς καὶ τὸ ἱερὸν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως

[ἐτιμήθη]. δηλοῦσι δ' οἷ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι καὶ
 δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνεί-
 θεντο καθιερωμένα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργ-
 γῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικός καὶ τὸ πλήθος τῶν ἰστο-
 5 ρουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ 6
 βάθους οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ
 αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν, ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ
 στομίου τρίποδα ὑψηλόν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαί-
 10 νουσαν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἑμμετρά τε
 καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς
 τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. πρώτην δὲ Φημονόην
 γενέσθαι φασὶ Πυθίαν, κεκληθῆσθαι δὲ καὶ τὴν προφη-
 τιν οὕτω καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθῆσθαι, ἐκτετά-
 15 σθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὥς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου
 καὶ ἀκαμάτου καὶ διακόνου.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ 6
 τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάν-
 των ὑπάρξαι, προσέλαβε δὲ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου.
 20 τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς συμπάσης, τῆς
 τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός, ἐνομήσθη δὲ καὶ τῆς
 οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλά-
 σαντες καὶ μῦθον ὃν φησι Πίνδαρος, ὅτι συμπέσειεν
 ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν
 25 ἀπὸ τῆς δύσεως ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακάς 0.420

16. post διακόνου: ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πό-
 λεων κτίσεως καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμήσεως. καὶ γὰρ κατὰ
 πόλεις συνήσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ
 ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χάριος χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ
 ἀπῆλθον διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντε-
 λοῦντες. φιλικὸν γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἀπὸ τῶν ὁμοτραπέζων
 ἀρξάμενον καὶ ὁμοσπόνδων καὶ ὁμοροφίων, ὅσῳ δὲ πλεον καὶ
 ἢ κλειόνων ἐπεδήμει, τοσῷδε μεῖζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομιζέτο.

φασι. δεικνυται δὲ καὶ ὁμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τετα-
νωμένος καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

7 Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὔσης τῆς περὶ τοὺς
Δελφούς, συνήσαν τε ῥαδίως ἐκεῖσε, μάλιστα δ' οἱ
ἐγγύθεν, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ 5
τούτων συνετάχθη περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευσόμενον
καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔξον κοινοτέραν, ἅτε καὶ
χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων φυ-
λακῆς καὶ ἀγιστείας δεομένων μεγάλης. τὰ πάσαι μὲν
οὖν ἀγνοεῖται, Ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων 10
πρῶτος διατάξει δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύονας καὶ
πόλεις ἀφορίσαι τὰς μετεχούσας τοῦ συνεδρίου καὶ
ψῆφον ἐκάστη δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὐτὴν τῇ δὲ μεθ'
ἐτέρας ἢ μετὰ πλειόνων, ἀποδείξει δὲ καὶ τὰς Ἀμφι-
κτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσίν· ὥστε 15
ρον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατε-
λύθη καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα, καθάπερ τὸ τῶν Ἀχαιῶν.
αἱ μὲν οὖν πρῶται δυοκαίδεκα συνελθεῖν λέγονται
πόλεις· ἐκάστη δ' ἔπεμπε πυλαγόραν, ὅς κατ' ἔτος οὐ-
σης τῆς συνόδου ἑαρός τε καὶ μετοπώρου· ὥστερον δὲ 20
καὶ πλείους προσῆλθον πόλεις. τὴν δὲ σύνοδον Πυ-
λαίαν ἐκάλουν τὴν μὲν ἑαρινὴν τὴν δὲ μετοπωρινήν,
ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας κα-
λοῦσιν· ἔθνον δὲ τῇ Δήμητρει οἱ πυλαγόροι. τὸ μὲν
οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγύς μετὴν * καὶ τούτων καὶ τοῦ 25
μαντείου, ὥστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο
καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖϊ καὶ ἐπεμπον δῶρα καὶ θησαν-
ροὺς κατεσκεύαζον, καθάπερ Κροῖσος καὶ ὁ πατήρ
Ἀλυάτης καὶ Ἰταλιωτῶν τινες καὶ Σικελοί.

8 Ἐπίφθορος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι 30
κἂν ἱερὸς ἦ. νυνὶ γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς
ἱερὸν χρημάτων γε χάριν, τῶν δ' ἀναθημάτων τὰ μὲν

- ἤρται τὰ δὲ πλείω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον
 ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ Ὅμηρός τε εἰρηκεν „οὐδ' ὅσα
 „λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει Φοῖβον Ἀπόλ-
 „λωνος Πυθοὶ ἐνὶ πετρῆσση,“ καὶ οἱ θησαυροὶ δη-
 5 λουσι καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκίων, ἐξ
 ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος.
 αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν
 Ἀμύντου· προτέραν δ' ἄλλην ὑπονοοῦσιν ἀρχαίαν, ἣ
 τὸν ὑφ' Ὀμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν· οὐδὲ C. 421
- 10 γὰρ ἶχνος αὐτοῦ σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους
 ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλλον ἐσύλησαν τὸ
 ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν .... ἀπενεχθέντα νεώτερα ἐκείνων
 εἶναι τῶν χρημάτων· ἀποκεῖσθαι γὰρ ἐν θησαυροῖς,
 ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σῶζοντα ἐν
 15 αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες· „Γύγυν“ γὰρ καὶ „Κροίσου“ καὶ
 „Συβαριτῶν“ καὶ „Σπινητῶν τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν,“
 καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὗτ' ..... ἡκοι τὰ πα-
 λαῖα χρήματα ἀναμειχθαι· [ὥς] καὶ ἄλλοι τόποι δια-
 σημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν.
- 20 ἔνιοι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν,
 ἀφήτορος δ' οὐδὸν κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ἐν τῷ ναῷ
 κατορωρύχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκείνον, καὶ τοὺς περὶ
 τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ
 σεισμῶν γενομένων μεγάλων ἔξω τοῦ ναοῦ φυγεῖν καὶ
 25 παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις φόβον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.
- Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον εἰς τοὺς μύθους 9
 τακτέον, τὸν δὲ δεύτερον Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους
 ἔργον φασί, τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες κατασκεύασαν.
- 30 δείκνυνται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεοπτολέμου κατὰ
 χρησμόν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνε-
 λόντος αὐτόν, ὥς μὲν ὁ μῦθος, δίκας αἰτοῦντα τὸν

θεὸν τοῦ πατρῷου φόνου, ὡς δὲ τὸ εἶκος, ἐπιθέμενον
τῷ Ιερῷ. τοῦ δὲ Μαχαιρέως ἀπόγονον Βράγχον φασὶ
τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν Διδύμοις Ιερῷ.

- 10 Ἀγὼν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κιθαρωδῶν
ἐγενήθη παιᾶνα ἁδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκαν δὲ 5
Δελφοί· μετὰ δὲ τὸν Κρισαῖον πόλεμον οἱ Ἀμφικτύ-
νες ἱππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στε-
φανίτην καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. προσέθεσαν δὲ τοῖς κι-
θαρωδοῖς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστάς χωρὶς ᾠδῆς, ἀπο-
δώσοντάς τι μέρος ὃ καλεῖται νόμος Πυθικός. πέντε 10
δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἄγκρουσις ἄμπειρα κατακελευ-
σμός Ιαμβοὶ καὶ δάκτυλοι σύριγγες. ἐμελοποίησε μὲν
οὖν Τιμοσθένης, ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου
ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. βούλεται
δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα 15
διὰ τοῦ μέλους ὑμνεῖν, ἄγκρουσιν μὲν τὸ προοίμιον
δηλῶν, ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἀγῶ-
νος, κατακελευσμόν δὲ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, Ιαμβον δὲ
καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιανισμόν τὸν [γινόμενον] ἐπὶ
C.422 τῇ νίκῃ μετὰ τοιούτων ὁυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνοις ἐστίν 20
οἰκεῖος ὁ δ' Ιαμβος κακισμοῖς, σύριγγας δὲ τὴν ἐκλει-
ψιν τοῦ θηρίου, μιμουμένων ὥς ἂν καταστρέφοντος
ἐσχάτους τινὰς συριγμούς.

- 11 Ἐφορος δ', ὃ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα διὰ τὴν
περὶ ταῦτα ἐπιμίλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυ- 25
ρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι τάναντία
ποιεῖν ἐσθ' ὅτε τῇ προαιρέσει καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς ὑπο-
σχέσεισιν. ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθούσιν ἐν τῇ
τῆς ἱστορίας γραφῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας προσ-
τίθῃσι τῷ περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ σεμνήν τινα 30
ὑπόσχουσιν, ὡς πανταχοῦ μὲν ἄριστον νομίζει τάληθές,

21. post κακισμοῖς: ὡς καὶ τὸ λαμβίζειν 23. ante ἐσχάτους: εἰς

- μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ εἰ
 περὶ μὲν τῶν ἄλλων τὸν τοιοῦτον αἰετὸν τρόπον διώκο-
 μεν, φησί, περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων
 ἐστὶν ἀψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι
 5 χρησόμεθα λόγοις. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐπιφέρει παρα-
 χρημα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον
 Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος ὠφελῆσαι βουλούμενον τὸ γέ-
 νος ἡμῶν. εἰτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν ὅτι εἰς ἡμερότητα
 προὔκαλεῖτο καὶ ἐσωφρόνιζε, τοῖς μὲν χρηστηριάζων
 10 καὶ τὰ μὲν προστάττων τὰ δ' ἀπαγορεύων, τοὺς δ' οὐδ'
 ὅλως προσέμενος, ταῦτα διοικεῖν νομίζουσι, φησὶν,
 αὐτόν, οἳ μὲν αὐτόν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον,
 οἳ δ' ἀνθρώποις ἐννοίαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βου-
 λήσεως.
 15 Ἐποβὰς δὲ περὶ τῶν Δελφῶν οἵτινές εἰσι διαλε- 12
 γόμενος φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασσίους τινὰς αὐτό-
 χθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· καθ' ὃν
 χρόνον Ἀπόλλωνα τὴν γῆν ἐπιόντα ἡμεροῦν τοὺς ἀν-
 θρώπους ἀπὸ τε τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ
 20 Ἀθηναίων δ' ὀρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς ταύτην ἰέναι τὴν
 ὁδόν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσιν· γενό-
 μενον δὲ κατὰ Πανοπέας Τιτυὸν καταλῦσαι ἔχοντα
 τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρ-
 νασσίους συμμύξαντας αὐτῷ καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλε-
 25 πὸν ἄνδρα Πύθωνα τοῦτομα, ἐπικλήσιν δὲ Δράκοντα,
 κατατοξεύοντος δ' ἐπικελεύειν ἱεραίαν, ἀφ' οὗ τὸν
 παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλ-
 λουσι συμπύπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ
 σκηνὴν τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθά-
 30 περ καὶ νῦν ἐτι * καὶ αἰετὸν ὑπόμνημα ποιουμένους τῶν
 τότε γενομένων. τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον ἢ Ἀπόλ-
 λων τοξεύων καὶ κολάζων Τιτυοὺς καὶ Πύθωνας καὶ C. 423

ὁδεύων ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφούς καὶ γῆν πᾶσαν ἐπιών· εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναῖκα καλεῖν, τὸν δὲ μυθεύομενον δράκοντα ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγγεῖν ἐβούλετο τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τύπον. παρα-⁵ πλῆσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημένα. φήσας γὰρ ἀπορρήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοτὲ μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρ-
 βάρους ἐκβαλόντας, τοτὲ δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἥλι-
 δος Ἐπειῶν ..... τῶν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' ¹⁰
 Ἀλκμείωνος καὶ Διομήδους. ἀλλ' ἐπάνειμι ἐπὶ τοὺς
 Φωκίας.

- 13 Ἐξῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μετὰ τὴν Ἀντικύραν πο-
 λίχνιόν ἐστιν Ὀπισθομάραθος· εἰτ' ἄκρα Φαρύγιον
 ἔχουσα ὕφορμον· εἰθ' ὁ λιμὴν ὕστατος ὁ προσαγορευ-¹⁵
 θείς μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ τῷ Ἐλικῶνι
 καὶ τῇ Ἀσκηρῇ κείμενος. οὐδ' αἱ Ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον
 ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ Ἀμβρυσος,
 [οὐδ' ἡ Με]δεῶν ὁμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. ἔτι δὲ μάλ-
 λον ἐν τῇ μεσογαίᾳ μετὰ Δελφούς ὡς πρὸς τὴν ἔω ²⁰
 Δαυλὶς πολίχνιον, ὅπου Τηρεία τὸν Θερῆκά φασι δυ-
 ναστεῦσαι· καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πηρόκην ἐκεῖ
 μυθεύουσι. τοῦνομα δὲ τῷ τόπῳ γεγενῆσθαι ἀπὸ τοῦ
 δάσους· δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὅμηρος μὲν
 οὖν Δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον Δαυλίαν. καὶ τὸ ²⁵
 „[οἱ] Κυπάρισσον ἔχον“ δέχονται διττῶς, οἱ μὲν ὁμω-
 νύμως τῷ φυτῷ οἱ δὲ παρωνύμως κώμην ὑπὸ τῇ Αὐ-
 κωρείᾳ.

- 14 Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεύς, ὁμορος τοῖς περὶ
 Λεβιάδειαν τόποις, ἡ τοῦ Ἐπειοῦ πατρίς. καὶ τὰ περὶ ³⁰

23. post μυθεύουσι: Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγάροις φησί

τὸν Τιτυὸν δὲ ἐνταῦθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ φησιν
ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ῥαδάμανθυν εἰς Εὐβοίαν „ἤγαγον,
„ὀφόμενον Τιτυὸν γαίηλον υἱόν.“ καὶ Ἐλάριόν τι σπή-
λαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλάρας δείκνυται κατὰ
5 τὴν νῆσον καὶ ἠρῶον τοῦ Τιτυοῦ καὶ τιμαί τινες. πλη-
σίον δὲ Λεβαθείας καὶ ἡ Τραχίν, ὁμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ,
Φωκικῇ πολίχνη· οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται.

- Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνον- 15
τος πάθους· καταγιγίσει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος
10 Κατοπτήριος χῶρος, κρημνὸς τις ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ
διήκων· ὅριον δ' ἦν ὁ τόπος οὗτος Λεωφῶν τε καὶ Φω-
κέων, ἡνίκα ἀπέστησαν τοὺς Λεωφῶν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ
συστήματος τῶν Φωκέων Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐπέτρε-
ψαν καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν C.424
15 καλοῦσιν. εἰδ' Ἰάμπολις (Ἰα μετὰ ταῦτα ἐκλήθη
ὑπὸ τινων), εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐκπέσειν ἔφαμεν τοὺς
Ἰαντας· ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη,
πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἑτέρα οὖσα τῆς ἐν τῷ
Παρνασσῷ Ταμπεῖας], καὶ Ἐλάτεια ἡ μεγίστη πόλις
20 τῶν Φωκικῶν, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε (νεωτέρᾳ γὰρ
ἔστι τῆς ἡλικίας ἐκείνου), ἐπικαιρίως δ' ἰδρυταὶ πρὸς
τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. ὅλοι δὲ τὴν εὐφυῆς
ταύτην καὶ Δημοσθένους, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γε-
νηθέντα Ἀθήνησιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἤκέ τις ἀπαγ-
25 γέλλων ὥς τοὺς πρυτάνεις ὥς Ἐλάτεια κατεῖληπται.

- Παραποτάμιοι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισῷ 16
ἰδρυμένη πλησίον Φανοτειῦσι καὶ Χαιρωνεῦσι καὶ Ἐλα-
τείᾳ. φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς
μὲν Χαιρωνείας ὅσον τετταράκοντα σταδίου, διορί-
30 ζειν δὲ τοὺς Ἀμβρουσίας καὶ Πανοπίας καὶ Δανλίας·
κεῖσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκίας
ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασσοῦ

καὶ τοῦ [Ἀδυλίου ὄ]ρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπο-
 λειπόντων ἀν[ὰ μέσον χω]ρίον, διαιρεῖν δὲ τὸν Κη-
 φισσὸν στενὴν ἐκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν
 ἀρχὰς ἐκ Αἰλαίας ἔχοντα Φωκιῆς πόλεως (καθάπερ
 καὶ Ὀμηρὸς φησιν „οἳ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κη- 5
 „φισσοῖο“), εἰς δὲ τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ
 δὲ Ἀδύλιον παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα σταδίους μέχρι
 τοῦ *Ὑφαντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. καὶ Ἡσίο-
 δος δ' ἐπὶ πλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς ῥύ-
 σεως, ὡς δι' ὅλης ῥέοι τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρα- 10
 κοντοειδῶς „παρὲκ Πανοπῆα διὰ Γλήχωνά τ' ἐρυμνὴν
 „καὶ τε δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἰσι δράκων ὥς.“
 τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους ἢ τὴν Παρα-
 ποταμίαν (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) περιμάχῃτα ὑπῆρ-
 ξεν ἐν τ[ῷ Φωκιῷ πολέ]μῳ, μίαν ἔχόντων ταύτην ἐμ- 15
 βολὴν [εἰς τὴν Φωκίδα]· ἔστι δὲ Κηφισσὸς ὃ τε Φωκι-
 κὸς καὶ ὁ Ἀθήνησι καὶ ὁ ἐν Σαλαμῇ, τέταρτος δὲ καὶ
 πέμπτος ὁ ἐν Σικυνῶνι καὶ ὁ ἐν Σκύρῳ, ἐν Ἀπολλωνίᾳ
 δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ πηγῇ ἔστι κατὰ τὸ γυμνάσιον,
 ἣν καλοῦσι Κηφισσόν. 20

- 17 Λαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δέ ποτε
 τῆς Φωκίδος πόλις ἀπτομένη τῆς Εὐβοικῆς θαλάττης,
 διαιρούσα τοὺς Ἐπικνημιδῖους Λοκρούς, τοὺς μὲν ἐπὶ
 τὸ πρὸς Βοιω[τίαν μέρος τοὺς δὲ πρὸς] Φωκίδα τὴν
 C.425 ἀπὸ θαλάττης καθήκ[οι]σαν τότε ἐπὶ θάλατταν]. τε- 25
 κμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον
 Σχεδίου. [εἰρη]ται δὲ ὁ Λαφνοῦς ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λο-
 κίδα [σχίσαι, ὥστ]ε μηδαμοῦ ἄπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς
 τ' Ἐπικνημι[δῖους καὶ το]ὺς Ὀπουντίους· ὕστερον δὲ

18. post Σκύρῳ: ἔκτος δὲ ὁ ἐν Ἄργει τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρ-
 κείου

προσωρίσθη τοῖς [Ὀπουντίοις ὁ τό]πος. περὶ μὲν δὴ
τῆς Φωκίδος ἀπόρηξιν.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς, ὥστε περὶ ταύτης λε- 4
κτέον. διήρηται δὲ δίχα· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν οἱ
6 πρὸς Εὐβοίαν Λοκροί, [οὓς ἐλέ]γομεν σχίζεσθαι ποτε
ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Λαφνουῦντος· ἐπεκαλοῦντο δ' οἱ μὲν
Ὀπουντίοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικνημίδιοι
ἀπὸ ὕρους τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ ἐσπείριοι
εἰσι Λοκροί, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλοῦνται. χωρί-
10 ξει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων καὶ τῶν Ἐπικνημι-
δίων ὅ τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰδρυμένος καὶ ἡ τῶν Λω-
ριέων τετράπολις. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων.

Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς αἷς κατέληγεν ἡ 2
Βοιωτικὴ παραλία ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπουντίον
15 κόλπον κεῖσθαι συμβαίνει. ὁ δ' Ὀποὺς ἐστὶ μητρόπο-
λις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμ-
μένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ „τούσδε ποθεῖ φθιμένους
„ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μῆδων, μητρόπολις Λοκρῶν εὐ-
20 „θυνόμων Ὀπόεις.“ ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης περὶ πεν-
τεκαίδεκα σταδίου, τοῦ δ' ἐπινείου καὶ ἐξήκοντα. Κῦ-
νος δ' ἐστὶ τὸ ἐπίνειον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπουν-
τίον κόλπον σταδίων ὄντα περὶ τετταράκοντα· μεταξὺ
δὲ Ὀποῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὐδαιμον· κεῖται δὲ
25 κατὰ Αἰδηφὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τὰ Ἡρα-
κλέους, πορθμῷ διειργόμενος σταδίων ἐξήκοντα καὶ
ἐκατόν. ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασιν οἰκῆσαι,
καὶ τῆς Πύρρας αὐτόθι δείκνυνται σῆμα, τοῦ δὲ Δευ-
καλίωνος Ἀθήνησι. διέχει δὲ τῆς Κνημίδος ὁ Κῦνος
30 ὅσον πεντήκοντα σταδίου. καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ νῆσος
κατὰ Ὀποῦντα ἰδρυται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττι-
κῆς. λέγεσθαι δ' Ὀπουντίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ

φασίν, ὧν οὐκ ἄξιον μεμνήσθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἔξανανεοῦνται τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσιν. ὅτι δ' ἐξ Ὀπουντος ἦν ὁ Πάτροκλος λέγει Ὅμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Πηλεΐα, ὁ δὲ πατὴρ Μενότιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκαίσε γὰρ ὁ φησὶν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενoitῳ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευε γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων, ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρός, πατρίδος ὧν, ὥς φασι, Ναρύκου. Αἰάνην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, 10 ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δεικνύται καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

C.426
3 Ἐξῆς μετὰ τὸν Κῦνον Ἀλόπη ἐστὶ καὶ ὁ Λαφνοῦς, ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι· λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνετήκοντα σταδίους, Ἐλατείας δὲ πεζεύ- 15 οντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἰκοσιν. ἤδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· μετὰ γὰρ τὸν Ὀπουντίον συνεχῆς ἐστὶν οὗτος.

4 Μετὰ δὲ Λαφνοῦντα Κνημιδες χωρίον ἐρυμνὸν ὅσον σταδίους εἰκοσι πλεύσαντι· καθ' ὃ τὸ Κήναιον 20 ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν Μαλιᾶ κόλπον, πορθμῷ διειργομένη σχεδὸν εἰκοσασταδίῳ. ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται ἀπὸ Αἶχα τοῦνομα ἔχουσαι. 25 καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἐκόντες παραλείπομεν. μετὰ δὲ εἰκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημιδίων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν. εἰδ' ὁ Βοάγριος ποταμὸς ἐκδί- 30 δωσιν ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον, Μάνην δ' ἐπονομά- ζουσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ χειμάρρους ὥστ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν, ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἴσχειν

πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα Σκάρφεια σταδίοις ὑπερκει-
μένη τῆς θαλάττης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τρι-
άκοντα, ἐλάττωσι δὲ μικρῶ ..... ἔπειτα Νικάϊά ἐστι
καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

- 5 Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον 5
μεμνησθαι· ὧν δ' Ὀμηρος μέμνηται Καλλίαιος μὲν
οὐκέτι οἰκεῖται, [εὐήροτον δὲ νῦν ἐστὶ πεδίον· κα-
λουσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ [συμβεβηκότος· καὶ Βῆσσα
δ'] οὐκ ἐστι, δρυμώδης τις τόπος· οὐδ' [αἱ Ἀνγυαί,
10 τὴν δὲ χώραν] ἔχουσι Σκαρφιεῖς· ταύτην μὲν οὖν τὴν
Βῆσσαν ἐν τοῖς δυοῖ γραπτέον σίγμα (ἀπὸ γὰρ
τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὁμωνύμως, ὥσπερ καὶ
Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνο-
ῶν ..... Λάπην ὀνομάζει), τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δη-
15 μον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ
σίγμα.

- Ἡ δὲ Τάρφῃ κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα [Θρονίου] 6
σταδίοις εἰκοσι, χώραν δ' εὐκαρπὸν τε καὶ εὐδενδρον
ἔχει· ἥδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. κα-
20 λείται δὲ νῦν Φαρύγαι· ἴδρυνται δ' αὐτόθι Ἥρας Φα-
ρυγαίας ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἐν Φαρύγαις τῆς Ἀργείας· καὶ
δὴ καὶ ἄποικοί φασιν εἶναι Ἀργείων.

- Τῶν γε μὴν ἐσπερίων Λοκρῶν Ὀμηρος οὐ μέμνη- 7
ται, ἣ οὐ ῥητῶς γε, ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδια-
25 στέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους περὶ ὧν εἰρήκαμεν, „Λο-
κρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης,“ ὥς καὶ ἐτέ-
ρων ὄντων. ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τεθρύληνται
πολλῶν· πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπα-
κτον, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ Ἀντιφρόιου πλη-
30 σίον, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενο-
μένης, εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων C.427
τὸν στόλον, εἰθ' (ὡς φησιν Ἐφορος) Λοκρῶν ἔτι πρό-

τερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν Φιλίππου προσκρίναντος.

- 8 Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκίς, ἧς μέμνηται καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου 5 μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων, ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνης φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου προχεόμενον δυσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀξόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἔστι κατὰ τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλικὸν πολίχνιον. ἡ δ' Ἀμ- 10 φισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἰδρυταὶ τοῦ Κρισαίου πεδίου, κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν· [καὶ Οἰάνθει]α δὲ καὶ Εὐπάλιον Λοκρῶν εἰσίν. ὁ δὲ πᾶς παράπλους ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει τῶν διακοσίων σταδίων. 15

- 9 Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων εἰσίν, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι τούτων.

- 10 Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν ἐσπερίοις συνεχεῖς εἰσιν Αἰτωλοί, τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ 20 τὴν Οἰτὴν ἔχοντες, καὶ μέσοι Λωριεῖς. οὗτοι μὲν οὖν εἰσιν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἣν φασιν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἀπάντων Λωριέων, πόλεις δ' ἔσχον Ἐρινεὸν Βοῖον Πίνδον Κυτίνιον· ὑπέρκειται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ, παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποτα- 25 μὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφιστὸν οὐ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰγίμιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς κατήχθη πάλιν, ὥς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἰτὴν· 30 Ἄλλον γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδίδξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπό-

γονοι. ἐνταῦθεν ὁρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον κάθοδος.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ 11 οὔσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὀλιγορήθησαν· 5 ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπικρατεῖα καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θαυμαστὸν εἰ καὶ ἔχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι καὶ Αἰνιᾶνες· καὶ γὰρ τοὺτους ἐξέφθειραν Αἰτωλοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες, Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνάνων πολε- 10 μούντες καὶ μέγα θυνάμενοι, Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἥδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' Ἀμυνάνδρου τοῦ βασιλέως θύναμιν κατασκευασάμενοι. οὗτοι δὲ τὴν Οἰτην C.428 διακατεῖχον.

15 Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς 12 ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὴν ἐσπέραν· τρόπον δέ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου καὶ τῶν ὑπερ- 20 κειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο. τούτου δὲ τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος Οἰτη καλεῖται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν, ὑψηλότατον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα καὶ τελευτᾷ πρὸς ὄξεις καὶ ἀποτόμους μέχρι 25 τῆς θαλάττης κρημνούς, ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι καὶ στενὰ 13 καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμώμενα ὡς Ἡρακλείους ἱερά· τὸ δ' ὑπερκειμένον 30 ὄρος Καλλίδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. πρὸς δὲ

ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλατταν Λοκρῶν, Τειχιούς δὲ καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακιδαιμονίων κτίσμα· διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος περὶ ἑξ σταδίους ἡ Ἡράκλεια· ἐξῆς δὲ ἡ Ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν.

- 14 Ποιεῖ δὲ δυσείσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἢ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιούντων, αἷς διέξεισι. πρὸς γὰρ τῷ Σπερχεῖ τῷ παραρρέοντι τὴν Ἀντικύραν καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασιν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλίους σβέσαι πυράν· καὶ ἄλλος Μέλας διέχων Τραχίνος εἰς πέντε σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπός, ὁμώνυμος τοῖς εἰρημένοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτει τὴν ἐκτὸς Πυλῶν, 15 παραλαβὼν καὶ τὸν Φοῖνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ, ὁμώνυμον τῷ ἥρῳι, οὗ καὶ τάφος πλησίον δείκνυται· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα.

- 15 Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα, 20 ἦνίκα τῶν κλειθρῶν ἐκυρίευσεν τῶν περὶ τὰ στενά, καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων· καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ' οἱ 25 ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ ἔτι τὴν Δημητριάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ C.429 Τέμπη, τό τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὅσσαν. ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντ' ἀτελεύεται πᾶσι καὶ ἀνέωγε.

- 16 Περὶ δὲ τὰ στενά ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδα μετὰ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις ἀντίσχον πρὸς τὰς το-

σαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείνων ἐστὶ καὶ στήλαι καὶ ἡ θρυλουμένη ἐπιγραφὴ τῇ Λακεδαιμονίων στήλῃ οὕτως ἔχουσα „ὦ ξέν' ἀπάγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι „τῇδε κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.“

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Διήμητρος 16-
ρόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν 10
Τραχίνα περὶ στάδιοι τετταράκοντα, πλοῦς δ' ἐπὶ τὸ Κήναιον ἑβδομήκοντα. ἔξω δὲ Πυλῶν εὐθύς ὁ Σπαρχειὸς ἐκδίδωσιν. ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρίπου στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. καὶ ἡ μὲν Λοκρὶς τέλος ἔχει. τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστὶ τὰ πρὸς ἔω καὶ τὸν Μαλιακὸν 15
κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκκλειοίπασιν.

Μέγιστον δὲ καὶ παλαιότατον τῶν Θετταλῶν σύ- 18
στημα, ὧν τὰ μὲν Ὀμηρος εἰρηκε τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὀμηρος μὲν αἰεὶ ἐν ὀνόματι λέγει, πόλεις 20
οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρήτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρκτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη καὶ οὐχ ὁμολογούμενα τὰ πολλὰ ἔωντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καίρια λέ- 25
γοντες.

Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάττῃ μὲν ἡ ἀπὸ Θερμοπυ- 3
λῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἔω καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐ- 30
βοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί, τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλῷ Μάγνητες. αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευρὰ τῆς Θετταλίας ἐφ' ἣν λεγέσθω καὶ παραλία. ἐκατέρω-

θεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσό-
 γαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν
 Ἑπειρωτικῶν ἐθνῶν, ἀπὸ δὲ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ πα-
 ράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικά,
 τοῖς Λωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα. καλεῖ- 5
 σθαι δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν,
 τὸ δ' ἕτερον νότιον. λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον, ὃ πε-
 ρικλείουσιν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανες καὶ Ἀμφίλοχοι
 C.430 καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες καὶ Μολοττοὶ καὶ ἡ
 τῶν Αἰθίων ποτὶ λεγομένη γῆ καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίν- 10
 δον . . . . . πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης. ταῦτ' ἐξηρ-
 ται μὲν ἱκανῶς, οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλῳ
 χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

- 2 Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονε-
 στάτη χώρα πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ 15
 Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποτα-
 μοὺς ὑπερχεῖται πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνά-
 ζετο, ὥς λόγος, τὸ πεδίον ἐκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι
 περιειργόμενον καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πε-
 δίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γε- 20
 νομένου [κατὰ] τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσ-
 σαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτη
 πρὸς θάλατταν ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύ-
 την. ὑπολείπεται δ' ὅμως ἡ τε Νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη
 καὶ ἡ Βοιβηὶς ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ πα- 25
 ραλίᾳ.

- 3 Τοιαύτη δ' οὖσα εἰς τέτταρα μέρη διήρητο· ἐκα-
 λεῖτο δὲ τὸ μὲν Φθιώτις τὸ δὲ Ἑστιαῖωτις τὸ δὲ Θεττα-
 λιῶτις τὸ δὲ Πελασγιῶτις. ἔχει δ' ἡ μὲν Φθιώτις τὰ
 νότια τὰ παρὰ τὴν Οἶτην ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου 30
 καὶ Πυλαϊκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου δια-
 τείνοντα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Φαρσάλου καὶ τῶν

- πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἡ δ' Ἑστιαιωτὶς τὰ ἐσπέρια
καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ
λοιπὰ οἱ τε ὑπὸ τῇ Ἑστιαιωτίδι νεμόμενοι τὰ πεδία,
καλούμενοι δὲ Πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς
5 κατὰ Μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς
παραλίας ἐκπληροῦντες χωρία. κἀνταῦθα δ' ἐνδόξων
ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις καὶ ἄλλως [καὶ] διὰ τὴν
Ὅμηρου ποιήσιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ
πάτριον ἄξιωμα, μάλιστα δὲ Λάρισα.
- 10 Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστείας διελὼν 4
τὴν σύμπασαν γῆν ἣν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν,
προσλαβὼν τινα καὶ τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὥς
δ' αὐτῶς καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπο-
γράφει τι κοινὸν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μετα-
15 βάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς
τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

- Πρώτους δὴ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τοὺς τὸ 5
νότιον πλευρὸν κατέχοντας καὶ παρακειμένους τῇ τε
Οἰτῇ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίοις Λοκροῖς „ὅσσοι τὸ Πελασ-
20 „γικὸν Ἄργος ἔναιον,“ „οἳ τ' Ἄλον οἳ τ' Ἀλόπην οἳ τε
„Τρηχὶν' ἐνέμοντο,“ „οἳ τ' εἶχον Φθίην ἡδ' Ἑλλάδα
„καλλιγύναικα,“ „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλλη-
„νες καὶ Ἀχαιοί.“ συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ C.431
τῷ Φοίνικι καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν
25 οὖν ποιητὴς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατιᾶς
κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἥγε-
μόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα,
καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ
καὶ Πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ Φοίνικος „ὅς Δολόπων
30 „ἄγαγε θρασὺν ὄμιλον σφενδονᾶσαι, ἱπποδάμων Λα-

„ναῶν βέλεσι πρόσφορον.“ τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποι-
 ητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὥς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμ-
 ματικοί, συνυπακουστέον. γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα
 μετέχειν τῆς στρατείας, τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι
 [αὐτῷ]. οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δοῦναι, 5
 ἀλλὰ μόνον ἐπιστάτης καὶ ῥήτωρ ἔπεσθαι, εἰ δ' ἄρα,
 σύμβουλος. τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν· τοι-
 οῦτον γὰρ τὸ „μῦθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι προηκτῆρά τε
 „ἔργων.“ ..... ταῦτα λέγων.

- 6 Εἰρηται τό τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ [καὶ τῷ Φοῖνικι· 10
 αὐτὰ δὲ λεχθέντα περὶ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ] ἐν ἀντιλογίᾳ
 ἐστὶ. τό τε [γὰρ] Ἄργος τὸ Πελασγικὸν [οἱ μὲν] καὶ πό-
 λιν δέχονται Θετταλικὴν περὶ Λάρισαν ἰδρυμένην ποτὲ
 νῦν δ' οὐκέτι οὕσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν ἀλλὰ τὸ τῶν Θετ-
 ταλῶν πεδῖον οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου 15
 τοῦνομα Ἄβαντος ἐξ Ἄργους δεῦρ' ἀποικήσαντος.
 Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐᾳ,
 ταύτας δ' εἶναι διατεμενομένης τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. ἔοικε
 δ' ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν τὴν τε Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα 20
 ὅταν οὕτως φῇ „οἳ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα,“ ὥς
 δυεῖν οὕσων· καὶ ὅταν οὕτως „φευ[γον] ἔπειτ' ἀπά-
 „νευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο, Φθίην δ' ἐξικόμην,“
 καὶ ὅτι „πολλὰ [Ἀχαιῶδες] εἰσὶν ἂν Ἑλλάδα τε Φθίην
 „τε.“ ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις 25
 ἢ χώρας οὐ δηλοῖ. οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα οἱ μὲν εἰ-
 πόντες χώραν διατετάσθαι φασὶν [εἰς] τὰς Θήβας τὰς
 Φθιώτιδας ἀπὸ Παλαιφαρσάλου (ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ
 καὶ τὸ Θεττίδειον ἐστὶ πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν
 τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, καὶ τοῦ Θεττιδείου τεκμαι- 30

4. post στρατείας: ναῶν δ' ἰσχυρὴν Φθίης Δολόπεςσιν
 ἀνάσσειν 6. post μόνον: ὀλίγων ἐστὶν

ρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν
 χώραν), οἱ δ' εἰπόντες πόλιν Φαρσάλιοι μὲν δεικνύ-
 ουσιν ἀπὸ ἐξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατε-
 σκαμμένην πόλιν ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν Ἑλλάδα. 432
 5 καὶ δύο κρήνας πλησίον Μεσσηίδα καὶ Ὑπέρειαν, Μελι-
 ταιεῖς δ' ἄπωθεν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους οἰκίσθαι
 τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἥνικα ἡ ἑαυτῶν πό-
 λης Πύρρα ὠνομάζετο, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ
 χωρίῳ κειμένης εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἑλλη-
 10 νας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρῃ
 τάφον τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρ-
 ρας. ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρ-
 ξαι καὶ ἀπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς
 Ὀθρνος παρὰ Φάρσαλον ἔνυλς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παρα-
 15 βάλλει, ὁ δ' εἰς τὸν Πηνειόν. περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.
 Φθῖοι δὲ καλοῦνται οἳ τε ὑπ' Ἀχιλλεῖ καὶ ὑπὸ 7
 Πρωτεσιλάῳ καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δὲ ποιητὴς τούτου μάρ-
 τυς. εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ „οἱ
 „τ' εἶχον Φθίην,“ ἐν τῇ ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ τούτους μὲν
 20 ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλ-
 λέως καὶ καθ' ἡσυχίαν ὄντας, τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτή-
 τη μαχομένους ἔχοντας Μέδων[τα ἡγεμόνα] καὶ τοὺς
 ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ, Ποδάρκους ..... πε]ρὶ ὧν κοι-
 νῶς μὲν οὕτω φησὶν „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες
 25 „ἐλκεχίτωνες, Λοκροὶ καὶ Φθῖοι καὶ φαιδιμόεντες
 „Ἐπειοί·“ ἰδίως δὲ „πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενε-
 „πτόλεμός τε Ποδάρκης. οἱ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύ-
 „μων θωρηχθέντες ναῦφιν ἀμυνόμενοι [μετὰ Βοιω]-
 „τῶν ἐμάχοντο.“ τάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρυπύλῳ Φθῖοι
 30 ἐλέγοντο, ὅμοροι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνη-
 σίας νομίζουσι τῆς τε ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον
 καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν, τὴν δ' ὑπὸ [Πρωτε-

σιλάφ] τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτεσιλάφ πόλεως Ἀντρώωνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται, τὸ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ γ[ῆς, ἀπὸ] τῆς Τραχινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις· [τὸ] 5 δ' αὐτὸ σχεδόν τι μῆκός ἐστι τοῦ Μαλιακοῦ κ[όλπου].

- 8 *Περὶ Ἄλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαποροῦσι μὴ οὐ*
τούτους λέγει τοὺς τόπους οἱ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέ-
λει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρο ἐπι-
κρατοῦντος τοῦ Ἀχιλλέως, ὥσπερ καὶ μέχρι Τραχίνος 10
καὶ τῆς Οἰταίας. ἐστὶ γάρ καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιεὺς ἐν τῇ
παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. οἱ δὲ τὸν
Ἀλιεῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν καὶ γράφουσιν οὕ-
τως „οἱ θ' Ἄλον οἱ θ' Ἀλιεῦνθ' οἱ τε Τρηγῖν' ἐνέ-
 C.433 „*μουντο.*“ *ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι καίται* 15
τῆς Ὀθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι,
ὁμόρου δὲ τῷ Τυφρηστῷ καὶ τοῖς Δόλοφιν, κἀνθένδε
παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου.
ἀπέχει δὲ Ἰταῖνου περὶ ἑξήκοντα σταδίους ὁ Ἄλος ἢ ἡ
Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ὤκισε δὲ ὁ Ἀθάμας τὴν 20
Ἄλον, ἀφανισθεῖσαν [δὲ] συνψ[κισαν Φαρσάλιοι] χρό-
νοις ὕστερον. ὑπέρεκται δὲ τοῦ Κροκίου πεδίου· ῥεῖ δὲ
ποταμὸς Ἀμφρουσος πρὸς τῷ [ταίχει]. ὑπὸ δὲ τῷ Κρο-
κίῳ Θῆβαι εἰσὶν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ Ἄλος δὲ Φθιώτις
καλεῖται καὶ Ἀχαϊκή, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσιν, 25
ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. καθάπερ δὲ ἡ
Φυλάκη ἢ ὑπὸ Πρωτεσιλάφ τῆς Φθιώτιδος ἐστὶ τῆς
προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἄλος· διέχει
δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σταδίους, ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρ-
σάλου καὶ Φθιωτῶν· Φίλιππος μέντοι Φαρσαλίῳις 30
προσένειμεν ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. οὕτω δὲ συμ-
βαίνει τοὺς ὄρους καὶ τὰς συντάξεις τῶν τε ἐθνῶν καὶ

τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι αἰεὶ, καθάπερ εἶπομεν. οὕτω
καὶ Σοφοκλῆς τὴν Τραχίνα Φθιώτιν εἶρηκεν, Ἀρτε-
μίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησι, ἔξω μὲν
τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιώτιν δέ. προῖων
5 γὰρ ἐνθένδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μετὰ τὸν Ἀντρώνα
τίθησι Πτελεόν, εἰτα τὸν Ἄλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ διέ-
χοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίου. περὶ δὲ τῆς Τραχίνος
εἶρηται ὅποια τις· καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχειοῦ μεμνημένος πολλάκις ὡς ἐπι- 9
10 χωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τυφρηστοῦ
Ἀρυσικοῦ ὕδρους, τοῦ καλουμένου . . . . . προτέρου,
ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν μεταξὺ αὐτῶν
καὶ Λαμίας, δηλοῖ ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ Μα-
λιακοῦ κόλπου καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῃ ἦν· ἀπέχει δὲ
15 Λαμίας ὁ Σπερχεῖος περὶ τριάκοντα σταδίους ὑπερκει-
μένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλ-
πον· ὅτι δ' ὁ Σπερχεῖος ἐπιχώριος, ἐκ τε τοῦ τρέφειν
ἐκείνῃ τὴν κόμην φάσκειν καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον,
ἕνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα
20 καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς
καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρό-
κλῳ, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πη-
λεῖ. Ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ Φθιώται πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ 10
25 ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας [ἀπὸ] Μαλιέων ἀρξάμενοι πλεί-
ους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας Ἐχίνον Λά-
μιαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι
καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης τε
ἐπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, [καὶ Λεωννάτος] ὁ Ἀλε-
30 ξάνδρου τοῦ βασιλέως ἐταῖρος. [ἔτι δὲ Ναρθάκιον] Ἐρι-
νεὸν Κορώνειαν, ὁμῶνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν
Θαυμακοὺς Πρόεργαν Φάρσαλον Ἐρέτριαν, ὁμῶνυμον

τῇ Εὐβοικῇ, Παραχελώϊτας καὶ τούτους ὁμωνύμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῷος ποταμός πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελώϊται. παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν τῇ τῶν Ἀσκληπ(ιαδῶν τῶν μάλιστα προσεσπερίων καὶ τῇ 5 Εὐρυπύλου καὶ [ἐτι τῇ] Πρωτσειλάου, ταῖς πρὸς ἑω κεκλιμέναις, πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ εἰς τετταρεσκαίδεκα δήμους διηρημένην, Ἡράκλειάν τε καὶ τὴν Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγονυῖάν ποτε καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυό- 10 πων νομιζομένην. τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ καὶ Παρασωπιάς καὶ Οἰνειαῖαι καὶ Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ ἐν Δοκροῖς τοῖς ἐσπερίοις. λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ αἰεὶ μεμεινηκυίας τὰς αὐτάς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημόταται μάλιστα ἄξιαί 15 μνήμης εἰσὶ.

- 11 Τοὺς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσὶ τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ Πηλεῖ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιώται· ἔναιον γάρ, φησὶν, ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεισιν ἀνάσ- 20 σων, δόντος τοῦ Πηλείως. γειτνιά δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις Θετταλικοῖς οὖσι τοῖς πλείστοις. διὰ γὰρ τὴν ἐπιφάνειάν τε καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἑπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες οἱ δ' 25 ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ Μακεδόνων, καθάπερ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰθίκες καὶ Τάλαρες Θετταλῶν, Ὀρέσται δὲ καὶ Πελαγόνες καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

- 12 Ἡ δὲ Πίνδος ὄρος ἐστὶ μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν 30

Μακεδόνων, πρὸς ἐσπέραν δὲ Περραιβοὺς μετανάστας
 ἀνθρώπους [ἔχον], πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας,
 [πρὸς ἑω δὲ . . . αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ
 δὲ πῇ Πίνδῳ ὥκουν Τάλαρες Μολοτικὸν φύλον, τῶν
 5 περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα, καὶ Αἰθικες, [εἰς] οὓς
 ἐξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ὁ
 ποιητής· ἐκλειοιπέσαι δὲ νῦν ἱστοροῦνται. τὴν δ'
 ἐκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἡ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν
 ἀνθρώπων καὶ τῆς χώρας τελείως ἡρημαμένης, ἡ τοῦ
 10 ὀνόματος τοῦ ἐθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ τοῦ συστή-
 ματος διαμένοντος τοιοῦτου. ὅταν οὖν ἄσημον τελείως C.435
 ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήνης τί-
 θεμεν οὔτ' αὐτὸ οὔτε τοῦνομα τὸ μεταληφθέν, ὅταν
 δ' ἔχῃ τοῦ μεμνησθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγ-
 15 καίον τὴν μεταβολήν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ 13
 τῷ Ἀχιλλεῖ ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ
 Δοκρικὴν καὶ [τὴν Οἰταία]ν εἰρήκαμεν. αἱ τοίνυν
 Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἑβδομη-
 20 κοντασταδίῳ πορθμῷ, παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τοῦ
 Σπερχαιοῦ ὡς σταδίους * δέκα· ἐνθεν δ' εἰς Φάλαρα
 εἰκοσι· τῶν δὲ Φαλάρων ἀπὸ θαλάττης ὑπέρκειται
 πεντήκοντα σταδίους ἢ τῶν [Λαμίων πόλις]. εἰθ'
 25 ἐξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν ὁ Ἐχίνος ὑπέρ-
 25 κείται. τῆς δ' ἐξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρε-
 μαστὴ Λάρισα εἰκοσι σταδίους αὐτῆς διέχουσα, ἢ δ'
 αὕτη καὶ Πελασγία λεγομένη Λάρισα. εἰτα Μυόννη-
 σος νησίον, εἰτ' Ἀντρών· ἣν δὲ αὕτη ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ.
 τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ με[ρίδος].
 30 Ἐπεὶ δ' ὁ ποιητής εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη 14
 διε[λὼν δι]ὰ τὸ ὀνομάζειν τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ'
 αὐτοῖς [πόλεις] τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον

διέταξεν, [ἡμεῖς ἀκολ]ουθοῦντες τούτῳ πάλιν ὥσπερ
 ἐν τοῖς ἐπάνω [προ]σεκπληρώσομεν τὴν λοιπὴν περιο-
 δεῖαν τῆς χώ[ρα]ς. καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς τοῖς ὑπ'
 Ἀχιλλεῖ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ
 ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλία μέχρι Ἀν- 5
 τρώου. ὀριζομένη τοίνυν [τῆς ἐφ]εξῆς ἐστὶν ἡ ὑπὸ τῷ
 Πρωτεσιλάῳ, ἔξω μὲν οὖσα τοῦ [Μαλιακ]οῦ κόλπου,
 ἔτι δ' ἐντὸς τῆς Φθιώτιδος, οὐ μὴν τῆς [ὑπὸ τῷ Ἀχιλ-
 λει]. ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιω-
 τίδων, αἵπερ εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ 10
 Ἄλος δὲ καὶ Λάρισα ἡ Κρεμαστή καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ'
 ἐκείνῳ, πᾶσαι πρὸς ἑω τῆς Ὀθρυος. τὸ δὲ Δημήτριον
 Δημήτρος εἰρηκε τίμενος καὶ ἐκάλεσε Πύρασον. ἦν δὲ
 πόλις εὐλόμενος ἡ Πύρασος ἐν δυὶ σταδίοις, ἔχουσα
 Δημήτρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἄγιον, διέχουσα Θηβῶν 15
 σταδίους εἴκοσι· ὑπέρχκινται δὲ Πυράσου μὲν αἱ Θῆ-
 βαι. τῶν Θηβῶν δὲ ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδίον
 πρὸς τῷ καταλήγοντι τῆς Ὀθρυος, δι' οὗ ὁ Ἀμφρυσος
 ῥεῖ. τούτου δ' ὑπέρχκεται ὁ Ἴωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἰω-
 νίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κονά- 20
 ριος ποταμός· εἰρηται δὲ π[ερὶ] τούτου καὶ τῆς Ἀρνης
 ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς. ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτι-
 δος μιᾶς τῶν τεττάρων μερίδων τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας, ἧς καὶ τὰ ὑπ' Εὐρυπύλῳ καὶ ὁ Φύλλ[ος], ὅπου
 Ἀπόλλωνος τοῦ Φυλλίου ἱερὸν, καὶ Ἰχναί, ὅπου ἡ Θέ- 25
 μιν Ἰχναία τιμᾶται. καὶ Κίερος δ' εἰς αὐτὴν συντελεῖ
 καὶ [τάλλα μέχρι] τῆς Ἀθαμανίας. κατὰ δὲ τὸν Ἀν-
 τρώνα ἔρμα ὑφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρῳ κα-
 λούμενον ὄνος Ἀντρώου. εἴτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἄλος·
 εἴτα τὸ τῆς Δημήτρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκαμ- 30
 μένος, ὑπὲρ αὐτὸν δὲ αἱ Θῆβαι· εἴτα ἄκρα Πύρρα καὶ

δύο νησία πλησίον, ὧν το μὲν Πύρρα τὸ δὲ Δευκαλίων
καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιωτὶς πῶς τελευτᾷ.

Ἐξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ Εὐμήλῳ καταλέγει, τὴν συν-^{C.436}
εχὴ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πε-¹⁵
λασγισιῶτιδος γῆς. Φεραί μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν Πε-
λασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει
μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ἐπίνειον
δὲ τῶν Φερῶν Παγασαὶ διέχον ἐνενηήκοντα σταδίους
αὐτῶν, Ἰωλκοῦ δὲ εἴκοσιν. ἡ δ' Ἰωλκὸς κατέσκαπται
10 μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ
τὴν Ἀργῶ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργουῦς
καὶ Παγασὰς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον, οἱ δὲ πι-
θανώτερον ἡγοῦνται τοῦνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο
ἀπὸ τῶν πηγῶν αἱ πολλαὶ τε καὶ θαψιλεῖς ῥέουσι· πλη-
15 σίον δὲ καὶ Ἀφεται ὥς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. τῆς δὲ Δημητριάδος ἐπὶ σταδίους ὑπέρεκται
τῆς θαλάττης Ἰωλκός. ἐκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορ-
κητῆς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νη-
λείας καὶ Παγασῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰς πλησίον πολέχνας
20 εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νήλειάν τε καὶ Παγασὰς καὶ
Ὀρμένιον, ἔτι δὲ Ριζοῦντα Σηπιάδα Ὀλιζῶνα Βοίβην
Ἰωλκόν, αἱ δὴ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος. καὶ
δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ βασιλείον μέχρι πολ-
λοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Μακεδόνων, ἐπεκράτει δὲ καὶ
25 τῶν Τιμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἰρηται,
τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης· νῦν δὲ συνέσταλται
μὲν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὁμῶς διαφέρει. ἡ
δὲ Βοιβῆς λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖς Φεραῖς, συνάπτει
δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασιν καὶ τῆς Μα-
30 γνησίας· Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ καίμενον. κα-
θάπερ δὲ τὴν Ἰωλκὸν ἀνέξηθεισαν ἐπὶ πλεον κατέλυσαν
αἱ στάσεις καὶ αἱ τυραννίδες, οὕτως καὶ τὰς Φεράς

συνίστειλαν ξεαρθείσας ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. πλησίον δὲ τῆς Δημητριάδος ὁ Ἄναυρος ῥεῖ. καλεῖται δὲ καὶ συνεχρῆς αἰγιαλὸς Ἰωλκός· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν * Πυλαϊκὴν πανήγυριν συνετέλουν. ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπωτέρω τῆς Δημητριάδος τίθησι τὸν Παρασιτικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτῆτη τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην ὁμώνυμον.

- 16 Ἐξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτῆτη πόλεις καταλέγονται. ἡ μὲν οὖν Μηθώνη ἐτέρα ἐστὶ τῆς Θρακίας Μεθώνης, 10 ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς τῶν ὀνομάτων τούτων καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ .... τροπῆς· τὰλλα δὲ [δι]ηροῖσθαι, ἥ τε Θαυμακία καὶ [ὁ Ὀλιζ]ών καὶ ἡ Μελίβοια, [ἡ] τῆς ἐξῆς παραλίας ἐστίν. πρόκεινται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μὲν, 15 αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκιάθος τε καὶ Πεπάρηθος καὶ Ἰκός Ἀλόννησός τε καὶ Σκυρος, ὁμωνύμους ἔχουσαι πόλεις. μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκυρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλείᾳ οἰκειότητα καὶ τὴν Νεοπτολέμου C.437 τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα γενέσιν τε καὶ ἐκτροφήν. ὅστε- 20 ρον δὲ Φίλιππος αὐξηθεὶς, ὁρῶν Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάττης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐπεχείρει πρῶτοις ἀεὶ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ αὐ- 25 τῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θράκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλῳ γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἀφηρείτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζομένας πρότερον περιμαχήτους καὶ γνωρίμους ἐποίησε. τὴν δ' οὖν Σκυρον καὶ μάλιστα μὲν 30 αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστᾷσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τῶν Σκυρίων,

καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Καρυστίας καὶ τῆς * Λευκαλλίας καὶ τῆς Συνναδικῆς * Ἱεραπολιτικῆς. μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὁρᾶν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθείας, ἀφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, πεποίηκέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ πολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητὴς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μα- 17
γνητικῆς παραλίας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἄνω Θεττάλιαν· καὶ γὰρ τὰ παρατείνοντα τῇ Φ[θιώτιδι], ἀρξάμενος
10 ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου, [μέχρι τῆς] κάτω Θεττάλιᾳ διέξεισιν „οἱ δ' ἔχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην „κλωμακόεσσαν.“ ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἰστιαιωτίδος, ἐκαλεῖτο δ' ὥς φρασι, πρότερον Δωρίς· κατασχόντων δὲ τῶν Περγαιβῶν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβοίας
15 τὴν Ἰστιαιωτὶν κατιστρέψαντο καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἡπειρὸν ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων Ἰστιαίων τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκάλεσαν. καλοῦσι δὲ καὶ [αὐτήν καὶ] τὴν Δολοπίαν τὴν ἄνω Θεττάλιαν, ἐπ' εὐθείας οὕσα[ν τῇ ἄνω] Μακεδο-
20 νίᾳ, καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. ἔστι δ' ἡ μὲν Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπιφανέστατον, ὅμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς περὶ τὴν Πίνδον τόποις. τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ Μεσσηνιακῇ λεγομένην οὐ φρασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν,
25 ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ καλεῖσθαι πρότερον, νῦν δὲ * Θαμαὶ μετωνομάσθαι, χωρίον ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἰδρυμένον μεταξὺ τεττάρων φρουρίων ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κειμένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως καὶ Πελινναίου
30 καὶ Γόμφων. τῆς δὲ δὴ Μητροπολιτῶν ἔστι χώρας ἡ Ἰθώμη. ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συνώκιστο πολιχνίων ἀσήμεων, ὕστερον δὲ καὶ πλείους

προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλίμαχος μὲν
 C.438 οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις τὰς Ἀφροδίτας (ἡ θεὸς γὰρ
 οὐ μία) τὴν Καστινῆτιν ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῷ φρο-
 νεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὕων θυσίαν. καὶ
 μὴν πολυίστωρ, εἴ τις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὥς 5
 αὐτὸς εἰρηκεν, ὃ ταῦτα * μυθεῖσθαι βουλόμενος. οἱ δ'
 ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον ἀλλὰ καὶ
 πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο, ὧν εἶναι καὶ
 τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει· ταύτῃ δὲ μίαν τῶν συνοικι-
 σθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων παραδοῦναι τὸ ἔθος Ὀνθύ- 10
 ριον. ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδῶν ἐν τῇ Ἰστιαιώτιδι, καὶ ῥεῖ
 δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος· ὧν ὁ Κουράλιος
 ῥεῖς παρὰ τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν Πη-
 νειὸν ἐξέησιν, αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Πίν-
 δου, καθάπερ εἰρηται, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφείς Τρίκκην 15
 τε καὶ Πελλινναῖον καὶ Φαρκαδόνα φέρεται παρὰ τε
 Ἀτρακα καὶ Λάρισαν, καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτιδι δε-
 ξάμενος ποταμοὺς πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς
 ἐκβολάς. τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην
 ἐν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ 20
 ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν [ἄλλοι] ἄλλως, ὃ καὶ
 ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς εἰρηται. περὶ δὲ τούτων ζη-
 τοῦσι καὶ μάλιστα τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλοῦσα, καὶ
 περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἄλω-
 σιν. ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὑπέ- 25
 ταξεν.

- 18 Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ „οἱ δ' ἔχον Ὀρμέ-
 „νιον οἷ τε κρήνην Ὑπέραιαν, οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον Τιτά-
 „νοιό τε λευκὰ κάρηνα.“ τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρ-
 μίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλῖφ κόμῃ κατὰ τὸν 30
 Παγασιτικὸν κόλπον τῶν συνοικισμένων εἰς τὴν Δημη-
 τριάδα πόλεων, ὥς εἰρηται. ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα

λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περι-
 κίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὁρμένιον. τὸ
 μὲν οὖν Ὁρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος περὶ στα-
 δίους ἑπτὰ καὶ εἰκοσιν, ὃ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ
 5 κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίου διεστήκε,
 τοῦ δ' Ὁρμενίου τοὺς λοιποὺς σταδίους εἰκοσι. φησὶ
 δ' ὁ Σκῆψιος ἐκ τοῦ Ὁρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ
 φεύγειν αὐτὸν ἐνθὲνδε παρὰ τοῦ „πατρὸς Ἀμύντορος
 „Ὁρμενίδαο“ εἰς τὴν Φθίαν „εἰς Πηλῆα ἄνακτα.“ ἐκτί-
 10 σθαι γὰρ ὑπὸ Ὁρμένου τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ * Κερφίου
 τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὁρμένου γενέσθαι τὸν τε
 Ἀμύντορα καὶ Εὐαίμονα, ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα τοῦ C.439
 δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρυπύλῳ τὴν δια-
 δοχὴν κοινὴν, ἅτε ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς
 15 οἰκίας· καὶ δὴ καὶ γράφει οὕτως „οἷον ὅτε πρῶτον λί-
 „πον Ὁρμένιον πολὺμηλον,“ ἀντὶ τοῦ „λίπον Ἑλλάδα
 „καλλιγύναικα.“ Κράτης δὲ Φωκίᾳ ποιεῖ τὸν Φοίνικα,
 τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράτους τοῦ Μέγητος ᾧ ἐχρή-
 σατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγεργσίαν, περὶ οὗ φη-
 20 σιν ὁ ποιητὴς ὅτι „ἐξ Ἑλεῶνος Ἀμύντορος Ὁρμενίδαο
 „ἐξέλει' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας.“ τὸν
 τε γὰρ Ἑλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολέχμιον εἶναι, τὸν
 τε Ὁρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι ἢ
 τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα, καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα
 25 ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ
 κοινόν ἐστι τοιχωρύχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν.
 ὃ δὲ Σκῆψιός φησι μήτε Ἑλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ
 Παρνασσοῦ δείκνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα, καὶ ταύτην οἰ-
 κισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωικά, μῆτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοι-
 30 χωρυχίας γίνεσθαι μόνον. καὶ ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ λέγοι
 τις ἂν, ἀλλ' οὖν ὁκνῶ διατρίβειν ἐπὶ πλέον. ἄλλοι δὲ
 γράφουσιν ἐξ Ἑλεῶνος· Ταναγρικὴ δὲ ἐστὶν αὕτη· καὶ

μᾶλλον ἐλέγχοι ἀτόπως ἂν λεγόμενον τό „φεῦγον ἐπειτ’
 „ἀπάνευθε δι’ Ἑλλάδος, Φθίην δ’ ἐξικόμην.“ ἡ δ’
 Ὑπέραια κρήνη ἐν μέσῃ ἐστὶ τῇ Φεραίων πόλει Εὐμήλου
 οὔσῃ· ἄτοπον τοίνυν [δοῦναι Εὐρυπύ]λφ. Τίτανος
 δ’ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνομάσθη· λευκόγειων γάρ
 ἐστὶ τὸ χωρίον Ἀρνης πλησίον καὶ [τῶν Ἀφε]τῶν· καὶ
 τὸ Ἀστέριον δ’ οὐκ ἄπωθεν τούτων ἐστί.

- 19 Συνεχεῖς δὲ τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ
 Πολυποίτῃ „οἱ δ’ Ἀργισσαν ἔχον καὶ Γυρτῶνην ἐνέ-
 „μοντο, Ὀρθὴν Ἠλώνην τε πόλιν τ’ Ὀλοοσσόνα λευ- 10
 „κὴν.“ ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ὥκουν Περ-
 ραῖβοι, τὸ πρὸς θαλάττῃ μέρος νεμόμενοι καὶ τῷ Πη-
 νειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως
 Περραιβίδος. εἰτα ταπεινώσαντες ἐκείνους Λαπίθαι
 κατέσχον αὐτοὶ τὰ χωρία, Ἰξίω καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, 15
 ὃς καὶ τὸ Πηλῖον κατεκτήσατο βιασάμενος τοὺς κατα-
 σχόντας Κενταύρους, ἄγριόν τι φῦλον. τούτους μὲν
 οὖν „ἐκ Πηλίου ὥς καὶ Αἰθίαιεσσι πέλασσε,“ τοῖς δὲ

C.440 Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ’ αὐτῶν καὶ οἱ
 Περραιβοὶ κατεῖχον, τὰ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ὅστις δ’ ὅπου 20
 καὶ ὅλοι ἀναμῖξ τοῖς Λαπίθαις ὥκουν. ἡ μὲν οὖν Ἀρ-
 γισσα, ἡ νῦν Ἀργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται· ὑπέρκει-
 ται δ’ αὐτῆς Ἀτραξ ἐν τετταράκοντα σταδίοις, τῷ πο-
 ταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὕτη· τὴν δ’ ἀνὰ μέσον ποτα-
 μίαν εἶχον Περραιβοί. Ὀρθὴν δὲ τινὲς τὴν ἀκρόπολιν 25
 τῶν Φαλανναίων εἰρήκασιν· ἡ δὲ Φάλαννα Περραι-
 βικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. οἱ
 μὲν οὖν Περραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ τῶν Λα-
 πιθῶν εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπανέστησαν οἱ πλείους τὴν
 περὶ Πίνδον καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν 30

14. post ἐκείνους: εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν

- καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περραιβῶν κατέσχον Λα-
 ρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γαιτριῶν-
 τες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη
 τῶν πεδίων, πλὴν εἴ τι σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ
 5 τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτό
 τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισαίους· ἀλλ' ὕστερον παρα-
 χώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισαῖοι. οὗτοι δ' οὖν κα-
 τεῖχον τέως τὴν Περραιβίαν καὶ φόρους ἐπράττοντο,
 ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισα δ'
 10 ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσση χωρίον· καὶ ἡ Κρεμαστή, ὑπό τι-
 νων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλις ἡ
 νῦν εἰς Ἱεράπυτταν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑπο-
 καίμενον πεδῖον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πιλο-
 ποννήσῳ ἢ τε τῶν Ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τὴν Ἠλείαν ἀπὸ
 15 Λύμης διορίζων Λάρισος ποταμός. Θεόπομπος δὲ καὶ
 πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορίᾳ κειμένην Λάρισαν· καὶ
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἢ τε Φρικωνίς ἢ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἡ κατὰ
 Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισα ἐστὶ καὶ
 ἐν Συρίᾳ· τῆς δὲ Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων
 20 εἰς Λαρισαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν·
 καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα· καὶ τῶν Τράλλεων
 διέχουσα κόμῃ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως
 ἐπὶ Καῦστρου πεδῖον διὰ τῆς Μισωγίδος ἰόντων κατὰ
 τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν θέσιν καὶ
 25 τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσῃ· καὶ γὰρ εὐ-
 υδρὸς καὶ ἀμπελόφυτος· ἰσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσιος Ζεὺς
 ἐκείθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ
 Πόντου κόμῃ τις καλεῖται Λάρισα μετὰ ξὺν Ναυλό[χον
 καὶ Ὀδησσοῦ] πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Αἰμου.
- 30 Καὶ Ὀλοσσῶν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ
 τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ Ἠλώνη Περραιβικαὶ πόλις,
 καὶ Γόννος· ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τοῦνομα Λειμώνη

μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ
 C.441 τῷ Ὀλύμπῳ κείνται οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώπου
 ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

- 20 *Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περραιβῶν*
ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ὅταν φῇ „Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου
ἦγε δ' ὕω καὶ εἰκοσι νῆας. τῷ δ' Ἐνιῆνες ἔποντο με-
νεπτόλεμοί τε Περραιβοί, οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμε-
ρον οἰκί' ἔθεντο, [οἳ τ'] ἄμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον
ἔργ' ἐνέμοντο.“ λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους
τῶν Περραιβῶν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἑστιάωτιδος ἐπειλη-
 10 *φότας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῷ Πολυπόιτῃ ἐκ μέρους Περ-*
ραιβικαί, τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσένειμε διὰ τὸ ἀνα-
μιξ οἰκεῖν καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ
τὸ ἐνταῦθα Περραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι ὡς ἐπὶ
 15 *πλέον, τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ 15*
τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περραιβοὺς, καθάπερ τὸν Κύφον
καὶ τὴν Δωδώνην καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὃς ἐξ
ὄρους Τιταρίου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων εἰς τὰ
πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περραιβίας αὐτοῦ που
 20 *τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὸ μὲν οὖν 20*
τοῦ Πηνειοῦ καθαρὸν ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δὲ τοῦ Τιταρη-
σίου λιπαρὸν ἐκ τινος ὕλης ὥστ' οὐ συμμίσγεται „ἀλλὰ
„τέ μιν καθύπερθεν ἐπιτρέχει ἡνὺτ' ἔλαιον.“ διὰ δὲ τί
ἀναμιξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περραιβοὺς καὶ Λαπίθας κα-
 25 *λεῖ τοὺς Πελασγίωτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ἑῷα κατέχον-*
τας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ καὶ
Οσσαν καὶ Πήλιον καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα καὶ τὰ ἐν
τῷ πεδίῳ, Λάρισαν Κραννῶνα Σκοτοῦσσαν Μόψιον
Ατρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ [τὴν]
 30 *Βοιβηίδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται διὰ τὸ μὴ οἰ-*
 30 *κισθῆναι πῶ τὰλλα ἢ φαύλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κα-*
τακλυσμοὺς ἄλλοι' ἄλλους γινομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς

Νεσσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μόνον πολὺ ἐλάττωτος οὕσης, ταύτης δὲ μόνῃς μενούσης, ἐκείνης δὲ ὡς εἰκὸς τότε μὲν πληρουμένης ἀτάκτως, τότε δ' ἐκλείπομένης. τῆς δὲ Σκοτούσσης ἐμνή-
 5 σθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Λωδώνης λόγοις καὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν Θετταλίᾳ, διότι περὶ τοῦτον ὑπῆρξε τὸν τόπον. ἔστι δ' ἐν τῇ Σκοτούσσει χωρίον τι Κυνὸς κεφαλαὶ καλούμενον, περὶ ὃ Ῥωματοὶ μετ' Αἰτωλῶν καὶ Τίτος Κοῖντιος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη Φίλιππον τὸν Δη-
 10 μητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δὲ τι τοιοῦτο καὶ ἡ Μαγνητὶς· κατη- 21
 ριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων οὐδένας τούτων ὀνόμακε Μάγνητας Ὅμηρος, ἀλλ' ἐκείνους C.442
 15 „Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον ναῖσκει.“ ἀλλὰ μὴν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν Γυρτῶνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ἔτι ἀπατίρω τοῦ Πηλίου ὅμως Μάγνητες ἦσαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμήλω,
 20 κατὰ γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. εἰκάσιν οὖν διὰ τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν καὶ ἐπιμίξεις συγγεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη, ὥστε τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀπορίαν παρέχειν, καθάπερ τοῦτο τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ τῆς Γυρτῶνος γεγέ-
 25 νηται. τοὺς μὲν γὰρ Γυρτωνίους Φλεγύας πρότερον ἐκάλουν ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰέλονος ἀδελφοῦ, τοὺς δὲ Κραννωνίους Ἐφύρους, ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς „τῶ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης Ἐφύρους μετὰ θω-
 „ρήσσαντο ἢ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας,“ τίνας ποτὲ
 30 βούλεται λέγειν· ἔπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Πεορραιβῶν 22
 καὶ τῶν Αἰνιάνων συνέβη· Ὅμηρος μὲν γὰρ συνέλε-
 ξεν αὐτοὺς ὡς πλησίον ἀλλήλων οἰκοῦντας· καὶ δὴ

καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἢ οἰκησις τῶν Αἰνιάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὀσσης καὶ ἐπὶ τῆς Βοιβηίδος λίμνης, ἐν μέσῃ μὲν πως τῇ Θετταλίᾳ λόφοις δὲ ἰδίῳις περικλειόμενον, 5 περὶ οὗ Ἡσίωδος οὕτως εἰρηκεν „ἢ οἷη Διθύμους ἰε-
 „ροὺς ναίουσα κολωνοὺς Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυβό-
 „τρουος ἄντ' Ἀμύροιο, νύφατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα
 „παρθένος ἁδμῆς.“ οἱ μὲν οὖν Αἰνιᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἰτην ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν, κάνταυθα 10 δὲ ἐδυνάστευσαν ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μαλιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐχίνου, τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν περὶ Κύφον, Περραιβικὸν ὄρος ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. οἱ δὲ Περραιβοὶ τινὲς μὲν συσταλέντες περὶ τὰ ἐσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη κατέ- 15 μενον αὐτόθι πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι, τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἔχνος σώζεται. τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον τοὺς 20
 0.443 ἐν τῷ τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Ὀσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Περιώταις ὁμόρους τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περαιάν μέχρι τῆς θαλάττης. τὸ μὲν οὖν Ὀμόλιον ἢ τὴν Ὀμόλην (λέγεται γὰρ ἀμφο- 25 τέρως) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἰρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδο-
 νικοῖς ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὀσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προὔτεον τῆς ἐγγυτάτω τοῦ Ὀμολίου, λό-
 γον ἔχει ὥστε [καὶ] τὸν Ῥιζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρυ-
 μνὰς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ παραλίᾳ κειμένας καὶ τῇ 30 ὑπὸ Εὐμήλῳ. τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεὶ κείσθω. καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφα-

νῶς λέγεται, ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων οὐδ' ἡμῖν
 περὶ πολλοῦ θετεῖον. ἡ μέντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ τετραγῶ-
 δηται μετὰ ταῦτα καὶ ἐξύμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφα-
 νισμόν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἔστι δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ
 5 πετρώδης, μετὰ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναΐας κώμης
 ὑπὸ τῷ Πηλίου κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ Ξέρξου
 στόλος ναυλοχῶν ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος ὁ
 μὲν εὐθύς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε καὶ διελύθη
 παραχρῆμα, ὁ δ' εἰς Ἴπνους τόπον τραχὺν τῶν περὶ τὸ
 10 Πήλιον παρενεχθεὶς ὁ δ' εἰς Μελίβοιαν ὁ δ' εἰς τὴν
 Κασθαναΐαν διεφθάρη. τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους
 πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦ-
 τος δ' ἐστὶ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀσσης. μετὰ δὲ
 κόλπος σταδίων πλείονων ἢ διακοσίων, ἐν ᾧ ἡ Μελί-
 15 βοια. ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Λημητριάδος ἐγκολπιζοντι ἐπὶ τὸν
 Πηνειὸν μείζων τῶν χιλίων, [ἀπὸ δὲ Σπε]ρχεῖοῦ καὶ
 ἄλλων ὀκτακοσίων, ἀπὸ δὲ Εὐρύππου δις χιλίων τριακο-
 σίων πεντήκοντα. Ἰερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θεττα-
 λίας καὶ Μαγνήτιδος τὸν κύκλον τρις χιλίων ἀποφαί-
 20 νεται σταδίων, φηκῆσθαι δ' ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξελαθῆ-
 ναι δὲ τούτους εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπὸ Λαπίθων· εἶναι δὲ
 τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν [ᾧ] Λάρισα
 καὶ Γυρτῶνη καὶ Φεραί καὶ Μόψιον καὶ Βοιβηῆς καὶ
 Ὀσσα καὶ Ὀμόλη καὶ Πήλιον καὶ Μαγνήτις· Μόψιον
 25 δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τει-
 ρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος
 τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ
 Ἀττικὴ Μοψοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας, καθ' 23
 30 ὅλον δ' ὅτι Πυρραΐα πρότερον ἐκαλεῖτο ἀπὸ Πύρρας
 τῆς Δευκαλίωνος γυναικός, Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἰμονος,
 Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἰμονος. ἐνιοὶ δὲ διε-

λόντες δίχα τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασὶ Λευκα-
λίῳ καὶ καλίσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός, τὴν δ'
C.441 ἐτέραν Αἰμονί, ἀφ' οὗ Αἰμονίαν λεχθῆναι· μετωνο-
μάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλληνος τοῦ Λευκα-
λίῳ, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἰμονος· τινὲς δὲ
ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου
καὶ Φειδίππου, τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλείους, ἐπελθόν-
τας ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν
ὀνομάσαι. εἰρ[ηται] δὲ καὶ Νεσσωνὶς ὀνομασθῆναι ποτε
ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη. 10

— I —

1 Ἐπεὶ δὲ ἡ Εὐβοία παρὰ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύ-
την παραβέβληται τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θετταλίας,
πλὴν τῶν ἄκρων ἐκατέρωθεν, οἰκεῖον ἂν εἴη συνάψαι 15
τοῖς εἰρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἰθ' οὕτω μεταβῆ-
ναι πρὸς τε τὰ Αἰτωλικά καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ
λοιπά ἐστι τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.

2 Παραμῆκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους
σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίου πρὸς 20
Γεραιστόν, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλος, κατὰ δὲ τὸ πλεόν
ὅσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν οὖν Κή-
ναιον ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν
ἐπ' ὀλίγον, Γεραιστός δὲ καὶ Πεταλία πρὸς Σουνίφ.
γίνεται οὖν ἀντίπορθμος τῇ τε Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ καὶ 25
Λοκρίδι καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ
τὸ λεχθὲν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὀνομάσθη.

C.445 συνάπτει δὲ τῇ ἡπίρῳ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτὴ
προπίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδαν τόπους τῆς
Βοιωτίας καὶ ποιούσα τὸν Εὐριπον, περὶ οὗ διὰ πλει- 30
όνων εἰρήκαμεν, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθ-
μων ἀλλήλοις τόπων κατὰ τε τὴν ἡπίερον καὶ κατὰ

τὴν νῆσον ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Εὐρίπου, τὰ τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς. εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Αὐλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολ-
 5 πούται γὰρ ἡ παραλία, πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἡπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ 3
 Ἀβαντίς. Εὐβοίαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοὺς ἀπ' αὐ-
 τῆς Εὐβοίας οὐδέποτε εἰρηκεν, ἀλλ' Ἀβαντας αἰεὶ „οἳ δ'
 10 „Εὐβοίαν ἔχον μέντε πνεύοντες Ἀβαντες.“ „τῷ δ' αἶμ'
 „Ἀβαντες ἔποντο.“ φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἀβας τῆς
 Φωκιῆς Θραῦκας ὁρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ
 ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἳ δ' ἀπὸ
 ἡρώος φασί, καθάπερ καὶ Εὐβοίαν ἀπὸ ἡρωίνης. τάχα
 15 δ' ὥσπερ βοὸς αὐλὴ λέγεται τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς [τὸν]
 Αἰγαῖον τετραμμένη παραλία, ὅπου τὴν Ἰώ φασί τεκεῖν
 Ἐκαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο
 τοῦνομα. καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος, καὶ ἔστιν ὁμῶ-
 20 λοπία δ' ὠνομάσθη ἀπὸ Ἑλλοπος τοῦ Ἰωνος· οἳ δὲ Ἀλ-
 κλου καὶ Κόθου ἀδελφόν φασιν, ὅς καὶ τὴν Ἑλλοπίαν
 κτίσαι λεγεται, χωρίον ἐν τῇ Ὠρεῖα καλουμένη τῆς
 Ἰστιαιώτιδος πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, καὶ τὴν Ἰστίαίαν
 προσκτήσασθαι καὶ τὴν παιδιάδα καὶ Κήρινθον καὶ Αἰ-
 25 δηφὸν καὶ Ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον·
 ἦν δὲ μαντεῖον τοῦ Σελινουντίου Ἀπόλλωνος· μετῴ-
 κησαν δ' εἰς τὴν Ἰστίαίαν οἱ Ἑλλοπιεῖς, καὶ ἠϋξησαν
 τὴν πόλιν Φιλιστίδου τοῦ τυράννου βιασαμένου μετα-
 τὰ Λευκτρικά. Δημοσθένης δ' ὑπὸ Φιλίππου κατα-
 30 σταθῆναι τύραννόν φησι καὶ τῶν Ὀρειτῶν τὸν Φιλι-

σιδίην· οὕτω γὰρ ὠνομασθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαί-
εις, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαίας Ὠρεός· ἐνιοὶ δ' ὑπ' Ἀθη-
ναίων ἀποικισθῆναι φασὶ τὴν Ἰστιαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου
τοῦ Ἰστιαίων, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριέων τὴν Ἐρέ-
τριαν. Θεόπομπος δὲ φησὶ Περικλέους χειρουμένους
Εὐβοίαν τοὺς Ἰστιαίεις καθ' ὁμολογίας εἰς Μακεδονίαν
μεταστήναι, δισχίλλους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν
Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρότερον τῶν Ἰστιαίων.

4 καί ται δ' ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει ἐν τῷ Λρυμῷ κα-
C. 446 λουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας 10
ὑψηλῆς, ὥστε τάχα καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἑλλοπιεῖς ὄρειους
εἶναι τοὺς προοικήσαντας ἐτέθη τοῦνομα τοῦτο τῇ πό-
λει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεὶς οὕτως ὀνο-
μασθῆναι· ἐνιοὶ δὲ τοὺς Ὠρεῖτας πόλιν ἔχοντας ἰδίαν
φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἑλλοπιέων μεταβῆναι 15
καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰστιαιεῦσι, μίαν δὲ γεννηθεῖσαν πό-
λιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λα-
κεδαιμόνων τε καὶ Σπάρτης ἡ αὐτή. εἰρηται δ' ὅτι καὶ ἐν
Θετταλίᾳ Ἰστιαιωτὶς ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθένδε
ὑπὸ Περραιβῶν ὠνόμασται. 20

5 Ἐπεὶ δ' ἡ Ἑλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἰστιαίας
καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συν-
εχῇ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δ' ἐν τῷ Ὠρεῷ
τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Δίον καὶ
Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον 25
τοῦ ἐπὶ Κύνον πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Δίου Κάναι τῆς
Αἰολίδος ἀπφκίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ
τὴν Ἰστιαίαν ἔστι καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θα-
λάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ κατὰ
τὴν Σαλαμίνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ. 30

6 Κάρυστος δὲ ἔστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀχῇ· πλησίον
δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν

Καρυστίων κιόνων, ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρί-
 νου, ὅθεν διάπλους εἰς Ἀλὰς τὰς Ἀραφηνίδας. ἐν δὲ τῇ
 Καρύστῳ καὶ ἡ λίθος φύεται ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινο-
 μένη, ὥστε τὰ ὕψη χειρόμακτρα γίνεσθαι, ὑπωθέντα
 5 δ' εἰς φλόγα βάλλεσθαι καὶ ἀποκαθαίρεσθαι τῇ πλύνει
 τῶν λίνων παραπλησίως· ᾠκίσθαι δὲ τὰ χωρία ταυτά
 φασιν ὑπὸ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα καὶ
 Στειριέων· κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ἐν τῷ Λαμιακῷ
 πολέμῳ ὑπὸ Φαίδρου τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ· τὴν
 10 δὲ χώραν ἔχουσιν Ἑρετριεῖς. Κάρυστος δὲ ἐστὶ καὶ ἐν
 τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἴγυος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ'
 οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμὰν εἰρηκε.

Γεραιστὸς δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ 7
 εἰρηται, μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ, „ἐς δὲ Γε-
 15 ραιστὸν ἐννύχιοι κατάγοντο,“ καὶ δηλοὶ διότι τοῖς
 διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπικαιρίως
 κεῖται τῷ Σουνίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον· ἔχει δ' ἱερὸν
 Ποσειδῶνος ἐπισημότατον τῶν ταύτῃ καὶ κατοικίαν
 ἀξιόλογον.

20 Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἑρέτρια πόλις μεγίστη τῆς 8
 Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα, ἔπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρόπολις
 τῆς νήσου τρόπον τινά, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἰδρυ-
 μένη· ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' ἈθηναίωνC.447
 ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ Ἄϊκλος καὶ Κό-
 25 θος ἐξ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες ὁ μὲν τὴν Ἑρέτριαν ᾠκισε
 Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ τῶν Αἰολέων δὲ τινες ἀπὸ
 τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ, τὸ δὲ
 παλαιὸν καὶ Ἀραβεῖς οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. αἱ δ'
 οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως αὐξηθεῖσαι καὶ ἀποι-
 30 κίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν· Ἑρέτρια
 μὲν γὰρ συνῴκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω
 πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύμπῳ, ἃς Φίλιππος

διελυμῆνατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν· ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὐταί, καθάπερ εἰρηκεν Ἀριστοτέλης, ἡνίκα ἡ τῶν Ἰκποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περίβολον τῆς πόλεως ἡϋξῆσαν, ἐντὸς τεύχους λαβόντες τὸν τε Κάνηθον καὶ τὸν Εὐριπον, ἐπιστήσαντες τῇ γεφύρᾳ πύργους καὶ πύλας καὶ τεῖχος.

- 9 Ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Αἰ-10
λαντον καλούμενον πεδῖον. ἐν δὲ τούτῳ θερμοῦν τε
ὕδατων εἰσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυνεῖς,
οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνῆλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων
ἡγεμὼν· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστὸν χαλκοῦ
καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἄλλαχοῦ 15
συμβαίνειν· νυνὶ μέντοι ἀμφοτέρω ἐκλέλοιπεν, [ὥσπερ
καὶ Ἀθήνησιν τὰργυρεῖα.] ἐστὶ δὲ καὶ ἅπασα μὲν ἡ Εὐ-
βοία εὖσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ
δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιω-
τία καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων 20
πρότερον. ὑπὸ τοιούτῳ πάθους καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ
νῆσῳ πόλις καταποθῆναι λέγεται, ἣς μέμνηται καὶ Αἰ-
σχύλος ἐν τῷ Ποντίῳ Γλαύκῳ „Εὐβοῖδα καμπτὴν ἀμφὶ
„Κηναίου Διὸς ἀκτὴν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου
„Αἶχα.“ Χαλκὶς δ' ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ 25
„Χαλκίδα τ' ἀγγιᾶλον, Καλυδῶνά τε πετρῆεσαν,
καὶ ἐν τῇ νῦν Ἠλεῖᾳ „βὰν δὲ παρὰ Κρουνοῦς καὶ Χαλ-
„κίδα πετρῆεσαν“ οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ
Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

- 10 Ἐρετρίαν δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας 30
ἀποικισθῆναι φασιν ὑπ' Ἐρετριῶς, οἱ δ' ἀπὸ τῆς
Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἣ νῦν ἐστὶν ἀγορά· ἐστὶ δὲ καὶ

- περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια, ἰερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμή-
του δ' Ἰδρυμα λέγεται τὸ ἱερόν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέ-
γουσι τὸν θεὸν * αὐτόν. Μελανηϊς δ' ἐκαλεῖτο πρότε-
ρον ἢ Ἐρέτρια καὶ Ἀρότρια· ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἢ 0.448
- 5 Ἀμάρυνθος ἅψ' ἐπὶ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν
οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαν-
τες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει,
περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύου-
σιν ἔτι τοὺς θεμελίους, καλοῦσι δὲ παλαιὰν Ἐρέ-
10 τριαν, ἢ δὲ νῦν ἐπέκτισται. τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρε-
τρίων ἦν ἔσχον ποτὲ μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἣν ἀνέθε-
σάν ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέ-
γραπται δ' ἐν αὐτῇ τρισχιλίοις μὲν ὀπλίταις ἑξακο-
σίοις δ' ἱππεῦσιν ἑξήκοντα δ' ἄρμασι ποιεῖν τὴν πομ-
15 πὴν· ἐπὶ ῥχον δὲ καὶ Ἀνδρίων καὶ Τηνίων καὶ Κείων
καὶ ἄλλων νήσων. ἐποίκουσ' δ' ἔσχον ἅπ' Ἡλίδος, ἅψ'
οὐ καὶ τῷ γράμματι τῷ ῥῶ πολλῷ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ
τέλει μόνον τῶν θημάτων ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμώ-
δηνται. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλιν ἦν Τάμυναι πλησίον
20 τοῦ πορθμοῦ. ἔστι δὲ καὶ Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετρι-
κῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρα-
κλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ καὶ τῇ περὶ Τρίκκην
καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἣν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν,
καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυτάνας.
- 25 Νυνὶ μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἢ Χαλκίς φέρεται 11
τὰ πρωτεῖα καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων,
δευτερεύει δ' ἢ Ἐρέτρια. ἀλλὰ καὶ πρότερον αὗται
μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην,
ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν
30 ἢ δεῖαν καὶ ἀδόρυβον. μαρτυρεῖ δ' ἢ τε τῶν Ἐρε-
τρικῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ
Ἐρετρίᾳ γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἢ Ἀριστοτέλους

ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, ὅς γε κάκει κατέλυσε τὸν βίον.

- 12 Τὸ μὲν οὖν πλεον ὁμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται, περὶ δὲ Ἀηλάντου διενεχθεῖσαι ..... οὐδ' οὕτω τελέως ἐπαύσαντο ..... ὥστ' ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ αὐ- 5 θάδειαν θρᾶν ἔκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο ἐφ' οἷς συστήσονται τὸν ἀγῶνα. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυνθίῳ στήλῃ τις φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις.

- 13 Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ πρὸς μάχην ὑπῆρξαν τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. δόρασι 10 δ' ἐχρῶντο τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητής „αἰχμη- C.449 „ταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῆσι μελήσσι θώρηκας ῥήσσειν.“ ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελήν ἣν, ὥς φησιν ὁ ποιητής „οἶος ἐπί- „στατο πῆλαι Ἀχιλλεύς“ καὶ ὁ εἰπὼν „δοῦρὶ δ' ἄκον- 15 „τίξω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀιστῶ,“ τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἴτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζοντες· ἀγχεμάχοι δ' εἰσὶν οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρός, ὥς φησιν „οὔτησε ξυστῶ 20 „χαλκήρει, λῦσε δὲ γυῖα.“ τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει, περὶ δὲ Λοκρῶν τάναντία λέγει ὥς „οὐ σφιν σταδίας ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν, „ἀλλ' ἄρα τόξοις καὶ ἐυστροφῶ οἷος Ἀώτῳ Ἴλιον εἰς „ἄμ' ἔποντο.“ περιφέρεται δὲ καὶ χρησμός ἐκδοθεὶς 25

8. ποῖ τηλεβόλοις: καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ὀπλισμῶν οὐχ ἔν οὗτ' ἔστιν οὗτ' ἦν ἔθος· ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβόλοις χρώνται, καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ ἀκοντισταί, οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῶ χρώμενοι· διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρός ἡ δ' ὡς παλτοῖς, καθάπερ καὶ ὁ κοντός ἀμφοτέρως τὰς χρήδας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστ' ἔστιν ..... καὶ κοντοβολούντων· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται καὶ ὁ ὕψος.

Αἰγίευσιν „ἵππον Θεσσαλικόν, Λακεδαιμονίαν δὲ γυναικα, ἄνδρας δ' οἱ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης,“ τοὺς Χαλκιδίους λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρέθουσα.

5 Εἰσὶ δὲ νῦν Εὐβοῖται ποταμοὶ Κηρεὺς καὶ Νηλεὺς, 14 ὧν ἀφ' οὗ μὲν πίνοντα τὰ πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν Κραῖθιν δὲ εἰρηται τοιοῦτόν τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ Τροίας ἐπανιόντων Εὐβοέων τινὲς εἰς 15 Ἰλλυριοὺς ἐκπесόντες, ἀποβαίνοντες οἰκαδε διὰ τῆς Μακεδονίας περὶ Ἑδεσσαν ἔμειναν συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν Εὐβοίαν· ἣν δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ Εὐβοία Χαλκιδίων τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν Γέλων ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον Συρακου- 15 σίων· καὶ ἐν Κερκύρα δὲ καὶ ἐν Αἴμνῳ τόπος ἦν Εὐβοία καὶ ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς Θετταλοῖς καὶ Οἰταίοις πρὸς ἐσπέραν 16 Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανεὶς εἰσι καὶ Ἀθαμᾶνες, εἰ χρή καὶ τούτους Ἑλλήνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, ἵν' ἔχωμεν τὴν περίοδον ἅπασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων 20 ὄσας μὴ περιωδεύκαμεν.

Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ Ἀκαρνανεῖς ὁμοροῦσιν 2 ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν ῥέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότον διὰ τε Ἀγραιῶν Αἰτωλικῶν ἔθνους καὶ Ἀμφιλόχων, Ἀκαρ- C.450 νᾶνες μὲν τὸ πρὸς ἐσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου τοῦ κατὰ Ἀμφιλόχους 30 καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, Αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἑω μέχρι τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν καὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τῶν Οἰταίων. ὑπέρκεινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ

καὶ τοῖς προσβορείοις μέρεσι τῶν μὲν Ἀκαρνάνων Ἀμφίλοχοι, τούτων δὲ Δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος, τῶν δ' Αἰτωλῶν Περραιβοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰνιάνων τι μέρος τῶν τὴν Οἰτὴν ἐχόντων· τὸ δὲ νότιον πλευρόν, τό τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως καὶ τὸ Αἰτωλικόν, κλύζε-
ται τῇ ποιούσῃ θαλάττῃ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἰς
ὃν καὶ ὁ Ἀχελῷος ποταμὸς ἐξέρχεται, ὁρίζων τὴν τῶν
Αἰτωλῶν παραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικὴν· ἐκαλεῖτο δὲ
Θόας ὁ Ἀχελῷος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμην
ὁμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Λάμειαν.
εἴρηται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τὸ
στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

- 2 Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνανῶσιν Ἀνακτό-
ριόν τε ἐπὶ χερσονήσου ἰδρυμένον Ἀκτίου πλησίον, ἐμ-
πόριον τῆς νῦν ἐκτισμένης ἐφ' ἡμῶν Νικοπόλεως, καὶ 15
Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα τῷ Ἀχελῷῳ πλειόνων ἢ
διακοσίων σταδίων, καὶ Οἰνειαῖδαι, καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῷ πο-
ταμῷ, ἡ μὲν παλαιὰ οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἀπέχουσα
τῆς τε θαλάττης καὶ τοῦ Στράτου, ἡ δὲ νῦν ὅσον ἐβδο-
μήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλ- 20
λαι δ' εἰσὶ, Πάλαιρός τε καὶ Ἀλυζία καὶ Λευκάς καὶ Ἀρ-
γος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται πε-
ριοικίδες γεγόνασιν ἢ καὶ πάσαι τῆς Νικοπόλεως· κεῖ-
ται δ' ὁ Στράτος κατὰ μέσην τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς
Ἀνακτόριον.

25

- 3 Αἰτωλῶν δ' εἰσὶ Καλυδῶν τε καὶ Πλευρών, νῦν
μὲν τεταπεινωμένοι, τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς
Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. καὶ δὴ καὶ διηροῦσθαι
συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν ἀρχαίαν λέ-
γεσθαι τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ 30
Ἀχελῷου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς
μεσογαίας ἀνήκουσαν εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος, ἢ

ἔστι καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον ἀρίστην ἔχον γῆν·
ἐπικτήτων δὲ τὴν τοῖς Λοκροῖς συνάπτουσαν ὥς ἐπὶ
Ναύπακτόν τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε οὖσαν
καὶ λυπροτέραν, μέχρι τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Ἀθαμάνων
6 καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περισταμένων
ὁρῶν τε καὶ ἔθνων.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία ὄρος μέγιστον μὲν τὸν Κό- 4
ρακα, συνάπτοντα τῇ Οἰτῇ, τῶν δ' ἄλλων ἐν μέσῳ
μὲν μᾶλλον τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν νεωτέραν C.461
10 Πλευρῶνα συνώκισαν ἀφέντες τὴν παλαιὰν ἐγγὺς κει-
μένην Καλυδῶνος οἱ οἰκήτορες, εὐκαρπον οὖσαν καὶ
πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δημητρίου τοῦ ἐπι-
κληθέντος Αἰτωλικοῦ· ὑπὲρ δὲ τῆς Μολυκρείας Τα-
φιασσὸν καὶ Χαλκίδα, ὄρη ἱκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πο-
15 λίχνια ἴδρυτο Μακυνία τε καὶ Χαλκίς, ὁμώνυμος τῇ
ὄρει, ἣν καὶ Ὑποχαλκίδα καλοῦσι· Κούριον δὲ πλη-
σίον τῆς παλαιᾶς Πλευρῶνος, ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρω-
νίους Κουρήτας ὀνομασθῆναί τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δ' Εὐήνος ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Βωμιέων 5
20 τῶν ἐν Ὀφιεῦσιν Αἰτωλικῷ ἔθνει (καθάπερ καὶ οἱ Εὐ-
ρυταῖνες καὶ Ἀγραῖοι καὶ Κουρήτες καὶ ἄλλοι), ῥεῖ δ'
οὐ διὰ τῆς Κουρητικῆς κατ' ἀρχάς, ἥτις ἐστὶν ἡ αὐτὴ
τῇ Πλευρωνίᾳ, ἀλλὰ διὰ τῆς προσεφίας μᾶλλον παρὰ
τὴν Χαλκίδα καὶ Καλυδῶνα· εἰτ' ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ
25 τῆς Πλευρῶνος πεδία τῆς παλαιᾶς καὶ παραλλάξας εἰς
θύσιν ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μεσημ-
βρίαν· ἐκαλεῖτο δὲ Λυκόρμας πρότερον· καὶ ὁ Νέσσος
ἐνταῦθα λέγεται πορθμεὺς ἀποδεδειγμένος ὑφ' Ἡρα-
κλέους ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ πορθμεύων τὴν Δηϊάνειραν
30 ἐπεχείρει βιάσασθαι.

Καὶ Ὡλενον δὲ καὶ Πυλὴνην ὀνομάζει πόλεις ὁ 6
ποιητῆς Αἰτωλικός, ὃν τὴν μὲν Ὡλενον ὁμωνύμως τῇ

Ἀχαϊκῇ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρώωνος, τῆς δὲ χώρας ἡμφισβήτην Ἀκαρνᾶνες· τὴν δὲ Πυλὴννῃν μετενέγκαντες εἰς τοὺς ἀνώτερον τόπους ἥλλαξαν αὐτῆς καὶ τοῦνομα Πρόσχιον κατέσαντες. Ἑλλάνικος δ' οὐδὲ τὴν περὶ 5 ταύτας ἱστορίαν οἶδεν, ἀλλ' ὥς ἐτι καὶ αὐτῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέμνηται, τὰς δ' ὕστερον καὶ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου κτισθείσας Μακυνίαν καὶ Μολύκρειαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδόν τι τῇ γραφῇ. 10

7 Καθόλου μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἐστὶ τῆς τῶν Ἀκαρνάνων καὶ τῶν Αἰτωλῶν, περὶ δὲ τῆς παραλίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἐτι καὶ ταῦτα προσληπτέον· ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνάνων χωρίον τὸ 15 Ἄκτιον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό τε ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα ἣ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ τετταράκοντα μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον ἐν τῷ κόλπῳ ἰδρυμένον, διακοσίους δὲ καὶ τετταράκοντα ἡ Λευκάς. 20

8 Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χειρρόνησος τῆς Ἀκαρνάνων γῆς, καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς αὐτὴν ἄκτῃν ἡπίροιο, τὴν περσικὴν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡπειρον 0.452 καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῇ ἄκτῃν ἡπίροιο, τῆς Ἀκαρνανίας ἄκτῃν δέχεσθαι δεῖ. 25 τῆς δὲ Λευκάδος ἡ τε Νήριτος, ἣν φησὶν εἶλεν ὁ Λαέρτης „ἡ μὲν Νήριτον εἶλον ἐνκτίμενον πτολίεθρον, „ἄκτῃν ἡπίροιο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσωσαν,“ καὶ ἃς ἐν καταλόγῳ φησί „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα „τροχέϊαν.“ Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου 30 καὶ Γόργου ταύτην τε κατέσχον τὴν ἄκτῃν καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον, καὶ ἡ τε Ἀμβρακία

συνφκίσθη καὶ Ἀνακτόριον, καὶ τῆς χειρρονήσου διο-
 ρύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα,
 καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήριτον ἐπὶ τὸν τόπον, ὅς ἦν
 ποτὲ μὲν ἰσθμὸς νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα λευκός, με-
 5 τωνόμασαν Λευκάδα, ἐπώνυμον δοκῶ μοι τοῦ Λευ-
 κάτα· πέτρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χροάν, προκειμένη
 τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὥς
 ἐντεῦθεν τοῦνομα λαβεῖν.

Ἔχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ 9
 10 ἄλμα τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· „οὐ δὴ λέ-
 „γεται πρώτη Σαπφώ“ ὥς φησιν ὁ Μένανδρος „τὸν
 „ὑπέροκομπον θηρώσα Φάων· οἰστρῶντι πόθῳ ῥῖψαι
 „πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς ἄλμα κατ' εὐχὴν σὴν, δέ-
 „σποτ' ἄναξ.“ ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλέσθαι
 15 λέγει τὴν Σαπφώ, οἱ δ' ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι Κέφα-
 λὸν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα τὸν Δημοδέως. ἦν δὲ
 καὶ πάτριον τοῖς Λευκαδίοις κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ
 τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ῥιπτέσθαι τινα τῶν
 ἐν αἰτίαις ὄντων ἀποτροπῆς χάριν, ἔξαπτομένων ἐξ
 20 αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὀρνέων ἀνακουφίζειν
 δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἄλμα, ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω
 μικραῖς ἀλιάσι κύκλῳ περιεστῶτας πολλοὺς καὶ περι-
 σάζειν εἰς δύναμιν τῶν ὄρων ἔξω τὸν ἀναληφθέντα.

Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιονίδα γράψας, Ἰκαρίου τοῦ Πη-
 25 νελόπης πατρὸς υἱεὶς γενέσθαι δύο, Ἀλυξία καὶ Λευ-
 κάδιον, δυναστεῦσαι δ' ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ
 τοῦ πατρὸς· τούτων οὖν ἐπωνύμους τὰς πόλεις Ἐφο-
 ρος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλῆνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς 10
 30 Κεφαλληνίας λέγουσιν, Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ
 τῷ Ὀδυσσεῖ, ὧν εἰσὶ καὶ οἱ Ἀκαρνανεῖς· εἰπὼν γάρ
 „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλῆνας, οἳ δ' Ἰθάκην εἶχον
 STRABO II. 16,

„καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον“ (τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφα-
 C.453 νές, ὡς καὶ „οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' ἱερῶν“
 καὶ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου τῶν Ἐχινάδων ὄντος· καὶ
 „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα“ καὶ τοῦ Βου-
 πρασίου ἐν Ἥλιδι ὄντος· [καὶ] „οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον καὶ 5
 „Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε“ καὶ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐ-
 σῶν· καὶ „Τρώες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι“ ὡς καὶ
 ἐκείνων Τρώων ὄντων)· πλὴν μετὰ γε Νήριτον φησί
 „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν, οἱ τε
 „Ζάκυνθον ἔχον ἢ δ' οἱ Σάμον ἀμφενέμοντο, οἱ τ' 10
 „ἤπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.“ ἤπειρον μὲν
 οὖν τὰ ἀντιπέρα τῶν νήσων βούλεται λέγειν, ἅμα τῇ
 Λευκάδι καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν συμπεριλαβεῖν
 βουλούμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω λέγει „δῶδεκ' ἐν ἡπείρῳ
 ἀγέλαι, τόσα πάσα μῆλων,“ τάχα τῆς Ἠπειρώτιδος τὸ 15
 παλαιὸν μέχρι δεῦρο διατεινούσης καὶ ὀνόματι κοινῶ
 ἡπείρου λεγομένης· Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν,
 ὡς καὶ ὅταν φῇ „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παι-
 „παλοέσσης.“ τῷ γὰρ ἐπιθέτω τὴν ὁμωνυμίαν διέ-
 σταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τι- 20
 θεῖς τοῦνομα. τετραπόλεως γὰρ οὖσης τῆς νήσου μία
 τῶν τεττάρων ἐστὶν ἢ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη
 καθ' ἑκάτερον τοῦνομα, ὁμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. ὅταν
 δ' εἴπῃ „ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
 „Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,“ τῶν 25
 νήσων ἀριθμὸν ποιῶν δηλὸς ἐστὶ καὶ Σάμην καλῶν
 τὴν νήσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδω-
 ρος δὲ τότε μὲν τῷ ἐπιθέτῳ λέγων διεστάλθαι τὴν ἀμ-
 φιβολίαν εἰπόντα „Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,“ ὡς τὴν
 νήσον λέγοντα, τότε δὲ γράφεσθαι δεῖν „Δουλιχίῳ τε 30
 „Σάμῳ τε“ ἀλλὰ μὴ „Σάμῃ τε“ δηλὸς ἐστὶ τὴν μὲν
 πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων

- ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη λέγεται ἢ πόλις δῆλον εἶναι ἐκ τε τοῦ διαριθμούμενον τοὺς ἐξ ἐκάστης πόλεως μνηστῆρας φάναι „ἐκ δὲ Σά-
 „μης πίσυρές τε καὶ εἰκοσι φῶτες ἔασι,“ καὶ ἐκ τοῦ
 5 περὶ τῆς Κτιμένης λόγου „τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ’
 „ἔδοσαν.“ ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. οὐ γὰρ εὐκρινῶς ἀπο-C.454
 δίδωσιν ὁ ποιητὴς οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας οὔτε
 περὶ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν ἄλλων πλησίον τόπων, ὥστε
 καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.
- 10 Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης ὅταν φῇ „οἳ ῥ’ Ἰθά- 11
 „κην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,“ ὅτι μὲν τὸ
 Νήριτον ὄρος λέγει τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ. ἐν ἄλλοις δὲ
 καὶ ῥητῶς ὄρος „ναιετάω δ’ Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’
 „ὄρος αὐτῇ, Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές.“ Ἰθά-
 15 κην δ’ εἶτε τὴν πόλιν εἶτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον
 ἐν τούτῳ γε τῷ ἔπει „οἳ ῥ’ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον.“
 κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις τὴν πόλιν δέξαιτ’ ἄν, ὥς
 καὶ Ἀθήνας καὶ Λυκαβηττὸν εἰ τις λέγοι, καὶ Ῥόδον
 καὶ Ἀτάβυριν, καὶ ἐπὶ Λακεδαιμόνα καὶ Ταῦγετον·
 20 ποιητικῶς δὲ τοῦναντίον. ἐν μέντοι τῷ „ναιετάω δ’
 „Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’ ὄρος αὐτῇ Νήριτον“ [δη-
 λον]· ἐν γὰρ τῇ νήσῳ οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. ὅταν
 δὲ οὕτω φῇ „ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηίου εἰλήλουθ-
 „μεν,“ ἄδηλον, εἶτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίῳ λέγει τὸ Νή-
 25 ἰον εἶτε ἑτερον ἢ ὄρος ἢ χωρίον.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιότητά τινα δηλοῦν 12
 „αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἶναι ἄλλ’ κείται.“ χθα-
 μαλὴ μὲν γὰρ ἢ ταπεινὴ καὶ χαμηλὴ, πανυπερτάτη δὲ

25. post χωρίον : ὁ μέντοι ἀντὶ Νηρίου γράφων Νήρικον, ἢ ἀνάπαιιν, παραπαλεῖ τελείως· τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητής, τὸ δ’ ἐνκείμενον πτολίεθρον, καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ, τὸ δ’ ἀκτὴν ἡπείρου.

ἡ ὑψηλή, οἶαν δια πλειόνων σημαίνει, Κραναὴν κα-
 λῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος „τροχηλαὶν ἀταρ-
 „πὸν χωρὸν ἄν' ὑλήεντα“ καὶ „οὐ γάρ τις νήσων εὐ-
 „δεῖλος, οὐδ' εὐλείμων, αἷθ' ἄλλ' κεκλιάται· Ἰθάκη
 „δέ τε καὶ περὶ πασέων.“ ἔχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοι- 5
 αὐτας ἢ φράσεις, ἐξηγοῦνται δὲ οὐ κακῶς· οὔτε γὰρ
 χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχω-
 ρον τῇ ἡπείρῳ ἐγγυτάτῳ οὖσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπερ-
 τάτην ὑψηλοτάτην ἀλλὰ πανυπερτάτην πρὸς ζόφον,
 οἷον ὑπὲρ πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· 10
 τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον, τὸ δ' ἐναν-
 C.455 τίον πρὸς νότον „αἶ δέ τ' ἀνευθε πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε.“
 τὸ γὰρ ἀνευθε πόρρω καὶ χωρὶς ἔστιν, ὡς τῶν μὲν ἄλ-
 λων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἡπείρου,
 τῆς δ' Ἰθάκης ἐγγύθεν καὶ πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ' οὕτω 15
 λέγει τὸ νότιον μέρος καὶ ἐν τοῖσδε φανερόν „εἰτ' ἐπὶ
 „δεξι' ἰωσι, πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε, εἰτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε,
 „ποτὶ ζόφον ἡερόεντα“ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖσδε „ὦ φί-
 „λοι, οὐ γάρ τ' ἰδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἡώς, οὐδ' ὅπη
 „ἡέλιος φαισεῖμβροτος εἰς' ὑπὸ γαίαν, οὐδ' ὅπη ἀννεῖ- 20
 „ται.“ ἔστι μὲν γὰρ δέξασθαι τὰ τέτταρα κλίματα τὴν
 ἡῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος, ἔχει τέ τινα τοῦτ' ἐμ-
 φασιν· ἀλλὰ βέλτιον τὸ κατὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου
 νοεῖν ἀντιτιθέμενον τῷ ἀρκτικῷ μέρει· ἐξάλλαξιν γὰρ
 τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται σημαίνειν ὁ λό- 25
 γος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκρουψιν τῶν κλιμάτων. δεῖ γὰρ κατὰ
 πάντα συνεφεῇ καιρόν, ἅν θ' ἡμέρας ἅν τε νύκτωρ
 συμβῇ, παρακολουθεῖν· τὰ δ' οὐράνια ἐξαλλάττει ἐπὶ
 πλεόν τῷ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἢ ἥττον παραχω-
 ρεῖν ἡμᾶς ἢ εἰς τὸνναντίον. τοῦτο δὲ οὐ δύσεως καὶ 30
 ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ (καὶ γὰρ αἰθρίας οὔσης
 συμβαίνει), ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. μάλιστα

γὰρ ἀρκτικός ἐστὶν ὁ πόλος· τούτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συμμεταβάλλουσι, ποτὲ δὲ συνεκλείπουσιν κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, 5 ὥστε οὐκ ἂν εἰδείης ὅπου ἐστὶ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδ' εἰ ἀρχὴν ἐστίν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τὸναντίον ἂν γνοίης.

Κύκλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν τετράπολιν οὖσαν οὕτ' αὖ- 13
 10 τὴν εἰρηκε τῷ νῦν ὀνόματι οὔτε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς εἴτε Σάμης εἴτε Σάμου, ἣ νῦν μὲν οὐκέτ' ἐστίν, ἔχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέσον τὸν πρὸς Ἰθάκῃ πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σαμαῖοι καλοῦνται· αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, [Πα- 15 λείδης] Πρωῖνησος καὶ Κράνιοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέειπε Γάιος Ἀντώνιος, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, ἡνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ῥήτορι, ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε καὶ τὴν ὅλην νῆσον ὑπήκοον ἔσχεν ὡς ἰδίον 20 κτῆμα· οὐκ ἐφθῆ μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχῶν πρὸς ἄλλοις μείζουσιν ὧν κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ὤκνησαν δὲ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὖ- 14
 τὴν τῷ Δουλιχίῳ φάναι, οἱ δὲ τῇ Τάφῳ, καὶ Ταφίους C.456
 τοὺς Κεφαλληνίους, τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας, καὶ 25 τὸν Ἀμφιτρούωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Ἀθιονίως ἐξ Ἀθηναίων φυγάδος παραληφθέντος, κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ, καὶ ταύτην μὲν ἐπάνυμνον ἐκείνου γενέσθαι τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. ταῦτα δ' οὐχ ὁμηρικά· οἱ μὲν 30 γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεὶ καὶ Λαέρτῃ, ἣ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ „Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὐχομαι „εἶναι υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.“

καλεῖται δὲ νῦν Ταφιάς ἢ Τάφος. οὐδ' Ἑλλάνικος ὁμη-
ρικὸς Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. τὸ μὲν γὰρ
ὑπὸ Μέργητι εἰρηται καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐχινάδες, οἳ τε ἐνοι-
κοῦντες Ἐπειοὶ ἐξ Ἡλίδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν
Ὄτον τὸν Κυλλήνιον „Φυλείδew ἔταρον μεγαθύμων 5
„ἀρχὸν Ἐπειῶν“ καλεῖ. „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλ-
„λήνας μεγαθύμους.“ οὐτ' οὖν Δουλίχιον ἢ Κεφαλ-
ληνία καθ' Ὅμηρον οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλί-
χιον, ὥς Ἀνδρῶν φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον,
τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὅλην Κεφαλλήνες ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, 10
οἳ δ' ὑπὸ Μέργητι. οὐδὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὀμήρου
λέγονται, ὥς γράφει Φερεκύδης. μάλιστα δ' ἐναντι-
οῦται Ὀμήρῳ ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δου-
λιχίῳ λέγων, εἰπερ τῶν μνηστήρων „ἐκ μὲν Δουλιχίοιο
„δύω καὶ πεντήκοντα“ ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης „πίσυρές τε 15
„καὶ εἰκοσιν.“ οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἰη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν
τόσους ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμί-
σεις. εἰ δ' ἄρα τοῦτο δώσει τις, ἐρησόμεθα τίς ἂν εἰη ἢ
Σάμη, ὅταν οὕτω φῇ „Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἠδ'
„ὕληντα Ζάκυνθον.“

20

- 15 Κεῖται δ' ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, διέ-
χουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πεντήκοντα (οἳ δὲ τετταρά-
κοντά φασι) σταδίου, τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὀγδοή-
κοντα. αὐτὴ δ' ἐστὶν ὥς τριακοσίων τὴν περίμετρον,
μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς εὐρον, ὀρεινὴ· μέγιστον δ' 25
ὄρος ἐν αὐτῇ ἐν ᾧ τὸ Διὸς Αἰνῆσιου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ
στενωτάτῃ ἐστὶν ἡ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ ὥσθ'
ὑπερχλύεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν·
πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενῶν ἐν κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ
Παλεῖς.

30

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ 16
 Ἀστερία νησίον (Ἀστερίς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται)
 ἦν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην οἶαν φησὶν ὁ
 ποιητὴς „λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ ἀμφίδυμοι.“ ὁ
 5 δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνην λέγει C. 457
 ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενάς τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κείμενον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς Σάμον καὶ τὴν Θρακίαν, ἣν 17
 νῦν Σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' Ἰωνικὴν οἶδε μὲν,
 ὥς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαί-
 10 νεται· οὐκ [αὖ] ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν, περὶ
 τῆς Σαμοθράκης λέγων, τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτῳ „ὑφ' οὗ
 „ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηκίης“
 τοτὲ δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων „ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἰμβρον καὶ Ἀῆμον ἀμιχθαλόεσσας“ καὶ πάλιν
 15 „μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἰμβρον παιπαλοέσσης.“ ἥδει
 μὲν οὖν, οὐκ ὠνόμακε δ' αὐτήν· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ
 αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλλος, εἴτ' Ἀν-
 θεμῖς, εἰτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθε-
 νίου, ὃς Ἰμβρασος μετωνομάσθη. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ
 20 Τρωικὰ Σάμος μὲν καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο καὶ ἡ
 Σαμοθράκη (οὐ γὰρ ἂν Ἑκάβη εἰσήγετο λέγουσα ὅτι
 τοὺς παῖδας αὐτῆς „πέρνασχ' ὅν κε λάβοι ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἰμβρον“), Ἰωνικὴ δ' οὐκ ἀπώκιστό πω, δῆλον ὅτι
 ἀπὸ τῶν προτέρων τινὸς τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχεν· ἐξ ὧν
 25 κάκεινο δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ὃ λέ-
 γουσιν οἱ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν καὶ
 τὴν Τεμβρίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἐλθεῖν ἐκ Σάμου
 καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθράκην, ὥς οἱ Σάμοιο
 τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. πιθανώτεροι δ' εἰσὶν
 30 [οἱ] ἀπὸ τοῦ σάμου καλεῖσθαι τὰ ὑψηλὰ φήσαντες εὐρη-
 σθαι τοῦτο τοῦνομα τὴν νῆσον· ἐντεῦθεν γὰρ „φαί-
 „νετο πᾶσα μὲν Ἰθῆ, φαίνεται δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ

„νῆες Ἀχαιῶν.“ τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαι φασιν ἀπὸ
 Σαίων, τῶν οἰκούντων Θρακῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν
 ἡπειρον ἔσχον τὴν προσεχῆ, εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σαπαί-
 οῖς ὄντες ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σιντίας καλεῖ ὁ ποιητής,
 εἰδ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν Σαίων Ἀρχιλόχος „ἀσπί-
 „δα μὲν Σαίων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θάμνῳ ἔντος
 „ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“

18 Δοικὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ τεταγμένων
 νήσων ἢ Ζάκυνθος, μικρῶ πρὸς ἐσπέραν μᾶλλον τῆς
 458 Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συνά- 10
 προυσα δ' αὐτῇ πλείον. ἔστι δ' ὁ κύκλος τῆς Ζακύνθου
 σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς Κεφαλλη-
 νίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν εὐκαρπος
 δέ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος, ὁμώνυμος. ἐντεῦθεν εἰς
 Ἑσπερίδας τῆς Αἰβύης στάδιοι τρισχίλιοι ἑξακόσιοι. 15

19 Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἑω τὰς
 Ἑχινάδας ἰδρῦσθαι νήσους συμβέβηκεν, ὧν τό τε Δου-
 λίκη ἔστι (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ Ὀξεῖαι κα-
 λούμεναι, ἃς Θοὰς ὁ ποιητής εἶπε· καὶ ἡ μὲν Δολίχα
 κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελώου, 20
 διέχουσα Ἀράξου τῆς τῶν Ἠλείων ἄκρας ἑκατόν, αἱ
 λοιπαὶ δ' Ἑχινάδες (πλείους δ' εἰσί, πᾶσαι λυπραί καὶ
 τραχεῖαι) πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα
 σταδίους ἀφρεστώσα ἢ ἀπωτάτω, ἢ δ' ἐγγυτάτω πέντε,
 πελαγίζουσαι πρότερον, ἀλλ' ἡ χοῦς τὰς μὲν ἐξηπε- 25
 ρωκεν αὐτῶν ἡδη, τὰς δὲ μέλλει πολλὴ καταφερομένη·
 ἥπερ καὶ τὴν Παραχελωΐτιν καλουμένην χώραν, ἣν
 ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχῃτον ἐποίει τὸ παλαιὸν.
 τοὺς ὄρους συγχέουσα αἰετὸς ἀποδεικνυμένους τοῖς
 Ἀκαρναῖσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὅπλοις 30

10. ante τῆς· καὶ 21. ante αἱ· καὶ 23. ante πρὸ· καὶ

οὐκ ἔχοντες διαιτητάς, ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι·
 ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὥς Ἡρακλέους
 καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶον καὶ ἐνεγκαμένου τῆς
 νίκης ἄθλον τὸν Δηιανείρας γάμον τῆς Οἰνείας θυ-
 5 γατρός, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν
 „μνηστὴρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῶον λέγω, ὃς μ'
 „ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός, φοιτῶν ἐναργῆς
 „ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος δράκων ἐλκτός, ἄλλοτ' ἀν-
 δρεῖω κύτει βούπρωρος.“ προστιθέασι δ' ἐνιοὶ καὶ
 10 τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέ-
 κλασεν ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελῶου καὶ ἔδωκεν Οἰνεῖ τῶν
 γάμων ἔδνον· οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τάληθες ταύ-
 ρω μὲν εἰκνότης λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶον φασί, καθάπερ
 καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ἀπὸ τε τῶν ἤχων καὶ τῶν
 15 κατὰ τὰ ρεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα, δράκοντι
 δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα, βούπρωρον δὲ διὰ
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ ταυρωπόν· τὸν Ἡρακλέα
 δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα καὶ τῷ Οἰνεῖ κηδεύ-
 σοντα παραχῶμασί τε καὶ διοχετείαις βιάσασθαι τὸν
 20 ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα καὶ πολλὴν τῆς Παραχε-
 λωίτιδος ἀναψύξαι χαριζόμενον τῷ Οἰνεῖ· καὶ τοῦτ'
 εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων
 καὶ τῶν Ὀξειῶν κατὰ τὰ Τρωικὰ Μέρητα ἄρχειν φησὶν
 Ὅμηρος „ὃν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότης Φυλεὺς, ὃς ποτε
 25 „Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσαστο, πατρὶ χολωθεῖς.“ πατὴρ δ'
 ἦν Αὐγείας ὁ τῆς Ἠλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ'
 Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον οἱ συνεξάραντες εἰς τὸ
 Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, 20
 30 ὧν ἦν καὶ ἡ Τάφος νῦν δὲ Ταφιάς καλουμένη, χωρὶς
 ἦσαν τούτων οὐ τοῖς διαστήμασιν (ἐγγὺς γὰρ κεῖνται)
 ἀλλὰ ὕφ' ἐτέροις ἡγεμόσι ταττόμεναι, Ταφίοις καὶ

Τηλεβόαις· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρύων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Διονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκίνω τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν· ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντῃ τετάχθαι φησὶ ληστὰς καλῶν αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβόας ἅπαντάς φασι. 5 τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους τὰς πρὸ τῆς Ἀκαρνανίας ταῦτα.

- 21 Μεταξὺ δὲ Λευκάδος καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι Μυρτούντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ Λευκάδος ἐξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζία τῆς Ἀκαρνανίας εἰσὶ πόλεις, ὧν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης 10 διέχει σταδίου, καθ' ἣν ἐστι λιμὴν Ἡρακλείους ἱερὸς καὶ τέμενος, ἐξ οὗ τοὺς Ἡρακλείους ἄθλους, ἔργα Ἀνσίππου, μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην τῶν ἡγεμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. εἰτα ἄκρα Κριθώτῃ καὶ [αἰ] Ἐχινάδες καὶ πόλις Ἀστακός, ὁμώνυμος 15 τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον (καὶ ἡ Κριθώτῃ δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρακίᾳ Χερρονήσῳ)· πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξὺ· εἰτ' Οἰνιάδαι καὶ ὁ Ἀγελῶς· εἰτα λίμνη τῶν Οἰνιαδῶν Μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων 20 πλάτος δὲ εἴκοσι, καὶ ἄλλη Κυνία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος, τρίτῃ δ' Οὐρία πολλῷ τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν, αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον· εἰθ' ὁ Εὐῆνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακό- 25 σιοι ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὐῆνον τὸ ὄρος ἡ Χαλκίς, ἣν Χαλκίαν εἰρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἰθ' ἡ Πλευρών, εἰθ' ἡ Ἀλίκυρνα κόμη, ἥς ὑπέρκειται Καλυδὼν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδωνά ἐστι τὸ τοῦ Λαφρίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· εἰθ' ὁ Ταφιασ- 30

σὸς τὸ ὄρος, εἴτα Μακυνία πόλις, εἴτα Μολύνκρεια καὶ C.460
 πλησίον τὸ Ἀντίρριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς
 Λοκρίδος, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐήνου στάδιοι περὶ ἑκατὸν εἰ-
 κοσιν. Ἀρτεμίδωρος μὲν [οὐχ] οὕτω περὶ τῆς εἴτε Χαλ-
 5 κίδος εἴτε Χαλκίας τοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ Ἀχελώου καὶ
 τῆς Πλευρώνος ἰδρύων αὐτήν, Ἀπολλόδωρος δέ, ὡς
 πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυκρείας καὶ τὴν Χαλ-
 κίδα καὶ τὸν Ταφιασσόν· καὶ τὴν δὲ Καλυδῶνα με-
 ταξὺ ἰδρῦσθαι φησι τῆς τε Πλευρώνος καὶ τῆς Χαλκί-
 10 δος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θρῆσκον τὸ πρὸς Πλευρώνι ὄρος
 Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς
 Μολυκρείᾳ. ἔστι δὲ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λί-
 μνη μεγάλη καὶ εὖφορος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥω-
 μαῖοι.

15 Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυ- 22
 σιχαίους τινὰς φησιν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλ-
 χμαὶν μέμνηται „οὐδ' Ἐρυσιχαῖος, οὐδὲ ποιμήν, ἀλλὰ
 „Σαρδίων ἀπ' ἀκρᾶν.“ κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὀλε-
 νος, ἧς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὀμηρος,
 20 ἵχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρώνος
 ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ· ἦν δὲ καὶ Ἀνσιμάχεια πλησίον,
 ἠφανισμένη καὶ αὐτή, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν
 μὲν Ἀνσιμαχείᾳ πρότερον δ' Ἰθρα, μεταξὺ Πλευρώ-
 νος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κόμη μὲν ἦν πρότερον κα-
 25 λουμένη Κωνώπα, κτίσμα δ' ὑπῆρξεν Ἀρσινόης τῆς
 Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς,
 εὐφυῶς ἐπικειμένη πῶς τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει·
 παραπλήσιον δέ τι καὶ ἡ Πυλῆνη τῷ Ὀλένῳ πέπονθεν.
 ὅταν δὲ φῇ τὴν Καλυδῶνα αἰπειάν τε καὶ πετρήισσαν,
 30 ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον· εἰρηται γὰρ ὅτι τὴν χώραν

δίχα διελόντες τὴν μὲν ὄρεινὴν καὶ ἐπίκτιτον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

23 Νυνὶ μὲν οὖν ἐκπεπόνηται καὶ ἀπηγόρευκεν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἢ τ' Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλοί, καθάπερ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν· πλεῖστον μὲν- 5 τοι χρόνον συνέμειναν Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν πρὸς τε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὕστατα δὲ καὶ πρὸς Ῥωμαίους περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ Ὅμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μέμνηται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ τε καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν 10 εὐσήμεως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἤττον γνωρίμως (καθάπερ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἀποδέδεικται), προσληπτέον καὶ τῶν παλαιότερων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν ἢ διαπορουμένων.

Σ.461 24 Εὐθὺς ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ Λαέρ- 15 τῆς καὶ οἱ Κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο εἰρηται ἡμῖν, τίνων δὲ κατεχόντων πρότερον πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν· οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων ἐπιφανῆ δέ, ἀπολείπεται τις λόγος ἡμῖν διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν. φασὶ γὰρ τοὺς Ταφίους τε καὶ Τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν 20 Ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κέφαλον τὸν κατασταθέντα ὑπὸ Ἀμφικρύωνος κύριον τῶν περὶ τὴν Τάφον νήσων κυριεῦσαι καὶ ταύτης τῆς χώρας· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Λευκάτα νομιζόμενον ἄλμα τούτῳ πρώτῳ προσμυθεύουσιν, ὥς προεί- 25 ρηται. ὁ δὲ ποιητὴς ὅτι μὲν ἦρχον οἱ Τάφιοι τῶν Ἀκαρνανῶν πρὶν ἢ τοὺς Κεφαλλήνας καὶ τὸν Λαέρτην ἐπελθεῖν οὐ λέγει, διότι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς Ἰθακησίοις λέγει, ὥστ' ἢ οὐδ' ὅλως ἐπῆρξαν τῶν τόπων κατ' αὐτόν, ἢ ἐκόντες παρεχώρησαν ἢ καὶ σύνοικοι ἐγέ- 30 νοντο. φαίνονται δὲ καὶ ἐκ Λακεδαιμονός τινες ἐποικῆσαι τὴν Ἀκαρνανίαν, οἱ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Πηνελό-

- πης πατρός· καὶ γὰρ τοῦτον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς
 ζῶντας παραδίδωσιν ὁ ποιητὴς κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν
 „οἱ πατὴρ μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι Ἰκαρίου,
 „ὥς κ' αὐτὸς ἐδυνώσαιο θυγάτρα.“ καὶ περὶ τῶν
 5 ἀδελφῶν „ἤδη γὰρ ῥα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλου-
 „ται Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.“ οὔτε γὰρ ἐν Λακεδαιμόνι
 πιθανὸν αὐτοὺς οἰκεῖν (οὐ γὰρ ἂν ὁ Τηλέμαχος παρὰ
 Μενελάῳ κατήγετο ἀφιγμένος ἐκεῖσε), οὔτε ἄλλην οἰ-
 κησιν παρελήφαμεν αὐτῶν. φασὶ δὲ Τυνδάρεων καὶ
 10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἰκάριον ἐκπεσόντας ὑπὸ Ἰπ-
 ποκόωντος τῆς οἰκείας ἐλθεῖν παρὰ Θέστιον τὸν τῶν
 Πλευρωνίων ἄρχοντα, καὶ συγκατακτῆσασθαι τὴν πέ-
 ραν τοῦ Ἀχελώου πολλὴν ἐπὶ μέρει· τὸν μὲν οὖν Τυν-
 δάρεων ἐπανελθεῖν οἶκαδε γήμαντα Ἀῆδαν τὴν τοῦ
 15 Θεστίου θυγατέρα, τὸν δ' Ἰκάριον ὑπομεῖναι τῆς Ἀκαρ-
 ναίας ἔχοντα μέρος, καὶ τεκνοποιήσασθαι τὴν τε Πη-
 νελόπην ἐκ Πολυκάστης τῆς Ἀνγαίου θυγατρὸς καὶ
 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπεδείξαμεν ἐν
 τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν καὶ τοὺς Ἀκαρνανας καταριθ-
 20 μουμένους καὶ μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἴλιον στρατείας,
 ἐν οἷς κατωνομάζοντο οἳ τε τὴν ἀκτὴν οἰκοῦντες καὶ
 ἔτι „οἳ τ' ἤπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραί ἐνέμοντο.“ οὔτε
 δ' ἡ ἤπειρος Ἀκαρνανία ὠνομάζετό πω οὐδ' ἡ ἀκτὴ
 Λευκάς.
 25 Ἐφορος δ' οὐ φησὶ συστρατεῦσαι Ἀλκμέωνα γὰρ ^{C.462}
 τὸν Ἀμφιάρεω στρατεύσαντα μετὰ Διομήδους καὶ τῶν ²⁵
 ἄλλων Ἐπιγόνων καὶ κατορθώσαντα τὸν πρὸς Θηβαί-
 ουσ πόλεμον συνελθεῖν Διομήδει καὶ τιμωρῆσασθαι
 μετ' αὐτοῦ τοὺς Οἰνέως ἐχθρούς, παραδόντα δ' ἐκεί-
 30 νοις τὴν Αἰτωλίαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν παρελ-
 θεῖν καὶ ταύτην καταστρέφασθαι. Ἀγαμέμνονα δ' ἐν
 τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιθέμενον κρατῆσαι ῥαδίως, τῶν

πλείστων τοῖς περὶ Διομήδην συνακολουθησάντων. μικρὸν δ' ὕστερον ἐπιπιδούσης τῆς ἐπ' Ἴλιον ἐξόδου, δει-
 σάντα μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελ-
 θόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδην (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι
 μεγάλην περὶ αὐτὸν συνεστραμμένην δύναμιν) κατὰ- 5
 σχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχὴν (τὸν
 μὲν γὰρ Ἀδράστου τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονό-
 μον), ταῦτα δὴ διανοηθέντα καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τε τὴν
 τοῦ Ἀργεὺς ἀπόληψιν καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ πολέμου·
 τὸν μὲν οὖν Διομήδην πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρα- 10
 τείας, τὸν δὲ Ἀλκμέωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι·
 διὰ δὲ τοῦτο μὴδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους
 τοὺς Ἀκαρναῖνας τοῖς Ἑλλήσι· τούτοις δ', ὥς εἰκός,
 τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρναῖνες σοφί-
 σασθαι λέγονται Ῥωμαίους καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' 15
 αὐτῶν ἐξανύσασθαι, λέγοντες ὥς οὐ μετὰσχοιεν μό-
 νοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας·
 οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φράζονται οὔτε
 ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιο ἐν τοῖς
 ἐπεισιν. 20

- 26 Ὁ μὲν οὖν Ἐφορος πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη τὴν
 Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμέωνι ποιήσας, τό τε Ἀργεὺς τὸ
 Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνου κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρ-
 νανίαν ὀνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρ-
 νᾶνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· 25
 ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν ὁμηρικὴν ἱστορίαν λεγό-
 μενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφίλοχον ἀπὸ τῆς
 στρατείας τῆς Τρωικῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον
 τοῖς ἐν Ἀργεῖ, ταύτην οἰκῆσαι φασὶ τὴν χώραν, οἱ μὲν
 κατὰ διαδοχὴν ἦκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείας, οἱ 30
 δ' ἄλλως. καὶ ἰδίᾳ μὲν περὶ Ἀκαρνανῶν ταῦτα λέγοιτ'
 ἄν, κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν

ἰροῦμεν, τὰ Αἰτωλικά λέγοντες ἐφεξῆς ὅσα προσλαβὲν τοῖς εἰρημμένοις ἔγνωμεν.

Τοὺς δὲ Κουρήτας τῶν μὲν Ἀκαρναῶσι τῶν δ' Αἰ- 3
τωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης τῶν δ'
6 ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπειδὴ καὶ Ὀμη-
ρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπισκε- C.463
πτέον. οἶονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ
'Ακαρναῆας, εἴπερ οἱ Πορθαονίδαι ἦσαν „Ἀργεῖος ἡδὲ
„Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱππότης Οἰνεύς· ὥκεον δ' ἐν
10 „Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ αὐταὶ δ' εἰσὶν
Αἰτωλικά πόλεις ἀμφοτέραι καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτω-
λικῷ καταλόγῳ ὥστε, ἐπεὶ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες
φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ Κουρήτες, Αἰτωλοὶ ἂν
εἴεν. οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παρά-
15 γονται ὅταν φῇ „Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
„μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα.“ οὐδὲ γὰρ ἂν
κυρίως εἶπεν οὕτως „ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι
πρὸς ἀλλήλους“ οὐδ' „Ἀργεῖοι καὶ Πελοποννήσιοι.“
ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ὅτι ἐστὶ καὶ ὁμηρικὸν τὸ
20 ἔθος τοῦτο τῆς φράσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν
τετριμμένον· τοῦτο μὲν οὖν εὐαπολόγητον. ἐκεῖνοι δὲ
λεγέτωσαν πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μὴδ' Αἰτωλοὺς
τοὺς Πλευρωνίους ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

Ἐφορος δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς εἰπὼν ἔθνος εἶναι μη- 2
25 δεκάποτε γεγεννημένον ὑφ' ἐτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν
μνημονευόμενον χρόνον μεμνητὸς ἀπόρθητον διὰ τε
τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλε-
μον ἄσκησιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν φησὶν ἅπασαν τὴν χώραν
Κουρήτας κατασχεῖν, ἀφικομένου δ' ἐξ Ἡλίδος Αἰτω-
30 λοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦντος αὐ-
τῶν, τοὺς μὲν Κουρήτας εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἀκαρ-
νανίαν ὑποχωρῆσαι, τοὺς δ' Αἰτωλοὺς συγκατελθόν-

τας Ἐπειοὺς τὰς ἀρχαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ πόλεων, δεκάτῃ δ' ὕστερον γενεᾷ τὴν Ἥλιν ὑπὸ Ὁξύλου τοῦ Αἰμονος συνοικισθῆναι περαιωθέντος ἐκ τῆς Αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ τούτων μαρτύρια τὰ ἐπιγράμματα, τὸ μὲν ἐν Θέρμοις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου τὰς ἀρχαιφεισίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἐστίν, ἐγκεχαρσγμένον τῇ βάσει τῆς Αἰτωλοῦ εἰκόνης „χώρης οἰκιστήρα, παρ' Ἀλφειοῦ ποτε δίναις θρεφθέντα, σταδίων γείτον' Ὀλυμπιάδος, Ἐνδυμίωνος παῖδ' Αἰτωλὸν τόνδ' ἀνέστηκαν Αἰτωλοί, σφετέρας μνημ' ἀρετῆς ἐσορᾶν.“ τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἥλείων ἐπὶ τῷ Ὁξύλου ἀνδριάντι „Αἰτωλὸς ποτε τόνδε λιπῶν αὐτόχθονα δῆμον κτήσατο Κουρῆτιν γῆν δορὶ πολλὰ καμῶν· τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος Αἰμονος υἱός, Ὁξύλος ἀρχαίην ἐκτίσε τήνδε πόλιν.“

15

- 3 Τὴν μὲν οὖν συγγένειαν τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν τε Ἥλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν ὀρθῶς ἐπισημαίνεται διὰ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐξομολογουμένων ἀμφοῖν οὐ τὴν συγγένειαν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶναι· δι' οὗ καλῶς ἐξελέγχει ψευδομένους τοὺς φάσκοντας τῶν μὲν Αἰτωλῶν ἀποίκους εἶναι τοὺς Ἥλείους, μὴ μέντοι τῶν Ἥλείων τοὺς Αἰτωλοὺς. τὴν δ' ἀνομολογίαν τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως φαίνεται τὴν αὐτὴν ἐπιδεδειγμένος κἀνταῦθα ἦν περ ἐπὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν Δελφοῖς παρεστήσαμεν. εἰπὼν γὰρ ἀπόρρητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου χρόνου παντὸς τὴν Αἰτωλίαν, εἰπὼν δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν χώραν ταύτην τοὺς Κουρῆτας κατασχεῖν ὥφειλε μὲν τοῖς εἰρημένοις ἀκόλουθον τοῦτο (ἐπι)φέρειν, ὅτι οἱ Κουρῆτες διέμειναν ἕως εἰς αὐτὸν κατέχοντες τὴν Αἰτωλίαν γῆν· οὕτω γὰρ

30

ἐμελλεν ἀπόρθητός τε καὶ οὐδέποτε ὑπ' ἄλλοις γε-
 νῆα ὀρθῶς λεχθήσεσθαι· ὁ δ' ἐχλαθόμενος τῆς ὑπο-
 σχέσεως οὐ τοῦτ' ἐπιφέρει ἀλλὰ τοῦναντίον, ὥς ἀφι-
 κομένου ἐξ Ἡλίδος Αἰτωλοῦ καὶ τοῖς πολέμοις κρα-
 6 τοῦντος αὐτῶν οἱ Κουρήτες ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἰδιον ἢ τῷ πολέμῳ
 κρατηθῆναι καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν; τοῦτο δὲ καὶ τὸ
 ἐπίγραμμα μυρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἡλείοις· ὁ γὰρ „Αἰ-
 τωλός“ φησί „κτήσατο Κουρήτιν γῆν δορὶ πολλὰ κα-
 10 „μῶν.“

Ἰσως δὴ τις ἂν φαίη λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν 4
 Αἰτωλίαν ἀφ' οὗ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχε μετὰ τὴν Αἰτω-
 λοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφήρηται καὶ [τούτου] τοῦ νοή-
 ματος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸ μὲν πλείστον
 16 τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς τοῦτο εἶ-
 ναι τὸ τῶν Ἐπειῶν, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον
 Αἰολέων τῶν ἅμα Βοιωτοῖς ἐκ Θετταλίας ἀναστάντων
 κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν. ἂρ' οὖν ἐστι
 [πιστὸν] χωρὶς πολέμου τὴν ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας
 20 συγκαταναεῖμασθαι τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινω-
 νίας τοιαύτης; ἢ τοῦτο μὲν οὐ πιστόν, τὸ δὲ κρατου-
 μένοις τοῖς ὅπλοις ἐπ' ἰσοῖς συμβῆναι πιστόν; τί οὖν
 ἄλλο πόρθησις ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις; καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δ' εἰρηκεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἐπελθόντας Ταν-
 25 τας ἰστορεῖσθαι καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομέ-
 νους· ὁ δ' ὥσπερ καταφωθικῶς ἐπιλέγει διότι ταῦτα
 καὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ἤ τι τῶν
 πραγμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον ἢ ψευδῇ δό-
 ξαν ἔχον.

30 Τοιοῦτος δ' ὢν Ἐφορος ἐτέρων ὅμως κρείττων^{C.465}
 5

ἔστι· καὶ αὐτὸς ὁ ἰσπουδασμένως οὕτως ἐπαινέσας αὐ-
τὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς
μὲν Εὐδοξον, κάλλιστα δ' Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ
κτίσεων συγγενειῶν μεταναστάσεων ἀρχηγετῶν, ἡμεῖς
„δὲ“ φησί „τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν καὶ περὶ θέσεως 5
„τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότα-
„τον χωρογραφία.“ ἀλλὰ μὴν σύ γε, ὦ Πολύβιε, ὁ τὰς
λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰς-
άγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν
τοῖς Ἑλληνικοῖς, * καὶ διδοῖς εὐθύνας τὰς μὲν Ποσει- 10
δωνίῳ τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι. καὶ
ἡμῖν οὖν συγγνώμην . . . καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ παρὰ
τῶν τοιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν ἐάν
τι πταίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐὰν τὰ πλείω τῶν εἰρημέ-
νων ἑτέροις ἄμεινον λέγωμεν ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' 15
ἄγνοιαν προστιθῶμεν.

- 6 Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν
ἑγγυτέρῳ ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων
ἱστορίας τὰ δ' ἀπωτέρῳ· ἑγγυτέρῳ μὲν τὰ τοιαῦτα
οἷα προεῖρηται, ὅτι τὴν χώραν ἣ νῦν Αἰτωλία καλεῖται 20
Κουρήτες ὥκουν, ἐλθόντες δ' οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτω-
λοῦ τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ
τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρωνίαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμέ-
νην καὶ Κουρήτιν προσαγορευομένην Αἰολεῖς ἐπελ-
θόντες ἀφείλοντο, τοὺς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀρ- 25
χέμαχος δ' ὁ Εὐβοεύς φησι τοὺς Κουρήτας ἐν Χαλκίδι
συνοικῆσαι, συνεχῶς δὲ περὶ τοῦ Ἀηλάντου πεδίου
πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμοι τῆς κόμης ἐδράτ-
τοντο τῆς ἔμπροσθεν καὶ κατέσπων αὐτοὺς, ὅπισθεν
κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ 30
καὶ Κουρήτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι
δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευ-

- ρῶνα χωρία τοὺς πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου διὰ τὸ
 ἀκούρους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς Ἀκαρνανας καλέσαι·
 ἔτι οἱ δ' ἀπὸ ἥρωος τοῦνομα σχεῖν ἐκάτερον τὸ φύλον·
 οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρήτας ὀνο-
 5 μασθῆναι τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρωῶνος, εἶναι τε
 φύλόν τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφειὺς καὶ Ἀγραῖους
 καὶ Εὐρυτᾶνας καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰ-
 τωλίας δέχα διηρημένης τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν
 Οἰνέα ἔχειν φασί, τῆς δὲ Πλευρωνίας μέρος μὲν τι καὶ
 10 τοὺς Πορθαονίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄργιον, εἶπερ
 „ᾧκειον ἐν Πλευρωῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ ἐπι-C.466
 κρατεῖν μέντοι Θέστιον τῆς Πλευρωνίας, τὸν πενθε-
 ρὸν τοῦ Οἰνέως Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν
 Κουρήτων· πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς Θεστιάδαις
 15 πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὡς μὲν ὁ ποιητής „ἀμφὶ
 σὺδὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι“ κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου
 μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἰκὸς περὶ μέρος τῆς χώρας,
 οὕτω δὴ λέγεται „Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
 „μενεχάρμαι.“ ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.
 20 Τὰ δ' ἀπωτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ γ
 διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταὐτὸν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγό-
 μενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρήτων λέγε-
 ται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ
 τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει,
 25 ἔοικε δὲ μᾶλλον τῷ περὶ Σατύρων καὶ Σειληνῶν καὶ
 Βακχῶν καὶ Τιτύρων λόγῳ· τοιοῦτους γάρ τινες δαί-
 μονας ἢ προκόλους θεῶν τοὺς Κουρητάς φασιν οἱ πα-
 ραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρυγία, ἱερουργίαις τιδὲν
 ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν μυστικαῖς ταῖς δ' ἄλλαις περὶ
 30 τε τὴν τοῦ Διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ τοὺς
 τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ὀργιασμοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ
 τοῖς περὶ τὴν Ἰθὴν τὴν Τρωικὴν τόποις. τοσαύτη δ'

ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐ-
τοὺς τοῖς Κουρήσι τοὺς Κορύβαντας καὶ Καβείρους
καὶ Ἰδαίους δακτύλους καὶ Τελχίνας ἀποφαινόντων,
τῶν δὲ συγγενεῖς ἀλλήλων καὶ μικρὰς τινὰς αὐτῶν
πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων, ὥς δὲ τύπῳ 5
εἰπεῖν καὶ κατὰ τὸ πλεόν, ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς
τινας καὶ βακχικούς καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ θο-
ρύβου καὶ ψόφου καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ
ὄπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήττοντας κατὰ τὰς
ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων, [ᾧς]τε καὶ τὰ ἱερὰ 10
τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε καὶ τῶν Σαμο-
θράκων καὶ τὰ ἐν Ἀθήνῃ καὶ ἄλλα πλείω διὰ τὸ τοὺς
προκόλους λέγεσθαι τοὺς αὐτοὺς. ἔστι μὲν οὖν θεο-
λογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπισκίψεως καὶ οὐκ
ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας. 15

- 8 Ἐπεὶ δὲ δι' ὁμωνυμίαν τῶν Κουρήτων καὶ οἱ ἱστο-
ρικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια, οὐδ' ἂν αὐτοὺς
ὀκνήσαιμ' ἂν εἰπεῖν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεόν ἐν παραβά-
σει, προσθεὶς τὸν οἰκτεῖον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον.
καίτοι τινὲς καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκείνοις, 20
καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονται τινος πιθανοῦ· θηλυσταλοῦν-
τας γὰρ ὥς αἱ κόραι τοῦνομα σχεῖν τοῦτο τοὺς περὶ
τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καὶ τινὰ τοιοῦτον ξη-
λον ἐν τοῖς Ἑλλήσι, καὶ Ἰάονας ἐλκεχίτωνας εἰρησθαι
C.467 [καὶ κρώβυλον καὶ τέττιγα ἐμπλέκεσθαι], καὶ τοὺς περὶ 25
Λεωνίδα κτενιζομένους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην,
καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ
μάχῃ θαυμασθῆναι. ἀπλῶς δ' ἡ περὶ τὰς κόμας φιλο-
τεχνία συνέστηκε περὶ τε θρέφιν καὶ κουράν τριχός,
ἄμφω δὲ κόραις καὶ κόροις ἐστὶν οἰκτεῖα, ὥστε πλεονα- 30
χῶς τὸ ἐτυμολογεῖν τοὺς Κουρήτας ἐν εὐπόρῳ κεῖται.
αἰκὸς δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσχημένων

οὕτω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν, ἐκεί-
 νων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ
 τοῖς στρατιωτικωτέροις ἐτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον
 5 ἔχουσιν, ὥσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρήτας λεχθή-
 ναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω καὶ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ.
 καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω προσηγό-
 ρευσσε, „κρινάμενος κούρητας ἀριστήας Παναχαιῶν, δῶ-
 „ρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν, ὅσς' Ἀχιλλεὶ χθιζοὶ ὑπέ-
 „στημεν“ καὶ πάλιν „δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.“
 10 περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρήτων ἐτυμολογίας ταῦτα.

Τὸ δ' εἰς ἐν συμφέρεσθαι τὰ τοσαῦτα ὀνόματα καὶ 9
 τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ νῦν
 ἐπισκεπτέον. κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ
 τῶν βαρβάρων ἐστὶ τὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως
 15 ἑορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῷ τὰς
 δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μὴ, καὶ τὰς
 μὲν μυστικῶς τὰς δὲ ἐν φανερῷ· καὶ τοῦθ' ἡ φύσις
 οὕτως ὑπαγορεύει. ἢ τε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει
 ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, * τὸν δὲ ὧντως
 20 νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὃ τε ἐνθουσιασμὸς ἐπί-
 πνευσὶν τινα θεῖαν ἔχειν δοκεῖ καὶ τῷ μαντικῷ γένει
 πλησιάζειν· ἢ τε κρύψις ἡ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνο-
 ποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγου-
 σαν ἡμῶν τὴν αἰσθησιν· ἢ τε μουσικὴ περὶ τε ὄρχησιν
 25 οὔσα καὶ ὁυθμὸν καὶ μέλος ἡδονῇ τε ἅμα καὶ καλλι-
 τεχνίᾳ πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην
 αἰτίαν. εὐ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους
 τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς ὅταν εὐεργετῶσιν·
 ἅμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον

10. post ταῦτα: ἡ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις στρατιωτικὴ, καὶ ἡ
 πυρρὴ γὰρ δηλοῖ καὶ ὁ Πύρριχος, ὃν φασιν εὐρετὴν εἶναι τῆς τοι-
 αύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ στρατιωτικά.

δὲ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἐορτάζειν καὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ μουσικῆς ἀπτεσθαι· μὴ γὰρ εἰ τις ἐκπτώσις πρὸς τὸ χεῖρον [γρ]γένηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδυπαθείας τρε-
C.468πόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ θυμέλαις καὶ σκηναῖς καὶ ἄλλοις τοιοῦτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα, ὅ
ἀλλ' ἢ φύσις ἢ τῶν παιδευμάτων ἐξεταξέσθω τὴν ἀρ-
χὴν ἐνθ' ἐνδεῆ ἔχουσα.

- 10 Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσε Πλάτων καὶ ἐτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, πᾶν τὸ μουσι- 10 κὸν εἶδος θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. οὕτω δὲ καὶ αἱ Μοῦσαι θεαὶ καὶ Ἀπόλλων μουσηγέτης καὶ ἡ ποιητικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσιν, ὥς πᾶν τὸ ἐπανορθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὂν. οἱ μὲν οὖν 15 Ἕλληνες οἱ πλεῖστοι τῷ Διονύσῳ προσέθεσαν καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἑκάτῃ καὶ ταῖς Μούσαις καὶ Δήμητρι, νῆ Δία, τὸ ὀργιαστικὸν πᾶν καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικὸν καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικόν, Ἰακχόν τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν 20 μυστηρίων, τῆς Δήμητρος δαίμονα· δένδροφορίαι τε καὶ χορεῖαι καὶ τελεταὶ κοιναὶ τῶν θεῶν εἰσι τούτων· αἱ δὲ Μοῦσαι καὶ ὁ Ἀπόλλων αἱ μὲν τῶν χορῶν προεσ-
στᾶσιν ὁ δὲ καὶ τούτων καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν· πρό-
πολοι δὲ τῶν Μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι πάντες, καὶ 25 ἰδίως οἱ μουσικοί, τοῦ δ' Ἀπόλλωνος οὗτοί τε καὶ οἱ περὶ μαντικὴν, Δήμητρος δὲ οἳ τε μύσται καὶ δαδούχοι καὶ ἱεροφάνται, Διονύσου δὲ Σειληνοί τε καὶ Σάτυροι καὶ Τίτυροι καὶ Βάκχαι, Αἰῆναι τε καὶ Θυαῖαι καὶ Μι-
μαλλόνες καὶ Ναῖδες καὶ Νύμφαι προσαγορευόμεναι. 30
- 11 Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἱερὰ ἰδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὀργιασμοῦ καὶ τοιούτων προπό-

λων οἱοι περὶ τὸν Διόνυσόν εἰσιν οἱ Σάτυροι· τούτους
 δ' ὠνόμαζον Κουρῆτας, νέους τινὰς ἐνόπλιον κίνησιν
 μετ' ὀρχήσεως ἀποδιδόντας, προστησάμενοι μῦθον
 τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνον
 5 εἰσάγουσιν εἰθισμένον καταπίνειν τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς
 γενέσεως εὐθύς, τὴν δὲ Ῥέαν πειρωμένην ἐπικρύπτε-
 σθαι τὰς ὠδῖνας καὶ τὸ γεννηθὲν βρέφος ἐκποδῶν ποι-
 εῖν καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν, πρὸς δὲ τοῦτο συνερ-
 γοὺς λαβεῖν τοὺς Κουρῆτας, οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ
 10 τοιούτων ἄλλων ψόφων καὶ ἐνοπλίου χορείας καὶ θο-
 ρύβου περιέποντες τὴν θεὸν ἐκπλήξειν ἐμελλον τὸν
 Κρόνον καὶ λήσειν ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα, τῇ
 δ' αὐτῇ ἐπιμελείᾳ καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδί-
 δοσθαι· ὥσθ' οἱ Κουρῆτες ἦτοι διὰ τὸ νέοι καὶ κόροι
 15 ὄντες ὑπουργεῖν ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν Δία (λέγε-
 ται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἡξιώθησαν τῆς προσηγο-
 ρίας, ὅλονεϊ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ τὸν Δία. οἱ μὲν 469
 οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ὀργιασμούς.

Οἱ δὲ Βερέκυντες Φρυγῶν τι φῦλον καὶ ἀπλῶς οἱ 12
 20 Φρύγες καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἰδην κατοικοῦντες
 Ῥέαν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμῶσι καὶ ὀργιάζουσι ταύτῃ, μη-
 τέρα καλοῦντες θεῶν καὶ Ἀγδιστιν καὶ Φρυγίαν θεὸν
 μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰθαίαν καὶ Δινδυμήνην
 καὶ Σιπυληνὴν καὶ Πεσσινουντίδα καὶ Κυβέλην [καὶ
 25 Κυβήβην]. οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς προπόλους αὐτῆς ὁμο-
 νύμως Κουρῆτας λέγουσιν, οὐ μὲν γε ἀπὸ τῆς αὐτῆς
 μυθοποιίας, ἀλλ' ἐτέρους ὥς ἂν ὑπουργοὺς τινας, τοῖς
 Σατύροις ἀνὰ λόγον· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας
 καλοῦσι.

30 Μάρτυρες δ' οἱ ποιηταὶ τῶν τοιούτων ὑπονοειῶν· 13
 ὅ τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ οὐ ἡ ἀρχὴ „πρὶν
 „μὲν εἶπε σχοινοτένεια τ' ἀοιδὰ διθυράμβων,“ μνη-

σθεις τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε παλαιῶν
καὶ τῶν ὕστερον, μεταβὰς ἀπὸ τούτων φησί „σοὶ μὲν
„κατάρχειν, μαῖτερ μεγάλα, πάρα ῥόμβοι κυμβάλων,
„ἐν δὲ κεχλάδειν κρόταλ', αἰθομένα τε δᾶς ὑπὸ ξαν-
„θαῖσι πεύκαις,“ τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυ- 6
σον ἀποδειχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἑλλήσι καὶ τῶν
παρὰ τοῖς Φρυγῇ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοι-
κειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ πα-
ραπλήσια ποιεῖ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Αὐδία συμ-
φέρων διὰ τὸ ὁμορον „ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τρωῶλον, ἔρυμα 10
„Αὐδίας, θιάσος ἐμὸς γυναῖκες, [ἄς ἐκ βαρβάρων ἐκό-
„μισα παρὲδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοί, αἰρεσθε τὰ-
„πιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν τύμπανα, ῥέας τε μητρὸς
„ἐμά θ' εὐρήματα.“] καὶ πάλιν „ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαί-
„μων [τελειτὰς θεῶν εἰδώς], βιοτὰν ἀγιστεύει. τὰ τε 15
„ματρὸς μεγάλας ὄργια Κυβέλας θεμιστεύων ἀνὰ θύρ-
„σοι' τε τινάσσων, κισσῷ [τε] στεφανωθεὶς [Διόνυ-
„σον] θεραπεύει. ἴτε Βάκχαι, [ἴτε Βάκχαι,] βρόμιον
„παῖδα θεῶν θεοῦ Διόνυσον κατάγουσαι Φρυγίων ἐξ
„ὀρέων Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγνιάς.“ πάλιν δ' 20
ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει τούτοις „ὦ θα-
„λάμευμα Κουρήτων, ξάθεοί τε Κρήτας διογενέτορες
„ἐναυλοὶ, ἐνθα τρικύρουθες ἄντροις βυρσότονον κύ-
C.470 „κλωμα τόδε μοι Κορύβαντες εὐρον. ἀνὰ δὲ βακχεῖα
„συντόνῳ κέρασαν ἀδυβόα Φρυγίων αὐλῶν πνεύματι, 25
„ματρὸς τε ῥέας εἰς χεῖρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι
„Βακχᾶν, παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι ματέρος ἐξα-
„νύσαντο ῥέας. εἰς δὲ χορεύματα προσήψαν τριετη-
„ρίδων, αἷς χαίρει Διόνυσος.“ καὶ ἐν Παλαμήδει φη-
σὶν ὁ χορὸς „οὐ σὺν Διονύσῳ * κωμᾶν, ὃς ἄν' Ἴδαν 30
„τέρπεται σὺν ματρὶ φίλα τυμπάνων ἰάχοις.“

14 Καὶ Σειληνὸν καὶ Μαρσύαν καὶ Ὀλυμπον συνά-

γοντες εἰς ἕν καὶ εὐρετὰς αὐλῶν ἱστοροῦντες πάλιν
καὶ οὕτως τὰ Διονυσιακὰ καὶ Φρυγία εἰς ἕν συμφέ-
ρουσι, τὴν τε Ἰδην καὶ τὸν Ὀλυμπον συγκεχυμένως
πολλάκις ὥς τὸ αὐτὸ ὄρος κτυποῦσιν. εἰσὶ μὲν οὖν λό-
5 φοι τέτταρες Ὀλυμποὶ καλούμενοι τῆς Ἰδῆς κατὰ τὴν
Ἀντανδρίαν, ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσὸς Ὀλυμπος, ὁμορος
μὲν οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἰδῇ. ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιή-
σας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα
ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολει-
10 φθῆναι βουλόμενον τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηναίαν χά-
ριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον „σὺ δ' αὖθι μί-
„μνωνπον κατ' Ἰθαίαν χθόνα ποίμνας Ὀλύμπου συν-
„αγαγὼν θυηπόλει.“

Τῷ δ' αὐλῷ καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβά- 15
λων καὶ τυμπάνων καὶ ταῖς ἐπιβοήσῃσι καὶ εὐαρμοῖς
καὶ ποδοκρουστίαις οἵκετα ἐξεύροντο καὶ τινα τῶν
ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους καὶ χορευτὰς καὶ θερα-
πεντὰς τῶν ἱερῶν ἐκάλουν, Καβείρους καὶ Κορύβαν-
τας καὶ Πᾶνας καὶ Σατύρους καὶ Τιτύρους καὶ τὸν
20 θεὸν Βάκχον καὶ τὴν Πέαν Κυβέλην καὶ Κυβήβην καὶ
Δινδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτοὺς. καὶ ὁ Σαβά-
ξιος δὲ τῶν Φρυγιακῶν ἔστι καὶ τρόπον τινὰ τῆς μη-
τρὸς τὸ παιδίον παραδοὺς τὰ τοῦ Διονύσου καὶ αὐτός.

Τούτοις δ' ἔοικε καὶ τὰ παρὰ τοῖς Θραξὶ τὰ τε Κο- 16
25 τύττια καὶ τὰ Βενθίδεα, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικά τὴν
καταρχὴν ἔσχε. τῆς μὲν οὖν Κότυς τῆς ἐν τοῖς Ἠδω-
νοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων.
εἰπὼν γάρ „σιμνὰ Κότυς“ ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς „ὄρεια δ'
„ὄργαν' ἔχοντες,“ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθέως
30 ἐπιφέρει „ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων, τόρνου
„κάματον, δακτυλόδικτον πέμπλησι μέλος, μανίας
„ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν· ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτο-

- C.471₃βελ. " καὶ πάλιν „ψαλμὸς δ' ἀλαλάξει· ταυρόφθογγοι
 „δ' ὑπομυκῶνται ποθὲν ἐξ ἀφανοῦς φοβεροὶ μῆμοι,
 „τυπάνου δ' εἰκὼν ὥσθ' ὑπογαίου βροντῆς φέρεται
 „βαρυταρβής.“ ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ
 οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρακῶν ἀποι- 5
 κοί εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκείθεν μετενενέχθαι. καὶ
 τὸν Διόνυσον δὲ καὶ τὸν Ἥδωνόν Λυκοῦργον συνά-
 γοντες εἰς ἓν τὴν ὁμοιοτροπίαν τῶν ἱερῶν αἰνίσσονται.
- 17 Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ὀρθοῦ καὶ τῶν ὀρ-
 γάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενό- 10
 μισται. δῆλον δ' ἐκ τε τῶν τόπων ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι
 τετίμηνται· Πιερίᾳ γὰρ καὶ Ὀλύμπῳ καὶ Πίμπλῳ καὶ
 Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θράκῃα χωρία καὶ ὄρη, νῦν
 δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τὸν τε Ἐλικῶνα καθιέρωσαν
 ταῖς Μούσαις Θράκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, 15
 οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων νυμφῶν ἄντρον κα-
 θιέρωσαν. οἳ τ' ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς
 Θράκες λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυ-
 ρις, καὶ τῷ Εὐμόλπῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε, καὶ οἱ τῷ
 Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερῶσαντες μέχρι τῆς 20
 Ἰνδικῆς ἐκείθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρου-
 σιν· καὶ ὁ μὲν τίς φησὶν „κιθάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσω“, ὁ
 δὲ τοὺς αὐλοὺς Βερεκυντίους καλεῖ καὶ Φρυγίους· καὶ
 τῶν ὀργάνων ἓνα βαρβάρως ὀνόμασται νάβλας καὶ
 σαμβύκη καὶ βάρβιτος καὶ μαγάδις καὶ ἄλλα πλείω. 25
- 18 Ἀθηναῖοι δ' ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενούντες
 διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεοὺς. πολλὰ γὰρ
 τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδίξαντο ὥστε καὶ ἐκωμωδή-
 θησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θράκῃα καὶ τὰ Φρύγια. τῶν μὲν
 γὰρ Βενδιδείων Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων 30
 Δημοσθένους διαβάλλων τὴν Αἰσχίνου μητέρα καὶ αὐ-
 τὸν ὡς τελούσῃ τῇ μητρὶ συνόντα καὶ συνδιασεύοντα

καὶ ἐπιφθεγγόμενον „εὐοὶ σαβοῦ“ πολλάκις καὶ „ῥης
 „ἄττης [ἄττης] ῥης.“ ταῦτα γὰρ ἐστὶ σαβάζια καὶ
 μητρώα.

- Ἔτι δ' ἂν τις καὶ ταῦτα [εὐροὶ] περὶ τῶν δαιμόνων 19
 5 τούτων καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι οὐ
 πρόπολοι θεῶν μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγο-
 ρεύθησαν. Ἡσίοδος μὲν γὰρ *Ἐκ τέρω καὶ τῆς Φο-
 ρωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησὶν
 „ἐξ ὧν οὐρεια Νύμφαι θεαὶ [ἐξ]εγένοντο, καὶ γένος
 10 „οὔτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμυχανοεργῶν, Κουρήτες
 „τε θεοὶ φιλοπαίγμονες ὀρχηστήρας.“ ὁ δὲ τὴν Φο-
 ρωνίδα γράφας ἀνλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρήτας C.472
 λέγει, ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκάσπιδας· οἱ δ' οὐ
 τοὺς Κουρήτας, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκεί-
 15 νους δὲ Κρήτας, περιθέσθαι δ' ὅπλα χαλκᾶ-πρώτους
 ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλκιδέας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ
 δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέα δοθῆναι προκόλους ἐνόπλους
 τοὺς Κορύβαντας ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους, οἱ
 δ' ἐκ Κόλχων φασίν. ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ
 20 Κουρήτες Διὸς τροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς
 Κρήτην ἐκ Φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ
 δὲ Τελχίνων ἐν Ῥόδῳ ἐννέα ὄντων τοὺς Ῥέα συνακο-
 λουθήσαντας εἰς Κρήτην καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαν-
 τας Κουρήτας ὀνομασθῆναι· Κύρβαντα δὲ τούτων
 25 ἑταῖρον Ἰεραπύττης ὄντα κτίσθην παρὰ τοῖς Ῥοδίοις
 παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις ὥστε λέγειν, ὥς
 εἰεν Κορύβαντες δαίμονες τινες Ἀθηνᾶς καὶ Ἥλιου
 παῖδες. ἔτι δὲ Κρόνου τινές, ἄλλοι δὲ Διὸς καὶ Καλ-
 λιόπης φασὶ τοὺς Κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κα-
 30 βείροις ὄντας, ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς Σαμοθράκην

καλουμένην πρότερον *Μελίτην*, τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

- 20 Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος ὁ τοὺς μύθους συναγαγὼν τούτους, ὥς μηδεὶς ἐν Σαμοθράκῃ μυστικοῦ λόγον περὶ Καβείρων λεγομένου, παρατίθη-
σιν ὁμοίως καὶ Στησιμβρότου τοῦ Θασίου δόξαν, ὥς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἰερά τοῖς Καβείροις ἐπιτελοῖτο· κα-
λεῖσθαι δὲ φησιν αὐτοὺς ἐκαῖνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν
τῇ Βερεκυντία Καβείρου. οἱ δ' Ἐκάτης προπόλους
νομίζουσι τοὺς Κουρήτας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κορύβα- 10
σιν ὄντας. φησὶ δὲ πάλιν ὁ Σκήψιος ἐν τῇ Κρήτῃ
τὰς τῆς Ῥέας τιμὰς μὴ νομίζεσθαι μηδὲ ἐπιχωριά-
ζειν, ὑπεναντιούμενος τῷ τοῦ Εὐριπίδου λόγῳ, ἀλλ'
ἐν τῇ Φρυγίᾳ μόνον καὶ τῇ Τρωάδι, τοὺς δὲ λέγοντας
μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὴν 15
τῶν τόπων ὁμωνυμίαν συμπράξει τυχὸν ἴσως αὐτοῖς·
Ἰδὴ γὰρ τὸ ὄρος τό τε Τρωικὸν καὶ τὸ Κρητικόν, καὶ
Δίκτη τόπος ἐν τῇ Σκηψίᾳ καὶ ὄρος ἐν Κρήτῃ· τῆς δὲ
Ἰδῆς λόφος Πύτνα... ἀφ' οὗ Ἰεράπυτνα ἢ πόλις, Ἰπο-
κόρωνά τε τῆς Ἀδραμυττηνῆς καὶ Ἰποκορώνιον ἐν 20
Κρήτῃ, Σαμῳνιὸν τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νή-
σου καὶ πεδίων ἐν τῇ Νεανδρίδι καὶ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ.

- 21 Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ Καβειροῦς καὶ Ἡφαί-
στου Κάμιλλον λέγει, τοῦ δὲ τρεῖς Καβείρους, * οἷς
νύμφας Καβειρίδας· Φερεκύδης δ' ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ 25
Ῥητίας Κύρβαντας ἐννέα, οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν Σα-
μοθράκῃ· ἐκ δὲ Καβειροῦς τῆς Πρωτέως καὶ Ἡφαί-
στου Καβείρους τρεῖς καὶ νύμφας τρεῖς Καβειρίδας,
C.473 ἐκατέρους δ' ἰερά γίνεσθαι. μάλιστα μὲν οὖν ἐν Ἰμ-
βρω καὶ Ἀήμῳ τοὺς Καβείρους τιμᾶσθαι συμβέβη- 30
κεν, ἀλλὰ καὶ ἐν Τροίᾳ κατὰ πόλεις· τὰ δ' ὀνόματα
αὐτῶν ἐστὶ μυστικά. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν Μέμφει λέ-

γει τῶν Καβείρων ἱερὰ καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου, διαφθεῖραι δ' αὐτὰ Καμβύσῃν. ἔστι δ' αἰκητὰ τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς, τό τε Κορυβαντεῖον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρείᾳ χάσρας ἐγγὺς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκηψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρήεντα καὶ κώμην ὁμώνυμον καὶ ἔτι χεῖμαρρον Αἰθαλόεντα. πιθανὸν δέ φησιν ὁ Σκήψιος, Κουρήτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἱ περὶ τὰς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἀγιστείας πρὸς ἐνόπλιον ὄρχησιν ἦθροι καὶ κόροι τυγχάνουσι παρελημμένοι. καὶ Κορύβαντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὄρχηστικῶς, οὓς καὶ βητάρμονας λέγει ὁ ποιητής „δεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι.“ τῶν δὲ Κορυβάντων ὄρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν ὄντων καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιάν φασιν.

Δακτύλους δ' Ἰδαίους φασί τινες κεκληθῆναι τοὺς 22 πρῶτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἰδὴν ὑπωρείας· πόδας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ 20 ἄκρα τῶν ὄρων· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶσαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ περὶ τὴν Ἰδὴν . . . . . Σοφοκλῆς δὲ οἶσται πάντες τοὺς πρῶτους ἄρσενας γενέσθαι, οἱ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρῶτοι καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, πάντες 25 δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ δακτύλους κληθῆναι. ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν ἀπόροις ἄπορα συνάπτοντες, διαφόροις δὲ καὶ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάζουσι τινὰ καὶ Λαμναμενέα καὶ Ἡρακλέα καὶ Ἀχμονα· καὶ 30 οἱ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἰδῆς οἱ δὲ ἐποίκους, πάντες δὲ σίδηρον εἰργάσθαι ὑπὸ τούτων ἐν Ἰδῇ πρῶτόν φασι, πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασιν καὶ περὶ τὴν μητέρα

τῶν θεῶν καὶ ἐν Φρυγίᾳ ἀκηκότας περὶ τὴν Ἰδην, Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας τῆς Τροίας ἐκπεπορημένους. ὑπονοοῦσι δὲ τῶν Ἰδαίων δακτύλων ἐκγόνους εἶναι τοὺς τε Κουρήτας καὶ τοὺς Κορύβαντας· τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄνδρας Ἰδαίους δακτύλους κληθῆναι, τούτων δ' ἀπογόνους φασὶ Κουρήτας ἐννέα γενέσθαι, τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνώσασαι τοὺς Ἰδαίους καλουμένους δακτύλους.

10

C.474

23

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων καίπερ ἤκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ θεολογικοῦ γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. πᾶς δὲ ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους, αἰνυτομένων τῶν παλαιῶν ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς περὶ τῶν πραγμάτων καὶ προστιθέντων αἰ τοῖς λόγοις τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ ῥᾶδιον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθεομένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπορώτερον ἂν τις δύναιτο εἰκάσειν ἐξ αὐτῶν ἀληθές· οἷον τὰς ὀρειβασίας τῶν περὶ τὸ θεῖον σπουδαζόντων καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς εἰκότως μυθεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καθ' ἣν καὶ οὐρανίους νομίζουσι τοὺς θεοὺς καὶ προνοητικοὺς τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὀρειβασίᾳ τὸ μεταλλευτικὸν καὶ τὸ θηρευτικὸν [καὶ] ζητητικὸν τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές, τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν καὶ θρησκείας καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν καὶ γοητεία ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μά- λιστα τὸ περὶ τὰς Διονυσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφικάς. ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

30

Ἐπεὶ δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νή- 4
 σων τῶν τε ἄλλων διηλθον καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ
 κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς
 ῥητέον (καὶ γὰρ αὕτη τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ) καὶ εἰ
 5 τις περὶ τὴν Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἱ τε Κυκλάδες
 εἰσὶ καὶ αἱ Σποράδες, αἱ μὲν ἄξιαι μνήμης αἱ δ' ἀση-
 μότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὖ- 2
 δοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἰδρῦσθαι·
 10 δεῖ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ κεῖσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρη-
 ναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι τῆς Λα-
 κωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω· κλύεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν
 τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ
 15 δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτοντι πρὸς τὸ Αἰ-
 γύπτιον πέλαγος. τῶν δὲ ἄκρων τὸ μὲν ἐσπερίον ἐστὶ
 τὸ περὶ Φαλάσαρνα, πλάτος ἔχον διακοσίων πον στα-
 δίων καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον (ὧν τὸ μὲν
 νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον τὸ δ' ἄρκτικὸν Κίμα-
 20 ρος), τὸ δ' ἑφ' ὅν τὸ Σαμῶνιόν ἐστιν ὑπερπίπτον τοῦ
 Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἑω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὅν φησιν ἀκριβοῦν 3
 Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορίζειται μήκει
 μὲν πλειόνων ἢ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων, 475
 25 πλάτει δὲ * ὑπὸ τὸ μέγεθος, ὥσθ' ὁ κύκλος κατὰ τοῦ-
 τον γίνοιτ' ἂν πλεον ἢ πεντακισχίλιοι στάδιοι· Ἀρτε-
 μίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατὸν φησιν. Ἰερῶ-
 νυμος δὲ μῆκος δισχιλίων φήσας τὸ δὲ πλάτος ἀνώμα-
 λον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον ἢ ὅσων Ἀρ-
 30 τιμίδωρος. κατὰ δὲ τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. . .

τὸ δὲ ἐνθεν ἰσθμὸς ἐστὶν ὥς ἑκατὸν σταδίων ἔχων κα-

τοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ Φοίνικα τὸν Λαμπέων· πλατυτάτῃ δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστί, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς στενωτέρου τοῦ προτέρου συμπίπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ῥόνες περὶ ἐξήκοντα σταδίων, τὸν ἀπὸ Μινώας τῆς Λυττίων εἰς Ἱεράπυτναν καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις. εἰτα πρόεισιν εἰς ὅξυ ἀκρωτήριον τὸ Σαμῶνιον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.

- 4 Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ θαλασσιὰ ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶνας εὐκάρπους. τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν πρὸς δύοσιν κα- 10
λεῖται Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταῦγέτου κατὰ τὸ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων καὶ ποιοῦντα ῥάχιν τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά. ἐν μίσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον ὄρος ὑψηλότετον τῶν ἐκεῖ, περιφε- 15
ρὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιοικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἑω λήγοντα.

- 5 Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυεῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ Κιμάρου 20
[ἐπὶ Ταίναρον] εἰςὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι (μεταξὺ δὲ Κύθηρα), ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴγυπτον τεττάρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, οἱ δὲ τριῶν φασι· σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἐτι ἐλαττόνων. Ἐρατοσθένους δ' ἀπὸ μὲν 25
τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου δισχιλίους φησὶν, ἐνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους. . . .

- 6 „Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη“ φησὶν ὁ ποιητής „ἐν μὲν Ἀχαιοί, ἐν δ' Ἑτεόκρητες μεγαλήτο-
„ρες, ἐν δὲ Κύδωνες, Δωριεῖς τε τριχάικες δῖοί τε 30
„Πελασγοί.“ τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἑω Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύδωνας, τὸ [δὲ]

νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνην Πραῖσον, ὅπου
 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερὸν τοὺς δ' ἄλλους ἰσχύον-
 τας πλέον οἰκῆσαι τὰ πεδία. τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας
 καὶ τοὺς Κύδωνας αὐτόχθονας ὑπάρχει εἰκός, τοὺς δὲ
 5 λοιποὺς ἐπήλυδας, οὓς ἐκ Θετταλίας φησὶν ἔλθειν Ἀν-
 δρων τῆς Δωριίδος μὲν πρότερον νῦν δὲ Ἐστιαιώτιδος
 λεγομένης· ἐξ ἧς ὠρμήθησαν, ὥς φησιν, οἱ περὶ τὸν
 Παρνασσὸν οἰκῆσαντες Δωριεῖς καὶ ἔκτισαν τὴν τε 476
 Ἐρινεὸν καὶ Βοιὸν καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὗ καὶ τριχάικας
 10 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἀν-
 δρωνος λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δω-
 ρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντος, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν
 Δωριέων ἀποικον Θετταλῶν· τριχάικας δὲ δέχονται
 ἥτοι ἀπὸ τῆς τριλοφίας ἢ ἀπὸ τοῦ τριχίνους εἶναι τοὺς
 15 λόφους.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μὲν, μέγι- 7
 σται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσὸς Γόρτυνα
 Κυδωνία. διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος
 ὑμνεῖ μεγάλην καλῶν καὶ βασιλείων τοῦ Μίνω καὶ οἱ
 20 ὕστερον. καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη
 τὰ πρῶτα, εἰτα ἐταπεινώθη καὶ πολλὰ τῶν νομίμων
 ἀφηρέθη, μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἰς τε Γόρτυναν καὶ
 Ἀύττον, ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα
 τὸ τῆς μητροπόλεως. καίται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα
 25 ἢ Κνωσσὸς τὸν ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων, μεταξὺ
 τῆς Λυκτίας καὶ τῆς Γορτυνίας, [διέχουσα τῆς μὲν Γορ-
 τύνης] σταδίους διακοσίους, τῆς δὲ Ἀύττου, ἣν ὁ ποιη-
 τῆς Ἀύκτον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἰκοσι· τῆς δὲ θαλάτ-
 τος Κνωσσὸς μὲν τῆς βορείου πέντε καὶ εἰκοσι, Γόρ-
 30 τυνα δὲ τῆς Λιβυκῆς ἐνενήκοντα, Ἀύττος δὲ καὶ αὐτὴ

15. post λόφους: εὐαμισολόφος.
 STRABO II.

τῆς Λιβυκῆς ὀγδοήκοντα. ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡρα-
κλειον ἢ Κνωσσός.

- 8 Μίνω δέ φασιν ἐπινείῳ χρήσασθαι τῷ Ἀμνισῷ,
ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερόν. ἐκαλεῖτο δ' ἡ Κνωσσός
Καίρατος πρότερον ὁμώνυμος τῷ παραρρέοντι πο- 5
ταμῷ. ἰστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι
σπουδαῖος θαλαττοκρατῆσαι τε πρῶτος, τριχῇ δὲ διε-
λὼν τὴν νῆσον ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πόλιν, τὴν
μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ . . . . .

10

καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου· καὶ αὐτὴ δ' ἐστὶ προσ-
βόρειος. ὥς δ' εἰρηκεν Ἔφορος, ζηλωτῆς ὁ Μίνως
ἀρχαίου τινὸς Ῥαδαμάνθυος δικαιοτάτου ἀνδρὸς ὁμο-
νύμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξη- 15
μερῶσαι δοκεῖ νομίμοις καὶ συνοικισμοῖς πόλεων καὶ
πολιτείαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν
τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. τοῦτον δὲ μιμούμε-
νος καὶ ὁ Μίνως δι' ἐννέα ἐτῶν, ὥς ἔοικεν, ἀναβαί-
νων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ διατρίβων ἐνθάδε, 20
ἀπῆει συντεταγμένα ἔχων παραγγέλματά τινα, ἃ ἔφα-
σκεν εἶναι προστάγματα τοῦ Διὸς· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ
τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι „ἐνθάδε Μίνως ἐννέω-
ρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς.“ τοιαῦτα δ'
εἰπόντος οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασι 25
λόγους ὑπεναντίους τούτοις, ὥς τυραννικός τε γέ-
C477ναιτο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος, τραγῶδοντες τὰ
περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν λαβύρινθον καὶ τὰ
Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλῳ.

- 9 Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει χαλεπὸν εἰπεῖν· 30
ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν
ξένων τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων τῶν δ' ἐπιχωρίων.

ὁ μέντοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῇ ὅτι [Ζεὺς] „πρῶτον Μίνωα τέκε „Κρήτην ἐπίουρον.“ ὑπὲρ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐτύγχανεν εὐνομου-
 5 μένη καὶ ξηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις Λακιδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ καὶ Ἐφορος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναγέγραphen· ὕστερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλείστον. μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρηνοὺς, οἱ
 10 μάλιστα ἐδῆσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοί εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ ληστήρια· τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κίλικες· κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι τὴν τε Κρήτην ἐκπολεμήσαντες καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν Κιλικῶν φρούρια. νῦν δὲ Κνωσσὸς καὶ Ῥωμαίων
 15 ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ ταῦτα, πόλεως οὐκ ἄλλο- 10
 τρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τὰνθρώπινα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας ἐκλειμμένων τῶν συμβολαίων τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Δορυ-
 20 λαος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικός, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς πολὺς ἦν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰοῦσιν, οὕτω τὴν νῆσον ἐχόντων Ῥωμαίων,
 25 συχνοῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ ληστήρια πληροῦσθαι συνέβαιnen. ἐπιδημοῦντος δὲ τοῦ Δορυλαίου κατὰ τύχην ἐνέστη πολέμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἰρεθεὶς δὲ στρατηγὸς καὶ κατορθώσας διὰ τα-
 30 χέων ἤρατο τιμὰς τὰς μεγίστας, καὶ ἐπειδὴ μικρὸν

- ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σινώπῃ, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ παιδία ἤκουσαν, ἀπογνοὺς τῶν ἐκεῖ κατέμεινεν [ἐν] τῇ Κνωσσῷ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακέτιδος γυναικὸς Στερόπης τοῦνομα δύο μὲν υἱεῖς Λαγέ-
 ταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρχαν ἐσχατόγη-
 ρων καὶ ἡμεῖς ἤδη εἶδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. θυεῖν δὲ ὄντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Μιθριδάτης ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ ἔνδεκα ἔτη γεγωνώς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταί-
 C.478 ρου Δορυλάος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτι-
 κοῦ Δορυλάου. ἀνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ἤρρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορυλαὸν ὥστ' οὐκ ἐκείνουν μόνον εἰς τιμὰς ἤγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελεῖτο καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῷ μετε-
 15 πέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέταν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἠνδρωμένοι, καὶ ἦκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῷ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε, καταλυθέντος δὲ
 20 (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων καὶ ἐταπεινώθησαν· ὀλιγωρήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια καὶ αὐτοὺς μυ-
 25 ρίας μεταβολὰς δεξαμένους.
- 11 Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦ-
 τος. μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύ-
 ναμιν ἢ τῶν Γορτυνίων πόλιν. συμπράττουσαί τε γὰρ ἀλλήλαις ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὐταὶ τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διέστησαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσ-
 30 θήκη δ' ἦν ἡ Κυδωνία μεγίστη ὁποτέρους προσγέ-
 νοιτο. καίται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις,

τὸ παλαιὸν μὲν ἰσως τετειχισμένη (καθάπερ καὶ Ὀμη-
 ρος εἶρηκε „Γόρτυνά τε τειχήεσσιν“), ὕστερον δ' ἀπο-
 βαλοῦσα τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων καὶ πάντα τὸν χρόνον
 μέινουσα ἀτειχιστος· καὶ γὰρ ὁ Φιλοπάτωρ Πτολε-
 5 μαῖος ἀρξάμενος τειχίζειν ὅσον ἐπὶ ὀγδοήκοντα στα-
 δίους παρῆλθε μόνον· ἀξιόλογον δ' οὖν ἐξεπλήρου
 ποτὲ κύκλον ἢ οἰκησιν ὅσον πεντήκοντα σταδίων· διέ-
 χει δὲ τῆς Λιβυκῆς θαλάττης κατὰ Λεβήνα τὸ ἐμπόριον
 αὐτῆς ἐνευήκοντα· ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ Μά-
 10 ταλον, διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. διαρρεῖ δ'
 αὐτὴν ὅλην ὁ Αἰθαῖος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβήνος ἦν Λευκοκόμας τε καὶ ὁ ἐραστής 12
 αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὓς ἱστορεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ
 περὶ ἐρωτος λόγῳ, ἄθλων ὧν ὁ Λευκοκόμας τῷ Εὐ-
 15 ξύνθετῳ προσέταξεν ἓνα φήσας εἶναι τοῦτον, τὸν ἐν
 Πράσῳ κύνα ἀναγαγεῖν αὐτῷ· ὅμοροι δ' εἰσὶν αὐτοῖς
 οἱ Πράσιοι, τῆς μὲν θαλάττης ἐβδομήκοντα Γόρτυνος
 δὲ διέχοντες ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα. εἰρηται δὲ ὅτι
 τῶν Ἐπειοκρήτων ὑπῆρχεν ἡ Πράσος καὶ διότι ἐνταῦθα
 20 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· καὶ γὰρ ἡ Δίκτη πλη-
 σίον, οὐχ ὥς Ἀρατος „ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίου.“ καὶ γὰρ
 χιλίους ἡ Δίκτη τῆς Ἰδῆς ἀπέχει, πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἀπ' αὐτῆς κειμένη, τοῦ δὲ Σαμωνίου ἑκατόν.
 μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τῆς Χερρονήσου ἡ Πρά-
 25 σος ἰδρυτο ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις· κα-
 τέσκαψαν δ' Ἰεραπύτνιοι. οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τὸν Καλλί-
 μαχον λέγειν φασίν, ὥς ἡ Βριτόμαρτις φεύγουσα τὴν
 Μίνω βίαν ἀπὸ τῆς Δίκτης ἄλοιτο εἰς ἀλίσκων δίκτυα,
 καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ μὲν Δίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυθωνια-
 30 τῶν προσαγορευθεῖη, Δίκτη δὲ τὸ ὄρος· οὐδὲ γὰρ
 ὅλως ἐκ γειτόνων ἐστὶ τοῖς τόποις τούτοις ἡ Κυθωνία,
 πρὸς δὲ τοῖς ἐσπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέρασι. τῆς

μέντοι Κυδωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερὸν ἐστὶν οὐ Δικταῖον ἀλλὰ Δικτύνναιον.

- 13 Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἴδρυνται βλέπουσα πρὸς τὴν Λακωνικὴν, διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον τῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος ὅλον ὀκτακοσίους στα- 5 δίους, Ἀπτεράς δὲ ὀγδοήκοντα, τῆς ταύτῃ δὲ θαλάττης τετταράκοντα. Ἀπτεράς δ' ἐπίνειόν ἐστι Κίσαμος πρὸς ἐσπέραν δ' ὁμοροῖ τοῖς Κυδωνιάταις Πολυρρήνιοι, παρ' οἷς ἐστὶ τὸ τῆς Δικτύννης ἱερὸν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὡς τριάκοντα σταδίους, Φαλασάρνης δὲ 10 ἐξήκοντα. κωμηδὸν δ' ᾧκουν πρότερον· εἰτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνόκησαν τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον βλέπον πρὸς μεσημβρίαν.
- 14 Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνφοκισμένων τριῶν τὴν λοιπὴν (Φαιστός δ' ἦν αὕτη) κατέσκαψαν Γορτύνιοι, τῆς 15 μὲν Γόρτυνος διέχουσιν ἐξήκοντα, τῆς δὲ θαλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Ματάλου τοῦ ἐπινείου τετταράκοντα τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. Γορτυνίαν δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαιστῷ „Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε.“ ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοῦς καθαροὺς ποιή- 20 σαντα διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. καὶ ὁ Λισσὴν δὲ τῆς Φαιστίας. Αὐττοῦ δέ, ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἡ λεγομένη Χερρόνησος, ἐν ᾗ τὸ τῆς Βριτομάρτεως ἱερὸν· αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ Μίλητός τε καὶ Λύκαστος, τὴν 25 δὲ χώραν τὴν μὲν ἐνδείμαντο Αὐττιοὶ τὴν δὲ Κνώσσιοι κατασκάψαντες τὴν πόλιν.
- 15 Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπολιν λέγοντος τὴν Κρήτην τὸ δὲ ἐνενηκοντάπολιν, Ἐφορος μὲν ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ὑπὸ τῶν 30

- Ἀλθαίμενει τῷ Ἀργείῳ συνακολουθησάντων Δωριέων· τὸν μὲν οὖν Ὀδυσσεύς λέγει ἐνενηκοντάπολιν ὀνομάσαι· οὗτος μὲν οὖν πιθανὸς ἐστὶν ὁ λόγος. ἄλλοι δ' ὑπὸ τῶν Ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῆναί φασι τὰς 5 δέκα· ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰ Τρωικά φησιν ὁ ποιητὴς ἐκατοντάπολιν ὑπάρχει τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτόν (ἐκ γὰρ τοῦ ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν τότε ὄντων τινὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσειᾷ, C. 480 ἡνίκα ἐνενηκοντάπολιν φράζει, καλῶς εἶχεν [ἄν] οὕτω 10 δέχεσθαι), οὔτ' εἰ συγχωρήσαιμεν τοῦτό γε, ὁ ἐξῆς λόγος σώζοιτ' ἄν. οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε μετὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰδομενέως εἰκὸς ἐστὶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλεις ἠφανίσθαι ταύτας· ὁ γὰρ ποιητὴς φήσας „πάντας δ' Ἰδομενεὺς 15 „Κρήτην εἰσήγαγ' ἐταίρους, οἳ φύγον ἐκ πολέμου, „πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα,“ καὶ τούτου τοῦ πάθους ἐμέμνητ' ἄν· οὐ γὰρ δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν ἀφανισμόν τῶν πόλεων ὁ μὴδενὶ συμμῖξας τῶν Ἑλλήνων μήτε κατὰ τὴν πλάνην μήθ' ὕστερον, ὁ δὲ καὶ συ- 20 στρατεύσας τῷ Ἰδομενεὶ καὶ συνανασσώθεις οὐκ ἔγνω τὰ συμβάντα οἰκοὶ αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον· εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἐταίρων, ἰσχυρὸς ἐπανῆλθεν, ὥστ' οὐκ ἐμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον ὅσον δέκα ἀφαιρεῖσθαι πόλεις αὐτόν.
- 25 Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἡ περιουσία. τῆς δὲ πολιτείας ἥς Ἐφορος ἀνέγραψε τὰ κυριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἄν ἔχοι. δοκεῖ δέ, φησὶν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγαθὸν τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν 30 τῶν κτησαμένων τὰ ἀγαθὰ, τὰ δ' ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρ-

12. ante εἰκός· ὡς 21. post αὐτῷ· κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν.

χόντων ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ' ἔχουσι
 ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστα-
 σίας αἰρομένης ἀπαντᾶν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ
 τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιταῶς ζῶσιν ἅπασιν οὔτε
 φθόρον οὔθ' ὕβριν οὔτε μῖσος ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς 5
 ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζομέ-
 νας ἀγέλας καλεῦσαι φοιτᾶν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς
 συσσιτίοις ἃ καλοῦσιν ἀνδρεῖα συσσιτεῖν, ὅπως τῶν
 ἰσῶν μετάσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι δημοσίᾳ
 τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν ἀλλ' ἀνδρείαν κρα- 10
 τεῖν ἐκ παίδων ὅπλοις καὶ πόνοις συντρέφειν, ὥστε
 καταφρονεῖν καύματος καὶ ψύχους καὶ τραχείας ὁδοῦ
 καὶ ἀνάντους καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μά-
 χαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικῇ καὶ ἐνο-
 πλίῳ ὀρχήσει, ἣν καταδειξαι Κουρήτα πρῶτον, ὥστε- 15
 ρον δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθείσαν ἀπ' αὐτοῦ πυρ-
 ρίχην, ὥστε μὴδὲ τὴν παιδίαν ἄμοιρον εἶναι τῶν πρὸς
 πόλεμον χρησίμων· ὥς δ' αὐτῶς καὶ τοῖς ῥυθμοῖς Κρη-
 τικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς φῦδὰς συντονωτάτοις οὖσιν
 C.481 οὓς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τοὺς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλ- 20
 λας τὰς ἐπιχωρίους φῦδὰς ἀνατιθέασι καὶ πολλὰ τῶν
 νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆ-
 σθαι, καὶ τῶν δώρων τιμιώτατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὅπλα.
 17 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τινων ὡς Λακωνικὰ εἶη τὰ πολλὰ
 τῶν νομιζομένων Κρητικῶν, τὸ δ' ἀληθὲς εὐρησθαι 25
 μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἡκριβωκέναι δὲ τοὺς Σπαρτιάτας,
 τοὺς δὲ Κρήτας ὀλιγορῆσαι, κακωθεισῶν τῶν πόλεων
 καὶ μάλιστα τῆς Κνωσσίων, τῶν πολεμικῶν· μῆναι δέ
 τινα τῶν νομίμων παρὰ Λυττίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ
 ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις μᾶλλον ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ 30
 καὶ τὰ Λυττίων νόμιμα ποιῆσθαι μαρτύρια τοὺς τὰ
 Λακωνικὰ πρεσβύτερα ἀποφαίνοντας· ἀποίκους γὰρ

ὄντας φυλάττειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθνη, ἐπεὶ ἄλλως
 γε εὐήθεις εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεστῶτας καὶ πολι-
 τευομένους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ
 εὖ δὲ ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστη-
 5 κότων τὰ παλαιὰ τεκμηριοῦσθαι δεῖν, εἰς τάναντία
 ἑκατέρων μεταπεπτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρό-
 τερον τοὺς Κρήτας, ὥστε καὶ παροιμιάζεσθαι πρὸς
 τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι ἢ ἴσασιν „ὁ Κρής
 „ἄγνοε τὴν θάλατταν,“ νῦν δ' ἀποβεβληκέναι τὸ
 10 ναυτικόν· [οὔτε] ὅτι ἄποικοί τινες τῶν πόλεων γεγό-
 νασι τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων νο-
 μίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν
 ἀποικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια, πολλὰς δὲ καὶ
 τῶν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀποί-
 15 κοῖς ἔθνη.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκοῦργον 18
 πέντε γενεαὶ νεώτερον Ἀλθαιμένους εἶναι τοῦ στεί-
 λαντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστορεῖ-
 σθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ τὸν
 20 αὐτὸν χρόνον ἥνικα Προκλῆς τὴν Σπάρτην συνῴκιζε,
 Λυκοῦργον δ' ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάντων ἕκτον ἀπὸ
 Προκλείους γεγονέναι· τὰ δὲ μιμήματά μὴ εἶναι πρό-
 τερα τῶν παραδειγμάτων μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν πρε-
 σβυτέρων· τὴν τε ὄρχησιν τὴν παρὰ τοῖς Λακεδαιμο-
 25 νίοις ἐπιχωριάξουσαν καὶ τοὺς ὀρθμοὺς καὶ παιᾶνας
 τοὺς κατὰ νόμον ᾄδομένους καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομί-
 μων Κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς ὡς ἂν ἐκείθεν ὀρ-
 μώμενα· τῶν δ' ἀρχαίων τὰ μὲν καὶ τὰς διοικήσεις
 ἔχειν τὰς αὐτὰς καὶ τὰς ἐπωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν
 30 γιρόντων ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ἱππέων (πλὴν ὅτι τοὺς
 ἐν Κρήτῃ ἱππείας καὶ ἱπποὺς κεκτῆσθαι συμβέβηκεν· C.482
 ἐξ οὗ τεκμαίρονται πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ

ἰππέων τὴν ἀρχὴν· σώζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας· τοὺς δὲ μὴ ἱπποτροφεῖν), τοὺς ἐφόρους δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν Κρήτῃ κόσμοις διοικούντας ἐτέρως ὠνομάσθαι· τὰ δὲ συσσίτια ἀνδρεῖα παρὰ μὲν τοῖς Κρησὶν καὶ νῦν ἐτι καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιά-
 5 ταις μὴ διαμεῖναι καλούμενα ὁμοίως πρότερον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κείσθαι „φοῖναις δὲ καὶ ἐν θιά-
 „σοισιν ἀνδρεῶν παρὰ δαιτυμόνεσσι πρέπει παιᾶνα „κατάρχειν.“

- 19 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὥς καὶ παρ' αὐτοὺς 10 ἀφίκοιτο Λυκούργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολυδέκτης· οὗτος τελευτῶν ἔγκνον κατέλιπε τὴν γυναῖκα· τέως μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκούργος ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ, γενομένου δὲ παιδὸς ἐπετρόπευεν ἐκείνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθή-
 15 κουςα ἐτύγχανε· λοιδορούμενος δὲ τις αὐτῷ σαφῶς εἶπεν εἰδέναι διότι βασιλεύσοι· λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκείνος ὥς ἐκ τοῦ λόγου τούτου διαβάλλοιτο ἐπιβουλή ἐξ αὐτοῦ τοῦ παιδός, δεισας μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόν-
 20 τος αἰτίαν αὐτὸς ἔχοι παρὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς 20 Κρήτην. ταύτην μὲν διὴ λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰ-
 τίαν· ἐλθόντα δὲ πλησιάζει Θάλητι μελοποιῶ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ, ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρό-
 25 πον ὃν Ῥαδάμανθός τε πρότερον καὶ ὕστερον Μί-
 νως, ὥς παρὰ τοῦ Διός, τοὺς νόμους ἐκφέρει εἰς ἀν-
 30 θρώπους, γενόμενον δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κατα-
 μαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νόμιμα, ἐντυχόντα δ', ὥς φασί
 τινες, καὶ Ὀμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατὰραι πάλιν
 εἰς τὴν οἰκίαν, καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν
 τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον βασιλεύοντα· εἰδ' ὄρμησαι 30
 διαθεῖναι τοὺς νόμους φοιτῶντα ὥς τὸν θεὸν τὸν ἐν
 Δελφοῖς, κάκειθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθά-

περ οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια
ἐκείνοις τὰ πλείω.

Τῶν Κρητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἑκαστα 20
τοιαῦτα εἴρηκε. γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται
5 παρ' αὐτοῖς οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παί-
δων ἀγέλης ἐκκριθέντες, οὐκ εὐθύς δ' ἄγονται παρ'
ἑαυτοῦς τὰς γαμηθεῖσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὶ ἡδὴ διοι-
κεῖν ἱκαναὶ ὧσι τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστίν,
ἂν ἀδελφοὶ ὧσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος·
10 παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν καὶ τὰς ἐκ τῶν νό-
μων φῶδας καὶ τινα εἶδη τῆς μουσικῆς. τοὺς μὲν οὖν ἐτι C.483
νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεῖα· χαμαὶ
δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις
τριβωνίοις καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτά, διακο-
15 νοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι
δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλή-
λους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἑκαστον δὲ ἀν-
δρεῖον ἐφίστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μείζους· εἰς τὰς ἀγέ-
λας ἄγονται· τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέ-
20 στατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι ἑκαστος ὅσους
πλείστους οἷός τε ἐστὶν ἀθροίζων· ἐκάστης δὲ τῆς ἀγέ-
λης ἄρχων ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ πατήρ τοῦ συναγαγόν-
τος, κύριος ὢν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ'
ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίᾳ· τακταῖς
25 δέ τισιν ἡμέραις ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλει μετὰ
αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ὀυθμῷ, ὥσπερ καὶ ἐν
τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν, ἐκφέρουσι δὲ καὶ τὰς πλη-
γὰς τὰς μὲν διὰ χειρὸς τὰς δὲ καὶ δι' ὀπλων σιδηρῶν.

Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον· οὐ 21
30 γὰρ πειθοὶ κατεργάζονται τοὺς ἐρωμένους ἀλλ' ἀρ-
παγῇ· προλέγει τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἡμε-
ρῶν ὁ ἐραστὴς ὅτι μέλλει τὴν ἀρπαγὴν ποιῆσθαι· τοῖς

δ' ἀποκρύπτειν μὲν τὸν παῖδα ἢ μὴ εἶν πορεύεσθαι
 τὴν τεταγμένην ὁδὸν τῶν αἰσχίστων ἐστίν, ὥς ἐξομο-
 λογουμένοις ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἴη τοιοῦτου ἐραστοῦ
 τυγχάνειν· συνιόντες δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων ἢ τῶν ὑπερ-
 εχόντων τις ἢ τοῦ παιδὸς τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἀρπά- 5
 ζων, ἐπιδιώκοντες ἀνθήψαντο μόνον μετρίως τὸ νό-
 μιμον ἐκπληροῦντες, τὰλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαί-
 ροντες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται· πέρας δὲ τῆς
 ἐπιδιώξεως ἐστὶν ἕως ἂν ἄχθῃ ὁ παῖς εἰς τὸ τοῦ ἀρπά-
 σαντος ἀνδρείον. ἐράσμιον δὲ νομίζουσιν οὐ τὸν κάλ- 10
 λει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν ἀνδρείῳ καὶ κοσμιώτερι .....
 καὶ θωρησάμενος ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς χώρας εἰς ὃν
 βούλεται τόπον· ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἀρπαγῇ οἱ πα-
 ραγενόμενοι, ἐστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεῦσαντες δι-
 μνηνον (οὐ γὰρ ἔξειστι πλείω χρόνον κατέχειν τὸν παῖδα) 15
 εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν. ἀφίεται δ' ὁ παῖς θῶρα
 λαβὼν στολὴν πολεμικὴν καὶ βοῦν καὶ ποτήριον. ταῦτα
 μὲν τὰ κατὰ τὸν νόμον θῶρα ..... καὶ ἄλλα πλείω
 καὶ πολυτελῆ, ὥστε συνερανίζειν τοὺς φίλους διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἀναλωμάτων. τὸν μὲν οὖν βοῦν θύει τῷ 20
 Διὶ καὶ ἐστιᾷ τοὺς συγκαταβαίνοντας, εἰτ' ἀποφαίνε-
 ται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἐραστὴν ὁμιλίας εἰτ' ἀσμενίζων
 C.484 τετύχηκεν εἰτε μὴ, τοῦ νόμου τοῦτ' ἐπιτρέψαντος, ἵν'
 εἴ τις αὐτῷ βία προσενήνεκται κατὰ τὴν ἀρπαγὴν, ἐν-
 ταῦθα παρῇ τιμωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς 25
 δὲ καλοῖς τὴν ἰδέαν καὶ προγόνων ἐπιφανῶν [αἰσχρὸν]
 ἐραστῶν μὴ τυχεῖν, ὥς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦ-
 σιν. ἔχουσι δὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες (οὕτω γὰρ κα-
 λοῦσι τοὺς ἀρπαγέντας)· ἐν τε γὰρ τοῖς χοροῖς καὶ τοῖς
 δρόμοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας, τῇ τε στολῇ 30
 κοσμεῖσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἐφίεται τῇ δο-
 θείσῃ παρὰ τῶν ἐραστῶν, καὶ οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ

τέλειοι γεγόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς
 γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γεγόμενος· τὸν μὲν γὰρ
 ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα.
 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἐρωτας νόμιμα. ἄρχοντας δὲ 22
 5 δέκα αἰροῦνται· περὶ δὲ τῶν μεγίστων συμβούλοις
 χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμένοις· καθίστανται δ' εἰς
 τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς τῶν κόσμων ἀρχῆς ἡξιωμέ-
 νοι καὶ τὰλλα δόκιμοι κρινόμενοι. ἀξίαν δ' ἀναγρα-
 φῆς τὴν τῶν Κρητῶν πολιτείαν ὑπέλαβον διὰ τε τὴν
 10 ἰδιότητα καὶ τὴν δόξαν· οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων
 τῶν νομίμων, ἀλλὰ τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλε-
 οστα διοικεῖται, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις
 συμβαίνει.

Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν ἡ τῶν 3
 15 Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμονίων, καὶ
 πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἣ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλ-
 λωνος ἱερόν. λέγει δὲ καὶ Καλλίμαχος τοτὲ μὲν οὕτως
 „Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρη“, τοτὲ
 δὲ τῆς Θήρας μνησθεὶς „μήτηρ εὐέππου πατρίδος ἡμε-
 20 „τέρης.“ ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα, διακοσίων οὔσα τὴν
 περίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νήσον τὴν
 πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ, διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς
 ἑπτακοσίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρα-
 σία. ταύτης δ' εἰς ἑκατὸν ἀπέχει νησιδίων Ἴος, ἐν ᾧ
 25 κεκηδεῦσθαι τινὲς φασὶ τὸν ποιητὴν Ὀμηρον· ἀπὸ δὲ
 τῆς Ἴου πρὸς ἐσπέραν ἰόντι Σίκινος καὶ Λάγρουσα καὶ
 Φολέγανδρος, ἣν Ἀρατος σιδηρεῖν ὀνομάζει διὰ τὴν
 τραχύτητα· ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ
 Κιμωλία· ἐνθεν ἡ Σίφνος ἐν ὧσι ἐστίν, ἐφ' ἣ λέγουσι
 30 Σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. ἔτι δ' ἐγγυ-
 τέρω καὶ τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μήλος ἀξιο-
 λογωτέρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἑρμιονικοῦ ἀκρωτη-

ρίου τοῦ Σκυλλαίου σταδίους ἑπτακοσίους· τοσούτους δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυναίου· Ἀθηναῖοι δὲ ποτε πέμψαντες στρατείαν ἠβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. αὗται μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει, ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον αὐτὴ τε ἡ Δῆλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυ- κλάδες καὶ αἱ ταύταις προσκείμεναι Σποράδες, ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι περὶ τὴν Κρήτην.

- 2 Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Ἀητῶν· ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ψιλὸν ὁ Κύνθος καὶ τραχύ, ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἰνωπὸς οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά· τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἀρξαμένη· μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Ἀητὰ τὰς ὠδίνας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτεμίδος. „ἦν γὰρ τοπάροιθε „φορητὰ“ φησὶν ὁ Πίνδαρος „κυμάτεσσιν παντοδα- „πῶν τ’ ἀνέμων ὁμιπαῖσιν· ἀλλ’ ἅ Κοιογενὴς ὁπότ’ „ὠδίνισσι θύοισ’ ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν, δὴ τότε τέσ- „σαρες ὀρθαὶ πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων, ἂν δ’ „ἐπικράνοις σχέθον πέτρην ἀδαμαντοπέδιλοι κίονες· „ἐνθα τεκοῖσ’ εὐδαίμον’ ἐπόφατο γένναν.“ Ἐνδοξον δ’ ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιουκίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσai δημοσίᾳ θεωροὺς τε καὶ θυσίας καὶ χοροὺς παρθένων πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας.

- 3 Κατ’ ἀρχὰς μὲν οὖν δαῖδεκα λέγονται· προσεγέ-νοντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος γοῦν [πεντεκαίδε-κα] διαριθμεῖται, περὶ τῆς Ἑλένης εἰπὼν ὅτι ἀπὸ Θορί-κου μέχρι Σουνίου παράκειται μακρὰ σταδίων ὅσον ἐξή-κοντα τὸ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησὶν, αἱ καλούμεναι Κυκλάδες εἰσὶν· ὀνομάζει δὲ Κέω τὴν ἑγγυτάτω τῇ Ἑλένῃ, καὶ μετὰ ταύτην Κύθον καὶ Σέριφον καὶ Μῆ-

λον καὶ Σίφνον καὶ Κίμωλον καὶ Πρεπέσινθον καὶ
 Ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταύταις Πάρον Νάξον Σύρον Μύ-
 κονον Τήνον Ἄνδρον Γύαρον. τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν
 δώδεκα νομίζω, τὴν δὲ Πρεπέσινθον καὶ Ὠλίαρον καὶ
 5 Γύαρον ἤττον· ὧν τῇ Γυάρῳ προσορμισθεὶς ἔγνων
 κωμίον ὑπὸ Ἀλίων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δ' ἐδε-
 ξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προχειρι-
 σμένον τῶν Ἀλίων τινά (ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καίσαρ
 βαδίζων ἐπὶ τὸν Θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν)· συμπλέων
 10 δὲ ἔλεγε πρὸς τοὺς πυθομένους ὅτι πρεσβεῦοι περὶ
 κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν
 πεντήκοντα καὶ τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. δη-
 486 λοῖ δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λε-
 πτόν „ὦ Ἀθητοί, σὺ μὲν ἢ με σιθηρείῃ Φολεγάνδρῳ
 15 „δειλὴν ἢ Γυάρῳ παρελεύσεται αὐτίχ' ὁμοίην.“

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἐνδοξον γενομένην οὕτως ἐτι 4
 μᾶλλον ἠϋξήσε κατασκαφείσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόριν-
 θος· ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ τῆς ἀτε-
 λείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς καὶ τῆς εὐκαι-
 20 ρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰτα-
 λίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλέουσιν· ἢ τε πα-
 νήγυρις ἐμπορικόν τι πρᾶγμα ἐστὶ, καὶ συνήθεις ἦσαν
 αὐτῇ καὶ Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα, καὶ ὅτε συνειστή-
 κει ἡ Κόρινθος· Ἀθηναῖοι τε λαβόντες τὴν νῆσον καὶ
 25 τῶν ἱερῶν ἅμα καὶ τῶν ἐμπορῶν ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς·
 ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀπο-
 στήσας τύραννος αὐτὴν διελυμῆναντο πάντα, καὶ πα-
 ρέλαβον ἐρήμην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχω-
 ρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως, καὶ διετέλεσε
 30 μέχρι νῦν ἐνδεῶς πρᾶττουσα. ἔχουσι δ' αὐτὴν Ἀθη-
 ναῖοι. Ῥήναια δ' ἱερὸν νησιδίον ἐστὶν ἐν τέτταρσι 3
 τῆς Δήλου σταδίαις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις

ἔστιν. οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δῆλῳ θάπτειν οὐδὲ καίειν νεκρόν. οὐκ ἔξεστι δὲ οὐδὲ κύνα ἐν Δῆλῳ τρέφειν. ὠνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

- 6 Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε, λείπονται δὲ δύο, ἣ τε Ἰουλὶς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς αἷς συνεπολιόσθησαν αἱ 5
λοιπαί, ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν ἡ δὲ Κορησία εἰς τὴν Ἰουλίδα. ἐκ δὲ τῆς Ἰουλίδος ὅ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἑρασίστρατος ὁ ἰατρὸς καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων ὁ τοῦ Βορυσθενίτου 10
Βίωνος ζηλωτής. παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναι ποτε νόμος, οὐ μέμνηται καὶ Μένανδρος „καλὸν τὸ Κεῖων „νόμιμόν ἐστι, Φανία· ὁ μὴ δυνάμενος ξῆν καλῶς οὐ „ξῆ κακῶς.“ προσέτατε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι καὶ τοῦ 15
διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένους δὲ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὀρισθέντος πλήθους ἐτῶν, τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκοῦντας. κεῖται δ' ἐν ὄρει τῆς θαλάττης διέχουσα ἡ πόλις ὅσον πέντε 20
καὶ εἴκοσι σταδίους, ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῆς τὸ χωρίον ἐν ᾧ Ἰδρυτο ἡ Κορησία κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα.
- C.487 ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησίᾳ Σμινθαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ πρὸς Ποιήεσση, μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν 25
τῆς Ποιήεσσης ἐρειπίων τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν, Ἰδρυσαμένου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. ἔστι δὲ καὶ Ἐλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησίαν.

- 7 Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος καὶ Ἄνδρος ἀξιόλογοι καὶ Πάρος· ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. ὑπὸ δὲ Πα- 30
ρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. ἐν ταύτῃ μὲν οὖν ὁ βωμὸς λέγεται θείας ἄξιος, στα-

διαίας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἢ Παρία λίθος λεγομένη ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σῦρος δ' ἐστὶ μηχανύουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, 8
ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν· νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ
5 Ἀθηναῖος ἐκείνου. ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιη-
τὴς Συρίην καλῶν „νησὸς τις Συρίη κικλήσκεται Ὀρ-
„τυγίης καθύπερθε.“

Μύκονος δ' ἐστὶν ὕφ' ἣ μνητεύουσι κείσθαι τῶν 9
γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὕφ' Ἡρακλέους καταλυθέν-
10 τας, ἀφ' ὧν ἡ παροιμία „πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον“
ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων καὶ τὰ διηρ-
τημένα τῇ φύσει. καὶ τοὺς φαλακροὺς δέ τινες Μυκο-
νίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν
τῇ νήσῳ.

15 Σέριφος δ' ἐστὶν ἐν ἣ τὰ περὶ τὸν Δίκτυν μεμύ- 10
θευται τὸν ἀνελκύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις
τὴν περιέχουσαν τὸν Περσέα καὶ τὴν μητέρα Δανάην,
καταπεποντωμένους ὑπ' Ἀκρισίου τοῦ πατρὸς τῆς Δα-
νάης· τραφήναι τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασί, καὶ
20 κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν, δειξάντα τοῖς
Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ πρᾶξαι τιμω-
ροῦντα τῇ μητρί, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς
ἄκουσαν ἄγεσθαι προσέλετο πρὸς γάμον συμπραττόν-
των ἐκείνων. οὕτω δ' ἐστὶ πετρῶδης ἡ νῆσος ὥστε ὑπὸ
25 τῆς Γοργόνης τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμω-
δοῦντες.

Τήνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει, τὸ δ' ἱερὸν 11
τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλλαις τῆς πόλεως ἔξω θείας
ἄξιον, ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποιήται μεγάλα, σημεῖον
30 τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἱκανὸν τῶν συνθύνοντων αὐ-
τοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδῶνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν 12
STRABO II. 19.

Σιμωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής, καὶ Λέβινθος καὶ
 Λέρος .... „καὶ τόδε Φωκυλίδου· Λέριοι κακοί, οὐχ
 „ὁ μὲν ὅς δ' οὐ, πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προ-
 C.488, κλέης Λέριος.“ διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐν-
 θένδε ἄνθρωποι.

- 13 Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσίαι πρὸς
 δύσιν καίμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ, αὕτη δὲ Σάμῳ. ἡ μὲν οὖν
 Ἰκαρία ἐρημός ἐστι, νομάς δ' ἔχει καὶ χρῶνται αὐταῖς
 Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὐσα ἐνδοξος ὅμως ἐστί, καὶ ἀπ'
 αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ προκείμενον πέλαγος, ἐν ᾧ 10
 καὶ αὕτη καὶ Σάμος καὶ Κῶς ἐστί καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι
 Κορασσίαι καὶ Πάτμος καὶ Λέρος. συνάπτει δὲ τῷ Ἰκα-
 ρίῳ τὸ Καρπάδιον πέλαγος πρὸς νότον, τούτῳ δὲ τὸ
 Αἰγύπτιον, πρὸς δὲ δύσιν τὸ τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λι-
 βυκόν.

- 14 Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ τῶν Σποράδων
 μεταξὺ τῆς Κῶς μάλιστα καὶ Ῥόδου καὶ Κρήτης· ὧν εἰσιν
 Ἀστυπάλαιά τε καὶ Τήλος καὶ Χαλκία καὶ ἄς Ὅμηρος
 ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ „οἱ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον
 „Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο πό- 20
 „λιν, νήσους τε Καλύδνας.“ ἔξω γὰρ τῆς Κῶ καὶ τῆς
 Ῥόδου, περὶ ὧν ἱροῦμεν ὕστερον, τὰς τε ἄλλας ἐν ταῖς
 Σποράσι τίθεμεν καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεινήμεθα αὐ-
 τῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγὺς οὐσῶν,
 ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι καὶ τὰς Σποράδας 25
 συμπεριλαβεῖν ἠπειρέτο πῶς ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς
 Ἀσίας περιοδείᾳ τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῶν ἀξιολόγων
 νήσων προσπεριοδεύσομεν, Κύπρον καὶ Ῥόδον καὶ
 Κῶν καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον

12. post Λέρος: ἐνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος ὁ Κερκε-
 τεύς, μᾶλλον τῆς Ἀμπίλου· αὕτη δ' ὑπέρεκται τῆς Σαρμίων
 πόλεως.

Χίον Λέσβον Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας ὧν ἄξιον μνησθῆναι λοιπὸν ἐπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλαια ἱκανῶς ἐστὶ πελαγία, πό- 15
 λιν ἔχουσα. ἡ δὲ Τήλος ἐκτίτταται παρὰ τὴν Κνιδίαν
 5 μακρὰ ὑψηλὴ στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον ἑκατὸν καὶ
 τετταράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. ἡ δὲ Χαλκία
 τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὀγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ
 τετρακοσίους, Ἀστυπалаίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει
 δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ
 10 λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ἐστὶ Τήλου διέχουσα 16
 αὐτῆς ὅσον ἑξήκοντα σταδίους ὅσους καὶ Κῶ διέχει,
 στρογγύλη δὲ καὶ ὑψηλὴ καὶ πετρῶδης τοῦ μυλίου λί-
 θου· τοῖς γοῦν ἀστυγείτοσιν ἐκεῖθεν ἐστὶν ἡ τῶν μύλων
 15 εὐπορία. ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα καὶ
 θερμὰ καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν· περίμετρον δὲ αὐτῆς
 ὀγδοήκοντα στάδιοι. ἐστὶ δὲ καὶ νησία πρὸς αὐτῇ Νισυ-
 ρίων λεγόμενα. φασὶ δὲ τὴν Νίσυρον ἀπόθραυσμα εἶ-
 ναι τῆς Κῶ, προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώ-
 20 κων ἕνα τῶν γιγάντων Πολυβῶτην ἀποθραύσας τῇ τρι-
 αίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος
 τὸ βληθὲν ἡ Νίσυρος ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν
 γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκείσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητής, 17
 25 ὑψηλὴ ἐστὶ, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. τε-
 τράπολις δ' ὑπῆρξε καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον, ἀφ'
 οὗ καὶ τῷ πελάγει τοῦνομα ἐγένετο. μία δὲ τῶν πό-
 λεων ἑκαλεῖτο Νίσυρος ὁμώνυμος τῇ τῶν Νισυρίων
 νήσῳ. κεῖται δὲ τῆς Λιβύης κατὰ Λευκὴν ἀκτὴν, ἡ τῆς
 30 μὲν Ἀλεξανδρείας περὶ χιλίους διέχει σταδίους, τῆς δὲ
 Καρπαθοῦ περὶ τετρακισχιλίους.

Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντά ἐστι στα- 18

δίῳ, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίῳ πεντήκοντα· κύκλον δὲ ἔχει σταδίων ὀγδοήκοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὁμώνυμος, καὶ Κασίων νῆσοι καλούμεναι πλείους περὶ αὐτήν.

- 19 Νήσους δὲ Καλύδνας τὰς Σποράδας λέγειν φασὶ τὸν ποιητὴν, ὃν μίαν εἶναι Κάλυμναν· εἰκὸς δ' ὥς ἐκ τῶν Νισυρίων λέγονται καὶ Κασίων αἱ ἐγγυὲς καὶ ὑπήκοοι, οὕτως καὶ τὰς τῇ Καλύμνῃ περικειμένας ἰσως τότε λεγομένην Καλύδνην· τινὲς δὲ δύο εἶναι Καλύδνας φασὶ Λέρον καὶ Κάλυμναν, ἅσπερ καὶ λέγειν τὸν ποιητὴν. 10 ὁ δὲ Σκήψιος πληθυντικῶς ὠνομάσθαι τὴν νήσον Καλύμνας φησὶν, ὥς Ἀθήνας καὶ Θήβας, δεῖν δὲ ὑπερβατῶς δεξασθαι τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ νήσους Καλύδνας λέγειν, ἀλλ' „οἱ δ' ἄρα νήσους Νίσυρόν τ' „εἰχον Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο 15 „πόλιν, Καλύδνας τε.“ ἅπαν μὲν οὖν τὸ νησιωτικὸν μέλι ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν ἀστείον ἔστι καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀττικῷ, τὸ δ' ἐν ταῖς ταῖς νήσοις διαφερόντως, μάλιστα δὲ τὸ Καλύμνιον.

- 1 Τῇ δ' Εὐρώπῃ συνεχὴς ἔστιν ἡ Ἀσία κατὰ τὸν Τάναϊν συνάπτουσα αὐτῇ· περὶ ταύτης οὖν ἐφεξῆς ῥητέον διελόντας φυσικοῖς τισιν ὅροις τοῦ σαφοῦς χάριν. ὅπερ οὖν Ἐρατοσθένους ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης 25 ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ποιητέον.
- 2 Ὁ γὰρ Ταῦρος μέσην πῶς διέζωκε ταύτην τὴν ἡπειρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω τεταμένος, τὸ μὲν αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς βορρᾶν τὸ δὲ μεσημβρινόν. καλοῦσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἕλληνες τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου 30 τὸ δὲ ἐκτός· εἰρηται δὲ ταῦθ' ἡμῖν καὶ πρότερον, ἀλλ' εἰρήσθω καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχι- 3
λίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον καὶ τὸ τῆς Ἀσίας, τετ-
τάρων πού μυριάδων καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ τῆς
Ῥοδίων περαιῆς ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς καὶ Σκυθίας
5 πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Λίγηται δ' εἰς μέρη πολλὰ καὶ ὀνόματα περιγρα- 4
φαῖς καὶ μείζοσι καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν
τῷ τοσούτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμβάνεται τινα
ἔθνη, τὰ μὲν ἀσημότερα τὰ δὲ καὶ παντελῶς γινώσιμα C.491
10 (καθάπερ ἡ Παρθναία καὶ Μηδία καὶ Ἀρμενία καὶ
Καππαδοκῶν τινες καὶ Κίλικες καὶ Πισίδαι), τὰ μὲν
* πλεονάζοντα τοῖς προσβόροις μέρεσιν ἐνταῦθα τα-
κτέον, τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν
μέσῳ δὲ τῶν ὄρων κείμενα διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιό-
15 τητας πρὸς βορρᾶν πῶς θετέον· ψυχροὶ γὰρ εἰσιν, οἱ
δὲ νότιοι θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ἐν-
θένδε ἰοῦσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τὰναντία αἱ μὲν εἰς τὰ
βόρεια αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη (τά γε πρῶτα, καὶ ὅσπερ
20 τι εὐφυὲς πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὀρίοις χρῆσθαι κατὰ τὴν
εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθάπερ καὶ ἡ θά-
λαττα ἢ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πῶς οὔσα ἢ πλεί-
στη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεῖα γιγνένηται πρὸς τὸ
25 δύο ποιεῖν ἡπείρους, τὴν τε Εὐρώπην καὶ τὴν Αἰ-
βύην, ὅριον ἀμφοῖν οὔσα ἀξιόλογον.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν 5
Ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τὰ πρὸς βορρᾶν ἐστὶ πρῶτα
τῆς εἰς δύο διαιρέσεως, ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον.
αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστι τὰ περὶ τὸν Τάναϊν, ὅν-
30 περ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ὅριον ὑπεθέμεθα.
ἐστὶ δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρονησιζόντα· περιέχεται
γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας τῷ ποταμῷ τῷ Ταναΐδι καὶ τῇ

Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου
 παραλίας τῆς τελευτῶσης εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν
 ἄρκτων τῷ Ὠκεανῷ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας
 θαλάττης· ἔωθεν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι
 τῶν μεθορίων τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, καθ' ὃ
 ἃ ὁ Κῦρος καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδιδοῦσι ποταμοί, ῥέοντες ὁ
 μὲν διὰ τῆς Ἀρμενίας Κῦρος δὲ διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ
 τῆς Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ τῇ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ
 Κύρου μέχρι τῆς Κολχίδος, ὅσον τρισχιλίων οὔση στα-
 δίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβανῶν καὶ 10
 Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦ-
 τον συναγαγόντες τὸν ἰσθμόν ἐφ' ὅσον Κλείταρχος,
 ἐπίκλυστον φήσας ἕξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν
 λόγον ἀξιολογῶντο. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων καὶ πεντακο-
 σίων εἰρηκε τὸν ἰσθμόν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου 15
 ἰσθμόν εἰς τὴν Εὐρυθράν. „δοκῶ δέ“ φησί, „μὴ πολὺ δια-
 φέρειν μὴδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Ὠκεανόν.“

6 Οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἂν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῷ
 πιστεύσειε μὴδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν,
 ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγῃ, καὶ 20
 ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονῶς τῷ στρατεύσαντι ἐπὶ
 C.49 τοὺς Ἰβήρας καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς μέχρι τῆς ἐφ' ἑκάτε-
 ρα θαλάττης τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ
 γοῦν ἐν Ῥύδῳ γενόμενον τὸν Πομπήιον, ἥνικα ἐπὶ
 τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν (εὐθύς δ' ἔμελλε καὶ 25
 ἐπὶ Μιθριδάτην ὀρμήσειν καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας
 ἔσθῃ), παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ, ἀπι-
 όντα δ' ἐρέσθαι εἰ τι προστάττει, τὸν δ' εἰπεῖν „αἶν
 ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.“ προστίθει
 δὲ τούτοις ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ 30
 αὐτόν. διὰ δὲ ταῦτα ἐχρῆν φροντίσαι τάληθους
 πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος τὸ ὑπὲρ τῆς Τρκανίας 7
 θαλάττης, ἣν [καὶ] Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ'
 Ἰνδοὺς Σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λε-
 χθέντι ἰσθμῷ καὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ καὶ ταῖς Κασπίαις πύ-
 5 λαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυ-
 τάτω· ταῦτα δ' ἐστὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ Καππα-
 δοκία καὶ τὰ μεταξύ. τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἄλυσος γῆ
 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῷ Ταύρῳ καὶ ἐκτὸς ὅσα εἰς τὴν χειρρό-
 νησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τὴν τε
 10 Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλατταν. τῶν δὲ ἄλλων
 τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν
 Ἀριανὴν μέχρι τῶν ἰθνῶν τῶν καθηκόντων πρὸς τε
 τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον
 καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος καὶ τὸ
 15 Ἰσσικόν.

Οὕτω δὲ διακειμένων τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν 2
 ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὠκεανὸν Σκυ-
 θῶν τινὲς νομάδες καὶ ἀμάξιοι, ἐνδοτέρῳ δὲ τούτων
 Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἀορσοὶ καὶ Σαρακοὶ
 20 μέχρι τῶν Καυκασίων ὄρων ἐπὶ μεσημβρίαν τείνον-
 τες, οἱ μὲν νομάδες οἱ δὲ καὶ σκηνῖται καὶ γεωργοί,
 περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ
 Βοσπόρου τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ καὶ ἡ Σινδική·
 μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοὶ καὶ Ἠνίοχοι Κερκέται
 25 τε καὶ Μακροπάρωνες. ὑπέρεκται δὲ τούτων καὶ
 τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἠνιόχους
 ἡ Κολχὴς ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ τοῖς
 Μοσχικοῖς. ἐκεῖ δ' ὄριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώπης καὶ
 τῆς Ἀσίας ὁ Τάναϊς ποταμός, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ
 30 καθ' ἕκαστα ὑπογράφομεν.

2 Φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ
μὴν ὥς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρροους τῷ Νεῖλῳ, κα-
θάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἐωθινώτερος ἐκεί-
νου, παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀθλήλους ἔχων·
ἀλλὰ τοῦ μὲν πολὺ τὸ φανερὸν χώραν διεξιόντος πᾶ- 5
σαν εὐεπίμικτον καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος, τοῦ
δὲ Τανάιδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν (δύο δ' εἶσιν εἰς
τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιώτιδος ἐξήκοντα σταδίου
ἀλλήλων διέχουσαι), τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν ὀλίγον
τὸ γινώριμόν ἐστι διὰ τὰ ψύχῃ καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώ- 10
ρας, ἃς οἱ μὲν αὐτόχθονες δύνανται φέρειν σαρκί καὶ
γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ
ὑπομένουσιν. ἄλλως τε οἱ νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς
ἄλλοις ὄντες καὶ πλήθει καὶ βίᾳ διαφέροντες ἀποκε-
κλείκασιν εἰ καὶ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστὶν ἢ εἰ 15
τινας τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμός. ἀπὸ δὲ
τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον τὰς πηγὰς ἔχειν αὐ-
τὸν ἐν τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι, πολὺν δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ
τὰς ἄρκτους εἰτ' ἀναστρέψαντα ἐκβάλλειν εἰς τὴν
Μαιώτιν (τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυ- 20
ληναῖος), οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἰστροῦ φέ-
ρεσθαι· σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρρωθεν
οὕτω ῥύσεως καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυ-
νατὸν ὄν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων.

3 Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ καὶ τῇ λίμνῃ πόλις ὁμώνυμος 25
οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἔχόντων
Ἑλλήνων. νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέ-
μων ὁ βασιλεὺς ἀπειθοῦσαν, ἣν δ' ἐμπορίον κοινὸν
τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν νομάδων καὶ
τῶν ἐκ τοῦ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν 30
ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέσματα καὶ εἰ τι ἄλλο τῶν
νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον καὶ τᾶλλα ὅσα

τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα ἀντιφορτιζομένων. πρόκει-
ται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἐμπορίου νῆσος Ἀλωπε-
κία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα
νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. διέχει δὲ τοῦ στόματος
5 τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοοῦσιν ἐπὶ τὰ βόρεια δισχιλίους
καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τάναϊς, οὐ πολὺ δὲ πλείους
εἰσεὶ παραλεγομένῳ τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρῶτον μὲν 4
ἔστιν ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος προῖοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις στα-
10 δίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλείστα
ἀλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις
ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάττων Ῥομβίτης [καὶ] ἄκρα ἔχουσα καὶ
αὐτὴ ἀλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν . . . . . πρό-
τερον νησία ὀρμητήρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ Ῥομβίτῃ
15 αὐτοὶ εἰσιν οἱ Μαιῶται ἐργαζόμενοι· οἰκοῦσι γάρ ἐν
τῷ παράπλῳ τούτῳ παντὶ οἱ Μαιῶται, γεωργοὶ μὲν C.494
οὐχ ἦντον δὲ τῶν νομάδων πολεμισταί. διήρηνται δὲ
εἰς ἔθνη πλείω τὰ μὲν πλησίον τοῦ Ταναΐδος ἀγριώ-
τερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ χειροῦσθαι μᾶλλον.
20 ἀπὸ δὲ τοῦ μικροῦ Ῥομβίτου στάδιοι εἰσιν ἑξακόσιοι
ἐπὶ Τυράμβην καὶ τὸν Ἀντικαίτην ποταμόν· εἰθ' ἑκα-
τὸν καὶ εἴκοσιν ἐπὶ τὴν κώμην τὴν Κιμμερικὴν, ἣτις
ἔστιν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν· ἐν δὲ τῷ
παράπλῳ τούτῳ καὶ σκοπαὶ τινες λέγονται Κλαζο-
25 μενίων.

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν πρότερον ἐπὶ χειρο- 5
νήσου ἰδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τάφρῳ καὶ χώματι κλείου-
σα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κιμμέριοι μεγάλην ποτὲ ἐν τῷ
Βοσπόρῳ δύναμιν, διόπερ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος
30 ὠνομάσθη. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τοὺς τὴν μεσόγαίαν οἰ-
κοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου μέχρι Ἰω-
νίας ἐπιδραυόντες. τούτους μὲν οὖν ἐξήλασαν ἐκ τῶν

τόπων Σκύθαι, τοὺς δὲ Σκύθας Ἕλληνες οἱ Παντικαπαῖον καὶ τὰς ἄλλας οἰκίσαντες πόλεις τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

- 6 Εἴτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κόμην εἴκοσιν, ἐν ἣ τὸ Ἀχιλλείως ἱερὸν· ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ στενωπὸς πορθ- 5
μὸς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ὅσον εἴκοσι σταδίων ἢ πλείονων, ἔχων ἐν τῇ περαιοῖς κόμην τὸ Μυρμήκιον (πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ Ἡρακλείου) καὶ τὸ Παρθένιον.
- 7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου μνημα ἐνενήκοντα 10
στάδιοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωστὸν ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντων τοῦ Βοσπόρου.
- 8 Πλησίον δὲ κόμη Πατραεὺς, ἀφ' ἧς ἐπὶ κόμην Κοροκονδάμην ἑκατὸν τριάκοντα· αὕτη δ' ἐστὶ τοῦ 16
Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας. καλεῖται δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Μυρμήκιον στενῶν διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κοροκονδάμην καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κομίον τῆς Παντικαπαίων γῆς ὄνομα Ἀκραν ἑβδομήκοντα σταδίων διειργόμενον 20
πορθμῷ· μέχρι γὰρ δεῦρο καὶ ὁ κρύσταλλος διατείνει, πηιτομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ τοὺς κρυμοὺς ὥστε πεξεύεσθαι. ἅπας δ' ἐστὶν εὐλίμενος ὁ στενωπὸς οὗτος.
- 9 Ἐπέρχεται δὲ τῆς Κοροκονδάμης εὐμεγέθης λί- 25
μνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κοροκονδαμίτιν· ἐκδί-
δωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κόμης εἰς τὴν θάλατταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορροῇ τις τοῦ Ἀντικαίτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περικλυστὸν τινα ταύτη τε τῇ λίμνῃ καὶ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ ποταμῷ. 30
τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ὑπανιν προσαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθένει.

Εἰσπλεύσαντι δ' εἰς τὴν Κοροκονδαμίτιν ἢ τε Φα- 10
 ναγόρειά ἐστι πόλις ἀξιόλογος καὶ Κῆποι καὶ Ἑρμῶ- C.495
 νασσα καὶ τὸ Ἀπάτουρον τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ὧν
 ἡ Φαναγόρεια καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λεχθεῖσαν νῆσον
 5 ἵδρυνται εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις
 ἐν δεξιᾷ πέραν Ὑπάνιος ἐν τῇ Σινδικῇ. ἔστι δὲ καὶ
 Γοργιπία ἐν τῇ Σινδικῇ, τὸ βασιλείον τῶν Σινδῶν
 πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβοράκη. τοῖς δὲ τοῦ Βοσπό-
 ρου δυνάσταις ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες Βοσπορανοὶ
 10 καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν μὲν Εὐρωπαϊῶν Βοσπορα-
 νῶν μητρόπολις τὸ Παντικάπαιον, τῶν δ' Ἀσιανῶν
 τὸ Φαναγόρειον (καλεῖται γὰρ καὶ οὕτως ἡ πόλις), καὶ
 δοκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης
 βαρβάρου κατακομιζομένων ἐμπόριον εἶναι τὰ Φανα-
 15 γόρεια, τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκείσε
 τὸ Παντικάπαιον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορείᾳ τῆς
 Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου· ἐτυμολο-
 γοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προστη-
 σάμενοι, ὥς ἐπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν γιγάν-
 20 των ἐπικαλεσαμένη τὸν Ἡρακλῆα κρῦψειεν ἐν κενθ-
 μῶνί τι, εἴτα τῶν γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ'
 ἓνα τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονεῖν ἐξ ἀπάτης.

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοῖς τε οἱ Σινδοὶ καὶ 11
 Λανδάριοι καὶ Τορέται καὶ Ἄγροι καὶ Ἀρρηχοί, ἔτι δὲ
 25 Τάρπητες Ὀβιδιακηνοὶ Σιττακηνοὶ Δόσκοι, ἄλλοι
 πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουργιανοὶ μεταξὺ
 Φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ Γοργιπίας ἐν πεντακοσίοις
 σταδίοις, οἷς ἐπιθίμενος Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἐπὶ προσ-
 ποιήσει φιλίας οὐ λαθὼν ἀντεστρατηγήθη καὶ ζωγρία
 30 ληφθεὶς ἀπέθανε. τῶν τε συμπάντων Μαιωτῶν τῶν
 Ἀσιανῶν οἱ μὲν ὑπήκουον τῶν τὸ ἐμπόριον ἐχόντων
 τὸ ἐν τῷ Τανάιδι οἱ δὲ τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφί-

στάντο ἄλλοτ' ἄλλοι. πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἡγεμόνες καὶ τὰ μέχρι τοῦ Τανάιδος κατεῖχον καὶ μάλιστα οἱ ὕστατοι, Φαρνάκης καὶ Ἀσανδρος καὶ Πολέμων. Φαρνάκης δὲ ποτε καὶ τὸν Ὑπανιν τοῖς Λανδαρίοις ἐπαγαγεῖν λέγεται διὰ τινος παλαιᾶς διώρυγος 5 ἀνακαθάρας αὐτὴν [καὶ] κατακλύσαι τὴν χώραν.

- 12 Μετὰ δὲ τὴν Συνδικὴν καὶ τὴν Γοργιπίαν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἠνιόχων παραλία τὸ πλεον ἄλιμος καὶ ὄρεινῃ, τοῦ Καυκάσου μέρος οὖσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λησθη- 10 ρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ στενὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἰκοσι δεχόμενα, σπάνιον δὲ τριάκοντα δέξασθαι τοὺς πάντας θυνάμενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσονος στρατιᾶς τοὺς μὲν Φθιώτας Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε 15 C.496 Ἀχαΐαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ τὴν Ἠνιοχίαν, ὧν ἤρχον Κρέας καὶ Ἀμφίστρατος οἱ τῶν Διοσκούρων ἡνίοχοι, καὶ τοὺς Ἠνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τῶν δ' οὖν καμαρῶν στόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν ταῖς ὀλκάσι τοτὲ δὲ 20 χώραν τινὴ ἢ καὶ πόλει θαλαττοκρατοῦσι. προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες ὑφόρμους χορηγοῦντες καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἀρπαζομένων· ἐπανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκίστα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ὅμοις τὰς καμάρας 25 ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς θρυμνοὺς ἐν οἷσπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀρουῖντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἢ καιρὸς τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἄλλοτρίᾳ γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας αὐτοὶ πλανῶνται περὶ νύκτωρ 30 καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. ἃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπὶ λυτὰ ποιοῦσι ῥαδίως μετὰ τοὺς ἀνάπλους

μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς δυνα-
 στευομένοις τόποις ἐστὶ τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων
 τοῖς ἀδικουμένοις· ἀντεπιτίθενται γὰρ πολλάκις καὶ
 κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας· ἡ δ' ὑπὸ Ῥω-
 5 μαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ διὰ τὴν ὀλιγορίαν τῶν πεμ-
 πομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος· δυναστεύονται δὲ 13
 καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων Σκηπτούχων· καὶ
 αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις ἢ βασιλεῦσιν εἰσιν. οἱ
 10 γοῦν Ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλείας, ἡνίκα Μιθρι-
 δάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆς εἰς Βόσ-
 πορον διῆκει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲν ἦν πο-
 ρεύσιμος αὐτῷ, τῆς δὲ τῶν Ζυγῶν ἀπογνοὺς διὰ τε
 δυσχερείας καὶ ἀργιότητος τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἦει, τὰ
 15 πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως ἐπὶ τὴν τῶν
 Ἀχαιῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντων τούτων ἐξετέλεσε
 τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων
 λείπουσαν σταδίων.

Εὐθὺς δ' οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἔω 14
 20 μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν. ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
 ὁ Σινδικὸς ἐστὶ λιμὴν καὶ πόλις, εἴτα ἐν τετρακοσίοις
 τὰ καλούμενα Βατὰ κώμη καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα
 ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινώπῃ ταύτῃ τῇ πα-
 ραλίᾳ, καθάπερ ἡ Κάραμβις εἰρηται τοῦ Κριοῦ με-
 25 τώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀρτεμίδωρος τὴν
 Κερκετῶν λέγει παραλίαν ὑφόρμους ἔχουσαν καὶ κώ-
 μας ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίους καὶ πεντήκοντα,
 εἴτα τὴν τῶν Ἀχαιῶν σταδίων πεντακοσίων, εἴτα τὴν
 τῶν Ἡνιόχων χιλίων, εἴτα τὸν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν
 30 τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι Διοσκουριάδος· οἱ δὲ τὰ C.497
 Μιθριδατικά συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτεῖον,
 Ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, εἴτα Ζυγούς, εἴτα Ἡνιό-

χοις, εἶτα Κερκέτας καὶ Μόσχους καὶ Κόλχους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων Φθειροφάγους καὶ Σοάνας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἑω τείνει καὶ βλέπει πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν λαμβάνει κατὰ μικρόν, εἰτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ δύσει καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία τῆς Κολχίδος συνάπτει τῇ λεγθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία καὶ ἡ συνεχὴς Τραπεζοῦς καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα, εἶτα εἰς εὐθείαν ταθεῖσά πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου κοιούσαν τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπαντα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων ὑποπέπτωκε τῷ Καυκάσῳ.

- 15 Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἑκατέρου τοῦ τε Ποντικοῦ καὶ τοῦ Κασπίου, διατειχίζον τὸν ἰσθμὸν τὸν διείργοντα αὐτά. ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, πρὸς ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὐδενδρον δ' ἐστὶν ὕλη παντοδαπὴ τῇ τε ἄλλῃ καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. ἀγκῶνες δὲ τινες αὐτοῦ προπίπτουσιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἳ τὴν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσῃ καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι καὶ τοῖς Μοσχικοῖς καλουμένοις, ἐτι δὲ τῷ Σκυδίᾳ καὶ τῷ Παρναύδῳ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα τοῦ ποιούντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευ- 30 ρόν, ἀπερρωγότα πως ἐκείθεν πρὸς ἄρκτον καὶ προσπίπτοντα μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου

παραλίας τῆς ἐπὶ Θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριάς ἐν κόλῳ τοιούτῳ κειμένη 16
καὶ τὸ ἰσθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος
5 πελάγους, μυχὸς τε τοῦ Εὐξείνου λέγεται καὶ ἰσχατος
πλοῦς· τό τε παροιμιακῶς λεχθὲν οὕτω δεῖ δέξασθαι
„εἰς Φᾶσιν ἔνθα ναυσὶν ἰσχατος δρόμος,“ οὐχ ὥς τὸν
ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ λαμβεῖν, οὐδὲ
δὴ ὥς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ πο-
10 ταμῷ, ἀλλ' ὥς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπὸ γε
τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων
σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. ἡ
δ' αὕτη Διοσκουριάς ἐστὶ καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ 0.498
μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ ἐμπόριον τῶν
15 ὑπερκειμένων καὶ σύνεγγυς ἔθνων κοινόν· συνέρ-
χεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἳ δὲ καὶ τρια-
κόσια ἔθνη φασίν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα
δὲ ἐτερόγλωττα διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν
ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος· Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ
20 πλείους, πάντες δὲ Καυκάσιοι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ
τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχὶς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ πλείων 17
ἐστὶ· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις, μέγας ποταμὸς ἐξ Ἀρ-
μενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ
25 τὸν Ἴππον ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτοντας· ἀνα-
πλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος δυναμένου δέ-
ξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμόν, ὅθεν πεζεύουσιν ἐπὶ
τὸν Κύρον ἡμέραις τέτταρσι δι' ἀμαξιτοῦ. ἐπίκειται
δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπόριον τῶν Κόλχων,
30 τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμὸν τῇ δὲ λίμνην τῇ δὲ
τὴν θάλατταν. ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ
Σινώπης * τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς

μαλακοὺς εἶναι καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ χώρα καὶ καρποῖς πλήν τοῦ μέλιτος (πικρίζει γὰρ τὸ πλεόν) καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσιν· ὕλην τε γὰρ καὶ φύει καὶ ποταμοῖς κατακομίζει, λίνον τε ποιεῖ πολὺ καὶ κάνναβιν καὶ κηρὸν καὶ πίτταν. ἡ δὲ λινουρ- 5 γία καὶ τεθρύληται· καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἔξω τόπους ἐξεκόμενον, καί τινες βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. ὑπέρκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν Φοῖβου Ἰδρυμα, 10 καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, συληθὲν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου τοῦ Περγαμηνοῦ. κακωθείσης γὰρ χώρας „νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τι- 15 „μασθαι θέλει,“ φησὶν Εὐριπίδης.

- 18 Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὅσῃ ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ χώρα αὕτη δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσονος στρατείαν αἰνιττόμενοι προελθόντος μέχρι καὶ Μηδίας, ἔτι δὲ πρότερον τὴν Φοῖβου. μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξάμενοι βασιλεῖς εἰς σκηπτουχίας διηρημένῃν ἔχοντες τὴν χώραν 20 μέσως ἔκραττον· αὐξηθέντος δὲ ἐπὶ πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκείνον ἡ χώρα περιέστη· ἐπέμ- C.499πατο δ' αἰεὶ τις τῶν φίλων ὑπαρχος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. τούτων δὲ ἦν καὶ Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός· ἦν δ' ἐνθεν ἡ πλείστη τῷ 25 βασιλεῖ πρὸς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὑπουργία. καταλυθέντος δὲ Μιθριδάτου συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐτῷ πᾶσα καὶ διενεμήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων ἔσχε τὴν Κολχίδα, κάκεινον τελευτήσαντος ἡ γυνὴ Πυθοδώρις κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων καὶ Τραπε- 30 ζοῦντος καὶ Φαρνακίας καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. ἡ δ' οὖν Μο-

σχηκή, ἐν ᾗ τὸ ἱερόν, τριμερὲς ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι τὸ δὲ Ἰβηρες τὸ δὲ Ἀρμένιοι. ἐστὶ δὲ καὶ πολίχνιον ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ Φοῖβου πόλις ἢ νῦν Ἰδήεσσα, εὐεργετὲς χωρίον ἐν μεθορίοις τῆς Κολχίδος.

- 5 Τῶν δὲ συνερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν Διοσκουρι-
 19 ἄδα καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ ἀνχμοῦ καὶ τοῦ
 πίνου λαβόντες τοῦτομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ Σοάνες,
 οὐδὲν βελτίους τούτων τῷ πίνῳ δυνάμει δὲ βελτίους,
 σχεδὸν δέ τι καὶ κράτιστοι κατὰ ἀλκὴν καὶ δύναμιν.
 10 δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ Καυκάσου
 κατέχοντες τὰ ὑπὲρ τῆς Διοσκουριάδος· βασιλεῖα δ'
 ἔχουσι καὶ συνέδριον ἀνδρῶν τριακοσίων, συνάγουσι
 δ' ὥς φασι στρατιὰν καὶ εἰκοσι μυριάδων· ἅπαν γὰρ
 ἐστὶ τὸ πλῆθος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον [δε]. παρὰ
 15 τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χει-
 μάρρους, ὑποδέχεσθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φάτ-
 ναις κατατετρημέναις καὶ μαλλωταῖς δορατῖς· ἀφ' οὗ
 δὴ μεμυθεῖσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος· * εἰ μὴ
 καὶ Ἰβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἐσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ
 20 τῶν ἐκατέρωθι χρυσείων. χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρ-
 μάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας * θαυμαστῶς καὶ τοὺς ἀφαρ-
 μάκτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμήν. τὰ
 μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ περὶ τὸν Καύκασον
 λυπρὰ καὶ μικρόχωρα, τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος καὶ
 25 τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροὶ μάλιστα τὸν λεχθέντα
 ἰσθμόν, Καυκάσια [μὲν] καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαί-
 μονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυ-
 ναμένην.

Καὶ δὴ κ' ἡ γε Ἰβηρία κατοικεῖται καλῶς τὸ πλεον 3
 30 πόλεις τε καὶ ἐποικίους, ὥστε καὶ κεραμωτὰς εἶναι στέ-

4. post Κολχίδος: περὶ τὴν Διοσκουριάδα ἔειπεν ὁ Χάρις πο-
 ταμός.

γας καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν οἰκήσεων κατασκευὴν καὶ ἀγορὰς καὶ τὰλλα κοινά.

2 Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι
 500 περιέχεται· προσιπτόν κασι γάρ, ὥς εἶπον, ἀγκῶνες ἐπὶ
 τὴν μεσημβρίαν εὐκαρποὶ, περιλαμβάνοντες τὴν σύμ- 5
 πασαν Ἰβηρίαν καὶ συνάπτοντες πρὸς τε τὴν Ἀρμε-
 νίαν καὶ τὴν Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ πεδῖον ποταμοῖς
 διάρρυτον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ, ὃς τὴν ἀρχὴν ἔχων
 ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εἰσβαλὼν εὐθύς εἰς τὸ πεδῖον τὸ
 λεχθέν, παραλαβὼν καὶ τὸν Ἀραγον ἐκ τοῦ Καυκάσου 10
 ῥέοντα καὶ ἄλλα ὕδατα διὰ στενῆς ποταμίας εἰς τὴν
 Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ τῆς Ἀρ-
 μενίας ἐνεχθεὶς πολὺς διὰ πεδίων εὐβοτουμένων σφό-
 δρα, δεξιόμενος καὶ [ἄλλους] πλείους ποταμούς, ὧν
 ἐστὶν ὁ τε Ἀλαζόνιος καὶ ὁ Σανδοβάνης καὶ ὁ Ροιτάκης 15
 καὶ Χάνης πλωτοὶ πάντες εἰς τὴν Κασπίαν ἐμβάλλει
 θάλατταν. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Κόρος.

3 Τὸ μὲν οὖν πεδῖον τῶν Ἰβήρων οἱ γεωργικώτεροι
 καὶ πρὸς εἰρήνην νενευκότες οἰκοῦσιν ἀρμενιστί τε καὶ
 μηδιστί ἐσκευασμένοι, τὴν δ' ὄρεινὴν οἱ πλείους καὶ 20
 μάχιμοι κατέχουσι Σκυθῶν δίκην ζῶντες καὶ Σαρμα-
 τῶν, ὧν περ καὶ ὄμοροι καὶ συγγενεῖς εἰσιν· ἄπτονται
 δ' ὅμως καὶ γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας συνάγου-
 σιν καὶ ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἐκείνων, ἐπειδάν τι συμπέσῃ
 θορυβῶδες. 25

4 Τέτταρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολαί· μία μὲν
 διὰ Σαραπανῶν φρουρίου Κολχικοῦ καὶ τῶν κατ' αὐτὸ
 στενῶν, δι' ὧν ὁ Φᾶσις γιγνύσκει ἑκατὸν καὶ εἰκοσι
 περατὸς γινόμενος διὰ τὴν σχολιότητα καταρρεῖ τρα-
 χὺς καὶ βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα, πολλοὺς χειμάρροις 30
 κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχαθρουμένων τῶν τόπων.
 γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὄρων πολλαῖς συμ-

πληρούμενος πηγαῖς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους
 προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἐστὶν ὁ τε Γλαῦκος καὶ
 ὁ Ἴππος· πληρωθεὶς δὲ καὶ γενόμενος πλωτὸς ἐξήσιν
 εἰς τὸν Πόντον καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐφ' αὐτῷ καὶ
 5 λίμνην πλησίον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος εἰς τὴν
 Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαύτη, πέτραις καὶ ἐρύμασι καὶ πο-
 ταμοῖς χαραδρώδεσι διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδων ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας 5
 ἀνάβασις χαλεπή, καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ
 10 τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα
 ἐφ' ἑνα, φρουρεῖ δὲ τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ ταῖχος δύσμα-
 χον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας διὰ πέτρας πρῶτον λατο-
 μητὴ εἰσοδος, εἰτα διὰ τέλματος ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς
 [Ἀλαζόνιος] ἐκ τοῦ Καυκάσου καταπίπτων. ἀπὸ δὲ τῆς
 15 Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ * Ἀρά-
 γῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικει-
 μένας πόλεις ἐρυμνὰς ἐπὶ πέτραις διεχούσαις ἀλλήλων 501
 ὅσον ἑκατάδεκα σταδίους, ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ τὴν Ἀρμο-
 ξικὴν ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σευσάμορα. ταύταις δὲ ἐχρήσατο
 20 ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος ἐκ τῶν Ἀρμενίων
 ὁρμηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν 6
 χώραν· ἓν μὲν καὶ πρῶτον ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθι-
 στᾶσι κατ' ἀγχιστείαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτα-
 25 τον, ὃ δὲ δεῦτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ. δεύ-
 τερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων οἱ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς
 τοὺς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομέ-
 νων καὶ γεωργούντων. τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βα-
 σιλικοὶ δοῦλοι εἰσι καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν
 30 βίον. κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτήσεις κατὰ συγγένει-
 αν, ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἑκάστην ὁ πρεσβύτατος. τοι-
 οῦτοι μὲν οἱ Ἰβηρες καὶ ἡ χώρα αὐτῶν.

4 Ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἐγγυτέρω, πλὴν ἄλλ' οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετρίως. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἧ μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἰβηρσι· τῶν δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι (ταῦτα γὰρ ὑπέρκειται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεραύνια), τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία παρήκουσα, πολλὴ μὲν πεδιάς πολλὴ δὲ καὶ ὄρεινῇ, καθάπερ ἡ Καμβυσηνὴ, 10 καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰβηρσι καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

2 Ὁ δὲ Κῦρος ὁ διαρρέων τὴν Ἀλβανίαν καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκείνουν ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἄλλοτρι- 15 οῦσιν. ἡ γὰρ χοῦς προσπίπτουσα πολλὴ πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένας νησιδας ἐξηπαιροῦσθαι καὶ τενάγῃ ποιεῖν ἀνώμαλα καὶ δυσφύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. καὶ δὴ καὶ εἰς στόματα δώδεκά φασι μεμε- 20 ρίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλά τὰ δὲ παντελῶς ἐπιγελῶντα καὶ μηδὲ ὑφορμον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν ἢ ἐξήκοντα σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἡόνος οὔσης τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀπροσπέλαστον, τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντα- 25 κοσίων παρήκειν σταδίων θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιάλον. πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει τραχὺς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἣν δὲ ἐκείνος προσθεῖ χοῦν πορευτὸν ποιῶν τὸ βεῖθρον, ταύτην ὁ Κῦρος ἀναπληροῖ.

3 Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιοῦτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων 30 C.502 οὐδὲν δεῖ θαλάττης· οὐδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται κατ' ἀξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούσῃ καρπὸν καὶ τὸν ἡμερώτατον,

πᾶν δὲ φυτόν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῇ φέρει· τυγχάνει δ'
 ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς „ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνή-
 „ροτα πάντα φύονται,“ καθάπερ οἱ στρατεύσαντες
 φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγούμενοι βίον· πολλαχοῦ
 5 γὰρ σπαρείσαν ἅπαξ ὅς ἐκφέρειν καρπὸν ἢ καὶ τρεῖς,
 τὸν δὲ πρῶτον καὶ πεντηκοντάχουν, ἀνίσσων καὶ
 ταῦτα οὐδὲ σιδήρῳ τηθεῖσαν ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ.
 ποτίζεται δὲ πᾶν τὸ πεδίον τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ
 Αἰγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδα-
 10 σιν ὥστ' αἰὶ ποώδῃ φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο
 καὶ εὐβοτόν ἐστι· πρόσσεστι δὲ καὶ τὸ εὐάερον ἐκείνων
 μᾶλλον. ἄσκαφοι δ' αἱ ἄμπελοι μένουσαι διὰ τέλους,
 τεμνόμεναι δὲ διὰ πενταετηρίδος, νέαι μὲν διετείς ἐκ-
 φέρουσιν ἤδη καρπὸν, τέλειαι δ' ἀποδιδόασιν τοσοῦτον
 15 ὥστ' ἀφιαῖσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέρος. εὐερνή δ'
 ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς τὰ τε ἡμέρα καὶ τὰ
 ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει καὶ μεγέθει διαφέροντες, 4
 ἄπλοι δὲ καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νομίσματι τὰ
 20 πολλὰ χρῶνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἑκατόν,
 ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται· καὶ πρὸς τᾶλλα
 δὲ τὰ τοῦ βίου ῥαθύμως ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ
 μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβὲς καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ
 καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὅμως
 25 δὲ καὶ πεζοὶ καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται, ψιλοὶ τε καὶ
 κατάφρακτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι. στέλλουσι δὲ μείζω 5
 τῆς Ἰβήρων στρατιάν. ὀπλίζουσι γὰρ καὶ ξέ μυριάδας
 πεζῶν, ἱππέας δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς
 Πομπήιον διεκινδύνευσαν. καὶ τούτοις δὲ συμπολε-
 30 μοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβη-
 ροῖς, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τοῖς ἀν-
 θρώποις πολλάκις ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκον-

τισται δὲ εἰσι καὶ τοξόται, θώρακας ἔχοντες καὶ θυρεοὺς, περίκρανα δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς Ἰβηρσιν.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπώνυμος, οὗπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί. ἡ δ' ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς Καμβυσητῆς ἀνύδρου τε καὶ τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀλαζόνιον ποταμόν.

* Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολὴν, οὐ τέχνην μᾶλλον ἢ σπουδὴν τῇ περὶ τοῦτο.

C.503 6 Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς· νυνὶ μὲν οὖν εἰς 10 ἀπάντων ἄρχαι, πρότερον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην γλῶτταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. γλῶτται δ' εἰσὶν ἕξ καὶ εἴκοσιν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους.

Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἐρπετῶν ἕνια τῶν θανασίμων καὶ σκορπίους καὶ φαλάγγια· τῶν δὲ φαλαγγίων 15 τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων.

7 Θεοὺς δὲ τιμῶσιν ἥλιον καὶ δία καὶ σελήνην, διαφερόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰβηρίας πλησίον· ἱεράται δ' ἀνὴρ ἐντιμότητος 20 μετὰ γε τὸν βασιλέα, προσεστὼς τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐάνδρου, καὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἱεροδούλων, ὧν ἐνθουσιῶσι πολλοὶ καὶ προφητεύουσιν· ὃς δ' ἂν αὐτῶν ἐπὶ πλείον κατάσχετος γενόμενος πλανᾶται κατὰ τὰς ὕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀλύσει δὴ- 25 σας ἱερᾷ τρέφει πολυτελῶς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκείνου, ἐπειτα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυρισθεῖς. τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗτος· ἔχων τις ἱερὰν λόγχην ἥπερ ἔστι νόμος ἀνθρωποθύτειν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους παίει διὰ τῆς 30 πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν, οὐκ ἄπειρος τοιούτου· πεσόντος δὲ σημειοῦνται μαντεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος

καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαίνουσι, κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἰς τι χωρίον ἐπιβαίνουσιν ἅπαντες καθαρσίῳ χρώμενοι.

Ἵπερβαλλόντως δὲ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἀλβανοὶ καὶ 8
 5 τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνον· τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν οὐδὲ μεμνήσθαι. συγκατορῦ-
 τουσιν μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο πένη-
 τες ζῶσιν οὐδὲν πατρῶον ἔχοντες. ταῦτα μὲν περὶ
 Ἀλβανῶν.

10 Λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμένιου τοῦ Θετταλοῦ
 κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ τοὺς Κόλχους ὁρμῆσαι μέχρι
 τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τήν τε Ἰβηρίαν καὶ τήν Ἀλ-
 βανίαν ἐπελθεῖν καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μη-
 δίας, ὥς μαρτυρεῖ τὰ τε Ἰασόνια καὶ ἄλλα ὑπομνήματα
 15 πλείω. τὸν δὲ Ἀρμενὸν εἶναι ἐξ Ἀρμενίου πόλεως τῶν
 περὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης,
 τοὺς σὺν αὐτῷ τε οἰκίσαι τήν τε Ἀκιλισηνὴν καὶ τὴν
 Συσπιρίτιν ἕως Καλαχανῆς καὶ Ἀδιαβηνῆς, καὶ δὴ καὶ
 τὴν Ἀρμενίαν ἐπαύνημον καταλιπεῖν.

20 Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμα- 5
 ζόνας οἰκεῖν φασί. Θεοφάνης μὲν οὖν ὁ συστρατεύσας
 τῷ Πομπηίῳ καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἀλβανοῖς, μεταξὺ
 τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν φησι Γήλας οἰκεῖν
 καὶ Αἰήτας Σκύθας, καὶ ὄειν ἐνταῦθα τὸν Μερμάδαλιν
 25 ποταμὸν τούτων τε καὶ τῶν Ἀμαζόνων ἀνὰ μέσον. ἄλ-
 504
 λοι δέ, ὧν καὶ ὁ Σκήψιος Μητροδωρος καὶ Ὑψικράτης,
 οὐδὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονόνες, Γαργαρεῦ-
 σιν ὁμόρους αὐτὰς οἰκεῖν φασιν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις ταῖς
 πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὄρων ἃ καλεῖται Κεραύ-
 30 νια, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὐτάς, αὐτουργοῦσας
 ἕκαστα τὰ τε πρὸς ἄροτον καὶ φυτουργίαν καὶ τὰ πρὸς

τὰς νομὰς καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὰς δ' ἀλκιμωτάτας
 κυνηγεσίαις πλεονάζειν καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἀπά-
 σας δ' ἐπικεκαῦσθαι τον δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίων,
 ὥστε εὐπετῶς χρῆσθαι τῷ βραχίονι πρὸς ἐκάστην χρεΐ-
 αν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις πρὸς ἀκοντισμόν· χρῆσθαι δὲ
 καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ, δορὰς δὲ θηρίων ποι-
 εῖσθαι περίκρανά τε καὶ σκεπάσματα καὶ διαζώματα·
 δύο δὲ μῆνας ἐξαιρέτους ἔχειν τοῦ ἱαρος, καθ' οὓς ἀνα-
 βαίνουσιν εἰς τὸ πλεσιόν ὄρος τὸ διορίζον αὐτάς τε καὶ
 τοὺς Γαργαρέας. ἀναβαίνουσι δὲ κἀκεῖνοι κατὰ ἔθος 10
 τι παλαιόν, συνθύσοντές τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυ-
 ναιξὶ τεκνοποιίας χάριν ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότει, ὁ τυ-
 χὼν τῇ τυχούσῃ, ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμ-
 πουσιν· αἱ δ' ὅ τι μὲν ἂν θήλυ τέκωσι κατέχουσιν αὐ-
 ταί, τὰ δ' ἄρρενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ὥκει- 15
 ωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν
 ἄγνοιαν.

- 2 Ὁ δὲ Μερμόδας καταράττων ἀπὸ τῶν ὁρῶν διὰ
 τῆς τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῆς Σιρακηνῆς καὶ ὅση μεταξὺ
 ἔρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ Γαργαρέας 20
 συναναβῆναι μὲν ἐκ Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν
 εἰς τοὺςδε τοὺς τόπους, εἰτ' ἀποστάντας αὐτῶν πολε-
 μεῖν μετὰ Θρακῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν πλανηθέντων
 μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς, ὕστερον δὲ καταλυσάμενους
 τὸν πρὸς αὐτάς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι 25
 συμβάσεις, ὥστε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ
 καθ' αὐτοὺς ἐκατέρους.

- 3 Ἴδιον δέ τι συμβέβηκε τῷ λόγῳ [τῷ] περὶ τῶν Ἀμα-
 ζόνων· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθώδες καὶ τὸ ἱστορικὸν
 διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιὰ καὶ ψευδῆ καὶ τε- 30

ρατωδῇ μῦθοι καλοῦνται, ἡ δ' ἱστορία βούλεται τᾶλη-
 θές, ἃν τε παλαιὸν ἃν τε νέον, καὶ τὸ τερατώδες ἢ οὐκ
 ἔχει ἢ σπάνιον· περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγε-
 ται καὶ νῦν καὶ πάλαι, τερατώδῃ τε ὄντα καὶ πίστειος
 5 πόρρω. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὥς γυναικῶν στρατὸς
 ἢ πόλις ἢ ἔθνος συσταίῃ ἂν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ
 μόνον γε συσταίῃ, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν
 ἄλλοτριαν καὶ κρατήσκειν οὐ τῶν ἐγγὺς μόνον ὥστε
 καὶ μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διαπόν- C.500
 10 τιον στείλαιο στρατείαν μέχρι τῆς Ἀττικῆς; τοῦτο γὰρ
 ὁμοιον ὥς ἂν εἰ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἀνδρας γυναῖκας
 γεγονέναι τοὺς τότε τὰς δὲ γυναῖκας ἀνδρας. ἀλλὰ μὴν
 ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν. ἐπιτείνει
 δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὸ πιστεῦσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον
 15 ἢ τὰ νῦν· κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπωνυμίαι λέγον- 4
 ται, καθάπερ Ἐφέσου καὶ Σμύρνης καὶ Κύμης καὶ
 Μυρίνης, καὶ τάφοι καὶ ἄλλα ὑπομνήματα· τὴν δὲ Θε-
 μίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμῶδοντα πεδία καὶ τὰ
 ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντες Ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φα-
 20 σιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθύνδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσίν, ὀλί-
 γοι τε καὶ ἀναποδείκτως καὶ ἀπίστως ἀποφαίνονται·
 καθάπερ καὶ περὶ Θαληστρίας, ἣν Ἀλεξάνδρῳ συμμύ-
 ξαι φασιν ἐν τῇ Τρκανίᾳ καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας
 χάριν, δυναστεύουσιν τῶν Ἀμαζόνων· οὐ γὰρ ὁμο-
 25 λογεῖται τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσοῦτων ὄν-
 των οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ εἰρή-
 κασιν, οὐδ' οἱ πιστευόμενοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηνται
 τοιούτου, οὐδ' οἱ εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασιν· Κλεί-
 ταρχος δὲ φησι τὴν Θαληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν
 30 καὶ Θερμῶδοντος ὁρμηθεῖσαν· ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξαν-
 δρον· εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίας εἰς Θερμῶδοντα στάδιοι
 πλείους ἑξακισχιλίων.

- 5 Καὶ τὰ πρὸς τὸ ἐνδοξον θρυληθέντα οὐκ ἀνωμολόγηται παρὰ πάντων, οἱ δὲ πλάσαντες ἦσαν οἱ κολακείας μᾶλλον ἢ ἀληθείας φροντίζοντες· οἷον τὸ τὸν Καύκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη καὶ τὴν πλησιάζουσιν ἐκείνοις ἐφ' ἃν θάλατταν ἀπὸ τῶν ὑπερκει-
μένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὁρῶν· ταῦτα γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ Καύκασον ὠνόμαζον, διέχοντα τῆς Ἰνδικῆς πλείους ἢ τρισμυρίους σταδίους, καὶ ἐνταῦθα ἐμύθευσαν τὰ περὶ Προμηθεῖα καὶ τὸν δεσμόν αὐτοῦ· ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἑὸν ἐγνώριζον οἱ τότε. ἡ δὲ 10
ἐπὶ Ἰνδοῦς στρατεία Διονύσου καὶ Ἡρακλέους ὅστε-
ρογενῇ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει, ὅτι τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθεῖα λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν ὕστερον. καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον
μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὁρῶν καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν 15
ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου· ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοῦνομα καὶ τὸ τοὺς περὶ Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελῆσαι τὴν μέ-
C.506
χρι τῶν πλησίον Καυκάσου καὶ τὸ τὸν Προμηθεῖα πα-
ραδεδοῖσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ 20
Καυκάσῳ ..... χαριεῖσθαι τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον
τοῦνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.
- 6 Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ νοτιώτατά ἐστι τὰ πρὸς Ἀλβανίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ Κόλχοις καὶ Ἠνιόχοις· οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συνερχο- 25
μένους εἰς τὴν Διοσκουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλεῖστον ἁλῶν χάριν. τούτων δ' οἱ μὲν τὰς ἀκρωρείας κατέχουσιν, οἱ δὲ ἐν νάπαις ἀυλίζονται καὶ ζῶσιν ἀπὸ θηρείων σαρκῶν τὸ πλεόν καὶ καρπῶν ἀγρίων καὶ γάλακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ χειμῶνος μὲν ἄβατοι, θέρους 30
δὲ προσβαίνουσιν ὑποδούμενοι κεντρωτὰ ὠμοβοῖνα δίκην τυμπάνων πλατεῖα διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς κρυ-

στάλλους. καταβαίνουσι δ' ἐπὶ δορᾶς κείμενοι σὺν τοῖς
φορτίοις καὶ κατολισθαίνοντες, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν
'Ατρωπατίαν Μηδίαν καὶ κατὰ τὸ Μάσιον ὄρος τὸ ἐν
'Αρμενίᾳ συμβαίνει· ἐνταῦθα δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι
5 κεντρωτοὶ τοῖς πέλμασιν ὑποτίθενται. τοῦ γοῦν Καυ-
κάσου τὰ μὲν ἄκρα τοιαῦτα. καταβαίνοντι δ' εἰς τὰς 7
ὑπωρείας ἀρκτικώτερα μὲν ἐστὶ τὰ κλίματα, ἡμερώ-
τερα δέ· ἤδη γὰρ συνάπτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων.
εἰσὶ δὲ καὶ τρωγλοδύται τινὲς ἐν φωλεαῖς οἰκοῦντες
10 διὰ τὰ ψύχῃ, παρ' οἷς ἤδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία·
μετὰ δὲ τοὺς τρωγλοδύτας καὶ χαμαικοῖται καὶ πολυ-
φάγοι τινὲς καλούμενοι καὶ αἱ τῶν Εἰσαδίκων κῶμαι,
δυναμένων γεωργεῖν διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποπεπτω-
κέναι ταῖς ἄρκτοις.

15 Οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες οἱ μεταξὺ τῆς Μαιώτι- 8
δος καὶ τῆς Κασπίας Ναβιανοὶ καὶ * Πανξανοὶ καὶ ἡδὴ
τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φύλα. δοκοῦσι δ' οἱ Ἄορ-
σοι καὶ οἱ Σίρακες φυγάδες εἶναι τῶν ἀνωτέρω .... καὶ
προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων. Ἀβέλακος μὲν οὖν ὁ τῶν
20 Σιράκων βασιλεὺς, ἡνίκα Φαρνάκης τὸν Βόσπορον
εἶχε, δύο μυριάδας ἱππέων ἐστελλε, Σπαδίνης δ' ὁ τῶν
'Αόρσων καὶ * εἴκοσιν, οἱ δὲ ἄνω Ἄορσοι καὶ πλείονας·
καὶ γὰρ ἐπεκράτουν πλείονος γῆς καὶ σχεδὸν τι τῆς
Κασπίων παραλίας τῆς πλείστης ἤρχον, ὥστε καὶ ἐνε-
25 πορεύοντο καμήλοις τὸν Ἰνδικὸν φόρτον καὶ τὸν Βα-
βυλωνίον παρὰ τε Ἀρμενίων καὶ Μηδῶν διαδεχόμε-
νοι· ἐχρυσοφόρουν δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. οἱ μὲν οὖν
Ἄορσοι τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν, οἱ Σίρακες δὲ τὸν
'Αχαρδέον, ὃς ἐκ τοῦ Καυκάσου ῥέων ἐκδίδωσιν εἰς τὴν
30 Μαιώτιν.

Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας 6
θαλάττης, εἰς ἣν κατέπauen ἡ προτέρα· καλεῖται δ' ἡ 0.507

αὐτὴ θάλαττα καὶ Ὅρκανία. δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἰπεῖν πρότερον ταύτης καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν. ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκείου πρὸς μεσημβρίαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἱκανῶς στενός, ἐνδοτέρῳ δὲ πλατύνεται προϊών, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίου 5 πον καὶ πεντακισχιλίους· ὁ δ' εἰσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῶ πλειόνων ἂν εἴη συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικήτῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνωριζόμενον περίπλου τῆς θαλάττης ταύτης τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς Καδουσίους εἶναι πεν- 10 τακισχιλίων καὶ τετρακοσίων, τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναρϊακῶν καὶ Μάρδων καὶ Ὅρκανῶν μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὠξίου ποταμοῦ τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἐνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου διςχιλίων τετρακοσίων. δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον 5 ἐκτετοπισμένοις ἀπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

- 2 Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς Εὐρωπαίοις οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται οἱ μεταξὺ τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλεί- 20 ουσ, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἑω Σκύθαι, νομάδες καὶ οὗτοι, μέχρι τῆς ἐφ' αὐτὴν θαλάττης καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόρους κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύθας ἐκάλουν· οἱ δ' ἐτι 25 πρότερον διελόντες τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου καὶ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Ἀδρίου κατοικοῦντας Ὑπερβορέους ἔλεγον καὶ Σαυρομάτας καὶ Ἀριμασπούς, τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θαλάττης τοὺς μὲν Σάκας τοὺς δὲ Μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἔχοντες ἀκριβὲς λέγειν περὶ 30 αὐτῶν οὐδέν, καίπερ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδέν

ἠκριβώτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν οὔτε τῶν Μηδικῶν ἢ Συριακῶν ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπλότητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.

- 5 Ὅρωντες γὰρ τοὺς φανερώς μυθογράφους εὐδο-
 κιμοῦντας ῥήθησαν καὶ αὐτοὶ παρέξουσιν τὴν γραφὴν
 ἡδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν ἃ μηδέποτε
 [μήτε] εἶδον μήτε ἤκουσαν ἢ οὐ παρά γε ἰδόντων, σκο-
 10 ποῦντες δὲ αὐτὸ μόνον τοῦτο ὅτι ἀκρόασιν ἡδεῖαν ἔχει
 καὶ θαυμαστήν. ῥᾶον δ' ἂν τις Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ πε-
 στεύσειεν ἠρωολογοῦσι καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς ἢ
 Κτησίᾳ τε καὶ Ἡροδότῳ καὶ Ἑλλανίῳ καὶ ἄλλοις τοι-
 οῦτοις. οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγράψασιν ἃ
 ῥᾶδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οὗτοι ῥᾶδιον
 15 γούσι διὰ τε τὴν δόξαν τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τὸ τὴν
 στρατείαν πρὸς τὰς ἐσχατίας γεγονέναι τῆς Ἀσίας πόρ-
 ρω ἀπ' ἡμῶν· τὸ δὲ πόρρω δυσέλεγκτον. ἢ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἐπικράτεια καὶ ἡ τῶν Παρθυαίων πλειὸν τι
 προσεκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον· οἱ γὰρ
 20 περὶ ἐκείνων συγγράφοντες καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη,
 ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν·
 μᾶλλον γὰρ καταπτέυκασιν.

- Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλύνοντι τὸ Κάσπιον 7
 πέλαγος παροικοῦντας νομάδας Λάας οἱ νῦν προσάγο-
 25 ρεῖν οὖσι τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρνους· εἴτ' ἐρημος
 πρόκειται μεταξὺ, καὶ ἐφεξῆς ἡ Ὀρκανία, καθ' ἣν ἡδη
 πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ
 τοῖς Ἀρμενίων. τούτων δ' ἐστὶ μηχανισμὸς τὸ σχῆμα
 κατὰ τὰς ὑπωρείας, αἷ τελευτᾶσαι πρὸς θάλατταν ποι-
 30 οῦσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. οἶκει δὲ τὴν παρώρειαν

ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις ἐπὶ
 μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τι μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων,
 τὸ δὲ πλεόν Γῆλαι καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐί-
 τιοι καὶ Ἀναριάκαι. φασὶ δὲ Παρρασίων τινὰς συνοί-
 κῃσαι τοῖς Ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παρσίους· 5
 Αἰνιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐντιά τειχίσαι πόλιν ἣν * Αἰνιᾶνα
 καλεῖσθαι, καὶ δείκνυσθαι ὅπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα
 καὶ σκευὴ χαλκᾷ καὶ ταφάς· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν
 Ἀναριάκην, ἐν ἣ, φασί, δείκνυνται μαντεῖον ἐγκοιμω-
 μένων . . . . . καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικὰ καὶ μάχιμα 10
 μᾶλλον ἢ γεωργικά· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν
 τόπων. τὸ μέντοι πλεόν τῆς περὶ τὴν ὀρεινὴν παραλίας
 Καδούσιοι νέμονται, σχεδὸν δέ τι ἐπὶ πεντακισχιλίους
 σταδίους, ὥς φησι Πατροκλῆς, ὅς καὶ πάρισον ἡγεῖται
 τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ χω- 15
 ρία λυγρά.

- 2 Ἡ δ' Ὑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλὴ καὶ τὸ
 πλεόν πεδιάς πόλεσί τε ἀξιολόγοις διειλημμένη, ὣν
 ἐστὶ Ταλαβρόκη καὶ Σαμαριανὴ καὶ Κάρτα καὶ τὸ βα-
 σίλειον Τάπη, ὃ φασὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἰδρυ- 20
 μένον διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίους χιλί-
 οὺς τετρακοσίους. σημεῖα δὲ τῆς εὐδαιμονίας· ἡ μὲν
 γὰρ ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει, ἡ δὲ συκὴ με-
 δέμνους ἐξήκοντα, ὃ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρ-

Ο.509 ποῦ τῆς καλᾶμης φύεται, ἐν δὲ τοῖς δένδροις σμηνοῦρ- 25
 γεῖται καὶ τῶν φύλλων ἀπορρεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται
 καὶ τῆς Μηδίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ
 Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. τῆς μέντοι προσηκούσης
 ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν οὔτε αὐτὴ οὔτε ἡ ἐκῶνυμος αὐ-
 τῇ θάλαττα ἄπλους τε οὔσα καὶ ἀργός· νῆσοί τέ εἰσιν 30
 οἰκείσθαι δυνάμεναι, ὥς δ' εἰρήκασί τινες καὶ χρυσί-
 τιν ἔχουσai γῆν. αἴτιον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἱ τ' ἐξ

ἀρχῆς ἐτύγχανον βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἑρκανῶν,
 Μηδοί τε καὶ Πέρσαι καὶ οἱ ὕστατοι Παρθυαῖοι, χεί-
 ρους ἐκείνων ὄντες, καὶ ἡ γείτων ἅπανα χώρα ληστῶν
 καὶ νομάδων μεστή καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον
 5 μὲν χρόνον ἐπῆρξαν, ἀλλ' ἐν πολέμοις ὄντες καὶ τὰ
 πόρρω σκοπεῖν οὐ θυνάμενοι. φησὶ δ' Ἀριστόβουλος
 ὑλώδη οὖσαν τὴν Ἑρκανίαν θρῦν ἔχειν, πεύκην δὲ
 καὶ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύνειν, τὴν δ' Ἰνδικὴν πλη-
 θύνειν τούτοις. τῆς δὲ Ἑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τι-
 10 νες δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθέασιν τὴν Νησαίαν.

Διαρρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ἑρκανία τῷ τε Ὄρχῳ 3
 καὶ Ὄξῳ μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὣν ὁ Ὄρχος
 καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἐνιοὶ δὲ τὸν Ὄρχον εἰς τὸν
 Ὄξον ἐμβάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον
 15 ἀποφαίνει τὸν Ὄξον τῶν ἑωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ
 τὴν Ἀσίαν πλην τῶν Ἰνδικῶν· φησὶ δὲ καὶ εὐπλοῦν
 εἶναι καὶ οὗτος καὶ Ἐρατοσθένης παρὰ Πατροκλέους
 λαβὼν, καὶ πολλὰ τῶν Ἰνδικῶν φορτίων κατάγειν εἰς
 τὴν Ἑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβα-
 20 νίαν περαιοῦσθαι καὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἑξῆς τό-
 πων εἰς τὸν Εὐξείνιον καταφέρεισθαι. οὐ πάντῃ δὲ ὑπὸ
 τῶν παλαιῶν ὁ Ὄρχος ὀνομάζεται· Ἀπολλόδωρος μέν-
 τοι ὁ τὰ Παρθικὰ γράφας συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει ὡς
 ἐγγυτάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

25 Προσεδοξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύτης 4
 πολλὰ ψευδῆ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· ἐπειδὴ
 γὰρ ὁμολόγητο ἐκ πάντων ὅτι διείργει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ
 τῆς Εὐρώπης ὁ Τάναϊς ποταμός, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θα-
 λάττης καὶ τοῦ Ταναΐδος πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας ὃν
 30 οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς Μακεδόσι, στρατηγεῖν δ' ἐγνωστο
 ὥστε τῇ φήμῃ γε κἀκείνων δόξαι τῶν μερῶν κρατεῖν

- τὸν Ἀλέξανδρον, εἰς ἓν συνήγον τήν τε Μαιώτιν λί-
μνην τὴν δεχομένην τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Κασπίαν θά-
λατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες καὶ συντετρη-
σθαι φάσκοντες πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρως, ἐκατέραν
δὲ εἶναι μέρος τῆς ἐτέρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστει 5
προφέρεται περὶ τοῦ λίμνην εἶναι τῆς θαλάτταν ταύ-
5.510την, ὅφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν καὶ ὑπόγλυκν εἶναι τὸ
ὔδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἑτέρα τῆς Μαιώτιδος ἐστὶ, τεκμαι-
ρόμενος ἐκ τοῦ τὸν Τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ
γὰρ τῶν αὐτῶν ὁρῶν τῶν Ἰνδικῶν ἐξ ὧν ὁ τε Ὄχος 10
καὶ ὁ Ὄξος καὶ ἄλλοι πλείους φέρεται καὶ ὁ Ἰαξάρτης
ἐκδίδωσί τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος
πάντων ἀρκτικώτατος. τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τά-
ναϊν, καὶ προσέθεσάν γε τούτῳ πίστιν, ὥς εἴη Τά-
ναϊς ὃν εἶρηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαιάν τοῦ 15
ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην καὶ οἰστοῖς ἐλατίνοις
χρησθαι τοὺς ταύτῃ Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον
τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς
Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω καὶ τὴν πρὸς ἑὸ μὴ
φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δὲ φησι καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ 20
φύεσθαι ἐλάτην καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν
στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγ-
κρούειν Ἐρατοσθένης πειράται, ἡμῖν δ' ἀποχρώντως
εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.
- 5 Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ἑρκανίαν ἱστορου- 25
μένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου καὶ ἄλλων, ὅτι
πρόκεινται τινες ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὑπαντροί, τού-
των δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ὑπόκειται ταπεινὸς
αἰγιαλός, ἐκ δὲ τῶν ὑπερθεῖν κρημνῶν ποταμοὶ ῥέον-
τες τοσαύτῃ προφέρονται βίᾳ ὥστε ταῖς ἀκταῖς συνά- 30

- ψαντες εξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἄρ-
 ραντον φυλάττοντες τὸν αἰγιαλὸν ὥστε καὶ στρατοπέ-
 δοις ὁδεύσιμον εἶναι σκεπαζομένοις τῷ ρεύματι, οἱ δ'
 ἐπιχώριοι κατάγονται πολλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας
 5 χάριν εἰς τὸν τόπον, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις
 κατακλίνονται, ποτὲ δ' ὑπ' αὐτῷ τῷ ρεύματι ἡλια-
 ζόμενοι ἄλλως ἄλλοι τέρπονται, παραφαινομένης ἅμα
 καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν καὶ τῆς ἥονος ποώδους
 καὶ ἀνθηρᾶς οὔσης διὰ τὴν ἰκμάδα.
- 10 Ἀπὸ δὲ τῆς Ὀρχανίας θαλάττης προϊόντι ἐπὶ τὴν **8**
 ἕω δεξιὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης
 παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζουσι Ταῦρον,
 ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ
 μέχρι δεῦρο προϊόντα ἀπὸ τῆς ἐσπέρας συνεχῇ καὶ
 15 τυγχάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομάτων. προσοικοῦσι
 δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέρη πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι
 καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοί, καθάπερ εἴρηται, καὶ
 τῶν Ὀρχανίων τινές, ἔπειτα τὸ τῶν Παρθυναιῶν ἔθνος
 καὶ τὸ τῶν Μαργιανῶν καὶ τῶν Ἀρίων καὶ ἡ ἐρημος,
 20 ἣν ἀπὸ τῆς Ὀρχανίας ὀρίζει ὁ Σάρνιος ποταμὸς πρὸς **511**
 ἕω βαδίζουσι καὶ ἐπὶ τὸν Ὠχον. καλεῖται δὲ τὸ μέχρι
 δεῦρο ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διατείνον ἢ μικρὸν ἀπολεί-
 πον Παραχοάθρας. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς Ὀρχανίας θαλάτ-
 τῆς εἰς τοὺς Ἀρίους περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους· εἰδ'
 25 ἡ Βακτριανὴ ἐστὶ καὶ ἡ Σογδιανή, τελευταῖοι δὲ Σκύ-
 θαι νομάδες. τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ
 ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων Καύκασον ἐκάλεσαν, παρὰ δὲ τοῖς
 βαρβάροις * τὰ τε ἄκρα καὶ τοῦ Παροπαμίσου τὰ προσ-
 βόρεια καὶ τὰ Ἠμωδὰ καὶ τὸ Ἰμακὸν καὶ ἄλλα τοιαῦτα
 30 ὀνόματα ἐκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τούτοις ἀντιπαράκειται [τὰ] Σκυ- 2
 θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν
 STRABO II.

βόρειον πλευράν. οἱ μὲν δὴ πλείους τῶν Σκυθῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι Λαῖαι προσαγορεύονται, τοὺς δὲ προσεφους τούτων μᾶλλον Μασσαγέτας καὶ Σάκας ὀνομάζουσι, τοὺς δ' ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν ἰδίᾳ δ' ὡς ἐκάστους· 5 ἅπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες. μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς Ἑλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανήν, Ἀσιοὶ καὶ * Πασιανοὶ καὶ Τόχαροι καὶ Σακάραυλοι, ὁρμηθέντες ἀπὸ τῆς περσικῆς τοῦ Ἰαξάρτου τῆς κατὰ Σάκας καὶ Σογδιανούς, ἣν 10 κατεῖχον Σάκαι. καὶ τῶν Λαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἀπαρνοὶ οἱ δὲ Ξάνθιοι οἱ δὲ Πίσσουροι. οἱ μὲν οὖν Ἀπαρνοὶ πλησιαιτάτα τῇ Ἑρκανίᾳ παράκεινται καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάττῃ, οἱ δὲ λοιποὶ διατείνουσι καὶ μέχρι τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἀρίᾳ. 15

3 Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῆς Ἑρκανίας καὶ τῆς Παρθυαίας μέχρι Ἀρίων ἔρημος πρόκειται πολλή καὶ ἄνυδρος, ἣν διεξιόντες μακραῖς ὁδοῖς κατέτρεχον τὴν τε Ἑρκανίαν καὶ τὴν Νησαίαν καὶ τὰ τῶν Παρθυαίων πεδία· οἱ δὲ συνέθεντο φόρους· φόρος δ' ἦν τὸ ἐπι- 20 τρέπειν τακτοῖς τισι χρόνοις τὴν χώραν κατατρέχειν καὶ φέρεσθαι λείαν. ἐπιπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα ἐπολεμεῖτο, καὶ πάλιν διαλύσεις καὶ ἀναπολεμήσεις ὑπῆρχον. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, αἰετὸς τοῖς πλησίον ἐπιτιθεμένων 25 τοτὲ δ' αὖ διαλλαττομένων.

4 Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποιήσαντο τοῖς Κιμμερίοις καὶ Τρήρεσι, τὰς μὲν μακροτέρας τὰς δὲ καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανὴν κατέσχον καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν, ἣν καὶ 30 ἐπώνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τὴν Σακασηνήν, καὶ μέ-

Ο.512χοι Καππαδόκων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὐξείνῳ οὖς

- Ποντικούς νῦν καλοῦσι, προῆλθον. ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ ταύτη τότε τῶν Περσῶν στρατηγοὶ νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ πέτραιν τινὰ προσχώματι 5 συμπληρώσαντες εἰς βουνοειδὲς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος καὶ τὸ τῆς Ἀνατιδος καὶ τῶν συμβῳμῶν θεῶν ἱερὸν ἰδρύσαντο, Ὡμανοῦ καὶ Ἀναδάτου Περσικῶν δαιμόνων, ἀπέδειξάν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ Σάκαια, ἣν μέχρι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχοντες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον· ἔστι δὲ ἱεροδούλων πόλισμα τὸ πλείον· Πομπήιος δὲ προσθεὶς χώραν ἀξιόλογον καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν πόλεων ἀπέφηνεν ὧν διέταξε μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν.
- 15 Οἱ μὲν [οὖν] οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν, οἱ δ' ὅτι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ φεύγει, στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπολειοίπει πλήρεις ἀφθονίας ἀπάσης καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν στρατιάν, 20 ἤλανεν ἀφ' ἐσπέρας ὥς φεύγων, πλήρεις ἀφελὺς τὰς σκηνάς· προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν ἰδρύθη· ἐπιόντες δ' ἐκεῖνοι καὶ καταλαβόντες ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον τῶν δὲ πρὸς ἀπόλυσιν μεστόν, ἀνέδην ἐνεπύμπλυντο· ὁ δ' ὑποστρέψας ἑξοίνους κατέλαβε 25 καὶ παραπλήγας, ὥσθ' οἱ μὲν ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ κατεκόπτοντο, οἱ δ' ὀρχούμενοι καὶ βακχεύοντες γυμνοὶ περιέπιπτον τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις, ὀλίγον δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. ὁ δὲ θεὸν νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίδι 30 θεῷ προσηγόρευσε Σάκαια· ὅπου δ' αὖν ἡ τῆς θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σακαίων ἑορτὴ βακχεία τις μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, διεσκεν-

ασμένων σκυνθισί, πινόντων ἅμα καὶ πληκτιζομένων
πρὸς ἀλλήλους ἅμα τε καὶ τὰς συμπινοῦσας γυναῖκας.

- 6 Μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν σφετέραν ἀρετὴν
ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ, περὶ οὗ θρυλοῦσι πολλοί,
καὶ δεῖ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων. λέγεται δὲ καὶ 5
τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν, ὅτι κατοικοῦσιν οἱ
μὲν ὄρη τινὲς δ' αὐτῶν πεδία οἱ δὲ ἔλη ἃ ποιοῦσιν
οἱ ποταμοί, οἱ δὲ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι νήσους. μάλιστα δέ
φασι τὸν Ἀράξην ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν
πολλαχῇ σχιζόμενον, ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις 10

C.513 στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλατταν,
ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἰρκάνιον. θεὸν δὲ
ἥλιον μόνον ἡγοῦνται, τούτῳ δὲ ἱπποθυτοῦσι· γαμῆ
δ' ἕκαστος μίαν, χρῶνται δὲ καὶ ταῖς ἀλλήλων οὐκ
ἀφανῶς, ὁ δὲ μινύμενος τῇ ἀλλοτριᾷ τὴν φαρέ- 15
τραν ἐξαρτήσας ἐκ τῆς ἀμάξης φανερώς μίγνυται·
θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γη-
ράσαντες κατακοπῶσι μετὰ προβατείων κριῶν καὶ
ἀναμῖξ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσφ' θανόντας ῥίπτουσιν
ὥς ἀσεβεῖς καὶ ἀξιούς ὑπὸ θηρίων βεβρωῶσθαι. ἀγα- 20
θοὶ δὲ ἱππότες καὶ πεζοί, τόξοις δὲ χρῶνται καὶ μαχαί-
ραις καὶ θώραξι καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς, ζῶναι δὲ αὐ-
τοῖς εἰσι χρυσαὶ καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἱ τε
ἵπποι χρυσοχάλινοι, καὶ μασχαλιστήρες δὲ χρυσοί· ἄρ-
γυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος, 25
χαλκὸς δὲ καὶ χρυσὸς ἄφθονος.

- 7 Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σπόριμα
ρίζοφαγοῦσι καὶ ἀγρίοις χρῶνται καρποῖς, ἀμπέχονται
δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς (οὐδὲ γὰρ βοσκήματα
ἔχουσι), πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκ- 30
θλίβοντες· οἱ δ' ἐν τοῖς ἔλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν, ἀμπέ-
χονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης

ἀνατρεχουσῶν· οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἀγρίοις τρέφονται
καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ πρόβατα ὀλίγα ὥστ'
οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι τῶν ἐρίων χάριν καὶ
τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα ποικίλλουσιν ἐπιχρί-
5 στοῖς φαρμάκοις δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος. οἱ δὲ
πεδινοὶ καίπερ ἔχοντες χώραν οὐ γεωργοῦσιν, ἀλλὰ
ἀπὸ προβάτων καὶ ἐχθύων ζῶσι νομαδικῶς καὶ Σκυ-
θικῶς. ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ διαίτα πάντων τῶν τοι-
ούτων ἣν πολλάκις λέγω, καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλή-
10 σιαι καὶ ἥθη καὶ ὁ σύμπας βίος, αὐθέκαστος μὲν σκαι-
ὸς τε καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός, πρὸς δὲ τὰ συμβό-
λαια ἀπλοῦς καὶ ἀκάπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν Σακῶν ἔθνους 8
καὶ οἱ Ἀττάσιοι καὶ οἱ Χωράσμιοι, εἰς οὓς ἀπὸ τῶν
15 Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἐφυγε Σπιταμένης,
εἰς ἐκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀλέξανδρον, κα-
θάπερ καὶ Βῆσσος· καὶ ὕστερον δὲ Ἀρσάκης τὸν Καλ-
λίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς τοὺς Ἀπασιάκας ἐχώ-
ρησε. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς Ἀραχωτοὺς καὶ Μασ-
20 σαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι* πρὸς δύσιν παρὰ
τὸν Ὠξόν, καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τοῖς ὅλοις
ἐδάφεισιν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρίους δ' ἐπ' ὀλί-
γον· τὸ γὰρ πλεόν τῷ Παροπαμισῷ παρακεῖσθαι· δι-
C.514
είργειν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τὸν Ἰαξάρτην,
25 καὶ Σογδιανοὺς δὲ καὶ Βακτριανοὺς τὸν Ὠξόν, μεταξὺ
δὲ Ὑρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν· κύκλῳ δὲ
περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς Ὑρκανοὺς Ἀμάρδους τε
καὶ Ἀναριάκας καὶ Καδουσίους καὶ Ἀλβανοὺς καὶ
Κασπίους καὶ Οὐτίτους, τάχα δὲ καὶ ἑτέρους μέχρι
30 Σκυθῶν, ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τῶν Ὑρκανῶν Διρβίκας,
τοὺς δὲ Καδουσίους συμπαύειν Μήδων καὶ Ματιανῶν
ὑπὸ τὸν Παραχοάθραν.

9 Τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει· ἀπὸ μὲν τοῦ Κασπίου ἐπὶ τὸν Κῦρον ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους, ἐνθεν δ' ἐπὶ Κασπίας πύλας πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἰτ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους, εἰτ' εἰς Βάκτραν τὴν πόλιν, ἣ καὶ 5 Ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα, εἰτ' ἐπὶ τὸν Ἰαξάρτην ποταμόν, ἐφ' ὃν Ἀλέξανδρος ἦκεν, ὡς πεντακισχιλίους· ὁμοῦ δισμύριοι δισχίλιοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. λέγει δὲ καὶ οὕτω τὰ διαστήματα ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἰνδοὺς· εἰς 10 μὲν Ἐκατόμυλον χιλίους ἑνακοσίους ἐξήκοντά φασιν, εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριάκοντα, εἰτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Ἀραγγῇ χιλίους ἑξακοσίους, οἱ δὲ πεντακοσίους, εἰτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἰκο- 15 σιν, εἰτ' εἰς Ὀρτόσπανα ἐπὶ τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον δισχιλίους, εἰτ' εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὁμοῦ μύριοι πεντακισχίλιοι τριακόσιοι. ἐπ' εὐθείας δὲ τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχὲς δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἐφάς θαλάττης μῆκος τῆς Ἰνδικῆς. 20 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

9 Ἡ δὲ Παρθυαία πολλή μὲν οὐκ ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Ὀρκανῶν [κατὰ] τὰ Περσικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατούντων ἐπὶ χρόνον πολύν. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὀρεινὴ ἔστι καὶ ἄπο- 25 ρος, ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξιᾷσι τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας οὐδ' ἐπὶ μικρόν· ἀλλὰ νῦν ἠϋξῆται. μέρη δ' ἔστι τῆς Παρθυηνῆς ἣ τε Κωμισσηνὴ καὶ ἡ Κωρήνη, σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων καὶ Ραγῶν καὶ Ταπύρων 30 ὄντα τῆς Μηδίας πρότερον. ἔστι δ' Ἀπάμεια καὶ Ἡράκλεια, πόλεις περὶ τὰς Ράγας. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων

πυλῶν εἰς μὲν Ῥάγας στάδιοι πεντακόσιοι, ὥς φησιν
 Ἀπολλόδωρος, εἰς δ' Ἑκατόμυλον τὸ τῶν Παρθυαίων
 βασιλείον χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα· τοῦνομα δὲ ταῖς
 Ῥάγαις ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασίν,
 5 ὅφ' ὧν πόλεις τε συχναὶ καὶ κῶμαι δισχίλιναι, ὥς Ποσει-
 δώνιος φησι, ἀνεντράπησαν. τοὺς δὲ Ταπύρους οἰκεῖν
 φασι μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ὑρκανῶν. ἱστοροῦσι δὲ
 περὶ τῶν Ταπύρων ὅτι αὐτοῖς εἰη νόμιμον τὰς γυναῖκας
 ἐκδιδόναι τὰς γαμετὰς ἑτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὴν ἐξ
 10 αὐτῶν ἀνέλονται δύο ἢ τρία τέκνα, καθάπερ καὶ Κά-
 των Ὀρτησίφω δεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν
 κατὰ παλαιὸν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου διὰ τὸ 2
 πρὸς ἄλλοις εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Μηδίας βα-
 15 σιλείας τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὴν Βακ-
 τριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμένοι καὶ τὴν ἐγγὺς
 αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδημον. ἔπειτ' Ἀρσάκης
 ἀνὴρ Σκύθης τῶν Λαῶν τινὰς ἔχων τοὺς Πάρνους
 καλουμένους νομάδας παροικοῦντας τὸν Ὀχον, ἐπῆλ-
 20 θεν ἐπὶ τὴν Παρθυαίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. κατ' ἀρ-
 χὰς μὲν οὖν ἀσθενὴς ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαι-
 ρεθέντας τὴν χώραν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ διαδεξάμενοι
 ἐκεῖνον, ἐπειθ' οὕτως ἰσχύσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλη-
 σίον αἰὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις ὥστε
 25 τελευτῶντες ἀπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κα-
 τέστησαν. ἀφείλοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος
 βιασάμενοι τοὺς Σκύθας καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ
 Εὐκρατίδαν, καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς καὶ το-
 σούτων ἔθνων ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον
 30 τινὰ γιγόνασι κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. αἴτιος δ' ὁ
 βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβα-

ρον καὶ τὸ Σκυθικόν, πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς ἡγεμονίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατόρθωσιν.

- 3 Φασὶ δὲ τοὺς Πάρους Δάας μετανάστας εἶναι ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Λαῶν, οὓς Ξανδίους ἢ Παρίους καλοῦσιν· οὐ πάντῃ δ' ὁμολόγηται Δάας εἶ-
5 ναί τινας τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν· ἀπὸ τούτων δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσάκην, οἱ δὲ Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν, φεύγοντα δὲ τὴν αὐ-
ξησιν τῶν περὶ Διόδοτον ἀποστήσαι τὴν Παρθυαίαν. εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν 10
τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντες μόνον ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν φησιν εἶναι Ποσειδώνιος διττόν, τὸ μὲν συγγενῶν τὸ δὲ σοφῶν καὶ μάγων, ἐξ 15
ᾧ ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς καθίστασθαι.

- 10 Ἡ δ' Ἀρία καὶ ἡ Μαργιανὴ κράτιστα χωρία ἐστὶ ταύτη, τῇ μὲν ὑπὸ τῶν ὄρων ἐγκλειόμενα τῇ δ' ἐν πε-
δίοις τὰς οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν οὖν ὄρη νέμονται σκηνῷται τινες, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαρρεῖται· πο- 20
τίξουσιν δ' αὐτὰ τὰ μὲν τῷ Ἀρίῳ τὰ δὲ Μάρῳ. ὁμορεῖ
0.516 δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βακτριανῇ * καὶ τὴν ὑποστᾶσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βακτριανήν· διέχει δὲ τῆς Ὑρκανίας περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. συντελής δ' ἦν αὐτῇ καὶ ἡ
Δραγγιανὴ μέχρι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νο- 25
τίοις μέρεισι τῶν ὄρων ὑποπεπτωκυῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ τῶν μερῶν καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν Ἀρίαν· καὶ ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐστὶ, καὶ αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεισι τῶν ὄρων ὑποπε-
πτωκυῖα καὶ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη, μέ- 30
ρος οὖσα τῆς Ἀριανῆς. μήκος δὲ τῆς Ἀρίας ὅσον δις-
χίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου· πό-

λεις δὲ Ἀρτακάηνα καὶ Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἀχαῖα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. εὐοίνει δὲ σφόδρα ἡ γῆ· καὶ γὰρ εἰς τριγωνίαν παραμένει ἐν ἀπιττώτοις ἄγγεσι.

Παραπλησία δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μαργιανή, ἱερμῖαις δὲ 2
5 περιέχεται τὸ πεδῖον. θαυμάσας δὲ τὴν εὐφύλιαν ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων, πόλιν δὲ ἔκτισεν Ἀντιόχειαν. εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ· φασὶ γοῦν τὸν πυθμένα εὐρίσκεσθαι πολλάκις θυσὶν ἀνδράσι περι-
10 ληπτόν, τὸν δὲ βότρυν δίληχυν.

Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα τῇ Ἀρίᾳ παραβέ- 11
βληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρκειται πρὸς ἑω-
πολλὴ δ' ἐστὶ καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίου. τοσοῦτον
δὲ ἰσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες Ἕλληνες αὐτὴν διὰ τὴν
15 ἄρεσιν τῆς χώρας ὥστε τῆς τε Ἀριανῆς ἐπικράτουν καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀρταμιτηνός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστρέψαντο ἢ Ἀλέξανδρος, καὶ μάλιστα Μένανδρος (εἰ γε καὶ τὸν Ὑπανιν διέβη πρὸς ἑω καὶ μέχρι τοῦ Ἰμάου προῆλθε) τὰ μὲν αὐτὸς
20 τὰ δὲ Δημήτριος ὁ Εὐθυδῆμον υἱὸς τοῦ Βακτρίων βασιλέως· οὐ μόνον δὲ τὴν Παταληνὴν κατέσχον ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε Σαραόστου καλουμένην καὶ τὴν Σιγέρδιδος βασιλείαν. καθ' ὅλον δέ φησιν ἐκεῖνος τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν
25 Βακτριανὴν· καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρυνῶν ἐξέτεινον τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τὰ τε Βάκτρα ἥνπερ καὶ Ζαριά- 2
σπαν καλοῦσιν, ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐκ-
βάλλων εἰς τὸν Ὠξον, καὶ Ἀδραψα καὶ ἄλλας πλείους·
30 τουτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατίδεια τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυ-

μος. οἱ δὲ κατασχόντες αὐτήν Ἕλληνες καὶ εἰς σατρα-
 0.517 πείας διηγήκασιν, ὧν τὴν τε Ἀσπιώνου καὶ τὴν Τα-
 πυρίαν ἀφῆρηντο Εὐκρατίδην οἱ Παρθυαῖοι. ἔσχον
 δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερχειμένην πρὸς ἑω τῆς Βακ-
 τριανῆς μεταξὺ τοῦ τε Ὠξου ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν
 τε τῶν Βακτριῶν καὶ τὴν τῶν Σογδιῶν, καὶ τοῦ Ἰα-
 ξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδιούς ὀρίζει καὶ τοὺς
 νομάδας.

- 3 Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις
 καὶ τοῖς ἔθασιν τῶν νομάδων οἱ τε Σογδιανοὶ καὶ οἱ 10
 Βακτριανοί, μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακ-
 τριανῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέ-
 γουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας
 διὰ γῆρας ἢ νόσον ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομέ-
 νοις κυσὶν ἐπιτήδεις πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστάς κα- 15
 λείσθαι τῇ πατρὶά γλώττῃ, καὶ ὀραῖσθαι τὰ μὲν ἔξω
 τεύχευς τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρὰ, τῶν
 δ' ἐντὸς τὸ πλεόν ὀστέων πλήρεις ἀνθρωπίνων· κατα-
 λῦσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. τοιαῦτα δὲ πως καὶ
 τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γονίας, 20
 ἐπειδὴν ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν,
 ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. τοῦτο μὲν οὖν ἀνε-
 κτώτερον καὶ τῷ Κεῖων νόμῳ παραπλήσιον καί περ
 ὄν σκυθικόν, πολὺ μέντοι σκυθικώτερον τὸ τῶν
 Βακτριανῶν. καὶ δὴ διαπορεῖν ἄξιον ἦν, ἥνίκα Ἀλέ- 25
 ξανδρος τοιαῦτα κατελάμβανε τάνταῦθα, τί χρὴ * ποι-
 εῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν καὶ τῶν ἐτι πρότε-
 ρον ἡγεμόνων ὅποια εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῖς νειομίσθαι.

- 4 Φασὶ δ' οὖν ὀκτώ πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τε
 τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατα- 30
 σκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ᾗ Καλλι-
 σθένης συνελήφθη καὶ παρεδόθη φυλακῇ, Μαράκανδα

δὲ τῆς Σογδιανῆς καὶ τὰ Κῦρα, ἔσχατον δὲ Κῦρον
 κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν
 ὄριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα
 τοῦτο καίπερ ὄντα φιλόκυρον διὰ τὰς πυκνὰς ἀπο-
 5 στάσεις· ἔλεῖν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνὰς σφόδρα ἐκ προ-
 δοσίας τὴν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίθρου ἐν
 ἣ ἔῤῃεν Ὀξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν
 τῇ Σογδιανῇ τὴν τοῦ Ὠξου, οἱ δ' Ἀριαμάρχου φασί.
 τὴν μὲν οὖν Σισιμίθρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἴστο-
 10 ροῦσι τὸ ὕψος, ὀγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον, ἄνω δ'
 ἐπίπεδον καὶ εὐγεῶν ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέ-
 φειν δυναμένην, ἐν ἣ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς
 καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξάνης τῆς Ὀξυάρτου θυγατρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ
 15 ὕψος φασί. περὶ τοὺτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν
 Βραγχιδῶν ἄστὲρ ἀνελεῖν, οὓς ᾤξεῖν μὲν ἰδρῦσαι
 αὐτόθι συναπάραντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκείας διὰ
 τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις
 καὶ τοὺς θησαυροὺς, ἐκείνον δ' ἀνελεῖν μυσαιτόμε-
 20 νον τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν * καὶ 5
 ..... Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος, τῶν Μακεδόνων
 [τοῦνομα] θεμένων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ μὲν
 καινὰ ἔθεσαν τὰ δὲ παρωνόμασαν· ἄρδοντα δὲ τὴν χῶ-
 25 ραν ἐκπίπτειν εἰς Ἰσημιον καὶ ἀμμάδῃ γῆν καταπίνε-
 σθαι τε εἰς τὴν ἄμμον, ὥς καὶ τὸν Ἀριον τὸν δι'
 Ἀρίων ῥέοντα. τοῦ δὲ Ὠχου ποταμοῦ πλησίον ὀρύτ-
 τοντας εὐρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δέ, ὥσπερ
 νιτρῶδῃ τινὰ καὶ στύφοντα ὑγρὰ καὶ ἀσφαλτώδῃ καὶ
 30 θειῶδῃ διαρρεῖ τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὐρίσκει-
 σθαι, τὸ δὲ σπάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ
 τὸν Ὠχον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν οἱ δὲ παρ'

αὐτήν, καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὠξου μέχρι τῶν ἐκβο-
λῶν νοτιώτερον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Ἰρ-
κανίᾳ τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρύψεις, οἱ δὲ
κατ' ἀρχὰς μὲν ἕτερον συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ
Ὠξου ρεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἔξ καὶ ἐπὶ σταδίων ὅ
ἔχοντα τὸ πλάτος. ὁ μὲντοι Ἰαζάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι
τείλους ἕτερός ἐστι τοῦ Ὠξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν
τελευτῶν θάλατταν, αἱ δ' ἐμβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων,
ὥς φησι Πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὀγδοήκοντα· τὸν
δὲ παρασάγγην τὸν περσικὸν οἱ μὲν ἐξήκοντα στα- 10
δίων φασίν, οἱ δὲ τριάκοντα ἢ τετραράκοντα. ἀνα-
πλέοντων δ' ἡμῶν τὸν Νεῖλον ἄλλοι ἄλλοις μέτροις
χρώμενοι τὰς σχοίνους ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πό-
λιν, ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχοίνων ἀριθμὸν ἀλλαχοῦ
μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· 15
οὕτως ἐξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέ-
χρι νῦν.

- 6 Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα
ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη
καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ εἰσω τοῦ Ταύρου καὶ 20
τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα καὶ τοῖς Παρθυαίοις. τὰ δ'
ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας ὅτι μὲν Σκυθικά ἐστιν, ἐκ τῆς
ὁμοειδεῖας εἰκάζεται, στρατεῖαι δ' οὐ γέγονασιν ἐπ' αὐ-
τοὺς ἡμῖν γνώριμοι, καθάπερ οὐδὲ ἐπὶ τοὺς βορειο-
τάτους τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ Ἀλέ- 25
ξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετῆι καὶ
τὸν Σπιταμένην, ζωγρίᾳ δ' ἀναχθέντος τοῦ Βῆσσου,
τοῦ δὲ Σπιταμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέν-
τος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐχ ὁμολογοῦσι δ'
ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἰρ- 30
κανίαν· ὅτι δὲ δυνατόν, Πατροκλῆς εἰρηκα.

καλοῦσιν Ἰμαίον, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτον, οὐδὲν οὔτε προὔχει πρὸς ἑω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον οὔτ' εἰσέχει· παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν αἰέ τι τοῦ μήκους ὑφαίρει καὶ τοῦ πλάτους ἢ θάλαττα, ὥστ' ἀπο-
5 φαίνειν μύουρον πρὸς ἑω τὴν νῦν ὑπογραφομένην μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον πέλαγος. μήκος δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἰρκα-
10 νίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ Ἰμαίον τρισμυρίων πού σταδίων, παρὰ τὴν ὄρεινὴν τοῦ Ταύρου τῆς πορείας οὔσης, πλάτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων. εἴρηται γὰρ ὅτι περὶ τετρακισμύριους σταδίους ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἑφῆς θαλάττης τῆς κατὰ Ἰνδούς, ἐπὶ δ' Ἰσδὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων
15 τῶν κατὰ στήλας ἄλλοι τρισμύριοι· ἐστὶ δὲ ὁ μυχὸς τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μικρὸν ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἐωθινώτερος, τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Ἰρκανίαν γῆν περὶ μυρίους ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὃν τῷ ἀπὸ τοῦ Ἰσσοῦ λεχθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς.λείπεται δὲ τὸ λεχθὲν μήκος
20 ἐπὶ τὴν ἑω τῆς περιωδευμένης νυνὶ μερίδος οἱ τρισμύριοι στάδιοι. πάλιν δὲ τοῦ πλάτους τοῦ μεγίστου τῆς οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους σταδίους, χλαμυδοειδοὺς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης γραφο-
25 μένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστὶ τὸ μήκος τῆς οἰκουμένης ἐπὶ μυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας ἐπὶ Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοί εἰσιν ὀκτακισχίλιοι, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ὁ ἐκ τῆς Ἀρτεμίτας, ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ Πέρσας θα-
30 λάττης ἄλλο τοσοῦτόν ἐστι, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ μικρὸν ἀπολείπον εἰς τὰ ἀνταίφοντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας, λοιπὸν ἂν εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης

τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Τρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς ὅσον εἰρήκαμεν. μυούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰ πρὸς ἑω μέρη, γίνοιτ' ἂν τὸ σχῆμα προσόμοιον μαγειρικῇ κοπίδι, τοῦ μὲν ὅρους ἐπ' εὐθείας ὄντος καὶ νοουμένου 5 κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Τρκανίου παραλίας ἐπὶ Τάμαρον κατὰ θάτερον πλευρὸν εἰς περιφερῆ καὶ μύουρον γραμμὴν ἀπολήγον.

- 8 Ἐπιμνηστίον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων ἃ θρυ- 10
 λούσι περὶ τῶν τελείως βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν
 Καύκασον καὶ τὴν ἄλλην ὀρεινὴν. τοῖς μὲν γὰρ νόμι-
 C.520μον εἶναι φασὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου „τὸν φύντια θρηνεῖν
 „εἰς ὃς ἔρχεται κακά, τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων
 „πεπαυμένον χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δό- 15
 „μων.“ ἐτέροις δὲ μηδένα ἀποκτείνειν τῶν ἑξαμαρ-
 τόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐξορίζειν μόνον μετὰ τῶν τέ-
 κνων, ὑπεναντίως τοῖς Δέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς
 οὔτοι σφάττουσι. σίβονται δὲ γῆν οἱ Δέρβικες· θύ-
 ουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδο- 20
 μήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσιν, ἀναλίσκουσι δὲ
 τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους· τὰς δὲ γράϊας ἀπάγχου-
 σιν, εἴτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν
 ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι
 δὲ τὰλλα μὲν περσίζουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μι- 25
 κροῖς δασίσιν, ἅπερ ἱππότην ὄχεῖν μὲν οὐ δύναται,
 τέθριππα δὲ ζευγνύουσιν· ἡνιοχοῦσι δὲ γυναῖκες ἐκ
 παίδων ἡσκημένοι, ἢ δ' ἄριστα ἡνιοχοῦσα συνοικεῖ ᾧ
 βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασὶν ὅπως ὥς μακρο-
 κεφαλώτατοι φανοῦνται καὶ προπεπτωκότες τοῖς με- 30
 τώποις ᾧσθ' ὑπερκύπτειν τῶν γενεῶν. Ταπύρων δ'
 ἐστὶ καὶ τὸ τους μὲν ἄνδρας μελανειμονεῖν καὶ μακρο-

κομῆν, τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκο-
 μῆν. καὶ ὁ ἀνδρειότατος κριθεὶς γαμῆ ἦν βούλεται.
 Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαν-
 5 τες εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν, ἅπωθεν δὲ σκοπεύον-
 τες ἂν μὲν ὑπ' ὀρνίθων κατασπαρμένους ἀπὸ τῆς κλί-
 νης ἴδωσιν, εὐδαιμονίζουσιν, ἂν δὲ ὑπὸ θηρίων ἢ κυ-
 νῶν, ἦττον, ἂν δ' ὑπὸ μηδενός, κακοδαιμονίζουσι.

Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταύρος, 12
 ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἰπεῖν προειλό-
 10 μεθα πρῶτον [περὶ τούτων]. τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἐν
 τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὅλα ἢ τὰ πλεῖστα. ὅσα μὲν [οὖν]
 τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινώτερά ἐστιν, ἀπλουστέρα
 ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα, οὐ πολὺ τε ἂν
 διαφέρει τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέν-
 15 τα· τὰ δ' ἐσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν
 περὶ αὐτῶν, ὥστε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα
 ταῖς Κασπίαις πύλαις. παράκειται δὲ ἡ Μηδία πρὸς
 δύσιν, χώρα καὶ πολλὴ καὶ δυναστεύσασά ποτε καὶ ἐν
 μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη, πολυσχιδεῖ κατὰ ταῦτα ὑπάρ-
 20 χοντι τὰ μέρη καὶ αὐλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντι μεγά-
 λους, καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὄρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Καρίας 2
 καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος
 ἀξιόλογον δείκνυσιν· ἐξαίρεται δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ
 25 τὰς Χελιδονίας (αὗται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν
 τῆς Παμφύλων παραλίας), ἐπὶ δὲ τὰς ἀνατολὰς ἔκτει-0.521
 νόμενον αὐλῶνας μακροὺς ἀπολαμβάνει τοὺς τῶν Κι-
 λίκων· εἴτα τῇ μὲν τὸ Ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ σχίζεται τῇ
 δὲ ὁ Ἀντίταυρος, ἐν ᾧ τὰ Κόμανα ἱδρύται τὰ ἐν τοῖς
 30 ἄνω λεγομένοις Καππάδοξιν. οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Κα-

2. post βραχυκομῆν: οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Λιβυκῶν καὶ Τρ-
 κανῶν

ταονία τελευτᾷ, τὸ δὲ Ἀμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ Κομμαγενὴ τῇ Καππαδοκίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου ὄρη, συνεχὴ μὲν τοῖς προειρημένοις πλήν ὅσον διακόπτεται ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμός, πολλὴν δ' ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσιχιδές. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα ἐστὶν ὁ Ταῦρος ὁρίζων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας.

- 3 Ἐνταῦθεν δὲ ἀμφότεροι ῥέουσιν οἱ τὴν Μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ καὶ συνάπτοντες ἀλλή- 10
λοις ἐγγὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἴτα ἐκδιδόντες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὃ τε Εὐφράτης καὶ Τίγρις. ἔστι δὲ καὶ μεῖζων ὁ Εὐφράτης καὶ πλείω δι᾽ ἑξέσεις χώραν σχολιῶ τῷ ῥέειν, τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβορείῳ μέρει τοῦ Ταύρου, ῥέων δ' ἐπὶ δύσιν διὰ τῆς 15
Ἀρμενίας τῆς μεγάλης καλουμένης μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκιλισηνήν· εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδόκων ὄροις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα ἀφείς καὶ τὰ τῶν Κομμαγενῶν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκι- 20
λισηνήν καὶ Σωφηνήν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. ὁ δὲ Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον 25
καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν, εἰτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. διέχουσι δὲ ἀλλήλων αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισηλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

- 4 Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες 30
πολλὰι γεγόνασι, μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου Ἀντιταύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὠνομάζετο ὁ τὴν Σωφη-

νὴν ἀπολαμβάνων ἐν αὐλῶνι μεταξὺ κειμένῳ αὐτοῦ
 τε καὶ τοῦ Ταύρου. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν
 μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφειγῆς τῷ Ἀντιταύρῳ πρὸς ἄρκτον
 ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ
 5 μὲν αὐτοῦ Παρναύδρην τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη τὸ δ' ἄλ-
 λοις ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν
 ὅλην μέχρι Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. εἰτ' ἄλλ' ἐπανίστα-
 ται πρὸς ἑω, τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης
 μέχρι Μηδίας τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· κα-
 10 λοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὄρων Παραχο-
 άθραν καὶ τὰ μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν καὶ ἐπέκεινα
 ἔτι πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ Ἀρίᾳ. τὰ
 μὲν δὴ πρόσβορρα ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότια τὰ
 πέραν τοῦ Εὐφράτου τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομ-
 15 μαγηνῆς πρὸς ἑω τείνοντα κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτὸ τοῦτο
 καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφηνὴν καὶ τὴν ἄλ-
 λην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας· τινὲς δὲ Γορ-
 δυναῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ Μάσιον,
 τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβιος ὄρος καὶ τῶν Τυγρανο-
 20 κέρτων. ἔπειτα ἐξαίρεται πλέον καὶ καλεῖται Νιφάτης·
 ἐνταῦθα δὲ πού καὶ τοῦ Τύγριος πηγὰ κατὰ τὸ νότιον
 τῆς ὄρεινῆς πλευρόν· εἰτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον
 ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ ἥαυτις ἐκτεινομένη τὸ Ζάγγριον ὄρος
 ποιεῖ τὸ διορίζον τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν·
 25 μετὰ δὲ τὸ Ζάγγριον ἐκδέχεται ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλω-
 νίας ἢ τε τῶν Ἑλυμαίων ὄρεινῇ καὶ ἢ τῶν Παραϊτακη-
 νῶν, ὑπὲρ δὲ τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαιῶν· ἐν μέσῳ
 δ' ἐστὶν ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περι-
 λαμβάνουσα πολλὰ δὲ ὄροπέδια, ὡσαύτως δὲ πεδία καὶ
 30 αὐλῶνας μεγάλους, συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη τὰ περιοικοῦν-
 τα, μικρὰ ὄρεινὰ καὶ ληστρικὰ τὰ πλείω. οὕτω μὲν τοί-

νυν τίθεμεν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὴν τε Μηδίαν, ἣς εἰσι
καὶ αἱ Κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

- 5 Καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν προσάρκτια ἂν εἴη τὰ ἔθνη
ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου, Ἐρατοσθένους δὲ
πεπονημένος τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ νότια μέρη καὶ τὰ 5
προσάρκτια καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένας σφραγίδας,
τὰς μὲν βορείους καλῶν τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαί-
νει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κάσπιους πύλας· εἰκό-
τως οὖν τὰ νοτιώτερα τῶν Κάσπιων πυλῶν νότια ἂν
ἀποφαίνοι, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, τὰ δὲ 10
βορειότερα πρόσβορρα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάτα-
ξιν τούτου συμβαίνοντος. τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ,
διότι ἔξω τοῦ Ταύρου πρὸς νότον οὐδὲν ἐστὶν οὔτε τῆς
Ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς Μηδίας.

- 18 Ἡ δὲ Μηδία δίχα διήρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν 15
μεγάλην, ἣς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις
καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι
δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασιλεῖς,
καὶ θερίζουσί γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ
Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιόν ἐστιν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ τῇ 20
ἐπὶ τῷ Τίγριδι πλησίον Βαβυλῶνος. ἡ δ' ἑτέρα μερίς
C.523 ἐστὶν ἡ Ἀτροπάτις Μηδία· τοῦνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ
ἡγεμόνος Ἀτροπάτου, ὃς ἐκώλυσεν ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι
γίνεσθαι καὶ ταύτην μέρος οὔσαν μεγάλης Μηδίας·
καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' 25
αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην, καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι
νῦν ἐξ ἐκείνου, πρὸς τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλείας ποιη-
σαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον καὶ Σύρων καὶ μετὰ
2 ταῦτα Παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενίᾳ

9. post νοτιώτερα: πρὸς ἔω τείνοντα 29. post Ἀρμενία:
καὶ τῇ Ματιανῇ

πρὸς ἕω τῇ δὲ μεγάλη Μηδία πρὸς δύσιν, πρὸς ἄρκτον
 δ' ἀμφοτέραις· τοῖς δὲ περὶ τὸν μυχὸν τῆς Ὑρκανίας
 θαλάττης καὶ τῇ Ματιανῇ ἀπὸ νότου παράκειται. ἔστι
 δ' οὐ μικρὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ὥς φησιν Ἀπολλωνί-
 5 δης, ἥ γε καὶ * κατὰ μυρίους ἱππέας δύναται παρέχε-
 σθαι, πεζῶν δὲ τέτταρας μυριάδας. λίμνην δ' ἔχει τὴν
 * Σπαῦταν, ἐν ἣ ἄλλες ἐπανθοῦντες πῆττονται· εἰς δὲ
 κνησμῶδεις καὶ ἐπαλγεῖς· ἔλαιον δὲ τοῦ πάθους ἄκος,
 ὕδωρ δὲ γλυκὺ τοῖς καπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ'
 10 ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. ἔχουσι δ'
 ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Παρθυαί-
 οὺς, ὑφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις· ἀντέχουσι δ'
 ὁμῶς καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ
 τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ὑπὸ Ῥω-
 15 μαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προσεληλύθασιν τῇ φιλίᾳ
 τῇ πρὸς Καίσαρα· θεραπεύουσι δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρ-
 θυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θειρινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἰδρυμέ- 3
 νον Γάξακα, [χειμερινὸν δὲ] ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ ὕερα,
 20 ὅπερ Ἀντώνιος ἐπολιόρησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυαίους
 στρατείαν. διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ τοῦ
 ὀρίζοντος τὴν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατηνὴν στα-
 δίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὥς φησιν ὁ Δέλλιος
 ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαί-
 25 οὺς αὐτοῦ στρατείαν ἐν ἣ παρῆν καὶ αὐτὸς ἡγεμονίαν
 ἔχων. ἔστι δὲ τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλα εὐδαίμονα
 χωρία, ἥ δὲ προσάρκτιος ὀρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ ψυχρά,
 Καδουσίων κατοικία τῶν ὀρεινῶν καὶ Ἀμάρδων καὶ
 Ταπύρων καὶ Κυρτίων καὶ ἄλλων τοιούτων, οἳ μετα-
 30 νάσται εἰς καὶ ληστρικοί. καὶ γὰρ ὁ Ζάγρος καὶ ὁ Νι-
 φάτης κατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν
 τῇ Περσίδι Κύρτιοι καὶ Μάρδοι (καὶ γὰρ οὕτω λέγον-

ται οἱ Ἀμαρδοὶ) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμω-
νύμως προσαγορευόμενοι τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἰδέας.

- 4 Οἱ δ' οὖν Καδούσιοι πλήθει τῷ πεζῷ μικρὸν ἀπο-
λείπονται τῶν Ἀριανῶν, ἀκοντισταὶ δ' εἰσὶν ἄριστοι,
ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ἀνθ' ἱππέων πεζοὶ διαμάχονται. 5

C.524 Ἀντωνίῳ δὲ χαλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἡ τῆς
χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμὼν, ὁ τῶν Ἀρμε-
νίων βασιλεὺς Ἀρταξάσδης, ὃν εἰκὴ ἐκεῖνος ἐπιβου-
λεύοντα αὐτῷ σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς περὶ
τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν αὐτόν, 10
ἀλλ' ὅψε, ἥνίκα πολλῶν αἰτίος κατέστη κακῶν Ῥωμαί-
οις καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν ἀπὸ τοῦ Ζεύγμα-
τος ὁδὸν τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην μέχρι τοῦ ἄφασθαι
τῆς Ἀγροπατηνῆς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε,
πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας, διὰ ὁρῶν καὶ ἀνοδιῶν 15
καὶ κυκλοπορίας.

- 5 Ἡ δὲ μεγάλη Μηθία τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσίας
ἡγήσατο πάσης καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
χήν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρεθεῖ-
σα τὴν τοσαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου διεφύλαττεν 20
ὅμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος, καὶ ἦν τὰ Ἐκβά-
τανα * χιμαῖδιον τοῖς Πέρσαις· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκεί-
νους καταλύσασι Μακεδόσι τοῖς τὴν Συρίαν ἔχουσι,
καὶ νῦν ἔτι τοῖς Παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν πα-
ρέχεται χρεῖαν τε καὶ ἀσφάλειαν. 25

- 6 Ὅριζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἑω τῇ τε Παρθυαίᾳ καὶ
τοῖς Κοσσαίων ὄρεσι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἱ τοξότας
μυρίους καὶ τρισχιλίους παρέσχοντό ποτε Ἐλυμαίοις
συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσίους καὶ Βαβυλωνίους. Νέαρχος
δὲ φησι τεττάρων ὄντων ληστρικῶν ἔθνων, ὧν Μάρ- 30
δοι μὲν Πέρσαις προσεχείς ἦσαν, Οὐξιοὶ δὲ καὶ Ἐλυ-
μαῖοι τούτοις τε καὶ Σουσίοις, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοις, πάν-

τας μὲν φόρους πράττεσθαι τοὺς βασιλέας, Κοσσαίους
 δὲ καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἥνίκα ὁ βασιλεὺς θερίσας ἐν
 Ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι· καταλῦ-
 σαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδρον ἐπιθέμε-
 5 νον χειμῶνος. τούτοις τε δὴ ἀφορίζεται πρὸς Ἰω καὶ ἐτι
 τοῖς Παραιτακηνοῖς, οἱ συνάπτουσι Πέρσαις ὄρεινοί
 καὶ αὐτοὶ καὶ ληστρικοί· ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων τοῖς ὑπερ-
 οικοῦσι τῆς Ἰσθμίας θαλάττης Καδουσίους καὶ τοῖς
 ἄλλοις, οὓς ἄρτι διήλθομεν· πρὸς νότον δὲ τῇ Ἀπολ-
 10 λωνιάτιδι, ἣν Σιτακηνὴν ἐκάλουν οἱ παλαιοί, καὶ τῷ
 Ζάγγῳ, καθ' ὃ ἡ Μασσαβατική κεῖται τῆς Μηδίας
 οὐσα, οἱ δὲ τῆς Ἑλυμαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς
 Ἀτροπατίοις καὶ τῶν Ἀρμενίων τισίν. εἰσὶ δὲ καὶ Ἑλ-
 ληνίδες πόλεις κτίσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μη-
 15 δίᾳ, ὧν Λαοδίκειά τε καὶ Ἀπάμεια καὶ ἡ πρὸς Ῥάγαις
 [Ἡράκλεια] καὶ αὐτὴ Ῥάγα, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα,
 ὃ ἐκείνος μὲν Εὐρωπὸν ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσα-
 κίαν, νοτιωτέραν οὖσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντα-
 κοσίους πού σταδίους, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος Ἀρτε-
 20 μιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλὴ ἐστὶ καὶ ψυχρά· τοιαῦτα 7
 δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη καὶ τὰ περὶ
 τὰς Ῥάγας καὶ τὰς Κασπίους πύλας καὶ καθόλου τὰ
 προσάρκτια μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέχρι πρὸς τὴν Ματια-
 25 νὴν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. ἡ δ' ὑπὸ ταῖς Κασπίους πύλαις
 ἐν ταπεινοῖς ἐδάφεσι καὶ κοίλοις οὐσα εὐδαίμων σφό-
 δρα ἐστὶ καὶ πάμπορος πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεται
 πού, ἀλιπὴς τέ ἐστὶ καὶ ξηρά· ἱκπόβοτος δὲ καὶ αὕτη
 ἐστὶ διαφερόντως καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δὲ τις καὶ
 30 λειμὼν ἱκπόβοτος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος
 καὶ Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ
 πέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαι φασιν ἐπὶ

τῶν Περσῶν, εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλικάς. τοὺς δὲ Νησαίους ἵππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθένδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δὲ εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν, παρὰ τοὺς Ἑλλαδικοὺς 5 καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν. καὶ τὴν βοτάνην δὲ τὴν μάλιστα τρέφουσιν τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως μηδικὴν καλοῦμεν. φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἢ χῶρα, ἀφ' οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὀπός, πολὺ λειπόμενος τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ δια- 10 φέρων ἐκείνου, εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας καὶ σκευάζοντας ὥστε συμμένειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν καὶ τὴν χρεῖαν.

- 8 Τοιαύτῃ μὲν τις ἡ χῶρα· τὸ δὲ μέγεθος πάρισός 15 πᾶς ἔστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος· δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι μῆκος τῆς Μηδίας τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἥπερ καλεῖται Μηδικὴ πύλη, εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Συγριανῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ δυνάμει τῆς χῶρας ὁμολογεῖ καὶ 20 ἡ περὶ τῶν φόρων ἱστορία· τῆς γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης τοῖς Πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει ἵππους χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνους δὲ δισχιλίους, προβάτων δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδόν τι τούτων ἐτέλουν οἱ Μῆδοι. 25

- 9 Ἔθῃ δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ τούτοις τε καὶ τοῖς Ἀρμενίοις διὰ τὸ καὶ τὴν χῶραν παραπλησίαν εἶναι. τοὺς μέντοι Μῆδους ἀρχηγέτας εἶναι φασὶ καὶ τούτοις καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις τοῖς ἔχουσιν αὐτοὺς καὶ δια- 30 δεξαμένοις τὴν τῆς Ἀσίας ἐξουσίαν. ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολὴ καὶ ὁ τῆς τοξικῆς καὶ ἱππικῆς ξῆλος καὶ ἡ περὶ τοὺς βασιλέας θεραπεία καὶ κόσμος καὶ

σεβασμὸς θεοπρεπὴς παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς C.526
 Πέρσας παρὰ Μήδων ἀφίεται. καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς ἐκ
 τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον· τιάρια γάρ τις καὶ κίταρις
 καὶ πέλος καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν
 5 τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόρροις ἐπιτήδεια ἴσθι
 φορήματα, οἳ εἰσιν οἱ Μηδικοί, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις
 ἤκιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἰκῇσιν ἐπὶ τῇ Ἐρυ-
 θρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυ-
 λωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν
 10 τὴν τῶν Μήδων προσεκλήσαντό τινα καὶ τῶν προσ-
 απτομένων Μηδία. ἀλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ
 βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεία τὰ ἔθνη τοῖς νικήσασιν τὰ
 τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντὶ γυμνητῶν καὶ ψιλῶν θη-
 λυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκε-
 15 πάσμασι.

Τινὲς δὲ Μήδειαν καταδείξει τὴν ἐσθῆτα ταύτην 10
 φασὶ δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσο-
 να, καὶ ἐπικρυπτομένην τὴν ὄψιν ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως
 ἐξίοι· τοῦ μὲν [οὖν] Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰα-
 20 σόνια ἡρώα τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων (ἴσθι
 δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστε-
 ρᾷ καλούμενον Ἰασόνιον), τῆς δὲ Μηδείας τὴν ἐσθῆτα
 καὶ τοῦνομα τῆς χώρας. λέγεται δὲ καὶ Μῆδος υἱὸς αὐ-
 τῆς διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον
 25 αὐτοῦ καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ κατὰ
 τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα καὶ
 ἄλλα πλείω περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Καὶ τοῦτο δὲ Μηδικὸν τὸ βασιλεῖα αἰρεῖσθαι τὸν 11
 ἀνδρείοτατον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις· μάλ-
 30 λον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσιν πολλὰς εἶναι γυναῖκας· τοῖς

δ' ὀρείοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθος τοῦτο, ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὥς δ' αὖτως τὰς γυναῖκας φασιν ἐν καλῷ τίθεσθαι ὅτι πλείστας * νέμειν ἄνδρας, τῶν πέντε δὲ ἐλάττους συμφορὰν ἡγεῖσθαι. τῆς δ' ἄλλης Μηδίας εὐδαιμονούσης τελέως λυπράς ἐστὶν ἢ προσάρκτιος ὀρεινῇ· σιτοῦνται γοῦν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἐκ τε μήλων ξηρῶν κοπέντων ποιοῦνται μάζας, ἀπὸ δ' ἀμυγδαλῶν φωχθέντων ἄρτους, ἐκ δὲ ῥιζῶν τινῶν οἶνον ἐκθλίβουσι, κρέασι δὲ χρῶνται θηρείοις, ἡμερὰ δὲ οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ 10 περὶ Μήδων φασιν· περὶ δὲ τῶν νομίμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηδίας, ἐπειδὴ ταῦτά τοις Περσικοῖς γεγένηται διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ φήσομεν.

14 Τῆς δ' Ἀρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν 15 Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος, ἣν Μεσοποταμίαν καλοῦσι, τὰ δὲ ἰωθινὰ τῇ Μηδίᾳ συνάπτει τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ Ἀτροπατηνῇ· προσάρκτια δὲ ἐστὶ τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης ὅρη τὰ τοῦ Παραγοάθρα καὶ Ἀλβα- 20 νοὶ καὶ Ἰβηρες καὶ ὁ Καύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα καὶ συνάπτων τοῖς Ἀρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων Τιβαρανῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἰσπέρας ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη καὶ ὁ Παρνάδρης καὶ ὁ Σκυθίσσης μέχρι τῆς μικρᾶς 25 Ἀρμενίας καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγενῆς.

2 Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων τὸ μὲν πρῶτον ῥεῖ πρὸς δύσιν 30 διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καπ-

παδόκων καὶ Κομμαγενῶν, ἐκπεσὼν δ' ἔξω καὶ γε-
 νόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς χειμερι-
 νὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοπο-
 ταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφότεροι δὲ τελευτῶσιν εἰς
 5 τὸν Περσικὸν κόλπον. τὰ μὲν δὴ κύκλῳ τοιαῦτα, ὁρει-
 νὰ σχεδὸν τι πάντα καὶ τραχέα πλὴν τῶν πρὸς τὴν
 Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. πάλιν δὲ τοῦ λεχθέντος
 Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περὶ τῶν
 Κομμαγενῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν ἦν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ,
 10 Μάσιον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Με-
 σοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβις ἐστίν·
 ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν ἡ Σωφηνὴ καίται μεταξὺ
 τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου. οὗτος δ' ἀπὸ τοῦ
 Εὐφράτου καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν τελευτᾷ
 15 πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας ἀπολαμβάνων μέσσην τὴν
 Σωφηνήν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀκισσηνὴν
 μεταξὺ ἰδρυμένην τοῦ Ταύρου τε καὶ τῆς τοῦ Εὐφρά-
 του ποταμίας πρὶν ἢ κάμπτειν αὐτὴν ἐπὶ νότον. βα-
 σίλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαθιόκερτα. τοῦ δὲ Μα-
 20 σίου ὑπέγκειται πρὸς ἑῷ πολὺ κατὰ τὴν Γορδυνήν ὁ
 Νιφάτης, εἰθ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Εὐφράτης ρεῖ καὶ
 ὁ Ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς· εἰθ'
 ὁ Νίβαρος μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἰρηται ὃν τρόπον ρεῖ· ὁ δὲ 3
 25 Ἀράξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς μέχρι τῆς Ἀτρο-
 πατηνῆς κάμπτει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους καὶ πα-
 ραρρεῖ τὰ Ἄζαρα πρῶτον, εἰτ' Ἀρτάξατα, πόλεις Ἀρ-
 μενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κά-
 σπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

30 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη πολλὰ δὲ ^{C.528}
 ὄροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ῥαδίως, πολλοὶ
 δ' αὐλῶνες οἱ μὲν μέσως οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες

καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποτα-
 μὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν Κασπίαν
 ἐκπίπτει θάλατταν, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σακασηνὴ καὶ
 αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρῳ ποταμῷ,
 εἰδ' ἡ Γωγαρηνὴ· πᾶσα γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε 5
 καὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις καὶ τοῖς αἰιθαλέσι πληθύνει,
 φέρει δὲ καὶ ἐλαίαν. ἔστι δὲ καὶ ἡ * Φανηνὴ τῆς Ἀρμε-
 νίας ἐπαρχία καὶ ἡ Κωμισσηνὴ καὶ Ὀρχιστηνὴ πλείστην
 ἱππείαν παρέχουσα· ἡ δὲ Χορζηνὴ καὶ Καμβυσηνὴ
 προσβορρόταται εἰς καὶ νιφόβολοι μάλιστα, συνά- 10
 πτουςαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ καὶ τῇ
 Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὄρων
 πολλάκις καὶ συνοδίας ὅλας * τῶν ὄρων ἐν τῇ χιόνι κα-
 ταπίνεσθαι νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλεον· ἔχειν δὲ
 καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους κινδύνους, [αἱ] πα- 15
 ρεξαίροντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναπνοῆς τε χάριν καὶ
 τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιούσιν ὥστε βοηθείας τυγχά-
 νειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. ἐν δὲ τῇ χιόνι βώ-
 λους πηγνυσθαί φασὶ κοίλας περιεχούσας χρηστὸν
 ὕδωρ ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· 20
 καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θρῦ-
 πας· κὰν τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, πε-
 ρισχισθέντων δὲ τῶν χιτῶνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν
 τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν οἷαν τὴν τῶν κωνώπων
 ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ φεφάλου. 25

6 Ἱστοροῦσι δὲ τὴν Ἀρμενίαν μικρὰν πρότερον οὗ-
 σαν αὐξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαριάδριν,
 οἱ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατη-
 γοί, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἡτ-
 ταν ὁ μὲν τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς * Ἀκισσηνῆς καὶ Ὀδο- 30
 μαντίδος καὶ ἄλλων τινῶν ὁ δὲ τῆς περὶ Ἀρτάξατα,
 συνηύξησαν ἐκ τῶν περικειμένων ἐθνῶν ἀποτεμόμενοι

μέρη, ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φανν-
 τιν καὶ Βασοροπίδαν, Ἰβήρων δὲ τὴν τε παρῳρείαν τοῦ
 Παρναύδρου καὶ τὴν Χορξηνὴν καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν
 οὖσαν τοῦ Κύρου, Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Κα-
 6 ρηνῆτιν καὶ Ξερξήνην, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὁμορα
 ἢ καὶ μέρος αὐτῆς ἐστὶ, Καταόνων δὲ Ἀκιλισηνὴν καὶ
 τὴν περὶ τὸν Ἀντίταυρον, Σύρων δὲ Ταρωνίτιν, ὥστε
 πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν τῆς Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε (ἦν 6
 10 καὶ Ἀρταξιάσατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος Ἀρταξία
 τῷ βασιλεῖ) καὶ Ἀρξάτα, ἀμφοτέραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, ἢ 0.529
 μὲν Ἀρξάτα πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Ἀτροπατίας, ἢ δὲ Ἀρ-
 τάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῷ πεδίῳ συμφικισμένη καλῶς
 καὶ βασιλείον οὖσα τῆς χώρας. κεῖται δ' ἐπὶ χειρρονησι-
 15 ᾶζοντος ἀγκῶνος τὸ τεῖχος [ἔχουσα] κύκλῳ προβεβλη-
 μένον τὸν ποταμὸν πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ, τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει
 τάφρῳ καὶ χάρακι κεκλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν
 τῆς πόλεως ἐστὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρτασιάνου γαζοφυ-
 λάκια, φρούρια ἐρυμνά, Βάβυρσά τε καὶ Ὀλανή· ἦν δὲ
 20 καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρτάγειρα δὲ ἀπέστησε μὲν
 Ἄδων ὁ φρούραρχος, ἐξέειλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ
 πολιορκήσαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὰ τεῖχη περιεῖλον.

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωρι- 7
 μώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκ-
 25 πίπτοντες θάλατταν (Ἐρατοσθένους δ' ἀντὶ τοῦ Λύκου
 τίθησι Θερμώδοντα οὐκ εὖ), εἰς δὲ τὴν Κασπίαν Κῦ-
 ρος καὶ Ἀράξης, εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν ὃ τε Εὐφράτης
 καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενίαν μεγάλαι, 8
 30 μία μὲν ἡ Μαντιανή, Κυανὴ ἐρμηνευθεῖσα, μερίστη,
 ὥς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἄλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα
 μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἀλοπήγια· ἢ δὲ Ἀρ-

σπηνή, ἣν καὶ Θωπίτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτροῖτις, τὰς δ' ἐσθῆτας ῥήττει καὶ διαξαίνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄπο-
τόν ἐστι τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις ἀπο-
τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὀρεινῆς ὀρηθθεὶς, ἄμικτον φυ-
λάττων τὸ ρεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα, ὁ
Μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν
ἔχει πολυειδεῖς ἰχθύς, οἱ δὲ λιμναῖοι ἐνὸς εἶδους εἰσὶ·
κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπισθών
ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ γῆς ἀνατέλ-
λει κατὰ τὴν Χαλωνίτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς τὴν 10
᾿Ωπιν καὶ τὸ τῆς Σεμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα
ἐκεῖνός τε καταφέρεται τοὺς Γορδυναίους ἐν δεξιᾷ
ἀφείς καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην, καὶ ὁ Εὐφράτης
τοῦναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλη-
σιάσαντες δὲ ἀλλήλοις καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποτα- 15
μίαν ὁ μὲν διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν
κόλπον, ὁ δὲ διὰ Βαβυλωνός, καθάπερ εἰρηταί που ἐν
τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἰκπαρχον λόγοις.

- 9 Μῆταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Συσπιρίτιδι ἐστὶ χρυσοῦ
κατὰ τὰ Κάβαλλα, ἐφ' ᾧ Μένωνα ἐπεμψεν Ἀλέξανδρος 20
μετὰ στρατιωτῶν, ἀπήγχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων· καὶ
ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ δὴ τῆς σάνδικος καλουμένης,
ἣν δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χρῶμα, ὅμοιον κάλχη.
οὕτω δ' ἐστὶν ἱπποβότος σφόδρα ἡ χώρα καὶ οὐχ ἥτ-

C. 530τον τῆς Μηδίας, ὥστε οἱ Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα 25
γίνονται, οἷσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο, καὶ ὁ
σατραπῆς τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρί-
ους πῶλους τοῖς * Μιθρακίνοις ἐπεμπευ. Ἀρταξά-
σδης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἱππείας αὐτὴν τὴν
κατάφρακτον ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν, 30
ἥνίκα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. ταύτης δὲ
τῆς ἱππείας οὐ Μηδοὶ μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταί

γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι καταφράκτοις χροῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς χώρας ση- 10
μεῖον οὐ μικρὸν ὅτι Πομπηίου Τιγράνη τῷ πατρὶ τῷ
5 Ἀρτασάσδου τάλαντα ἐπιγράψαντος ἑξακισχίλια ἀρ-
γυρίου, δίδειμιν ἀντίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Ῥωμαίων,
στρατιώτῃ μὲν κατ' ἄνδρα πεντήκοντα δραχμὰς ἑκα-
τοντάρχῃ δὲ χιλίας ἑκπάρχω δὲ καὶ χιλιάρχω τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν εὐ- 11
10 ρος μὲν σχολίων ἑκατὸν μῆκος δὲ διπλάσιον, τιθεὶς τὴν
σχολίον τετταράκοντα σταδίων· πρὸς ὑπερβολὴν δ'
εἰρηκεν· ἐγγυτέρω δ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας μῆκος μὲν θέ-
σθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν [εὐρος], εὐρος δὲ τὸ ἥμισυ
ἢ μικρῷ πλεον. ἢ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας καὶ δύ-
15 ναμὶς τοιαύτη.

Ἀρχαιολογία δὲ τίς ἐστὶ περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε 12
τοιαύτη· Ἀρμενός ἐξ Ἀρμενίου πόλεως Θετταλικῆς,
ἣ καίται μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ, κα-
θάπερ εἴρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι εἰς τὴν Ἀρμε-
20 νίαν· τοῦτου φασὶν ἐκώνυμον τὴν Ἀρμενίαν οἱ περὶ
Κυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Λαρισαῖον,
ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Ἀρμένου τοὺς μὲν τὴν Ἀκιλισηνὴν οἰκῆσαι τὴν
ὑπὸ τοῖς Σωφηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συ-
25 σπιδίτιδι ἕως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἀδιαβηνῆς ἕξω
τῶν Ἀρμενικῶν ὄρων. καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμε-
νικὴν Θετταλικὴν φασιν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας
οὓς καλοῦσιν Θετταλικούς ἐν ταῖς τραγῳδίαις, καὶ ζων-
νύουσι περὶ τὰ στήθη καὶ ἐφαπτίδας, ὥς καὶ τῶν τρα-
30 γῳδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλούς· ἔδει μὲν γὰρ

- αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμου τοιούτου τινός, οἱ δὲ Θετταλοὶ
 μάλιστα βαθυστολοῦντες, ὥς εἰκός, διὰ τὸ πάντων εἶ-
 ναι Ἑλλήνων βορριοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεισθαι
 τόπους ἐπιτηδαιοτάτην παρέσχοντο μίμησιν τῇ τῶν
 ὑποκριτῶν διασκευῇ ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν· καὶ τὸν 5
 C. 531 τῆς ἱππικῆς ξηλὸν φασιν εἶναι Θετταλικὸν καὶ τούτοις
 ὁμοίως καὶ Μήδοις. τὴν δὲ Ἰάσονος στρατείαν καὶ τὰ
 Ἰασόνια μαρτυρεῖ, ὧν τινα οἱ δυνάσται κατεσκεύασαν
 παραπλησίως ὥσπερ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεῶν τοῦ Ἰάσο-
 νος Παρμενίων. 10
13. Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἄρμενον ὁμωνύμως ἐκείνῳ· καλεῖσθαι γὰρ Ἀράξην
 κἀκείνον διὰ τὸ ἀπαράξαι τὴν Ὀσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμ-
 που ῥήξαντα τὰ Τέμπε· καὶ τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ δὲ ἀπὸ 15
 τῶν ὄρεων καταβάντα πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιόν,
 καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις οὐκ ἔχοντα
 διεξοδόν, Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπε ποιῆσαι
 τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν
 Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ 20
 Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ τυγχάνει ῥέων ἐπὶ τὸν κα-
 ταράκτην ὁ ποταμός. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος περὶ τοῦ
 Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος ἔχει τι πιθανόν, ὃ δὲ Ἡρο-
 δότειος οὐ πάνυ· φησὶ γὰρ ἐκ Ματινηῶν αὐτὸν ῥέον-
 τα εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ 25
 Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκο-
 λούθησεν αὐτῷ.
14. Λέγονται δὲ καὶ τῶν Αἰνιάνων τινὲς οἱ μὲν τὴν
 Οὐνίτιαν οἰκῆσαι οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ
 τὸν Ἄβον καὶ τὸν Νίβαρον (μέρη δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου 30
 ταῦτα), ὧν ὁ Ἄβος ἐγγὺς ἐστὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτα-
 να φερούσης παρὰ τὸν τῆς Βάριδος νεῶν. φασὶ δὲ καὶ

- Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας
οἷον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας πλη-
σίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους
καὶ ἀπειθεῖς ὀρεινοὺς περισκυνθιστάς τε καὶ ἀποκε-
5 φαλιστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσιν οἱ Σαραπάραι. εἰρηται
δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ
πάντων τούτων εἰκάξουσιν καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρ-
μενίους συγγενεῖς πῶς τοῖς Θετταλοῖς εἶναι καὶ τοῖς
ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.
- 10 Ὁ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος οὗτος, ὁ δὲ τούτου νεώ- 15
τερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὥς
ἐν κεφαλαίῳ πρόποι ἂν μέχρι τοσούτου λεχθεῖς, ὅτι
κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ
ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν· τελευ-
15 ταῖος δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ὑδάρνου τῶν
ἐπὶ Περσῶν ἐνός· εἰθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγά-
λου στρατηγῶν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διη-
ρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον
οὗτοι τοῦ βασιλείως ἐπιτρέψαντος· ἡττηθέντος δ' ἐκεί-
20 νου προσθέμενοι Ῥωμαίοις καθ' αὐτοὺς ἐτάττοντο
βασιλεῖς προσαγορευθέντες. τοῦ μὲν οὖν Ἀρταξίου 532
Τιγράνης ἦν ἀπόγονος καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην
Ἀρμενίαν (αὕτη δ' ἦν προσεχὴς τῇ τε Μηδίᾳ καὶ Ἀλ-
βανοῖς καὶ Ἰβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐ-
25 ξείνῳ Καππαδοκίας), τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς
Ἀρτιάνης ἔχων τὰ νότια μέρη καὶ τούτων τὰ πρὸς δύ-
σιν μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου,
καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκεῖνος. τύχαις δ' ἐχρή-
σατο ποικίλαις· κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὠμήρευσεν πα-
30 ρὰ Πάρθοις, ἐπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λα-
βόντων μισθὸν ἐβδομήκοντα ἀνλῶνας τῆς Ἀρμενίας·
αὐξηθεῖς δὲ καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία καὶ τὴν ἐκεί-

νων ἐπόρθησε τήν τε περὶ Νίνον καὶ τήν περὶ Ἀρβηλα
 ὑπηκόους δ' ἔσχε καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν καὶ τὸν Γορ-
 δυαῖον, μεθ' ὧν καὶ τήν λοιπὴν Μεσοποταμίαν, ἔτι
 δὲ τὴν Συρίαν αὐτὴν καὶ Φοινίκην διαβάς τὸν Εὐ-
 φράτην ἀνὰ κράτος εἶλεν. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἔξαρθεις 5
 καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς * Ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης
 τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην Ζεύγματος, ἣν ὠνό-
 μασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δώδεκα ἰσημερωθεῖσων ὑπ' αὐ-
 τοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη
 δ' ἐπελθὼν Λεύκολλος ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πολεμήσας 10
 καὶ τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου ἀπέ-
 λυσε, τὸ δὲ κτίσμα ἡμιτελὲς ἔτι ὃν κατέσπασε προσ-
 βαλὼν καὶ μικρὰν κώμην κατέλιπεν, ἐξήλασε δὲ καὶ
 τῆς Συρίας αὐτὸν καὶ τῆς Φοινίκης. διαδεξάμενος δ'
 Ἀρταξάσδης ἐκείνον τέως μὲν ἡντύχει φίλος ὢν Ῥω- 15
 μαίοις, Ἀντώνιον δὲ προδιδούς Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς
 αὐτοὺς πολέμῳ δίκας ἔτισεν· ἀναχθεὶς γὰρ εἰς Ἀλε-
 ξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ, δέσμιος πομπευθεὶς διὰ τῆς πό-
 λεως τέως μὲν ἐφρουρεῖτο, ἔπειτ' ἀνῆρέθη συνάπτον-
 τος τοῦ Ἀκτιακοῦ πολέμου. μετ' ἐκείνον δὲ πλείους 20
 ἐβασίλευσαν ὑπὸ Καίσαρι καὶ Ῥωμαίοις ὄντες· καὶ
 νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον.

- 16 Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ Μῆδοι
 καὶ Ἀρμένιοι τιτιμήκασι, τὰ δὲ τῆς Ἀνατιδος δια-
 φερόντως Ἀρμένιοι, ἐν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τόποις 25
 καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκλισηνῇ. ἀνατιθέασι δ' ἐνταῦθα
 δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ θαυμαστόν,
 ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἐπιφανίστατοι τοῦ ἔθνους ἀνι-
 ροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐστὶ καταπορνευθεῖσαις
 πολὺν χρόνον παρὰ τῇ θεῷ μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς 30
 γάμον, οὐκ ἀπαξιοῦντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδε-
 C.533νός. τοιοῦτον δὲ τι καὶ Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς

Ανδᾶς· πορνεύειν γὰρ ἀπάσας. οὕτω δὲ φιλοφρόνως
 χρῶνται τοῖς ἐρασταῖς ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι καὶ
 δῶρα ἀντιδιδόασιν πλείω πολλάκις ἢ λαμβάνουσιν, ἅτ'
 ἐξ εὐπόρων οἰκῶν ἐπιχορηγοῦμεναι· δέχονται δὲ οὐ
 5 τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ
 ἰσοῦ ἀξιώματος.

- 10 ..... καὶ ἡ Καππαδοκία δ' ἐστὶ πολυμερὴς τε 1
 καὶ συχνὰς δεδευμένη μεταβολάς. οἱ δ' οὖν ὁμόγλωτ-
 τοι μάλιστα εἰσιν οἱ ἀφοριζόμενοι πρὸς νότον μὲν τῷ
 Κιλικίῳ λεγομένῳ Ταύρῳ, πρὸς ἑω δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ
 τῇ Κολχίδι καὶ τοῖς μεταξὺ ἑτερογλώττοις ἔθνεσι, πρὸς
 15 ἄρκτον δὲ τῷ Εὐξείνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλνυος,
 πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν Παφλαγόνων ἔθνει καὶ Γα-
 λατῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐποικησάντων μέχρι Ἀνκαό-
 νων καὶ Κιλικίων τῶν τὴν τραχείαν Κιλικίαν νεμο-
 μένων.
- 20 Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογλώττων οἱ παλαιοὶ τοὺς 2
 Κατάονας καθ' αὐτοὺς ἔταπτον, ἀντιδιαιροῦντες τοῖς
 Καππάδοξιν ὡς ἑτεροεθνεῖσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμήσει
 τῶν ἐθνῶν μετὰ τὴν Καππαδοκίαν εἰτίθεσαν τὴν Κα-
 ταονίαν, εἰτα τὸν Εὐφράτην καὶ τὰ πέραν ἔθνη, ὥστε
 25 καὶ τὴν Μελιτηνὴν ὑπὸ τῇ Καταονίᾳ τάττειν, ἣ με-
 ταξὺ κεῖται ταύτης τε καὶ τοῦ Εὐφράτου συνάπτονσα
 τῇ Κομμαγενῇ, μέρος τε τῆς Καππαδοκίας ἐστὶ δέ-
 κατον κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώ-
 ρας. οὕτω γὰρ δὴ οἱ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖς οἱ πρὸ Ἀρ-
 30 χελαίου διατεταγμένην εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Καπ-
 παδοκίας· δέκατον δ' ἐστὶ μέρος καὶ ἡ Καταονία. καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἶχε στρατηγὸν ἑκατέρω ἰδιον· οὔτε δ' ἐκ τῆς

διαλέκτου διαφορᾶς τινος ἐν τούτοις πρὸς τοὺς ἄλλους Καππάδοκας ἐμφαινομένης οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἰθῶν, θαυμαστὸν πῶς ἠφάνισται τελείως τὰ σημεῖα τῆς ἄλλοεθνίας. ἦσαν δ' οὖν διωρισμένοι, προσεκτίσασατο δ' αὐτοὺς Ἀριαράθης ὁ πρῶτος προσαγορευθεὶς ὁ Καππαδόκων βασιλεὺς.

- 3 "Ἔστι δ' ὥσπερ χερρονήσου μεγάλης ἰσθμὸς οὗτος, σφιγγόμενος θαλάτταις δυοὶ τῇ τε τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέχρι τῆς τραχείας Κιλικίας καὶ τῇ τοῦ Εὐξείνου μεταξὺ Σινώπης τε καὶ τῆς τῶν Τιβαρηνῶν παρα- 10 λίας· ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χερρονήσον τὴν προσεσπίριον τοῖς Καππάδοξιν ἄπασαν, ἣν Ἡρόδοτος μὲν ἐντὸς Ἄλως καλεῖ· αὕτη γὰρ ἔστιν ἥς ἤρξεν ἀπάσης Κροῖσος· λέγει δ' αὐτὸν ἐκεῖνος τύραννον ἰθύνειν τῶν ἐντὸς Ἄλως ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς 15 τοῦ Ταύρου καλοῦσιν Ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἡπείρῳ ταύτην Ἀσίαν προσαγορεύοντες. περιέχεται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτα μὲν Ἰθνη τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς Παφλαγόνες τε καὶ Φρύγες καὶ Λυκάονες, ἔπειτα Βιθυννοὶ καὶ Μυσοὶ καὶ ἡ Ἐπίκτητος, ἔτι δὲ Τρωὰς καὶ Ἑλλησ- 20 ποντία, μετὰ δὲ τούτους ἐπὶ θαλάττῃ μὲν Ἑλλήνων οἳ τε Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες τῶν δ' ἄλλων Κᾶρες τε καὶ Λύκιοι, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Λυδοί.

- 4 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον. τὴν δὲ Καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μερισθεῖσαν ὑπὸ 25 τῶν Περσῶν παραλαβόντες Μακεδόνες περιεῖδον τὰ μὲν ἰκόντες τὰ δ' ἄκοντες εἰς βασιλείας ἀντὶ σατραπειῶν περιστᾶσαν· ὧν τὴν μὲν ἰδίως Καππαδοκίαν ὠνόμασαν καὶ πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ νῇ Δία μεγάλην Καππαδοκίαν, τὴν δὲ Πόντον, οἱ δὲ τὴν πρὸς τῷ 30

Πόντῳ Καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης Καππαδοκίας
 νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πῶς τὴν διάταξιν· τελευτήσαντος
 γὰρ τὸν βίον Ἀρχελαίου τοῦ βασιλεύσαντος, ἔγνω Καί-
 σάρ τε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν εἶναι Ῥωμαίων αὐ-
 5 τήν. ἐπ' ἐκείνου δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλείων εἰς
 δέκα στρατηγίας διηρημένης τῆς χώρας, πέντε μὲν
 ἐξητάζοντο αἱ πρὸς τῷ Ταύρῳ, Μελιτηνῇ Καταονίᾳ
 Κιλικίᾳ Τυανίτις Γαρσαυρίτις, πέντε δὲ λοιπαὶ Λασι-
 ανσηνῇ Σαργαραυσηνῇ Σαρασηνῇ Χαμανηνῇ Μορι-
 10 μηνῇ. προσεγένετο δ' ὕστερον παρὰ Ῥωμαίων ἐκ τῆς
 Κιλικίας τοῖς πρὸ Ἀρχελαίου καὶ ἐνδεκάτῃ στρατηγίᾳ,
 ἡ περὶ Καστάβαλά τε καὶ Κύβιστρα μέχρι τῆς Ἀντιπά-0.535
 τρου τοῦ ληστοῦ Διόβης, τῷ δὲ Ἀρχελαῷ καὶ ἡ τρα-
 χεῖα περὶ Ἐλαιουῦσαν Κιλικία καὶ πᾶσα ἡ τὰ πειρατή-
 15 ρια συστήσαμένη.

Ἔστι δ' ἡ μὲν Μελιτηνῇ παραπλησία τῇ Κομμα- 2
 γηνῇ· πᾶσα γάρ ἐστι τοῖς ἡμέροις δένδροις κατάφυ-
 τος, μόνῃ τῆς ἄλλης Καππαδοκίας, ὥστε καὶ ἔλαιον
 φέρειν καὶ τὸν Μοναρίτην οἶνον τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐνά-
 20 μίλλον· ἀντίκειται δὲ τῇ Σωφηνῇ, μέσον ἔχουσα τὸν
 Εὐφράτην ποταμὸν καὶ αὐτὴ [καὶ] ἡ Κομμαγηνῇ ὁμο-
 ρος οὔσα. ἐστι δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν Καππαδό-
 κων ἐν τῇ περαίᾳ Τόμισα· τοῦτο δ' ἐπράθη μὲν τῷ
 Σωφηνῷ ταλάντων ἑκατόν, ὕστερον δὲ ἐδωρήσατο
 25 Λεύκολλος τῷ Καππαδόκι συστρατεύσαντι ἀριστεῖον
 κατὰ τὸν πρὸς Μιθριδάτην πόλεμον.

Ἡ δὲ Καταονία πλατὺ καὶ κοιλὸν ἐστὶ πεδίον πάμ- 2
 φορον πλὴν τῶν αἰθιδαλῶν. περὶκειται δ' ὄρη ἄλλα τε
 καὶ Ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους ἀπόσπασμα ὃν
 30 τοῦ Κιλικίου Ταύρου, καὶ ὁ Ἀντίταυρος εἰς τάναντία
 ἀπερρωγός. ὁ μὲν γὰρ Ἀμανὸς ἐπὶ τὴν Κιλικίαν καὶ
 τὴν Συριακὴν ἐκτείνεται θάλατταν πρὸς τὴν ἐσπέραν

ἀπὸ τῆς Καταονίας καὶ τὸν νότον· τῇ δὲ τοιαύτῃ δια-
στάσει περικλείει τὸν Ἰσσικὸν κόλπον ἅπαντα καὶ τὰ
μεταξὺ τῶν Κιλικίων πεδία πρὸς τὸν Ταῦρον· ὁ δ'
Ἀντίταυρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται καὶ μικρὸν ἐπι-
λαμβάνει τῶν ἀνατολῶν, εἰτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν τε- 5
λευτᾷ.

- 3 Ἐν δὲ τῷ Ἀντιταύρῳ τούτῳ βαθεῖς καὶ στενοί
εἰσιν αὐλῶνες, ἐν οἷς ἴδρυται τὰ Κόμᾶνα καὶ τὸ τῆς
Ἐννουῦς ἱερὸν ἦν ἐκεῖνοι Μᾶ ὀνομάζουσι· πόλις δ'
ἐστὶν ἀξιόλογος, πλείστον μέντοι τὸ τῶν θεοφορήτων 10
πλήθος καὶ τὸ τῶν ἱεροδούλων ἐν αὐτῇ. Κατάονες δέ
εἰσιν οἱ ἐνοικούντες, ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τεταγ-
μένοι, τοῦ δὲ ἱερέως ὑπακούοντες τὸ πλεόν· ὁ δὲ τοῦ
Θ' ἱεροῦ κύριός ἐστι καὶ τῶν ἱεροδούλων, οἱ κατὰ τὴν
ἡμετέραν ἐπιδημίαν πλείους ἦσαν τῶν ἑξακισχιλίων, 15
ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξί. πρόσκειται δὲ τῷ ἱερῷ καὶ χώρα
πολλή, καρποῦται δ' ὁ ἱερεὺς τὴν πρόσοδον, καὶ
ἐστὶν οὗτος δεύτερος κατὰ τιμὴν [ἐν] τῇ Καππαδοκίᾳ
μετὰ τὸν βασιλέα· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ αὐτοῦ γέ-
νους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι. τὰ δὲ ἱερὰ ταῦτα 20
δοκεῖ Ὀρέστης μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰφιγενείας κομίσαι
δεῦρο ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς Σκυθίας, τὰ τῆς Ταυροπό-
λου Ἀρτίμιδος, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν πένθιμον κόμην
ἀποθέσθαι, ἀφ' ἧς καὶ τοῦνομα τῇ πόλει. διὰ μὲν οὖν
C.536 τῆς πόλεως ταύτης ὁ Σάρος ῥεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν 25
συναγκειῶν τοῦ Ταύρου διεκπεραιοῦται πρὸς τὰ τῶν
4 Κιλικίων πεδία καὶ τὸ ὑποκείμενον πέλαγος. διὰ δὲ
τῆς Καταονίας ὁ Πύραμος, πλωτός, ἐκ μέσου τοῦ πε-
δίου τὰς πηγὰς ἔχων· ἐστὶ δὲ βρόθρος ἀξιόλογος, δι'
οὗ καθορᾶν ἐστὶ τὸ ὕδωρ ὑποφερόμενον κρυπτῶς μέ- 30
χρι πολλοῦ διαστήματος ὑπὸ γῆς, εἰτ' ἀνατέλλον εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν· τῷ δὲ καθιέντι ἀκόντιον ἄνωθεν εἰς

τὸν βόθρον ἢ βία τοῦ ὕδατος ἀντιπράττει τοσοῦτον
 ὥστε μόλις βαπτίζεσθαι· ἀπλέτω δὲ βάθει καὶ πλάτει
 πολὺς ἐνεχθεὶς ἐπειδὴν συνάψῃ τῷ Ταύρῳ, παράδο-
 ξον λαμβάνει τὴν συναγωγὴν· παράδοξος δὲ καὶ ἡ δια-
 5 κοπὴ τοῦ ὄρους ἐστὶ δι' ἧς ἄγεται τὸ θείθρον· καθάπερ
 γὰρ ἐν ταῖς ῥήγμα λαβούσαις πέτραις καὶ σχισθείσαις
 δίχα τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ἐξοχὰς ὁμολόγους εἶναι
 συμβαίνει ταῖς κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσοχαῖς ὥστε καὶ συν-
 αρμοσθῆναι δύνασθαι, οὕτως εἶδομεν καὶ τὰς ὑπερ-
 10 κειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἐκατέρωθεν σχεδὸν τι
 μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἐν διαστάσει δυ-
 εῖν ἢ τριῶν πλείθρων ἀντικείμενα ἔχουσας τὰ κοίλα
 ταῖς ἐξοχαῖς· τὸ δὲ ἕδαφος τὸ μεταξὺ πᾶν πέτρινον,
 βαθύ τι καὶ στενὸν τελείως, ἔχον διὰ μέσου ῥήγμα ὥστε
 15 καὶ κύνα καὶ λαγῶ διάλλεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ θεί-
 θρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρὶ χεῖλους πλήρες, ὀχετῷ πλατεῖ
 προσεικός, διὰ δὲ τὴν σκολιότητα καὶ τὴν ἐκ τοσοῦ-
 του συναγωγὴν καὶ τὸ τῆς φάραγγος βάθος εὐθὺς
 τοῖς πόρρωθεν προσιοῦσιν ὁ ψόφος βροντῇ προσπί-
 20 πτει παραπλήσιος· διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη τοσαύτην κα-
 τάγει χοῦν ἐπὶ θάλατταν, τὴν μὲν ἐκ τῆς Καταονίας
 τὴν δὲ ἐκ τῶν Κιλικίων πεδίων, ὥστε ἐπ' αὐτῷ καὶ
 χρησμὸς ἐκπεπτωκὸς φέρεται τοιοῦτος „ἔσσεται ἐσ-
 „σομένοις, ὅτε Πύραμος ἀργυροδίνης ἡμίονα προχέων
 25 „ἑρὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.“ παραπλήσιον γάρ τι κάκει
 συμβαίνει καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, τοῦ Νείλου προσεξηπει-
 ροῦντος αἰετὴν τὴν θάλατταν τῇ προσχώσει· καθὼ καὶ
 Ἡρόδοτος μὲν δῶρον τοῦ ποταμοῦ τὴν Αἰγυπτὸν εἶ-
 πεν, ὁ ποιητὴς δὲ τὴν Φάρον πελαγίαν ὑπάρχει πρό-
 30 τερον οὐχ ὡς νυνὶ πρόσγειον οὖσαν τῇ Αἰγύπτῳ.

C.537

5

Πόλιν δ' οὔτε τὸ τῶν Καταόνων ἔχει πεδίον οὐθ' ἡ Μελιτηνὴ, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ἐπὶ τῶν ὄρων τὰ τε Ἀζάμορα καὶ τὸ Δάσταρkon, ὃ περιφρεῖται τῷ Καρμάλα ποταμῷ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τὸ τοῦ Κατάονος Ἀπόλλωνος καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν Καππαδοκίαν, ὃ ποιησαμένων ἀφιδρύματα ἀπ' αὐτοῦ. οὐδὲ αἱ ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν δυεῖν· τῶν δὲ λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ Σαργαραυσηνῇ πολίχνιον ἐστὶν Ἡρκα καὶ ποταμὸς Καρμάλας, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ὃ τε Ἄργος ἐρ- 10 μα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρῳ, καὶ τὰ Νῶρα ὃ νῦν καλεῖται Νηροασσός, ἐν ᾧ Εὐμένης πολιορκούμενος ἀντίσχε πολλὸν χρόνον· καθ' ἡμᾶς δὲ Σισίνου ὑπῆρξε χρηματοφυλάκιον τοῦ ἐπιτεμένου τῇ Καππαδόκων ἀρχῇ. τούτου δ' ἦν καὶ τὰ Κάδθηνα, βασιλῆιον καὶ πό- 15 λεως κατασκευὴν ἔχον· ἐστὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν Λυκαονικῶν τὰ Γαρσαύρια καμπόπολις· λέγεται δ' ὑπάρχει ποτὲ καὶ αὕτη μητρόπολις τῆς χώρας. ἐν δὲ τῇ Μοριμηνῇ τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν Ὀθινάσοις Διὸς, ἱεροδούλων κατοικίαν ἔχον τρισχιλίων σχεδόν τι καὶ χώραν 20 ἱερὰν εὐκαρπον, παρέχουσαν πρόσοδον ἐνιαύσιον τάλαντων πεντεκαίδεκα τῷ ἱερῷ· καὶ οὗτος δ' ἐστὶ διὰ βίου, καθάπερ καὶ ὁ ἐν Κομάνοις, καὶ δευτερεύει κα- 6 τὰ τιμὴν μετ' ἐκείνων. τρίτη δ' ἐστὶν ἱερωσύνη Διὸς Ἀσβαμαίου λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὅμως. ἐν- 25 ταῦθα δ' ἐστὶ λάκκος ἁλμυροῦ ὕδατος, ἀξιολόγου λίμνης ἔχων περίμετρον, ὃφρῦσι κλειόμενος ὑψηλαῖς τε καὶ ὀρθταῖς ὥστ' ἔχειν κατάβασιν κλιμακώδη· τὸ δ' ὕδωρ οὔτ' αὖξισθαί φασιν οὔτ' ἀπόρρυσιν ἔχειν οὐδαμοῦ φανεράν. 30

7

Δύο δὲ μόναι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσιν, ἡ μὲν Τυαντίτις τὰ Τύανα ὑποπεπτωκυῖαν τῷ Ταύρῳ τῷ κα-

τὰ τὰς Κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέσταται καὶ κοι-
 νόταται πᾶσιν εἰσιν αἱ εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Συ-
 ρίαν ὑπερβολαί· καλεῖται δὲ Εὐσέβεια ἡ πρὸς τῷ
 Ταύρῳ..... ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδιάς ἡ πλείστη. τὰ δὲ
 5 Τύανα ἐπικεῖται· χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένῳ
 καλῶς. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν ταύτης ἐστὶ τὰ τε Καστά-
 βαλα καὶ τὰ Κύβιστρα, ἔτι μᾶλλον τῷ ὄρει πλησιά-
 ζοντα πόλιστα· ὧν ἐν τοῖς Κασταβάλοις ἐστὶ τὸ τῆς
 Περσσίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυ-
 10 μνοῖς τοῖς ποσὶ δι' ἀνθρακιᾶς βαδίζειν ἀπαθεῖς· κάν-
 ταῦθα δὲ τινες τὴν αὐτὴν θρυλοῦσιν ἱστορίαν τὴν
 περὶ τοῦ Ὁρέστου καὶ τῆς Ταυροπόλου, Περσσίαν
 κεκλήσθαι φάσκοντες διὰ τὸ πέραθεν κομισθῆναι. ἐν
 μὲν δὴ τῇ Τυαντίδι στρατηγία τῶν λεχθεισῶν δέκα
 15 ἐστὶ πόλισμα τὰ Τύανα (τὰς δ' ἐπικτήτους οὐ συνα-
 ριθμῶ ταύταις, τὰ Καστάβαλα καὶ τὰ Κύβιστρα καὶ
 τὰ ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ, ἐν ἣ τὴν Ἐλαιουῦσαν νησίον
 εὐκαρπον συνέκτισεν Ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ
 πλέον ἐνταῦθα διέτριβεν), ἐν δὲ τῇ Κιλικίᾳ καλου-
 20 μένη τὰ Μάζακα ἡ μητρόπολις τοῦ ἔθνους· καλεῖται 538
 δ' Εὐσέβεια καὶ αὕτη ἐπικλήσιν ἡ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ·
 κεῖται γὰρ ὑπὸ τῷ Ἀργαίῳ ὄρει πάντων ὑψηλοτάτῳ
 καὶ ἀνέκλειπτον χιόνι τὴν ἀκρώρειαν ἔχοντι, ἀφ' ἧς
 φασιν οἱ ἀναβαίνοντες (οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι) κατο-
 25 πτεύεσθαι ταῖς αἰθρῆαις ἄμφω τὰ πελάγη τό τε Πον-
 τικὸν καὶ τὸ Ἰσσηνικόν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς συν-
 οικισμὸν ἔχει πόλεως· ἀνυδρὸς τε γάρ ἐστι καὶ ἀνώ-
 χυρος διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀτειχιστος,
 τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὥς ἐρύματι πεποιθότες
 30 τῷ τείχει σφόδρα ληστεύοιεν πεδίον οἰκοῦντες λόφους
 ὑπερδεξιούς ἔχον* καὶ ἐμβελεῖς. καὶ τὰ κύκλῳ δὲ χω-
 ρία ἔχει τελείως ἄφορα καὶ ἀγεώργητα καίπερ ὄντα πε-

δινά, ἀλλ' ἐστὶν ἀμμώδη καὶ ὑπόπειτρα. μικρὸν δ' ἐτι προλοῦσι καὶ πυρίληπτα πεδία καὶ μεστὰ βόθρων πυρὸς ἐπὶ σταδίους πολλοὺς ὥστε πόρρωθεν ἢ κομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τὸ δοκοῦν δὲ πλεονέκτημα παρακείμενον ἔχει κίνδυνον· ἀξύλου γὰρ ὑπαρχούσης σχεδόν τι τῆς συμπάσης Καππαδοκίας ὁ Ἀργαῖος ἔχει περικείμενον δρυμὸν ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρεστιν, ἀλλ' οἱ ὑποκείμενοι τῷ δρυμῷ τόποι καὶ αὐτοὶ πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν, ἅμα δὲ καὶ ὕψυδροί εἰσι ψυχρῷ ὕδατι, οὔτε τοῦ πυρὸς οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ ποάζειν τὴν πλείστην· ἐστὶ δ' ὅπου καὶ ἐλῶδὲς ἐστὶ τὸ ἔδαφος καὶ νύκτωρ ἐξάπτονται φλόγες ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται, τοῖς δὲ πολλοῖς κίνδυνός ἐστὶ, καὶ μάλιστα τοῖς κτήνεσιν ἐμπίπτουσιν εἰς ἀδήλους βόθρους πυρὸς.

- 8 Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῷ πρὸ τῆς πόλεως Μέλας καλούμενος, ὅσον τετταράκοντα σταδίους διέχων τῆς πόλεως, ἐν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χωρίῳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτῃ μὲν οὖν ἄχρηστος αὐτοῖς ἐστὶν οὐχ ὑπερδείξιον ἔχων τὸ ρεῦμα, εἰς ἔλη δὲ καὶ λίμνας διαχεόμενος κακοῖ τὸν αἶρα τοῦ θίρους τὸν περὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ δύσχρηστον καίπερ εὐχρηστον ὄν· πλαταμῶνες γὰρ εἰσίν, ἀφ' ὧν τὴν λιθείαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς Μαζακηνοῖς πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καλυπτόμεναι δ' ὑπὸ τῶν ὑδάτων αἱ πλάκες ἀντιπράττουσι. καὶ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ ἔλη πανταχοῦ πυρίληπτα. Ἀριαράθης δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ Μέλανος κατὰ τινα στενὰ ἔχοντος τὴν εἰς τὸν Ἄλυν διέξοδον ἐμφράξας ταῦτα λίμνην πελαγίαν ἀπέδειξε τὸ πλησίον πεδίον, ἐνταῦθα δὲ νησιδαῖς τινὰς ὥς τὰς Κυκλάδας ἀπολαβόμενος διατριβὰς ἐν αὐταῖς

ἐποιεῖτο μειριακιώδεις· ἐκραγὲν δ' ἀθρόως τὸ ἔμφραγ-0539
μα ἐξέκλυσε πάλιν τὸ ὕδωρ, πληρωθεὶς δ' ὁ Ἄλυσ
τῆς τε τῶν Καππαδόκων πολλὴν παρέσυρε καὶ κατοικί-
ας καὶ φυτείας ἠφάνισε πολλὰς τῆς τε τῶν Γαλα-
5 τῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἐλυμήνατο·
ἀντὶ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαντο ζημίαν αὐτὸν τάλαντα
τριακόσια Ῥωμαίοις ἐπιτρέψαντες τὴν κρίσιν. τὸ δ'
αὐτὸ συνέβη καὶ περὶ Ἡρπα· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ Καρ-
μάλα ρεῦμα ἐνέφραξεν, εἴτ' ἐκραγέντος τοῦ στομίου
10 καὶ τῶν Κιλικίων τινὰ χωρία τὰ περὶ Μαλλὸν διαφθει-
ραντος τοῦ ὕδατος, δίκας ἐτίσεν τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

Ἀφρὺς δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν Μαζακηνῶν χω- 9
ρίον ὃν πρὸς κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλίσθαι
δοκοῦσιν, ὅτι τῆς χώρας ἀπάσης τόπος ἦν μεσαίτατος
15 οὗτος τῶν ξύλα ἐχόντων ἅμα καὶ λίθον πρὸς τὰς οἰκο-
δομίας καὶ χόρτον, οὐ πλεῖστον ἐδίδοντο κτηνοτρο-
φοῦντες· τρόπον γάρ τινα στρατόπεδον ἦν αὐτοῖς ἡ
πόλις. τὴν δ' ἄλλην ἀσφάλειαν τὴν αὐτῶν τε καὶ σω-
μάτων καὶ τῶν χρημάτων εἶχον ἐν τοῖς φρουρίοις, ἃ
20 πολλὰ ὑπάρχει τὰ μὲν βασιλικά τὰ δὲ τῶν φίλων. ἀφέ-
στηκε δὲ τὰ Μάξακα τοῦ μὲν Πόντου περὶ ὀκτακοσίου
σταδίου πρὸς νότον, τοῦ δ' Εὐφράτου μικρὸν ἐλάτ-
τους ἢ διπλασίους, τῶν Κιλικίων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμε-
ρῶν ἕξ καὶ τοῦ Κύρου στρατοπέδου διὰ Τυάνων· κατὰ
25 μέσην δὲ τὴν ὁδὸν κεῖται τὰ Τύανα, διέχει δὲ Κυβίσ-
τρων τριακοσίους σταδίους. χρωῖνται δὲ οἱ Μαζακη-
νοὶ τοῖς Χαρῶνδα νόμοις, αἰρουμένοι καὶ νομοφθόν,
ὅς ἐστιν αὐτοῖς ἐξηγητὴς τῶν νόμων, καθάπερ οἱ πα-
ρὰ Ῥωμαίοις νομικοί. διέθηκε δὲ φαύλως αὐτοὺς Τι-
30 γράνης ὁ Ἀρμένιος, ἥνίκα τὴν Καππαδοκίαν κατέδρα-
μεν· ἅπαντας γὰρ ἀναστάτους ἐποίησεν εἰς τὴν Μεσο-
ποταμίαν, καὶ τὰ Τυγρᾶνόμερτα ἐκ τούτων συνήκισε

τὸ πλεον· ὕστερον δ' ἐπανήλθον οἱ δυνάμενοι μετὰ τὴν τῶν Τιγρανοκίρτων ἄλωσιν.

- 10 Μέγεθος δὲ τῆς χώρας κατὰ πλάτος μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν Ταῦρον ὅσον χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι, μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυγίας μέχρι Εὐφράτου πρὸς τὴν ἑω καὶ τὴν Ἀρμενίαν περὶ τρισχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καρποῖς, μάλιστα δὲ σίτῳ καὶ βοσκήμασι παντοδαποῖς· νοτιωτέρα δ' οὐσα τοῦ Πόντου ψυχροτέρα ἐστίν· ἡ δὲ Βαγαθανία καίπερ πεδιάς οὐσα καὶ νοτιωτάτη πασῶν (ὑποπέπτωκε γὰρ 10 τῷ Ταύρῳ) μόλις τῶν καρπίμων τι φέρει δένδρων, ὀναγροβότος δ' ἐστὶ καὶ αὕτη καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλλης, C.540 καὶ μάλιστα ἡ περὶ Γαρσαύιρα καὶ Λυκαονίαν καὶ Μοριμνην. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη Σινωπικὴ μέλτος ἀρίστη τῶν πασῶν· ἐνάμιλλος δ' 15 ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρικὴ· ὠνομάσθη δὲ Σινωπικὴ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διῆχθαι. λέγεται δὲ καὶ κρυστάλλου πλάκας καὶ ὀνυχίτου λίθου πλησίον τῆς τῶν Γαλατῶν ὑπὸ τῶν Ἀρ- 20 χελάου μεταλλευτῶν εὐρῆσθαι. ἦν δὲ τις τόπος καὶ λίθου λευκοῦ τῷ ἐλέφαντι κατὰ τὴν χροάν ἐμφεροῦς ὥσπερ ἄκονας τινὰς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβρία τοῖς μαχαιρίοις κατεσκευάζον· ἄλλος δὲ εἰς δι- 25 όπτρας βώλους μεγάλας ἐκδιδούς, ὥστε καὶ ἔξω κομίζεσθαι. ὄριον δ' ἐστὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας ὄρεινὴ τις παράλληλος τῷ Ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων τῆς Χαμμανηνῆς, ἐφ' ἧς ἰδρύται φρούριον ἀπότομον Λασμένδα, μέχρι τῶν ἐωθινῶν τῆς Λασιανσηνῆς. στρατηγίαι δ' εἰσὶ τῆς Καπ- 30 παδοκίας ἡ τε Χαμμανηνὴ καὶ ἡ Λασιανσηνή.

- 11 Συνέβη δέ, ἥνίκα πρῶτον Ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τὴν

- Ἀσίαν διόκουιν νικήσαντες Ἀντίοχον, καὶ φιλίας καὶ
 συμμαχίας ἐποιοῦντο πρὸς τε τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασι-
 λείας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς
 δοθῆναι τὴν τιμὴν ταύτην, τῷ δὲ Καππάδοκι καὶ
 5 αὐτῷ δὲ τῷ ἔθνει κοινῇ. ἐκλιπόντος δὲ τοῦ βασιλικοῦ
 γένους οἱ μὲν Ῥωμαῖοι συνεχώρουν αὐτοῖς αὐτονο-
 μεῖσθαι κατὰ τὴν συγκειμένην φιλίαν τε καὶ συμμα-
 χίαν πρὸς τὸ ἔθνος, οἱ δὲ πρεσβευσάμενοι τὴν μὲν
 ἐλευθερίαν παρητοῦντο (οὐ γὰρ δύνασθαι φέρειν αὐ-
 10 τὴν ἔφασαν), βασιλέα δ' ἡξίουσαν αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι.
 οἱ δὲ θαυμάσαντες εἰ τινες οὕτως εἴεν ἀπειρηκότες
 πρὸς τὴν ἐλευθερίαν .... ἐπέτρεψαν δ' οὖν αὐτοῖς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν ἂν βούλωνται· καὶ
 εἰλοντο Ἀριοβαρζάνην· εἰς τριγωνίαν δὲ προελθόντος
 15 τοῦ γένους ἐξέλιπε, κατεστάθη δ' ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲν
 προσήκων αὐτοῖς Ἀντωνίου καταστήσαντος. ταῦτα
 καὶ περὶ τῆς μεγάλης Καππαδοκίας· περὶ δὲ τῆς τρα-
 χείας Κιλικίας τῆς προστεθείσης αὐτῇ βέλτιόν ἐστιν ἐν
 τῷ περὶ τῆς ὅλης Κιλικίας λόγῳ διελεσθῆναι.
- 20 Τοῦ δὲ Πόντου καθίστατο μὲν Μιθριδάτης ὁ Εὐ- 8
 πάτωρ βασιλεὺς. εἶχε δὲ τὴν ἀφοριζομένην τῷ Ἄλνι
 μέχρι Τιβαρανῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ τῆς ἐντὸς Ἄλνιος
 τὰ μέχρι Ἀμάστρεως καὶ τινῶν τῆς Παφλαγονίας με- 541
 ρῶν. προσεκτῆσατο δ' οὗτος καὶ τὴν μέχρι Ἡρακλείας
 25 παραλίαν ἐπὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῆς Ἡρακλείδου τοῦ
 Πλατωνικοῦ πατρίδος, ἐπὶ δὲ τὰναντία μέχρι Κολχί-
 δος καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, ἣ δὴ καὶ προσέθηκε τῷ
 Πόντῳ. καὶ δὴ καὶ Πομπήιος καταλύσας ἐκεῖνον ἐν
 τούτοις τοῖς ὄροις οὔσαν τὴν χώραν ταύτην παρέλα-
 30 βε· τὰ μὲν πρὸς Ἀρμενίαν καὶ τὰ περὶ τὴν Κολχίδα
 τοῖς συναγωνισαμένοις δυνάσταις κατένειμε, τὰ δὲ
 λοιπὰ εἰς ἑνδεκα πολιτείας διέτλε καὶ τῇ Βιθυνίᾳ προσ-

ἐβήκειν ὥστ' ἐξ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γενέσθαι μίαν· μεταξὺ δὲ τῶν Παφλαγόνων τῶν μεσογαίων τινὰς βασιλεύεσθαι παρέδωκε τοῖς ἀπὸ Πυλαιμένοις, καθάπερ καὶ τοὺς Γαλάτας τοῖς ἀπὸ γένους τετράρχαις. ὅστερον δ' οἱ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνες ἄλλους καὶ ἄλλους ἐποίησαντο μερισμούς, βασιλείας τε καὶ δυνάστας καθιστάντες καὶ πόλεις τὰς μὲν ἐλευθεροῦντες τὰς δὲ ἐγχειρίζοντες τοῖς δυνάσταις τὰς δ' ὑπὸ τῷ δήμῳ τῷ Ῥωμαίων ἐῶντες. ἡμῖν δ' ἐπιούσι τὰ καθ' ἕκαστα ὡς νῦν ἔχει λεγέσθω, μικρὰ καὶ τῶν προτέρων ἐφαπτο-
 μένοις ὅπου τοῦτο χρήσιμον. ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ Ἡρακλείας, ἥπερ δυσμικωτάτη ἐστὶ τούτων τῶν τόπων.

- 2 Εἰς δὴ τὸν Εὐξείνιον πόντον εἰσπλέουσιν ἐκ τῆς Προποντίδος ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὰ προσεχῇ τῷ Βυζαντίῳ κεῖται· Θρακῶν δ' ἐστὶ, καλεῖται δὲ τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πόντου· ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ προσεχῇ Χαλκηδόνι· Βιθυνῶν δ' ἐστὶ τὰ πρῶτα, εἰτα Μαριανδυνῶν (τινὲς δὲ καὶ Καυκῶνων φασίν), εἰτα Παφλαγόνων μέχρι Ἄλνυος, εἰτα Καππαδόκων τῶν πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ τῶν ἐξῆς μέχρι Κολχίδος· ταῦτα δὲ πάντα καλεῖται τὰ δεξιὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου. ταύτης δὲ τῆς παραλίας ἀπάσης ἐπῆρξεν Εὐπάτωρ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Κολχίδος μέχρι Ἡρακλείας, τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματος καὶ τῆς Χαλκηδόνης τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. καταλυθέντων δὲ τῶν βασιλέων ἐφύλαξαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ὥστε τὴν Ἡράκλειαν προσκείσθαι τῷ Πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα Βιθυνοῖς προσχωρεῖν.

- 3 Οἱ μὲν οὖν Βιθυνοὶ διότι πρότερον Μυσοὶ ὄντες μετωνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν Θρακῶν τῶν ἐποικησάντων, Βιθυνῶν τε καὶ Θυνῶν, ὁμολογεῖται παρὰ τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται τοῦ μὲν τῶν Βιθυνῶν ἔθνους τὸ μέχρι νῦν ἐν τῇ Θράκῃ λέγεσθαι τι-

νας Βιθυνούς, τοῦ δὲ τῶν Θυνῶν τὴν Θυνιάδα ἀκτὴν
τὴν πρὸς Ἀπολλωνίᾳ καὶ Σαλμυδησσῶ. καὶ οἱ Βέβρυ-
κες δὲ οἱ τούτων προεποικήσαντες τὴν Μυσίαν Θρᾷ-
κες, ὡς εἰκάξω ἐγώ. εἰρηται δ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Μυσοὶ C. 54
5 Θρακῶν ἄποικοί εἰσι τῶν νῦν λεγομένων Μοισῶν.

Ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. τοὺς δὲ Μαριανδυνούς 4
καὶ τοὺς Καύκωνας οὐχ ὁμοίως ἅπαντες λέγουσι· τὴν
γὰρ δὴ Ἡράκλειαν ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἰδρῦσθαι φασὶ
Μιλησίων κτίσμα· τίνες δὲ καὶ πόθεν οὐδενὶ εἰρηται·
10 οὐδὲ διάλεκτος οὐδ' ἄλλη διαφορὰ ἐθνικὴ περὶ τοὺς ἀν-
θρώπους φαίνεται, παραπλήσιοι δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς·
ἔοικεν οὖν καὶ τοῦτο Θράκιον ὑπάρχει τὸ φύλον. Θεό-
πομπος δὲ Μαριανδυνόν φησι μέρους τῆς Παφλαγονίας
ἄρξαντα ὑπὸ πολλῶν δυναστευομένης, ἐπελθόντα τὴν
15 τῶν Βεβρύκων κατασχεῖν, ἣν δ' ἐξέλιπεν ἐπώνυμον
ἑαυτοῦ καταλιπεῖν. εἰρηται δὲ καὶ τοῦτο ὅτι πρῶτοι
τὴν Ἡράκλειαν κτίσαντες Μιλήσιοι τοὺς Μαριανδυν-
οὺς εἰλωτεύειν ἠνάγκασαν τοὺς προκατέχοντας τὸν
τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν
20 ὑπερορίαν δέ (συμβῆναι γὰρ ἐπὶ τούτοις), καθάπερ
Κρησὶ μὲν ἐθήτευεν ἡ Μυρία καλουμένη σύνοδος, Θε-
ταλοῖς δὲ οἱ Πενέσται.

Τοὺς δὲ Καύκωνας, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οἰ- 5
κῆσαι παραλίαν τοῖς Μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ Παρθε-
25 νίου ποταμοῦ πόλιν ἔχοντας τὸ Τίειον, οἱ μὲν Σκύθας
φασὶν οἱ δὲ τῶν Μακεδόνων τινὰς οἱ δὲ τῶν Πελασγῶν·
εἰρηται δέ που καὶ περὶ τούτων πρότερον. Καλλισθέ-
νης δὲ καὶ ἔγραψε τὰ ἔπη ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον,
μετὰ τὸ „Κρωμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυ-
30 „θίνους“ τιθεῖς „Καύκωνας δ' αὐτ' ἤγε Πολυκλῆος
„υἱὸς ἀμύμων, οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώ-
„ματ' ἔναιον.“ παρήκειν γὰρ ἀφ' Ἡρακλείας καὶ Μα-

ριανδυνῶν μέχρι Λευκοσύρων, οὓς ἡμεῖς Καππάδοκας
προσαγορεύομεν, τό τε τῶν Καυκῶνων γένος τὸ περὶ
τὸ Τίειον μέχρι Παρθενίου καὶ τὸ τῶν Ἑνετῶν τὸ
συνεχὲς μετὰ τὸν Παρθένιον τῶν ἐχόντων τὸ Κύτω-
ρον· καὶ νῦν δ' ἐκ Καυκωνίτας εἶναι τινὰς περὶ τὸν
Παρθένιον.

- 6 Ἡ μὲν οὖν Ἡράκλεια πόλις ἐστὶν εὐλίμενος καὶ
ἄλλως ἀξιόλογος, ἥ γε καὶ ἀποικίας ἐστελλεν· ἐκείνης
γὰρ ἡ τε Χερρόνησος ἀποικὸς καὶ ἡ Κάλλατις· ἦν τε αὐ-
τόνομος, εἴτ' ἐτυραννήθη χρόνους τινάς, εἴτ' ἤλευθέ- 10
ρωσεν ἑαυτὴν πάλιν· ὕστερον δ' ἐβασιλεύθη γενομένη
ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις· ἰδεῖσθαι δ' ἀποικίαν Ῥωμαίων ἐπὶ
μέρει τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. λαβὼν δὲ παρ' Ἀν-
C.543τωνίου τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως Ἀδιατόριξ ὁ Δομνε-
κλείου τετράρχου Γαλατῶν υἱός, ὃ κατεῖχον οἱ Ἡρα- 15
κλειῶται, μικρὸν πρὸ τῶν Ἀκτιακῶν ἐπέθετο νύκτωρ
τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀπέσφαξεν αὐτούς, ἐπιτρέψαντος,
ὡς ἔφασκεν ἐκεῖνος, Ἀντωνίου· θριαμβευθεὶς δὲ μετὰ
τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην ἐσφάγη μεθ' υἱοῦ· ἡ δὲ πόλις
ἐστὶ τῆς Ποντικῆς ἐπαρχίας τῆς συντεταγμένης τῇ 20
Βιθυνίᾳ.

- 7 Μεταξὺ δὲ Χαλκηδόνος καὶ Ἡρακλείας ῥέουσι πο-
ταμοὶ πλείους, ὧν εἰσιν ὃ τε Ψίλλις καὶ ὁ Κάλπας καὶ
ὁ Σαγγάριος οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής. ἔχει δὲ τὰς
πηγὰς κατὰ Σαγγίαν κώμην ἀφ' ἑκατὸν καὶ πεντήκον- 25
τά που σταδίων οὗτος Πισσινουῦντος· δι᾽ ἑξέμισι δὲ τῆς
ἐπικτήτου Φρυγίας τὴν πλείω, μέρος δέ τι καὶ τῆς Βι-
θυνίας ὥστε καὶ τῆς Νικομηδείας ἀπέχειν μικρὸν
πλείους ἢ τριακοσίους σταδίους, καθ' ὃ συμβάλλει πο-
ταμὸς αὐτῷ Γάλλος ἐκ Μόδρων τὰς ἀρχὰς ἔχων τῆς ἐφ' 30
Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ αὕτη τῇ ἐπι-
κτῇ, καὶ εἶχον αὐτὴν οἱ Βιθυνοὶ πρότερον. αὐξηθεὶς

δὲ καὶ γενόμενος πλωτός, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὢν, τὴν Βιθυνίαν ὁρίζει πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς. πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης καὶ ἡ Θυνία νῆσος. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλειώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον· διέχει δὲ ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίου σταδίους χιλίους πρὸ καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Σαγγαρίου πεντακοσίους.

Τὸ δὲ Τίειόν ἐστι πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης 8
ἄξιον πλὴν ὅτι Φιλέταιρος ἐντεῦθεν ἦν, ὁ ἀρχηγέτης
10 τοῦ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων γένους· εἰδ' ὁ Παρθένιος ποταμὸς διὰ χωρίων ἀνθηρῶν φερόμενος καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκώς, ἐν αὐτῇ τῇ Παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων· ἔπειτα ἡ Παφλαγονία καὶ οἱ Ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ τίνας λέγει τοὺς Ἐνετοὺς ὁ ποι-
15 ητής ὅταν φῇ „Παφλαγόνων δ' ἤγετο Πυλαιμένεος „λάσιον κῆρ ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτε-
„ράων.“ οὐ γὰρ δείκνυσθαί φασι νῦν Ἐνετοὺς ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ· οἱ δὲ κώμην ἐν τῷ Αἰγιαλῷ φασι δέκα σχοίνους ἀπὸ Ἀμάστριως διέχουσιν. Ζηνόδοτος δὲ „ἐξ
20 „Ἐνετῆς“ γράφει, καὶ φησὶ δηλοῦσθαι τὴν νῦν Ἀμισόν· ἄλλοι δὲ φῦλόν τι τοῖς Καππάδοξιν ὁμορον στρατεῦσαι μετὰ Κιμμερίων, εἴτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν. τὸ δὲ μάλισθ' ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι ἀξιολογώτατον ἦν τῶν Παφλαγόνων φῦλον οἱ Ἐνετοί, ἐξ οὗ ὁ Πυλαι-
25 μένης ἦν· καὶ δὴ καὶ συνεστράτευσαν οὗτοι αὐτῷ πλεῖστοι, ἀποβαλόντες δὲ τὸν ἡγεμόνα διέβησαν εἰς τὴν Θράκην μετὰ τὴν Τροίαν ἄλωσιν, πλανώμενοι δ' εἰς τὴν νῦν Ἐνετικὴν ἀφίκοντο. τινὲς δὲ καὶ Ἀντήνορα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ κοινωνῆσαι τοῦ στόλου τούτου C.544
30 φασὶ καὶ ἰδρυθῆναι κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδρίου, καθάπερ ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς. τοὺς μὲν οὖν

Ἐνετοὺς διὰ τοῦτ' ἐκλιπεῖν εἰκὸς καὶ μὴ δεικνυσθαι ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.

- 9 Τοὺς δὲ Παφλαγόνους πρὸς ἑω μὲν ὀρίζει ὁ Ἄλυσ ποταμός „[ὅς] ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας μεταξὺ Σύρων „τε καὶ Παφλαγόνων ἐξέει“ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον „ἐς 5 „τὸν Εὐξείνιον καλεόμενον πόντον,“ Σύρους λέγοντα τοὺς Καππάδοκας· καὶ γὰρ ἔτι καὶ νῦν Λευκόσυροι καλοῦνται, Σύρων καὶ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου λεγομένων· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ Ταύρου σύγκρισιν, ἐκείνων ἐπικεκαυμένων τὴν χροάν τούτων δὲ 10 μὴ, τοιαύτην τὴν ἐπωνυμίαν γενέσθαι συνέβη· καὶ Πίνδαρός φησιν ὅτι αἱ Ἀμαζόνες „Σύριον εὐρναίχμαν „δίεπον στρατόν,“ τὴν ἐν τῇ Θεμισκυρᾷ κατοικίαν οὕτω δηλῶν. ἡ δὲ Θεμισκυρὰ ἐστὶν τῶν Ἀμισηνῶν, αὕτη δὲ Λευκοσύρων τῶν μετὰ τὸν Ἄλυν. πρὸς ἑω 15 μὲν τοίνυν ὁ Ἄλυσ ὄριον τῶν Παφλαγόνων, πρὸς νότον δὲ Φρύγες καὶ οἱ ἐποικήσαντες Γαλάται, πρὸς δύσιν δὲ Βιθυνοὶ καὶ Μαριανδυνοὶ (τὸ γὰρ τῶν Καυκάων γένος ἐξέφθαρται τελέως πάντοθεν), πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὐξείνιος ἐστὶ. τῆς δὲ χώρας ταύτης διηρημένης 20 εἰς τε τὴν μεσόγαιαν καὶ τὴν ἐπὶ θαλάττῃ διατείνουσιν ἀπὸ τοῦ Ἄλως μέχρι Βιθυνίας, ἑκατέραν τὴν μὲν παραλίαν ἕως τῆς Ἡρακλείας εἶχεν ὁ Εὐπάτωρ, τῆς δὲ μεσογαίας τὴν μὲν ἐγγυτάτῳ ἔσχεν, ἧς τινα καὶ πέραν τοῦ Ἄλως διέτεινε (καὶ μέχρι δεῦρο τοῖς Ῥωμαίοις ἡ 25 Ποντικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται), τὰ λοιπὰ δ' ἦν ὑπὸ δυνάσταις καὶ μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν. περὶ μὲν δὲ τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ Παφλαγόνων ἐροῦμεν ὕστερον τῶν μὴ ὑπὸ τῷ Μιθριδάτῃ, νῦν δὲ πρόκειται τὴν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, κληθεῖσαν δὲ Πόντον, διελθεῖν. 30

- Μετὰ δὴ τὸν Παρθένιον ποταμὸν ἔστιν Ἀμα- 10
στρις ὁμώνυμος τῆς συμφικυίας πόλις· ἴδρυται δ'
ἐπὶ χειρρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἑκατέρω-
θεν· ἦν δ' ἡ Ἀμαστρις γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρα-
5 κλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ Ὁξυάθρου τοῦ Δαρείου
ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον. ἐκείνη μὲν οὖν ἐκ τετ-
τάρων κατοικιῶν συνώκισε τὴν πόλιν, ἐκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρου καὶ Κρωμνῆς (ὧν καὶ Ὅμηρος μέμνηται
ἐν τῷ Παφλαγονικῷ διακόσμῳ), τετάρτης δὲ τῆς Τίων·
10 ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπείστη τῆς κοινωνίας, αἱ δὲ ἄλλαι
συνέμειναν, ὧν ἡ Σήσαμος ἀκρόπολις τῆς Ἀμαστριως
λέγεται. τὸ δὲ Κυτῶρον ἐμπόριον ἦν ποτε Σινωπέων,
ὠνόμασται δ' ἀπὸ Κυτῶρου τοῦ Φοῖβου παιδός, ὡς
Ἐφορός φησι. πλείστη δὲ καὶ ἀρίστη πύξος φύεται κατὰ 15
τὴν Ἀμαστριανήν, καὶ μάλιστα περὶ τὸ Κυτῶρον. ὁ δὲ
Αἰγιάλος ἔστι μὲν ἡὼν μακρὰ πλειόνων ἢ ἑκατὸν στα-
δίων, ἔχει δὲ καὶ κόμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποι-
ητὴς ὅταν φῇ „Κρωμνάν τ' Αἰγιάλόν τε καὶ ὑψηλοὺς
„Ἐρυθίνους.“ γράφουσι δὲ τινες „Κρωμναν Κωβιάλόν
20 „τε.“ Ἐρυθίνους δὲ λέγεσθαί φασι τοὺς νῦν Ἐρυθρί-
νους ἀπὸ τῆς χροῆς· δύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δὲ Αἰ-
γιάλῳ Κάραμβις, ἄκρα μεγάλη πρὸς τὰς ἄρκτους ἀνα-
τεταμένη καὶ τὴν Σκυθικὴν χειρρόνησον. ἐμνήσθημεν
δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῇ Κριοῦ με-
25 τῶπου, διθάλαττον ποιοῦντος τὸν Εὐξεινον πόντον.
μετὰ δὲ Κάραμβιν Κίνωλις καὶ Ἀντικίνωλις καὶ Ἀβῶ-
νου ταίχος πολίχνιον, καὶ Ἀρμένη ἐφ' ἣ παροιμαίον-
ται „ὅστις ἔργον οὐδὲν εἶχεν Ἀρμένην ἐτείχισεν.“ ἔστι
δὲ κόμη τῶν Σινωπέων ἔχουσα λιμένα.
- 30 Εἴτ' αὐτῇ Σινώπη, σταδίου πεντήκοντα τῆς Ἀρ- 11

μένης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη τῶν ταύτῃ πόλεων. ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν Μιλήσιοι, κατασκευασαμένη δὲ ναυτικὸν ἐπῆρχε τῆς ἐντὸς Κυανέων θαλάττης, καὶ ἔξω δὲ πολλῶν ἀγώνων μετείχε τοῖς Ἑλλήσιν· αὐτονομηθεῖσα δὲ πολὺν χρόνον οὐδὲ διὰ τέλους ἐφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἑάλω καὶ ἐδόυλευσε Φαρνάκῃ πρῶτον, ἔπειτα τοῖς διαδεξαμένοις ἑκείνον μέχρι τοῦ Εὐπάτορος καὶ τῶν καταλυσάντων Ῥωμαίων ἑκείνον. ὁ δὲ Εὐπάτωρ καὶ ἐγεννήθη ἐκεῖ καὶ ἐτράφη· διαφερόντως δὲ ἐτίμησεν αὐτὴν μητρόπολιν 10 τε τῆς βασιλείας ὑπέλαβεν. ἔστι δὲ καὶ φύσει καὶ προνοίᾳ κατασκευασμένη καλῶς· Ἰδρυται γὰρ ἐπὶ ἀνῆνι χειρρονήσου τινός, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λιμένες καὶ ναύσταθμα καὶ πηλαμυδεῖα θαυμαστά, περὶ ὧν εἰρήκαμεν ὅτι δευτέραν θήραν οἱ Σινωπεῖς ἔχουσι, τρί- 15 τὴν δὲ Βυζάντιοι· καὶ κύκλῳ δ' ἡ χειρρονήσος προβέβληται ῥαχιώδεις ἀκτὰς ἐχούσας καὶ κοιλάδας τινὰς ὥσανεὶ βόθρους πετρίνους, οὓς καλοῦσι χοινικίδας· πληροῦνται δὲ οὗτοι μετεωρισθείσης τῆς θαλάττης, ὥς καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον καὶ διὰ 20 τὸ πᾶσαν τὴν τῆς πέτρας ἐπιφάνειαν ἐχινώδη καὶ ἀνεπίβατον εἶναι γυμνῷ ποδί· ἄνωθεν μέντοι καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐγεῶν ἔστι τὸ ἔδαφος καὶ ἀγροκηπίοις κε- C.546 κόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ προάστεια. αὐτὴ δ' ἡ πόλις τετελείχισται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγο- 25 ρᾷ καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὖσα δις ὅμως ἑάλω, πρότερον μὲν τοῦ Φαρνάκου παρὰ δόξαν αἰφνιδίως ἐπιπεσόντος, ὕστερον δὲ ὑπὸ Λευκόλλου καὶ τοῦ ἐγκαθημένου τυράννου καὶ ἐντὸς ἅμα καὶ ἐκτὸς πολιορκουμένη· ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ 30 βασιλέως φρουράρχος Βακχίδης ὑπονοῶν αἰετὶνα προδοσίαν ἐκ τῶν ἐνδοθεν καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφα-

γὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε
 πρὸς ἄμφω μὴτ' ἀμύνεσθαι δυναμένους γενναίως
 μήτε προσθέσθαι κατὰ συμβάσεις. ἑάλωσαν δ' οὖν
 καὶ τὸν μὲν ἄλλον κόσμον τῆς πόλεως διεφύλαξεν ὁ
 5 Λεύκολλος, τὴν δὲ τοῦ Βιλλάρου σφαῖραν ἦρε καὶ τὸν
 Αὐτόλυκον, Σθένιδος ἔργον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ἐνό-
 μιζον καὶ ἐτίμων ὡς θεόν· ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ·
 δοκεῖ δὲ τῶν Ἰάσονι συμπλευσάντων εἶναι καὶ κατα-
 σχεῖν τοῦτον τὸν τόπον. εἰθ' ὕστερον Μιλήσιοι τὴν
 10 εὐφυῖαν ἰδόντες καὶ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐνοικούντων
 ἐξειδιάσαντο καὶ ἐποίκους ἔστειλαν· νυνὶ δὲ καὶ Ῥω-
 μαίων ἀποικίαν δέδεκται, καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τῆς
 χώρας ἐκείνων ἐστί. διέχει δὲ τοῦ μὲν Ἱεροῦ τρισχιλί-
 ους καὶ πεντακοσίους, ἀφ' Ἡρακλείας δὲ δισχιλίους,
 15 Καράμβεως δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξή-
 νεγκεν ἀγαθοὺς, τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυ-
 νικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν
 Δίφιλον τὸν κωμικόν, τῶν δὲ συγγραφέων Βάτωνα
 τὸν πραγματευθέντα τὰ Περσικά.
 20 Ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆς ἡ τοῦ Ἄλως ἐκβολὴ ποτα- 12
 μοῦ· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραρρεῖ· ἔχει
 δὲ τὰς πηγὰς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ τῆς Ποντικῆς
 πλησίον κατὰ τὴν Καμισσηνὴν, ἐνεχθεὶς δ' ἐπὶ δύοσιν
 πολὺς, εἴτ' ἐπιστρέψας πρὸς τὴν ἄρκτον διὰ τε Γαλα-
 25 τῶν καὶ Παφλαγόνων ὀρίζει τούτους τε καὶ τοὺς Λευ-
 κοσύρους. ἔχει δὲ καὶ ἡ Σινωπίτις καὶ πᾶσα ἡ μέχρι
 Βιθυνίας ὀρεινὴ ἡ ὑπερκειμένη τῆς λεχθείσης παρα-
 λίας ναυπηγήσιμον ὕλην ἀγαθὴν καὶ εὐκατακόμιστον.
 ἡ δὲ Σινωπίτις καὶ σφένδαμνον φύει καὶ ὀροκάρυον,
 30 ἐξ ὧν τὰς τραπέζας τέμνουσιν· ἅπαντα δὲ καὶ ἐλαιόφυ-
 τός ἐστιν ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης γεωργουμένη.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἄλως ἡ Γαζηλωνίτις 13

ἔστι μέχρι τῆς Σαραμηνῆς, εὐδαίμων χώρα καὶ πεδιάς
 πᾶσα καὶ πάμφορος· ἔχει δὲ καὶ προβατεῖαν ὑποδι-
 φθέρου καὶ μαλακῆς ἐρέας, ἧς καθ' ὅλην τὴν Καππα-
 δοκίαν καὶ τὸν Πόντον σφόδρα πολλὴ σπάνις ἐστί· γί-
 0.547νονται δὲ καὶ ζόρκες, ὧν ἀλλαχοῦ σπάνις ἐστί. ταύτης 5
 δὲ τῆς χώρας τὴν μὲν ἔχουσιν Ἀμισηνοί, τὴν δ' ἔδωκε
 Δημοτάρῳ Πομπήιος, καθάπερ καὶ τὰ περὶ Φαρνακίαν
 καὶ τὴν Τραπεζουσίαν μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς μικρᾶς
 Ἀρμενίας· καὶ τούτων ἀπέδειξεν αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα
 καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν Γαλατῶν, τοὺς Το- 10
 λιστοβωγίους. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου πολλὰ διαδο-
 χαι τῶν ἐκείνου γεγόνασι.

- 14 Μετὰ δὲ τὴν Γαζηλῶνα ἡ Σαραμηνὴ καὶ Ἀμισὸς
 πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς Σινώπης περὶ ἑνακο-
 σίους σταδίους. φησὶ δ' αὐτὴν Θεόπομπος πρῶτους 15
 Μιλησίους κτίσαι. .... Καππαδόκων ἄρχοντα, τρί-
 τον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλείους καὶ Ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν
 Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. καὶ ταύτην δὲ κατέσχον οἱ
 βασιλεῖς, ὁ δ' Εὐπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς καὶ προσέ-
 κτισε μέρος. Λεύκολλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρησεν, 20
 εἰθ' ὕστερον Φαρνάκης ἐκ Βοσπόρου διαβάς· ἐλευθε-
 ρωθείσαν δ' ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ παρέδωκεν Ἀν-
 τώνιος βασιλεῦσιν· εἰθ' ὁ τύραννος Στράτων κακῶς
 αὐτὴν διέθηκεν· εἰτ' ἠλευθερώθη ἄλιν μετὰ τὰ Ἀκτι-
 ακὰ ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, καὶ νῦν εὖ συνέ- 25
 στηκεν. ἔχει δὲ τὴν τε ἄλλην χώραν καλὴν καὶ τὴν Θε-
 μίσκυραν τὸ τῶν Ἀμαζόνων οἰκητήριον, καὶ τὴν Σι-
 δήνην.

- 15 Ἔστι δὲ ἡ Θεμίσκυρα πεδίον τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ πε-
 λάγους κλυζόμενον, ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τῆς πό- 30
 λεως διέχον, τῇ δ' ὑπὸ τῆς ὄρεινῆς εὐδένδρου καὶ δι-
 αρρύτου ποταμοῖς αὐτόθεν τὰς πηγὰς ἔχουσιν. ἐκ μὲν

- οὖν τούτων πληρουμένος ἀπάντων εἰς ποταμὸς δι-
 ἐξιεισι τὸ πεδῖον Θερμῶδων καλούμενος· ἄλλος δὲ τού-
 τῳ πάρισος ῥέων ἐκ τῆς καλουμένης Φαναροίας τὸ αὐτὸ
 διέξιεισι πεδῖον· καλεῖται δὲ Ἴρις. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν
 5 αὐτῷ τῷ Πόντῳ, ῥυεῖς δὲ διὰ πόλεως μέσης Κομάνων
 τῶν Ποντικῶν καὶ διὰ τῆς Λαζιμωνίτιδος εὐδαίμονος
 πεδίου πρὸς δύσιν, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἄρκτους
 παρ' αὐτὰ τὰ Γαζίουρα, παλαιὸν βασιλείον, νῦν δ'
 ἔρημον· εἰτα ἀνακάμπει πάλιν πρὸς ἕω παραλαβὼν
 10 τὸν τε Σκύλακα καὶ ἄλλους ποταμούς, καὶ παρ' αὐτὸ
 τὸ τῆς Ἀμασειᾶς ἐνεχθεὶς τεῖχος, τῆς ἡμετέρας πατρί-
 δος, πόλεως ἑρυμνοτάτης, εἰς τὴν Φανάροϊαν πρόει-
 σιν· ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ Λύκος αὐτῷ τὰς ἀρχὰς
 ἐξ Ἀρμενίας ἔχων γίνεται καὶ αὐτὸς Ἴρις· εἰθ' ἡ Θε-
 15 μίσκυρα ὑποδέχεται τὸ ῥεῦμα καὶ τὸ Ποντικὸν πέλα-
 γος. διὰ δὲ τοῦτο ἐνδροσὸν ἐστὶ καὶ ποᾶζον αἰεὶ τὸ πε-
 δῖον τοῦτο τρέφειν ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως καὶ ἵππων
 δυνάμενον, σπόρον δὲ πλεῖστον δέχεται τὸν ἐκ τῆς ἐλύ-
 μου καὶ κέγχρου, μᾶλλον δὲ ἀνέκλειπτον· αὐχμοῦ γάρ
 20 ἐστὶ κρείττων ἢ εὐνδρία παντός, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς κα-
 C.548 θικνεῖται τῶν ἀνθρώπων τούτων οὐδ' ἄπαξ· τοσαύ-
 την δ' ὀπώραν ἐκδίδωσιν ἢ παρόρειος τὴν αὐτοφυῆ
 καὶ ἀγρίαν σταφυλῆς τε καὶ ὄχνης καὶ μήλου καὶ τῶν
 καρπωδῶν ὥστε κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἀφθόνης
 25 εὐπορεῖν τοὺς ἐξιόντας ἐπὶ τὴν ὕλην, τοτὲ μὲν ἐτι κρε-
 μαμένων τῶν καρπῶν ἐν τοῖς δένδρεσι, τοτὲ δ' ἐν τῇ
 πεπτωκυῖα φυλλάδι καὶ ὑπ' αὐτῇ κειμένων βαθείᾳ καὶ
 πολλῇ κεχυμένῃ. συχνὰ δὲ καὶ θήραι παντοίων ἀγρευ-
 μάτων διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς τροφῆς.
- 30 Μετὰ δὲ τὴν Θεμίσκυράν ἐστιν ἡ Σιδήνη, πεδῖον 16
 εὐδαίμον, οὐχ ὁμοίως δὲ κατάρρυτον, ἔχον χωρία
 ἑρυμνὰ ἐπὶ τῇ παραλίᾳ, τὴν τε Σιδήν ἀφ' ἧς ὠνομά-

σθη Σιδήνη, καὶ Χάβακα καὶ Φάβδα· μέχρι μὲν δὴ δεῦρο Ἀμισσηνῇ. ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἄξιοι μνήμης κατὰ παιδείαν ἐνταῦθα μαθηματικοὶ μὲν Δημήτριος ὁ τοῦ Ῥαθηνοῦ καὶ Διονυσόδωρος ὁμώνυμος τῷ Μηλίῳ γεωμέτρῃ, γραμματικὸς δὲ Τυραννίων οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα.

- 17 Μετὰ δὲ τὴν Σιδήνην ἡ Φαρνακία ἐστὶν ἱερὸν πόλισμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Ἀμισοῦ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ἐστὶν ὁ πλοῦς· εἴτ' ἐνθεν εἰς Φᾶσιν χίλιοι 10 πον καὶ τετρακόσιοι, ὥστε οἱ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ μέχρι Φάσιδος περὶ ὀκτακισχιλίους σταδίους εἰσὶν ἡ μικρῇ πλείους ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀπὸ Ἀμισοῦ πλείουσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτον ἐστίν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης, εἴτα Κοτύωρα 15 πολίχνη ἐξ ἧς συνφοκίσθη ἡ Φαρνακία, εἴτ' Ἰσχόπολις κατερηριμμένη, εἴτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασσοῦς τε καὶ Ἑρμῶνασσα κατοικίαι μέτριαι, εἴτα τῆς Ἑρμωνάσσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς, εἴθ' ἡ Κολχίς· ἐνταῦθα δὲ πον ἐστὶ καὶ Ζυγόπολις τις λεγομένη κατοικία. περὶ μὲν 20 οὖν τῆς Κολχίδος εἴρηται καὶ τῆς ὑπερκειμένης παραλίας.

- 18 Τῆς δὲ Τραπεζοῦντος ὑπέρκεινται καὶ τῆς Φαρνακίας Τιβαρανοὶ τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ Σάιννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, καὶ ἡ μικρὰ Ἀρμενία· 25 καὶ οἱ Ἀππάϊται δὲ πῶς πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον Κερκίται. διήκει δὲ διὰ τούτων ὁ τε Σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον συνάπτον τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς Κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ Ἑπτακωμήται, καὶ ὁ Παρναύδης ὁ μέχρι τῆς μικρᾶς 30 Ἀρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ Σιδήνην καὶ Θεμισκυραν τόπων διατείνων καὶ ποιῶν τὸ ἰσθμὸν τοῦ Πόντου πλευ-

ρόν. εἰσὶ δ' ἅπαντες μὲν οἱ ὄρειοι τούτων ἄγριοι τσ-⁵⁴⁹
 λέως, ὑπερβέβληνται δὲ τοὺς ἄλλους οἱ Ἑπτακωμήται·
 τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ δένδρεσιν ἢ πυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ
 Μοσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν πύργων μωσύ-
 5 νων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρίων σαρκῶν καὶ τῶν
 ἀκροδρύων, ἐπιτίθενται δὲ καὶ τοῖς ὁδοιποροῦσι κα-
 ταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων. οἱ δὲ Ἑπτακωμήται
 τρεῖς Πομπηίου σπείρας κατέκοψαν διεξιούσας τὴν
 ὄρεινὴν, κεράσαντες κρατήρας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ μαι-
 10 νομένου μέλιτος, ὃ φέρουσιν οἱ ἀκρεμόνες τῶν δέν-
 δρων· πιοῦσι γὰρ καὶ παρακόψασιν ἐπιθέμενοι ῥα-
 δίως διεχειρίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ
 τούτων τινὲς τῶν βαρβάρων καὶ Βύζηρες.

Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομά- 19
 15 ζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἰδρυται, κατὰ
 θάλατταν μὲν ἔχουσα εὐφύϊαν τὴν ἐκ τῆς πηλαμυδείας
 (πρώτιστα γὰρ ἀλίσκεται ἐνταῦθα τὸ ὄψον τοῦτο), ἐκ
 δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα νῦν μὲν σιδήρου πρότερον δὲ
 καὶ ἀργύρου. ὅλως δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ πα-
 20 ραλία στενὴ τελέως ἐστίν· ὑπέρκειται γὰρ εὐθύς τὰ
 ὄρη μετὰλλων πλήρη καὶ δρυμῶν, γεωργεῖται δ' οὐ
 πολλά· λείπεται δὴ τοῖς μὲν μεταλλευταῖς ἐκ τῶν με-
 τάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῖς ἐκ τῆς ἀλιείας
 καὶ μάλιστα τῶν πηλαμύδων καὶ τῶν δελφίνων· ἐπακο-
 25 λουθοῦντες γὰρ ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, κορδύλης τε
 καὶ θύννης καὶ αὐτῆς τῆς πηλαμύδος, πιαίνονται τε καὶ
 εὐάλωτοι γίνονται διὰ τὸ πλησιάζειν τῇ γῇ προαλδέστε-
 ρον δელταζόμενοι * οὓς μόνοι οὗτοι κατακόπτουσι τοὺς
 δελφίνας καὶ τῷ στέατι πολλῶ χρῶνται πρὸς ἅπαντα.

30 Τούτους οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν Ἀλιζώνους 2C
 ἐν τῷ μετὰ τοὺς Παφλαγόνους καταλόγῳ „αὐτὰρ Ἀλι-
 „ζώνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-

„βης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ ἤτοι τῆς γραφῆς μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης,“ ἢ τῶν ἀνθρώπων πρότερον Ἀλύβων λεγομένων ἀντὶ Χαλύβων· οὐ γὰρ νῦν μὲν δυνατὸν γέγονεν ἐκ Χαλύβων Χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἐνῆν ἀντὶ Ἀλύ- 5 βων Χάλυβας, καὶ ταῦτα τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις πολλὰς δεχομένων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βαρβάροις· Σίντιες γὰρ ἐκαλοῦντό τινες τῶν Θρακῶν, εἰτα Σιντοί, εἰτα Σάιοι, παρ' οἷς φησιν Ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα ῥίψαι „ἀσπίδα μὲν Σαίων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θά- 10 „μῶν ἐντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“ οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι Σαπαῖοι νῦν ὀνομάζονται· πάντες γὰρ οὗτοι περὶ Ἀβδηρα τὴν οἰκῇσιν εἶχον καὶ τὰς περὶ Αἰ- 15 μνον νήσους· ὁμοίως δὲ καὶ Βρυῖοι καὶ Βρύγες καὶ Φρύγες οἱ αὐτοί, καὶ Μυσοὶ καὶ Μαίονες καὶ Μήονες· οὐ χρεια δὲ πλεονάζειν. ὑπονοεῖ δὲ καὶ ὁ Σκῆψιος τὴν τοῦ ὀνόματος μεταπτώσιν ἐξ Ἀλύβων εἰς Χάλυβας, τὰ δ' ἐξῆς καὶ τὰ συμφθὰ οὐ νοῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τίνος Ἀλιζώνους εἰρηκε τοὺς Χάλυβας, ἀποδοκιμάζει τὴν δόξαν· ἡμεῖς δ' ἀντιπαραθέντες τῇ ἡμετέρᾳ τὴν ἐκεί- 20 νου καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν. οἱ μὲν [οὖν] μεταγράφουσιν „Ἀλαζώνων“ οἱ δ' „Ἀμαζώνων“ ποιοῦντες, τὸ δ' „ἐξ Ἀλύβης“ „ἐξ Ἀλόπης“ ἢ „ἐξ Ἀλό- 25 „βης,“ τοὺς μὲν Σκύθας Ἀλαζώνας φάσκοντες ὑπὲρ τὸν Βορυσθένη καὶ Καλλιπίδας καὶ ἄλλα ὀνόματα, 25 ἅπερ Ἑλλάνικός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Εὐδοξος καταφλυάρησαν ἡμῶν, τοὺς δ' Ἀμαζώνας μεταξὺ Μυσίας καὶ Καρίας καὶ Λυδίας, καθάπερ Ἐφορος νομίζει, πλησίον Κύμης τῆς πατρίδος αὐτοῦ· καὶ τοῦτο μὲν ἔχε- 30 ται τινος λόγου τυχὸν ἴσως· εἴη γὰρ ἂν λέγων τὴν ὑπὸ 30

τῶν Αἰολίων καὶ Ἰώνων οἰκισθεῖσαν ὕστερον, πρότερον δ' ὑπὸ Ἀμαζόνων, [ὧν] καὶ ἐπωνύμους πόλεις τινὰς εἶναι φασί· καὶ γὰρ Ἐφεσον καὶ Σμύρναν καὶ Κύμην καὶ Μύριναν. ἡ δὲ Ἀλύβη ἢ ὥς τινες Ἀλόπη ἢ Ἀλόβη πῶς ἂν ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἐξητάζετο; πῶς δὲ τηλόθεν; πῶς δ' ἡ τοῦ ἀργύρου γενέθλη;

Ταῦτα μὲν ἀπολύεται τῇ μεταγραφῇ· γράφει γὰρ οὕτως „αὐτὰρ Ἀμαζόνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἤρχον, ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ὅθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.“
 10 ταῦτα δ' ἀπολυσάμενος εἰς ἄλλο ἐμπέπτωκε πλάσμα· οὐδαμοῦ γὰρ ἐνθάδε εὐρίσκεται Ἀλόπη· καὶ ἡ μεταγραφὴ δὲ παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πίστιν καινοτομουμένη ἐπὶ τοσοῦτον σχεδιασμῷ ἔοικεν. ὁ δὲ Σκήψιος οὔτε τὴν τούτου δόξαν ἔοικεν ἀποδεξάμενος οὔτε τῶν περὶ τὴν Παλλήνην τοὺς Ἀλιζώνους ὑπολαβόντων, ὧν ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς. ὁμοίως διαπορεῖ καὶ πῶς ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸν Βορουσθένην νομάδων ἀφῆχθαι συμμαχίαν τοῖς Τρωσὶ τις νομίσειεν, ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὴν Ἐκαταίου τοῦ Μιλησίου καὶ
 20 Μενεκράτους τοῦ Ἐλαΐτου τῶν Ξενοκράτους γνωρίμων ἀνδρὸς δόξαν καὶ τὴν Παλαιφάτου, ὧν ὁ μὲν ἐν γῆς περιόδῳ φησὶν „ἐπὶ δ' Ἀλαζία πόλι ποταμὸς Ὀδρύσης ῥέων διὰ Μυγδονίης πεδίου ἀπὸ δύσιος ἐκ τῆς ἡλίμνης τῆς Δασκυλίτιδος ἐς Πύνδακον ἐσβάλλει.“ ἔρη-C.561
 25 μόν δὲ εἶναι νῦν τὴν Ἀλαζίαν λέγει, κώμας δὲ πολλὰς τῶν Ἀλαζόνων οἰκεῖσθαι, δι' ὧν Ὀδρύσης ῥεῖ, ἐν δὲ ταύταις τὸν Ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐφορίαν τῶν Κυζικηνῶν. ὁ δὲ Μενεκράτης ἐν τῇ Ἑλλησποντιακῇ περιόδῳ ὑπερκεῖσθαι
 30 λέγει τῶν περὶ τὴν Μύρλειαν τόπων ὄρεινὴν συνεχῇ, ἣν κατῴκει τὸ τῶν Ἀλιζόνων ἔθνος· δεῖ δέ, φησί, γράφειν ἐν τοῖς δύο λάβδα, τὸν δὲ ποιητὴν ἐν τῷ ἐνὶ

γράφειν διὰ τὸ μέτρον. ὁ δὲ Παλαίφατος φησιν ἐξ Ἀλα-
ζώνων τῶν ἐν τῇ Ἀλόπῃ οἰκούντων, νῦν δὲ Ζελεΐα, τὸν
Ὀδίων καὶ τὸν Ἐπίστροφον στρατεῦσαι. τί οὖν ἄξιον
ἐπαινεῖν τὰς τούτων δόξας; χωρὶς γὰρ τοῦ τὴν ἀρχαίαν
γραφὴν καὶ τούτους κινεῖν οὔτε τὰ ἀργυρεῖα δεικνύ- 5
ουσιν, οὔτε ποῦ τῆς Μυρλεάτιδος Ἀλόπῃ ἐστίν, οὔτε
πῶς οἱ ἐνθενδε ἀφειγμένοι εἰς Ἴλιον τηλόθεν ἦσαν, εἰ
καὶ δοθείη Ἀλόπῃν τινὰ γεγονέναι ἢ Ἀλαζίαν· πολὺ
γὰρ δὴ ταῦτα ἐγγυτέρω ἐστὶ τῇ Τρωάδι ἢ τὰ περὶ Ἐφε-
σον. ἀλλ' ὅμως τοὺς περὶ Πύγελα λέγοντας τοὺς Ἀμα- 10
ζῶνας μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Μαγνησίας καὶ Πριήνης
φλυαρεῖν φησὶν ὁ Δημήτριος· τὸ γὰρ „τηλόθεν“ οὐκ
ἐφαρμόττειν τῷ τόπῳ· πόσῳ οὖν μᾶλλον οὐκ ἐφαρ-
μόττει τῷ περὶ Μυσίαν καὶ Τευθρανίαν;

- 23 Νῆ Δία, ἀλλὰ φησι δεῖν ἔνια καὶ ἀκύρως προστι- 15
θέμενα δέχεσθαι, ὥς καὶ „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης“ καὶ „Ἀρ-
„νατος δ' ὄνομ' ἔσκε, τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ,“ καὶ
„εἴλετο δὲ κληιδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ Πηνελόπῃ.“
δεδόςθω δὴ καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα, οἷς προσ-
έχων ὁ Δημήτριος οὐδὲ τοῖς ὑπολαβούσι δεῖν ἀκούειν 20
„τηλόθεν ἐκ Χαλύβης“ πιθανῶς ἀντείρηκε. συγχωρή-
σας γὰρ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ἐστὶ νῦν ἐν τοῖς Χαλύψι τὰ ἀρ-
γυρεῖα, ὑπάρχει γὰρ ἐνεδέχεται, ἐκεῖνό γε οὐ συγχωρεῖ
ὅτι καὶ ἐνδοξα ἦν καὶ ἄξια μνήμης, καθάπερ τὰ σιδη-
ρεῖα. τί δὲ κωλύει, φαίη τις ἂν, καὶ ἐνδοξα εἶναι, καθά- 25
περ καὶ τὰ σιδηρεῖα; ἢ σιδήρου μὲν εὐπορία τόπον ἐπι-
φανῆ δύναται ποιεῖν, ἀργύρου δ' οὐ; τί δ' εἰ μὴ κατὰ
τοὺς ἥρωας, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον εἰς δόξαν ἀφίκτο τὰ
ἀργυρεῖα, ἄρα μέμφαιτό τις ἂν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποι-
ητοῦ; πῶς οὖν εἰς τὸν ποιητὴν ἢ δόξα ἀφίκτο; πῶς 30

- δ' ἢ τοῦ ἐν τῇ Τεμέσῃ χαλκοῦ τῇ Ἰταλιώτιδι; πῶς δ'
 ἢ τοῦ Θηβαϊκοῦ πλούτου τοῦ κατ' Αἴγυπτον; καίτοι
 διπλάσιον σχεδόν τι διέχοντα τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν
 ἢ τῶν Χαλδαίων. ἀλλ' οὐδ' οἷς συνηγορεῖ, τούτοις
 5 ὁμολογεῖ· τὰ γὰρ περὶ τὴν Σκῆψιν τοποθετῶν τὴν 0.552
 ἑαυτοῦ πατρίδα, πλησίον τῆς Σκῆψεως καὶ τοῦ Αἰσῆ-
 που Νέαν κώμην καὶ Ἀργυρίαν λέγει καὶ Ἀλαζονίαν.
 ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἔστι, πρὸς ταῖς πηγαῖς ἂν εἴη τοῦ
 Αἰσῆπου. ὁ δὲ Ἐκαταῖος λέγει ἐπέκεινα τῶν ἐκβολῶν
 10 αὐτοῦ, ὃ τε Παλαίφατος πρότερον μὲν Ἀλόπην οἰκεῖν
 φήσας νῦν δὲ Ζέλειαν, οὐδὲν ὅμοιον λέγει τούτοις.
 εἰ δ' ἄρα ὁ Μενεκράτης, καὶ οὐδ' οὗτος τὴν Ἀλόπην ἢ
 Ἀλόβην ἢ ὅπως ποτὲ βούλονται γράφειν φράζει ἥτις
 ἐστίν, οὐδ' αὐτὸς ὁ Δημήτριος.
- 15 Πρὸς Ἀπολλόδωρον δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ 24
 Τρωικῷ διακόσμῳ διαλεγόμενον πολλὰ μὲν εἰρηται
 πρότερον, καὶ νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ οἴεται δεῖν δέχε-
 σθαι τοὺς Ἀλιζώνους ἐκτὸς τοῦ Ἄλως· μηδεμίαν γὰρ
 συμμαχίαν ἀφίχθαι τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς περαιᾶς τοῦ
 20 Ἄλως. πρῶτον τοίνυν ἀπαιτήσομεν αὐτὸν τίνες εἰσὶν
 οἱ ἐντὸς τοῦ Ἄλως Ἀλιζῶνοι, οἱ καὶ „τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-
 „βης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ οὐ γὰρ ἔξει λέγειν·
 ἔπειτα τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὐ συγχωρεῖ καὶ ἐκ τῆς περαιᾶς
 ἀφίχθαι τινα συμμαχίαν· καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας ἐντὸς εἰ-
 25 ναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν Θρακῶν,
 μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πέραθεν ἀφίχθαι ἐκ τῆς
 ἐπέκεινα τῶν Λευκοσύρων. ἢ πολεμήσοντας μὲν ἦν
 δυνατὸν διαβαίνειν ἐκ τῶν τόπων τούτων καὶ τῶν ἐπέ-
 κεινα, καθάπερ τὰς Ἀμαζόνας καὶ Τρηῆρας καὶ Κιμμε-
 30 ρίους φασί, συμμαχήσοντας δ' ἀδύνατον; αἱ μὲν οὖν
 Ἀμαζόνες οὐ συνεμάχουν διὰ τὸ τὸν Πρίαμον πολεμή-
 σαι πρὸς αὐτάς· συμμαχοῦντα τοῖς Φρυγῶσι „ἡματι τῷ

„ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι“ φησὶν ὁ Πρίαμος
 „καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπικούρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.“
 οἱ δ' ὁμοροῦντες αὐταῖς, οὐθ' οὕτως ἄπωθεν ὄντες
 ὥστε χαλεπὴν εἶναι τὴν ἐκείθεν μετὰπεμψιν οὔτ' ἐχ-
 θρας ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκωλύοντο οἶμαι συμμαχεῖν. 5

- 25 Ἀλλ' οὐδὲ δόξαν ἔχει τοιαύτην τῶν παλαιῶν εἰ-
 πεῖν ὥς συμφωνούντων ἀπάντων μηδένας ἐκ τῆς πε-
 ραίας τοῦ Ἄλως κοινωνῆσαι τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.
 πρὸς τὸναντίον δὲ μᾶλλον εὖροι τις ἂν μαρτυρίας·
 Μαιάνδριος γοῦν ἐκ τῶν Λευκοσύρων φησὶ τοὺς Ἑνε- 10
 τοὺς ὁρμηθέντας συμμαχεῖν τοῖς Τρωσίν, ἐκείθεν
 δὲ μετὰ τῶν Θρακῶν ἀπαῖραι καὶ οἰκῆσαι περὶ τὸν τοῦ
 Ἀδρίου μυχόν, τοὺς δὲ μὴ μετασχόντας τῆς στρατείας
 Ἑνετοὺς Καππάδοκας γενέσθαι. συνηγορεῖν δ' ἂν
 δοῖται τῷ λόγῳ τούτῳ, διότι πᾶσα ἡ πλησίον τοῦ Ἄλ- 15

0.5530ς Καππαδοκία ὅση παρατείνει τῇ Παφλαγονίᾳ ταῖς
 δυοὶ χρήται διαλέκτοις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζει τοῖς
 Παφλαγονικοῖς, Βάγας καὶ Βιάσας καὶ Αἰνιάτης καὶ
 Ῥατάτης καὶ Ζαρδῶκης καὶ Τίβιος καὶ Γάσους καὶ Ὀλί-
 γασυς καὶ Μάνης· ταῦτα γὰρ ἐν τε τῇ Φαξημωνίτιδι 20
 καὶ τῇ Πιμωλίσίτιδι καὶ τῇ Γαζηλωνίτιδι καὶ Γαζακηνῇ
 καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις ἐπιπολάζει τὰ ὀνόματα.
 αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος παρατίθησι τὸ τοῦ Ζηνοδό-
 του ὅτι γράφει „ἔξ Ἑνετῆς, ὅθεν ἡμιόνων γένος
 „ἄγροτεράων.“ ταύτην δὲ φησὶν Ἐκαταλὸν τὸν Μι- 25
 λήσιον δέχεσθαι τὴν Ἀμισόν· ἡ δ' Ἀμισὸς εἰρηται διότι
 τῶν Λευκοσύρων ἐστὶ καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἄλως.

- 26 Εἰρηται δ' αὐτῷ που καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἱστορίαν
 εἶχε τῶν Παφλαγόνων τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ παρὰ τῶν
 περὶ διελθόντων τὴν χώραν, τὴν παραλίαν δ' ἡγνόει, 30
 καθάπερ καὶ τὴν ἄλλην τὴν Ποντικὴν· ὠνόμαζε γὰρ
 [ἂν] αὐτήν. τὸναντίον δ' ἐστὶν ἀναστρέφαντα εἰπεῖν

ἐκ τῆς περιοδείας ὁρμηθέντα τῆς ἀποδοθείσης νυνί,
 ὥς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε καὶ οὐδὲν τῶν
 ὄντων τότε ἀξίων μνήμης παραλέλοιπεν· εἰ δ' Ἡρά-
 κλειαν καὶ Ἀμαστριν καὶ Σινώπην οὐ λέγει τὰς μήπω
 5 συνφικισμένας οὐδὲν θαυμαστόν· τὴν δὲ μεσόγαίαν
 οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἰρηκε. καὶ τὸ μὴ ὀνομάζειν δὲ
 πολλὰ τῶν γνωρίμων οὐκ ἀγνοίας ἐστὶ σημεῖον, ὅπερ
 καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐπισημηνάμεθα· ἀγνοεῖν γὰρ
 αὐτὸν πολλὰ τῶν ἐνδόξων ἔφη περὶ τὸν Πόντον, οἶον
 10 ποταμοὺς καὶ ἔθνη· ὀνομάσαι γὰρ ἄν. τοῦτο δ' ἐπὶ
 μὲν τινων σφόδρα σημειωδῶν δοίη τις ἄν, οἶον Σκύ-
 θας καὶ Μαιῶτιν καὶ Ἰστρον. οὐ γὰρ διὰ σημείων μὲν
 τοὺς νομάδας εἰρηκε γαλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
 καιοτάτους ἀνθρώπους, καὶ ἐτι ἀγανούς ἱππημολγούς,
 15 Σκύθας δὲ οὐκ ἄν εἶπεν ἢ Σαυρομάτας ἢ Σαρμάτας, εἰ
 δὴ οὕτως ὠνομάζοντο [τότε] ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ'
 ἄν Θρακῶν τε καὶ Μυσῶν μνησθεὶς τῶν πρὸς τῷ Ἰστροῦ
 αὐτὸν παρεσίγησε μέγιστον τῶν ποταμῶν ὄντα, καὶ ἄλ-
 λως ἐπιφόρως ἔχων πρὸς τὸ τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι
 20 τοὺς τόπους, οὐδ' ἄν Κιμμερίους λέγων παρῆκε τὸν
 Βόσπορον ἢ τὴν Μαιῶτιν.

Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωδῶν ἢ μὴ τότε ἢ μὴ 27
 πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τί ἄν τις μέμφοιτο; οἶον τὸν Τά-
 ναϊν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον ἢ διότι τῆς Ἀσίας
 25 καὶ τῆς Εὐρώπης ὄριόν ἐστιν· ἄλλ' οὔτε τὴν Ἀσίαν 9554
 οὔτε τὴν Εὐρώπην ὠνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διή-
 ρητο οὕτως εἰς τρεῖς ἡπείρους ἢ οἰκουμένην· ὠνόμασε
 γὰρ ἄν που διὰ τὸ λίαν σημειῶδες, ὥς καὶ τὴν Λιβύην
 καὶ τὸν λίβα τὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Λιβύης πνέ-
 30 οντα· τῶν δ' ἡπείρων μήπω διωρισμένων οὐδὲ τοῦ
 Ταναΐδος ἔδει καὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ. πολλὰ δὲ καὶ
 ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ὑπέδραμε δέ· πολὺ γὰρ δὴ

καὶ τὸ ἐπελευστικὸν εἶδος ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ἐν ταῖς
 πράξεσιν ἐστίν. ἐκ πάντων δὲ [τούτων καὶ] τῶν τοι-
 ούτων δηλὸν ἐστίν ὅτι μοχθηρῶ σημείῳ χρῆται πᾶς ὁ
 ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαι τι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀγνοεῖσθαι
 ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενος. καὶ δεῖ διὰ πλείο- 5
 νων παραδειγμάτων ἐξελέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν.
 πολλῶ γὰρ αὐτῶ κέχρηται πολλοί. ἀνακρουστέον
 οὖν αὐτοὺς προφέροντας τὰ τοιαῦτα, εἰ καὶ ταυτολο-
 γήσομεν· οἷον ἐπὶ τῶν ποταμῶν εἰ τις λέγοι τῶ μὴ
 ὠνομάσθαι ἀγνοεῖσθαι εὐήθη φήσομεν τὸν λόγον· 10
 ὅπου γε οὐδὲ Μέλητα τὸν παρὰ τὴν Σμύρναν ῥέοντα
 ὠνόμακε ποταμόν, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγομένην
 αὐτοῦ πατρίδα, Ἑρμον ποταμόν καὶ Ἄλλον ὀνομάζων,
 οὐδὲ Πακτωλὸν τὸν εἰς ταῦτό τούτοις ρεῖθρον ἐμβά-
 λοντα, τὴν δ' ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Τιμώλου ἔχοντα οὐ μέ- 15
 νηται· οὐδ' αὐτὴν Σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας
 τῶν Ἰώνων πόλεις καὶ τῶν Αἰολέων τὰς πλείστας, Μί-
 λητον λέγων καὶ Αἰσβον καὶ Τένεδον, οὐδὲ Ἀθηαῖον
 τὸν παρὰ Μαγνησίαν ῥέοντα οὐδὲ δὴ Μαρσύαν τοὺς
 εἰς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδόντας, ἐκεῖνον ὀνομάζων καὶ 20
 πρὸς τούτοις „Ρῆσόν θ' Ἐπτάπορον τε Κάρησόν τε
 „Ροδίον τε,“ καὶ τοὺς ἄλλους, ὧν οἱ πλείους ὀχετῶν
 οὐκ εἰσι μείζους. πολλὰς τε χώρας ὀνομάζων καὶ πό-
 λεις τοτὲ μὲν καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ὄρη συγκατα-
 λέγει τοτὲ δ' οὐ· τοὺς γοῦν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν 25
 Ἀττικὴν οὐ λέγει οὐδ' ἄλλους πλείους· ἔτι δὲ καὶ τῶν
 πόρω μεμνημένος τῶν ἐγγὺς σφόδρα οὐ μένηται,
 οὐ δῆπου ἀγνοῶν αὐτοὺς γνωρίμους τοῖς ἄλλοις ὄν-
 τας· οὐδὲ δὴ τοὺς ἐγγὺς ἐπίσης, ὧν τοὺς μὲν ὀνομά-
 ζει τοὺς δὲ οὐ, οἷον Λυκίους μὲν καὶ Σολύμους, Μι- 30

9. post ταυτολογήσομεν: τὸν λόγον· 18. post λέγων: καὶ
 Σάμεν

λύας δ' οὐ, οὐδὲ Παμφύλους οὐδὲ Πισίδας· καὶ Πα-
φλαγόνας μὲν καὶ Φρύγας καὶ Μυσούς, Μαριανδου-
νοὺς δ' οὐ, οὐδὲ Θυνοὺς οὐδὲ Βιθυνοὺς οὐδὲ Βέ-
βρυκας· Ἀμαζόνων τε μέμνηται, Λευκοσύρων δ' οὐ,
5 οὐδὲ Σύρων οὐδὲ Καππαδόκων οὐδὲ Λυκαόνων, Φοί-
νικας καὶ Αἰγυπτίους καὶ Αἰθίοπας θρυλῶν· καὶ Ἀλή-C.555
ιον μὲν πεδῖον λέγει καὶ Ἀρίμους, τὸ δὲ ἔθνος ἐν ᾧ
ταῦτα σιγᾷ. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτος ἔλεγχος ψευδῆς ἐστίν,
ὁ δ' ἀληθής, ὅταν δείκνυται ψεῦδος λεγόμενόν τι. ἀλλ'
10 οὐδ' ἐν τῷ τοιούτῳ κατορθῶν ἐδείχθη, ὅτε γε ἐθάρ-
ρησε πλάσματα λέγειν τοὺς ἀγανοὺς ἱππημολγούς
[καὶ] γαλακτοφάγους. τοσαῦτα καὶ πρὸς Ἀπολλόδω-
ρον· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς περιήγησιν.

Ἦν δὲ τῶν περὶ Φαρνακίαν καὶ Τραπε- 28
15 ζοῦντα τόπων οἱ Τιβαρηνοὶ καὶ Χαλδαῖοι μέχρι τῆς μι-
κρᾶς Ἀρμενίας εἰσίν. αὕτη δ' ἐστὶν εὐδαίμων ἱκανῶς
χώρα· δυνασται δ' αὐτὴν κατεῖχον αἰεὶ, καθάπερ τὴν
Σωφηνήν, τοτὲ μὲν φίλοι τοῖς ἄλλοις Ἀρμενίοις ὄντες
τοτὲ δὲ ἰδιοπραγοῦντες· ὑπηκόους δ' εἶχον καὶ τοὺς
20 Χαλδαίους καὶ Τιβαρηνούς, ὥστε μέχρι Τραπεζοῦν-
τος καὶ Φαρνακίας διατείνειν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. αὕξη-
θεις δὲ Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ καὶ τῆς Κολχίδος κα-
τέστη κύριος καὶ τούτων ἀπάντων, Ἀντιπάτρου τοῦ
Σίσιδος παραχωρήσαντος αὐτῷ. ἐπεμελήθη δὲ οὕτω
25 τῶν τόπων τούτων ὥστε πέντε καὶ ἑβδομήκοντα φρού-
ρια ἐν αὐτοῖς κατεσκευάσατο, οἷσπερ τὴν πλείστην
γάξαν * ἐνεχείρισε. τούτων δ' ἦν ἀξιολογώτατα ταῦ-
τα, Ἰθάρα καὶ Βασγοιδάριζα καὶ Σινορία, ἐπιπεφυ-
κὸς τοῖς ὁρίοις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας χωρίον, διόπερ
10 Θεοφάνης Σινορίαν παρωνόμασεν. ἡ γὰρ τοῦ Παρ-
νίου πᾶσα ὄρεινὴ τοιαύτας ἐπιτηδειότητας ἔχει πολ-
λὰς εὐνδρός τε οὔσα καὶ ὑλώδης καὶ ἀποτόμοις φά

ραγξι καὶ κρημνοῖς διειλημμένη πολλαχόθεν· ἐτεταί-
 χιστο γοῦν ἐνταῦθα τὰ πλείστα τῶν γαζοφυλακίων,
 καὶ δὴ καὶ τὸ τελευταῖον εἰς ταύτας κατέφυγε τὰς ἐσχα-
 τιάς τῆς Ποντικῆς βασιλείας ὁ Μιθριδάτης ἐπιόντος
 Πομπηίου, καὶ τῆς Ἀκιλισσηνῆς κατὰ Δάστειρα εὐν- 5
 δρον ὄρος καταλαβόμενος (πλησίον δ' ἦν καὶ ὁ Εὐ-
 φράτης ὁ διορίζων τὴν Ἀκιλισσηνὴν ἀπὸ τῆς μικρᾶς
 Ἀρμενίας) διέτριψε τέως ἕως πολιορκούμενος ἡναγ-
 κάσθη φυγεῖν διὰ τῶν ὄρων εἰς Κολχίδα κάκειθεν εἰς
 Βόσπορον. Πομπήιος δὲ περὶ τὸν τόπον τοῦτον πόλιν 10
 ἔκτισεν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ Νικόπολιν, ἣ καὶ νῦν
 συμμένει καὶ οἰκεῖται καλῶς.

29 Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν ἄλλοι' ἄλλων
 ἐχόντων, ὡς ἐβούλοντο Ῥωμαῖοι, τὸ τελευταῖον εἶχεν
 ὁ Ἀρχέλαος. τοὺς δὲ Τιβαρηνοὺς καὶ Χαλδαίους μέ- 15
 χρι Κολχίδος καὶ Φαρνακίας καὶ Τραπεζοῦντος ἔχει
 Πυθοδώρις, γυνὴ σώφρων καὶ δυνατὴ προδιστασθαι
 πραγμάτων. ἔστι δὲ θυγάτηρ Πυθοδώρου τοῦ Τραλ-
 C.556 λιανοῦ, γυνὴ δ' ἐγένετο Πολέμωνος καὶ συνεβασίλευ-
 σεν ἐκείνῳ χρόνον τινα, εἰτα διεδέξατο τῇ· ἀρχήν, 20
 τελευτήσαντος ἐν τοῖς Ἀσπουργιανοῖς καλουμένοις τῶν
 περὶ τὴν Σινδικὴν βαρβάρων· θυεῖν δ' ἐκ τοῦ Πολέ-
 μωνος ὄντων υἱῶν καὶ θυγατρὸς ἣ μὲν ἐδόθη Κότυϊ
 τῷ Σαπαίῳ, δολοφονηθέντος δὲ ἐχέρευσεν παῖδας ἔχου-
 σα ἐξ αὐτοῦ· δυναστεύει δ' ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν· 25
 τῶν δὲ τῆς Πυθοδωρίδος υἱῶν ὁ μὲν ἰδιώτης συνδιώ-
 κει τῇ μητρὶ τὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νεωστὶ καθίσταται τῆς
 μεγάλης Ἀρμενίας βασιλεὺς. αὐτὴ δὲ συνόκησεν Ἀρ-
 χελάῳ καὶ συνίμεινεν ἐκείνῳ μέχρι τέλους, νῦν δὲ
 χηρεύει, τὰ τε λεχθέντα ἔχουσα χωρία καὶ ἄλλα ἐκεί- 30
 νων χαριέστερα, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν.

30 Τῇ γὰρ Φαρνακίᾳ συνεχῆς ἐστὶν ἡ Σιδήνη καὶ ἡ

Θεμισκύρα. τούτων δ' ἡ Φανάροια ὑπέρεκται μέρος
 ἔχουσα τοῦ Πόντου τὸ κράτιστον· καὶ γὰρ ἐλαιόφυτος
 ἐστὶ καὶ εὖοινος καὶ τὰς ἄλλας ἔχει πάσας ἀρετάς, ἐκ
 μὲν τῶν ἐφ' ὧν μερῶν προβεβλημένη τὸν Παρυάδρου
 5 παράλληλον αὐτῇ κατὰ μήκος, ἐκ δὲ τῶν πρὸς δύσιν
 τὸν Αἰθρον καὶ τὸν Ὀφλιμον. ἐστὶ δ' αὐλῶν καὶ μῆ-
 κος ἔχων ἀξιόλογον καὶ πλάτος· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ἐκ
 μὲν τῆς Ἀρμενίας ὁ Λύκος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Ἀμάσειαν
 στενῶν ὁ Ἴρις· συμβάλλουσι δ' ἀμφοτέρωι κατὰ μέ-
 10 σον πρὸς τὸν αὐλῶνα, ἐπὶ τῇ συμβολῇ δ' ἴδρυται πόλις,
 ἣν ὁ μὲν πρῶτος ὑποβεβλημένος Εὐπατορίαν ἀφ' αὐ-
 τοῦ προσηγόρευσε, Πομπήιος δ' ἡμιτελὴ καταλαβὼν,
 προσθεὶς χώραν καὶ οἰκήτορας Μαγνόπολιν προσεί-
 πεν. αὕτη μὲν οὖν ἐν μέσῳ κεῖται τῷ πεδίῳ, πρὸς
 15 αὐτῇ δὲ τῇ παρωρείᾳ τοῦ Παρυάδρου Κάβειρα ἴδρυ-
 ται, σταδίοις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντά· πρὸς βορρῆν
 τῆς Μαγνοπόλεως, ὅσον καὶ Ἀμάσεια δυσμικωτέρα
 αὐτῆς ἐστίν· ἐν δὲ τοῖς Καβείροις τὰ βασίλεια Μιθρι-
 δάτου κατεσκευάσθη καὶ ὁ ὑδραλέτης καὶ τὰ ξωγρεῖα
 20 καὶ αἱ πλησίον θῆραι καὶ τὰ μέταλλα.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Καινὸν χωρίον προσαγορευ- 31
 θέν, ἐρυμνὴ καὶ ἀπότομος πέτρα, διέχουσα τῶν Κα-
 βείρων ἑλαττον ἢ διακοσίους σταδίους· ἔχει δ' ἐπὶ τῇ
 κορυφῇ πηγὴν ἀναβάλλουσαν πολὺ ὕδωρ, πρὸς τε
 25 τῇ ῥίξῃ ποταμὸν καὶ φάραγγα βαθύαν· τὸ δ' ὕψος
 ἐξαίσιον τῆς πέτρας ἐστὶ * τοῦ αὐχένος, ὥστ' ἀπολιόρ-
 κητός ἐστὶ· τετελείχεται δὲ θαυμαστικῶς πλὴν ὅσον οἱ
 Ῥωμαῖοι κατέσπασαν· οὕτω δ' ἐστὶν ἅπαντα ἡ κύκλῳ
 κατάδρυμος καὶ ὄρεινὴ καὶ ἄνυδρος, ὥστ' ἐντὸς ἑκα-
 30 τὸν καὶ εἰκοσι σταδίων μὴ εἶναι δυνατόν στρατοπεδεύ-
 σασθαι. ἐνταῦθα μὲν ἦν τῷ Μιθριδάτῃ τὰ τιμιώτατα
 τῶν κειμηλίων, ἃ νῦν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ κεῖται Πομ-

πήλιον ἀναθέντος. ταύτην δὴ τὴν χώραν ἔχει πᾶσαν ἡ Πυθοδορὶς προσεχῇ οὖσαν τῇ βαρβάρῳ τῇ ὑπ' αὐτῆς κατεχομένη, καὶ τὴν Ζηλῆτιν καὶ Μεγαλοπολῖτιν. τὰ δὲ Κάβειρα Πομπηίου σκευάσαντος εἰς πόλιν καὶ καλέσαντος Διόσπολιν, ἐκείνη προσκατεσκεύασε καὶ Σε-5 βαστὴν μετωνόμασε, βασιλείῳ τε τῇ πόλει χρῆται. ἔχει δὲ καὶ τὸ ἱερὸν Μηνῶς Φαρνάκου καλούμενον, τὴν Ἀμερίαν κωμόπολιν πολλοὺς ἱεροδοῦλους ἔχουσιν καὶ χώραν ἱερὰν, ἣν ὁ ἱεράμενος ἀεὶ καρποῦται. ἐτίμησαν δ' οἱ βασιλεῖς τὸ ἱερὸν τοῦτο οὕτως εἰς ὑπερβολὴν 10 ὥστε τὸν βασιλικὸν καλούμενον ὄρκον τοῦτον ἀπέφηναν „τύχην βασιλείας“ καὶ „Μῆνα Φαρνάκου.“ ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῆς σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ ἐν Ἀλβανοῖς καὶ τὰ ἐν Φρυγίᾳ, τό τε τοῦ Μηνῶς ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τόπῳ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκαίου τὸ πρὸς Ἀντιοχείᾳ τῇ 15 πρὸς Πισιδίᾳ καὶ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀντιοχείων.

- 32 Ὑπὲρ δὲ τῆς Φαναροίας ἐστὶ τὰ Κόμανα τὰ ἐν τῷ Πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ θεῷ καθιερωμένα, ἀφιδρυθέντα ἐκείθεν, σχεδὸν δέ τι καὶ τῇ ἀγωγῇ παραπλησίᾳ κεχρημένα τῶν τε 20 ἱεουργιῶν καὶ τῶν θεοφοριῶν καὶ τῆς περὶ τοὺς ἱερείας τιμῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ βασιλείων, ἥνίκα δις τοῦ ἔτους κατὰ τὰς ἐξόδους λεγομένας τῆς θεοῦ διάδημα φορῶν ἐτύγγανεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἦν δευτερος κατὰ τιμὴν μετὰ τὸν βασιλέα. 25

- 33 Ἐμνήσθημεν δὲ πρότερον Δορυλαίου τε τοῦ τατικοῦ, ὃς ἦν πρόπαππος τῆς μητρὸς ἡμῶν, καὶ ἄλλου Δορυλαίου, ὃς ἦν ἐκείνου ἀδελφιδοῦς υἱὸς δὲ Φιλεταίρου, καὶ διότι ἐκεῖνος τῶν ἄλλων τιμῶν παρὰ τοῦ Εὐπάτορος τῶν μεγίστων τυχὼν καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν 30 Κομάνοις ἱερωσύνης ἐφωράθη τὴν βασιλείαν ἀφιστὰς Ῥωμαίοις· καταλυθέντος δ' ἐκείνου συνδιεβλήθη καὶ

τὸ γένος. ὁπὲ δὲ Μοαφέρνης ὁ θεῖος τῆς μητρὸς ἡμῶν
εἰς ἐπιφάνειαν ἦλθεν ἤδη πρὸς καταλύσει τῆς βασι-
λείας, καὶ πάλιν τῷ βασιλεῖ συνητύχησαν καὶ αὐτὸς
καὶ οἱ ἐκείνου φίλοι, πλὴν εἰ τινες ἐφθησαν προαπο-
5 στάντες αὐτοῦ, καθάπερ ὁ πάππος ἡμῶν ὁ πρὸς αὐ-
τῆς, ὃς ἰδὼν τὰ τοῦ βασιλέως κακῶς φερόμενα ἐν τῷ
πρὸς Λεύκολλον πολέμῳ, καὶ ἅμα ἠλλοτριωμένος αὐ-
τοῦ δι' ὀργήν, ὅτι ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τίβιον καὶ υἱὸν ἐκεί-
νου Θεόφιλον ἐτύγχανεν ἀπεκτονῶς νεωστί, ὥρμησε
10 τιμωρεῖν ἐκείνοισι τε καὶ ἑαυτῷ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
Λευκόλλου πίστει ἀφίστησιν αὐτῷ πεντεκαίδεκα φρού- C. 558
ρια· καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγένοντο ἀντὶ τούτων μεγά-
λαι, ἐπελθὼν δὲ Πομπήιος ὁ διαδεξάμενος τὸν πόλε-
μον πάντας τοὺς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ὑπέ-
15 λαβε διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ πρὸς ἐκείνον ἀπέχθειαν,
διαπολεμήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν οἴκαδε ἐξενίκησεν
ὥστε τὰς τιμὰς, ἃς ὑπέσχετο ὁ Λεύκολλος τῶν Ποντι-
κῶν τισι, μὴ κυρῶσαι τὴν σύγκλητον· ἄδικον γὰρ
εἶναι κατορθώσαντος ἐτέρου τὸν πόλεμον τὰ βρα-
20 βεῖα ἐπ' ἄλλῳ γενέσθαι καὶ τὴν τῶν ἀριστείων δια-
νομήν.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν βασιλέων οὕτω τὰ Κόμανα διω- 34
κεῖτο ὥς εἰρηται, παραλαβὼν δὲ Πομπήιος τὴν ἐξου-
σίαν Ἀρχέλαον ἐπέστησεν ἱερεῖα καὶ προσώρισεν αὐτῷ
25 χώραν δίσχοινον κύκλῳ (τοῦτο δ' ἐστὶν ἐξήκοντα στά-
διοι) πρὸς τῇ ἱερᾷ, προστάξας τοῖς ἐνοικοῦσι πειθαρ-
χεῖν αὐτῷ· τούτων μὲν οὖν ἡγεμῶν ἦν καὶ τῶν τὴν
πόλιν οἰκούντων ἱεροδούλων κύριος πλὴν τοῦ πιπρά-
σκειν· ἦσαν δὲ οὐκ ἐλάττους οὐδ' ἐνταῦθα τῶν ἐξα-
30 κισχιλίων. ἦν δ' οὗτος Ἀρχέλαος υἱὸς μὲν τοῦ ὑπὸ

Σύλλα καὶ τῆς συγκλήτου τιμηθέντος, φίλος δὲ Γα-
 βινίου τῶν ὑπατικῶν τινος. ἐκείνου δὲ πεμφθέντος
 εἰς Συρίαν ἦκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωθήσκειν
 αὐτῷ παρασκευαζομένῳ πρὸς τὸν Παρθικὸν πόλεμον,
 οὐκ ἐπιτρεπούσης δὲ τῆς συγκλήτου ταύτην ἀφείλ τὴν 5
 ἐλπίδα ἄλλην εὖρατο μεῖζω. ἐτύγχανε γὰρ Πτολεμαῖος
 ὁ τῆς Κλεοπάτρας πατὴρ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐκβε-
 βλημένος, θυγάτηρ δ' αὐτοῦ κατέχευε τὴν βασιλείαν,
 ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς Κλεοπάτρας· ταύτη ζητου-
 μένου ἀνδρὸς βασιλικοῦ γένους ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν 10
 τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος Μιθριδάτου τοῦ
 Εὐπάτορος υἱὸς [εἶναι], καὶ παραδεχθεὶς ἐβασίλευσεν
 ἕξ μηνάς. τοῦτον μὲν οὖν ὁ Γαβίνιος ἀνείλεν ἐν πα-
 35 ρατάξει κατάγων τὸν Πτολεμαῖον. υἱὸς δ' αὐτοῦ
 τὴν ἱερωσύνην παρέλαβεν· εἰδ' ὕστερον Λυκομήδης, 15
 ᾧ καὶ τετράσχοινος ἄλλη προστέθη· καταλυθέντος δὲ
 καὶ τούτου νῦν ἔχει Λύτευτος υἱὸς Ἀδιατόριγος, ὃς
 δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν τῆς τιμῆς παρὰ Καῖσαρος τοῦ
 Σεβαστοῦ δι' ἀρετήν. ὁ μὲν γὰρ Καῖσαρ θριαμβεύ-
 σας τὸν Ἀδιατόριγα μετὰ παίδων καὶ γυναικὸς ἔγνω 20
 ἀναιρεῖν μετὰ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν παίδων (ἦν δὲ
 πρεσβυτάτος οὗτος), τοῦ δὲ δευτέρου τῶν ἀδελφῶν
 αὐτοῦ φήσαντος εἶναι πρεσβυτάτου πρὸς τοὺς ἀπά-
 γοντας στρατιώτας, ἕρις ἦν ἀμφοτέροις πολὺν χρό-
 C.559νον ἕως οἱ γονεῖς ἐπεισαν τὸν Λύτευτον παραχωρή- 25
 σαι τῷ νεωτέρῳ τῆς νίκης· αὐτὸν γὰρ ἐν ἡλικίᾳ μάλ-
 λον ὄντα ἐπιτηδειότερον κηδεμόνα τῇ μητρὶ ἔσεσθαι
 καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ· οὕτω δὲ τὸν μὲν συναπο-
 θανεῖν τῷ πατρὶ, τοῦτον δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς
 τιμῆς ταύτης. αἰσθόμενος γάρ, ὥς ἔοικε, Καῖσαρ 30
 ἤδη τῶν ἀνθρώπων ἀνηρημένων ἠχθέσθη, καὶ τοὺς

γε σωζομένους εὐεργεσίας καὶ ἐπιμελείας ἀξίους ὑπέ-
λαβε δούς αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν.

Τὰ μὲν οὖν Κόμανα εὐανδρεῖ καὶ ἔστιν ἐμπόριον 36
τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀξιόλογον· συνέρχονται δὲ κα-
5 τὰ τὰς ἐξόδους τῆς θεοῦ πανταχόθεν ἐκ τε τῶν πόλεων
καὶ τῆς χώρας ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξὶν ἐπὶ τὴν ἑορτήν·
καὶ ἄλλοι δὲ κατ' εὐχὴν αἰεὶ τινες ἐπιδημοῦσι θυσίας
ἐπιτελοῦντες τῇ θεῷ. καὶ εἰσὶν ἄβροδίαιτοι οἱ ἐνοι-
κοῦντες, καὶ οἰνόφυτα τὰ κτήματα αὐτῶν ἔστι πάντα,
10 καὶ πλῆθος γυναικῶν τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τοῦ σώ-
ματος, ὧν αἱ πλείους εἰσὶν ἱεραί. τρόπον γὰρ δὴ τινα
μικρὰ Κόρινθος ἔστιν ἡ πόλις· καὶ γὰρ ἐκεῖ διὰ τὸ
πλῆθος τῶν ἱταυρῶν, αἱ τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν ἱεραί,
πολὺς ἦν ὁ ἐπιδημῶν καὶ ἐνεορτάζων τῷ τόπῳ· οἱ δ'
15 ἐμπορικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ τελέως ἐξανηλίσκοντο, ὥστ'
ἐπ' αὐτῶν καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην „οὐ παν-
„τὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθόν ἔσθ' ὁ πλοῦς.“ τὰ μὲν δὴ
Κόμανα τοιαῦτα.

Τὴν δὲ κύκλῳ πᾶσαν ἔχει Πυθοδορίς, ἧς ἡ τε 37
20 Φανάροια ἔστι καὶ ἡ Ζηλῆτις καὶ ἡ Μεγαλοπολίτις.
περὶ μὲν Φαναροίας εἴρηται· ἡ δὲ Ζηλῆτις ἔχει πόλιν
Ζῆλα ἐπὶ χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένην, ἔχουσιν
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀναΐτιδος, ἥνπερ καὶ οἱ Ἀρμένιοι σέβον-
ται. αἱ μὲν οὖν ἱεροποιῖαι μετὰ μείζονος ἀγιστείας
25 ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοὺς ὄρκους περὶ τῶν με-
γίστων ἐνταῦθα Ποντικοὶ πάντες ποιοῦνται· τὸ δὲ
πλῆθος τῶν ἱεροδούλων καὶ αἱ τῶν ἱερέων τιμαὶ παρὰ
μὲν τοῖς βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν εἶχον τύπον ὅνπερ προ-
εἰπομεν, νυνὶ δὲ ἐπὶ τῇ Πυθοδορίδι πάντ' ἔστιν. ἐκά-
30 κωσαν δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τὸ τε πλῆθος τῶν ἱερο-
δούλων καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν. ἐμειώθη δὲ καὶ ἡ
παρακειμένη χώρα μερισθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας.

ἡ λεγομένη Ζηλῆτις. τὸ παλαιὸν μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς οὐχ ὥς πόλιν ἀλλ' ὥς ἱερὸν διώκουν τῶν Περσικῶν θεῶν τὰ Ζῆλα, καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς κύριος τῶν πάντων· ὥκειτο δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἱεροδούλων καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος ἐν περιουσίᾳ μεγάλη, καὶ * τοῖς περὶ αὐ- 5
 0.560 ρέως. Πομπήιος δὲ πολλὰς ἐπαρχίας προσέεισε τῷ τόπῳ καὶ πόλιν ὠνόμασε καὶ ταύτην καὶ τὴν Μεγαλόπολιν, συνθεὶς ταύτην τε εἰς ἓν τὴν τε Κουλουπηνήν καὶ τὴν Καμισσηνὴν, ὁμόρους οὖσας τῇ τε μικρᾷ Ἀρμενίᾳ καὶ 10
 τῇ Λακκιανῇ, ἐχούσας ὄρνυκτοὺς ἄλλας καὶ ἔρυμα ἀρχαῖον τὰ Κάμισα νῦν κατισπασμένον· οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνες τῶν Ῥωμαίων τῶν θυεῖν πολιτευμάτων τούτων τὰ μὲν τοῖς Κομάνων ἱερεῦσι προσένειμαν, τὰ δὲ τῷ Ζήλων ἱερεῖ, τὰ δ' Ἀταπόριγι, δυνάστη τινὶ 15
 τοῦ τετραρχικοῦ γένους τῶν Γαλατῶν ἀνδρὶ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ταύτην μὲν τὴν μερίδα οὐ πολλὴν οὖσαν ὑπὸ Ῥωμαίοις εἶναι συμβαίνει καλουμένην ἐπαρχίαν (καὶ ἔστι σύστημα καθ' αὐτὸ τὸ πολέχνιον συνοικισάντων τὰ Κάρανα, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα Καρα- 20
 ντίς λέγεται), τὰ δὲ λοιπὰ ἔχει Πυθοδώρις καὶ ὁ Δυτεύτος.

- 38 Αἰεῖται δὲ τοῦ Πόντου [τὰ] μεταξὺ ταύτης τε τῆς χώρας καὶ τῆς Ἀμισσηνῶν καὶ Σινωπέων, πρὸς τε τὴν Καππαδοκίαν συντείνοντα καὶ Γαλάτας καὶ Πα- 25
 φλαγόνας. μετὰ μὲν οὖν τὴν Ἀμισσηνῶν μέχρι τοῦ Ἄλνους ἡ Φαξημωνίτις ἔστιν, ἣν Πομπήιος Νεαπολίτιν ὠνόμασε κατὰ Φαξημῶνα κόμην, [πόλιν] ἀποδείξας τὴν κατοικίαν καὶ προσαγορεύσας Νεάπολιν. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ἢ 30

1. post Ζηλῆτις: ἡ ἔχει πόλιν Ζῆλα ἐπὶ χώματι

Γαζηλωνῆτις συγκλείει καὶ ἡ τῶν Ἀμισσηνῶν, τὸ δὲ
 ἐσπέριον ὁ Ἄλυσ, τὸ δ' ἔφον ἡ Φανάροια, τὸ δὲ λοι-
 πὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν Ἀμασίων, πολὺ πασῶν
 πλείστη καὶ ἀρίστη. τὸ μὲν οὖν πρὸς τῇ Φαναροίᾳ μέ-
 5 ρος τῆς Φαξημωνίτιδος λίμνη κατέχει πελαγία τὸ μέ-
 γεθος ἡ Στιφάνη καλουμένη, πολύοφος καὶ κύκλω
 νομὰς ἀφθότους ἔχουσα καὶ παντοδαπὰς· ἐπικείται δ'
 αὐτῇ φρούριον ἐρυμνὸν ἐρημον νῦν Ἰκίξари, καὶ
 πλησίον βασιλείον κατεσκευαμένον· ἡ δὲ λοιπὴ ψιλὴ τὸ
 10 πλέον καὶ σιτοφόρος χώρα. ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν Ἀμα-
 σίων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν Φαξημωνιτῶν ὑγρὴν ἀ-
 σφόδρα, καὶ τὸ Σαγύλιον ἐπὶ ὄρους ὀρθίου καὶ ὑψη-
 λοῦ πρὸς ὄξειαν ἀνατείνοντος ἄκραν ἐρυμα ἰδρυμένον
 ἔχον καὶ ὕδρετον θαψιλές, ὃ νῦν ὀλιγώρηται, τοῖς δὲ
 15 βασιλεῦσιν ἦν χρήσιμον εἰς πολλὰ. ἐνταῦθα δὲ ἐάλω
 καὶ διεφθάρη ὑπὸ τῶν Φαρνάκου τοῦ βασιλέως παί-
 δων Ἀρσάκης, δυνασταύων καὶ νεωτερίζων, ἐπιτρέ-
 φαντος οὐδενὸς τῶν ἡγεμόνων· ἐάλω δὲ οὐ βίᾳ τοῦ
 ἐρύματος ληφθέντος ὑπὸ Πολέμωνος καὶ Λυκομήδους,
 20 βασιλέων ἀμφοῖν, ἀλλὰ λιμῶ· ἀνέφυγε γὰρ εἰς τὸ
 ὄρος παρασκευῆς χωρὶς εἰργόμενος τῶν πεδίων, εὗρε
 δὲ καὶ τὰ ὕδρευτα ἐμπεφραγμένα πέτραις ἡλιβάτοις·
 οὕτω γὰρ διετέτακτο Πομπήιος, κατασπᾶν κελεύσας
 0.561 τὰ φρούρια καὶ μὴ εἶναι χρήσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς
 25 αὐτὰ βουλομένοις λησθηρίων χάριν. ἐκεῖνος μὲν οὖν
 οὕτω διέταξε τὴν Φαξημωνίτιν, οἱ δ' ὕστερον βασι-
 λεῦσι καὶ ταύτην ἐνεμειαν.

Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις καίται μὲν ἐν φάραγγι βαθεῖα 39
 καὶ μεγάλη, δι' ἧς ὁ Ἰρις φέρεται ποταμός, κατεσκευ-
 30 ασται δὲ θαυμαστῶς προνοία τε καὶ φύσει, πόλειος τε
 ἄμα καὶ φρουρίου παρέχισθαι χρειάν δυναμένη· πέ-
 τρα γὰρ ὑψηλὴ καὶ περικρημνος κατεργαγυῖα ἐπὶ τὸν

ποταμόν, τῇ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ἐπὶ τῷ χεῖλει τοῦ
 ποταμοῦ καθ' ὃ ἡ πόλις συνφύκισται, τῇ δ' ἀνατρέχον
 ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὰς κορυφάς· δύο δ' εἰσὶ συμφυεῖς
 ἀλλήλαις πεφυρωμέναι παγκάλως· ἐν δὲ τῷ περι-
 βόλῳ τούτῳ βασιλεία τ' ἐστὶ καὶ μνήματα βασιλέων· 5
 αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν αὐχένα παντάπασι στενόν, πέντε
 ἢ ἕξ σταδίων ἑκατέρωθεν τὸ ὕψος ἀπὸ τῆς ποταμίας
 ἀναβαίνοντι καὶ τῶν προαστείων· ἀπὸ δὲ τοῦ αὐχένος
 ἐπὶ τὰς κορυφὰς ἄλλη σταδιαία λείπεται πρόσβασις
 ὄξεα καὶ πάσης βίας κρείττων· ἔχει δὲ καὶ ὕδρευτα ἐν- 10
 τὸς ἀναφαίρετα, συρίγγων τετμημένων δυεῖν, τῆς
 μὲν ἐπὶ τὸν ποταμόν τῆς δ' ἐπὶ τὸν αὐχένα· ἐπέξεν-
 κται δὲ γέφυρα τῷ ποταμῷ μία μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως
 ἐπὶ τὸ προάστιον, ἄλλη δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου πρὸς
 τὴν ἔξω χώραν· κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀπο- 15
 λήγει τὸ ὄρος τὸ τῆς πέτρας ὑπερκείμενον· αὐλὼν δ'
 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ διήκων οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον
 τελέως, ἔπειτα πλατύνεται καὶ ποιεῖ τὸ Χιλιόκωμον
 καλούμενον πεδίον· εἰδ' ἡ Διακοπηνὴ καὶ ἡ Πιμω-
 λισηνὴ χώρα πᾶσα εὐδαίμων μέχρι τοῦ Ἄλβου· ταῦτα 20
 μὲν τὰ ἄρκτικά μέρη τῆς τῶν Ἀμασέων χώρας, μήκος
 ὅσον πεντακοσίων σταδίων· ἔπειθ' ἔξῃς ἡ λοιπὴ πολὺ
 ταύτης ἐπιμηκεστέρα μέχρι τοῦ Βαβανόμου καὶ τῆς
 Βιμήνης, ἥπερ καὶ αὐτὴ καθήκει μέχρι πρὸς τὸν
 Ἄλυν· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μήκος, πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν 25
 ἄρκτων πρὸς νότον ἐπὶ τε τὴν Ζηλῆτιν καὶ τὴν μεγά-
 λην Καππαδοκίαν μέχρι τῶν Τροκυῶν· εἰσὶ δ' ἐν τῇ
 Βιμήνῃ ἄλαι ὀρυκτῶν ἁλῶν, ἀφ' ὧν εἰκάζουσιν εἰ-
 ρῆσθαι Ἄλυν τὸν ποταμόν· ἐστὶ δὲ καὶ ἐρύματα πλείω
 κατεσκαμμένα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ καὶ ἐρημος γῆ πολ- 30
 λὴ διὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον· ἐστὶ μέντοι πᾶσα
 μὲν εὐδενδρος, ἡ δ' ἱππόβοτος καὶ τοῖς ἄλλοις θρεμ-

μασι προσφορος· ἅπασα δ' οἰκήσιμος καλῶς. ἐδόθη
δὲ καὶ ἡ Ἀμάσεια βασιλεῦσι, νῦν δ' ἐπαρχία ἐστὶ.

Λοιπὴ δ' ἐστὶν ἡ ἐκτὸς Ἄλνυος χώρα τῆς Ποντικῆς 40
ἐπαρχίας ἢ περὶ τὸν Ὀλγασσυν, συναφῆς τῇ Σινωπίδι. C. 562
5 ἐστὶ δ' ὁ Ὀλγασσυν ὄρος σφόδρα ὑψηλὸν καὶ δύσβα-
τον· καὶ ἰσὰ τοῦ ὄρους τούτου πανταχοῦ καθιδρυ-
μένα ἔχουσιν οἱ Παφλαγόνες. περὶκειται δ' ἱκανῶς
χώρα ἀγαθὴ ἢ τε Βλαηνὴ καὶ ἡ Δομανῆτις, δι' ἧς
Ἀμνίας ρεῖ ποταμός. ἐνταῦθα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ
10 τὰς Νικομήδους τοῦ Βιθυννοῦ δυνάμεις ἄρδην ἠφάνι-
σεν, οὐκ αὐτὸς παρατυχὼν ἀλλὰ διὰ τῶν στρατηγῶν
καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκίαν ἐσώθη
κάκειθεν εἰς Ἰταλίαν ἐπλευσεν, ὁ δ' ἠκολούθησε καὶ
τὴν τε Βιθυνίαν εἶλεν ἐξ ἐφόδου καὶ τὴν Ἀσίαν κατέ-
15 σχε μέχρι Καρίας καὶ Λυκίας. κἀνταῦθα δ' ἀπεδείχθη
πόλις ἡ Πομπηίουπολις· ἐν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ τὸ σαν-
δακουργεῖον οὐ πολὺ ἄπωθεν Πιμωλίσων, φρου-
ρίου βασιλικοῦ κατεσκευασμένου, ἀφ' οὗ ἡ χώρα ἡ ἐκα-
τέρωθεν τοῦ ποταμοῦ καλεῖται Πιμωλισσηνή. τὸ δὲ
20 σανδακουργεῖον ὄρος κοῖλόν ἐστιν ἐκ τῆς μεταλλείας,
ὑπεληλυθότων αὐτὸ τῶν ἐργαζομένων διώρυξι μεγά-
λαις· εἰργάζοντο δὲ δημοσιῶναι μεταλλευταῖς χρῶ-
μενοι τοῖς ἀπὸ κακουργίας ἀγοραζομένοις ἀνδραπό-
δοις· πρὸς γὰρ τῷ ἐπιπόνῳ τοῦ ἔργου καὶ θανάσιμον
25 καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασὶ τὸν ἐν τοῖς μετάλ-
λοις διὰ τὴν βαρύτητα τῆς τῶν βώλων ὁδοῆς, ὥστε
ὠκύμορα εἶναι τὰ σώματα. καὶ δὴ καὶ ἐκλείπεσθαι
συμβαίνει πολλάκις τὴν μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές,
πλειόνων μὲν ἢ διακοσίων ὄντων τῶν ἐργαζομένων,
30 συνεχῶς δὲ νόσοις καὶ φθοραῖς δαπανωμένων. τοσαῦ-
τα καὶ περὶ τοῦ Πόντου εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ τὴν Πομπηίουπολιν ἡ λοιπὴ τῆς Παφλα- 41

γονίας ἐστὶ τῆς μεσογαίας μέχρι Βιθυνίας ἰοῦσι πρὸς
 δύσιν. ταύτης δὲ καίπερ ὀλίγης οὔσης μικρὸν μὲν πρὸ
 ἡμῶν ἤρχον πλείους, νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι τοῦ γέ-
 νους τῶν βασιλέων ἐκλιπόντος. ὀνομάζουσι δ' οὖν
 τὴν ὁμορον τῇ Βιθυνίᾳ Τιμωνῆτιν καὶ τὴν Γεζατόριος 5
 καὶ Μαρμωλιτίν τε καὶ Σανιστηνὴν καὶ Ποταμίαν· ἦν
 δέ τις καὶ Κιματηνὴ, ἐν ᾗ τὰ Κιμίατα, φρούριον ἐρυ-
 μνόν, ὑποκαίμενον τῇ τοῦ Ὀλγάσσου ὄρεινῃ, ᾧ χρη-
 σάμενος ὁρμητηρίῳ Μιθριδάτης ὁ κτίστης προσαγο-
 ρευθεὶς κατέστη τοῦ Πόντου κύριος, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ 10
 τὴν διαδοχὴν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ Εὐπάτορος. ὕστα-
 τος δὲ τῆς Παφλαγονίας ἦρξε Δηϊόταρος, Κάστορος
 υἱὸς ὁ προσαγορευθεὶς φιλάδελφος, τὸ Μορξίου βασι-
 λειον ἔχων τὰ Γάγγρα πολισμάτιον ἅμα καὶ φρούριον.

42 Εὐδοξος δ' ὀρυκτοὺς ἰχθυὺς ἐν Παφλαγονίᾳ λέ- 15
 C.563 γων ἐν ξηροῖς τόποις οὐ διορίζει τὸν τόπον, ἐν ὕγροῖς
 δὲ περὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὴν ὑπὸ Κίφ, λέ-
 γων οὐδὲν σαφές.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁμορον τῷ Πόντῳ Παφλαγονίαν
 ἐκτιθέμεθα, τοῖς δὲ Παφλαγόσιν ὁμοροῦσιν οἱ Βιθυ- 20
 νοὶ πρὸς δύσιν, πειρασόμεθα καὶ τὰ τούτων ἐπελθεῖν·
 ἔπειτα λαβόντες ἀρχὴν ἄλλην ἐκ τε τούτων καὶ τῶν
 Παφλαγόνων τὰ ἐξῆς τούτων τὰ πρὸς νότον μέχρι τοῦ
 Ταύρου συνυφανοῦμεν τὰ παράλληλα τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· τοιαύτην γάρ τινα ὑπογράφει τάξιν 25
 καὶ μερισμὸν ἢ τῶν τόπων φύσις.

4 Τὴν δὲ Βιθυνίαν ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς ὀρίζουσι
 Παφλαγόνες τε καὶ Μαριανδυνοὶ καὶ τῶν Ἐπικτήτιων
 τινές, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἢ Ποντικῇ θάλαττα ἢ ἀπὸ
 τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαγγαρίου μέχρι τοῦ στόματος τοῦ 30
 κατὰ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως ἢ Προ-
 ποντίς, πρὸς νότον δ' ἢ τε Μυσία καὶ ἢ ἐπικτήτος κα-

λουμένη Φρυγία, ἣ δ' αὐτὴ καὶ Ἑλλησποντιακὴ Φρυγία καλουμένη.

Ταύτης δ' ἐπὶ μὲν τῷ στόματι τοῦ Πόντου Χαλ- 2
κηδὼν ἴδρυται, Μεγαρέων κτίσμα, καὶ κόμη Χρυσό-
5 πολις καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Χαλκηδόνιον, ἔχει δ' ἡ χώρα μι-
κρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης κρήνην * Ἀζαριτίαν, τρέφου-
σαν κροκοδείλους μικροῦς· ἐπεὶ ἐκδέχεται τὴν τῶν
Χαλκηδονίων ἡόνα ὁ Ἀστακηνὸς καλούμενος κόλπος,
μέρος ὦν τῆς Προποντίδος, ἐν ᾧ ἡ Νικομήδεια ἐκτι-
10 σται ἐπ' ὠνυμος ἐνὸς τῶν Βιθυνικῶν βασιλέων τοῦ
κτίσαντος αὐτήν· πολλοὶ δ' ὁμώνυμῳς ὠνομάσθησαν,
καθάπερ Πτολεμαῖοι διὰ τὴν τοῦ πρώτου δόξαν. ἦν δ'
ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ καὶ Ἀστακὸς πόλις, Μεγαρέων κτί-
σμα καὶ Ἀθηναίων καὶ μετὰ ταῦτα Δοιδαλσοῦ, ἀφ'
15 ἧς καὶ ὁ κόλπος ὠνομάσθη· κατεσκάφη δ' ὑπὸ Αὐσι-
μάχου· τοὺς δ' οἰκήτορας μετήγαγεν εἰς Νικομήδειαν
ὁ κτίσας αὐτήν.

Τῷ δ' Ἀστακηνῷ κόλπος ἄλλος συνεχὴς ἐστίν, 3
εἰσέχων μᾶλλον πρὸς ἀνίσχοιζα ἥλιον, ἐν ᾧ Προυσιάς
20 ἐστίν ἡ Κίος πρότερον ὠνομασθεῖσα· κατίσκαψε δὲ
τὴν Κίον Φίλιππος, ὁ Δημητρίου μὲν υἱὸς Περσέως
δὲ πατήρ, ἔδωκε δὲ Προυσίᾳ τῷ Ζήλᾳ, συγκατασκά-
ψαντι καὶ ταύτην καὶ Μύρλειαν ἀστυγείτονα πόλιν,
πλησίον δὲ καὶ Προύσης οὖσαν· ἀναλαβὼν δ' ἐκεῖνος
25 ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτὰς ἐπωνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν
Προυσιάδα πόλιν τὴν Κίον, τὴν δὲ Μύρλειαν Ἀπά-
μειαν ἀπὸ τῆς γυναικός. οὗτος δ' ἐστίν ὁ Προυσίας
ὁ καὶ Ἀννίβαν δεξάμενος ἀναχωρήσαντα δεῦρο μετὰ
τὴν Ἀντιόχου ἦταν, καὶ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας
30 ἀναστάς κατὰ συμβάσεις τοῖς Ἀτταλικοῖς, ἦν οἱ μὲν
πρότερον ἐκάλουν μικρὰν Φρυγίαν, ἐκεῖνοι δ' ἐπί-
κτητον ὠνόμασαν· ὑπέρκειται δὲ τῆς Προυσιάδος ὄρος C.564

ὁ καλοῦσιν Ἀργανθώνιον. ἐνταῦθα δὲ μυθεύουσι τὸν Ἕλαν ἓνα τῶν Ἡρακλείους ἐταίρων συμπλεύσαντα ἐπὶ τῆς Ἀργεῦς αὐτῷ ἐξιόντα δὲ ἐπὶ ὑδρεῖαν ὑπὸ νυμφῶν ἀρπαγῆναι· Κίον δὲ καὶ τοῦτον Ἡρακλείους ἐταῖρον καὶ σύμπλουν ἐπανελθόντα ἐκ Κόλχων αὐτόθι κατα- 5 μείναι καὶ κτίσαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον αὐτοῦ. καὶ νῦν δ' ἐτι ἐορτὴ τις ἄγεται παρὰ τοῖς Προυσιεῦσιν καὶ ὀρεβασία θιασευόντων καὶ καλούντων Ἕλαν, ὥς ἂν κατὰ ζήτησιν τὴν ἐκείνου πεπονημένων τὴν ἐπὶ τὰς ὕλας ἔξοδον. πολιτευσάμενοι δὲ πρὸς Ῥωμαίους οἱ Πρου- 10 σιεῖς εὐνοϊκῶς ἐλευθερίας ἔτυχον. οἱ δ' Ἀπαμεῖς ἀποικίαν ἐδέξαντο Ῥωμαίων. Προῦσα δὲ ἐπὶ τῷ Ὀλύμπῳ ἴδρυται τῷ Μυσίῳ, πόλις εὐνομουμένη, τοῖς τε Φρυγῖν ὁμορος καὶ τοῖς Μυσοῖς, κτίσμα Προυσίου τοῦ πρὸς * Κροῖσον πολεμήσαντος.

15

- 4 Διορίσαι δὲ τοὺς ὅρους χαλεπὸν τοῖς τε Βιθυνῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Μυσῶν καὶ ἐτι Δολιόνων τῶν περὶ Κύζικον καὶ Μυγδόνων καὶ Τρώων· καὶ διότι μὲν εἶναι δεῖ ἐκαστον φύλον χωρὶς ὁμολογεῖται (καὶ ἐπὶ γε τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Μυσῶν καὶ παροιμιάζονται 20 „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα“), διορίσαι δὲ χαλεπὸν. αἴτιον δὲ τὸ τοὺς ἐπήλυδας βαρβάρους καὶ στρατιώτας ὄντας μὴ βεβαίως κατέχειν τὴν κρατηθεῖσαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶναι τὸ πλεον ἐκβάλλοντας καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα Θράκιά 25 τις εἰκάξει ἂν διὰ τὸ τὴν περαιὰν νέμεσθαι τούτους καὶ διὰ τὸ μὴ πολὺ ἐξαλλάττειν ἀλλήλων ἐκατέρους.
- 5 ὅμως δ' ἐφ' ὅσον εἰκάξειν οἷόν τε, τῆς μὲν Βιθυνίας μέσην ἂν τις θεῖη καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰσῆπου τὴν Μυσίαν, ἀπτομένην τῆς θαλάττης καὶ διήκουσαν 30 μέχρι τοῦ Ὀλύμπου σχεδόν [τι] παντός· κύκλῳ δὲ τὴν Ἐπίκτητον κειμένην ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλάττης οὐδα-

μοῦ ἀπτομένην διατεινουσάν δὲ μέχρι τῶν ἰφῶν με-
 ρῶν τῆς Ἀσκανίας λίμνης τε καὶ χώρας· ὁμωνύμως
 γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο, καὶ ἦν αὐτῆς τὸ μὲν
 Φρύγιον τὸ δὲ Μύσιον ἀπωτέρω δὲ τῆς Τροίας τὸ Φρύ-
 5 γιον· καὶ δὴ καὶ οὕτω δεκτίον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ ὅταν
 φῇ „Φόρκυς δ' αὖ Φρύγας ἤγε καὶ Ἀσκάnios θεοειδής,
 „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης,“ τῆς Φρυγιακῆς, ὡς οὔσης ἐγγυ-
 τέρω ἄλλης Ἀσκανίας Μυσιακῆς τῆς πρὸς τῇ νῦν Νι-
 καίᾳ, ἣς μέμνηται ὅταν φῇ „Πάλμυν τ' Ἀσκάniόν τε
 10 „Μόρυν θ', υἱ' Ἰκποτίωνος, Μυσῶν ἀρχεμάχων ἡγή- C.565
 „τορα, οἳ ῥ' ἐξ Ἀσκανίης ἱριβόλακος ἦλθον ἄμοι-
 „βοί.“ οὐ θαυμαστόν δ' εἰ τῶν Φρυγῶν εἰπὼν τινα
 ἡγεμόνα Ἀσκάniον καὶ ἐξ Ἀσκανίας ἦκοντα, καὶ Μυ-
 σῶν τινα λέγει ἡγεμόνα Ἀσκάniον καὶ ἐξ Ἀσκανίας
 15 ἦκοντα· πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπὸ
 τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ χωρίων ἐπίκλησις.

Καὶ τὸν Αἰσηπον δὲ τῶν Μυσῶν ὄριον παραδί- 6
 δωσιν αὐτὸς ὁ ποιητής· τὴν γὰρ ὑπὲρ τοῦ Ἰλίου πα-
 ρώρειαν τῆς Τροίας καταλείβας τὴν ὑπ' Αἰνείᾳ ἦν Λαρ-
 20 δανίαν ἐκάλεσε, τίθησιν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον καὶ τὴν
 Λυκίαν τὴν ὑπὸ Πανδάρῳ ἐν ἣ ἡ Ζέλεια· καὶ φησὶν
 „οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπάλ πόδα νεύατον Ἰδης, ἀφνει-
 „οί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο Τρῶες.“ τῇ δὲ Ζε-
 λείᾳ ὑποπέπτωκε πρὸς θαλάττῃ ἐπίταδε τοῦ Αἰσήπου
 25 τὸ τῆς Ἀδραστειᾶς πεδίον καὶ Τήρεια καὶ ἡ Πιτύα καὶ
 καθόλου ἡ νῦν Κυζικηνή ἡ πρὸς Προιάφῳ ἦν ἐφεξῆς
 καταλέγει, εἰτα ἀνὰκάμπει πάλιν ἐπὶ τὰ πρὸς ἔω μέρη
 καὶ τὰ ἐπέκεινα, ὥστε ἐμφαίνει τὴν μέχρι Αἰσήπου πέ-
 ρας ἡγούμενος τῆς Τρωάδος τὸ ἀρκτικὸν καὶ ἔφον.
 30 ἀλλὰ μὴν μετὰ γε τὴν Τρωάδα ἡ Μυσία ἐστὶ καὶ ὁ
 Ὀλυμπος.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ μνήμη τοιαύτην τινὰ ὑπαγο-

ρεύει τὴν τῶν ἐθνῶν θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τα
πολλὰ ἐξήλλαξαν, ἄλλοι ἄλλων ἐπικρατούντων καὶ
τὰ μὲν συγχρόνως τὰ δὲ διασπώντων. καὶ γὰρ Φρύ-
γες ἐπικράτησαν καὶ Μυσοὶ μετὰ τὴν Τροίαν ἀλωσιν,
εἰθ' ὕστερον Ἀυδοὶ καὶ μετ' ἐκείνων Αἰολεῖς καὶ Ἰω- 5
νες, ἔπειτα Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, τελευταῖοι δὲ Ῥω-
μαῖοι, ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὰς διαλέκτους καὶ τὰ ὀνόματα
ἀποβεβλήκασιν οἱ πλείστοι, γεγονότος ἑτέρου τινὸς
μερισμοῦ τῆς χώρας, οὐ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τὰ νῦν
οἷ' ἐστὶ λέγοντας, τῇ δὲ ἀρχαιολογίᾳ μετρίως προσ- 10
έχοντας.

7 Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆς Βιθυνίας τό τε Βιθύνιον
ἔστιν ὑπερκείμενον τοῦ Τιτίου καὶ ἔχον τὴν περὶ Σά-
λωνα χώραν ἀρίστην βουβοσίοις, ὅθεν ἐστὶν ὁ Σαλω-
νίτης τυφός, καὶ Νίκαια ἡ μητρόπολις τῆς Βιθυνίας 15
ἐπὶ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ (περίκειται δὲ κύκλῳ πεδίου
μέγα καὶ σφόδρα εὐδαιμον, οὐ πάνυ δὲ ὑγιεινὸν τοῦ
θέρους), κτίσμα Ἀντιγόνου μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίπ-
που, ὃς αὐτὴν Ἀντιγόνειαν προσεῖπεν, εἰτα Ἀνσιμά-
χου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν· ἦν δ' 20
αὕτη θυγάτηρ Ἀντιπάτρου. ἔστι δὲ τῆς πόλεως ἑκα-
δεκαστάδιος ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι· ἔστι
δὲ καὶ τετράπυλος ἐν πεδίῳ κείμενος ἐφρουροτομημένος
0.566 πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἑνὸς λίθου κατὰ μέσον
ἰδρυμένου τὸ γυμνάσιον τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας. 25
μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς Ἀσκανίας λίμνης Ὀτροία πολίχνη,
πρὸς τοῖς ὄροις ἤδη τῆς Βιθυνίας τοῖς πρὸς ἑω· εἰκά-
ζουσι δ' ἀπὸ Ὀτρέως Ὀτροίαν καλεῖσθαι * πρῶτερον.

8 Ὅτι δ' ἦν κατοικίᾳ Μυσῶν ἡ Βιθυνία πρῶτον
μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς φήσας περιοικεῖν 30
τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς, ἔπειτα
Διονύσιος ὁ τὰς κτίσεις συγγράψας, ὃς τὰ κατὰ Χαλ-

κηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἃ νῦν Θράκιος Βόσπορος
καλεῖται, πρύτερόν φησι Μύσιον Βόσπορον προσαγο-
ρεύεσθαι· τοῦτο δ' ἂν τις καὶ τοῦ Θράκας εἶναι τοὺς
Μυσοὺς μαρτύριον θεῖη· ὃ τε Εὐφορίων „Μυσοῖο
5 „παρ' ὕδασι ν' Ἀσκανίῳ“ λέγων, καὶ ὁ Αἰτωλὸς Ἀλέ-
ξανδρος „οἱ καὶ ἐπ' Ἀσκανίων δώματ' ἔχουσι ῥοῶν
„λίμνης Ἀσκανίης ἐπὶ χείλεσιν, ἐνθα Δολίων υἱὸς Σι-
„ληνοῦ νάσσατο καὶ Μελίης,“ τὸ αὐτὸ ἐκμαρτυροῦ-
σιν, οὐδαμοῦ τῆς Ἀσκανίας λίμνης εὕρισκομένης ἀλλ'
10 ἐνταῦθα μόνον.

Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γεγόνασιν ἐν 9
τῇ Βιθυνίᾳ Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος
ὁ διαλεκτικὸς καὶ Ἰππαρχος καὶ Θεοδόσιος καὶ οἱ παῖ-
δες αὐτοῦ μαθηματικοὶ Κλεοχάρης τε ῥήτωρ ὁ [τε]
15 Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης [γραμματικὸς] ἰατρός [τε] ὁ
Προουσιεύς.

Πρὸς νότον δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς οἱ περὶ τὸν 10
Ὀλυμπον Μυσοὶ (οὓς Ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν οἱ
δ' Ἑλλησποντίους) καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγία,
20 τοῖς δὲ Παφλαγόσι Γαλάται· ἀμφοτέρων τε τούτων
ἐπὶ πρὸς νότον ἡ μεγάλη Φρυγία καὶ Λυκαονία μέχρι
τοῦ Ταύρου τοῦ Κιλικίου καὶ τοῦ Πισιδικοῦ. ἐπεὶ δὲ
τὰ τῇ Παφλαγονίᾳ συνεχῇ παράκειται τῷ Πόντῳ καὶ
τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ τοῖς ἤδη περιωδευμένοις ἔθνεσιν,
25 οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γειτονοῦντα μέρη προσάπο-
δοῦναι πρῶτον, ἔπειτα τοὺς ἐξῆς τόπους παραδειξάι.

Πρὸς νότον τοίνυν εἰσὶ τοῖς Παφλαγόσι Γαλάται· 3
τούτων δ' ἐστὶν ἔθνη τρία, δύο μὲν τῶν ἡγεμόνων
ἐπώνυμα, Τροκμοὶ καὶ Τολιστοβῶγιοι, τὸ τρίτον δ'
30 ἀπὸ τοῦ ἐν Κελτικῇ ἔθνους Τεκτόσαγες. κατέσχον δὲ
τὴν χώραν ταύτην οἱ Γαλάται πλανηθέντες πολὺν χρό-
νον καὶ καταδραμόντες τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀτταλικοῖς βασι-

λεῦσι χώραν καὶ τοῖς Βιθυνοῖς, ἕως παρ' ἐκόντων ἔλα-
 βον τὴν νῦν Γαλατίαν καὶ Γαλλογραικίαν λεγομένην.
 ἀρχηγὸς δὲ δοκεῖ μάλιστα τῆς περαιώσεως τῆς εἰς τὴν
 Q.567 Ἀσίαν γενέσθαι Λεοννόριος. τριῶν δὲ ὄντων ἔθνων
 ὁμογλωττῶν καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν ἐξηλλαγμένων, ἕκα- 5
 στον διελόντες εἰς τέτταρας μερίδας τετραρχίαν ἐκά-
 στην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἴδιον καὶ δικαστὴν
 ἓνα καὶ στρατοφύλακα ἓνα ὑπὸ τῷ τετράρχῃ τεταγμέ-
 νους, ὑποστρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα
 τετραρχῶν βουλὴ ἄνδρες ἦσαν τριακόσιοι, συνήγοντο 10
 δὲ εἰς τὸν καλούμενον Δρυνίμετον. τὰ μὲν οὖν φονικά
 ἢ βουλὴ ἔκρινε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι καὶ οἱ δικα-
 σταί. πάσαι μὲν οὖν ἦν τοιαύτη τις ἡ διάταξις, καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἰς τρεῖς, εἴτ' εἰς δύο ἡγεμόνας, εἴτα εἰς ἓνα
 ἦκεν ἡ δυναστεία, εἰς Δηϊόταρον, εἴτα ἐκείνῳ διεδέ- 15
 ξατο Ἀμύντας· νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ
 τὴν ὑπὸ τῷ Ἀμύντᾳ γενομένην πᾶσαν εἰς μίαν συνα-
 γαγόντες ἐπαρχίαν.

- 2 Ἐχουσι δὲ οἱ μὲν Τροκμοὶ τὰ πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κράτιστα ὧν νέμον- 20
 ται Γαλάται· φρούρια δ' αὐτοῖς τετείχισται τρία, Τά-
 σιον, ἐμπόριον τῶν ταύτη, ὅπου ὁ τοῦ Διὸς κολοσσὸς
 χαλκοῦς καὶ τέμενος αὐτοῦ ἄστυον, καὶ Μιθριδάτιον,
 ὃ ἔδωκε Πομπήιος * Βογοδιατάρῳ τῆς Ποντικῆς βασι-
 λείας ἀφορίσας, τρίτον δὲ πῶ Δανάλα, ὅπου τὸν σύλ- 25
 λογον ἐποιήσαντο Πομπήιος τε καὶ Δεύκολλος, ὁ μὲν
 ἦκων ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου διαδοχὴν ὁ δὲ παραδιδούς
 τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπαίρων ἐπὶ τὸν θρόνον. Τροκμοὶ
 μὲν δὴ ταῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, Τεκτόσαγες δὲ τὰ πρὸς
 τῇ μεγάλῃ Φρυγίᾳ τῇ κατὰ Πισσινούντα καὶ Ὀρκαόρ- 30
 κους· τούτων δ' ἦν φρούριον Ἄγκυρα ὁμώνυμος τῇ
 πρὸς Αὐδία περὶ Βλαῦδον πολίχνῃ Φρυγιακῇ. Τολι-

στοβώγιοι δὲ ὁμοροὶ Βιθυνοῖς εἰσι καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ
καλουμένῃ Φρύγῃ· φρούρια δ' αὐτῶν ἐστὶ τὸ τε
* Βλούκιον καὶ τὸ Πήιον, ὧν τὸ μὲν ἦν βασιλείον Δη-
ιοτάρου, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον.

- 5 Πεσσινούς δ' ἐστὶν ἐμπόριον τῶν ταύτῃ μέγιστον, 3
ἱερὸν ἔχον τῆς μητρὸς τῶν θεῶν σεβασμοῦ μεγάλου
τυγχάνον· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἀγδιστιν. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ
παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱερωσύνην καρπού-
μενοι μεγάλην, νυνὶ δὲ τούτων μὲν αἱ τιμαὶ πολὺ με-
10 μείωνται, τὸ δὲ ἐμπόριον συμμένει· κατεσκευάσται
δ' ὑπὸ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων ἱεροπρεπῶς τὸ τέμε-
νος ναῶ τε καὶ στοαῖς λευκοκλίθους· ἐπιφανὲς δ' ἐποίη-
σαν Ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν, ἀφίδρυμα ἐνθένδε τῆς θεοῦ με-
ταπεμφάμενοι κατὰ τοὺς τῆς Σιβύλλης χρησμούς, κα-
15 θάπερ καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ. ἐστὶ δὲ
καὶ ὄρος ὑπερκείμενον τῆς πόλεως τὸ Δίνδυμον, ἀφ'
οὗ ἡ Δινδυμηνή, καθάπερ ἀπὸ τῶν Κυβέλων ἢ Κυ-
βέλλῃ. πλησίον δὲ καὶ ὁ Σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖται
τὴν ῥύσιν· ἐπὶ δὲ τούτῳ τὰ παλαιὰ τῶν Φρυγῶν οἱ-0.568
20 κητήρια Μίδου καὶ ἔτι πρότερον Γορδίου καὶ ἄλλων
τινῶν, οὐδ' ἔχνη σώζοντα πόλεων, ἀλλὰ κῶμαι μικρῶ
μειζους τῶν ἄλλων, οἷόν ἐστι τὸ Γόρδιον καὶ Γορβε-
οῦς, τὸ τοῦ Κάστορος βασιλείον τοῦ Σαωκονδάρου,
ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα τοῦτον ἀπέσφαξε Δηϊόταρος καὶ
25 τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ· τὸ δὲ φρούριον κατέσπασε
καὶ διελυμήνατο τὸ πλεῖστον τῆς κατοικίας.

- Μετὰ δὲ τὴν Γαλατίαν πρὸς νότον ἢ τε λίμνη 4
ἐστὶν ἡ Τάττα, παρακειμένη τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ
τῇ κατὰ τοὺς Μοριμηνούς, μέρος δ' οὐσα τῆς μεγάλης
30 Φρυγίας, καὶ ἡ συνεχὴς ταύτῃ μέχρι τοῦ Ταύρου, ἧς
τὴν κλείστην Ἀμύντας εἶχεν. ἡ μὲν οὖν Τάττα ἀλοπή-
γιόν ἐστιν αὐτοφυὲς, οὕτω δὲ περιπῆττεται ῥαδίως

τὸ ὕδωρ παντὶ τῷ βαπτισθέντι εἰς αὐτὸ ὥστε στεφάνους ἁλῶν ἀνέλκουσιν, ἐπειδὴν καθῶσι κύκλον σχολίωνον, τὰ τε ὄρνεα ἀλίσκεται τὰ προσαψάμενα τῷ πτερύματι τοῦ ὕδατος παραχρηῖμα πίπτοντα διὰ τὴν περιπλήξιν τῶν ἁλῶν. 5

- 6 Ἡ τε δὴ Τάττια [τοιαύτη] ἐστὶ, καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Πιτνισσὸν καὶ τὰ τῶν Λυκαόνων ὄροπέδια ψυχρὰ καὶ ψιλὰ καὶ ὀναγρόβοτα, ὑδάτων δὲ σπάνις πολλή· ὅπου δὲ καὶ εὐραῖν δυνατόν, βαθύτατα φρέατα τῶν πάντων, καθάπερ ἐν Σοάτροις, ὅπου καὶ πύ- 10 πράσκειται τὸ ὕδωρ (ἔστι δὲ κωμόπολις Γαρσαούρων πλησίον)· ὅμως δὲ καίπερ ἄνυδρος οὕσα ἡ χώρα πρόβητα ἐκτρέφει θαυμαστῶς, τραχείας δὲ ἐρέας, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν τούτων μεγίστους πλούτους ἐκτήσαντο· Ἀμύντας δ' ὑπὲρ τριακοσίας ἔσχε ποιμένας ἐν τοῖς τό- 15 ποις τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι, Κάραλις μὲν ἡ μαιζων ἡ δ' ἐλάττων Τρωγίτις. ἐνταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἰκόνιον ἔστι, πολίχνιον εὖ συνφικισμένον καὶ χώραν εὐτυχε-στέραν ἔχον τῆς λεχθείσης ὀναγροβότου· τοῦτο δ' εἶχε Πολέμων. πλησιάζει δ' ἤδη τούτοις τοῖς τόποις ὁ Ταῦ- 20 ρος ὁ τὴν Καππαδοκίαν ὀρίζων καὶ τὴν Λυκαονίαν πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους Κίλικας τοὺς Τραχειώτας. Λυκαόνων τε καὶ Καππαδόκων ὄριόν ἐστι τὸ μεταξὺ Κοροπασσοῦ κώμης Λυκαόνων, καὶ Γαρσαούρων πολίχνιου Καππαδόκων· ἐστὶ δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν 25 φρουρίων τούτων ἑκατὸν εἰκοσὶ που στάδιοι.

- 2 Τῆς δὲ Λυκαονίας ἐστὶ καὶ ἡ Ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτῷ τῷ Ταύρῳ ἡ τὰ Ἰσαυρα ἔχουσα κώμας δύο ὁμωνύμους, τὴν μὲν παλαιὰν καλουμένην, [τὴν δὲ νέαν,] εὐερκῇ· ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύταις καὶ ἄλλαι κώμαι συχναί, λη- 30 στῶν δ' ἅπασαι κατοικίαι. παρέσχον δὲ καὶ Ῥωμαίοις πράγματα καὶ τῷ Ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι Πουβλίῳ

Σερβιλίῳ, ὃν ἡμεῖς εἶδομεν, ὃς καὶ ταῦτα ὑπέταξε Ῥω-
μαίοις καὶ τὰ πολλὰ τῶν πειρατῶν ἐρύματα ἐξεῖλε τὰ
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ. C. 569

Τῆς δ' Ἰσαυρικῆς ἐστὶν ἐν πλευραῖς ἡ Δέρβη, μά- 3
6 λιστα τῇ Καππαδοκίᾳ ἐπιπεφυκὸς τοῦ Ἀντιπάτρου τυ-
ραννεῖον τοῦ Δερβήτου· τοῦ δ' ἦν καὶ τὰ Λάρανδα·
ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ Ἰσαυρα καὶ τὴν Δέρβην Ἀμύντας
εἶχεν, ἐπιθέμενος τῷ Δερβήτῃ καὶ ἀνελὼν αὐτόν, τὰ δ'
Ἰσαυρα παρὰ τῶν Ῥωμαίων λαβὼν· καὶ δὴ βασιλείον
10 ἑαυτῷ κατισκεύαζεν ἐνταῦθα, τὴν παλαιὰν Ἰσαυραν
ἀνατρέψας. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ καὶνὸν τεῖχος οἰκο-
δομῶν οὐκ ἐφθῆ συντελέσας, ἀλλὰ διέφθειραν αὐτόν
οἱ Κίλικες ἐμβαλόντα εἰς τοὺς Ὀμοναδεῖς καὶ ἐξ ἐνέ-
δρας ληφθέντα.

15 Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ Πισιδίᾳ 4
μέχρι Ἀπολλωνιάδος τῆς πρὸς Ἀπαμείᾳ τῇ Κιβωτῷ καὶ
τῆς παρωρείου τινὰ καὶ τὴν Λυκαονίαν ἐπειρᾶτο τοὺς
ἐκ τοῦ Ταύρου κατατρέχοντας Κίλικας καὶ Πισίδας τὴν
χώραν ταύτην Φρυγῶν οὐσαν ἐξαιρεῖν, καὶ πολλὰ χω-
20 ρία ἐξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ Κρήμνα·
τὸ δὲ Σανδάλιον οὐδ' ἐνεχείρησε βία προσάγεσθαι,
μεταξὺ κείμενον τῆς τε Κρήμνης καὶ Σαγαλασσού.

Τὴν μὲν οὖν Κρήμναν ἄποικοι Ῥωμαίων ἔχουσιν, 5
ἡ Σαγαλασσὸς δ' ἐστὶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι τῶν Ῥω-
25 μαίων ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Ἀμύντου βασιλεία πᾶσα· διέχει δ'
Ἀπαμείας ἡμέρας ὁδόν, κατὰ βασιν ἔχουσα σχεδόν τι
καὶ τριάκοντα σταδίων ἀπὸ τοῦ ἐρύματος· καλοῦσι δ'
αὐτὴν καὶ Σεληνησσόν· ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ Ἀλέ-
ξανδρος εἶλεν. ὁ δ' οὖν Ἀμύντας τὴν μὲν Κρήμναν
30 εἶλεν, εἰς δὲ τοὺς Ὀμοναδεῖς παρελθὼν, οἷ ἐνομίζοντο

ἀληπιότατοι, καὶ καταστάς ἤδη κύριος τῶν πλείστων χωρίων ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτῶν ἐξ ἀπάτης ἐλήφθη διὰ τῆς τοῦ τυράννου γυναικός. καὶ τοῦτον μὲν ἐκεῖνοι διέφθειραν, ἐκείνους δὲ Κυρίνιος ἐξεπόρθησε λιμῶ καὶ τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐξώγρησε καὶ 6 συνήκισεν εἰς τὰς ἐγγυς πόλεις, τὴν δὲ χώραν ἀπέλιπεν ἔρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔστι δὲ ἐν ὑψηλοῖς τοῦ Ταύρου μέρεσι, κρημνοῖς ἀποτόμοις σφόδρα καὶ τὸ πλέον ἀβάτοις, ἐν μέσῳ κοῖλον καὶ εὐγείων πεδίον εἰς αὐλῶνας πλείους διηρημένον· τοῦτο δὲ γεωργοῦντες ὄκουν 10 ἐν ταῖς ὑπερκειμέναις ὄφρυσιν ἢ σπηλαιοῖς, τὰ πολλὰ δ' ἐνοπλοὶ ἦσαν καὶ κατέτρεχον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχοντες ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν.

7 Συναφεῖς δ' εἰσὶ τούτοις οἱ τε ἄλλοι Πισίδαι καὶ οἱ Σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν Πισιδῶν. 15 τὸ μὲν οὖν πλεόν αὐτῶν μέρος τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ταύρου κατέχει, τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ Σίδης καὶ Ἀσπένδου C.570 Παμφυλικῶν πόλεων κατέχουσι γεώλοφα χωρία ἐλαιόφυτα πάντα, τὰ δ' ὑπὲρ τούτων ἤδη ὄρεινά, Κατενεῖς ὄμοροι Σελγεῦσι καὶ Ὀμοναδεῦσι, Σαγαλασσεῖς 20 δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Μιλυάδι.

2 Φησὶ δ' Ἀρτεμίδωρος τῶν Πισιδῶν πόλεις εἶναι Σέλγην Σαγαλασσὸν Πετνηλισσὸν Ἀδαδα Τυμβριάδα Κρημναν Πιτνασσὸν Ἀμβλαδα Ἀνάβουρα Σίνδα Ἀρασσὸν Ταρβασσὸν Τερμησσὸν· τούτων δ' οἱ μὲν εἰσὶ 25 τελέως ὄρεινοί, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῶν ὑπωρείων καθήκοντες ἐφ' ἑκάτερα, ἐπὶ τε τὴν Παμφυλίαν καὶ τὴν Μιλυάδα, Φρυγίᾳ καὶ Ἀνδοῖς καὶ Καρσίᾳ ὄμοροι, πᾶσιν εἰρηνικοῖς ἔθνεσι καίπερ προσβόρροις οὖσιν. οἱ δὲ Πάμφυλοι πολὺ τοῦ Κιλικίου φύλου μετέχοντες οὐ τελέως 30 ἀφείνται τῶν ληστρικῶν ἔργων, οὐδὲ τοὺς ὁμόρους ἐῷσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν καίπερ τὰ νότια μέρη τῆς ὑπω-

ρείας τοῦ Ταύρου κατέχοντες. εἰσὶ δὲ τοῖς Φρυγῖν ὁμο-
ροι καὶ τῇ Καρίᾳ Τάβραι καὶ Σίνδα καὶ Ἀμβλαδα, ὅθεν
καὶ ὁ Ἀμβλαδεὺς οἶνος ἐκφέρεται πρὸς διαίτας ἰατρι-
κὰς ἐπιτήδειος.

- 5 Τῶν δ' οὖν ὄρεινῶν οὓς εἶπον Πισιδῶν οἱ μὲν ἄλ- 3
λοι κατὰ τυραννίδας μεμερισμένοι, καθάπερ οἱ Κίλι-
κες, ληστροικῶς ἤσκηνται· φασὶ δ' αὐτοῖς τῶν Λελέ-
γων συγκαταμιχθῆναι τινὰς τὸ παλαιόν, πλάνητας ἀν-
θρώπους, καὶ συμμεῖναι διὰ τὴν ὁμοιοτροπίαν αὐ-
10 τόφθι. Σέλλῃ δὲ ἐξ ἀρχῆς μὲν ὑπὸ Λακιδαιμουίων ἐκτί-
σθη πόλις, καὶ ἔτι πρότερον ὑπὸ Κάλχαντος· ὕστε-
ρον δὲ καθ' αὐτὴν ἐμεινεν αὐξηθεῖσα ἐκ τοῦ πολιτεύ-
εσθαι νομίμως, ὥστε καὶ δισμυριάνδρός ποτε εἶναι.
θαυμαστὴ δ' ἐστὶν ἡ φύσις τῶν τόπων· ἐν γὰρ ταῖς
15 ἀκρωρείαις τοῦ Ταύρου χώρα μυριάδας τρέφειν δυνα-
μένη σφόδρα εὐκαρπὸς ἐστίν, ὥστε καὶ ἐλαιόφυτα εἶ-
ναι πολλὰ χωρία καὶ εὐάμπελα, νομάς τε ἀφθόρους
ἀνείσθαι παντοδαποῖς βοσκήμασι· κύκλω δ' ὑπέρκειν-
ται θρυμνοὶ ποικίλης ὕλης. πλείστος δ' ὁ στύραξ φύεται
20 παρ' αὐτοῖς, δένδρον οὐ μέγα * ὀρθηλόν, ἀφ' οὗ καὶ
τὰ στυράκινα ἀκοντίσματα, εὐκότα τοῖς κρανεῖνοις·
ἐγγίνεται δ' ἐν τοῖς στελέχεσι ξυλοφάγου τι σκώληκος
εἶδος, ὃ μέχρι τῆς ἐπιφανείας διαφαγὼν τὸ ξύλον τὸ
μὲν πρῶτον πιτύροις ἢ πρίσμασιν εὐκότως τι ψῆγμα
25 προχεῖ, καὶ σωρὸς συνίσταται πρὸς τῇ ῥίζῃ, μετὰ δὲ
ταῦτα ἀπολείβεται τις ὑγρασία δεχομένη πῆξιν ῥαδίαν
παραπλησίαν τῇ κόμμει· ταύτης δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸ ψῆγ-
μα πρὸς τῇ ῥίζῃ κατενεχθὲν ἀναμίγνυται τούτῳ τε
καὶ τῇ γῇ, πλὴν ὅσον ἐπιπολῆς συστὰν διαμένει κα-
30 θαρόν, τὸ δ' ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ στελέχους καθ' ἣν C.571

φει πηττεται, και τουτο καθαρόν· ποιούσι δὲ και ἐκ
 του μὴ καθαροῦ μίγμα ξυλομιγές τι και γεωμιγές, ἐν-
 ωδέστερον του καθαροῦ, τη δ' ἄλλη δυνάμει λειπόμε-
 νον (λανθάνει δὲ τοὺς πολλούς), ᾧ πλείστω χρῶνται
 θυμιάματι οἱ δεισιδαίμονες. ἐπαινείται δὲ και ἡ Σελ- 5
 γικὴ ἱρις και τὸ ἀπ' αὐτῆς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας προσ-
 βάσεις [τὰ] περὶ τὴν πόλιν και τὴν χώραν τὴν Σελ-
 γέων, ὄρεινὴν κρημνῶν και χαράδρων οὖσαν πλήρη,
 ἃς ποιούσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ και ὁ Εὐρυμέδων και ὁ
 Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὄρων εἰς τὴν Παμφυλίαν 10
 ἐκπίπτοντες θάλατταν· γέφυραι δ' ἐπίκεινται ταῖς
 ὁδοῖς. διὰ δὲ τὴν ἱρυνότητα οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστε-
 ρον οὐδ' ἅπαξ οἱ Σελγεῖς ἐπ' ἄλλοις ἐγένοντο, ἀλλὰ
 τὴν μὲν ἄλλην χώραν ἀδεῶς ἐκαρποῦντο, ὑπὲρ δὲ τῆς
 κάτω τῆς τε ἐν τῇ Παμφυλίᾳ και τῆς ἐντὸς τοῦ Ταύρου 15
 διεμάχοντο πρὸς τοὺς βασιλέας αἰεὶ· πρὸς δὲ τοὺς Ῥω-
 μαίους ἐπὶ τακτοῖς τισι κατεῖχον τὴν χώραν· πρὸς Ἀλέ-
 ξανδρον δὲ πρεσβευσάμενοι δέχεσθαι τὰ προστάγματα
 εἶπον κατὰ φιλίαν· νῦν δὲ ὑπήκοοι τελείως γερόνασι,
 και εἰσιν ἐν τῇ ὑπὸ Ἀμύντα τεταγμένη πρότερον. 20

8 Τοῖς δὲ Βιθυνοῖς ὁμοροῦσι πρὸς νότον, ὡς ἔφην,
 οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν Μύσιον προσαγορευόμενον
 Μυσοί τε και Φρύγες· ἐκάτερον δὲ τὸ ἔθνος διττόν
 ἐστι. Φρυγία τε γὰρ ἡ μὲν καλεῖται μεγάλη, ἥς ὁ Μί-
 δας ἐβασίλευσε και ἥς μέρος οἱ Γαλάται κατέσχον, ἡ δὲ 25
 μικρὰ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ και ἡ περὶ τὸν Ὀλυμπον ἡ
 και Ἐπικτήτος λεγομένη. Μυσία τε ὁμοίως ἡ τε Ὀλυμ-
 πηνὴ συνεχρὴς οὖσα τῇ Βιθυνίᾳ και τῇ Ἐπικτήτῳ, ἣν
 ἔφη Ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τῶν πέραν Ἰστρον Μυσῶν ἀφω-
 κίσθαι, και ἡ περὶ τὸν Κάικον και τὴν Περγαμηνήν 30
 μέχρι Τευθρανίας και τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ.

2 Οὕτω δ' ἐνήλλακται ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ὡς πολ-

λάκις λέγομεν, ὥστε καὶ τὴν περὶ Σίπυλον Φρυγίαν
οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἄθληον εἴτε τῆς μεγάλης εἴτε τῆς
μικρᾶς μέρος οὖσαν, ἣ καὶ τὸν Τάνταλον Φρύγα καὶ
τὸν Πέλοπα καὶ τὴν Νιόβην· ὅποτέρως δ' ἂν ἔχη, ἢ
5 γε ἐπάλλαξις φανερά. ἢ γὰρ Περγαμηνή καὶ ἡ Ἐλαί-
τις, καθ' ἣν ὁ Κάικος ἐκπίπτει, καὶ ἡ μεταξὺ τούτων
Τευθρανία, ἐν ἣ Τεύθρας καὶ ἡ τοῦ Τηλέφου ἐκτρο-
φή, ἀνὰ μέσον ἐστὶ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς περὶ
Σίπυλον καὶ Μαγνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ χώρας· ὥσθ'
10 ὅπερ ἔφην ἔργον διορίσαι „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυ-0.572
„γῶν ὁρίσματα.“

Καὶ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ Μαίονες, οὓς Ὅμηρος καλεῖ 3
Μήονας, ἐν συγχύσει πῶς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ
πρὸς ἀλλήλους, ὅτι οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς οἱ δ' ἑτέρους
15 φασί· πρὸς δὲ τούτους, ὅτι τοὺς Μυσσοὺς οἱ μὲν Θρᾷ-
κας οἱ δὲ Λυδοὺς εἰρήκασιν, κατ' αἰτίαν παλαιὰν ἱστο-
ροῦντες, ἣν Ξάνθος ὁ Λυδὸς γράφει καὶ Μενεκράτης
ὁ Ἐλαίτης, ἐτυμολογοῦντες καὶ τὸ ὄνομα τὸ τῶν Μυ-
σῶν ὅτι τὴν ὀξύην οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Λυδοί· πολλή
20 δ' ἡ ὀξύη κατὰ τὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἐκτεθῆναί φασιν
τοὺς δεκατευθέντας, ἐκείνων δὲ ἀπογόνους εἶναι τοὺς
ὑστερον Μυσσοὺς, ἀπὸ τῆς ὀξύης οὕτω προσαγορευ-
θέντας· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὴν διάλεκτον· μιζολύδιον
γάρ πῶς εἶναι καὶ μιζοφρύγιον· τίως μὲν γὰρ οἰκεῖν
25 αὐτοὺς περὶ τὸν Ὀλυμπον, τῶν δὲ Φρυγῶν ἐκ τῆς
Θρᾷκης περαιωθέντων [ἀν]ελόντων τε τῆς Τροίας ἄρ-
χοντα καὶ τῆς πλησίον γῆς, ἐκείνους μὲν ἐνταῦθα οἰ-
κῆσαι τοὺς δὲ Μυσσοὺς ὑπὲρ τὰς τοῦ Καΐκου πηγὰς
πλησίον Λυδῶν.

30 Συνεργεῖ δὲ πρὸς τὰς τοιαύτας μυθοποιίας ἡ τε 4

σύγχυσις τῶν ἐνταῦθα ἐθνῶν καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς χώ-
 ρας τῆς ἐντὸς Ἰλίου, μάλιστα δὲ τῆς παραλίας, δι' ἣν
 ἐπιθέσεις ἐγένοντο αὐτῇ πολλαχόθεν καὶ διὰ παντὸς ἐκ
 τῆς περαιάς, ἣ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγγύς.
 μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὰ Τρωικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τὰς
 ἐφόδους γενέσθαι καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν
 τε βαρβάρων ἅμα καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁρμῇ τιμὴ χρησα-
 μένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοτρίας κατάκτησιν· ἀλλὰ καὶ
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ἦν ταῦτα. τό τε γὰρ τῶν Πελασγῶν
 ἦν φύλον καὶ τὸ τῶν Καυκῶνων καὶ Ἀελέγων· εἰρη- 10
 ται δ' ὅτι πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης τὸ παλαιὸν ἐτύγ-
 χανε πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς Τρωσὶ σύμμαχοῦντα
 ὁ ποιητής, οὐκ ἐκ τῆς περαιάς. τά τε περὶ τῶν Φρυγῶν
 καὶ τῶν Μυσῶν λεγόμενα πρεσβύτερα τῶν Τρωικῶν
 ἐστίν· οἱ δὲ διττοὶ Λύκιοι τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπόνοιαν 15
 παρέχουσιν, ἢ τῶν Τρωικῶν ἢ τῶν πρὸς Καρία τοὺς
 ἐτέρους ἀποικισάντων. τάχα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Κιλικίων
 τὸ αὐτὸ συνέβη· διττοὶ γὰρ καὶ οὗτοι· οὐ μὲν ἔχομέν
 γε τοιαύτην λαβεῖν μαρτυρίαν ὅτι καὶ πρὸ τῶν Τρωι-
 κῶν ἦσαν ἤδη οἱ νῦν Κίλικες· ὃ τε Τήλεφος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας ἀφίχθαι νομίζοιτ' ἂν μετὰ τῆς μητρός, γάμφ
 δὲ τῷ ταύτης ἐξοικειωσάμενος τὸν ὑποδεξάμενον αὐ-
 τὸν Τεύθραντα ἐνομίσθη τε ἐκείνου καὶ παρέλαβε τὴν
 Μυσῶν ἀρχήν.

5 Καὶ οἱ Κᾶρες δὲ νησιῶται πρότερον ὄντες καὶ Λέ- 25
 C.573 λεγες, ὡς φασιν, ἡπειρώται γεγόνασι, προσλαβόντων
 Κρητῶν, οἳ καὶ τὴν Μίλητον ἐκτίσαν ἐκ τῆς Κρητικῆς
 Μιλήτου Σαρπηδόνα λαβόντες κτίστην· καὶ τοὺς Τερ-
 μίλλας κατέκτισαν ἐν τῇ νῦν Λυκίᾳ· τούτους δ' ἀγαγεῖν
 ἐκ Κρήτης ἀποίκους Σαρπηδόνα, Μίνω καὶ Ραδαμάν- 30
 θνος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι Τερμίλλας τοὺς πρό-
 τερον Μιλύας, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, ἐτι δὲ πρότερον

Σολύμους, ἐπελθόντα δὲ τὸν Πανδίωνος Λύκον ἀφ' αὐτοῦ προσαγορεύσαι τοὺς αὐτοὺς Λυκίους. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἀποφαίνει τοὺς αὐτοὺς Σολύμους τε καὶ Λυκίους, ὁ δὲ ποιητὴς χωρίζει· Βελλεροφόντης 5 γοῦν ὠρμημένος ἐκ τῆς Λυκίας „Σολύμοισι μαχέσδατο „κνυθαλίμοισι.“ Πείσανδρόν τε ὡσαύτως υἱὸν αὐτοῦ Ἄρης ὥς φησι „μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε.“ καὶ τὸν Σαρπηδόνα δὲ ἐπιχώριόν τινα λέγει.

Ἄλλα τό γε ἄθλον προκείμεναι κοινὸν τὴν ἀρετὴν 6 10 τῆς χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰσχύουσιν ἐκ πολλῶν βεβαι- οῦται [καὶ πρὸ τῶν Τρωικῶν] καὶ μετὰ τὰ Τρωικά· ὅπου καὶ Ἀμαζόνες κατεθάρρησαν αὐτῆς, ἐφ' ἧς ὁ τε Πρίαμος στρατεῦσαι λέγεται καὶ ὁ Βελλεροφόντης· πόλεις τε παλαιαὶ ὁμολογοῦνται ἐπώνυμοι αὐτῶν· ἐν 15 δὲ τῷ Ἰλιακῷ πεδίοφ κολώνη τις ἔστιν „ἣν ἦτοι ἄνδρες „Βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθάνατοι δὲ τε σῆμα πολυ- „σκάρθμοιο Μυρλίνης,“ ἣν ἱστοροῦσι μίαν εἶναι τῶν Ἀμαζόνων ἐκ τοῦ ἐπιθέτου τεκμαιρόμενοι· εὐσκάρθ- μους γὰρ ἵππους λέγεσθαι διὰ τὸ τάχος· κάκειννεν οὖν 20 πολύσκαρθμον διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡνιοχίας τάχος· καὶ ἡ Μύρινα οὖν ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγυὲς δὲ νῆσοι ταῦτ' ἐπαθον διὰ τὴν ἀρετὴν, ὧν Ῥόδος καὶ Κῶς ὅτι πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη ὑφ' Ἑλλήνων φέκουν- το καὶ ὑφ' Ὀμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται.

25 Μετὰ δὲ τὰ Τρωικά αἱ τε τῶν Ἑλλήνων ἀποικίαι 7 καὶ αἱ Τρηῶν καὶ αἱ Κιμμερίων ἔφοδοι καὶ Ἀνδῶν καὶ μετὰ ταῦτα Περσῶν καὶ Μακεδόνων τό [τε] τελευταῖον Γαλατῶν ἐτάραξαν πάντα καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ ἀσάφεια οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς 30 τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας περὶ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ λεγόντων, τοὺς μὲν Τρῶας καλούντων Φρύγας καθάπερ οἱ τραγικοί, τοὺς δὲ Λυκίους Κᾶρας καὶ

ἄλλους * οὕτως. οἱ δὲ Τρῶες οὕτως ἐκ μικρῶν αὐξή-
 0.574 θέντες ὥστε καὶ βασιλεῖς βασιλείων εἶναι, παρίσχον
 καὶ τῷ ποιητῇ λόγον τίνα χρή καλεῖν Τροίαν, καὶ τοῖς
 ἐξηγουμένοις ἐκείνουν. λέγει μὲν γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαν-
 τας Τρῶας τοὺς συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ 5
 Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐναντίους· ἀλλ' οὐ δῆπου
 Τροίαν καὶ τὴν Παφλαγονίαν ἐροῦμεν· νῆ Δία, οὐδὲ
 τὴν Καρίαν ἢ τὴν Ὀμορον αὐτῇ Λυκίαν. λέγω δ' ὅταν
 οὕτω φῇ „Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν,“ ἐκ δὲ
 τῶν ἐναντίων „οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαι- 10
 οί.“ καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ καί περ τοιού-
 των ὄντων πειρατίον διαιτῶν ἕκαστα εἰς δύναμιν· ὃ
 τι δ' ἂν διαφύγῃ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, τοῦτο μὲν ἐα-
 τέον (οὐ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τῆς γεωγραφίας ἔργον), τὰ
 δὲ νῦν ὄντα λεκτέον.

15

- 8 Ἔστι τοίνυν ὄρη δύο ὑπερκείμενα τῆς Προποντί-
 δος ὃ τε Ὀλύμπος ὁ Μύσιος καὶ ἡ Ἴδη. τῷ μὲν οὖν
 Ὀλύμπῳ τὰ τῶν Βιθυνῶν ὑποπέπτωκε, τῆς δὲ Ἰδῆς με-
 ταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ Τροία κεῖται συνάπτουσα τῷ
 ὄρει· περὶ μὲν οὖν ταύτης ἐροῦμεν ὕστερον καὶ τῶν 20
 συνεχῶν αὐτῇ πρὸς νότον, νῦν δὲ περὶ τῶν Ὀλυμπε-
 νῶν καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ Ταύρου παραλλήλων
 τοῖς προεφωδευμένοις λέγωμεν. ἔστι τοίνυν ὁ Ὀλύμ-
 πος κύκλῳ μὲν εὖ συνοικούμενος, ἐν δὲ τοῖς ὕψει
 ὄρυμοις ἐξαισίους ἔχων καὶ ληστήρια δυναμένους ἐκ- 25
 τρέφειν τόπους εὐερεῖς, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνί-
 στανται πολλάκις δυνάμενοι συμμεῖναι πολὺν χρόνον,
 καθάπερ Κλέων ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν ληστηρίων ἡγεμῶν.
- 9 Οὗτος δ' ἦν μὲν ἐκ Γορδίου κώμης, ἦν ὕστερον
 αὐξήσας ἐποίησε πόλιν καὶ προσηγόρευσεν Ἰουλιόπο- 30
 λιν· ληστηρίῳ δ' ἐχρήτο καὶ ὀρητηρίῳ κατ' ἀρχὰς τῷ
 καρτερωτάτῳ τῶν χωρίων ὄνομα Καλλυδίῳ. ὑπῆρξε

δ' Ἀντωνίου μὲν χρήσιμος ἐπελθὼν ἐπὶ τοὺς ἀργυρο-
 λογούντας Λαβηνῶ καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν Ἀσί-
 ἀν κατέσχε, καὶ κωλύσας τὰς παρασκευάς· ἐν δὲ τοῖς
 Ἀκτιακοῖς ἀποστάς Ἀντωνίου τοῖς Καίσαρος προσέ-
 5 θετο στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλέον ἢ κατ' ἀξίαν
 προσλαβὼν τοῖς παρ' Ἀντωνίου δοθεῖσι καὶ τὰ παρα-
 τοῦ Καίσαρος, ὥστ' ἀντὶ ληστοῦ θυνάστου περιέκειτο
 σχῆμα, ἱερεὺς μὲν ὢν τοῦ Ἀβρεττηνοῦ Διός, Μυσίου
 θεοῦ, μέρος δ' ἔχων ὑπήκοον τῆς Μωρηνῆς (Μυσία
 10 δέ ἐστι καὶ αὕτη, καθάπερ ἡ Ἀβρεττηνὴ), λαβὼν δὲ
 ὕστατα καὶ τὴν ἐν τῷ Πόντῳ τῶν Κομάνων ἱερωσύνην,
 εἰς ἣν καταλθὼν ἐντὸς μηνιαίου χρόνου κατέστρεψε
 τὸν βίον· νόσος δ' ἐξήγαγεν αὐτὸν ὀξεῖα, εἰτ' ἄλλως 575
 ἐπιπεσοῦσα ἐκ τῆς αἰθρῆς πλησμονῆς εἶδ', ὥς ἔφασαν
 15 οἱ περὶ τὸ ἱερόν, κατὰ μῆνιν τῆς θεοῦ· ἐν γὰρ τῷ πε-
 ριβόλῳ τοῦ τεμένους ἢ οἰκησὶς ἐστὶν ἢ τε τοῦ ἱερέως
 καὶ τῆς ἱερείας, τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἀγιστεί-
 ας διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων κρεῶν βρώσεως κα-
 θαρεύει, ὅπου γε καὶ ἡ ὅλη πόλις, οὐδ' εἰσάγεται εἰς
 20 αὐτὴν ὕς· ὁ δ' ἐν τοῖς πρώτοις τὸ ληστρικὸν ἦθος
 ἐπεδείξατο εὐθύς κατὰ τὴν πρώτην εἰσοδὸν τῇ παρα-
 βάσει τούτου τοῦ ἔθους ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσεληλυ-
 θὼς ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν.

Ὁ μὲν δὴ Ὀλυμπος τοιόσδε, περιρικεῖται δὲ πρὸς 10
 25 ἄρκτον μὲν ὑπὸ τῶν Βιθυνῶν καὶ Μυγδόνων καὶ Δο-
 λιόνων, τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Μυσοὶ καὶ Ἐπίκτητοι.
 Δολιόνας μὲν οὖν μάλιστα καλοῦσι τοὺς περὶ Κύζικον
 ἀπὸ Αἰσῆπου ἕως Πυνθάκου καὶ τῆς Δασκυλίτιδος λί-
 μνης, Μυγδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς τούτοις μέχρι τῆς
 30 Μυρλειανῶν χώρας· ὑπέρκεινται δὲ τῆς Δασκυλίτι-
 δος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι ἢ τε Ἀπολλωνιάτις ἢ
 τε Μιλητοπολίτις· πρὸς μὲν οὖν τῇ Δασκυλίτιδι Δα-

σκύλιον πόλις, πρὸς δὲ τῇ Μιλητοπολίτιδι Μιλητού-
πολις, πρὸς δὲ τῇ τρίτῃ Ἀπολλωνία ἢ ἐπὶ Ρυνδάκῳ
λεγομένη· τὰ πλείστα δὲ τούτων ἐστὶ Κυζικηνῶν νυνί.

- 11 Ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι ἡ Κύζικος συνα-
πτομένη γεφύραις δυοὶ πρὸς τὴν ἡπειρον, ἀρετῇ μὲν 5
κρατίστη μεγέθει δὲ ὅσον πεντακοσίων σταδίων τὴν
περίμετρον· ἔχει δὲ ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς
γεφύραις καὶ λιμένας δύο κλειστοὺς καὶ νεωσοίκους
πλείους τῶν διακοσίων· τῆς δὲ πόλεως τὸ μὲν ἐστὶν
ἐν ἐπιπέδῳ τὸ δὲ πρὸς ὄρει· καλεῖται δ' Ἀρκτων ὄρος· 10
ὑπέρκειται δ' ἄλλο Δίνδυμον μονοφυές, ἱερὸν ἔχον
τῆς Δινδυμῆνης μητρὸς θεῶν, ἴδρυμα τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. ἐστὶ δ' ἐνάμιλλος ταῖς πρώταις τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἡ πόλις μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ εὐνομίᾳ πρὸς
τε εἰρήνῃν καὶ πόλεμον· ἔοικέ τε τῷ παραπλησίῳ τύ- 15
πῳ κοσμεῖσθαι ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων καὶ Μασσαλιω-
τῶν καὶ Καρχηδονίων τῶν πάλαι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ
ἰῶ, τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας τοὺς ἐπιμελουμένους οἰκο-
δομημάτων τε δημοσίων καὶ ὀργάνων, τρεῖς δὲ καὶ
θησαυροὺς κέκτηται, τὸν μὲν ὀπλων τὸν δ' ὀργάνων 20
τὸν δὲ σίτου· ποιεῖ δὲ τὸν σίτον ἄσηπτον ἡ Χαλκιδικὴ
γῆ μιννυμένη. ἐπεδείξαντο δὲ τὴν ἐκ τῆς παρασκευῆς
ταύτης ὠφέλειαν ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπι-
θόντος γάρ αὐτοῖς ἀδοκῆτως τοῦ βασιλέως πεντεκαί-
δεκα μυριάσι καὶ ἱππῶ πολλῇ καὶ κατασχόντος τὸ ἀν- 25
τικείμενον ὄρος ὃ καλοῦσιν Ἀδραστείας καὶ τὸ προά-
στειον, ἔπειτα καὶ διάραντος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως
C.576 αὐχένα καὶ προσμαχομένου περὶ τε καὶ κατὰ θάλατ-
ταν τετρακοσίαις ναυσίν, ἀντίσχον πρὸς ἅπαντα οἱ
Κυζικηνοί, ὥστε καὶ ἐγγὺς ἦλθον τοῦ ξωγρία λαβεῖν 30
τὸν βασιλέα ἐν τῇ διώρυγι ἀντιδιορύττοντες, ἀλλ'
ἔφθη φυλαξάμενος καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἔξω τοῦ

ὀρύγματος· ὅψθ' δὲ ἰσχυσεν εἰσπύεσθαι τινὰς νύκτωρ
 ἐπικούρους ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς Λεύκολλος·
 ὤνησε δὲ καὶ λιμὸς τῷ τοσούτῳ πλήθει τῆς στρατιάς
 ἐπιπεσών, ὃν οὐ προείδετο ὁ βασιλεὺς, ὥς ἀπῆλθε
 5 πολλοὺς ἀποβαλὼν. Ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔστιν ἑλευθέρα μέχρι νῦν καὶ χώραν ἔχει πολλήν
 τὴν μὲν ἐκ παλαιοῦ τὴν δὲ τῶν Ῥωμαίων προσθέντων.
 καὶ γὰρ τῆς Τροάδος ἔχουσι τὰ πέραν τοῦ Αἰσῆπου τὰ
 περὶ τὴν Ζέλειαν καὶ τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίου· καὶ
 10 τῆς Δασκυλίτιδος λίμνης τὰ μὲν ἔχουσιν ἐκεῖνοι τὰ δὲ
 Βυζάντιοι· πρὸς δὲ τῇ Δολιονίδι καὶ τῇ Μυγδονίδι
 νέμονται πολλήν μέχρι τῆς Μιλητοπολίτιδος λίμνης
 καὶ τῆς Ἀπολλωνιάτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων καὶ ὁ
 Ῥύνδακος ῥεῖ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς Ἀζανί-
 15 τιδος, προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀβρεττηνῆς Μυσίας
 ἄλλους τε καὶ Μέγεστον ἀπ' Ἀγκύρας τῆς Ἀβαετίτιδος
 ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Προποντίδα κατὰ Βέσβικον νῆσον.
 ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ τῶν Κυζικηνῶν ὄρος ἐστὶν εὐ-
 δένδρον Ἀρτάκη· καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειται
 20 τούτου, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον Μέλανος καλούμε-
 νον ἐν παράπλῳ τοῖς εἰς Πρίαπον κομιζομένοις ἐκ τῆς
 Κυζίκου.

Τῆς δ' ἐπικτήτου Φρυγίας Ἀζανοὶ τέ εἰσι καὶ Να- 12
 κολία καὶ Κοτιάειον καὶ Μιδάειον καὶ Δορυλαίειον πό-
 25 λεις καὶ Κάδοι· τοὺς δὲ Κάδους ἐνιοὶ τῆς Μυσίας φα-
 σίν. ἡ δὲ Μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς Ὀλυμ-
 πηνῆς ἐπὶ τὴν Περγαμηνὴν καθήκει καὶ τὸ Καῖκου
 λεγόμενον πεδίου, ὥστε μεταξὺ κείσθαι τῆς τε Ἰδῆς
 καὶ τῆς Κατακεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν Μυσίαν οἱ δὲ
 30 Μαιονίαν φασίν.

Ὑπὲρ δὲ τῆς Ἐπικτήτου πρὸς νότον ἐστὶν ἡ με- 13
 γάλῃ Φρυγία, λείκουσα ἐν ἀριστερᾷ τὴν Πεσσινοῦντα

καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Λυκαονίαν, ἐν δεξιᾷ δὲ Μαίονας καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας· ἐν ἣ ἔστιν ἢ τε παρῳρεῖος λεγομένη Φρυγία καὶ ἢ πρὸς Πισιδίαν καὶ τὰ περὶ Ἀμόριον καὶ Εὐμένειαν καὶ Σύνναδα, εἴτα Ἀπάμεια ἢ Κιβωτὸς λεγομένη καὶ Λαοδικεῖα, αἵπερ εἰσὶ 5 μέγιστα τῶν κατὰ τὴν Φρυγίαν πόλεων· περικεῖται δὲ ταύταις πολίσματα καὶ..... Ἀφροδισιάς Κολοσσαί Θεμισσώνιον Σαναὸς Μητρόπολις Ἀπολλωνιάς, ἐτι δὲ ἀπωτέρω τούτων Πέλται Τάβαι Εὐκαρπία Λυσίας.

C.577

14

10

Ἡ μὲν οὖν παρῳρεῖα ὀρεινὴν τινα ἔχει ῥάχιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐκτεινομένην ἐπὶ δύοσιν· ταύτῃ δ' ἐκατέρωθεν ὑποπέπτωκε τι πεδῖον μέγα, καὶ πόλεις πλησίον αὐτῆς πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου δὲ μέρους Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν καλουμένη, ἣ 15 μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα ἢ δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα ἀποικίαν Ῥωμαίων· ταύτην δ' ὤκισαν Μάγνητες· οἱ πρὸς Μαιάνδρῳ. Ῥωμαῖοι δ' ἠλευθέρωσαν τῶν βασιλείων, ἥνίκα τὴν ἄλλην Ἀσίαν Εὐμένει παρέδοσαν τὴν ἐντὸς τοῦ Ταύρου· ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τις 20 Μηνὸς Ἀρκαίου, πλήθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χωρίων ἱερῶν· κατελύθη δὲ μετὰ τὴν Ἀμύντου τελευτὴν ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ἐπὶ τὴν ἐκείνου κληρονομίαν. Σύνναδα δ' ἔστιν οὐ μεγάλη πόλις· πρόκειται δ' αὐτῆς ἐλαιόφυτον πεδῖον ὅσον ἐξήκοντα σταδίων· ἐπέ- 25 κεινα δ' ἔστι Λοκιμία κώμη, καὶ τὸ λατόμιον Συναδικοῦ λίθου (οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, οἱ δ' ἐπιχώριοι Λοκιμίτην καὶ Λοκιμαῖον), κατ' ἀρχὰς μὲν μικροὺς βώλους ἐκδιδόντος τοῦ μετάλλου, διὰ δὲ τὴν νυνὶ πολυτέλειαν τῶν Ῥωμαίων κίονες ἐξαιροῦνται 30 μονόλιθοι μεγάλοι, πλησιάζοντες τῷ ἀλαβαστρίτῃ λίθῳ κατὰ τὴν ποικιλίαν, ὥστε καίπερ πολλῆς οὐσῆς

τῆς ἐπὶ θάλατταν ἀγωγῆς τῶν τηλικούτων φορτίων ὁμως καὶ κίονες καὶ πλάκες εἰς Ῥώμην κομίζονται θαν-
μασταὶ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος.

Ἀπάμεια δ' ἐστὶν ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίας λεγο- 15
5 μένης Ἀσίας, δευτερεῦον μετὰ τὴν Ἐφεσον· αὕτη γὰρ
καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποδοχείον
κοινόν ἐστιν. Ἰδρυταὶ δὲ ἡ Ἀπάμεια ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς
τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ, καὶ οἶε διὰ μέσης τῆς πόλεως
ὁ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων· κατενε-
10 χθεὶς δ' ἐπὶ τὸ προάσκειον σφοδρῶ καὶ καταφέρει τῷ
ρεύματι συμβάλλει πρὸς τὸν Μαιάνδρον, προσειλη-
φότα καὶ ἄλλον ποταμὸν Ὀργᾶν δι' ὁμαλοῦ φερόμενον
πρᾶον καὶ μαλακόν· ἐντεῦθεν δ' ἤδη γενόμενος Μαι-
άνδρος τίως μὲν διὰ τῆς Φρυγίας φέρεται, ἔπειτα διο-
15 ρίξει τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυδίαν κατὰ τὸ Μαιάνδρου
καλούμενον πεδῖον, σκολιὸς αὖν εἰς ὑπερβολὴν ὥστε
ἐξ ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἀπάσας μαιάνδρους κα-
λεῖσθαι· τελευτῶν δὲ καὶ τὴν Καρίαν αὐτὴν διαρρεῖ
τὴν ὑπὸ τῶν Ἰώνων νῦν κατεχομένην, καὶ μεταξὺ
20 Μιλήτου καὶ Πριήνης ποιεῖται τὰς ἐκβολάς. ἀρχεται
δὲ ἀπὸ Κελαινῶν, λόφου τινός, ἐν ᾧ πόλις ἦν ὁμώ-
νυμος τῷ λόφῳ· ἐντεῦθεν δ' ἀναστήσας τοὺς ἀνθρώ-
πους ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος εἰς τὴν νῦν Ἀπάμειαν τῆς C.578
μητρὸς ἐπώνυμον τὴν πόλιν ἐπέδειξεν Ἀπάμας, ἡ
25 θυγάτηρ μὲν ἦν Ἀρταβάζου δεδομένη δ' ἐτύγχανε
πρὸς γάμον Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι. ἐνταῦθα δὲ μυ-
θεύεται τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Μαρσύαν καὶ
τὴν Ἥριν ἣν ἤρισεν ὁ Μαρσύας πρὸς Ἀπόλλωνα. ὑπέρ-
κειται δὲ καὶ λίμνη φύουσα κάλαμον τὸν εἰς τὰς γλώτ-
30 τας τῶν αὐλῶν ἐπιτήθειον, ἐξ ἧς ἀπολείβεσθαι φασὶ
τὰς πηγὰς ἀμφοτέρας τὴν τε τοῦ Μαρσίου καὶ τὴν
τοῦ Μαιάνδρου.

- 16 Ἡ δὲ Λαοδίκεια μικρὰ πρότερον οὕσα αὐξησιν
 ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων, καίτοι
 κακωθεῖσα ἐκ πολιορκίας ἐπὶ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπά-
 τορος· ἀλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετὴ καὶ τῶν πολιτῶν τινες
 εὐτυχίσαντες μεγάλην ἐποίησαν αὐτήν, Ἰέρων μὲν 5
 πρότερον, ὃς πλειόνων ἢ δισχιλίων ταλάντων κληρο-
 νομίαν κατέλιπε τῷ δήμῳ πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκό-
 σμησε τὴν πόλιν, Ζήνων δὲ ὁ ῥήτωρ ὕστερον καὶ ὁ
 υἱὸς αὐτοῦ Πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἡξιώθη διὰ τὰς
 ἀνδραγαθίας ὑπ' Ἀντωνίου μὲν πρότερον ὑπὸ Καί- 10
 σαρτος δὲ τοῦ Σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ περὶ τὴν
 Λαοδίκειαν τόπος προβάτων ἀρετὰς οὐκ εἰς μαλακό-
 τητὰ μόνον τῶν ἐρίων, ἥ καὶ τῶν Μιλησίων διαφέ-
 ρει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοραξὴν χροάν, ὥστε καὶ προσ-
 οδεύονται λαμπρῶς ἀπ' αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Κολοσ- 15
 σηνοὶ ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου χρώματος πλησίον οἰκοῦν-
 τες. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κάπρος καὶ ὁ Λύκος συμβάλλει
 τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποταμὸς εὐμεγέθης, ἀφ' οὗ
 καὶ ἡ πρὸς τῷ Λύκῳ Λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρκειται
 δὲ τῆς πόλεως ὄρος Κάδμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ Λύκος ῥεῖ καὶ 20
 ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὄρει. τὸ πλέον δ' οὗτος ὑπὸ γῆς
 ῥυεῖς εἰτ' ἀνακύψας συνέπεισεν εἰς ταὐτὸ τοῖς ἄλλοις
 ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἅμα καὶ τὸ πολύτερητον τῆς χῶ-
 ρας καὶ τὸ εὖσειστον· εἰ γάρ τις ἄλλη, καὶ ἡ Λαοδί-
 κεια εὖσειστος, καὶ τῆς πλησιοχώρου δὲ Κάρουρα. 25
- 17 Ὅριον δὲ ἐστὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας τὰ Κά-
 ρουρα· κώμη δ' ἐστὶν αὕτη πανδοχεῖα ἔχουσα καὶ ξε-
 στῶν ὑδάτων ἐκβολάς, τὰς μὲν ἐν τῷ ποταμῷ Μαιάν-
 δρῳ τὰς δ' ὑπὲρ τοῦ χείλους. καὶ δὴ ποτὶ φασὶ πορ-
 νοβοσκὸν αὐλισθέντα ἐν τοῖς πανδοχείοις σὺν πολλῷ 30
 πλήθει γυναικῶν νύκτωρ γενομένου σεισμοῦ συνα-
 φανισθῆναι πάσαις. σχεδὸν δέ τι καὶ πᾶσα εὖσειστός

ἔστιν ἡ περὶ τὸν Μαίανδρον χώρα καὶ ὑπόνομος πυρί
 τε καὶ ὕδατι μέχρι τῆς μεσογαίας. διατέτακε γὰρ ἀπὸ 0.579
 τῶν πεδίων ἀρξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς
 χώρας εἰς τὰ Χαρώνια, τό τε ἐν Ἱεραπόλει καὶ τὸ ἐν
 5 Ἀχαράκοις τῆς Νυσαίδος καὶ τὸ περὶ Μαγνησίαν καὶ
 Μυοῦντα· εὐθροπιὸς τε γὰρ ἔστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ
 πλήρης τε ἁλμυρίδων καὶ εὐεκπύρωτός ἐστι· τάχα δὲ
 καὶ ὁ Μαίανδρος διὰ τοῦτο σκολιὸς ὅτι πολλὰς μετα-
 πτώσεις λαμβάνει τὸ ρεῖθρον, καὶ πολλὴν χοῦν κατά-
 10 γων ἄλλοι· ἄλλω μέρει τῶν αἰγιαλῶν προστίθῃσι· τὸ δὲ
 πρὸς τὸ πέλαγος βιασάμενος ἐξωθεῖ. καὶ δὴ καὶ τὴν
 Πριήνην ἐπὶ θαλάττῃ πρότερον οὖσαν μεσόγειον πε-
 ποίηκε τετταράκοντα σταδίων προσχώματι.

Καὶ ἡ Κατακεκαυμένη δέ, ἥπερ ὑπὸ Λυδῶν καὶ 18
 15 Μυσῶν κατέχεται, διὰ τοιαῦτά τινα τῆς προσηγορίας
 τετύχηκε ταύτης· ἥ τε Φιλαδέλφεια, ἥ πρὸς αὐτῇ πό-
 λιν, οὐδὲ τοὺς τοίχους ἔχει πιστούς, ἀλλὰ καθ' ἡμέ-
 ραν τρόπον τινὰ σαλεύονται καὶ δίστανται· διατε-
 λούσι δὲ προσέχοντες τοῖς πάθεισι τῆς γῆς καὶ ἀρχιτε-
 20 κτονοῦντες πρὸς αὐτά. καὶ τῶν ἄλλων δὲ πόλεων
 Ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς Μιθριδάτου στρατείας ἐσει-
 σθη πολλάκις, καὶ ἔδωκεν ἐπελθὼν ὁ βασιλεὺς ἑκα-
 τὸν τάλαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὁρῶν ἀνατετραμμένην
 τὴν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου παραπλή-
 25 σια συμβῆναι· διόπερ εἰκὸς ἐστὶ καὶ τὸν Ποσειδῶ τι-
 μᾶσθαι παρ' αὐτοῖς καίπερ μεσογαίοις οὖσι, καὶ ἀπὸ
 Κελαινοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ Κελαινοῦς, μιᾶς τῶν
 Δαναίδων, γενομένου κεκληῖσθαι τὴν πόλιν ἐπαύνη-
 30 λαν. καὶ τὰ περὶ Σίπυλον δὲ καὶ τὴν ἀνατροφὴν
 αὐτοῦ μῦθον οὐ δεῖ τίθεσθαι· καὶ γὰρ νῦν τὴν Μα-
 γνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ κατέβαλον σεισμοί, ἡνίκα καὶ
 Σαρδεῖς καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἐπιφανεστάτας κατὰ πολ-
 λὰ μέρη διελυμήναντο· ἐπηνώρθωσε δ' ὁ ἡγεμὼν χρή-
 35 ματα ἐπιδούς, καθάπερ καὶ πρότερον ἐπὶ τῆς γενο-
 μένης συμφορᾶς Τραλλιανοῖς (ἡνίκα τὸ γυμνάσιον καὶ
 ἄλλα μέρη συνέπισεν) ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ
 Λαοδικεῦσιν.

- 19 Ἀκούειν δ' ἔστι καὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων
οἷά φησιν ὁ τὰ Ἀνδία συγγράφας Ξάνθος, διηγούμε-
νος οἷαι μεταβολαὶ κατέσχον πολλάκις τὴν χώραν ταύ-
την, ὣν ἐμνήσθημένον που καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν. καὶ
δὴ καὶ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα πάθη ἐνταῦθα μυθεύουσι 5
καὶ τοὺς Ἀρίμους, καὶ τὴν Κατακεκαυμένην ταύτην
εἶναι φασιν· οὐκ ὀκνοῦσι δὲ καὶ τὰ μεταξὺ Μαιάν-
δρου καὶ Ἀνδῶν ἅπανθ' ὑπονοεῖν τοιαῦτα καὶ διὰ τὸ
C.580 πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν καὶ τοὺς πολλαχοῦ
κευθμῶνας τῆς γῆς. ἡ δὲ μεταξὺ Λαοδικείας καὶ Ἀπα- 10
μείας λίμνη καὶ βορβορώδη καὶ ὑπονόμου τὴν ἀπο-
φορὰν ἔχει πελαγία οὕσα· φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶναι τῷ
Μαιάνδρῳ μεταφέροντι τὰς χώρας ὅταν περικρου-
σθῶσιν οἱ ἀγκῶνες, ἀλόντος δὲ τὰς ζημίας ἐκ τῶν
πορθμικῶν διαλύεσθαι τελῶν. 15
- 20 Μεταξὺ δὲ τῆς Λαοδικείας καὶ τῶν Καρούρων
ἱερὸν ἔστι Μηνὸς Κάρου καλούμενον τιμώμενον
ἀξιολόγως. συνέστη δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον Ἡρο-
φιλείων ἱατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος, καὶ μετὰ ταῦτα
Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλαλήθους, καθάπερ ἐπὶ τῶν πα- 20
τέρων τῶν ἡμετέρων ἐν Σμύρνῃ τὸ τῶν Ἐρασιστρα-
τείων ὑπὸ Ἰκεσίλου· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔτι συμμένει.
- 21 Λέγεται δὲ τινα Φύλα Φρύγια οὐδαμοῦ δεικνύ-
μενα, ὥσπερ οἱ Βερέκυντες. καὶ Ἀλκμᾶν λέγει „Φρύ-
„γιον ἠὔλησε μέλος τὸ Κερβήσιον.“ καὶ βόθυνός τις 25
λέγεται Κερβήσιος ἔχων ὀλεθρίους ἀποφοράς· ἀλλ'
οὗτός γε δεικνύται, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐκέθ' οὕτω λέ-
γονται. Αἰσχύλος δὲ συγγεῖ ἐν τῇ Νιόβῃ· φησὶ γὰρ
ἐκείνη μνησθῆσεσθαι τῶν περὶ Τάνταλον „οἷς ἐν Ἰδαίῳ
„πάγῳ Διὸς πατρός βωμός ἐστι.“ καὶ πάλιν „Σί- 30
„πυλον Ἰδαίαν ἀνὰ χθόνα.“ καὶ ὁ Τάνταλος λέγει
„σπείρω δ' ἄρουραν δάδεχ' ἡμερῶν ὁδόν, Βερέκυντα
„χῶρον, ἐνθ' Ἀδραστείας ἔδος Ἴδη τε μυκηθμοῖσι καὶ
„βρυχήμασι πρέπουσι μήλων, πᾶν δ' ἔρεχθεῖ πέδον.“

Wissenschaftliche Ausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller

im Verlage von

B. G. Teubner in Leipzig.

Sammlung wissenschaftlicher Commentare zu griechischen und römischen Schriftstellern.

- Sophokles Elektra. Von G. Kaibel. geh. n. $\mathcal{M}$ 6.—, in Leinw. geb. n. $\mathcal{M}$ 7.—
Lucretius Buch III. Von R. Heinze. geh. n. $\mathcal{M}$ 4.—, in Leinw. geb. n. $\mathcal{M}$ 5.—
Aetna. Von S. Sudhaus. geh. n. $\mathcal{M}$ 6.—, in Leinw. geb. n. $\mathcal{M}$ 7.—

Kritische und kommentierte Ausgaben.

Neue Erscheinungen 1895—1898.

- Acta Apostolorum: s. Lucas.
Apollonius' von Kitium illustrirter Kommentar zu der Hippokratesschen Schrift περί σπέρματος. Herausgegeben von Hermann Schöne. Mit 31 Tafeln in Lichtdruck. 4. n. $\mathcal{M}$ 10.—
Aristophanis Equites. Rec. A. v. Velsen. Ed. II cur. K. Zacher. n. $\mathcal{M}$ 3.—
Batrachomachia, die Homerische, des Karers Pigres nebst Scholien und Paraphrase, hrg. von A. Ludwig. n. $\mathcal{M}$ 20.—
Euripidis Fabulae edd. H. Prinz et N. Wecklein.
Vol. I. P. IV: Elektra. n. $\mathcal{M}$ 2.— | Vol. I. P. VI: Helena. n. $\mathcal{M}$ 3.—
" I. " V: Ion. n. $\mathcal{M}$ 2.80. | " I. " VII: Cyclops. n. $\mathcal{M}$ 1.40.
" II. " I: Iphigenia Taurica. n. $\mathcal{M}$ 2.40.
[Lucas.] Acta Apostolorum s. L. ad Theophilum lib. alter. Sec. formam quae vid. Romanam rec. Fr. Blass. n. $\mathcal{M}$ 2.—
[—] Evangelium sec. Lucam s. L. ad Theoph. lib. prior. Sec. formam quae vid. Romanam rec. Fr. Blass. n. $\mathcal{M}$ 4.—
Miscellanea Tironiana. A. d. Cod. Vat. Lat. Reg. Christ. 846 (fol. 90—114) hrg. v. W. Schmitz. Mit 32 Tafeln in Lichtdruck. 4. In Mappe. n. $\mathcal{M}$ 20.—
Pindari carmina prolegg. et comm. instr. ed. W. Christ. n. $\mathcal{M}$ 14.—
Platonis Sophista ed. O. Apelt. n. $\mathcal{M}$ 5.60.
Statius' Silvae, herausg. u. erkl. v. Fr. Vollmer. n. $\mathcal{M}$ 16.—
Theophrasti Characteres, hrg., übers. u. erkl. v. d. Philol. Gesellsch. zu Leipzig. n. $\mathcal{M}$ 6.—
Theophrasti Historiae rec. C. Hude. Tom. I. n. $\mathcal{M}$ 10.—
Vergili Maronis, P., opera iterum rec. O. Ribbeck. 4 voll. gr. 8.
Vol. I. Buc. et Georg. n. $\mathcal{M}$ 5.— | Vol. III. Aen. VII—XII. n. $\mathcal{M}$ 7.20.
— II. Aen. I—VI. n. $\mathcal{M}$ 7.20. | — IV. App. Verg. n. $\mathcal{M}$ 8.—

Unter der Presse und in Vorbereitung befinden sich:
Didascaliae apostolorum Latino redditae fragmenta Veronensis
ed. E. Hauler.

Fabulae Aesopicae edd. Knöll et Hausrath.

Itineraria Romana edd. O. Cuntz et W. Kubitschek.

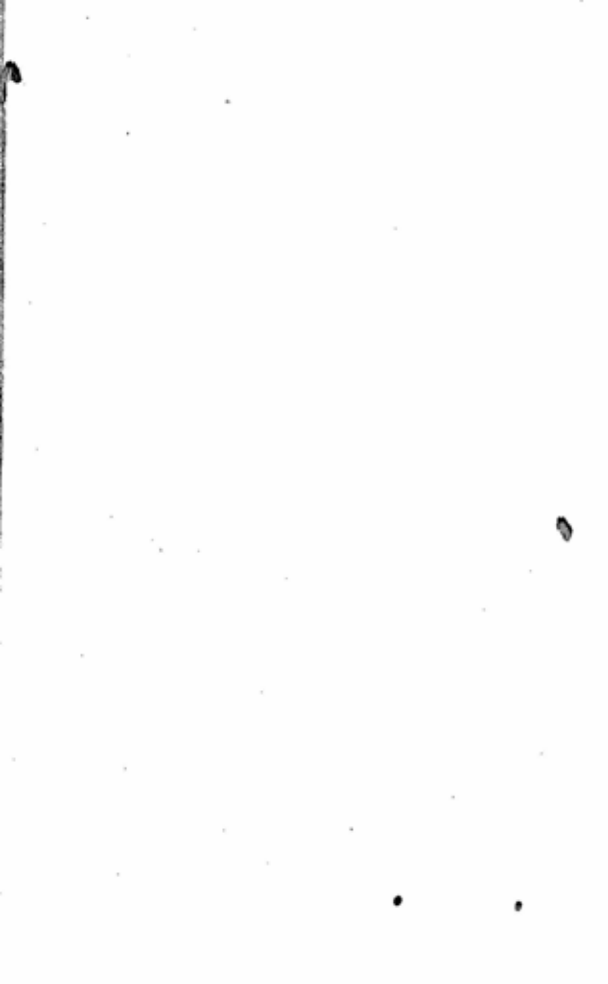

Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana.

Neue Erscheinungen.

- Anthologia Latina* edd. Buecheler et Biese. P. II: Carm. epigr. conf. F. Buecheler. P. II. n. M 8.20.
— *lyrica* ed. Th. Bergk. Ed. IV cur. R. Müller(-O. Crusius). n. M 3.—
Apulei Metamorphoseon II. XI ed. v. d. Vliet. n. M 3.—
Aristoteli parva naturalia ed. W. Biehl. M 1.80.
Augustini, S. Aurelii, confessionum I. XIII rec. F. Knobell. M 2.70.
Babrii fabulae rec. O. Crusius. Acc. fab. dact. et iamb. roll. Ignatii al. tetrast. rec. O. F. Müller. Ed. mai. n. M 8.40.
— — — — — Ed. min. n. M 4.—
Bacchylidis carmina ed. F. Blass. n. M 2.40.
Caesaris commentarii rec. B. Kähler. Vol. III. 1. B. Alex. B. Afr. Ed. mai. M 1.— Ed. min. M —.60. Vol. III. 2. B. Hisp. Fragmenta. Indices. M 1.50.
Cicero's opera ed. O. F. W. Müller. Pars III. Epistulae. Vol. I. M 2.60. (= Nr. 12—22 & M —.90, Nr. 23 M —.60.)
— — — — — Vol. II. M 4.20. (= No. 24—27 & M 1.—, No. 28 M —.60.)
Euclidis opera edd. Heiberg et Menge. Vol. VI. VII. jen. M 5.—
Eusebii, Proclus, Claudianus, Eriemynomachia ed. A. Ludwig. n. M 4.—
Firminus Maternus edd. W. Kroll et F. Skutsch. Fasc. I. n. M 4.—
Genial elementa astronomiae rec. Manitius. n. M 8.—
Harens Alexandrini opera. Vol. I. Pneumatica. Automata ed. W. Schmidt. [U. d. Fr.]
Hippocratis opera quae fer. omnia. Vol. I. rec. H. Kuchlewein. Prolegg. consacr. Ilberg et Kuchlewein. n. M 6.—
Heraclii Flacci carmina rec. L. Müller. Ed. III. Ed. min. M —.75. Ed. mai. M 1.—
Iosephi opera rec. S. A. Naber. 6 voll. Vol. VI. (Schluß.) n. M 4.—
Iurisprudentiae antehadrianae quae supersunt ed. Bremer. P. I. n. M 5.—
Iacintus Flaccus: s. Statius. Vol. III.
Lydi. Laurentii, l. de ostentis et Calendaria Graeca omnia ed. O. Wachemuth. Ed. II. n. M 6.—
Musci scriptores Graeci rec. O. Ianus. n. M 9.—
Mythographi Graeci. Vol. III. Fasc. I. Pseudo-Eratosthenis Catasterismi rec. A. Olivieri. n. M 1.20.
Palladii, Rutilli Tauri Acemiliani, opus agriculturae rec. J. C. Schmitt. n. M 5.20.
Patrum Nicaensium nomina graece, latine, syriace, coptica, arabice, armeniace edd. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. n. M 6.—
Philoponi de opificio mundi II. VII rec. W. Reichardt. n. M 4.—
Pindari carmina rec. W. Christ. Ed. II. M 1.80.
Plini nat. hist. ed. C. Mayhoff. Voll. IV. V. je n. M 6.—
Pistarchi Moralia rec. G. N. Bernardakis. Vol. VII. n. M 4.—
Ptolemaei, Cl. opera. Vol. I. Geographia ed. Heiberg. n. M 8.—
Statius, P. Papianus. Vol. III. Statianii Placidi commentarios rec. R. Jahnke. n. M 4.—

CATALOGUED.

cat.
MOR 26/5/78
2

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.